1962

GOD. XXXI BROJ 1 BEOGRAD, JANUAR, 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

FRANJEVAČKO · KNJIŽNICA · DOMINIKANSKOG SAMOSTANA ZAGREB

Ant. Correggio: BLAŽENA DEVICA S DETETOM

Od Istoka sunčanoga do nakraj svijeta bijeloga
Vladaru Kristu pjevajmo, kog rodi Djeva Marije

BOŽIĆNE SVJEĆICE

Božićne svjećice, koje ste mi obasjale velike dane Isusova rođenja — svjećice, raznobojne, davno dogorjele, danas ste sinule žarkim sjajem u mojem sjećanju. Blistavi trag najljepših svetkovina pred mojim je očima — u svakoj od vas opet plamti nezaboravna radost Božića, u svakome ovome svijetlu opet je svečanost jednog bijelog navještenja radosti. U vama, svjećice, život je mojega mladoga ushita, poklon otvorena neba srcu djetinjem.

Božićne svjećice, sinule ste u domu blagoslovljenom ljubavlju i dok su trnuli mnogi blještavi vatrometi trenutnih oduševljenja, vaš je sjaj ostao, povučen u srce, drag i topao — sjaj, potisnut kadikad drugim bojama i plamenovima, ali uvijek živ, uvijek privlačan.

Gdje su buktinje obećanja i priviđenja ljepote, što su nekada punile moje oči? Ništa nije preostalo od njih za ovaj samotni sat, kada misao traži tiho, sigurno zakrilje, samo vi, božićne svjećice, plamtite mirno i radosno, kao vjerni svjedoci neprolaznih zanosa, kao rascvjetane zvijezde na stazi k visinama. U vašem je plamenu netaknuta sreća moje mladosti, san o svetoj noći i betlehemskom Janjetu, lik najdražih ljudi, pjesma anđeoska.

Svjećice, davno dogorjele, vi opet svijetlite u spomen uzvišene svetkovine, svijetlite nepromijenjenom srcu djetinjem.

ČOVJEK I BOG

Vjekovi su prolazili ispunjeni čovjekovom težnjom za Spasiteljem. Godine, ovijene sjenama trpljenja, koje je tek trenutno razmicala svjetlost nade u Njegov dolazak.

U grijesima je ogrezla Judeja, kada je Riječ postala Tijelom pod srcem nevine Djevice. Od anđelova navještenja, od velebne hvale Gospodinu, koju reče presveta Majka u susretu s Elizabetom, od radosti Ivana Preteče, kada je osjetio Sina Božjega u svojoj blizini, sve do puta u Betlehem, gdje će sinuti Sunce svijeta, spasenje se bližilo ljudskom rodu. Ali grad je zatvorio vrata svojih domova Najvišemu. Ne prisluhnuše ljudi tvrda srca zovu Ljubavi i ona uđe u špilju nad dolinom pastirskom.

*

Sveta je noć procvjetala zvijezdama i probudila pastire, kada se anđeli spustiše nad zemlju. Anđeoska je pjesma slavila Boga na visinama i navijestila mir ljudima dobre volje. Sa siromašnim svojim darovima pokloniše se betlehemski siromasi svome Kralju, a Djetešce Marijino darovalo je svoj prvi smiješak skromnima i poniznima. Veliko je milosrđe započelo život čovjeka, kako nitko ne bi izginuo, koji povjeruje u Njega, kako se nitko ne bi izgubio, koji Njega nađe na krilu Majke presvete. Rodilo se božje Dijete da strada i da umre za spasenje grešnika, da prođe tvrdim stazama pomažući bolesnima, uskrisujući umrle i objavljujući Evanđelje.

On, Put, Istina i Život.

Čovjek i Bog.

NA POČETKU GODINE

Gospodine, na početku godine nove Ti blagoslovi naše molitve i naša djela.

Blagoslovi naše obitelji, da se u njima u sve dane sveti Tvoje ime. Blagoslovi našu domovinu, da posvuda bude mir Tvojih darova. Upali žrtveni plamen u našim pregnućima, da obasjani budu visovi života. Neka Tvoja veličina ispuni naša srca da upoznamo smisao svoga određenja.

Blagoslovi nas, Gospodine, na početku ove nove postaje na putu u vječnost. Neka naši dani budu dani rada i težnja za uspomenom k Tebi, neka naši napori budu pošteni i čisti. Daruj nam snagu u borbama, izdržljivost u tegobama, vjernost u iskušenjima. Daruj nam uskrsnuće u dane pobjede, u svijetu nepropadljive sreće u Tvojoj ljubavi bez kraja.

SNJEŽNE TIŠINE

Isuse, bijela je pustoš nad krajem
Šutnja snježne bjeline.
Tišina.
I Tvoje rođenje bilo je za ljude
tišina i šutnja.
Bilo je glasno i slavno
za anđele,
za mudrace
i za pastire čista srca.

Glasno je i slavno za sve ljude
bilo tek proljeće tvojeg života,
sunčani sjaj iz Tvojih rana
sa Tvojega križa
i Uskrsnuće Tvoje —
raskoš Vječnoga Proljeća
darovanog svima nama.

Znamo da nam plodovi
tog Proljeća
mogu dozoriti tek u nebu.

A sad je Božić. I snijeg.
Snježna pustoš. Šutnja. Tišina.

Samo anđeli, mudraci
i oni koji su čistog srca
znaju
da pod bijelim snijegom
klija bogata žetva Tvojeg rođendana.
Klija obilje milosti
za sve ljude, koji Te ljube
i koji su po toj ljubavi doživjeli
u svojem srcu Božić,
rođendan ljubavi
za bližnje, za drage i za neprijatelje svoje.

Možda nije nijedna druga kršćanska tajna nadahnjivala toliko umetnika koliko tajna Kristova rođenja. Kršćanski Rim čuva nebrojene umetničke slike koje predstavljaju ovu tajnu. Nemačka je zemlja gde je izrada božićnih jaslica dostigla vrhunac, gde se često priređuju bogate izložbe božićnih jaslica.

Neka ovaj Božić nadahne i nas, da bismo kojim potezom dobre volje usavršili i mi sami umetničko delo koje stvara u našoj duši Duh Sveti!

Sv. Luka evanđelist, opisujući Isusovo rođenje, troši gotovo više vremena na slikanje istorijskih prilika i podataka u kojima je Krist došao na svet, nego na rođenje samo, kao da bi hteo unapred isključiti svaku sumnju u njegovu istorijsku istinu. Dve kratke rečenice sadržavaju prevažnu istorijsku činjenicu Kristova rođenja: »Dok su tu bili, njoj dođe vreme da rodi. I rodi svoga provorođenog Sina, te ga povije u pelenice i položi u jasle, jer u gostionici nije bilo mesta za njih« (Lk. 2, 6, 7).

Poslušan naredbi rimskog cara Avgusta sv. Josip sa zaručenom ženom bl. Djevicom Marijom pođe u Betlehem, svoj zavičajni grad. Ovde, u negostoljubivom gradiću Mariji su se dopunili dani. Izvana kao svaki drugi mladi bračni par, a stvarno jedinstvena nazaretska Obitelj, nedostižni uzor svakoj kršćanskoj obitelji, puna najlepših kreposti.

Dete, koje bl. Gospa rodi u potresno siromašnim prilikama, nije obično dete, nego pravi Sin Božji, Spasitelj sveta. Njega su nagovestili nadahnuti proroci, Njega je iščekivao izabrani Božji narod. »On, iako je po naravi Bog, nije se uporno držao svoje jednakosti s Bogom, nego se duboko spustio uzevši narav sluge i postavši sličan ljudima. I kad se pojavi u obliku čovjeka, ponizi se još više postavši poslušnim do smrti — do smrti na križu« (Filip. 2, 6—8), tako tumači Kristovu poniznost i njegov bedan izgled apostol naroda i dodaje na drugom mestu: »Uistinu, mi imamo velikog svećenika, koji može saosećati s našim slabostima, jer je prošao iste kušnje kao i mi, osim greha« (Hebr. 4, 15). Isus se dakle u vanjskim prilikama života nije hteo razlikovati od drugih ljudi. Njegova se božanska priroda očitovala pre svega u svetom, kreposnom životu bez svake senke greha.

Sveta Obitelj pravom pobožnošću i svetom radošću prima u svoju sredinu Božje Dete, koje im nebeski Otac poklanja po devičanskoj Majci. Još nije bilo deteta na zemlji koje bi imalo bolje i svetije roditelje nego što su bili Blažena Gospa i sveti Josip Isusu. Kao predani sluge Božji bili su potpuno spremni da izvrše sve što bude nebeski Otac tražio od članova te svete Obitelji. Prvi koji su se u betlehemskoj štalici poklonili Novorođenome bili su presveta devičanska Majka i njegov Hranitelj sv. Josip. Setili su se svega što im je govorio pre Kristova rođenja anđeo Gospodnji. Čvrsto su verovali da je to dete Sin Božji, obećani Spasitelj sveta. U bezbroj umetničkih tvorevina ovekovečen je taj momenat klanjanja Božjem Detetu.

Kristovo rođenje znači nadasve radostan i utešan događaj za čitav ljudski rod. Navršili su se dani iščekivanja Spasitelja koji su trajali hiljade i hiljade godina. Pojavio se na zemlji drugi Adam koji je popravio što je prvi Adam sagrešio, tako da može crkvena liturgija na veliku subotu najvećom radošću pevati: »O zacelo, potrebita greha Adamova, koji se izbrisa smrću Kristovom! O sretne krivnje, koja zavredi takova i tolikog Otkupitelja!« Bog je tako ljubio svet, da je dao svog jedinorođenog Sina da ne pogine nijedan koji u nj veruje, već da ima večni život« (Iv. 3, 16). U kakvim se god prilikama nalazili, misao na Božić, kada se pokazala dobrota i čovekoljublje našega Spasitelja Boga, teši nas i diže da ne klonemo. Ako nas tište nevolje, zar

je bila sveta Obitelj bez njih? Kao što se zlato čisti u ognju, tako se čovek čisti od greha i slabosti u trpljenju, da bi postao dostojan, zahvaljujući dolasku Kristovu na zemlju, večnog blaženstva na nebu.

Kristov dolazak na svet u betlehemskoj štalici potseća nas na radosne događaje po našim obiteljima. Velika je šteta što su takvi događaji sve ređi! U Trstu dolazi prosečno jedno dete na jednu obitelj. Zar je u našim velikim gradovima mnogo bolje? Pa možda čak po nekim seoskim župama?

Svako po svetom krštenju posvećeno dete slično je malom Isusu, dostojno da bude pribrojeno blaženima na nebu, ako umre u svojoj nevinosti. Dete prirodno privlači na sebe ljubav i brigu roditelja, a time se i roditelji međusobno jače povezuju. Što više dece u kući, toliko čvršća povezanost muža i žene, majke i oca. Deca su prvi cilj bračne veze, o kome govori Bog već u zemaljskom raju: Rastite i množite se te napunite zemlju.

Da li je moguće govoriti o kršćanskom životu u katoličkim obiteljima i župama, koje izumiru, gde ima prosečno jedna obitelj jedno dete, najviše dvoje? Kako se tamo poštuje šesta Božja zapoved? Kakva je tamo svetost bračnog života, kad se zna da je svako namerno lišavanje prirodne moći bračnog čina težak smrtni greh! Zar nije već po prirodi osuđena na smrt obitelj, u kojoj ima više starih ljudi nego mladih?

Veliko je dostojanstvo čoveka, kad je sam Bog hteo postati kao jedan od nas! Čovek je kruna i veliki svećenik među vidljivim stvorenjima. Visoka je dakle i čast oca i majke, koji najtesnije sarađuju u rađanju novog čovjeka!

Po Isusu Kristu naše je ljudsko dostojanstvo još više usavršeno i unapređeno. Kako reče sv. Avgustin: Bog je postao čovek, da bi čovek postao »bogom«. Jeste, po Kristovoj milosti krštenjem postajemo deca Božja i baštinici nebeskog kraljevstva.

Ne plašimo se da će zemlja uskoro postati prenapučena. Postoje još neslućene mogućnosti korištenja prirodnih bogatstava. Nebo međutim uopće ne može poznavati problema prenapučenosti. Da ima još stotinu i hiljadu puta više ljudi na zemlji i kandidata za nebo, u nebu će biti dovoljno mesta za sve.

Neka bi ovogodišnji Božić potaknuo kršćanske supružnike da se zamisle nad ovim pitanjem dečjeg blagoslova i da donesu odgovarajuće zaključke, da bi za idući Božić bilo više kolevki po našim obiteljima, više kandidata za nebo.

SVETLOST

Mrak je negacija, svetlost afirmacija. Tama odbija, svetlost privlači. Svetlost znači život, a tama smrt.

Nauka tvrdi da je početak materije svetlost, talas svetlosti. Primarna energija. Što nauka samo nagađa, potvrđuje Božja objava, koja nam na prvoj stranici Mojsijeva prikaza o stvaranju sveta govori da je prvi dan Bog stvorio svetlost.

Bez svetlosti sunčanih zraka nema divnog šarolikog cveća i zelenja, nema života.

Bez svetlosti ni duša čovekova ne može napredovati, cvasti i donositi plodove dobrih dela. A gde je takav izvor duhovne svetlosti, koji može svaku dušu oživiti i usrećiti?

Na početku Nove godine stoji napisano u svim katoličkim kalendarima crvenim slovima Ime ISUSOVO. ISUS je Sunce duhovne svetlosti — pravde i istine, početak pravog života, zato s. Njegovim dolaskom na svet počinje nova, naša era.

Prvi dan u godini nas upozorava da nema drugog imena, da nema drugog sunca, koje bi moglo svet usrećiti i spasiti, svetu pravi život dati. Zato je prilikom njegova rođenja u tamnoj noći nad bednom štalom, simbolom čovečanstva pokrivenog tamom poganskih zabluda, zasjala neobična svetlost koja je rasterala stari mrak, mrak verskog neznanja i socijalnih nepravdi. Iz te svetlosti zaorila je svetu pesma o miru, za kojim žudi svako stvorenje, ali ga bez Večnog Sunca naći ne može. Pravi je mir kada budu svi stanovnici Zemlje kao braća živeli, a kao Božja deca nebeskog Oca slavili. Kada budu ljudi složno pevali: »Slava Bogu na visini«, tada će Bog Zemlju mirom blagosloviti.

Mudraci sa daleka Istoka po tragu su zvezdine svetlosti išli, da su do Izvora večne svetlosti stigli. Tako su iz tame poganstva ušli u svetlo novozavetnog kraljevstva.

Čak i starac Šimun je držeći Krista u svom naručju umirući radosno pevao o svetlosti koju mu neće ni mrak smrti ugasiti. Ko Kristovu istinu u duši nosi, ko za Kristom hoda, taj hoda u svetlosti i napuštajući ovu suznu dolinu ulazi u svetlo kraljevstvo večne radosti.

Stari su pogani pod teretom zabluda uzdisali: »Ko će doći da nas pouči o istini?« Ti ne možeš i ne trebaš uzdisati, jer ti na početku godine Večna Istina ruku pruža da te povede po svetloj stazi pravednosti, milosti do konačne pobede u večnoj domovini, gde neće biti ni senke žalosti ni traga nepravde. Razume se, ko želi onamo stići, mora s Kristom križ svoj nositi, mora uz Krista i na Kalvariji biti, mora vernost Kristu do kraja očuvati. A zato treba Krista — Sunce — Svetlo života dobro upoznati!

Ime Isusovo. Je li ti zaista poznato? Poznaš li život njegov? Poznaš li njegova dela? Poznaš li knjigu nad knjigama — Sveto pismo, naročito knjige Novog zaveta?

Ako si upoznao tajnu atoma i prebrojio bezbrojne galaktike, ako bi se spustio u strašne morske dubine ili se sa svemirskim brodom prebacio izvan granice zemaljske gravitacije, a svoje duše i Svetlosti duše — Krista Spasitelja nisi upoznao, u mraku si ostao. I u večni ćeš mrak otići.

Više svetlosti tvojoj duši! Trajnu i neugasivu svetlost naćićeš u Kristu i Njegovoj Crkvi. Putokaz ti je knjiga nad knjigama, Sveto pismo. Tumač ti je katekizam i dobra verska knjiga. A hladni izvor na zamornom putu života je sveta liturgija, gde Krist milost, pomoć i samoga sebe deli vernim dušama.

S Kristom i uz Krista u Novu godinu!

ZEMALJSKI RAJ

»Tada zasadi Gospod Bog daleko na istoku vrt u Edenu i stavi tamo čovjeka, kojega je bio načinio. I dade Gospod Bog, te niče iz zemlje svakojako drveće, ugodno za pogled i dobro za jelo, i drvo života usred vrta i drvo spoznanja dobra i zla« (Gen. 2, 8—9).

Sveti je pisac prikazao stvaranje svijeta i čovjeka i postigao svoj višestruki cilj: poučiti ljude svojeg vremena, kao i buduća pokoljenja, o ovim temeljnim istinama: Bog je jedan jedini, vječan, prije svake materije i iznad ovoga svijeta, dakle čisti i savršeni Duh; ovaj materijalni svijet nije vječan, on je stvoren od Boga iz ničega; sva bića, nebeska i zemaljska, neživa i živa, puki su stvorovi, ograničeni, promjenljivi i raspadljivi, a svi podložni vrhovnom Božjem gospodstvu; Bog je svemoguć, jer sve nastaje Njegovom voljom i na Njegovu zapovijed; čovjek je najplemenitiji stvor Božji, jer je on pravi spoj između materijalnog i duhovnog svijeta: po tijelu pripada materiji, po duši pripada duhovnom svijetu, jer mu je duša neposredno od Boga, stvorena na sliku i priliku Božju; čovjek je obdaren razumom i slobodnom voljom i time ima podvrći materiju svojoj vlasti i njome upravljati; žena ima svoj početak iz prvog muža i stoga je iste vrijednosti kao i muž; ženidba je Božja ustanova, a njezine su vlastitosti jednoženstvo i nerazrješljivost; ljudi imaju raditi šest dana, ali sedmi dan treba Bogu posvetiti i time, uz odmor tijela, podati dužno klanjanje i čast Bogu, priznavši svoju svestranu ovisnost o Njemu.

U daljnjem opisivanju sveti pisac prikazuje sretno stanje nedužnosti i milosti prvih ljudi. Ovo prikazivanje nastavlja istim pučkim načinom izražavanja, kao što je bio slučaj sa opisivanjem stvaranja svijeta: historijske događaje i vrlo važne istine odijeva u literarno ruho tadašnjeg načina mišljenja i izražavanja. Stoga će sreću naših praroditelja opisati onako kako si je to mogao zamisliti istočnjak onog vremena. Izlaganje svetog pisca ne moramo i ne smijemo analizirati i shvaćati kao da bi njegova nakana bila, da u svim detaljima opiše strogo historijskim načinom. To bi bilo i nemoguće, bez posebne Božje Objave, jer su događaji veoma davni a pouzdanih dokumenata ili sasvim pouzdanih predaja nije bilo. Uostalom, to nije bilo ni potrebno za cilj, kojeg si je sveti pisac postavio. Opis, dakle, zemaljskog raja spada u idealno i pučko prikazivanje sreće naših praroditelja. U tom književnom ruhu sveti pisac izlaže historijske istine iz povijesti prvih ljudi: njihovo stanje sreće na jednom mjestu ove naše zemlje. Stručnjaci su uložili mnogo truda u pokušaju da pravilno shvate sveti tekst. Ali svi pokušaji, da se odredi točno mjesto gdje bi se zemaljski raj bio nalazio, ostali su bez rezultata. Ali to nije ni važno, ako promotrimo pravu bit svetopisamskih riječi. Kao što smo, u izvještaju svetog pisca o stvaranju svijeta, tražiti ono što je pisac htio izraziti (istine, koje smo gore naveli), a nismo pridavali važnosti književnom ruhu, kojim je te istine sveti pisac odjenuo (na pr. šest dana od 24 sata), tako ćemo i ovdje pravilno shvatiti sveti tekst, budemo li tražili ono što sveti pisac hoće izložiti, a ostavili po strani način, kako on to izlaže.

Mislimo stoga, da je opis zemaljskog raja više idealan i pučki nego realan i historijski. Sveti pisac kani izložiti ono što je doista važno i što je historijska istina, tj. puna naravna sreća prvih ljudi u stanju ne-

dužnosti. Da sveti pisac navodi kako je zemaljski raj obilovao »svakim drvom ugodnim za pogled i dobrim za jelo«, da nam zemaljski raj opisuje kako je natopljen velikom rijekom, to je idealno stanje sreće za svakog istočnjaka, koji si nije mogao zamisliti nešto ljepšeg od obilne vegetacije, ugodne hladovine i obilne vode. Time su istočnjaci oskudijevali i to se naročito cijenilo.

U našem izlaganju ne kanimo zanijekati realno postojanje nekog mjesta sreće, u kojem su se nalazili naši praroditelji (zemaljski raj). To je mjesto nužno postojalo, a bilo je tamo gdje je Bog smjestio Adama i Evu. Kao što su prvi ljudi historijske osobe, tako je i mjesto njihovog boravka neko geografsko mjesto. Način, međutim, opisivanja tog mjesta, kao i geografski položaj, koji sveti pisac navodi, spadaju u idealno i pučko prikazivanje, koje je sveti pisac usvojio u skladu sa tadašnjim pučkim načinom mišljenja i izražavanja.

Sveti pisac navodi, da su usred »zemaljskog raja« rasli »drvo života« i »drvo spoznanja dobra i zla«. Kako treba to tumačiti? Da li ta drva spadaju u realne povijesne činjenica, ili ih treba drukčije protumačiti?

Službena crkvena nauka nije o tome ništa određeno izjavila. Među povijesne činjenice, koje treba priznati, Biblijska Komisija ne ubraja realno postojanje drva života, kao ni drva spoznanja dobra i zla. Ipak, iz toga ne slijedi, da treba odmah odbaciti historijsku realnost tih stabala u zemaljskom raju. Potreban je najveći oprez i daljnje proučavanje, da se dokuči ono, što je sveti pisac htio reći pod uplivom Božjeg nadahnuća.

U prošlosti je bilo raznih mišljenja. Uz one, koji brane historičnost postojanja u zemaljskom raju pravih stabala, imamo i onih, koji tvrde, da je to simbolizam i prema tome, da i to spada u literarno ruho, koje je sveti pisac usvojio. Već sveti Augustin priznaje, da se pravoj vjeri ne bi protivilo mišljenje, da su stabla života i spoznanja dobra i zla, o kojima govori sveti pisac, samo simboličke figure (S. Augustinus, De Genesi ad litteram, XI, 41). Inače, sama stvar nije tako važna, jer treba svratiti svu pozornost na istine o kojima nas sveti pisac hoće poučiti.

Koje se, dakle, istine kriju u priprostom i pučkom opisu zemaljskog raja?

I. Prvi su ljudi stvoreni od Boga i kao takvi posjedovali su nepokvarenu i nedužnu ljudsku narav. Takvu je narav Bog uzdignuo u vrhunaravni red i obdario prve ljude posvećujućom milosti. Vanjski znak Božje dobrote prema ljudima bila je puna zemaljska sreća u životu u zemaljskom raju. Čovjek, međutim, jer je sastavljen i od tijela, bio je podložan i tjelesnim promjenama i smrti. Ali, u svojoj neizmjernoj dobroti, Bog je obdario prve ljude povlasticom besmrtnosti tijela. Znak ili simbol te besmrtnosti imamo u drvu života, koje raste u zemaljskom raju. Pitanje historičnosti i realnosti drva života sporedno je pitanje. Stoga današnji tumači Svetog Pisma ne inzistiraju na tom pitanju. Povlastica besmrtnosti tijela je objavljena istina, koja nadvisuje ostala sporedna pitanja.

II. Sveti pisac kaže, da je u zemaljskom raju raslo i »drvo spoznanja dobra i zla«. O naravi tog drva treba reći ono, što smo rekli o naravi drva života. Bog zabranjuje jesti od drva spoznanja dobra i zla. Praroditeljima Bog zabranjuje, da si prisvoje povlasticu određivanja što je dobro i što je zlo. To je pridržano samo Bogu. Bog je, naime, jedino mjerilo moralnosti ljudskih čina. Ljudi se moraju ravnati po tom pravilu. Prvi su ljudi, međutim, jeli od zabranjenog stabla i tako podlegli oholosti i neposlušnosti. Time su si prisvojili znanje o »spoznaji dobra i zla«, tj. sami su si preuzeli povlasticu da određuju što je moralno dobro a što zlo. Opet smo dakle, u simbolizmu: prvi ljudi jedu od zabranjenog voća, a to je slikovito prikazivanje neposlušnosti Bogu, otpada čovjeka od Boga.

Pitanje povjesne realnosti »drva spoznanja dobra i zla« ništa ne doprinosi, a isto tako ništa ne smanjuje značenje istina, koje sveti pisac hoće istaći: prvi se ljudi nalaze u stanju pune zemaljske sreće u Božjem vrtu; u tom stanju nedužnosti i pravde oni intimno opće s Bogom, od koga imaju sve naravne i vrhunaravne darove. Ako su kasnije izgubili darove Božje, razlog se nalazi u prekršaju Božje zapovijedi.

Crkva, koja ima od Boga vrhovnu vlast da ispravno tumači Sveto Pismo, nije se izjasnila u vezi povijesne realnosti drva života i drva spoznanja dobra i zla, o kojima sveti pisac pripovijeda u svojem izvještaju o prvim početcima ljudskog roda. Stoga je slobodno katoličkim tumačima istraživati, kako bi dokučili pravi smisao svetopisamskih riječi. Kod toga, dakako, treba biti spreman priznati vrhovni sud Svete Crkve, ako bi jednog dana ona konačno riješila ove teškoće i dala autentično tumačenje.

Napominjemo, na kraju, da izraz »spoznanje dobra i zla« znači stanje grešnosti. Sam sveti pisac u svojoj V. knjizi, kad govori o nedužnosti djece, kaže, da oni »ne znaju udaljenost dobra i zla« (Deut. 1, 39). Naveli smo gornju napomenu samo za to, da upozorimo na teškoće, koje postoje u tumačenju istočnjačkog načina mišljenja i izražavanja. Nipošto ne bi bilo ispravno tumačiti Sveto Pismo prema današnjem načinu izražavanja. Treba se uživjeti nekako u onu davnu atmosferu i misliti i govoriti, kako su onda mislili i govorili. Koliko u tome budemo uspjeli, toliko ćemo lakše razumjeti riječi Svetog Pisma.

PJEVAJMO PSALME GOSPODU

Biblija i liturgija ostat će uvijek najbolje poučno sredstvo za duhovni preporod kršćanskog naroda. To je živa kateheza. Ako se ne brinemo da postavimo njih kao temelje, svaki drugi rad bit će bez uspjeha. Od prvih početaka Izraela, Bog se obraćao ljudima preko svoje lične besjede. Ova riječ, upravljena samo pojedinim osobama, kasnije se raširila, ponavljala i postala svojinom čitavog naroda i zajednice. Tako je nastala cijela povijest Staroga Zavjeta i služba riječi i vijesti Božjih doprla je do naroda preko usta proroka i psalmista.

Premda su autori psalama svoje pjesme individualno proživjeli, one su postale sa svojim sadržajem općenite, pristupačne svakom čovjeku, pa ih može u raznim životnim okolnostima uzeti kao svoje. Uzmimo n. pr. poznati Davidov psalam »Smiluj mi se, Bože«. Kralj pjesnik je teško sagriješio, te moli milosrđe Božje, da mu se smiluje i da mu oprosti, a ujedno je spreman na pokajanje i na pokoru. Svaki Židov, koji se nalazio u sličnim okolnostima molio je ovaj psalam kod kuće i u sinagogama, u hramu, tom specifičnom Gospodnjem šatoru. On je postao dio tipično biblijske liturgije. Priznati svoj grijeh, činiti za nj pokoru, dati Bogu zadovoljštinu, eto početka duhovne obnove za svakog čovjeka! Koliko je slabom i posrnulom čovjeku potreban »Smiluj mi se Bože«! U svim vremenima neki su išli za tim da se poriče realnost grijeha, i to kao neki znanstveni fakt. Mnogi učenjaci i književnici, a i autori modernih filmova trude se, da negiraju grijeh kao moralnu krivnju, a tu krivnju opravdavaju kao posljedicu psihičkih bolesti ili nerazmjernih socijalnih sastava. Iz toga slijedi da se kod modernog čovjeka izgubio smisao pokore i žrtve kao sredstva za spasenje, tražeći mjesto toga hemijske i medicinske lijekove i socijalne reforme. Glasoviti propovjednik, američki biskup Fulton Sheen u svojoj najnovijoj knjizi« Život Isusov« piše: »Socijalno poboljšanje svijeta, ako ga ne prati duhovna obnova, kroz čitavu povijest nije imalo pravog uspjeha. I mnogi velikani u tomu su nastradali. U božjim planovima čovjek se usavršuje po žrtvama kušnjama i tjeskobama, najbliže Križu.« Još u prošlom stoljeću kazao je poznati engleski državnik Gladstone, prijatelj našeg Štrosmajera: »Naše današnje društvo izgubilo je smisao grijeha.« I dobri vjernici imaju poteškoće i sumnje o Bogu, koji šuti, koji dopušta da tama katkada privremeno pobijedi svjetlo.

Pogledajmo kao u nekom fantastičnom filmu, kako su u starim vremenima vjernici liturgijski živjeli i svladavali svoje poteškoće.

U zoru, prije izlaska sunca, vjernici su se sakupljali u bazilikama na molitvu. Kroz prozore prodiralo je jutarnje blijedo svjetlo. Molili su psalme. U času, kad je svećenstvo ulazilo u crkvu, pjevao se psalam 50 (Smiluj mi se, Bože) i započela je javna liturgijska pohvalna molitva Gospodu. »Smiluj mi se« je poznat kao poglaviti pokornički psalam, uglazbljen od mnogih glasovitih muzičara, ali vjernici ranijih vjekova vrlo ispravno su ga smatrali molitvom dostojnom, da se započne njime novi dan. Najpobožnije prošnje dizale su se Gospodu riječima Davida pokornika, koji je izašao iz tmine grijeha i ponovno našao svjetlo u nadi jednog preporođenog života, tog dara velikog Božjeg milosrđa.

»Poškropi me hisopom, i očistit ću se, operi me, i bit ću bjelji od snijega — Čisto srce stvori mi, Bože, i duh jaki obnovi u meni — Gospodine, otvori usne moje, i usta će moja navješćivati hvalu Tvoju.« Iza Smiluj mi se slijedili su drugi psalmi i himni u toj sugestivnoj zorinoj atmosferi. Dok je sunce izlazilo, vjernici su se vraćali svojoj kući i svojem radu, ispunjeni Isusom Kristom, Suncem pravde i istine.

Psalmi su i kod starih Židova sačinjavali glavni dio službe Božje u sinagogama, u hramu, a i u privatnim kućama. Tako je naš Spasitelj u blagovaoni Zadnje večere skupa sa svojim učenicima molio propisane vazmene psalme, a neki crkveni oci tumače, da je On na drvu križa izmolio sav psalam 21, koji počinje s tragičnim uzdahom: »Bože moj, Bože moj, zašto si me zapustio!«

Pravovjerni Židovi, koji su imali za to vremena, molili su sedam puta na dan prema riječima ps. 118: sedam puta na dan dajem ti hvalu. Prvi kršćani već u apostolsko doba slijedili su u molitvi židovske običaje i na svojim liturgijskim sastancima po riječima sv. Pavla, molili su zajednički psalme.

Židovski psalterij postao je svojina nove kršćanske crkve, koja je zamijenila sinagogu. To dokazuju najstariji liturgijski spisi. U »Apostolskim konstitucijama« propisane su kršćanskim zajednicama odredbe, kako se ujutro i navečer moraju sakupljati u crkvama na zajedničku molitvu. Hvale Bogu na izlasku sunca i na zalasku sačinjavale su poglavitu službu Božju i bile su začetak liturgijske službe za Laudes (pohvale) i Vespere (večernju). U noći su molili samo redovnici u svojim zajednicama. U 4 vijeku kad je prošlo žalosno doba progonstva, kršćani su se u određene dane — navlastito u subotu uvečer i u nedjelju ujutro — sakupljali u bazilikama, koje su se tada počele veličanstveno podizati u zlatu mozaika,

da svetkuju božanske misterije. Još su bile žive uspomene i tradicije iz sinagoge — odakle su se rodile prve kršćanske općine — pa su vjernici molili psalme i čitali Sveto pismo. Kao što se je razvijala sv. Misa, tako je tokom stoljeća »Služba Božja« (molitva psalama, himni i razne pjesme) dobila svoj posebni oblik, ograničen i stabilan s jasnim odredbama i liturgijskim propisima i razvila se tako veličanstvena i puna ljepote, da je postala »službena molitva univerzalne Crkve«.

Prvi, koji je reformirao i uredio moljenje psalama, bio je sv. Benedikt, patrijarha zapadnog monaštva, za g. 500. Današnji »Rimski Brevijar« sačuvao je do danas glavne linije benediktinskog uređenja. Bilo je preudešavanja za vrijeme Grgura Velikoga, a najviše za Inocenca III početkom 13 vijeka. Rimska Kurija skratila je Oficij, koji se molio u papinskoj kapeli iz praktičnh, pastoralnih razloga. Od više knjiga i priručnika stvorio se samo jedan svezak za recitaciju oficija u koru. Otada se počeo uvađati običaj, da se oficij može moliti i privatno. Zbog ove skraćenosti, ova nova knjiga dobila je naziv »Breviarium«, koji je zadržao i do danas. Prvi, koji su primili ovu reformu bili su franjevci po naredbi samog sv. Franje. To je odgovaralo novoj liturgijskoj atmosferi onog vremena, a redovnici su se mogli više posvetiti pučkom apostolatu i propovijedanju. A sestra sv. Klara kopirala je svojom rukom prvo izdanje Rimskog Brevijara za brata sv. Franju.

(Slijedi)

MARIJINO SRCE — SRCE JEDNE BISKUPIJE

Kad se lađom ulazi u Boku Kotorsku, u taj čarobni, daleko poznati, jadranski fjord, otvara se najprije hercegnovski zaljev. Tu je odmah nasuprot Hercegnovi, sav uronjen u zelenilu palma i citrona, rodno mjesto o. Leopolda Mandića, a desno od njega nastavljaju se mjesta Topla i Igalo, mjesta čija imena zvuče kao glazba sunčanog juga, topline i jadranskih žala... Ali taj zaljev, taj perivoj Boke, zapravo je predvorje drugog najvećeg zaljeva Boke, tivatskog zaljeva i mogao bi se smatrati sastavnim njegovim dijelom. Kroz taj prostrani zaljev tivatski idemo lađom naprijed i najedanput dođemo na točku, koja se zaista ima smatrati srcem Boke. Tu se sastaju tivatski, risanski i kotorski zaljev, i sastaju se tako, da se s te točke otvara pogled u sva tri zaljeva, dakle zaista srce Boke.

I tu, u tom srcu, otočić je, na kojemu se podiže čuveno svetište Majke Božje Škrpjelske; Škrpjelske znači isto, što i Gospe otočića, jer škrpjelo znači morski hrid, otočić, a Majka Božja Škrpjelska, dakle, ovdje znači Srce Marijino u srcu Boke kotorske. Svetište je posvećeno Marijinu Uznesenju. Osmi dan poslije blagdana Uznesenja slavi se srce Marijino. Kad je Crkva uvela ovu svetkovinu htjela je, da misao Uznesenja pređe u srce Marijino i tu postane posveta i život. Tu misao osvijetljuje ovaj čudesni otočić sa svetištem Uznesenja i sa položajem srca. U njemu su ta dva praznika povezana, kao što ih povezuje raspored Crkve, tu je Uznesenje Marijino sa svojim majčinskim i toplim osmim danom. Marijino Uznesenje i Marijino Srce.

To je evokacija misli, koju ovaj otočić postavlja svojim svetištem i svojim položajem, ali to isto znači i njegova povijest. Vjernici grada Perasta podigli su još u srednjem vijeku (v. P. Butorac: Gospa od Škrpjela) neku kapelicu Mariji. Ta bi kapelica možda bila tako i ostala, a možda bi je s vremenom bili povećali i poljepšali, ali ne bi značila drugo nego svetište pomoraca, kao što su tolika druga Marijina svetišta uzduž jadranske obale.

Međutim dogodilo se je nešto, što je bacilo drugo misaono osvijetljenje na ovaj otočić i na njegovo svetište. Nedaleko od škrpjelskog otočića ima jedan drugi otočić, posvećen sv. Juraju. Zasjenjen čempresima on djeluje sumorno kao grob. On i u povijesti svojoj znači grob, strašan grob ubistva i svetogrđa. U crkvi tog otočića ubijen je svećenik na oltaru, dok je služio sv. misu. To je bilo godine 1535. Užasna, krvava strast bješe zaslijepila ljude i dovela ih do takvog čina. Kasnije se javio razbor i glas milosti. Čin je bio takav, da ih je gonio u očaj, milost im nije dala da očajaju, nego im je upravila pogled na Mariju, na škrpjelsko ostrvce, gdje je bila kapelica Marijina. Raskajani krvnici došli su na otočić i s dubokom iskrenosti zavapili za milost u Majke ubijenog Vječnog Svećenika. Ponovila se je Kalvarija. Ženo, evo ti sina...

To je od sada imao značiti taj otočić. Ljudi su u dubokoj boli nad svojim grijehom i u milostima, koje su postigli, osjetili, da on to znači, pa su klečeći pred dragom slikom Škrpjelske Bogorodice razumjeli Kalvariju, razumjeli Nju, koja stoji pod križem i moli milost za ubice njena sina Svećenika. Tad se je mala škrpjelska kapelica počela proširivati i poljepšavati.

Uporedo s tim i život u gradu Perastu bivao je sve bujniji, pomorstvo je hvatalo sve većeg maha, čudnovati podvizi hrabrosti i vanredne pomorske vještine redali su se jedan za drugim, zlatni i srebrni darovi pljuštili su na svetište, ono je postajalo sve čuvenije, sve ljepše, sve svetije, dok mu nije duh nadbiskuka Andrije Zmajevića i kist umjetnika Tripa Kokoljića, obojice Perašta-

na, dao sadanji završni oblik realizovane vizije Zvijezde mora, plivajuće pinakoteke na Jadranu...

To je, eto, Škrpjelsko svetište. O njemu se je pisalo mnogo. O njegovu položaju na jednoj morskoj hridi, koji ga predodređuje, da bude smatran svetištem pomoraca, a čudesnim milostima, koje su se tu darivale i darivaju se još uvijek, a među kojima treba naročito spomenuti milost, koju su Peraštani postigli u pobjedi nad Turcima 15. maja god. 1654., o njegovom otsijevu slave Perasta, nada sve znamenitog pomorskog naselja, o njegovoj umjetnosti, osobito slikarstvu, koje je u toliko važnije, u koliko je domaće. Ali na dnu svega je ponovljena Kalvarija, njegova povezanost sa prolivenom krvi svećenika »Drugog Krista«, Srce Marijino, koje sa svog otočića gleda na obližnji otočić, gdje je na oltaru ubijen svećenik, isto onako, kako je gledala na križ svog sina, pa ubicama dijeli milost opraštanja, ljubavi života, srce jedne biskupije i srce jedne Majke, koja je nadmašila majku...

U Svetom pismu Starog zavjeta opisano je, kako je kralju Davidu došla žena Tekuanka i zamolila za milost. Imala je dva sina. Jedan je ubio drugoga. Sad pravda traži, da se ubije i taj drugi, ubica svog brata. Majka moli kralja, da joj poštedi drugog sina. To srce ne pripada ženi Tekuanki. Ona je bila lukava žena. Njom se je poslužio Duh Sveti, da navijesti srce jedne druge žene, koja će zaista tako postupiti. Sv. Alfons je to divno izložio u jednoj propovijedi. Marija ima dva sina, Krista i nas. Mi smo ubili Krista. Sad Pravda Vječna traži, da se pogubi ubica Kristov, ali pred tom Pravdom stoji Marija i moli milost za svog drugog sina...

Poslije čitave bogate i sjajne literature o škrpjelskom otočiću ima li koga, da dođe na otočić, pa da samo pročita ovih nekoliko redaka Svetog pisma i održi ovu Svečevu propovijed?...

Krvavo jedno pokoljenje, koje je ubilo svog brata u bezbrojnim ubijenim životima drugih ljudi, traži mir. To je tragika našeg vremena. Postoji li duhovna veza između ovog otočića i te tragike? Hoće li ovo uznemireno pokoljenje pronaći točku, gdje se ta tragika pretvara u milost? Je li škrpjelsko svetište na putu, da postane opće svetište mira? Nova sjajna perspektiva počinje da se nazire nad njim. Dotle ono ostaje zatvoreno u granicama jedne male biskupije i po svom položaju i po svom značaju ostaje njeno srce. Ali to srce jedne male biskupije Srce je Marijino, koje danas Crkva iznosi pred svijet kao odgovor na pitanje, koje muči čitavo jedno vrijeme: gdje se poslije tolikog prolijevanja krvi može danas za čovjeka naći srce?...

GOSPA BUDVANSKA

Od davnina se posebno u Budvi štuje slika Bogorodice pod nazivom Čudotvorna Majka Božja Budvanska ili Maria in punta.

U budvanskoj samostanskoj crkvi, u kojoj je danas arheološki muzej, postoji spomen ploča posvete crkve: »Consecratio huius ecclesiae die XIX januarii DCCCXL — Posvećenje ove crkve 19. januara 840«. Također, vrlo stara legenda pripovijeda: davno su došli pred Budvu moreplovci s velikim jedrenjakom i noću postavili ovu svetu sliku na budvanskoj obali među dvije svijeće, da bi saznali da li su u Budvi kršćani ili ne. Ako ima kršćana, uzet će sliku, a moreplovci će kod njih nastaviti apostolski rad. Ujutro skupiše se Budvani i vide Gospinu sliku na vrh ponte među dvije svijeće. Povukli su se na dogovor što da rade. Međutim, stranci sa jedrenjaka se pobojali da se ne pogrdi sveta prilika nebeske Majke i povratili su je na brod. Idućeg dana u zoru opet je izlože kao prvi dan na vrh od ponte. Onda dođoše Budvani sa svojim biskupom, svećenstvom i narodom, uzeše svetu sliku i u svečanoj procesiji je donesu u katedralu. Moreplovci su se iskrcali i ušli u grad sa tri redovnika benediktinca. Odmah je bila sagrađena crkva do one ponte, gdje je bila izložena sveta slika i samostan u kojemu su ostali pridošli redovnici. Nad glavnim oltarom u udubini bila je postavljena ova sveta prilika Bogorodice. I danas postoji tu niša, odakle je sveta slika bila prenešena u katedralu.

Kada je Napoleonova vojska zauzela Budvu, pretvoriše ovu crkvu u vojarnu. Radi toga je Čudotvorna Majka Božja Budvanska bila odmah 31. januara 1808. u svečanoj procesiji prenešena u katedralu sv. Ivana. Ovdje joj vjernici Budve posvetiše posebnu kapelu sa krasnim mramornim oltarom od specijalnog luštičkog mramora, u kojemu se vide jasne forme zrna pšenice, listova masline i zrna grožđa. Napravili su joj divan okvir, obukoše u srebro sa pozlaćenim anđelima, srebrenim anđelima nad okvirom koji drže krunu, ukrašenu draguljima.

Prigodom opće obnove 1958. g. ove starodrevne crkve sv. Ivana iz 7 vijeka, bila je također restaurirana i ova Gospina kapela i udešen njen okvir. Napravljene su slike ove naše drage i slavne nebeske Majke, koje su raznešene širom čitavog svijeta iz ovoga poznatog turističkog grada. Obitelji budvanske uzele su sebi u kuće po jednu sliku, da im bude uvijek pred očima ova mila vjekovna Majka i Zaštitnica.

Tu slavnu sliku neki nazivaju »Madona nera« i povezuju njeno porijeklo sa Pirinej-

ŽIVOT POD KRIŽEM

Od židovstva preko karmela u logor smrti

2. kolovoza g. 1942 kasno poslije podne pojavila su se na vratima samostana karmeličanki u Ehtu u Holandiji dva oficira njemačkog gestapoa i zatražila da im se odmah izruči njemačka redovnica i poznata naučna radnica dr Edith Stein — sestra Terezija Benedikta od sv. Križa. Dali su joj samo desetak časaka da sakupi najpotrebnije stvari: pokrivač, žlicu, čašu i jela za 30 dana. Usred čitanja dnevnog razmatranja morala je ostaviti samostanski kor i svoje susestre te otići sa činovnicima. Časna Majka im je dokazivala da je gotovo izrađena dozvola da ode s. Terezija u Švajcarsku, neka se stoga njeno odvođenje nešto odgodi, ali bez uspjeha. S. Terezija Benedikta morala se pokoravati pretnjama činovnika, da bi otklonila pogibelj od čitavog samostana. Uzrujane su se sestre sakupile, da bi voljenoj i štovanoj susestri poželjele sretan put.

Šta se dogodilo? Sestra Terezija Benedikta bila je židovskog porijekla. Njeni njemački samostanski starješine su je već prije njemačke okupacije poslali iz Karmela u Kölnu u holandski samostan Eht. Međutim je umatoč tome došla u neprijateljske ruke i postala žrtva represalija okupacionih vlasti uperenih protiv Crkve. Holandski su biskupi naime javno sa propovijedaonica prosvjedovali protiv progonstva Židova, zlostavljanja Crkve i brojnih deportacija. Odgovor na taj protest je bio da je bilo za par dana preko stotinu katoličkih redovnika, koji nisu bili arijskog porijekla uhapšeno, iz samostana odvezeno u logore smrti u Poljskoj. Među drugima bila je također s. Terezija Benedikta od Križa, — u svijetu poznata kao dr Edith Stein. Pretrpjela je smrt ne samo kao žrtva rasnog nego i vjerskog progonstva — zaista za svjedočanstvo vjere.

Tko je bila Edith Stein i zašto se o njoj toliko govori? Ona se rodila g. 1891 u konservativnoj židovskoj porodici. Svoju je mladost proživljela u sredini gdje se poštivale stare vjerske tradicije. Njena majka, Augusta Stein — Courant bila je kao jedna od velikih starozavjetnih žena kakve nam opisuje psalmista David.

Jer joj je muž rano umro, ona je kao udovica na mjesto pokojnog muža samostalno i uspješno vodila veliku trgovinu drvom, kućanstvo i odgajala svojih sedmoro djece, da budu marljiva i poštena. Omogućila im je potrebno školovanje da bi se mogla probijati kroz život. Edith je bila najmlađe dijete, stoga majci napose omiljena i odana. Edith je živjela u okolini u kojoj je zračio duh stare židovske vjere, gdje su se obavljale molitve prije i poslije jela na jevrejskom jeziku, gdje su se strogo održavali propisi Talmuda.

Već rano se Edith zainteresovala za filozofiju. Bila je nada sve nadareno dijete, rano dozrijelo. Neodoljivo je čeznula za novim znanjem. imala je izvanredno dobro pamćenje. Na veliku žalost svoje stroge i vjerne majke, Edith kao mladi đak uprkos razvijenim talentima i usmerenosti prema duhovnim stvarnostima nije pokazivala osobitog vjerskog duha. Kad je napunila 21 godinu života, sama je priznala da ne vjeruje više u Boga. Majka je bila opravdano zabrinuta da ne bi njeno dijete, koje se predalo studiju filozofije, još dublje zagazilo u liberalizam i bezvjerstvo. Poslije svog prestupa u katoličku vjeru, Edith je sama imenovala taj studij: »vječito hodanje nad ponorima«. Zato je stvarno pravo čudo milosti da je Edith Stein dospjela iz sasvim racionalističke okoline u kojoj je učila u duhovni svijet kršćanstva.

Sa studijem filozofije Edith je počela najprije u svom rođenom gradu u Breslavu. Njena se pažnja usmjerila na Edmunda Husserla, utemeljitelja fenomenološke škole, koji je tada bio na vrhuncu svoje slave na filozofskom sveučilištu u Göttingenu. Edith Stein se odlučila protiv volje svoje majke da nakon svršena četiri semestra ostavi domaće sveučilište u Breslavu

---

skog poluostrva, stručnjaci kažu: »jedini primjerak svoje vrste u svijetu«.

Njoj se pripisuju mnoga čudesa u Budvi, bližoj i daljnjoj okolini, pa je poznata pod službenim nazivom: S. Maria in puncta odnosno Čudotvorna Majka Božja Budvanska sa ponte. K Njoj su diljem vjekova hrlili sa svih strana bez razlike vjere. Ona je i danas središte pobožnosti ovoga naroda, koji pod njeno okrilje povezuje sve svoje najljepše i najveće nade.

Ona je svima stalna zaštita i sigurna pomoć!

i da nastavi studij kod E. Husserla u Göttingenu. Profesor Husserl je otkrio u njoj talentovanu učenicu i kasnije svoju saradnicu.

Tokom studija u Göttingenu Edith Stein se susrela sa mnogim poznatim misliocima svog filozofskog smjera. Još od većeg značenja bio je njen život u tom gradu za njen duhovni i vjerski razvoj. Nije se još bavila problemima vjere, još manje s pitanjima kršćanstva, ali je saobraćala s ljudima koji su svojom pojavom ostavili na njoj jake utiske, pa je kroz njih svijetlo istine već počelo slati prve jutarnje zrake u njenu dušu. Na putu prema vjeri u životu Edith Stein vidljiva su tri razdoblja.

Prvo doba znači susret sa vjerskim filozofom Maksom Schelerjom. Slušajmo je što sama o tome kaže: »Za mene i još za mnoge bio je u onim godinama njegov utjecaj tako silan, da je išao daleko izvan područja filozofije. Ne znam koje se godine Scheler vratio u katoličku Crkvu. Dugo nije moglo biti, jer je bio od katoličkih ideja sav ushićen, za iste radio sa svom bistrinom svog duha i svom snagom svog govorničkog dara. Ovo je bio moj prvi susret sa svijetom koji mi je bio dotad sasvim nepoznat Ipak me ovo još nije dovelo do vjere. Otvorilo mi je ipak svijest »fenomena«, preko kojih nisam mogla preći slijepa. Nisu nama uzalud uvijek tumačili da treba gledati sve stvari bez predrasuda te odbaciti sve »brave strašljivosti«.

Živice racionalističkih predrasuda, u kojima sam bila odgojena, otpale su, da nisam ni primjetila. Svijet vjere pojavio se preda mnom. Ljudi, s kojima sam svakodnevno saobraćala i s kojima sam začuđeno gledala mnoge pojave, živjeli su u tom svijetu. Vrijedilo je barem taj religiozni svijet promatrati. Za sada se još nisam počela sistematski baviti pitanjem vjere; bila sam još previše zauzeta sa drugim stvarima. Dovoljno mi je bilo da sam utjecaje svoje okoline bez otpora primala i tako postajala drugačija, a da nisam to ni primjetila.

Kada je g. 1916. prof. Husserl otišao na sveučilište u Freiburg i Br. kao redoviti profesor, odabrao si je svoju najtalentovaniju i najdražu učenicu Edith Stein koja je u ono vrijeme položila doktorski ispit »summa cum laude« (sa najboljim uspjehom), za svoju privatnu asistentkinju. Prije odlaska na novo i časno mjesto, iz prijateljstva se morala prihvatiti nekog zadátka koji je bio od odlučujućeg značaja za njen duhovni razvoj. Na molbu udovice nekog profesora, koji je tada umro u Göttingenu i s kojim je bila Edith dobro poznata, morala je urediti njegovu znanstvenu ostavštinu. Kao ateistkinja, što je u ono vrijeme još bila, mislila je da će naći udovicu u potpunom očaju nakon tako teškog udarca sudbine. Mjesto toga, palo joj je u oči kako je ta udovica, njena prijateljica, junački podnosila gubitak svog muža. Od nježne i osjetljive duše takvu smirenost nije nipošto očekivala. No, udovica je bila uvjerena katolikinja te nalazila u vjeri utjehu i snagu. Tako je Edith prvi puta stajala pred fenomenom svladavanja križa i preobraženja križa. Slušajmo je kako govori: »Ovo je bio moj prvi susret s Križem i s Božjom snagom koju križ šalje ljudima. Prvi sam puta vidjela jasno pred sobom Crkvu, rođenu iz spasonosne muke Kristove i njenu pobjedu nad žalcem smrti. Ovo je bio momenat, u kojem se srušila moja nevjera, izblijedilo židovstvo, zasijao Krist, Krist u tajni križa.«

Još se jednom Edithi približio Krist, također putem prijateljstva. Pod neprimjećenim utjecajem prijateljice katolikinje i veoma talentovane gospođe dr Hedvige Konrad Marzius, napisala je ona do tada još trijezna racionalistkinja raspravu sa naslovom: »Duša životinje, duša biljke, duša čovjeka«. Taj je spis, kako se to već iz naslova vidi, jasna granica na putu njenog priznanja Boga. Kada se nalazila na odmoru kod iste prijateljice desilo se — slučajno, ali ipak ne slučajno — da je uzela u ruke nasumce knjigu s naslovom: »Život sv. Terezije Avilske«. Ovo je bio treći poziv Gospodnji. . .« Počela sam čitati, »pripovijeda sama Edith, »zadubila se i nisam prestala sve do svršetka. Kada sam knjigu zatvorila, znala sam: ovo je istina.« S odvažnošću s kojom je čeznula za ciljem, otišla je i kupila katolički katekizam i misnu knjigu, da bi jedno i drugo iscrpno proučila. Poslije ozbiljnog studija, posjetila je prvi puta u životu katoličku crkvu i prisustvovala svetoj misi. Ovako to opisuje: »Ništa mi nije bilo tuđe, jer sam prije već sve proučila. Razumjela sam svaki obred. Svećenik, dostojanstveni starac, pristupio je k oltaru i prikazao svetu žrtvu s unutrašnjim strahopočitanjem. Poslije mise počekala sam da je svećenik obavio molitvu zahvale. Onda sam ga slijedila u župni dvor i zamolila ga bez okolišanja neka

me krsti. Začuđeno me pogleda i odgovori da je za prelaz na katoličku vjeru potrebna priprava. »Kako dugo već učite? Tko vas uči?«

Odgovorila sam mu kratko: »Prečasni, izvolite me samo ispitati«. U vjerskom razgovoru, koji je uslijedio, Edith Stein je položila ispit o vjerskim istinama tako sjajno, da joj svećenik, potresen od ovako očite milosti, nije mogao odreći sakramenat sv. krštenja. Uredio je samo što je bilo prema crkvenim propisima još potrebno. Na Novu godinu 1922 Edith Stein primila je sveto krštenje, na kojem je iz zahvalnosti prema sv. Tereziji Avilskoj odabrala njezino ime. Tako se Edith Stein priključila Najvećem članu svog naroda Isusu Kristu te zagrlila križ kojega je slijedila u životu do gorkog ali pobjedonosnog svršetka.

(Nastavićt će se)

SAVREMENI TARZICIJE

Neki misle da su samo u prvim kršćanskim vekovima živeli heroji vere, junaci koji se nisu stideli javno ispovedati svoju veru i za svoju veru život žrtvovati. To je pogrešno mišljenje. Bilo je takvih junaka u svim vremenima, ima ih i u naše dane. A to ne samo među odraslima nego i među decom. Evo vam takvog primera iz naših dana.

U godini 1947. katoličke misije u centralnom Madagaskaru proživljale su teške dane. Poganska plemena nahuškana od raznih čarobnjaka prodrla su iz prašume te uništila samo u vikarijatu Tamatove 758 misijskih postaja od ukupno 783. Osim misijskih postaja i crkava oni su poubijali i najistaknutije katolike, koji nisu stigli na vreme da se sakriju negde u prašumi.

Kad su se prvi napadi malo smirili, vernici su se opet vratili u svoja popaljena i opljačkana sela te marljivo obnavljali svoja naselja, a i svoje crkve i kapelice. U jednoj usamljenoj misiji tog apostolskog vikarijata bio je tada duša obnove gorljivi misionar pater Ivan. Svojim primerom oduševio je tamošnje vernike da su obnovili i većinu popaljenih misijskih stanica i kapelica. Jer je posle onog prvog pokolja broj misionara bio više nego prepolovljen, to je morao naš p. Ivan po uzoru apostola neprekidno putovati od naseobine do naseobine, kako bi učvršćivao veru u dušama obraćenika i krepio ih svetim tajnama za nova iskušenja, koja su bila na vidiku.

U svakoj je naseobini bila grupa odlučnih i gorljivih vernika koji su preuzeli brigu za crkvu za vreme misionareve otsutnosti. Kad je napuštao jednu od tih naseobina, misionar je pozvao svoje drage ministrante te im govorio o opasnostima, koje im prete i o obavezi da ustraju verni Kristu. Vernici su želeli da imaju Sveto Otajstvo među sobom u kapelici, kako bi mogli imati Isusa u svojoj sredini i za vreme misionareve otsutnosti. Misionar im kaže: »Svetski poglavari imaju svoje časne straže, svoje gardiste, a ko će biti Isusov stražar — naročito u slučaju kakve opasnosti?« — Bez predomišljanja javio se ministrant Mirko, crnče od 12 godina. Pita ga misionar, da li je ozbiljno shvatio svoju dužnost. On odlučno odgovara, da je primio sakramenat svete potvrde, po kojem je postao vojnik Kristov te se zato ne plaši ustrajati uz Isusa sve do smrti.

Nedugo posle misionareva odlaska napadoše ponovo to selo neprijatelji. Stanovnici-katolici se razbegoše i tako spasiše svoje živote, dok je sve njihovo imanje bilo opljačkano. Dok su bili u svojim skrivalištima, setio se Mirko svoje obaveze i da je Isus ostao sam u kapelici.

Mirko je brzo našao prijatelja te s njim pošao prema selu u kojem su razbojnici već počeli paliti opljačkane kuće. Da ne budu primećeni od napadača, naši su junaci zadnji deo puta prevalili puzeći. Kapelica se nalazila na kraju sela, na ivici šume. Mirko je ostavio svoga druga na straži u sakrivenom mestu, a sam je pošao prema kapelici. Odlučio je da će spasiti Sveto Otajstvo i sveto posuđe. Na nesreću bila su vrata kapelice zaključana. Nije bilo vremena da se vraća u šumu po ključ. Spretan i vešt penjanju bio je za čas na krovu, odakle se kroz otvor spustio pred oltar. Na nesreću u zadnjem ga trenutku primeti jedan od razbojnika i za čas je kapelica bila okružena napadačima. Urličući su tražili od Mirka da im preda kršćansku Tajnu. Mirko je moleći se izvadio iz svetohraništa ciborium sa posvećenim hostijama i pritisnuvši ga na svoje grudi sabio se ispod oltara. Napadači se nisu usudili ući u crkvu, a kad su videli da se Mirko ne predaje, zapališe crkvu sa svih strana. Za časak je suha zgrada bila u plamenu. Napadači su urlikali, a mali se Mirko nije pojavljivao. Ostao je veran čuvar svoga Isusa, ni za cenu života nije hteo da ga izda, preda u ruke neznabožaca.

Zajedno sa selom i crkva je izgorela. Napadači se povukoše. Preplašeni vernici se opet vratiše. A baš u to vreme naišao je i misionar. Svi pitaju za Mirka, a njegov drug im priča kako je ušao u crkvu, a da iz nje nije izašao.

Raskrčili su brzo još goruće ruševine crkve. Pod ostacima oltara nađoše ugljenisano telo maloga Mirka. Njegovo mrtvo telo pokrivalo je ciborium sa svetim hostijama. Videlo se kako je u strašnim mukama gorući stiskao svojim ručicama posudu sa svetim hostijama kao da je hteo tako zaštiti Isusa od strašnog požara, od oskvrnuća...

Svi padoše na koljena da počaste Isusa u svetoj hostiji, a i njegovog vernog vojnika — heroja Mirka.

U novopodignutom selu podignuta je i nova crkva, a u njoj počiva na odličnom mestu telo Tarzicija naših dana — mučenika Mirka ministranta.

Proslava papinih jubileja — trogodišnjice vladanja i 80 godina života. 4. nov. 1961. milanski nadbiskup i kardinal Montini služio je pontifikal na kojem je bilo prisutno po zastupnicima 68 nacija. Bilo je 52 kardinala, na stotine biskupa i nadbiskupa. U svom govoru papa Ivan XXIII izrazio je svoje zadovoljstvo da vidi predstavnike tolikih država na toj verskoj proslavi, toliko biskupa i svećenika, redovnika i vernika svih naroda, klasa i jezika. U vezi svoje 80 godišnjice Papa je kazao da je dugačak život velik dar Božji i privilegija nekolicine. Uvek se valja podrediti volji Božjoj. Mudrost života nalazi se u očenašu. Papa je mnogo pobuda za drugi vatikanski sabor koji se sprema, dobio u delima sv. Karla Boromejskog, koji mu je osobito drag svetac. — U posebnoj audijenciji Papa je posle podne primio predstavnike 68 nacija kojima je govorio francuski. U tom govoru je izrazio radost što vidi ujedinjene oko sebe tolike predstavnike Istoka i Zapada, koje vodi ista želja za zajedničkom saradnjom. Saradnjom se daje primer iskrene harmonije, a ta je moguća među onima koje ujedinjuje interes duhovnog i moralnog reda. Papa je poželeo da bi svi narodi još više težili najvišim duhovnim dobrima, koja jedina mogu dovesti do trajnog mira.

Srebrni jubilej beogradskog nadbiskupa. Prigodom 25 godišnjice imenovanja za beogradskog nadbiskupa Preuzvišeni dr Josip Ujčić primio je 27. nov. 1961. od pape Ivana XXIII vlastoručno potpisano pismo. U njemu Sveti otac čestita svečaru na jubileju u dokaz svoga poštovanja i ljubavi. Papa naglašava da je jubilarac vršio i još vrši svoju tešku službu nepokolebivom verom, strpljivošću bez malaksanja, vrlo spretno i s pravim kršćanskim optimizmom. Tako ukrašenu pastoralnu revnost jedino će Bog ispravno proceniti i nagraditi. Papa želi jubilarcu da i ubuduće obavlja svoju službu uz pomoć odozgo delima, trpljenjem, rečima, te da tako sije seme koje će kasnije doneti ploda. Sveti Otac zaziva na svečara obilnu nebesku pomoć i utehu i ovlašćuje ga da podeli svojim vernicima papinski blagoslov uz potpuni oprost. Na kraju podeljuje jubilarcu, njegovom koadjutoru i svemu njegovom stadu apostolski blagoslov.

U Rimu se otvorio medicinski fakultet milanskog univerziteta Srca Isusova. Novogradnju je posvetio milanski kardinal Montini, koji je služio i svetu misu. Posle toga dovezao se Papa i održao kraći govor o značenju milanskog univerziteta i novog medicinskog fakulteta u Rimu, za čim je težio već pokojni rektor pater Gemeli.

6. novembra počele su nove emisije vatikanskog radija za Afriku na novom odašiljaču, poklonu nemačkih katolika. Papa je tom prigodom održao govor afričkim narodima. Kazao je da su ti narodi vrlo dragi njegovom srcu. Papa je već u mladosti upoznao neke odlične i zaslužne afričke predstavnike. 1950. godine posetio je neke afričke teritorije. U Parizu se za vreme svog službovanja kao papin nuncije često sastajao sa sinovima Afrike. Papa neće nikada zaboravti onih dana, kada je posvetio lepi broj afričkih biskupa. Na kraju je poželeo Afrikancima duhovni i vremeniti razvoj, krepost i blagostanje, kako bi njihove obitelji i njihovi narodi bili urešeni telesnim, moralnim i duhovnim odlikama.

Dan pre godišnjice krunisanja Papa je služio u vatikanskoj bazilici sv. misu pred 20 000 članova omladinske katoličke akcije Italije i čitavog sveta. Tom se prigodom zahvalio Bogu za primljene darove, a zatim se omladini zahvalio za pomoć i utehu koju su mu pružili time, što su došli pomoliti se za nj u tišini božjeg hrama. Napokon je pozvao omladinu neka nastave svoje obrazovanje i svoj rad na tome, da se ostvari jedinstvo svih kršćana pod jednim pastirom, što će doprineti blagostanju i miru među narodima.

Kardinalski je zbor toga dana Papi čestitao godišnjicu krunisanja i 80 godišnjicu života. U svom pozdravnom govoru kardinal Tiseran je naglasio, da je ugled Crkve u svetu velik, čemu su mnogo doprineli revnosni svećenici kao duhovni pastiri, koji skupa sa laičkom elitom surađuju na izgradnji kršćanskog života.

Diplomatski zbor, na čelu s dekanom irskim poslanikom Dr. Mekolijem, čestitao je sv. Ocu njegov jubilej; na čestitke je Papa odgovorio na francuskom jeziku.

Vatikanska pošta je za papinu 80 godišnjicu izdala seriju od 6 poštanskih maraka. Na njima su prikazani? grb rodbine Ronkalli, crkva njegove domaće župe s. Maria Sotto il Monte, u kojoj je Papa bio kršten; dalje s. Maria in Monte Santo u Rimu, u kojoj je bio zaređen za svećenika; crkva sv. Karla

u Rimu, u kojoj je bio posvećen za biskupa, te bazilika sv. Petra i napokon slika svetoga Oca.

Papa je imenovao za podsekretara Kongregacije za širenje vere Mons. Eduarda Pokorajo.

Na Dušni dan Papa je posetio groblje »Campo Santo«, koje se nalazi pokraj vatikanske bazilike. Posetio je razne grobove, a zatim je u crkvi izmolio određene molitve za mrtve.

Novi blaženik. Na 12 novembra bio je u bazilici sv. Petra svečano proglašen blaženim talijanski kapucin P. Inocencije iz Berca. Novi je blaženik rođen 1844 u Niardo u Lombardiji; zaređen je za svećenika 1867. Šest godina je služio kao svetovni svećenik, a onda je stupio u kapucinski red. Odlikovao se kao ispovednik — u čemu ga je kasnije nasledovao p. Leopold, naš zemljak, također kandidat za blaženika. Umro je na glasu svetosti 3 marta 1890. Proces za beatifikaciju je počeo 1919, a 25 jula 1961 bio je izdan dekret o priznavanju tri čuda, koja su se dogodila na njegov zagovor. Isticao se izvanrednom poniznošću i poslušnošću.

Kardinal Pizzardo je izneo na sednici Centralne komisije za pripremu budućeg Koncila, da u 1100 biskupija, koje imaju veze sa Kongregacijom za semeništa i univerze, ima 228 000 svećenika za 418 miliona katolika. Kad bi se postavilo kao pravilo, da na 1000 vjernika treba jedan svećenik, onda bi u tim biskupijama još nedostajalo 190 000 svećenika.

Kardinal Višinski je 1 novembra obavio molitve za pokojne u varšavskom predgrađu Vola. Tom je prigodom u propovedi kazao, da Poljaci imaju volju da žive za večnost. Pozvao je prisutne da se mole za pokojne, bili oni dobri ili zli, jer je molitva svima potrebna. Potsetio je prisutne na ogromne žrtve, koje su Poljaci podneli tokom zadnjih decenija za svoju domovinu i za svoju veru.

Američki pater Rišard je jedini katolički svećenik u Moskvi, kome je izručena pastirska briga za katoličke diplomate ruske prestonice. Zvanično je on kapelan američke katoličke zajednice.

U Ruandi i u Urundi parlamentarni su izbori doneli ogromnu većinu katoličkim narodnim predstavnicima. Urundi ima potpuno katoličku vladu i 60 narodnih poslanika — od 64.

Argentinski podsekretar za bogoštovlje Centeno poklonio je Papi za njegov visoki jubilej staru sliku Majke Božje del Valle te osobno pismo predsednika republike Frondizija.

Hongkong. 40 000 vernika je učestvovalo na blagdan Krista Kralja u uobičajenoj euharistijskoj procesiji uz prisustvo kineskog kardinala Tiena. Molili su zajednički svetu krunicu za mir u svetu.

Južni Vijetnam. Biskupija Kvinhon je za dva letna meseca juli i august imala 4398 krštenja odraslih i 7 821 krizmenika. U jednom delu biskupije sagrađeno je 15 privremenih kapelica da bi se našlo dovoljno mesta za nove vernike.

Bolivijski parlamenat je jednoglasno prihvatio zakonski predlog, da se u srednje i njima srodne škole uvede predmet o socijalnoj nauci katoličke Crkve.

Centralna komisija za budući koncil počela je 7 novembra drugu seriju svojih sastanaka. Među članovima te pripravne komisije ima oko 40 kardinala te nekoliko nadbiskupa i biskupa iz čitavog sveta. Jugoslaviju predstavljaju beogradski i zagrebački nadbiskup.

Belgija je prošlog 15 oktobra završila tedan narodne molitve i pokore sa hodočašćem u nacionalno svetište Srca Isusova u Kekelbergu. Zaključnoj svečanosti prisustvovali su kralj Boduen i kraljica Fabiola. Došli su u 4 sata posle podne u baziliku gde je biskup Šari iz Namira služio pontifikal pod kojim je na hiljade vernika primilo svetu pričest. Svrha tog tedna bila je dati Bogu naknadu za tolike grehe gaženja njegovih zapovedi kao i molba neka Bog blagoslovi rad na pripremanju novog koncila kako bi postigao svoj cilj.

O verskom nazoru naučnika u Poljskoj proveo je anketu zavod za sociologiju i filozofiju Poljske Akademije nauka. Upitano je bilo 1 366 naučnika. Od njih se 40% izjasnilo da veruje u Boga, 30% da ne veruje, 12% da su vezani uz kršćansku tradiciju, dok se 10% izjasnilo da ih verska pitanja ne interesuju.

U Sankt Rupertu u Friburgu bilo je 12 Indijki svečano preobučeno u redovničko odelo. To je prvi slučaj da su mlade Azijke stupile u redovničku zajednicu nemačkih sestara sv. Josipa koje su patile od pomanjkanja redovničkih zvanja. Indijske kandidatice su došle prošle godine u Evropu te su se brzo prilagodile evropskim prilikama i pravilima redovničke zajednice.

Akademija Mariana, kojoj je predsednik naš zemljak Karlo Balić, dobila je nove prostorije, koje je blagoslovio kardinal Ottaviani, sekretar svetog Oficija.

Studenti univerziteta u Lavalu u Kvibeku osnovali su društvo prijateljstva između Kvibeka i Afrike. Cilj društva je omogućiti višu naobrazbu afričkim studentima na univerzitetima i koležima u Kanadi. Kvibečki nadbiskup Msgr Roj i ministar spoljnih poslova izrazili su svoju saglasnost s tim ciljevima. Već za ovu akademsku godinu pozvano je 12 afričkih studenata da završi svoje studije u Kvibeku.

Društvo za katoličku štampu u SAD odlučilo je da, na predlog glavnog urednika Osservatore Romano, sazove međunarodni kongres katoličke štampe, kako bi se ojačala međunarodna saradnja na polju katoličke štampe.

Crkvene vlasti u Južnoj Koreji opomenule su vernike neka se suzdrže od svakog čina umetnog ograničavanja porođaja. Takve metode su označene kao nemoralne, te se pomoću njih neće rešiti pitanje prenapučenosti.

U Los Tekvesu u Venezueli zasedao je 5 međunarodni katolički kongres za zemljoradničke probleme. U svetlu nove papine socijalne enciklike »Majka i Učiteljica« izradili su konkretne predloge za poboljšanje socijalne pravednosti u Latinskoj Americi, koja nipošto nije na zavidnoj visini.

Severoamerički zavod u Rimu ima ove godine 283 pitomca, koji posećuju razne rimske univerze. Ove godine došlo je 80 novih pitomaca iz 56 američkih biskupija.

Kardinal Spellman je poklonio 50 000 dolara da se filmuju svi dokumenti Kongregacije za širenje vere od 1622 godine, kada je ova bila osnovana.

Katolici u Turskoj žele se afirmirati držeći se tradicije, da je Majka Božja živela neko vreme u Efezu kod apostola Ivana gde je i umrla. Nadbiskup Smirne Msgr Descuffi je stoga prošlog 11 oktobra služio svetu misu u kući za koju tradicija govori da je u njoj živela Majka Božja do svog uznesenja. Papa Ivan XXIII posetio je Efez 1931 godine, dok je još bio ap. delegat u Bugarskoj.

U Španiji trenutno živi oko 900 strogih ženskih samostana sa strogom klauzurom sa oko 18 000 monahinja.

U Nju Jorku će početi izgradnjom novog semeništa. Bogati Amerikanac Gaisman poklonio je kardinalu i nadbiskupu Spellmanu zemljište od 70 hektara gde će se graditi moderno semenište za 300 pitomaca. Voditi će ga kardinalov sadašnji sekretar.

Visok broj crnačkih obraćenika na katoličku veru valja pripisati činjenici, da u katoličkoj Crkvi nema vernika druge klase. Tako je napisao Hovard Grifin, sam Crnac, u američkoj reviji »Sepia« u Forswortu u SAD. Trenutno je u SAD 615.964 katoličkih Crnaca. Grifin naglašava da je katolička Crkva uvek univerzalna te da je uvek protiv bilo kakve rasne diskriminacije. Tri pape su bili Afričani: Viktor, Melhijad i Gelazij, a da je bilo najmanje 20 crnaca koje je Crkva već proglasila svetima.

U Poljskoj su u poslednje vreme izgradili tri crkve. Prvu u provinciji Minsk Mazovijecki posvetio je kardinal Višinski. U njoj je našla mesto čudotvorna slika Majke Božje koja je bila pre 30 godina izvešena na nekom drvetu u blizini. Drugu su sagradili u Drohobiču, koju je posvetio biskup Jekeil iz Pšemisla. Treća je u provinciji Olesko, a posvećena je sv. Antonu.

Gana ima 7,7 miliona stanovnika, od toga 715 000 katolika. Ti su podeljeni u sedam biskupija. Tri od njih vode domaći biskupi. U biskupiji Navrongo ima 57 domaćih svećenika.

Monrealski nadbiskup i kardinal Ležer se prilikom nekog kongresa naučnika tužio da se u Kanadi više troši za alkoholna pića nego za odgoj omladine. Kad je govorio o bedi u nerazvijenim zemljama, kazao je da bi bilo bolje zatvoriti kakvu gostionicu u Kanadi i otvoriti u nekoj nerazvijenoj zemlji jednu pekaru.

Francuski su kardinali i nadbiskupi na jesenjem zasedanju zauzeli jasan stav prema atentatima sa plastičnim bombama kojima se neki elementi bore protiv sadašnjeg režima u Francuskoj. Crkveni su predstavnici osudili takav način borbe. Poštovanje božjih zapovedi, svetost života mora biti temelj i osnova svakog poretka. Nasiljem izaziva se samo nasilje, a to znači stvarati građanski rat. Svaki građanin nosi deo udesa svoje domovine, ima pravo da bude saslušana njegova reč. Ko se dezinteresuje nad razvojem svoje domovine, snosi izvesnu odgovornost. Duh koji treba da povezuje sve građane u jedno jeste bratsko prijateljstvo i međusobno poštovanje. Niko ne sme biti ravnodušan prema trpljenju svoje braće i svojih sugrađana. Kršćanin treba da čezne da se svi problemi zajedničkog života rešavaju u kršćanskom duhu pravde i ljubavi. Biskupi pozivaju konačno svoje vernike i na molitvu da bi se božjom pomoću rešila teška pitanja koja muče Francusku.

Podpredsednik SAD Lindon Džonson je primio odlikovanje velikog križa Malteškog viteškog reda kao priznanje za svoje napore oko unapređenja životnih uslova u mnogim delovima sveta. Isto su odlikovanje primili i američki senator Kenet Kiting i Henri Kabot Lož, bivši predsednik američke delegacije OUN.

U Ruenu je umro pomoćni biskup Amudri koji je živeo od 1907 do 1935 godine u Lenjingradu kod crkve Naše Gospe, a onda u domovini gde je i umro.

Karikatura kršćanstva. U andaluzijskoj španskoj provinciji svećenstvo vodi dugotrajnu borbu sa veleposednicima za poštivanje nedeljnog počinka. Poljodelski radnici moraju naime, ukoliko nedeljom ne rade, preko sedmice besplatno dopuniti nedeljne časove. Jedan katolički časopis žali se nad takvim stanjem. Dosledno piše: Mi stojimo pred fijaskom našeg odgoja, iako se 90% vodeće klase školovalo i vaspitavalo u naj-

boljim redovničkim školama. Odgoj koji su u tim školama primili, s malim se izuzecima okrenuo u svakodnevnom životu gotovo u suštu protivnost.

Papa je imenovao rektora ukrajinskog malog semeništa u Rimu salezijanca Sapelak za biskupa bizantinskog obreda i za ap. vizitatora Ukrajinaca istočnog obreda u Južnoj Americi. Novog biskupa posvetio je nadbiskup Bučko uz asistenciju beogradskog nadbiskupa koadjutora Bukatka.

Madrid. U Španiji se misijska nedelja naročito svečano proslavljala. Podeljeno je bilo 7 miliona letaka, 6 miliona znački i 300 000 velikih plakata.

Fatima. 13 oktobra, prigodom 44 godišnjice velikog fatimskog čuda, skupilo se u Fatimi 400 000 hodočasnika, među kojima je bio i lep broj stranaca. Tom prigodom su otkrili 7 m visok spomenik papi Piju XII, koji su darovali nemački katolici, a blagoslovio ga kelnski pomoćni biskup Viljem Cleven.

Vatikanski radio govori počev od 6 novembra svakog dana afričkim narodima na ovih pet jezika: engleski, francuski, arapski, portugalski, i svahili. Nemački katolici su poklonili Papi radijiski odašiljač od jačine 100 kilovata, koji je sada stavljen u pogon. Blagoslovio ga je kelnski nadbiskup kardinal Frings.

Nemačka. Za šest meseci 16 putujućih kapela posetilo je 280 mesta gde žive raštrkani katolici bez svojih crkava. Tako je moglo 70 000 katolika prisustvovati svetoj misi u tim kapelama. Tu pastoraciju preuzela su 83 redovnička svećenika iz 16 raznih redova i kongregacija.

Švajcarski su biskupi pozvali svoje vernike neka se mole Duhu Svetome da dade svetla i snage članovima Svetskoga saveza crkava koji je zasedao od 18 novembra do 6 decembra u Novom Deliju.

Neka nemačka stručna škola iz Kölna organizirala je u Rimu izložbu nemačke sakralne umetnosti. Izložena su dela zlatarstva, paramenti, crkveni nameštaj, sakralna arhitektura u fotografijama i modelima, religiozna grafika, povez, vezenje i vajarstvo.

U kongoanskoj biskupiji Fort Ruset bili su pokršteni prvi Pigmejci. To su patuljci, na vrlo niskom stupnju kulture. Misionari su se s njima mnogo mučili.

Francuski socijalni tedan održati će se u Štrasburgu od 17—22 jula. Predmet koji će obrađivati glasi: Evropa za osobe i za narode.

Danska. Katolička crkva sv. Antuna u Kopenhagenu je tako mala da su morali ukloniti kip sv. Ante, da bi se dobilo još malo mesta za vernike. Danska ima 26 000 katolika. Oni imaju 37 župa, od toga 10 u prestonici i predgrađima gde živi gotovo polovina svih danskih katolika. 98% stanovništva Danske je luteranske vere.

Belgija je početkom 19 veka kada je stekla svoju nezavisnost imala 3,7 miliona stanovnika. Tada je imala jednu nadbiskupiju i pet biskupija kao danas. Tako ima danas samo nadbiskupija Malines gotovo toliko vernika, koliko su ih 1800 g. imale sve biskupije zajedno. Postavlja se pitanje stvaranja novih biskupija. Računa se da bi trebalo osnovati barem još 4 biskupije, i to: Anvers, Brisel, Naselt i Šarleroa.

Najmanja kanadska biskupija Amos sa 80 000 vernika i 135 svetovnih svećenika šalje svake godine dva svećenika u Latinsku Ameriku.

Jermeni u Turskoj su izabrali u Kumkapi novog poglavara svoje jermenske crkve. Glasalo je 88 crkvenih lica i laika.

Kongo. Veliko centralno bogoslovno sjemenište u Majidi ima 101 bogoslova, i to 41 na flozofiji i 60 na teologiji. Bogoslovija je otvorena 1933 godine.

Katoličko školstvo. Najnovije statistike pokazuju da katolička Crkva u zemljama na putu razvoja ima više od 41.000 osnovnih škola sa preko 3 miliona učenika. U srednjim i višim školama, kojih je 1200, ima preko 300 000 studenata.

U bolničkoj službi katoličke misije imaju 1 115 bolnica sa 65 000 kreveta. Među drugim socijalnim poduhvatima valja spomenuti da katoličke misije imaju vodovodnih instalacija za navodnjavanje.

Papa je 20 oktobra primio u audijenciju 25 direktora francuskih katoličkih provincijskih časopisa prigodom 15 godišnjice njihova udruženja. Papa se očinski interesovao za tu vrstu katoličke štampe podsećajući ih da je bio on sam tada nuncije u Parizu.

Novinari su dužni verno prikazivati stvarnost na svim područjima ljudskog života i u katoličkom svetlu objašnjavati stvari, davati dovoljno mesta izjavama crkvenih predstavnika. Isto tako je Papa direktorima napomenuo neka budu međusobno složni, neka svaki časopis zadrži svoju specifičnu notu, svoje posebno područje, kako bi onda celina bila toliko punija i lepša.

Papa je posetio paviljon sv. Karla u Vatikanu gde se održavala sednica pripravnog koncilskog sekretarijata za štampu i predstave. Raspravljalo se o pravima i o granicama javne informacijske službe. Kad je bilo podne, članovi su zajedno s Papom izmolili Anđeo Gospodnji. Na sastanku je bilo 36 crkvenih ličnosti iz 23 zemlje, među njima 11 nadbiskupa.

Sastanak redovničkih poglavara. U Parizu se 14 i 15 oktobra skupilo 660 viših redovničkih poglavara koji su zastupali 350 kongregacija. Bilo je više predavanja doktrinarnih, psiholoških, asketskih o temi jedinstva. To je bio već šesti sastanak francuskih redovničkih kongregacija.

Dva nova domaća biskupa za Ruandu. Papa je imenovao 41 godišnjeg crnačkog svećenika Ivana Gahamniji za biskupa novo podignute biskupije Astrida. — Na upražnjenu stolicu Ruhengori imenovao je 41 godišnjeg Msgr Josipa Sibonama.

Anglikanska dijecezanska sinoda u Melburnu je jednoglasno usvojila u velikim crtama učenje papine enciklike »Mater et Magistra« i preporučila anglikancima da je proučavaju zajedno s izveštajem Lambertske konferencije 1958 godine.

U Francuskoj sve više opada broj mladih svetovnih svećenika. Dok je 1951 godine bilo još 1028 mladomisnika, 1959 bilo ih samo još 567. Za deset godina Francuska je imala 7797 mladomisnika, dok ih je u to vreme umrlo 9642.

Austrijski kancelar Gorbach je na povratku kući sa papinih svečanosti u Rimu izjavio da su razgovori između Austrije i Svete Stolice o konkordatu znatno napredovali. Posle rešenih finansijskih pitanja valja školsko pitanje obraditi.

U Francuskoj se u novoj školskoj godini upisalo gotovo 9 miliona učenika i studenata u škole. U katoličke se škole upisalo 1,8 miliona učenika i studenata.

Kongo. U leopoldvilskoj katedrali sv. Ane molila se krunica na pedeset jezika, tako da se svaka zdravomarija molila na drugom jeziku. Slična se međunarodna manifestacija obavila u Italiji gde je talijanski radio prenosio takvu krunicu na veče blagdana Bl. Device od krunice.

Leopoldvil. Oko 60 000 učenika kongoanske prestonice posećuje katoličke škole koje održava katolička Crkva.

Severnoargentinska provincija Salta je dvotrećinskom većinom uvela veronauku u državne škole. To je treća argentinska provincija koja je to učinila posle odlaska diktatora Perona sa vlasti. Veronauka je fakultativni predmet.

Austrija se u pogledu porođaja popravlja. Za 1960. godinu imala je na hiljadu stanovnika 17,9 porođaja, dok je Beč sam imao 10,5. Tako je Austrija zauzela na tabeli zapadno evropskih zemalja mesto negde u sredini.

Prilikom međunarodnog kongresa prsv. Srca Isusova u Barceloni Sveti Otac Ivan XXIII radijskim je putem zapalio reflektor, koji je osvetljavao ogromni kip presv. Srca Isusova na vrhu kupole crkve na brdu Tibidabo. Sveti Otac hteo je time svečano naglasiti da Crkva ne beži od napretka tehnike i da konačno sve treba da slavi Boga, od koga je i sav napredak i sva kultura.

Stranim žurnalistima je govorio Sveti Otac Ivan XXIII na jednoj audijenciji u vezi sa pripravama za organizaciju informativne službe u vezi sa koncilom. Sveti Otac govorio je o važnosti objektivnosti u žurnalistici, kako bi ljudi bili poučeni o istini, a osudio je lov za senzacijama i izvrtanje činjenica. U vezi s time se osvrnuo na razna piskaranja prilikom konklava, kada su neki žurnalisti pisali razne fantastične vesti o toku izbora kao da su sami ušli u konklave, a u istini je sve skupa bila sama fantazija. Izrazio je želju da novoosnovano odelenje za štampu kod konciliskog odbora pomogne novinarima kako bi mogli lakše informirati svet o radu koncila.

Papa se zadržao sa novinarima u dužem prijateljskom razgovoru i tom prilikom rekao, da bi verovatno sveti apostol Pavle, ako bi živeo u naše vreme, postao novinar, da bi čitav svet obavestio o istini.

Dokumentarni film »Za život sveta« u bojama u dužini 3700 m izrađen je o 37 Euharistijskom kongresu u Minhenu. Predavanje traje 135 minuta. Kritika ga jako hvali.

Krunica — molitva za mir. Sveti Otac Ivan XXIII poziva sve vernike da rado i pobožno mole krunicu da izmole svetu mir. Papa ukazuje na činjenicu da je ta molitva toliko puta spasila europske narode u teškim i opasnim prilikama te neka zato i u sadašnjim teškim i opasnim prilikama svi s krunicom u ruci, razmatraju otajstva, zazivaju spasenje i mir napaćenom čovečanstvu.

Burma. Država isplaćuje prinadležnosti svim kvalifikovanim učiteljima i profesorima, bez obzira da li se radi i o katoličkim školama i misijskom osoblju. U Rangunu je najpoznatija škola ona koju vode Braća kršćanskih škola već preko 100 godina. Ona ima trenutno preko 4000 učenika, većinom nekršćana.

Strašna oluja prouzrokovala je u papinoj letnoj rezidenciji ogromnu štetu, jer je uništila krasne parkove i oštetila mnoge zgrade. Kako strašna je bila oluja vidi se po tome da je polomila stare cedre i pinije koje su imale čak do 8 metara opsega.

Dr Lihtenberger, predstavnik američke episkopalne ili anglikanske crkve, koja inače potiče od škotske episkopalne crkve, došao je sredinom novembra u Rim i učinio posetu Papi. Audijencija je trajala 40 minuta. U konferenciji za štampu dr Lihtenberger je dosta iscrpno izneo svoje utiske o susretu sa Papom. Ta crkva, koja broji 5 miliona članova, povezana je sa engleskom anglikanskom crkvom.

Msgr Karinči, bivši sekretar obredne kongregacije, stupio je 11. novembra 1961. u stotu godinu života. Tom se prigodom održala u crkvi Santa Maria in Portico lepa svečanost. Skupilo se mnogo štovalaca izvan-

rednog jubilarca. Pročitano je pismo svetog Oca, na kraju je zapevana himna: Tebe Boga hvalimo.

50 misionara Družbe Reči Božje radi među crncima u SAD. U sedam biskupija Luzijane, Kalifornije, Misisipija, Arkanzasa i Teksasa iz redovnici vode 35 župa, u kojima živi 26290 crnačkih vernika. Prošle su godine krstili 1140 novorođenčadi i 269 odraslih. 142 redovnice i 58 laika uče u župskim školama koje posećuje 5684 crnačke dece.

112 nemačkih, belgijskih, francuskih, talijanskih, luksemburških i holandskih umetnika učestvovalo je na konkursu za evropsku nagradu u vajarstvu. Organizovalo ga je društvo »Pro arte cristiana« na temu »Sv. Josip radnik«. Žiri je pohvalio neka dela, ali se nije mogao odlučiti da podeli prave nagrade. Pohvalili su dela talijanskog vajara Čiminakija, Holandeza Hetema, Belgijanca Pauelsa i Nemca Švajghofera. Odabrano je 18 dela koja su sada za Božić u Belgiji izložena.

Proslava 100 godišnjice »Osservatore Romano« održala se 4. novembra u auditoriju palate Pija XII. Na svečanoj akademiji govorio je venecijanski kardinal Urbani o temi: poslanstvo se nastavlja. Svaki dnevnik, toliko više vatikanski, mora biti u službi istine i dobrote, da svakodnevno objašnjava čitaocima stvarnost i duboke istine te ih oduševljava za dobro. Osservatore Romano izlazi u Rimu te objavljuje svetu papine misli, njegove govore, njegove odluke. Time vrši uzvišeno poslanstvo.

Papa je imenovao Msgr Gvida del Mestre naslovnim nadbiskupom Tuskamije i ap. delegatom Istočne Afrike. Prvi se puta u istoriji Crkve desilo, da je vatikanskog diplomatu posvetio za biskupa jedan crnački kardinal. Posvećenje se obavilo u Bukobi, posvetitelj je bio kardinal Rugambva.

Izašla je dokumentacija 37 svetskog euh. kongresa u Minhenu Delo se sastoji iz dva sveska i 10 priloženih ploča. Prva dva skupoceno vezana primerka poslata su Papi i njegovom legatu kardinalu Testi. Kažu da će to delo biti poslato svim biskupima širom sveta.

Austrijski biskupi su za prvu adventnu nedelju objavili vernicima pastirsko pismo u kome su predstavili narodu papinu enciklika o socijalnom pitanju. Posle će je svećenici u propovedima i u kršćanskom nauku protumačiti vernicima. Biskupi su izrazili duboku zahvalnost Papi za taj važan dokumenat.

Katolicizam u jedinstvu i raznolikosti, bio je tema 14 tedna francuskih katoličkih intelektualaca u Parizu. Kardinal Feltin je na temelju svog životnog iskustva raščlanjivao faktore koji vode jedinstvu i one koji vode k razlikama među katolicima. Spomenuo je da bi bilo opasno ograditi se samo na ono što ujedinjuje i zabaciti sve ostalo, pošto bi to vodilo u štetan i opasan uniformizam. Svaki katolički pokret valja pažljivo proučiti i oceniti, kako bismo mogli zadržati pozitivne elemente. Izvor jedinstva je u Bogu, izvor raznolikosti u individualnosti slobodnih ljudskih bića.

Katolička američka omladina je imala svoj kongres, na kojem se skupilo 7500 delegata. Kongres je podelio ministru pravosuđa Robertu Kenediju odlikovanje »Pro Deo et juventute«. Zasedanje je zaključio kardinal Spellman svetom Misom.

U državi Nju Džersi je prvi puta u američkoj istoriji izabran za guvernera te države katolički kandidat Ričard Hjugs. Novi guverner je učio na katoličkom zavodu i završio pravne studije. Ženjen je i otac devetoro dece. Njegov je rođeni brat župnik u Žemburgu u biskupiji Trenton.

Švedska televizija je davala dokumentarni film o samostanu karmelićanki u Glumslovu u južnoj Švedskoj. To je prvi samostan sa strogom klauzurom u toj skandinavskoj zemlji posle reformacije. Ta zemlja ima 7 miliona stanovnika, većinom luterana, barem po imenu. Tamo živi samo 30.000 katolika, od kojih oko 10.000 domaćih.

Papinska komisija za Palestinu odobrila je kredit od 60000 dolara za prvi zavod slepih na teritoriji Gaze. Tamo se naime još uvek nalazi oko 260.000 palestinskih izbeglica, među kojima 1100 slepih, koji su bez ikakve potpore.

Knjigu »Agrarna reforma — pitanje savesti« napisala su dva biskupa: Sigo iz Diamantine i Majer iz Kaposa u Brazilu. Trenutno ima ta knjiga tamo najbolju prođu. Razgrabljeno je već 20000 primeraka. Autori govore o kršćanskim načelima za agrarnu reformu i privatno vlasništvo. U svom delu navode 70 papinskih dokumenata o tom pitanju.

Poznati katolički američki mesečnik »Catholic Digest« slavio je 25 godišnjicu svoga postojanja. Sada ima 750.000 čitalaca. Štampa se u deset izdanja za Evropu i Aziju. Sada su počeli štampanjem još dvaju izdanja za Latinsku Ameriku i Španiju. 85% članaka posvećeno je općim pitanjima, 15% strogo verskim.

Članovi katoličke omladine u Esenu su čuli da u Srednjoj Norveškoj ap. delegat Msgr Rueth vrši verske obrede u bivšoj železničkoj remizi. Takvo siromaštvo ih je potaklo da su između sebe skupili za izgradnju nove crkve u našem novcu 750.000 din.

U Rio de Janeiro u Brazilu održalo se zasedanje svetskog upravnog odbora organizacije mladih katoličkih radnika (Žosista). Zaključna se svečanost održala na tamošnjem stadionu nastupom 200 000 radnika iz čitave Južne Amerike, u prisustvu 400 delegata iz ostalih kontinenata. Papa Ivan XXIII poslao je po svom državnom sekretaru posebnu poruku s toplim željama.

Austrijski prelat Bruno Hajm je imenovan naslovnim nadbiskupom i ap. delegatom za svu Skandinaviju sa sedištem u Kopenhagenu. Njegov prethodnik Msgr Martin Lukas, rodom Holanđanin, napustio je zbog bolesti svoj dosadašnji položaj.

U Beču je 12 novembra bila zaključena molitvena osmina za crkveno jedinstvo svečanim pontifikalom na bizantinskom obredu u katedrali sv. Stefana. Svečani je pontifikal služio beogradski nadbiskup-koadjutor dr Bukatko. Pevao je dobro uvežbani hor istočne crkve sv. Barbare, a prigodni govor u kardinalovom otsustvu održao je katedralni župnik kanonik Rohr.

Nadbiskup Matoha iz Olomuca umro je u starosti od 73 godine. Iza praškog nadbiskupa Berana, on je bio najviši crkveni dostojanstvenik u Čehoslovačkoj. Pokojni se nadbiskup rodio 1888, postao 1914 svećenik, a 1948 olomučki nadbiskup.

Pedeset delegata Obiteljskog pokreta skupilo se prošlog oktobra u Leopoldvilu u Kongu, gde su raspravljali o pitanju kupovanja zaručnica i o mnogoženstvu. Delegati su jednodušno odbacili kao nemoralnu i nesocijalnu pojavu da mora zaručnik više manje kupiti svoju buduću ženu. Postavili su zahtev da i obitelj zaručnice mora nešto doprineti stvaranju budućeg ognjišta mladog para. Po pitanju mnogoženstva delegati su ukazali na žalosne pojave u mnogim obiteljima gde mnogoženstvo stvara svađe, ljubomoru, netrpeljivost. Za zdravu obitelj treba ljubavi koja se može ispravno razvijati samo između jednog muža i jedne žene.

Podzemna crkva sv. pape Pija X u Lurdu konačno je isplaćena. Izgradnja je počela 30 maja 1956, a završena 25 marta 1958, tako da ju je mogao posvetiti tadašnji venecijanski patrijarh, sadašnji papa. Troškovi su se popeli na više milijardi franaka. Papa je s radošću primio na znanje vest da su svi troškovi, zahvaljujući darežljivosti hodočasnika, sada isplaćeni.

Italija ima 272 biskupije; najmanja među njima je Ostija sa 3410 vernika. Njom upravlja kao biskup dekan kardinalskog zbora Tiseran. Od 81 kardinala 30 je Italijana.

Pod pokroviteljstvom francuskog episkopata osnovan je komitet za borbu protiv gladi koji će po primeru nemačkih katolika prikupljati priloge za najbednije u svetu.

Ove će se godine u Hanoveru održati Nemački katolički tedan. Već je stupilo u akciju 18 komiteta koji vode potrebne priprave za tu veliku manifestaciju nemačkih katolika.

U Rimu se održao od 10—16 decembra pod pokroviteljstvom kardinala Valerio Valeri međunarodni kongres za svećenička i redovnička zvanja.

U Parizu je umro bvši biskup kneževine Monako Msgr Riviere u 90 godini života. Pokojnik je osnovao župu sv. Dominika i bio župnik u župi sv. Tome Akvinskog.

Misijska bilanca trogodišnjeg vladanja pape Ivana XXIII. Za to vreme osnovano je 46 misijskih teritorija: 22 biskupije, 11 vikarijata i 13 prefektura; zatim tri nove ap. delegature, stvoreno je 25 crkvenih provincija, 107 svećenika u misijskim zemljama imenovano biskupima. Konačno su u te tri godine Japan, Filipini, Tanganjika dobili svoje prve kardinale.

Kardinal Feltin je prigodom otvaranja francuskog parlamenta služio svečanu misu i u propovedi upozorio katoličke parlamentarce da sprovedu u delo, koliko je samo moguće, načela nove socijalne okružnice »Majka i Učiteljica«.

7 novembra umro je u Minsteru od srčane kapi naslednik kardinala von Gallena Mihael Keller u 66 godini života. Dan pred smrću slavio je 40 godišnjicu svećeništva. Pokazivao je najviše interesa za odgoj svećeničkog podmlatka. Stoga je bio i član koncilske komisije za studij i semeništa.

Obraćenik. Veliku pažnju je pobudila u svetu izjava 47 godišnjeg docenta univerziteta u Upsali Stiga Lindholma. On je pripadao državnoj luteranskoj veri i više puta bio kandidat za luteranskog biskupa. Sada se zahvalio na docenturi i izjavio da prelazi na katoličku veru.

Senegal je uspostavio diplomatske odnose sa Svetom Stolicom, kako je to bilo objavljeno 17. novembra 1961. istovremeno u Vatikanu i u Dakaru, prestonici Senegala. Iza Etiopije, Liberije i UAR, Senegal je četvrta afrička zemlja, koja održava redovne diplomatske odnose sa Svetom Stolicom.

Na ekumenskom sastanku u Strasburu u prvoj polovini novembra dva profesora Sergijevog pravoslavnog fakulteta u Parizu hvalili su odvažnost i umešnost pape Ivana XXIII u delu za crkveno jedinstvo. Rektor episkop Kasije je izjavio da je sadašnji papa vidio što drugi nisu videli, da se put prema jedinstvu nalazi u upoznavanju i velikoj ljubavi, a da takav put traži izvanredne napore. Da li će ti napori uspeti, još ne znamo, Bog vodi ljudsku istoriju, reči su episkopa Kasija.

Turski poslanik kod Svete Stolice izjavio je u Ankari da sadašnji papa visoko poštuje Tursku i gaji velike simpatije prema njoj. Predsedniku Turske Republike generalu Gurselu predao je zlatnu medalju Ivana XXIII.

Ministar predsednik Sirimavo Bandaranaike uputila je o svetskom kongresu budista poruku u kojoj naglašava da je religija veliki potporanj u vrtlogu naših dana.

25 biskupa šestih država Srednje Amerike će zajednički podupirati novo osnovani katolički univerzitet u Managua u državi Nikaragui. To je jedan od zaključaka njihove 11 zajedničke konferencije.

Fulton Sin, pomoćni njujorški biskup, izjavio je u Buenos Airesu da u životu ne odlučuje broj nego duhovna snaga ubeđenja, ne brojno stanje vernika nego moć njihove vere.

A. Geyser, redovni profesor starog zaveta na kalvinskom fakultetu u Pretoriji u Južnoafričkoj Uniji mora se zagovarati pred komisijom od 15 članova što je »neobično tolerantan«, pošto je kritikovao neke studente koji su odbili da diskutiraju s katolicima. Holandsko reformistička crkva u Uniji podupire rasističku politiku svoje vlade te pokazuje velike antipatije prema katoličkoj Crkvi.

U Marijino svetište Altötting u Bavarskoj hodočastilo je prošle godine oko jedan milion hodočasnika, što rečito svedoči o omiljenosti tog prošteništa.

Kamerun je dobio prvog domaćeg nadbiskupa. Papa je imenovao za nadbiskupa Jaunde domaćeg svećenika Zoa. Novoimenovani nadbiskup je završio svoje bogoslovske studije u Volye, onda otišao u Rim gde je položio doktorat. Zatim se vratio u domovinu, služio u Ombesi i Jaundi gde je vodio dobrotvorne ustanove i osnovao narodni univerzitet. Napisao je razne studije.

Sudan je nezavisna afrička zemlja sa 10 miliona stanovnika. Severni deo zemlje je arapski i muslimanski sa 7,5 miliona stanovnika. U južnom delu žive crnačka plemena, koji su većinom još neznabošci. Katolika je samo nekih 200.000.

U Bankoku u Tajlandu održava »Pax Romana«, međunarodna organizacija katoličkih studenata, od 1—20 decembra seminar za 60 azijskih studenata, kako bi postigli bolje katoličko obrazovanje.

Benediktinska opatija Solem u Francuskoj podiže u Senegalu u selu Kèr Musa, blizu Dakara, novi samostan. Prvi patri su već stigli da vode izgradnju novog doma.

San Francisko. Poznati pobornik kruničarskog pokreta Patrik Pejton skupio je u tamošnjem parku pola miliona vernika na najveću versku manifestaciju u SAD.

Poljska. Anketa među studentima Krakova je utvrdila sledeće: 83% studenata veruje u Boga; 56% studenata i 61% studentkinja prisustvuje nedeljnoj misi. 3,8% studenata i 5% studentkinja izjasnilo se da ne veruje. Slične su brojke registrovane i na drugim poljskim univerzitetima. Izgleda da se stanje posle 1957. godine popravilo.

Bavarska je poklonila tri lepa zvona crkvi na Pastirskoj poljani u Betlehemu. Zvona su usklađena na melodiju »Gloria«. Ima nade da će ta zvona prvi put zazvoniti na svom odredištu već za Badnje veče.

Carigradski patrijarh Atenagoras I slavio je svoj 75 rođendan. On je najviđeniji predstavnik pravoslavlja, odlučni pobornik za crkveno jedinstvo. Osobno poznaje Papu Ivana XXIII, prema kome gaji iskrene simpatije.

Bivši francuski Kongo sa prestonicom u Brazavilu ima nekih 800.000 stanovnika, od kojih do 300.000 katolika i 150.000 protestanata. Muslimana je samo 10.000, ostali su još neznabošci. Katolici imaju jednog nadbiskupa i dva biskupa, 192 svećenika i braće pomoćnika te 141 redovnicu. U katoličkim osnovnim školama uči preko 50.000 dece, u srednjim 1000, u stručnim 558. Katolici izdavaju jedan nedeljni list u 9000 primeraka na francuskom jeziku.

»EVANĐELJE« je nova knjiga, koju je dalo u tisak Hrvatsko Književno Društvo sv. Ćirila i Metoda u Zagrebu. Knjiga će imati oko 400 stranica i lijepo je opremljena. U njoj su 22 geografske karte Palestine, na kojima je ucrtan boravak i kretanje Isusovo. Pored toga ima i fotografija iz Isusove domovine.

To je zapravo život i nauka Isusa Krista, to jest »evanđeoska harmonija« ili »usklađeno evanđelje« sastavljeno iz pomno odabranih 340 evanđeoskih odlomaka, koji su međusobno tako raspoređeni i usklađeni, da sačinjavaju jedinstveni i vremenskim slijedom poređani izvještaj o životu i nauci Kristovoj. Uvodnu riječ za ovo izdanje napisao je zagrebački nadbiskup preuzv. g. dr Šeper. Osim kratkog komentara u knjizi je opširan Dodatak s povijesnim dokumentima o Isusovoj osobi, pregled postanka pojedinih evanđelja, povijesni tijek života Isusova, podaci o geografiji i prilikama u Palestini za vrijeme Kristovo kao i razna kazala u vezi s tekstom.

Na izradbi ovakvog djela radila je ekipa talijanskih biblijskih stručnjaka. A sam evanđeoski tekst preveo je iz grčkog izvornika na hrvatski franjevac O. Bonaventura Duda.

Knjiga će stajati 600 Din. a prema ugovoru s tiskarom imala bi izaći koncem siječnja ili tokom veljače. Knjiga se tiska u ograničenom broju primjeraka, pa oni, koji je žele osigurati za sebe, treba da unaprijed pošalju novac na: Hrvatsko Književno Društvo Sv. Ćirila i Metoda - Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21, koje ima čekovni račun broj: 400-21-3-513. Knjiga će se otpremati naručiteljima onim redom, kako budu stizale uplate.

SKANDAL U STRIĆEVOJ KUĆI

Probudio sam se i ugledao nad sobom nepoznat strop. Kroz modre zavjese teško se probijalo mliječno svjetlo božićnog jutra. Doista, nisam kod kuće, nego u gostima kod strica. Brzo sam skočio iz kreveta i stao se oblačiti.

Premda je Božić, ja moram u susjedno selo, gdje me sutra čeka posao na gradnji stubišta u školi, jer se staro srušilo, ali, srećom, bez ikakvih posljedica. Izvana je još dobro izgledalo i nitko ne bi slutio da je crvotočno. Srušilo se pri dnu, moglo se i popraviti, ali nitko nije htio izložiti djecu opasnosti da se povrijede; htjeli su novo, čvrsto stubište.

Ljude za rad najbolje ću prikupiti u selu danas, kad su kod kuće i slave Božić. Rekao sam stricu i cijeloj njegovoj obitelji da neću prisustvovati božićnom ručku, ali ću doći natrag oko četiri sata, baš kad gosti budu na okupu. Žurio sam i u kupaonici, da bih se što prije oprao i počešljao, jer sam htio stići na ranu misu. Iz kupaonice, koju sa stričevom sobom vežu tanka, tapetna vrata čuo sam jako glasan razgovor.

Strina je govorila:

— Grozno! nisu nam na vrijeme donijeli rum. Kako će kuharica pripremiti tortu bez ruma? Pa to je da čovjek umre od jada!

— Zamolit ćemo gostioničara da nam proda ili posudi od onog ruma, koji skriva u svojem stanu, — reče stric.

— Ah, to nije onaj rum, kakav meni treba, — plačnim glasom je nastavljala strina.

— Je li ogrlica na mojoj košulji tvrda kao led? — pitao je stric.

— To je u redu, hvala Bogu, — reče strina. — Ali stolar nije načinio novi krov na našim jaslicama. Onako stare jaslice, još sa poderanim krovom neću staviti ispod bora. Dolazi poznati slikar i umjetnik Darko, pa se neću valjda pred njim sramotiti sa takvim ružnim predmetom!

— To se razumije, — reče stric.

— Jučer kad sam donijela jaslice iz podruma, vidjela sam to. Stolar je obećao da će navečer doći i popraviti, ali nije došao. Pa što ja mogu, — zijevala je strina previše šumno.

— Pazi, Ida, — upozoravao je stric. — Odojak mora doći na stol jako vruć sa kožicom koja puca i blista. Bio bi skandal da se donese hladno pečenje!

— Valjda me nećeš učiti? Ja bih prije umrla nego se osramotila pred ljudima. Meni je jako stalo do mojeg ponosa, to ti najbolje znaš!

— Znači, i prije i poslije podne bit će toliko posla u kući, — mrmljao je stric. — Pa kad ćemo u crkvu?

— I sutra ima misa, — rekla je strina. — Jer ako prije podne idemo na misu, služinčad će sve pokvariti bez našeg nadzora, pa bih morala propasti u zemlju pred gostima zbog nagorjelih kolača i loše očišćenog živinskog mesa.

— Dobro, sutra ćemo ići na misu. A umjesto jaslica raširit ćemo pod borom darove za trgovčevu djecu i nećakinju mojeg šefa. Veseli me da su to lijepi pokloni, jer nam ti ljudi uvijek mogu koristiti. I već su nam koristili...

Tiho sam izišao iz kupaonice da me ne čuju. U živom razgovoru nisu čuli, vjerojatno, ni moj ulazak, ni vodu iz česme. Ja sam im, doduše, sinoć rekao da ću jako rano otići i da ih neću buditi, nego ću im čestitati blagdan popodne, pošto se vratim iz sela. Kad sam čuo da su budni, htio sam ipak ući u sobu i zaželjeti sretan Božić. No, kad sam razabrao razgovor do kraja, predomislio sam se.

Imao sam svoj posebni plan.

U selu sam dosta lako i uspješno riješio poslovne dogovore. Pronašao sam ljude vješte takvom poslu i one, koji će vršiti pomoćne radove, pa sam se ranije vratio u gradić, i došao u stričevu kuću, upravo kad su gosti od ručka prešli u veliku sobu, gdje su već pristizali popodnevni gosti.

Sve je bilo svečano dotjerano, blistavo, okićeno.

Sa zidova su gledale mnoge stričeve i strinine slike, njihovi portreti; u vazama je bilo zimskog cvijeća; na boru su svjetlucale staklene loptice, licitarska srca, crvene gljive od voska, životinje, ptice...

Na gospodi se vidjelo da su spavali skoro do ručka, na gospođama da su se cijelo prije podne pripremale za ovaj posjet. Svi su bili zaglađeni, namazani, nacifrani u punoj mjeri.

Smijali su se i pripovijedali, jeli kolače (oni koji su bili pozvani na ručak) i pečenje, sireve i majonez (oni koji su došli iza ručka). Tu se kikotalo, jelo, pilo, govorilo o jelu i piću, o tomu tko je što kupio, tko je kupio više od onog drugog za stan i odjeću i obuću i novo pokućstvo i auto i tko je kupio najviše i što će još tko kupiti više od drugih.

Sjetio sam se onih razgovora, što sam ih čuo u seoskim kućicama: o djeci koja su dobri đaci u školi, o brigama koje su teške, ali će Bog dati da se nadvladaju. Slušao sam žalbu starog Pavla, koji je opet pretukao ženu, pa je i nakon ispovijedi htio još i meni i svima da se ispovijedi, da se jače

pokori, da bude sigurniji da je barem do Uskrsa neće istući. I svijetle i tamne strane čovjeka čuo sam u selu, ali je svijetlo nadjačavalo tamu; osjećalo se da nitko ne želi prepuštati se tmini, već se svi hoće na ovaj božji dan boriti protiv mraka u svojoj duši.

U tim seoskim kućama vidio sam jaslice na počasnom mjestu. Djeca su ih sama gradila i uljepšavala. Djeca su mi tumačila da su načinila krov od slame, kao na kućama u njihovu selu, jer Isus nije bio bogat, kao ni oni što nisu, a na krovu nema snijega, jer tamo, gdje se Isus rodio nema tako jake zime i snježnih pahuljica, o tomu su učili u školi.

Doista, Isus nije imao svakojakog pokućstva i slika u zlatnim okvirima i bezbroj drugih nepotrebnih stvari. On je od svega nepotrebnog bio slobodan. Zato je mogao posjedovati sve što je potrebno ljudima i darovati ih bogato upravo onim, što im jedino treba.

Nije zabranio skupljati zemaljsko bogatstvo. Ali je pod sve težim grijehom obavezao one, koji sve više skupljaju — ako to ne podijele onima, koji su prikraćeni. Mislio sam o tomu i gledao ove ljude, koji su čvrstim zagrljajem ogradili gomilu suvišnih stvari i nepotrebnog posjeda, da im ne bi nitko mrvicu mogao otkinuti. Gotovo sam uzviknuo: — Pa ugušit ćete se pod teretom svega što ste nagomilali! Ugušit ćete se u želji da sve to pojedete i prenesete sa sobom u grob! Zar ne vidite da vam već duša izdiše pod teretom suvišnosti i sebičnosti?

Ušao sam u sobu i pozdravio sam se s gostima. Strica i strinu nisam pogledao. Počeo sam odmah jesti ogromnim zalogajima i piti iz prepune čaše. Pripovijedao sam punim ustima kako kupujem dvije kuće i dva auta, kako ću stijene u svojim sobama pokriti skupocjenim sagovima. Svi su se okupili oko mene i slušali poluotvorenih usta, pažljivo, kako ne bi slušali najslavnijeg govornika svijeta.

Stric i strina su stajali zapanjeno u dnu sobe. I gosti su zaboravili na njih. Divili su se skupim sagovima o kojima sam brbljao.

Netko je dodirnuo moju ruku. Bio je stric, koji me pozvao u susjednu sobu. Pošao sam odmah. Tek sad su se svi prenuli i vidjeli da se događa nešto što nije u redu. Stričevo zapanjeno lice ih je osvijestilo, sjetili su se da nisam pozdravio domaćine, da sam jeo kao prostak i da sam o skupim kupovinama sigurno lagao. Počelo je šaputanje, užasavanje, pravi mali skandal.

Za to vrijeme je stric razgovarao sa mnom.

— Ponizio si me, — govorio je drhtavim glasom. — Nisi me pozdravio, a ni strinu. Mi smo danas, ovdje, domaćini. U našoj kući se nalaziš, kao i svi ostali, zbog nas... Gutao si meso, kao gladan vuk... Zar se ne sramiš pred ljudima?...

Htio sam viknuti, ali sam govorio vičuće riječi vrlo tihim glasom:

— Sutra ću pozdraviti tebe i strinu. Sutra ću vam čestitati blagdan. Kao i vi Isusu. Ovo je Njegov dan, a Njega nema u ovoj kući. Pod svakim seoskim krovom sam ga našao, svi su oni siromašni ljudi prvo Njemu čestitali blagdan, koji je Njegov, a tek onda su zvali goste da se s njima vesele svojem pokajanju na ovaj dan, svojoj ispovijedi, odluci da budu bolji koliko to mogu. A ovdje je sve zbog ljudi koji jedu i piju, zbog cifranja i gutanja velikih komada mesa, pa sam i ja tako uradio! Nije pravo da vam ovako govorim, kao starijem. Ali, ja sam samo postupio kao vi sami. Zaboravio sam svrhu blagdana, pa vas nisam pozdravio, jeo sam kao vuk i brbljao gluposti, kao svi ostali, koji u ovaj dan i u ovaj skup, sazvan zbog toga dana, nisu unijeli ni najsitniju mrvu svog srca. Oprostite, ja ću se povući u svoju sobu, jer mi je najteže podnositi pustoš srca i duše, život da bi se jelo, hvalisalo i umrlo, laž — jer je ovo lažni blagdan u vašoj kući...

Uletjela je strina crvena i bijesna. Mislio sam da će oboje navaliti na mene grubim riječima. Ona je to, čini se i kanila, ali ju je stric kretom ruke primirio i rekao:

— Vidiš, Ida. On ima pravo. Prekasno smo donijeli jaslice iz podruma... Brinuli smo se za rum i pečenku, a nije nas bilo brige za misu, ni za Isusovu sliku u jaslicama, pod borom... A bor je okićen zbog Njega, zbog Isusa... I sve bi ovo drugo imalo biti Njemu u čast... Mi ga nismo pozdravili ni jutros, na oltaru, ni u jaslicama kod kuće... Zato ovaj mladi čovjek nije pozdravio nas... Pravo je to...

Strina je slušala zapanjeno, a onda je najednom počela plakati. Ja sam šutio zbunjeno. Stric nas je obadvoje zagrlio i uzviknuo:

— Dobro je. Dobro je što je sve ovako... Ipak, ima srca u ovoj kući. I ti si dokazao, sinko. I mi starci. Sretan Božić, dragi moji!...

D. L. Pitanje: Zašto žena ne sme da poslužuje kod Mise? Odgovor: U krajnjem primeru je prema kan 813 Crkvenog Zakonika dozvoljeno da žena izdaleka odgovara svećeniku koji služi na oltaru. Podvorničku službu u celosti žena ne može vršiti upravo, jer je žena. Po Božjem pravu samo muškarci mogu postati klerici, službenici oltara. Tako je bilo već u starom zavetu, tako je Krist odredio i za Novi zavet. U prvo kršćansko doba misniku su dvorili na oltaru: đakon, poddakon, akoliti, dakle sami klerici. Kasnije tek je došlo da običan laik kao podvornik ili ministrant poslužuje misnika na oltaru.

B. C. Pitanje: Da li je katolička Crkva stvarno pobornik mira? Odgovor: Kristova moralna načela kojih se drži i njegova Crkva, bez sumnje vode međusobnom razumevanju i miru među ljudima i narodima. Nastojanja pape Benedikta XV i Pija XII za vreme prvog i drugog svetskog rata dovoljno su poznata. Međutim, Krist nije za mir po svaku cenu, pod svakim uslovom. Sam je naime kazao: »Nemojte misliti da sam došao doneti mir na zemlju! Nisam došao da donesem mir već mač. Da, došao sam da rastavim sina od oca, kćerku od njezine majke i snahu od njezine svekrve. Čoveku će biti neprijatelji njegovi ukućani« (Mt. 10, 34—36). Da je Krist bio apsolutni pacifist, ne bi umro mučeničkom smrti na križu. Od svog božanskog učenja Krist nije otstupio, nego je u potvrdu njegove istinitosti položio svoj život. To isto traži Krist od svakog svog sledbenika. Tako se ni Crkva nikada ne može odreći svoje od Krista primljene nauke, svog božanskog poslanstva da vodi čovečanstvo večnom spasenju.

D. B. Odgovor: U slučaju da nikako ne možete dolaziti na veronauku, nabavite si barem veronaučne knjige: Kršćanski nauk, Biblijsku povijest, Sveto pismo, a možda i kakvu drugu religioznu knjigu. Pažljivo ih proučavajte, katkada posetite svog dušnog pastira da Vam nešto objasni, pa ćete na taj način dopuniti svoje versko obrazovanje i učvrstiti svoju veru.

I. B. Odgovor: Na svetu smo Misu dužni dolaziti samo nedeljom i zapovednim blagdanom. Nemojte olako sami doneti konačni sud da Vam je moralno nemoguće redovno prisustvovati svetoj misi, nego upitajte savesnog svećenika. Ako se pokaže da je tome tako, onda nemate teškog greha kad ste izostali od nedeljne mise. No, kršćanska svest, duhovna potreba učiniće Vas pronicljivim da ćete već naći nekih mogućnosti. Neka pomoć će Vam biti da kod kuće slušate misu preko radija ili u vreme mise molite misne molitve ili svetu krunicu.

A. N. Odgovor: Nemojte se čuditi, ako Vas roditelji upozoravaju na veliki oprez u biranju životnog druga. Ko pozna život, zna koliko ima tragike u mnogim brakovima. Konačno, dobar katolik mora u bračnim stvarima slušati i svoju Crkvu, dobru i brižljivu Majku, te postupati po njezinim uputama i zapovedima. Već je sv. Ciprijan kazao: Niko ne može imati Boga za oca, ko nema Crkvu za majku.

F. Z. Pitanje: Kako je moguće da dođe u samostanu sa strogom klauzurom do takvih škandala, kakav se desio u italijanskom samostanu klarisa San Dona di Piave u blizini Venecije, gde su se fizički obračunavale jedne redovnice sa drugima? Odgovor: Italija ima 153.312 redovnica, od toga 13.923 sa strogom klauzurom, koje se posvećuju pre svega molitvi i delima samozataje. Pobuna onih sedam redovnica iz San Dona samo je izuzetak, što dokazuje i publicitet koji je nemili događaj probudio. Slučaj sam svedoči da čovek ostaje čovek, bez obzira kakvo odelo nosi i u kakvom se staležu nalazi. Redovnički je stalež svet i savršen, ali svaki se redovnik mora tek trsiti da bi postao svet. Može se desiti da je u Božjim očima osoba iz sveta svijeta od one iza samostanskih zidina.

T. L. Pitanje: Zašto Bog dopušta da tolika nevina deca širom sveta trpe glad i podnose tolike druge nevolje? Zar nije to okrutnije od postupka kralja Heroda nad betlehemskom decom? Odgovor: Istina je da je svet suzna dolina gde stradaju grešnici i pravednici, odrasli i nevina deca. Takav je posle istočnog greha plan Božje providnosti. Ko ne zna da mogu nesavesni upravljači, na pr. Hitler, gurnuti milione i milione ljudi u neopisivo trpljenje i bedu. Bog, poštujući ljudsku slobodnu volju, dopušta takvo zlo. Drugi važan činilac trpljenja na svetu jeste u nesavršenosti stvorenih bića. Dete kao dete je nemoćno, pa se može samo mukom razvijati i napredovati. No, Bog je velik, pa zna svako zlo okrenuti na dobro, kao što je Kristovom mučeničkom smrću spasio čovečanstvo prokletstva. Nevini patnici su blagoslov za sebe i svet. U nebu će se svaki takav blaženik neprekidno zahvaljivati Bogu za trpljenje u ovom životu, koje mu je pribavilo večnu nagradu u nebu.

G. K. Pitanje: Da li katolik može zagovarati laicizam? Odgovor: Ako reči laicizam dajemo onakvo značenje kakvo su dali francuski biskupi prigodom referenduma za njihov novi ustav, onda je to moguće. Francuski ustav proglašava Francusku laičkom republikom. Francuski biskupi su tumačili izraz »laički«, da je država kao vrhovna svetovna vlast na svom području nezavisna ili autonomna. Svećenstvo odnosno Crkva nema prava da se meša u njihovu autonomiju. Ako bi, međutim, neko tumačio laicizam kao sistem koji poriče Boga i njegova suverena prava nad svakom ljudskom delatnošću, dakle i naučnom, umetničkom, socijalnom, političkom, takav čovek svakako ne bi bio pravi katolik.

ZDRAVKA. Odgovor: 1) U duhovnom je životu najvažnije, da se svako smireno pokori savetima svoga duhovnog vođe — ispovednika. Njemu treba otkriti iskreno stanje svoje duše, jer samo tako može on dati potrebne i primerne savete. — Ako želite napredovati u savršenstvu potrebno je

što bolje upoznati volju Božju te izvršiti je. — 2) Sva dobra dela mogu se prikazati i za druge, ali »Veliko obećanje« za pobožnost prvih petaka dobije samo onaj, koji sam obavlja tu pobožnost.

SRETAN BRAK

Jučerašnji sam dan proveo kod jedne sretne obitelj. Kako je to ugodno i okrepljujuće! U vrijeme, kad gotovo svi jadikuju i tuže se, ovaj muž i ova žena glasno kažu: Mi smo sretno izabrali i ne želimo ništa drugo, no što posjedujemo. I kad bismo se opet morali odlučiti, s istim bi oduševljenjem ponovno kazali: »Da«! Mislim da smijem upozoriti da se tu radi o izglednim ljudima na koje će svatko s dopadnošću pogledati. Za mene je užitak nalaziti se u njihovom društvu. I kad sam ih tako promatrao, upitah sam sebe: A zašto su zapravo oni sretni? Odgovor koji sam si dao je taj:

Prije svega, oboje su ne samo inteligentni ljudi, već su i sličnih duševnih svojstava i nazora. Oni se interesiraju za iste stvari i zato mogu o njima međusobno i razgovarati. Doduše oni baš nisu bogati, ali imaju dobar ukus i s onim što imaju, nastoje učiniti najbolje. Žena se dobro odijeva, ali ne raskošno. Jela koja priprema, ne samo da su zdrava, nego su ukusna i lijepo servirana. Njihovi su karakteri slični i oboje imaju jednaki smisao za humor. Oni su rado zajedno, i zajednički provedene časove znaju dobro iskoristiti, tako, da društvo bračnog druga pretpostavljaju svakom drugom društvu. Instinktivno biraju zajedničke prijatelje, što nije beznačajno za skladan brak.

Mislim, da među njima postoji i vrlo jaka fizička privlačnost. Istina je, da su to stvari o kojima se može govoriti samo općenito bez ulaženja u lične intimnosti. A ipak, ima sitnih znakova, poteza i pogleda koji drugome ne mogu izbjeći: stanovita nježnost u boji glasa, stisak ruke, pa još i nakon dvadeset godina braka, bez ikakvog straha da bi možda ispadali smiješni; izmjenični pogledi; slobodni radosni način kojim govore o ljubavi. Oni koji su možda doživljeli razočaranje u tom pogledu, govore o toj temi ciničkim i ponizujućim tonom koji izdajnički djeluje. Oboje pak mojih prijatelja vole ljubav i to se na njima opaža.

A što još? oboje su dobrohotni i znaju kako se jednu scenu smiješkom završava. Sigurno da i kod njih (iako rijetko) dolazi do takvih scena. Život nije raj! I oni poput drugih moraju koješta podnijeti, pa se onda i koja gorka kaže.

Ali oni to govore na poseban način, gotovo kao da žele drugoga na smijeh navesti. Čak i iza umjetnih oluja kućnih scena, živo se osjeća ljubav, pristojnost i smisao za humor. Oboje točno znaju da nesuglasje ne će dugo potrajati, da će se mir opet povratiti, odnosno da je on praktički već i uspostavljen. Zato se i ne može govoriti o pomirenju, kada kod njih nije nikada ni došlo do prave svađe. To su kao aprilske kiše koje trajnom proljeću njihove ljubavi ne mogu naškoditi.

A što je vrlo značajno: oni nisu ljubomorni. O, naravno da nijedno od njih ne bi trpjelo da ga drugo vara. To bi ga strašno razočaralo, ne toliko zbog brutalne činjenice kao takove, već mnogo više zbog neiskrenosti i pomanjkanja povjerenja. Njihova bi ljubav zbog toga sigurno propala.

I na kraju: oboje je ispunjeno jasnom i budnom ljubavi prema njihovoj djeci, koja ih međusobno još jače povezuju. Oni se ne mogu ubrojiti među roditelje koji misle da su njihova djeca čudo mudrosti i nadarenosti ili da su sveci, niti se mogu ubrojiti među one koji se neprestano tuže na grijehe mlade generacije. Oni popuštaju uzde svojoj djeci i dopuštaju im da se svojoj mladosti raduju, tako dugo dok je to u granicama razbora. Ali čim se ukaže potreba da je razborito uzde malo pritegnuti, zbiva se to u najpotpunijem sporazumu, to jest, oni to dogovorno rješavaju, kao i sve ostalo. Mislim, da tako kao njihova, izgleda jednostavna prava sreća.

(Iz »Sintesi«, Milano)

PAPINE NAKANE za mesec januar: 1) Da bi se priprave za ekumenski koncil najvećom marljivošću nastavile. 2) Da bi ekumenski koncil razlivao svetlo evanđeoske istine i u nekršćanski svet.

OBAVESTENJE. Ovim brojem »Blagovest« stupa u 31 godište. I u 1962 godini će nastojati da pruži svojim dragim čitaocima nešto poučnog i korisnog štiva. Glavne će rubrike ostati iste. Blizina budućeg općeg sabora, važna socijalna papina okružnica svakako će naći odjeka na stranicama našeg mesečnika. – Uredništvo rado sluša mišljenje svojih čitalaca, njihovu kritiku i savete kao i njihova pitanja, koja daju listu posebnu boju. — Cena pojedinom primerku jeste 30 din. Ko prima na svoju adresu jedan jedini primerak, plaća godišnje 420 din. Poverenicima od 10 primeraka i više daje se 10% popusta. Oni kojima su preostali neplaćeni brojevi, neka ih što pre vrate. Pretplata neka se šalje unapred.

DRAGIM PRIJATELJIMA I ČITAOCIMA UREDNIŠTVO I UPRAVA ČESTITAJU SRETAN BOŽIĆ I BLAGOSLOVLJENU NOVU GODINU 1962.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 2 BEOGRAD, FEBRUAR, 1962. CENA 30 DI

BLAGOVEST

SVETA OBITELJ U NAZARETU

Isus im bijaše poslušan, i napredovao je u mudrosti, rastu i milosti pred Bogom i ljudima. (Lk. 2, 51. 52).

Svećnicom se završava božićnje vreme. To je zadnji blagdan sa božićnim sadržajem.

40 dana posle rođenja, Krista su doneli u Jerusalem prema propisima Mojsijeva zakona. Taj je zakon propisivao otkup prvorođenog muškog deteta i očišćavanje majke od levitske nečistoće. Tako je Svećnica dvostruki blagdan: Kristovog otkupa odnosno prikazanja te Marijinog očišćenja.

I. Liturgija tog dana slavi Kristov ulazak u hram. »I gle, dolazi u hram tvoj Gospodar. Raduj i veseli se Sijon, izlazeći u susret tvome Bogu!« Kakvim je svetim raspoloženjem došao taj dan u hram starac Šimun. Lice mu je bilo ozareno od sreće, u drhćuće ruke prima Božje Dete, i ljubeći njegove nežne ručice klanja mu se, proriče njegovu budućnost i peva svoj labudji spev. Osećanjima pomlađenog Šimuna sa zapaljenim svećama izlazimo i mi u procesiji u susret Spasitelju, koga prvi puta nosi presveta Bogorodica u svetište. Ponavljajmo za Šimunom: »Svetlo, da rasvetli pogane i proslavi svoj narod, Izrael« (Lk. 2, 32).

Isus ulazi u hram da se izvrši nad njim slovo zakona. Sveti ga Josip otkupi za pet srebrnih novaca. No, Krista, preodređeno Janje Božje, srebrni novac nije mogao otkupiti niti osloboditi od teškog i uzvišenog poslanstva — da umre za ljudski rod. Kristov ulazak u hram pre znači svečano prikazanje. Krist nekako javno očituje nebeskom Ocu svoju spremnost da do kraja izvrši njegovu volju: »Ni žrtve ni prinosa nisi hteo, ali si mi telo pripravio. Evo me, dolazim, da ispunim tvoju volju« (Hebr. 10—10). Krist se savršeno podređuje volji svog nebeskog Oca. Tu će volju čitav život najsavesnije ispunjavati sve do smrti, — smrti na križu.

Svojim nas primerom Krist poziva da i mi prihvatimo Božji plan koji se odnosi na naš život. Valja i nama kazati: Evo me, dolazim da izvršim Tvoju volju. Kad se Božja volja kosi s našom, kad nam Bog sprema križ, kojem se opire naša priroda, kako je teško kazati: Evo me. Ali pomislimo tada: da li je moguće da nebeski Otac ne vodi računa o našoj sreći, o našem večnom blaženstvu. Istinita je reč — »Moj sine, ne preziri karanja Gospodnjega, jer Gospodin kara onoga koga ljubi, i bije svakoga, koga priznaje svojim sinom« (Hebr 12, 6). Očinska ljubav nam dakle šalje trpljenje.

Crkva nam danas daje sveću u ruke. Krist se toliko puta nazvao svetlom. »Ja sam svetlo sveta. Ko mene sledi, sigurno ne ide po tami, već ima svetlo, koje vodi u život« (Iv 8, 12). Krist je svetlo sveta svojom naukom koja nadilazi svaku mudrost. Krist je svetlo koje grije i daje život. »Ja sam došao da ovce imaju život, da ga imaju u izobilju« (Iv 10, 10). Krist nas poziva da sledimo njegov primer. »Dođite k meni svi koji ste umorni i opterećeni, i ja ću vas okrepiti. Uzmite moj jaram na se i naučite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca. I naćićete pokoj svojim dušama« (Mt 11, 28—30).

Svet u kome živimo očekuje od nas katolika da ga obasjavamo svetlom duboke, nepokolebive vere, svetlom čestitog kršćanskog života, koje zna praštati i deliti od svoga. To je put kojim ćemo moći jednom sa zapaljenom svetiljkom izaći pred Krista da nas pripusti nebeskoj gozbi.

II. Marijino očišćenje. Svećnica je i Marijin blagdan. Najsvetija i najčistija žena podredila se Mojsijevom zakonu, iako za nju nije važio. Uprkos velike odlike devičanstva, sveta se Bogorodica uvrstila u red drugih majki i prinela dar siromašnih za svoje očišćenje. Uči nas time, neka se i mi rado podredimo Božjim i crkvenim zakonima, da ne tražimo olako ispriku da se oslobodimo zakonskih obaveza.

Kad je izvršila propise zakona, blažena Gospa je prikazala Dete Isusa, ali ne samo njega nego i sebe. Blaženoj Gospi nije bilo nepoznato da će se Isusovo poslanstvo završiti stradanjem te da će i ona kao njegova majka biti uključena u to trpljenje. Kroz zastor starozavetnih proročanstava i posebnim rasvetljenjem sve potpunije joj je postajalo to saznanje. Sada u hramu utvrđuje ju u tome i reč starca Šimuna: »Ovaj je određen za propast i uskrsnuće mnogih u Izraelu, za znak kojemu će se protiviti — a tebi samoj će mač probosti dušu — da bi se otkrile misli mnogih srdaca« (Lk 2, 34—35).

Kao jaka žena, prava Judita, ponavlja Marija i tada: »Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po tvojoj reči« (Lk 1, 38). Bila je spremna da bude u punoj meri dobra majka, verni pratilac svog čeda. Već tada je bila u ulozi Suspasiteljice ljudskog roda.

I mi moramo raditi na spasenju svoga bližnjega, jer nam je brat. Svi smo naime udovi Kristova otajstvena tela, odnosno treba da budemo. Jedan ud pomaže drugome. Ta obaveza ne važi samo za misionare i svećenike, nego i za običnog vernika. Kao socijalna bića bezbrojnim smo vezama međusobno povezani. Jake snage vuku sve društvo, pa i nas, prema propasti, a opet su u pokretu i snage svetla, koje rade na spasenju. Među ovima mora biti i naše mesto.

Nauka i poruka Svećnice: kao praktični katolici moramo biti svetlo na svećnjaku koje svetli i zrači u svoju okolinu, moramo biti kvasac koji snagom svog primera sprečava zlo i potiče na dobro u svom okolju, iako se time izlažemo neugodnostima i trpljenju. No, u nebo vodi samo kraljevski put križa!

ISTOČNI GRIJEH

»A dade Gospod Bog čovjeku ovu zapovijed: Sa svakog drveta u vrtu smiješ jesti; samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi! Jer čim bi jeo s njega, morao bi umrijeti« (Gen. 2, 16—17).

Kad je Bog stvorio prve ljude, dao im je vladalačku moć nad svim stvorenjima: »Radujte se i množite se! Napunite zemlju i podvrgnite je sebi! Vladajte nad ribama morskim, nad pticama nebeskim i nad svakim živim bićem, što se miče na zemlji« (Gen. 1, 28). Ljudi će, dakle, slobodno raspolagati sa svim živim stvorovima iz biljnog i životinjskog carstva, a zemlju (tj. prirodne sile i zakone) imaju istraživati i njome zavladati u svoje svrhe. Na taj način čovjek postaje sudionik vrhovne kraljevske Božje vlasti nad stvorenim svijetom. Ipak ta vlast nad prirodom neće biti neograničena. I sam je čovjek stvor Božji, pa mu je dužnost priznavati svoju ovisnost o vrhovnom Vladaru i Stvoritelju. Stoga je razumljivo, da Bog traži, da baš u okviru vlasti nad prirodom čovjek iskaže svoje priznanje Božjeg gospodarstva. Otuda i Božja zabrana: »Samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi!«

Iz ovog opisa smijemo stvoriti neke važne zaključke: 1. Ako Bog daje neku zapovijed, to je znak, da čovjek ima slobodnu volju; on doista slobodno raspolaže cijelom prirodom i njezinim plodovima. 2. Jedini izuzetak ima služiti kao dokaz priznanja svoje ovisnosti o Bogu. Taj izuzetak postavlja sam Bog u svojoj zabrani: samo s drveta spoznanja dobra i zla ne jedi! 3. Božja je zapovijed teška, jer njezin prekršaj povlači sa sobom tešku kaznu, oduzimanje mimonaravnog dara besmrtnosti. 4. Bog neće, da si čovjek prisvoji »spoznaju dobra i zla«, jer mu to ne pripada i jer to nije dobro za čovjeka. 5. Božja zapovijed dati će Sotoni priliku, da kuša i zavede čovjeka.

»Zmija je bila lukavija od svih životinja zemaljskih što ih je bio učinio Gospod Bog« (Gen. 3, 1).

Da pravilno shvatimo svetopisamski izvještaj, potrebno je nešto reći o prirodi zmije, koja napastuje Evu. Prije svega svraćamo pažnju na hebrejski izraz »nahaš« s članom, što označuje posebnu, određenu zmiju, a nikako bilo koju zmiju. O toj zmiji treba reći, da ona nije samo fizičko biće, već i neko moralno biće: glavna kazna, koju joj Bog određuje, moralne je naravi. Poniženje zmije bit će trajno, vrhovno i to moralnog reda: vječno neprijateljstvo između čovjeka i zmije, a svršetak bit će uništenje zmije — napasnika. Neprijateljstvo, koje je Bog postavio između zmije i čovjeka, bit će smrtno. A takvo neprijateljstvo mora imati neki viši uzrok, tj. uzrok moralnog reda. Na-

pasnik — zmija, dakle, ne može biti samo neka fizička zmija, već mora biti neka dobro poznata i određena zmija, kao moralno biće i kao biće razumno i duhovno. I doista, čovjek je stvoren na sliku i priliku Božju i kao takav nadvisuje sve životinje, koje nemaju ni razuma ni slobode. Ali napasnik — zmija, o kojoj je ovdje riječ, nadvisuje i samog čovjeka svojom lukavošću. Osim toga, i sama napast, kao i način napastovanja, ukazuju na upotrebu razuma sa strane zmije-napasnika. Ta je zmija, dakle, neko duhovno biće. Na to ukazuje još i činjenica da ta zmija traje kroz vjekove, dok Eva umire, a iza nje bezbrojni njezini potomci. Borba, koja ovdje započinje, trajat će do konca svijeta. Pobjeda će pripasti Evinom potomku, koji će satrti glavu stare zmije, ali će ona i dalje vrebati na njegovu petu. Potpuna pobjeda bit će tek na sudnjem danu. Stoga treba zaključiti, da sveti pisac govori o samoj sotoni, dakle o duhovnom biću, neuništivom i vječnom Božjem neprijatelju. Da je ovo tumačenje ispravno potvrđuju i druge knjige Svetog pisma: »A po zavisti dođe smrt u svijet« (Mudr. 2, 24). U sukobu, kojeg je imao Isus sa Židovima svojeg vremena, nalazimo ove Njegove riječi: »Vi imate đavla za oca i hoćete da činite po željama oca svojega. On je bio krvnik ljudi od početka. On nije bio utvrđen u istini, jer nema istine u njemu. Kad govori laž, svoje govori. Jer je laža i otac laži« (Iv. 8, 44). Zmija — napasnik spoznaje Božju volju i zapovijed a to joj je povod za napastovanje Eve. To je moguće samo u slučaju upotrebe razuma, a đavao, kao duhovno biće, ima razum. Osim toga, kazna, koju Bog određuje za zmiju — napasnika, ne bi imala smisla, kad bi se radilo o zmiji životinji.

Ipak nastaje pitanje: zašto sveti pisac govori o sotoni pod slikom zmije? I još: da li je đavao doista poprimio tjelesni oblik zmije? Na to ćemo odgovoriti ovako: zmija je kod Semita bila predmet kulta u vezi sa razuzdanim magičnim obredima. Stoga je za Židove zmija postala simbol Božjeg neprijatelja i ljudskog zavodnika. Da li se đavao prikazao Evi baš u zmijskom tijelu, to je pitanje na koje se može dvostruko odgovoriti: potvrdno, prema riječima Svetog pisma, i negativno, ako uzmemo, da je sveti pisac slobodno odabrao taj simbolizam u prikazivanju ovog realnog događaja, koji se mogao zbiti i sa đavolom u nekom drukčijem obliku. U svakom slučaju ostaje historijska činjenica napastovanja sa strane đavla i pad prvih ljudi.

O naravi istočnog grijeha već smo nešto napomenuli u prošlom broju. Istočni je grijeh u svojoj biti grijeh oholosti. Tako naučavaju i veliki crkveni učitelji kao sveti Augustin i sveti Toma Akvinski. U svojoj oholosti, koju je raspirio đavao sa svojom napasti, Adam i Eva prisvajaju si pravo da, protiv Božje volje, određuju što je dobro i što je zlo. Međutim, jedino pravilo moralnosti je Bog. Čovjek, prisvajajući si moralnu autonomiju, pobunjuje se protiv Boga i uništava red, kojeg je Bog stvorio.

»Tada se obadvoma otvoriše oči i oni opaziše da su bili goli. Zato spletoše lišće smokvino i načiniše sebi od njega pregače.« (Gen. 3, 7).

Adam i Eva bili su i prije grijeha goli, a ipak se nisu stidjeli jedan drugog (Gen. 2, 25). Sada nakon grijeha pojavljuje se stid. To je prvi plod grijeha. Grijehom nestaje posvećujuća milost i svi vrhunaravni i mimonaravni darovi a nad čovjekom počinje gospodariti požuda. Odbacivši Božje gospodstvo, čovjek postaje rob svoje požude. Drvo »spoznanja dobra i zla« postaje neuništivo drvo grižnje savjesti. U svijesti svoje krivice oni su iskusili kako je žalosno biti odijeljen od Boga.

Nećemo ni uzimati u obzir mišljenje prema kojem bi istočni grijeh bio spolni odnos između Adama i Eve. To se protivi Svetom pismu. Bog je naime ustanovio prvu obitelj i izravno zapovijedio: »Rađajte se i množite se i napunite zemlju« (Gen. 1, 28). Bračni život bio je ne samo dopušten, već i zapovijeđen, a sve u cilju razmnožavanja ljudskog roda. Spolna je strast tek nakon grijeha preuzela prevlast nad čovjekom, koji sada robuje požudi svoga tijela. Prije grijeha nije bilo nikakvog nereda u ljudskoj naravi. Razum je bio osvijetljen Božjom istinom i potpuno vladao nad materijom. Volja je bila sklona na dobro i prianjala uz vrhovno Dobro. Cijela pak ljudska narav bila je ukrašena vrhunaravnim darovima milosti posvećujuće i mimonaravnim darovima neraspadljivosti, bezbolnosti i besmrtnosti.

Đavao je vrlo lukavo zaveo prve ljude raspirivši u njima oholost: »postat ćete kao Bog« (Gen. 3, 5). Oholost rađa neposlušnost i pobunu protiv Boga. A pobuna protiv Boga prouzrokuje pobunu materije protiv duha. Na taj način čovjek, koji uskraćuje svoju podložnost Bogu, postaje podložan materiji, rob svojih strasti. Kakve li grozne opreke! Stvorivši čovjeka, Bog ga je učinio sudionikom svoje vladalačke moći: »Vladajte... podvrgnite zemlju sebi« (Gen. 1, 28). Nakon grijeha čovjek pada s ove visine, poremećuje božanski red i postaje robom vlastitog tijela.

Sin Božji Isus Krist pojavio se među nama kao Spasitelj, Otkupitelj i dobri pastir, koji traži izgubljenu ovcu. Njegova blagost i milosrđe odsjevaju iz svake Njegove riječi i djela. Međutim, kad se radi o grijehu oholosti, Isus Krist se pokazuje »tako oštar i strog, kao da je osjećao u sebi neku tajnu božansku želju, da je opetovano i bez milosrđa kazni, kad se s njom sretne kod izraelskih farizeja.« (Remy: Od stvaranja do atomskog doba str. 68).

Grijeh oholosti upropastio je veliki broj anđela i pretvorio ih u odvratne duhove zla, zaklete neprijatelje Božje. Oholost je prvi između sedam glavnih grijeha a nalazi se u korjenu svakog drugog grijeha. Oholost je i pravi uzrok svega zla u svijetu: iz oholosti proizilaze nasilja, razuzdanost, neumjerenost škrtost, zavist i okrutnost. Oholost je upropastila prve ljude, naše praroditelje, a tokom ljudske povijesti oholost se nalazi u korjenu svega zla u svijetu. Oholost je pravi uzrok svih krvoprolića i strahota ratova. Oholost se diže i protiv samoga Boga kao što je to bio slučaj i u grijehu prvih ljudi. Sin Božji htio je popraviti zlo koje je prouzročila oholost u ljudskoj naravi i zato »je sebe poništio uzevši obličje sluge, i postao je sličan ljudima, i vanjštinom je bio nađen kao čovjek.«

PJEVAJMO PSALME GOSPODU

Psalmi su bili bitni dio liturgijske molitve ne samo socijalne, nego i individualne. Osim u hramu i sinagogama Židovi su se i privatno molili u kućama i gdje mu drago. Pošto su to bili psalmi, molitva je imala zajednički, socijalni karakter. Svaki Židov bilo da je živio u Palestini ili u diaspori, izgubljen u vrtlogu svijeta ili u tajnovitoj samoći pustinje, kad je u određene časove dizao ruke k nebu, on bi svoje lice okrenuo prema Jerusalemu, vjerskom i političkom središtu Abrahamovih sinova.

I tako sjedinjen sa Svetim gradom svaki Židov našao bi savez s Jahvejem i osjećao bi se preko molitve psalama članom velike obitelji, zaštićene na osobiti način od Jahveja. Njegova privatna pobožnost bila je također vrijedna. U kršćanskoj starini — sastavljenoj od Abrahamovih sinova i pogana — privatna molitva nije bila zanemarena. Evanđeoska zapovijed »Bdijte i molite« nije se vršila samo u časovima, kada se u crkvama držalo javno bogoštovlje, nego se odnosila i na privatnu molitvu. I sv. Benedikt u svojoj reguli priznaje privatnu molitvu. Zanimljivo je znati, da su se u staro doba čitali i molili psalmi povišenim glasom i u privatnoj upotrebi. Onda ni privatni život nije bio tako mučaljiv kao danas. Sv. Augustin još prije svog obraćenja čudio se, što je vidio sv. Ambroza kako šutke čita.

Kako smo već spomenuli, Crkva je na istoku i na zapadu poprimila psalme kao liturgijsku baštinu iz Starog zavjeta, dakle kao stari izvor uvijek novog života. U ranim vjekovima kršćanstva vjernici su dolazili u crkvu, da pjevaju psalme osobito u noćnim bdjenjima, naročito između subote i nedjelje. Liturgičari spominju da je to mnogo promicao po uzoru sv. Ivana Zlatoustoga biskup u Remezijani (Bela Palanka) Niketas († 414) i da je tu prolazila glavna cesta, koja je spajala Carigrad sa Beogradom.

Bilo je potrebno i prirodno da se Crkva posluži prevodima hebrejskih psalama, da novi vjernici grčkog i latinskog jezika mogu razumjeti njihov sadržaj. Tako je nastao grčki prevod pod nazivom Septuaginta (Sedamdesetorica). S njim su se služili apostoli i prvi kršćani.

Po ovom grčkom prevodu priređen je i latinski prevod nazvan »Itala«, jer je bio namijenjen Rimu i Italiji. Pošto ni jedan ni drugi prevod nisu bili dobri, a dosta slabi glede psaltira, papa Damaz u 4. veku povjeri našem zemljaku sv. Jeronimu, da popravi te tekstove, što on i učini. Taj novi liturgijski tekst prozva se »Rimski psaltir«. Desetak godina kasnije učinio je sv. Jeronim savršeniji ispravak psalama, poznat kao liturgijski tekst pod naslovom »Galikanski psaltir«, jer su ga poprimile crkve u Galiji (Francuska). Sv. Jeronim zanosno je ljubio psalme. Njegove učenice Paula, Marcela, Melanija, Evstohija i druge, posvećene Bogu na Aventinu u Rimu i u Betlehemu nedaleko od Isusovih jaslica znale su psalme na pamet, to im je bilo omiljeno štivo. Sv. Jeronim je napravio i treći prevod Psalama, a to je bio njegov vlastiti prevod iz židovskog izvornika, dotada najsavršeniji. Nikada nije došao u praktičnu uporabu, već je ostao primjerak za proučavanje biblicista. Interesantno je, da je kasnije »Galikanski psaltir« nadvladao rimski zbog jezične ispravnosti i jednakog izgovora latinskog jezika, te bio usvojen za cijelu Crkvu.

Način i običaj, kako su se psalmi recitirali ili pjevali bio je uvijek rimsko-benediktinski. Ali tijekom vremena i u tome je nastala zbrka kao u cijeloj službi Božjoj. Razni redovi, razne biskupije imali su svoje posebne običaje. Sve više se širio »sanktoral«, tj. broj redovničkih, diecezanskih i lokalnih svetaca. Rim je sve više dozvoljavao lokalne blagdane, a diecezanski kalendari su se umnožavali, osobito u 15 stoljeću kad se izumila štampa. Sada je bilo moguće imati praktični brevijar uz povoljne i pristupačne cijene, što je prije zbog rukopisa i pergamene bilo skupo. To je pospješilo širenje raznolikih oficija, koji su od lokalnih postali općeniti.

Poslije velike reforme brevijara u 13. v. prva značajnija reforma bila je od kardinala

Quinoneza po naredbi pape Klementa VII g. 1535. Kroz čitavu sedmicu izmjenjivao se cijeli Psaltir (150 ps.), a sve drugo bilo je skraćeno, što je bilo praktično za svećenike u vecem pastoralnom radu. Za 20 godina doživio je 100 izdanja. Papa Pavao III odobrio je ovaj brevijar, ali samo za privatno recitiranje. Takozvani »Brevijar sv. Križa« (nazvan tako, jer je kardinal Quinonez bio titular crkve sv. Križa u Rimu) bio je zabranjen od pape Pavla IV i njegovo štampanje prekinuto g. 1558. i konačno dokinuto pod papom sv. Pijom V.

Misao o skraćivanju i o pojednostavljenju brevijara ostala je uvijek živa. U općoj reformi crkvene discipline službe Božje crkveni sabor u Tridentu reformirao je i brevijar. Papa sv. Pijo V bulom »Quod a nobis« odobrio je novi tridentinski brevijar g. 1568. Veliki liturgijski napredak, i za ono vrijeme nije moglo biti bolje. Bilo je propisano čak kako će se izraziti pojedini akcenat ili naglasak. Bio je usvojen »Galikanski psaltir« zbog razloga, koje smo već spomenuli. Najveća važnost ove reforme stoji u tome, što su sve biskupije i svi redovi katoličkog svijeta bili obavezni primiti ovaj novi brevijar. U toj vrlo teškoj i zapletenoj stvari ipak se došlo do liturgijskog jedinstva.

G. 1631. papa Urban VIII uveo je u Psaltir asterisk ili zvijezdicu, koja dijeli u dva polustiha jedan stih psalma, da bude jedinstvenija recitacija u koru.

Prilike novih vremena, promjene socijalnih običaja, osobito od 16 vijeka izmijenile su i liturgijski život. Narod, koji je prije prisustvovao službi Božjoj i svečanom pjevanju psalama, primao je novu reformu pobožnosti, koja se onda zvala »devotio moderna«. Mjesto Jutrenje i Večernje uvađale su se privatne jutarnje i večernje molitve. Svećenici su obavezno i dalje molili brevijar, a prema želji vjernika svečano su pjevali Jutrenju i Večernju, što je i danas običaj u nekim župama. Jednostavnije postalo je recitiranje i pjevanje psalama u korovima katedrala, opatija, kaptola i samostana, te njihovo astronomsko uređenje časova. To su obično velike crkve osamljene, puste i prazne — osobito otkada vjernici ne prisustvuju koralnim molitvama — pa se kor vrši samo ujutro (moli se: Laudes, Prima, Tertija, Sexta i Nona), i poslije podne (Večernja, Kompletorij i Jutrenja). Tako je brevijar, nekada zajednička molitva svećenika i vjernika — iako službena molitva Crkve — postao molitva samih svećenika. Poslije tridentinskog koncila nastali redovi ili vjerske kongregacije kao isusovci i drugi ukinuli su zajedničku recitaciju brevijara u koru.

Od koncila u Tridentu do g. 1911. nije bilo nikakve značajnije reforme, do znamenite bule »Divino afflatu« pape sv. Pija X velikog liturgičara. On je udovoljio želji Vatikanskog koncila glede reforme brevijara. Mjesto da se u oficiju skoro uvijek ponavljaju isti psalmi, dala se je mogućnost svakom svećeniku, da preko sedmice izmoli sav psaltir. Daljnje reforme sv. Pija X nastavio je Pijo XII, koji je dao preurediti »Galikanski psaltir« po profesorima — stručnjacima na Biblijskom institutu u Rimu. Oni su preveli psalme iz židovskog izvornika i taj moderni prevod zamijenio je Jeronimovu Vulgatu. Novi prevod psalama izdan je i odobren apostolskim pismom »In cotidianis precibus« od 24. marta 1945. Upotreba ovog novog »Psaltira rimskog brevijara« još je fakultativna i prema izjavi kardinala Bea još će se učiniti konačna revizija teksta. Najnovije reforme učinjene su od sadašnjeg pape Ivana XXIII g. 1960.

Psaltir je bio uvijek poštovan od zapadne i istočne Crkve. Sv. oci uvijek su vjernicima preporučivali čitanje psalama i zorno katehetski su im tumačili njihov sadržaj, osobito onih mesijanskih. Kršćanski umjetnici minijature ukrašavali su psaltire s inicijalima i sitnoslikarijama, kojima se i danas divimo. Isto tako i glasoviti glazbenici nadahnjivali su se psalmima. Najveći francuski moderni religiozni slikar Georges Rouault ilustrirao je »Miserere« za vrijeme prvog svjetskog rata. Djelo je veličanstveno, u kojem je izražena sva ljudska dubina ovog psalma. Američki obraćenik Toma Merton uz mnogo svojih vrlo čitanih knjiga, napisao je i knjigu o ljepoti psalama.

»Molitva, samoća, šutnja, rad... na tim notama monah (redovnik) svaki dan stvara svoju psalmodiju. Njegova pjesma združuje se tajnovito s glasom svih stvorova koji ljube i hvale Boga, moleći, najviše za one koji ga vrijeđaju, nove milosti od neizmjernog njegovog milosrđa«.

Pjevajući psalme Gospodu na ovom svijetu, nadamo se, da ćemo ih pjevati po Apokalipsi sv. Ivana, koji je vidio na nebu »dvadeset i četiri starješine, imajući svaki kitare i pjevahu pjesmu«, u dragoj vječnosti.

(Svršetak)

U Beču bio je zaključen VII međunarodni tedan religioznog filma. Prvu je nagradu dobio američki film »Pitanje 7« od Stijarda Rosenberga. Film vrlo zorno prikazuje jednu kršćansku porodicu, koja se čvrsto i dostojno protivi ideološkom pritisku koji se na nju vrši. Nijedan trenutak ne pojavljuje se u srcima tih vernika mržnja, pošto crpu snagu i istrajnost za svoju nepokolebivu odanost Crkvi iz evanđelja i sakramenata. Pohvalu je odneo austrijski film »Čudo noći«. Kao najbolji kulturni film bio je ocenjen francuski »Pravo lice sv. Terezije iz Lizieja« Prikazano je bilo 15 filmova iz 7 zemalja.

ŽIVOT POD KRIŽEM

Od Židovstva preko Karmela u logor smrti

(Nastavak)

Prva postaja tog križnog puta bila je što je morala svojoj dragoj majci javiti svoj prelaz na katoličku vjeru. Za gordu i vjernu Židovku nada sve porazno! Edith je htjela to majci saopćiti u četiri oka. Klečeći na koljenima priznala joj je: »Ja sam katolikinja!« Časna majka Renata, koja je napisala Edithin životopis, piše: »Žena, koja je s junaštvom Svetog pisma podnosila svoju tešku sudbinu i visoko se digla u životu s odgojem svoje sedmoro djece, osjećala je da joj nestaje snage te je plakala. Edith to nije očekivala. Nikada nije vidjela svoje majke plakati. Pripravna je bila na poruge i sramoćenje. Mislila je da bi se je mogla familija odreći, jer joj je bila dobro poznata sveta srdžba revnosne majke. Ali ta jaka gospođa je plakala.« I kad se Edith povukla iz svijeta i stupila u samostan, majka joj na njene djetinjsko vjerne i odane listove još dugo vremena nije htjela odgovarati ili je pozdravljati. Ali Edith je kao jak Kristov vojnik izdržala sve nevolje.«

Teško je na svijetu naći nešto što bi se tako duboko urezalo u unutrašnji i vanjski život čovjeka, kao što je to do kraja izvedeno obraćenje, osobito kad se radi o prelazu iz židovske u katoličku vjeru. Od prvog svatbenog susreta duše s Bogom do potpune predaje Bogu, put je pun trnja i odricanja za svakoga koji se odlučio za takvu strmu stazu. Ovdje treba kao kod sklapanja braka ostaviti dosadašnji način života i okolinu te se sprijateljiti sa novom familijom, ulaziti u novu zemlju i s njom se srasti.

Ako detaljno razmatramo razvoj Edithinog obraćenja, onda budi našu pažnju čudo kojim ju je Gospodin pohodio. Prema našem ljudskom gledanju Edithina kritičnost, koja je inače vlastita židovskom razumu, morala bi joj biti najveća prepreka. Zato smo puni divljenja, kad vidimo kako njena duša čvrsto i odlučno napreduje u duhovnom životu po stopama sv. Terezije Avilske.

Edith Stein nije više uživala u starom načinu života, rada i studija. Ne treba se čuditi da ju je nutarnja čežnja za Bogom konačno dovela u samostan. Savjetovali su joj da ne čini taj korak njeni novi, inače uviđavni, duhovni vođe. Zahvalila se na mjesto asistentice prof. Husserla u Freiburgu i nastupila novo mjesto na višim školama sestara dominikanki u Speyru, gdje joj se pružila prilika da izbliza prati i proučava samostanski život. Kasnije joj je bila ponuđena stolica docenta na njemačkom institutu za znanstvenu pedagogiku u Münsteru u Westfaliji. Divna, bez konkurencije bila je Edith Stein kao profesorica, kako pričaju njene slušateljice. Među mnogima evo ove izjave: »Iz njenog bića izlazila je snaga. Njena se unutrašnjost razlijevala na okolinu. To se događa jedino kod ljudi, koji žive bogatim unutrašnjim životom, koji su se oblikovali pokorom i samozatajom. Ljubazno i vrlo ponizno je pozdravljala. Zračila je oko sebe smirenost, poniznost, dostojanstvenost... Njena osobnost je bila divna, harmonična: uvijek ljubazna i svakomu pristupačna.«

»... Edith Stein sam slušala u posljednjem semestru u Münsteru na znanstvenom pedagoškom institutu. Predavala je o izgradnji čovjekove ličnosti. Dobro se je još sjećam. Njena jednostavnost je ostavila na nama jak utisak. Govorila je mirno i polagano bez gestikulacija, ali ipak veoma jasno i bistro. Tada se govorilo za nju, da je ona docent koji beskompromisno zastupa katoličke ideje. Takvo smo mišljenje o njoj imali svi koji smo je slušali.«

Svoj apostolski rad razvijala je neumornom revnošću na daleko izvan njenog službenog djelokruga, na javno i privatno područje kršćanske karitativne radinosti. To su bila savjetovanja svih mogućih vrsta: za žene, za omladinu i za katehumene. Brojna predavanja po društvima, na sjednicama. Uz to još privatna vrlo razgranata korespondencija, koja još danas blagotvornim utjecajem krijepi mnoga srca. Tako je radila unatoč vrućoj želji za samoćom.

U to doba nam sama pripovijeda: »Neko vrijeme prije svog obraćenja, a isto tako poslije toga, mislila sam da se vjerski život sastoji u tome da se odrečemo svega što je zemaljsko i živimo samo za Božje stvari. Postepeno sam došla do uvjerenja da u duhovnom životu ne smijemo prekinuti veze sa svijetom, ako hoćemo djelovati u njemu kao apostoli. Da se može znanost gajiti kao služba Božja. Ravnala sam se po uzoru sv. Tome Akvinskog, pa sam se onda odlučila da ozbiljno nastavim sa znanstvenim radom.« Mogu da kažem i ovo: »Što više je netko vezan uz Boga, to više treba da od toga daje svom bližnjemu. Znači, duhovan čovjek mora se približiti svijetu i djelovati na nj kao kvasac dijeleći mu božanski život.«

Premda se o znanstvenom radu naše obraćenice Edith Stein iscrpno govorilo, ipak bi ostao ovaj članak krnj, ako čitaocu ne bi naveli barem ono što je najvažnije. Njen naučni rad je velikog značenja za katoličke ideje na području kršćanske filozofije. Pomoću svoje akademske spreme u savremenoj filozofiji, ona je bila u prvom redu pozvana da učini modernom čovjeku pristupačnim remek-djelo sv. Tome Akvinskog. U tom

pravcu Edith Stein je napisala važne rasprave: 1) Fenomenologija Husserlova i filozofija sv. Tome Akvinskog. To je djelo izašlo kao prigodni svečani spis prigodom 70 godišnjice Husserla. 2) Glasoviti prijevod Tominog djela: »Quaestiones disputatae de veritate — Rasprave o istini.« Pater Erik Przywara piše o tome: »Što me, uistinu, iznenađuje kod ove knjige jest ovo, što prvi puta zauzima jedino pravi put: po jednoj strani govori njemački jezik, iz koga zrači jednostavna oštrina latinskog jezika Akvinca, gotovo neposredno; po drugoj strani je djelo puno bogatih primjedaba, a i po načinu prevoda, sve sadašnje postalo je živa filozofija. Sve je Toma i jedino Toma, ali tako da gleda oči u oči Husserleju, Scheleru i Heideggeru. 3) Konačno, neka spomenemo još glavno Steinino monumentalno djelo: Endliches und ewiges Sein — Prolazno i vječno Biće« (Herder 1950). Za ovo djelo kaže spisateljica sama u uvodu veoma skromno da je »knjiga učiteljice koja se uči za one koji se uče«. To je djelo zbog velikog značenja na želju samostanskog predstojništva bilo kasnije prerađeno i preuređeno za drugo izdanje. Na temelju Tominog nauka o aktima i potencijama tumači i objašnjava Tomino i moderno filozofsko mišljenje, osobito fenomenološke škole. Moderno pitanje o biću tvori jezgru tog djela. Edith Stein je izdala i knjigu: »Pedagoške studije« (Herder 1951). Prelazeći preko brojnih spisa i publikacija treba da spomenemo njen posljednji značajni rad, koji je kao nekakva oporuka »Znanost o križu, studija o sv. Ivanu od Križa«, o kojem ćemo još na svršetku članka govoriti.

Uz pismeni znanstveni rad Edith Stein pridobila si je izvanrednu slavu širom Evrope kao sjajna govornica i kao mudra i cijenjena učesnica u raznim raspravama. U godinama 1930—33 susrećemo je, osim njenih redovitih predavanja, još u mnogim njemačkim krajevima gdje govori o najrazličitijim pitanjima pedagogike, filozofije i vjere, kao i na međunarodnim znanstvenim kongresima u Austriji, Francuskoj i Švajcarskoj. Osobiti utisak je ostavila njena prisutnost g. 1930. na zboru katoličkog akademskog saveza u Salzburgu, onda osam predavanja katoličkim ženama u Zürichu g. 1932. i konačno g. 1933. njeno učešće na međunarodnom kongresu tomista u Parizu.

ČOVEK SE NEPRESTANO ČUDI

— Da razumete ljude, — ponavljao je često kardinal Mersje, — ne zaboravite da se nalazi i u pogrešnim nazorima zrno istine i u slabim stvarima nešto dobrog.

Tomo Antondjini priča:

Bilo je marta 1930 godine. Pesniku Gabrijelu Danunciu je nužno trebalo 30 000 lira.

»U takvoj sam suši, da je ceo Atlantik ne bi mogao namočiti«, pisao je izdavaču Mondadoru.

Taj je odgovorio da je sve uređeno, da mu tražena svota za koji dan bude isporučena. Danuncio ne samo da je sledeći dan poslao telegram da se požuri s isplatom, nego se je ujutro trećeg dana, misleći da ne može više čekati, uputio sam u Veronu k Mondadoru da podigne novac. Izdavač ga je primio sa počasti, kakva dolikuje njegovom dostojanstvu, te mu na licu mesta izbrojio traženu svotu.

Danuncio je novac metnuo u džep i pozvao Mondadora neka ga prati u Vitorijale, toliko više, jer je kanio zaustaviti se u nekoj provincijskoj crkvici. Ta se crkvica umetnički restaurirala, što je Danuncija naročito interesovalo, pa je želeo da je i izdavač vidi. Mondador je oduševljeno prihvatio poziv.

Kad su stigli u crkvicu, župnik, počašćen iznenadnom posetom, izišao im je u susret i pokazao Danunciju i njegovom pratiocu, koliko su dela već napredovala.

— Svakako. da bih dela potpuno završio, trebalo bi mi mnogo novca... razume se... — rekao je dobri župnik.

— Koliko? — pitao je Danuncio.

— Ta, oko 60 000 lira.

— Za sada, — učinio je Danuncio tako prirodno kretnju, — mogu ti isplatiti samo 30 000, pošto nemam više u džepu. Za ostatak ćemo se već kasnije pobrinuti... Zar nije tako Zlatobrdiću? (Montedoro, kako je u šali Danuncio uvek nazivao svog izdavača).

I pred Mondadorom je župniku, koji je bio još više zapanjen nego izdavač, predao 30 novčanica po 1000 lira, što ih je pre pola sata primio.

I to su bile predratne lire.

Prefinjenost bolničarke

U svojoj knjizi »Lik američkog katolicizma« Maršal Brus pripoveda:

Uvek mi se povraćala misao, da ima na svetu toliko svetaca, koji neprimetno teže za svetošću, koliko ima grešnika koji se zabavljaju prljavštinama, te da bi prvi isto tako morali biti predmet kojeg obrađuje lepa umetnost kao što su oni drugi. Među američkim katolicima, čini mi se, ima prilican broj takvih nevidljivih svetaca. Kad sam bolestan ležao u nekoj čikaškoj bolnici, mlada bolničarka od 19 godina s običajnim rubom ruža oko usana zaustavila se kraj mog ležišta, da mi kaže s kakvim nestrpljenjem je očekivala svoga zaručnika za godišnji bal bolničarki te da je napudrala svoje laktove, da bi sakrila pege na njima. Posle je ljubaznom jednostavnošću dodala:

— Verujem da mora biti lepo trpeti, jer je to izvanredna prilika da se dade izvesna naknada.

To nije masohizam, nastrano uživanje u trpljenju, nego je time pokazala da razume zakon mističnog naknađivanja. Jedna je stvar sigurna: katolici gledaju na to kao izraz zakona naknađivanja. Nijedna evropska devojka istog odgoja ne bi imala takvih misli, pa kad bi ih imala, ne bi se usudila izraziti ih. Američki katolički laici dovoljno su mladi da imaju takve misli, i dovoljno stari da imaju odvažnost izraziti ih.

Molitva velikog Majstora masonerije

Stajali su na raskršću i razgovarali, kad se odjednom oglasi zvono svojim nežnim melodičnim glasom.

— Valjda je večernji Anđeo Gospodnji, — reče gospodin Kadirat, veliki majstor masonerije. — Oni koji znadu molitvu, dobro bi učinili, kad bi je za sve ostale recitirali.

Doktor Bone, prijatelj Franje Morijaka, odgojen, kao i majstor sam, u katoličkom ambijentu odmah pristane i počne:

— Anđeo Gospodnji navestio Mariji...

— I ona začela po Duhu Svetom, — odgovorili su zborno nekolicina među kojima i veliki meštar masonske lože.

Molitva bezvernog Jevrejina

U nacističkom logoru nalazio se neki mladi svršeni filozof jevrejskog porekla te razgovarao s drugim logorašem, koji je pred kratko vreme ušao u ćeliju. Pričao mu je kako mu je onih sedam meseci, koje je morao provesti u kaznenoj ćeliji, od velike utehe bila svakodnevna molitva svete krunice.

— Ja sam agnostik, tj. mišljenja da Boga nije moguće upoznati, — produžio je mladi Jevrejin.

Uzbunili i začudili su se njegovi drugovi.

Da bi umanjio utisak svojih reči, mladi agnostik predlaže, neka svako od njih recitira koju strofu neke religiozne pesme. Svako se prisetio kojeg religioznog pesničkog odlomka i deklamirao ga kako se sećao. Došao je red i na mladog agnostika.

— I ja želim da recitujem svoju pesmu »Devica od podneva« od Pola Klodela.

»Podne je. Vidim otvorenu crkvu. Osećam da treba ući u nju. Majko Isusova, ja ne dolazim da se molim.

Nemam ništa da Ti prikažem niti da Te molim.

Majko Device, došao sam samo da Te mogu gledati, da Te gledam i da plačem od radosti.«

Nikada nije lepo biti uobražen. Ne znam da li ću jednog dana doći u nebo. Ali mi srce podržava nadu da ću u raju, ako tamo stignem, sigurno sresti onog mladog »bezvernog« Jevrejina s očima plavima kao nebo, koji je umro u logoru recitirajući Klodela uvečer blagdana sv. Rajmonda Nonata iz reda Naše Gospe od Otkupa robova — zaključio je Edmund Mišle u svojoj knjizi »Put slobode«.

Činjenice te vrste znače veliko dobro. Donekle uspostavljaju mističnu ravnotežu. Zaista je na svetu kao neka mistična vaga, čiji su tasovi uvek, iako nevidljivo pred Božjim očima. Na jednu stranu se meće sve odvratno u čovečanstvu ,egoizam, okrutnost, ljudska slaboća. Strašni teret, pravo brdo sramote. Ali na drugom tasu drhće sva goruća ljubav.

(Meridiano 12, A. 109, n. 1309, p. 125—128)

Priča »Blagovesti«

GOST RASKOŠNA ŽIVOTA

Došla mi je neočekivana vijest: Tadeo, moj drug iz djetinjstva i prve mladosti doputovat će u staru domovinu. Priredit će svečanu predstavu u rodnom gradu, a onda putuje dalje, prema planu svoje turneje.

Pisao mi je kratko pismo u kojem samo veli da se jako raduje što će me vidjeti, nakon toliko dugo godina. Naglasio je da će me posjetiti na sat-dva, premda mu je svaki minut u rodnom gradu izbrojan.

Bio sam ponosit i bilo me je sram.

U zadnjih desetak godina bezbroj puta sam pročitao ime svojeg druga u domaćoj i inozemnoj štampi. Gledao sam srdačno i sa nešto zavidanja njegove nasmiješene slike u ilustriranim listovima. Na svakoj je bio lijep, mlad, nasmijan, sa svojim bezazlenim dječačkim licem. Vidio sam kasnije i slike, na kojima je bio u društvu supruge, također poznate svjetske umjetnice, neodređene narodnosti, a onda i obiteljske slike: dva dječaka, blizanca a, nešto kasnije, i djevojčica, lijepa kao lutka od porcelana. Sve što sam o njemu znao za čitavo ovo vrijeme bilo je samo na temelju novinskih članaka i fotografija. A iz toga sam mogao zaključiti samo jedno: Tadeo je slavljen umjetnik, bogataš, sretan otac obitelji. Kako je život pred noge njegove rasprostirao, na svakom koraku, nevidenu raskoš!

Doista, bio sam ponosit što će me posjetiti takav čovjek.

A opet bilo me je stid.

Što sam ja učinio i postigao za isto to vrijeme? Još uvijek sam bio jednostavni liječnik jednostavne kirurške klinike. Nisam imao bogatstva, ni poznatog imena, ni pristojnog stana, čak ni obitelji za kojom sam — sa godinama — sve više čeznuo.

Što ću ja moći pripovijedati Tadeu o sebi? Ništa. Zar njega mogu zanimati manji ili veći uspjesi ovakve ili onakve operacije na klinici, dežurstva, teški slučajevi, novosti u kirurgiji — za mene tako krupne, a njemu tako nevažne? I gdje ću ga dočekati? U svojem stanu sa pokućstvom od jelovine, sa knjižnicom medicinskih priručnika i sa četiri jeftine reprodukcije pod staklom, na zidu? U što su mi protekle tolike godine, pitat će se taj čovjek.

O čemu ćemo uopće razgovarati?

O kazalištu? Pa ja ove sezone uopšte nisam dospio pogledati ni jednu jedinu predstavu. U kino sam išao slučajno, kad se ukažu dva sata slobodnog vremena, zato što ne moram čekati karte, niti se obrijati naročito. I što sam zadnjih tri ili četiri puta vidio u kinu? Redovito sam naletio na glupe, loše filmove, na kojima sam jedva izdržao do kraja prikazivanja.

Nisam stizao redovito pratiti ni novine. Bilo je u njima puno kratkih članaka, koji su objašnjavali vrednote novih knjiga, suvremenog slikarstva i glazbe, koju komponiraju današnji skladatelji. Ni ove kratke članke, koji su davali početna znanja o suvremenom kulturnom životu, nisam imao kada proučiti. Što ću govoriti sa umjetnikom, koji prolazi kroz život između stijena od umjetničkih slika, praćen glazbom i govori rečenice iz najboljih knjiga?

Moj jednostrani obrtnički, naskroz materijalni i površni život učinio mi se grozno suh i siv. Bijedan i prazan. Razmišljao sam o tomu i na sam dan dolaska Tadeovog. Bilo je rano jutro, ja sam se pripremao za neku laganu operaciju. Prao sam ruke pod česmom u kliničkoj dvorani i promatrao oko sebe. Vidio sam kolege koji će mi pomagati, bolničarke i sestru Nives, instrumentarku.

»Zar se moj život razlikuje od života sestre Nives, koja je redovnica? I ona ima cijelog života samo odricanje, strpljenje mrava, rad bez odmora i molitvu. Ali, ona je to izabrala, od nje se samo to i traži, ona i ne želi ništa drugačije. To je njezina filozofija... A od mene se traži da budem upućen u sve mnogostruke oblike života...«

Osjećao sam se više nego bijedno, kad sam u četiri sata poslije podne otvorio vrata Tadeu. Ruka mi je osjetno drhtala, kad sam prihvatio njegovu.

No, bio sam razočaran. Tadeo je izgledao stariji od mene, mnogo stariji nego na slikama u novinama. Lice mu je imalo oštre bore koje se križaju u nezdravu boju. Prsti su mu se nervozno igrali krajevima stolnjaka, a oči su mu treptale kao da ga peku, ili kao da mu smeta svijetlo. Smijao se prejako, usiljeno, nenaravno.

Prvi je on počeo govoriti. Pričao je kao mašina, brzim, glasnim riječima o svojem putu, o sitnim neugodnostima, o promjenama, što ih je zamjetio u gradu, a spomenuo je da žena i djeca ne putuju s njim. Tada je zapitao:

— A kako si mi ti? Vidim da se još nisi oženio. Možda je tako bolje. Ja sam previše požurio...

I kada sam htio otvoriti usta da mu ukratko nešto kažem o sebi, o svojoj rodbini i zajedničkim drugovima, on je nastavio da govori. Vidio sam da ga mnogo ne zanima ni ovaj grad, ni moj život, ni znanci. Mučilo ga je nešto o čemu je htio govoriti ovom prigodom. Prvo sam pomislio, sa nešto prezira da je sebičan, okupiran samo sobom i da ga zanima samo ono, što se događa s njim samim. Međutim ubrzo mi je postalo jasno da je htio meni ispričati sve što ne bi mogao ljudima s kojima je svaki dan u društvu, s kojima surađuje i koji znače dio njegovog sadanjeg života.

— Rano sam se oženio, — rekao je. — Ona je bila bogata i slavna, pa je i meni pomogla do bogatstva i slave. Ali me je onda počela prezirati. Ne srdi se, zbog tolike moje iskrenosti! Moram to nekom reći, a siguran sam da od tebe neće nitko čuti. Još u pučkoj školi znao si čuvati tajnu onog, što ti je povjereno. Doista, lijepa i slavna Lina Sten, postala je ubrzo za mene poniženje i mučilište. Naročito poslije rođenja djevojčice. Na djecu nikada nije mislila, niti je dospjevala voditi brigu o njima. Ljubila je nadasve svoju slavu. Mene je počela goniti iz kuće da bi mogla primati svoje ljubavnike. Kasnije smo počeli živjeti svako svojim posebnim životom, a naš brak je danas samo reklama za kazalište i filmska poduzeća za koja radimo. Muči me to, dragi prijatelju; ja nju još uvijek volim. Ona je mati moje djece...

Ruke su mu se tresle, u glasu mu je bio grč. U tom času sam prepoznao onog davnog, poštenog dječaka Tadea, koji nikad nije skrivao istinu, kome je to skrivanje teško padalo, premda je bio komedijaš i maštalac. Govorio je dalje:

— Ti znaš da sam uvijek volio slobodu, raskoš života, promjene, lov za nepoznatim, šarenilo. Grabio sam punim rukama oko sebe, a sad gledam prazne ruke i ostanke mjehura od sapuna, za koje sam vjerovao da su sjaj i zlato... A ti, reci mi nešto o sebi? — upitao je naglo.

— Što ja? — raširio sam ruke bespomoćno. — U mene nema čak ni ostanaka od mjehurova sapunice... Dežurstva, operacije, rad, bolesti, ozdravljenja...

— Zavidam ti, zavidam, — prostenjao je Tadeo odsutna pogleda, kao da i ne sluša moje riječi, ali je upravo na njih odgovarao. — Nemaš okova laži, okova uspomena koje nisu čiste. Nisi se obmanuo da ćeš biti slobodan robujući svijetu, svemu oko sebe, sebi samom i svojim slabostima, kao ja. A sve to skupa je laž i samo laž... Ja sam htio sa pozornice, mjesta koje gledaju tisuće, poslati svoju poruku — pogazite sve što nije sjajno, šareno, slobodno bez granice, sve što nije vaše uživanje, sve što je zakon u vama. Lagao sam ih i trovao, kao što su i oni mene svojim lažnim pljeskom i svojim lažnim obožavanjem... Jer danas je taj pljesak jako opao. Opali su uz to i prihodi. Živim još dobro, ali moj život traži uvijek — mnogo. Zar misliš da bih dolazio u svoj grad da mi i od njega ne treba novaca? Dolaze mlađa lica i kradu mi uspjehe, kao što sam ja starijima od sebe. Napokon, sjaj i raskoš i bogatstvo su zato na svijetu da ih se krade i otima... Ali, nije to ono što me najviše muči. Tišti me očaj zbog mojih sinova. O djevojčici ne treba ni govoriti. Lijena je, glupa i beznačajna. Ali, sinovi su bili moj ponos, dok su bili djeca. Sad imaju šesnaest godina. Jedan, iako još dječak, opija se, a drugi je pokušao ubiti našeg susjeda da se domogne njegove zbirke starog novca. Preziru moj rad i nazivaju me starim cirkusantom... Nisam više mlad. Nisam ni zdrav. No, sve bih to podnio da ima oko mene bar malo razumijevanja, malo ljubavi... Ovako se osjećam ponižen i progonjen. Ponizuje me žena, koja veli da me je kupila, ponizuju me djeca. Zbog uspjeha me mrze drugovi iz kazališta, sa filma, i nastoje mi podkopati put gdje god mogu. Vjerovao sam da ću u ovom gradu naći mira u spomenima djetinjstva, a i tu više nisam svoj, nisam ja, onaj davni dječak, miran i vedar, već umjetnik, koji se mora lažno smijati za publiku, novinare, fotografe...

Te večeri je njegova predstava izvanredno uspjela. Tadeo je na pozornici izgledao mlad i lijep, kao prije osamnaest godina. Iste večeri je otputovao avionom dalje. Već sutrašnje večernje novine su donijele vijest da je slavni umjetnik, nakon gostovanja u rodnom gradu, na putu, u avionu, umro od srčane kapi. Cijeli idući tjedan listovi i novine su donosili članke o njemu i njegove nasmijane slike. A onda su ga svi zaboravili, jer su drugog tjedna novine donosile vijesti o vjenčanju dvoje mladih, slavnih filmskih umjetnika, koje obožava cijeli svijet. A ja sam znao da je Tadeo našao svoj mir. Nikomu više nije bio potreban.

Opet sam prao ruke pred jednu operaciju. Hodnikom je promakla stara sestra Nives u svom redovničkom odijelu.

»Kakva sreća za mene, — pomislio sam, — što moj život ima nešto slično njezinom životu. Mi smo sebi postavili zakon protiv lova za svim i svačim, za šarenim mjehurima laži, koji ostavljaju otrovne ostanke. Nas netko treba. Mi nismo robovi. Slobodni smo da možemo pomoći ovim nemoćnim, bolesnim ljudima. Koliko je samo pobjeda iza nas u snazi i slobodi našeg jednostavnog života! Naše bogatstvo će nama dostajati do kraja života, za sve koji još dođu da zatraže od nas pomoć. Mi ga nismo potrošili, kupujući šarene mjehuriće na lažnim cestama svijeta. U očima naših bolesnika ima zahvalnosti, bolje reći — ljubavi, za kojom je toliko čeznuo Tadeo.

Bilo mi je teško. Tadeo mi se sažalio.

I prije operacije dospio sam za svoga druga, koji je imao raskošan život, da izmolim jedan očenaš.

IZ KATOLIČKOG SVETA

Papina božićna poruka. Papa Ivan XXIII je preko radija uputio katoličkom svetu 21. XII 1961. svoju božićnu poruku Govorio je o dobroti kao putu ka miru u svetu. Isus nas od jaslica do križa potiče na blagost i poniznost. Već prorok Izaija 700 godina ranije traži da u međusobnim odnosima vlada dobrota, kad poziva svoje sunarodnjake neka skidaju okove svome bližnjemu, neka s njime lome svoj kruh. Papa sa žalošću utvrđuje da na svetu ima toliko oholosti, gramzljivosti, neosetljivosti za drugoga, sebičnosti, jednom reči pomanjkanje prave dobrote prema bližnjemu. Stoga poziva kršćane pa i čitav svet, neka svako nastoji biti dobar prema bližnjemu, bilo u malom krugu kao član obitelji, građanin prema građanima. I starešina treba da u podređenome prvo gleda svoga brata koji je jednak njemu, onda tek potčinjenoga. Dobrota, strpljivost, plemenitost treba da vlada i u odnosima među narodima i državama. Papa oštro osuđuje štampu koja često raspiruje neraspoloženje i mržnju prema drugima i tako stvara ratnu psihozu. Poziva sve one koji su na vlasti da paze na svoje postupke da ne bi nerazboritošću prouzrokovali tešku štetu. Bog je dao zemaljskim vlastima moć, ne da uništavaju nego da grade, ne da razjedinjuju nego ujedinjuju, ne da istisnu iz ljudi suze i očaj nego da obezbede rad i sigurnost. Dobar čovek treba da je smiren i kad ga vređaju,

uslužan i kad ga mrze, blag i kad stoji pred urlikanjem besnih ljudi, nevin i kad je okružen zamkama.

Koncil je sazvan. Na sam Božić pročitana je u četiri glavne rimske bazilike papina bula, kojom je svečano sazvan drugi vatikanski koncil u 1962 godini. Taj treba da se održi u crkvi sv. Petra. Tačan datum će biti naknadno određen. Bula sama počinje »HUMANAE SALUTIS — LJUDSKOG SPASENJA' Papa odaje u buli priznanje plemenitim naporima onih koji rade na crkvenom jedinstvu, čini mu se prirodno da će budući koncil jasnom naukom i međusobnom ljubavi mnogo doprineti da će odvojena kršćanska braća poželeti povratak u očinski dom. Papa dalje spominje da se svet nalazi u punom razvoju tehničkog napretka, ali da tehnički napredak ide uporedo s moralnim propadanjem. Lakoća kojom si jedan deo čovečanstva može pribaviti materijalna uživanja povezuje se s moralnom neotpornošću. Papa ipak nije pesimist, pošto se pouzdaje u Krista koji je rekao: Ne boj se malo stado, ja sam pobedio svet. Mnogi plemenitiji ljudi vide opasnost jednostranog samo tehničkog napretka te traže leka u duhovnim dobrima, što olakšava Crkvi njezin apostolat. Molitve, trpljenje i rad sinova Crkve i tolikih ljudi izvan Crkve uliva nadu u bolju budućnost čovečanstva. Papa se nada da će koncil pokazati životnu snagu Crkve, da će je bolje osposobiti za velike zadatke našeg vremena. Crkva će pomoći rešavati teške probleme u kojima se savija svet, napose time da svetlom Kristove nauke prosvetljava sva područja ljudskog života, ukazuje na ispravna rešenja svih problema te daje i moralne snage da se planovi sprovedu u delo. Papa poziva katolike da se još revnije mole za koncil, da prikazuju svoje trpljenje na tu nakanu. Tome zboru molilaca neka se priključe i ostali kršćani da bi koncil uspeo, jer će od njega i oni imati koristi.

Božićni blagoslov. Na Božić u 12,30 Papa je iz hola Klementine uputio »Urbi et orbi -- Gradu i čitavom svetu« nekoliko reči i apostolski blagoslov. Papa je pun optimizma između ostalog rekao: Ova nova godina može doživeti kraj svih ratova i razmirica te videti zemlju ponovo ujedinjenu pred nebom u jednom pokliku bratske i sinovske ljubavi: Oče naš koji jesi na nebesima. Obzirom na budući koncil Papa je kazao: Biskupi u jedinstvu sa Petrom doći će ovamo na razgovore da raspravljaju o jednoj, svetoj, neophodnoj stvari, kako bi se ljudi voleli kao braća i verovali u jednoga Oca. Božić, blagdan rođenja Kristova ne obeležava samo rađanje novih nada, nego i rađanje novih božanskih sigurnosti.

Za Božić je Papa poslao posebnu poruku poljskom kardinalu Višinskom i poljskim katolicima. Poruka, puna dobrih želja i pobuda, bila je pročitana u svim crkvama na sam Božić.

Umro je od gripa i srčanih smetnji kardinal Ilija Dalla Costa, nadbiskup u Firenci, u starosti od 89 godina. Isticao se kao odličan branitelj crkvenih prava protiv fašizma. Broj kardinala je pao na 80.

Austrija ima dobrotvorno društvo »Kanizijevo delo« za skupljanje novčanih sredstava za svećenički naraštaj. Prošle godine skupilo se 3,7 miliona šilinga za tu svrhu. 1696 svećeničkih kandidata primalo je od toga pomoć odnosno stipendije. Poslednjih 25 godina broj austrijskih svećenika pao je za 1700. Toliko bi bilo potrebno novih svećenika, da bi došao jedan svećenik na 1000 vernika. Trenutno ima Austrija 6 800 svećenika, od kojih 4 800 u pastvi; 36% njih su redovnici.

Prema crkvenom godišnjaku za 1962 u SAD ima 114,5 miliona stanovnika, koji pripadaju nekoj konfesiji. Katolika ima 42,1 miliona, 3,2% više nego 1959 godine.

U Regensburgu davale su se pučke misije. Šoferima, koji zbog službe nisu mogli prisustvovati propovedima, podeljeno je Sveto pismo novog zaveta, da bi tako nadoknadili izostanak od propovedi.

Japanske vlasti iz provincije Saporo zamolile su katoličke učitelje, da preuzmu na državnim školama moralnu pouku. Povod tome je činjenica da je japanska omladina u zastrašujućoj meri bez moralne orijentacije. Posle rata ta se pojava još pogoršala, što se očituje u sve većem porastu omladinskog kriminaliteta.

Pomoć. Poznati organizator dobrotvorne akcije Werenfried van Staaten sakupio je 1960 godine 700 tona životnih namirnica, lekova, odela i knjiga, 300 motora, 22 automobila, nešto štamparskih mašina i novca za popravak 60 crkava. Veći deo te pomoći bio je poslat u Mađarsku, Poljsku i Demokratsku nemačku republiku.

Argentina. Vrhovni sud u provinciji Buenos Aires je privremeno razrešio službe nekog sudiju iz predgrađa Marona, pošto je već drugi puta uklonio krIž iz svoje radne sobe te se tako ogrešio o ustav koji traži da se poštuju nacionalni simboli. Argentina kao kršćanska zemlja drži krIž i kao nacionalni simbol.

U Frankfurtu je neki otac brojne obitelji poklonio svoj sasvim dobar auto patru van Straatenu za njegove dobrotvorne svrhe, da tako pomogne onima koji su bedniji od njega.

U zapadnoj Nemačkoj našlo se 200 osoba ili grupica koje su uplatile po 2000 maraka za školovanje jednog katehista. Tim će se novcem školovati 66 Afrikanaca, 15 Kineza iz Formoze, 13 iz Hongkonga, 3 Indijca, dva Filipinca i jedan Japanac. Obrazovanje katehista domorodaca je za kršćanski život u misijama od neprocenjive vrednosti.

Protestantske misije. Za 1959 godinu neki njujorški list donosi sledeću statistiku. Svih njihovih misionara ima 42 250. Od toga dadu SAD i Kanada 27 219 misionara, Evropa 12 370, Australija i Novi Zeland 1997, Južna Afrika 560, dok 104 misionara dolaze iz mladih zemalja. U taj se broj uključuju i misionareve žene, kojih nije malo. Godine 1958/59 u protestantske misije otišlo je 4 309 novih misionara. Svaki verski rad izvan domaće zemlje oni nazivaju misijski rad.

Međunarodni savez kršćanskih sindikata imao je prošlog jula u Parizu zasedanje. U taj savez učlanjeno je 6,5 miliona radnika. Poslednjih godina savez se ojačao naročito prilivom članova iz misijskih zemalja. U njemu je velik broj muslimanskih, budističkih i hinduističkih radnika, koji usvajaju kršćanski nazor u socijalnim pitanjima. U Vietnamu kršćanski sindikat ima 400 000 članova, od kojih su 90% budisti. Njihov predsednik Tran Kvok Bu vrlo je sposoban te je bio zato izabran za podpredsednika saveza.

Ruanda - Urundi je mala afrička zemlja između Konga i Tanganjike, velika kao Švajcarska sa 4,8 miliona stanovnika. Urundi ima 63% katoličkog stanovništva, a Ruanda preko polovine. Prirodno zemlja nije bogata te će teško prehraniti svoje pučanstvo, kada ove godine dobije svoju političku samostalnost. U obe provincije postoji težak rasni problem između Tutsi i Hutu. Prvi su pastiri, drugi poljodelci. Crkveno je zemlja podeljena na 8 biskupija, kojima stoje na čelu domaći biskupi. I semenište u Njakibanda vodi domaći svećenik. Oseća se oskudica domaćeg svećenstva, što je glavni razlog da ima još 750 000 pogana. Nedostaje i domaće laične elite. U poslednje vreme se na brzinu otvaraju univerzitetski kursevi.

Kardinala Königa je sa jačom skupinom njegovih vernika primio Papa na svoj 80 rođendan u audijenciju. Papa se lepo zahvalio na darovima i pozdravnim rečima te podelio svima apostolski blagoslov. Bečki kardinal se iz Rima onda uputio u Carigrad i posetio tamošnje austrijske lazariste koji drže tamo zavod sv. Jurja. Pružila mu se ujedno i prilika da je učinio vizitu carigradskom patrijarhu Atenagori.

Holandski kardinal Alfrink je predložio da bi centralna komisija ostala i posle koncila kao stalno savetodavno telo u Crkvi. U toj su naime komisiji zastupane gotovo sve zemlje gde ima katolika po svojim biskupima, pa bi bilo vrlo korisno slušati savete i predloge jednog takvog tela.

Velika bolnica u San Đovani Rotondo, koju je dao sagraditi milodarima pater Pio, predstavlja jednu od najmoćnijih bolnica sveta te čini ogromne usluge siromašnom narodu južne Italije. Ta je bolnica sada formalno prešla u crkvene ruke. Patru Piju je 74 godine.

Nova budistička sekta Rišokoseikai imala je u Tokiju svoje zasedanje. Pošto su se delegati želeli upoznati s katoličkim duhovnim životom, posetili su novu veliku tokijsku bogosloviju. Posetioci su razgledali zgradu, onda pažljivo slušali objašnjenja o životu u tom zavodu te konačno ušli u srce te zgrade — u kapelu. Tu su slušali koralno pevanje. Svi posetioci bili su duboko potreseni duhovnošću, koja prožima život u toj kući. Jedan od njih Sato Wayo je onda izjavio: »Imam utisak da smo vrlo blizu katoličkoj Crkvi. Katolicizam je religija lepote i istine. Nikada se nisam tako blizu osećao duhovnom svetu kao sada kad sam slušao u kapeli stare melodije. Ta sekta ima 5 miliona pristalica.

Porast seminarista u francuskoj biskupiji Lison (Luçon). Za poslednjih 20 godina broj seminarista porastao je od 415 na 860. Šta je glavni uzrok tolikog porasta? Navode se tri razloga: 1) veliko oduševljenje cele biskupije počev od njihova biskupa za duhovna zvanja. 2) vrlo dobro organizirana akcija za svećenička zvanja i 3) univerzalni, misionarski duh.

Treći decembar bio je emigrantski dan širom katoličke Crkve. Konzistorijalna kongregacija je pre 10 godina izdala ap. konstituciju »Exsul Familia« kojom je donekle uredila status emigrantskih svećenika i njihov rad među iseljenicima njihovih naroda. Radi se na tome da se ti emigranti uključe u život naroda među kojim žive. Takav napor traži mnogo mudrosti i mnogo srca.

U Južnoafričkoj Uniji napredna stranka koja se zalaže za jednakopravnost crnaca i belaca, dobila je samo 70 000 glasova na poslednjim izborima. Vodi je gospođa Helen Susman, koja je profesorica političke ekonomije. Ona je jedini narodni poslanik svoje stranke u parlamentu. Za nju su glasali u prvom redu katolici i anglikanci, oni koji govore engleski.

Prema izveštaju Društva za širenje vere, Belgija i dalje vrlo mnogo žrtvuje za katoličke misije. Neki su se plašili, da će posle nesrećnih događaja u Kongu, Belgijanci zbog uvređenog narodnog ponosa, zatvoriti svoja srca misijama. Misijski prilozi međutim pokazuju da se darežljivost Belgijanaca nije poljuljala, nego je čak malo porasla.

Vatikanski list doneo je članak u kome se govori da je film »Ne ubij« tendenciozan i protivan katoličkom stavu po pitanju pete Božje zapovedi. List ne ulazi u polemiku da li treba taj film zabraniti ili ne.

Francuski katolici su imali dosad godišnje na radiu i televiziji samo 218 časova, i to 78 na Francuskoj Televiziji, a 140 na manjim radijskim stanicama. Sada je odlučeno da katolici podignu novu zgradu za radio i televiziju, kako bi uspešnije vodili svoj apostolat na tom području.

Francuski isusovac p. Duval priređuje širom sveta koncerte, na kojima gitarom prati svoje religiozne pesme. P. Duval kaže da tako svedoči za Krista. Vernike želi svojim pesmama učvrstiti u veri, a bezvernicima pokazati, na koji nas način religiozna pesma povezuje s Bogom. Godišnje prevali do 100 000 km i održi prosečno 100 koncerata. Svaki koncert prosečno privuče 3000 slušalaca. Najveći koncert je bio u Berlinu gde se skupilo 30 000 slušalaca, a najmanji u nekoj bolnici u Nansiju gde su slušala samo četiri bolesnika. Sav njegov prihod odlazi u redovničku kuću u Nansiju, a prihod od njegovih gramofonskih ploča šalje se misijama na Madagaskaru i u Čadu.

Tanganjika je 9 decembra 1961 postala nezavisna semlja, 104 članica OUN. Površina od blizu jednog miliona kvadratnih kilometara sa blizu 10 miliona stanovnika. U toj zemlji živi oko 100 afričkih plemena, koji se međusobno razlikuju po rasi i jeziku. Evropejaca ima svega 27 000, a Azijaca 120 000. Svahili je saobraćajni jezik. Po veri ima 2 miliona muslimana, 500 000 protestanata, 1,6 miliona katolika, preko 200 000 katehumena, ostali su pogani. Crkveno je zemlja podeljena na 18 biskupija, 6 od njih vode domaći biskupi. Kardinal Rugambva ima domaćeg pomoćnog biskupa. Svih katoličkih svećenika ima 1163, od kojih 279 domaćih. Njima pomažu 405 braće laika i 1665 redovnica. Katolici imaju 4000 škola sa 250 000 učenika.

Sovjetski premijer Nikita Hruščov čestitao je Papi za njegov 80 rođendan. Tu čestitku izručio je ruski ambasador u Italiji papinom nunciju kod italijanske vlade Msgr Granu. Čestitka je bila pisana ruski sa italijanskim prevodom. Papa se zahvalio za čestitku istim putem. Odgovor je bio italijanski, a prevod ruski.

Neumesni predlog. Holandski protestanti pisali su holandskim katoličkim biskupima neka oni porade na budućem koncilu da bi katolička Crkva opozvala neke svoje dogme: o opravdanju, o pretvorbi, o Majci Božjoj, o Euharistiji, koje prema njihovom mišljenju nemaju dovoljno oslona u Svetom pismu. Kardinal Alfrnik odgovorio je da ga neobično čudi, što se protivna strana postavlja vrhovnim sudijom ispravnog tumačenja Svetog pisma. Ipak je poznata činjenica da se katolička Crkva uvek strogo pridržava tradicije, onog učenja koje je nasledila od apostola.

Čehoslovački ministar dr Plojhar je izjavio u Beču da se praški nadbiskup Beran još nalazi na životu. Živi u nekoj vili, a dvore ga časne sestre. Ako bi potpisao izjavu, kakvu vlast želi, mogao bi se odmah vratiti u Prag.

Oko 20 miliona Japanaca moglo je preko pola sata na televiziji pratiti papu Ivana XXIII kako razgovara s japanskom kolonijom koja živi u Rimu.

Kardinal Čikonjani je krajem prošlog novembra otišao u SAD da kao papin legat prisustvuje međuameričkom katehetskom kongresu u Dallas u Teksasu. Tom se prigodom zaustavio u Vašingtonu gde ga je primio u audijenciju predsednik Kenedi. Audijencija je trajala preko jedan sat. Kardinala je pratio Msgr Vagnozzi, sadašnji ap. delegat u SAD. Na konferenciji za štampu kardinal Čikonjani je izjavio da će budući koncil biti velika manifestacija jedinstva i snage katoličke Crkve. U njoj se slobodno izmenjuju misli i pobude. Koncil će dati čitavom svetu, koji je podeljen rivalstvom i preteranim težnjama za vlast, divan primer pravog bratstva i jedinstva. Tehnički napredak nije dovoljan za blagostanje i sreću, nego su potrebni viši ideali prave moralne vrednosti.

Za novog nadbiskupa u Brazavilu Papa je imenovao Msgr Teofila Bemba. On je prvi domaći biskup u bivšem francuskom Kongu. Rodio se 1917 godine, sa sedam godina primio je sveto krštenje. Sve svoje srednje i više studije svršio je zajedno sa sadašnjim predsednikom države Julujem. Za svećenika bio je zaređen 1946 godine. Prvo je služio na župi, onda u biskupskoj kuriji u Brazavilu.

Indijski premijer Nehru posetio je skupštinu Svetskog saveza crkava i rekao između ostalog: Ako tražimo mir, moramo usvojiti i u svom životu miroljubive metode. Hladni rat samo otežava rešenje svetskih problema. Državnici demokratskih država moraju biti umereni i voditi računa o javnom mišljenju, dok predstavnici religija mogu čvršće istrajati na propovedanju istine.

Mađarski kardinal Mindszenty se još uvek nalazi u zatočeništvu u američkoj ambasadi u Budimpešti. Mađarska vlada je spremna da uredi to pitanje kao i druga nerešena pitanja s Kenedijevom administracijom.

U Beču se prigodom nove socijalne enciklike održala svečana akademija. Glavnu reč je imao ministar Kolb, koji je tumačeći encikliku izneo sledeće misli: Čovek mora biti nosilac, tvorac i cilj svih ljudskih ustanova. To je jezgro enciklike, Majka i Učiteljica. Za naše vreme je karakteristična sve veća socijalizacija, sve jači razvoj tehnike, privrede i društva. Enciklika naglašava obzirom na sve silniji razvoj tehnike prednost osobe

ispred materijalnih dobara, podertava u sve jačoj zapletenosti privrede prednost zajednice pred kolektivom i obzirom na sve jače naglašavanje društva prednost kulture pred vanjskim dobrima. Osoba, društvo, kultura, izjavio je ministar Kolb, predstavljaju vrednosti iznad ponude i potražnje, koje Crkva kao Majka i Učiteljica uči već 2 000 godina. Crkva je svesna da postoji za sav svet, pa zbog toga ne može pružiti gotove recepte za rešenje aktuelnih problema, nego daje samo glavne smernice, koje ozbiljnim studijem treba razraditi. K tome će se u Austriji pristupiti.

Papa članovima italijanske katoličke akcije. Bez zajedničke saradnje nikada se nije mogao postići trajan i solidan uspeh. Istorija nam govori o veličanstvenom razvoju kršćanstva, što je bio rezultat takve zajedničke saradnje kao i milosti Božje, koju je Krist zauvek obećao svojoj Crkvi. Papa je svoje slušaoce pozvao neka ostanu ujedinjeni u zajedničkom radu, neka se dadu voditi prema jednostavnim, jasnim i određenim ciljevima. Katolička akcija je saradnja laika u hijerarhijskom apostolatu Crkve. Ti laici moraju biti misionari i apostoli kako u privatnom životu tako i u javnom: u školama, u radionicama, u kulturnom životu i njenim tolikim oblicima sve do osetljivih područja pozorišta i zabava. Oni neka budu svuda obazrivi, vredni, neka se čuvaju glasne polemike, u svojim rečima promišljeni, mudri u izražavanju svog mišljenja o raznim činjenicama i o osobama. Neka paze da njihova prisutnost ne udaljuje i ne obeshrabruje subraću, nego neka ih privlači snagom istine, primera i ljubavi.

Poznati američki trapist Tomas Merton uputio je američkom umetniku Liljenu Congdonu, koji se pre nekog vremena obratio na katoličku veru, sledeću poruku: Sakralna umetnost nije više niti sakralna niti umetnost. Tvoja umetnost ima oba biljega: ona je sakralna i umetnost je. Taj Congdon je priredio prošlog avgusta svoju izložbu u Asiziju.

POZIV NA JEDINSTVO SVIH KRŠĆANA

Papa Ivan XXIII je izdao 11. novembra 1961., na 1500 godišnjicu smrti pape Leona Velikog posebnu encikliku »AETERNA DEI SAPIENTIA — VEČNA BOŽJA MUDROST«. To je šesta enciklika sadašnjeg Pape. Evo glavnih misli tog papinog dokumenta.

Kao naslednik na Petrovoj Stolici gaji sadašnji papa kao i Leon Veliki vruću želju, da bi svi narodi sveta stupili na put istine, ljubavi i mira. U nameri da bi Crkva u našim danima bila sposobnija izvršiti svoje poslanstvo, Papa se odlučio da sazove drugi Vatikanski koncil: u nadi da će sabor katoličke hijerarhije iz svih delova sveta ne samo ojačati veze jedinstva vere, bogoštovlja i uprave, što sve pripada znacima prave Kristove Crkve, nego da će privući na sebe pažnju bezbroj onih koji ne pripadaju Crkvi, ali ipak veruju u Krista. Koncil neka bi sve pozvao da se složno okupe oko uzvišenog Pastira Kristovog stada, koje stado je za sva vremena bilo izručeno zaštiti i brizi Petra i njegovih naslednika.

Jedinstvo Crkve, tako je istaknuto u enciklici, ima svoj prvi uzrok u Kristu samome. Svaki kršćanin stupa po svetom krštenju u životnu vezu s Kristom. Ta je veza po krizmi ojačana, a vrhunac jedinstva sa Kristom postiže kršćanin na ovom svetu u Euharistiji. Nosilac vidljivog jedinstva Crkve, koju je Krist osnovao kao hijerarhijsku zajednicu, je rimski biskup, koji je kao naslednik Petrov zamenik samoga Krista.

Enciklika citira homiliju pape Leona Velikog: da je bio na čitavom svetu jedini Petar izabran da vodi sve narode, sve apostole, sve crkvene učitelje, i to tako da, iako ima u Božjem narodu mnogo biskupa, mnogo pastira, svima stvarno zapoveda Petar kao što u načelu sve vodi Krist. Velika je blagost Božja da se Bog udostojao učiniti tog čoveka (Petra) deonikom svoje vlasti, iako je Bog pristao da imaju i drugi starešine nešto zajedničke vlasti s Petrom, nikada im je nije podelio drugačije nego po njemu — Petru.

Drugi razlog za jedinstvo Crkve vidi Leon Veliki u učiteljstvu rimskih papa. Tako tumači znametito mesto kod Luke 22, 31, 32, gde stoji kako se Krist na poseban način pobrinuo za Petra i njegovu veru. Krist se zato posebno molio za Petrovu veru, jer će biti istrajnost drugih apostola mnogo jače obezbeđena, ako ostaje duh poglavara nepobeđen. U Petru je zaštićena snaga svih i pomoć milosti Božje je usmerena, da se čvrstoća koju je Krist osigurao Petru, po Petru prenese na ostale apostole.

Papa Leon Veliki se sam, kao i njegovi predhodnici i naslednici, smatrao Kristovim zamenikom na zemlji, ne iz ljudske taštine, nego iz punine nutarnjeg ubeđenja. Njega je i Zapad i Istok držao velikim i svetim papom. Grčka liturgija divnim rečima veliča papu Leona Velikog, iako je toliko isticao prvenstvo rimskih biskupa. Korisno je potsetiti univerzalnu Crkvu na lik Leona Velikog, koga je papa Pijo XII s pravom uzdigao kao najvećeg među velikim papama.

Enciklika završava očinskim rečima utehe i pobude onima koji moraju što podneti za svoju veru i nepokolebivu odanost Petrovoj Stolici te sve vernike usrdno poziva neka nađu jednodušnost mišljenja i osećanja pod okriljem jedne vojujuće Crkve, snage za odlučni otpor protiv napada sotone.

UREDNIKOVA POSTA

Č. Z.: Odgovor: 6. januara slavimo Bogojavljenje ili Sveta tri kralja, dok se spomen Kristovog krštenja slavi 13. januara, koji je zadnje vreme postao blagdan drugog razreda.

Z. Č. Pitanje: Zašto se u očenašu jedanput kaže »na nebesima« a drugi puta »na nebu«, prvo u množini. onda u jednini? Odgovor: U molitvi, koju nam je sastavio naš Gospod Isus Krist, držimo se tačno teksta, kakav se nalazi u evanđelju sv. Mateja 6, 9—13. Jevreji su nebo nazivali u množini »šašamaim«, pa je mogao i Isus na aramejskom jeziku upotrebiti množinski oblik. Matejev aramejski originalni evanđeoski tekst se izgubio, nama se očuvao samo njegov grčki prevod. Grčka reč za nebo je »uranos« jedanput se upotrebljava u množini, drugi puta u jednini, a samo po sebi znači nebeski svod sa svim šta se vidi na njemu, a može značiti i mesto odnosno stanje blaženih u gledanju Boga. Kao što moderni jezici, tako su bili i stari jezici dovoljno elastični, da mogu za istu stvar podneti razne oblike, kao i to da se ista stvar može na razne načine izraziti.

Č. Z. Odgovor: Ne znate kuda vremenski postaviti Kristovo obrezanje i prikazanje, ako su Mudraci odmah došli kad se Krist rodio te da se sveta Obitelj odmah iza odlaska Mudraca sklonila u Egipat. Poteškoća se uklanja time što Mudraci nisu došli odmah, nego možda tek 2 godine posle Kristova rođenja. Svetu Obitelj oni nisu našli u štalici nego u kući. Kralj Herod je obzirom na razgovor s Mudracima naredio da se pobiju svi dečaci od 2 godine na niže u Betlehemu i okolini. Taj Herod Veliki različan je od Heroda Antipe, koji je pogubio Ivana Krstitelja i sudio čak Isusu.

M. K. Odgovor: Rečima »Nebo će i zemlja proći, ali neće proći moje reči« Krist nije mislio na stanje blaženstva u gledanju Božjem koje će biti večito, nego na sunce, mesec i zvezde koje se nalaze na nebeskom svodu.

F. S. Pitanje: Ako je đavao u paklu, kako onda prolazi svetom kao ričući lav? Odgovor: Muke prokletnika nisu vezane za mesto, oni nose pakao u sebi. Đavli trpe uvek paklene muke, ali mogu do sudnjeg dana napastovati ljude i zavoditi ih na greh.

S. J. Odgovor: Katolička je Crkva jedino prava Kristova Crkva, zato je ona jedini redoviti put k spasenju. Bog sam međutim u svom milosrđu nije vezan, pa može i na drugi način ljude spasavati, što se naziva izvanrednim putem. Crkva nas uči: čovek koji se nalazi bez vlastite krivice izvan katoličke Crkve, može se spasiti, ako smatra da je njegova vera prava te živi prema zapovedima svoje vere, te se savršeno kaje za učinjene teške grehe. Nema sumnje da katolik ima neuporedivo bolje uslove za spasenje nego pripadnici drugih konfesija.

VLADIMIRIĆ. Odgovor: Autobiografska crtica »Snovi u ljudskom životu« ne odgovara duhu našeg lista. Drago mi je što ste očuvali čvrstu veru, zahvala pripada Bogu.

BK. koji je primio odgovor u 12 broju na strani 213, neka se obrati na župni ured Selce na Braču.

JOSIP iz Splita neka se obrati sa svojim predlogom na nadležni Biskupski Ordinarijat.

J. K. Odgovor: Detaljna objašnjenja o plodnim i neplodnim danima ne spadaju u moju nego u nadležnost lekara.

KVIRIN ORLIĆ, franjevac iz Cavtata izdao je Misu u čast sv. Josipa Radnika za dva glasa uz pratnju kao i Litanje predragocjene Krvi Isusove.

SAMOSTAN SV. KLARE, Split, R. Končara 37, izdao je knjigu: Zvijezda nad Betlehemom od s. Marije od presv. Srca. Cena knjižice umnožene na ciklostilu 200 din.

FRANJEVAČKA VISOKA Bogoslovija u Makarskoj izdala je Šinov »Život Kristov« u prevodu od Franje Careva.

O. TEOFIL Dr VELNIĆ, profesor, Pazin, Vl. Nazora 16, izdao je: O. Fulgencije Carev prigodom 60 godišnjice njegove smrti. Knjiga se dobije kod autora po ceni od 250 din.

PAPINE NAKANE za mesec februar 1962: 1) Da bi se kršćani češće posvećivali molitvi usred briga zemaljskog života. 2) Da bi voditelje novih država briga za pravednost i pravičnost potakla, da porade za opće dobro naroda.

OBAVEŠTENJE: Zbog poštanskih propisa tiskanice ne smeju biti teže od 2 kg. Naša Uprava nije mogla u prošlom broju poslati više nego 56 komada u jednom omotu. Stoga su mnogi poverenici dobili više omota. Uprava nije reagirala na prve reklamacije, pošto je računala da su za dan dva dobili još ostale omote. Od prvog broja ovogodišnje »Blagovesti« ostalo nam je prilično komada. Ako neko želi da se pretplati, na list, može to još učiniti. Nekim čitaocima nismo mogli odgovoriti, pošto nam nisu poslali svojih adresa, a u litsu ne možemo odgovarati na sva pitanja i sve dopise. Članke i pesme nepoznatih autora ne možemo objavljivati.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 3 BEOGRAD, MART, 1962. CENA 30 DIN

BLAGOVEST

Bruno Bulić: Sveti Josip — Uzor radnika

SVETI JOSIP NAŠ UZOR I ZAŠTITNIK

Sveta je Crkva postavila blagdan sv. Josipa na 19 mart, tako pada njegovo svetkovanje u najozbiljnije razdoblje crkvene godine — u korizmu.

Bog je odabrao tog starozavetnog patrijarha da bude glavar svete nazaretske obitelji, zaručnik svete Bogorodice i hranitelj Sina Božjega. Važna i uzvišena je bila služba sv. Josipa. Kako Bog daje svakome potrebne staleške milosti, tako je ukrasio i sv. Josipa svim krepostima i milostima, da je mogao svoje dužnosti dostojno, savršeno obavljati. On se svakako odlikovao svetim životom već kad je postao zaručnik Bl. Device; koliko je tek porasla njegova svetost, kad je živeo pod istim krovom sa Sinom Božjim i sa svetom Bogorodicom.

Rast u svetosti ne ovisi samo o milosti Božjoj, iako je ona prvi i najvažniji činilac, nego i od čovekovog zalaganja, njegove saradnje s milošću Božjom. Kao što je Majka Božja uložila sve svoje snage da bi dostojno odgovorila svim dužnostima Božjeg materinstva, tako je po njezinom primeru učinio i njezin zaručnik sv. Josip.

Od vremena kada je sv. Josipa anđeo Gospodnji utešio da je dete koje živi pod Marijinim srcem Sin Božji, sveti se Josip svim žarom svoje plemenite duše posvetio radu i brizi za najsvetije osobe koje su bile poverene njegovoj zaštiti. Sv. Josip nije imao vlastitih ambicija, svojih privatnih težnja, nego je otsele živeo potpuno za Isusa i Mariju. Isus mu je bio kao sin koga mu je Duh Sveti po Blaženoj Djevici darovao. Svakako zemlja nije imala oca koji bi svojeg sina više ljubio, za nj se savršenije brinuo nego sv. Josip za Isusa. I obratno, svakako nije bilo ni deteta koje bi svome ocu uzvraćalo više sinovske ljubavi, poštovanja, poslušnosti i zahvalnosti nego Isus, koga je sva okolina smatrala Josipovim sinom. Kao što svaki dobar otac miluje svoje dete, tako je sv. Josip milovao Isusa, nosio ga na rukama, igrao se s njime, držao na kolenima, učio ga hodati, uvodio u svoj zanat, molio zajedno s njime, odlazio s njime subotom u sinagogu, a godišnje barem jednom u hram.

Isto tako su bili odnosi između bl. Gospe i sv. Josipa puni međusobne ljubavi, poštovanja, odanosti i poverenja. Isključeno je bilo od njih samo ono što bi se odnosilo na bračne odnose. Njihova je ljubav bila čovečanska, ali po bogatom duhovnom životu njihovih duša izvanredno produhovljena. Njihovo je međusobno vladanje bilo prirodno i domaće, da susedi nisu mogli ništa primetiti, iako je sv. Josip bio prema Majci Božjoj nada sve fin, nežan i oprezan, tako da ga može Crkva punim pravom nazivati »stidljivi Čuvaru Djevice«.

Zaručnici i muževi imaju u sv. Josipu divan uzor, kako se moraju vladati prema onima koje žele odabrati ili su ih već odabrali za pomoćnice i pratioce njihova života. Na svaki način odnosi moraju biti produhovljeni. Čovek je čovek po duši, duhovnom životu pripada prvo, najodličnije mesto. Telesne prohteve mora uređivati verom prosvetljeni razum; katkada ih treba potisnuti u pozadinu ili ih čak isključiti. Neobuzdani polni nagon znak je niskog duha i velike sebičnosti. Kršćani, koji treba da budu u savremenom životu svetlo i kvasac, moraju više poštivati sv. Josipa i smelije ga nasledovati.

Božja je Providnost odabrala različne vrste saradnika u pripremanju i širenju Božjeg kraljevstva. Ivan Krstitelj ili sv. Petar postaju izričito misionarske, javne ličnosti, koji se svojim životom, rečima i delima izdižu iznad svoje okoline i deluju kao gromovnici na nju. Padaju kao mučenici, žrtve svoga misionarskog zvanja. Sveti je Josip drugačija ličnost. Božja mu je Providnost namenila drugačiju ulogu. Živi tiho, malo govori, — u Svetom pismu nije očuvana nijedna njegova reč — radi, izvršava naređenja neprimetno. Stvarno skrovit svetac, ali ipak se njegova duša sunča u milosti Božjoj i sjaji u vrhunaravskoj lepoti, pošto odlično koristi blizinu najsvetijih osoba za osobno posvećenje. Papa Pijo XI lepo je kazao za sv. Josipa, da je tišina sv. Josipa imala zablistati kasnije te da joj slava ima živeti u sve vekove.

Isus je glava Crkve, koja je njegovo telo. A mi vernici smo udovi tog tela. Kao što je sv. Josip nekada štitio malu osnovnu ćeliju Crkve u nazaretskoj Obitelji, tako je sada njegov zadatak da štiti otajstveno Kristovo telo — katoličku Crkvu. Papa Pijo IX proglasio je sv. Josipa zaštitnikom Crkve, dakle svih njezinih udova, bez obzira kakvu službu obavljaju. Prema tome sveti je Josip zaštitnik hijerarhije pape i biskupa, i njihovih pomoćnika u svetom redu kao i svih laičkih apostola, koji su pozvani na taj apostolat neizbrisivim znakom vojnika Kristovih. Sveti Josip svojim zagovorom pomaže i štiti sve saradnike i borce u Božjem kraljevstvu koji rade na spasenju Kristovih udova i za slavu Božju. Petrov nasljednik papa Ivan XXIII je s puno poverenja preporučio sv. Josipu drugi Vatikanski koncil, neka on bdije nad svima onima koji vredno rade na njegovom pripremanju te ga privede do punog uspeha.

U naše se vreme širi štovanje sv. Josipa. Izgleda da će se uskoro njegovo ime izgovarati kod svake svete mise. Važan je njegov primer skrovitog, tihog, savršenog ispunjavanja svojih dužnosti. Većina ljudi živi jednostavnim nepoznatim životom. U sv. Josipu može svaki naći divan uzor kako se može u takvim prilikama posvetiti.

Ljiljan u ruci sv. Josipa! Muška omladina neka se ugleda u tog sveca! Ima uzvišenijih ideala nego što je setilna ljubav, ideala za koje se valja oduševljavati. I kad čovek upozna svoj životni cilj, onda se treba svim mladim bićem založiti da se izvrše postavljeni zadaci, da se postigne postavljeni cilj.

Pokrovitelju svete Crkve, moli za nas!

KAZNA PRARODITELJA I OBEĆANJE SPASITELJA

»Tada reče Gospod Bog zmiji: Jer si to učinila, da si prokleta među svom stokom i svim životinjama zemaljskim- Na trbuhu ćeš svome puzati i prah ćeš jesti sve dane života svoga! Neprijateljstvo postavljam između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina. On će ti satrti glavu; a ti ćeš ga raniti na peti« (Gen 3, 14—15).

Zmija (Sotona-napasnik) nije prekršila zapovijed Božju, a ipak je Bog prvu kažnjava, jer je ona glavni krivac. Prokletstvo, koje Bog izriče nad zmijom, nije samo neka želja da joj bude zlo. Ovo je prokletstvo djelotvorno, povlači za sobom tešku kaznu. Praroditelje neće Bog prokleti, jer kazna, koju im određuje, ima biti samo vremenita u vidu dolaska Spasitelja. Prokletstvo nad napasnikom, međutim, ima biti trajno i nepopravljivo. Ono je dvostruko: I) »Na trbuhu ćeš svome puzati i prah ćeš jesti sve dane života svoga«. Ove riječi Božje treba tumačiti u svijetlu drugih sličnih izreka u samom Svetom pismu i onda usporediti sa sličnim izrazima drugih starih spisa Istočnjaka onog vremena. Na taj način doznajemo, da izrazi »puzati na trbuhu« i »jesti prah« znače najveće poniženje i prezir. Prorok Izaija govori o poganskim kraljima, koji »klanjaju ti se licem do zemlje i ćelivaju prah tvojih nogu« (Iz. 49, 23). Sam Mojsije, kada određuje koje su životinje čiste, a koje nečiste, s najvećim prezirom spominje »svi mali gmizavci, što puzu po zemlji, gadni su« (III. Mojs. 11, 41). U drugim istočnjačkim spisima često čitamo, kako pobijeđeni neprijatelji moraju puzati po zemlji i lizati prah zemaljski. To je, dakle, čin najvećeg poniženja. Kada Bog određuje takvu kaznu za zmiju — napasnika, dakako da ne misli na zmiju životinju, nego na samog Sotonu, koji će biti ponižen u najvećoj mjeri. Ovo je, dakle, istočnjački slikovit način govora, kojim se izražava trajno i konačno poniženje Sotone. II.) »Neprijateljstvo postavljam između tebe i žene, između roda tvojega i roda njezina. On će ti satrti glavu; a ti ćeš ga raniti na peti« (Gen

3, 15). Konačnom poniženju i preziru slijedi drugo prokletstvo sa još većom kaznom. Grijehom je Eva podlegla napasniku, njemu udovoljila i time se s njime povezala. Taj savez ili prijateljstvo Bog pretvara u vječno neprijateljstvo. S jedne je strane žena (Eva) sa svojim potomstvom, s druge strane Sotona i njegov rod (njegovi pristaše). Borba će biti trajna i nepomirljiva, a svršetak pobjeda nad Sotonom.

Ove riječi Svetog pisma sadrže i prvo mesijansko proročanstvo. Ljudski rod (potomci Evini) pobijedit će Sotonu po svojoj glavi Spasitelju Isusu Kristu. Sotona će, međutim, napadati i samog Mesiju i on će osjetiti njezin ujed u vrijeme svoje muke i smrti na križu. Taj ujed neće biti na štetu ljudskom rodu, jer će muka i smrt Isusova biti izvor spasenja cijelog čovječanstva. Isus će radi tog ujeda trpjeti, ali će se trpljenje i smrt preokrenuti u slavu Uskrsnuća i Uzašašća. Za zmijin ujed kaže se »ti ćeš ga raniti na peti«, na najnižem dijelu tijela i prema tome bez težih posljedica za cijelo tijelo. Mesija, međutim, »satrti će glavu«, smrtno će raniti Sotonu na najvažnijem dijelu tijela: pobjeda će biti puna! Kristova smrt (prividna pobjeda Sotone) okreće se u smrtni poraz napasnika.

Borba između Sotone i Krista pravi je tip borbe, koja još traje između Otajstvenog Tijela Kristovog (Crkve) i Sotone sa svojim pristašama. I u toj borbi Sotona vreba i ranjava Kristovu Crkvu (progonstva, mučenici itd.), ali i ta je rana samo »rana na peti«, jer je bezopasna za opstanak i život cijelog Tijela: »i vrata paklena ne će je nadvladati« (Mt 16, 18). Kao što je smrt Kristova bila izvor spasenja za čitavo čovječanstvo, tako će i rane na Njegovom Otajstvenom Tijelu — Crkvi biti sjeme novih kršćana. Svršetak borbe bit će i opet smrtonosan za Sotonu. Njezin će poraz biti konačan a poniženje vječno: »I uhvati zmaja, staru zmiju, koja je đavao i sotona, i sveza ga... i u bezdan baci ga, i zatvori, i zapečati nad njim, da više ne zavodi naroda... I đavao, koji ih je zavodio, bi bačen u jezero ognjeno i sumporno... i bit će mučen dan i noć u vijeke vijekova« (Otkr 20, 2, 3, 10).

Nekoji prijevodi Svetog pisma imaju izraz »ona će ti satrti glavu«. Sveti Oci odnose te riječi na B. D. Mariju. Međutim, u izvornom tekstu stoji »on će ti satrti glavu«, tj. Mesija. Dakako, pobjeda i slava Sina (Mesije) pripada i Majci. Ona je, naime, nova Eva i nova majka svih ljudi, jer je rodila novog Adama Isusa Krista, Spasitelja. Marija, dakle, sudjeluje u borbi i u pobjedi svoga Sina: ona pod Križem proživljava muku Isusovu, a nakon toga slavi pobjedu na dan Uskrsnuća. Osim toga Marija je bez istočnog grijeha začeta i kao takva slobodna od bilo koje đavolske vlasti. Svojim Bezgrešnim Začećem i svojim rađanjem Mesije, Marija zauzima prvo mjesto u borbi i pobjedi nad Sotonom. Isus je, dakle, Glava i Spasitelj, Marija je odmah iza Njega, prva između ljudi.

Nakon prokletstva i kažnjavanja glavnog krivca zmije - napasnika, Bog izriče presudu nad drugim krivcem, nad Evom: »Mnoge ću ti muke zadati, kad zatrudniš. U bolovima ćeš rađati djecu, a ipak ćeš žudjeti muža svojega, koji će ti biti gospodar« (Gen 3, 16).

Istočnim grijehom nestaje mimonaravni dar bezbolnosti. Stoga će Eva osjetiti fizičke bolove za vrijeme trudnoće i rađanja, a kasnije i u odgoju svoje djece. Spolna će strast imati prevlast. Zbog toga će žena, i ako svijesna bolova trudnoće i rađanja, ipak »žudjeti muža svojega«; jača će biti strast nego strah od trpljenja. Ovoj nevolji dodaje se i druga: muž »će ti biti gospodar«. Ovim riječima Bog ne proglašava neki posebni zakon po kojem bi žena postala manje vrijedna ili niža od muškarca. U cijelom se odlomku govori o bračnim odnosima, pa i ove zadnje riječi treba shvatiti u tom smislu. Spolna će strast zavladati ženom, ali isto će takva strast zavladati i muškarcem. U zadovoljavanju bračne dužnosti ispoljit će se i neuredna strast muža, koji će zagospodariti ženom i zadati joj mnoge boli. Kao posljedica svega toga žena će pasti sa svojeg dostojanstva i biti prava ropkinja za vrijeme poganstva. U kršćanstvu vraća se ženi njezino dostojanstvo, ali ipak »muž je glava ženi« (Ef. 5, 23), »jer nije muž od žene, nego žena od muža. Jer muž nije stvoren radi žene, nego žena radi muža« (1 Kor 8—9).

»Adamu reče: Jer si popustio molbi žene svoje i jeo s drveta, za koje sam ti zapovijedio: Ne smiješ jesti s njega, to neka je prokleta zemlja poradi tebe. S mukom ćeš se od nje hraniti sve dane života svojega. Trnje i korov rađat će ti, i ti ćeš jesti zelje poljsko. U znoju ćeš lica svojega jesti kruh, dok se vratiš u zemlju, od koje si uzet. Jer prah si i u prah se vraćaš« (Gen 3, 17—19).

Dvostruka je presuda protiv Adama: prokletstvo zemlje, koju će on morati obrađivati, i bol u životu sa smrću na koncu. U ovoj presudi odražava se pravednost i milosrđe Božje: zemlja je prokleta; ona će sama od sebe rađati trnje i korov, ali će čovjek svojim radom ipak crpsti iz zemlje potrebnu hranu. Prokletstvo, dakle, nije potpuno: čovjeku ostaje još nešto od onog vladalačkog prvotnog dostojanstva: »Napunite zemlju i podvrgnite je svojoj vlasti« (Gen 1, 28).

U kazni naših praroditelja možemo uočiti ove posljedice:

I. Zajednička kazna Adama i Eve: gubitak mimonaravnih darova pravednosti, bezbolnosti, besmrtnosti za sebe i za svoje potomke; gubitak Božjeg prijateljstva, a prema tome i Njegove milosti; vječna borba ljudskog roda sa zmijom-napasnikom, sa silama zla.

II. Osobne kazne: Žena će kao majka mnogo trpjeti prigodom začeća, trudnoće, rađanja i odgoja svoje djece; a kao žena bit će podložna mužu, kojim će gospodariti jake snage spolne strasti.

Radi muževljevog grijeha zemlja je prokleta. Stoga će muški rad oko obrađivanja zemlje i zasluživanja svagdašnjeg kruha biti naročito težak. Tek »u znoju svojega lica jest će kruh«.

Adam je glava i otac cijelog čovječanstva. Stoga i njegov grijeh nije samo osobni grijeh, već grijeh glave. Taj grijeh prelazi od glave na potomke a s njime i posljedice grijeha. Jedini izuzetak bit će Majka Isusova, B. D. Marija, koja će biti bez istočnog grijeha začeta.

Na kraju žalosne povijesti grješnog pada naših praroditelja, ipak treba da se divimo neizmjernoj dobroti i milosrđu Božjem. U samoj presudi nad krivcima, Bog najavljuje pobjedu ljudskog roda nad Sotonom, a to se obistinilo u Isusu Kristu Gospodinu našemu: »jer gdje se je umnožio grijeh, ondje se je još većma umnožila milost. Da kao što je vladao grijeh za smrt, tako i milost da vlada pravdom za život vječni, po Isusu Kristu, Gospodinu našemu« (Rim 5, 20—21). »Jer kako po čovjeku smrt (Adamov grijeh), tako dođe i uskrsnuće mrtvih po čovjeku« (po Isusu, Bogu i čovjeku) (1 Kor 15, 21). S pravom, dakle, možemo Bogu zahvaljivati, jer je on divno stvorio svijet i ljude, ali je sve još divnije obnovio po svojem Spasitelju.

ŽIVOT POD KRIŽEM

Od židovstva preko karmela u logor smrti

Zato se ne treba čuditi što se Edith Stein tokom svog opširnog znanstvenog i vjerskog rada upoznala s mnogim velikim ličnostima, s njima se povezala ne samo svojim filozofskim radom, nego i dubokim prijateljstvom koje su joj očuvali i preko groba. Nabrojat ćemo samo neke između njenih najbližih prijatelja: nadbiskup dr Waitz iz Salzburga, već spomenuti P. Erik Przywara S. J. p. Daniel Feuling O. S. B. iz opatije Neuburg i pred svima knez i opat Rafael Walzer iz opatije Beuron, koji je bio više godina njen duhovni savjetnik i vodič. Opatija Beuron bila joj je poslije prelaza domaća kuća, onaj tihi kutić kuda se povukla da se sabere, duhovno orijentira i nađe kažiput za budućnost. P. Damaso Zäringer O. S. B. prikazuje Edith Stein kao ženu molitve: »Njena pojava i njeno vladanje činilo je na mene utisak, kakav čine orante, slike moćećih figura iz onog najstarijeg doba crkvene umjetnosti u katakombama... Uistinu, Edith je bila žena molitve, koja stoji u sadašnjosti, ali je ipak daleko od nje. Sva je uronjena u Krista, i kao da ne zna ništa drugo osim riječi Gospodinove: »Ja sama sebe žrtvujem za njih, da i oni budu posvećeni istinom« (Iv 17, 19). Neka Švajcarka opisuje svoj utisak o njoj u Beuronu ovako: »Tamo je mogla ustrajati sate i sate u molitvi pred Majkom Božjom od Sedam žalosti. Danas mi se čini da Edith nije molila samo za muku, nego da je imala osjećanje da će i nastupiti put krža. Da je to njeno predosjećanje u njoj postiglo visok stepen izvjesnosti, dokazuju mnoge njene izjave. Kad je u Njemačkoj počelo progonstvo Židova, kazala je: »Ovo je sjena križa koja pada na moj narod. O, kad bi htio doći do spoznaje!...« Iz onog vremena opisuje sama jedan sat duboke sabranosti u molitvi ovako: »Razgovarala sam s Kristom i kazala mu da znam da je to njegov križ, sada naložen židovskom narodu. Većina njih to ne shvaćaju, ali oni koji to razumiju, moraju ga u ime ostalih dragovoljno uzeti na svoja ramena. Ja hoću. Neka mi samo kaže na koji način. Na svršetku pobožnosti bila sam u duši uvjerena da me je uslišio. Ipak još nisam znala, u čemu će biti ta patnja križa.«

Da je Edith Stein bila svjesna ove svjetske prekretnice, u kojoj se nije radilo samo o rasnoj sudbini, nego o sukobu dva duhovna tabora, dokazuje njeno pismo koje je kasnije pisala svojoj časnoj majci: »Ljubazna Mati! Dozvolite mi, Visokopoštovana, da se predam Srcu Isusovu za pravi mir, da bi se gospodstvo Antikrista srušilo, ako je moguće bez novog svjetskog rata i da se može uspostaviti novi svjetski poredak. Htjela bih već danas, jer je već 12 sat. Ja sam ništica, ali Isus želi, i on će sigurno ovih dana još mnoge pozvati.«

Tako smo došli do sudbonosne godine 1933, do početka nesretnog Hitlerovog režima u Njemačkoj. Razumije se da je morala Edith Stein kao rođena Židovka otkazati u Münsteru mjesto svoje docenture. Svoje zadnje predavanje je imala 25. veljače 1933.

Time je imala za usavršavanje svoje vjere slobodan put. Još iste godine stupila je u samostan bosonogih karamelićanki u Köln-Lindenthalu, ali je prije toga još uredila svo-

je vanjske poslove i oprostila se od rođene majke.

Slijedilo je nekoliko milosti punih godina sretne Kristove zaručnice. Bio je to put dragovoljne poslušnosti, poniznosti i neprekidnog unutrašnjeg razvoja. Godine 1934 bilo je svečano preoblačenje, a četiri godine kasnije svečani zavjet. »Životni put koji smo odabrali, treba uvijek vjerno i čisto nastaviti, da bismo mogli takav redovnički život pokloniti kao ugodan dar onomu kojemu to dugujemo. Sasvim se predati Bogu u ljubavi, na sebe potpuno zaboraviti, žrtvovati svoj život za Boga i spas duša, to je pokretna snaga, princip i cilj samostanskog života.« To su izjave Edithe Stein iz onog vremena, koje svjedoče o njenom visokom shvaćanju redovničkog života.

S paljenjem njemačkih sinagoga počelo je pravo mučeništvo njemačkih Židova. Sada je bila u opasnosti i ona. Zato je bilo određeno da se premjesti u karmel Echth u Holandiji Neki prijatelj samostana prevezao ju je krišom u autu noću i u magli preko holandske granice. Edith je ostala u Echtu sakrivena i pošteđena do 1942 godine. Mogla je dovršiti svoje znanstvene radove. Njeno posljednje djelo: »Znanost križa« bilo je posvećeno tumačenju i proučavanju njenog velikog duhovnog predhodnika, mistika i crkvenog učitelja sv. Ivana od Križa. Ovo djelo pisala je, prema pričanju njene susestre Pije, tolikom marljivošću, kao da ju je gonilo neko predosjećanje... upotrijebila je za to svako slobodno vrijeme po danu i još dio noći. Svojih molitava ipak nije zanemarila. Na večer su je čuli kako je ostavila svoju ćeliju već prije znaka, da bi bila u pravo vrijeme u koru za matutin, a ujutro ustajala je isto prije danog znaka. Kroz prozorčić ćelije moglo se je vidjeti kako moli raširenih ruku. Unutrašnje uzbuđenje nas hvata kada nam ista redovnica pripovijeda da su njeni poslednji reci »Znanosti križa« napisani ujutro onog istog dana kojega joj je veče donijelo hapšenje. Pisala je kao da sam Sveti Duh vodi njenu ruku.

Kako je hapšenje dramatski proteklo, govorili smo već na početku. Unatoč grozničavoj brizi prijatelja u Švajcarskoj, unatoč pomoći saveznih vlasti i visokih crkvenih ličnosti, unatoč pripravnosti švajcarskog karmela La Paquier, da bi č. s. Tereziju Benediktu, u svijetu dr Edith Stein, sakrio u svojim zidinama, nije mogla biti istrgnuta iz vihora događaja koji su se razvijali.

Samo par dana poslije hapšenja možemo još slijediti tragove s. Terezije Benedikte na njenom posljednjom putu patnje. Saznalo se za njen boravak u holandskom logoru za skupljanje u Westerborgu. I ovdje je razvijala svoju prirođenu radinost kršćanske ljubavi: tako pere djecu, tješi odrasle, moli se sa svima i za sve. Uvijek je puna širokogrudne dobrote i do kraja upravo vesele spokojnosti. Svršila je dvostruki put odnosno povratak na putu križa usred svog naroda k Isusu, najvećem članu svoga naroda.

Preko tisuću Židova katolika bilo je u noći između 6 i 7 kolovoza g. 1942 iz logora Westerborg u Holandiji odvedeno u jedan istočni logor uništavanja s plinom, najvjerojatnije u Osvijecim u Poljskoj.

Posljednje pismo s. Terezije Benedikte o toj vožnji u smrt, naslovljeno časnoj Majci, završava riječima: »Sasvim sam zadovoljna. Znanost križa možemo pridobiti jedino, ako križ ozbiljno osjećamo. U to sam bila uvjerena od prvog trenutka i kazala sam od srca: Ave crux, spes unica — Zdravo križu, jedina naša nado!«

* * *

Na osnovu ovog članka može se čitalac uvjeriti, da je s. Terezija Benedikta dr Edith Stein izvanredna pojava u našem svijetu. Nijemci se s pravom ponose tom velikom ženom. Ona je danas poznata gotovo cijelom katoličkom svijetu. Nijemci su izdali sličice, na kojima se nalazi molitva, da bi ta službenica Božja bila proglašena blaženom.

Molitva glasi: O Bože, ti Vjekovječni i Izvore svju stvorova, zahvaljujemo ti se za velike darove i milosti, koje si podijelio svojoj službenici Tereziji Benedikti od Križa, da bi je nama darovao kao svijetlo nauke i primjer kreposti. Molimo se beskrajnom Veličanstvu tvome, da izvoliš uzveličati svoju službenicu i dodijeliti joj čast oltara, jer na zemlji nije tražila drugo nego to, da bi Ti sa križem tvog Sina spasavala duše i tako slavila tvoje ime: koji živiš i kraljuješ u vijekove vjekova. Amen.

Po knjizi: Hilda Graef: LEBEN UNTER DEM KREUZ, eine Studie über Edith Stein. Carolusdruckerei Frankfurt am Main. 1954.

— Svršetak —

Japanski oficir Mitsou Fičida, koji je 7 decembra 1941 vodio vazdušni napad na američku pomorsku bazu Perl Harbur odbio je zbog grižnje savesti da posle rata još dalje služi u ratnoj mornarici. Obratio se na kršćanstvo, postao protestant te vodi sada neku organizaciju za širenje Svetog pisma u Japanu.

U Indiji je odlučeno da se pre školske obuke peva odnosno recituje posebna molitva. Indijci su dakle prihvatili ono što se u kršćanskim školama od vajkada prakticiralo.

Ivana od Arka spada bez sumnje među najčudnovatije svetice mučenice katoličke Crkve. Njezina je pojava vekovima bila preporna. Neki su je već za života držali sveticom, dok su je drugi osuđivali kao opasnu vještcu, najblaže rečeno, žrtvu svog ludila. Svetska literatura volela je obrađivati njezin slučaj; no, ni umetnici nisu je razumeli niti su u pravom svetlu prikazali njezin lik.

Budući da je Crkva tu izvanrednu pojavu proglasila sveticom, a njena je domovina štuje kao svoju nebesku zaštitnicu, ne treba da se plašimo prihvatiti Ivanu od Arka takvom, kakva je bila. Valja znati da je njezin slučaj pomno sa svih strana osvetljen i proučen. Debela naučna dela napisana su o njoj.

Devica Orleanska liči na one velike žene starog zaveta kao što su bile Debora, Judita, Estera, koje su svojim ličnim zalaganjem, svojim krepostima i po cenu opasnosti vlastitog života spasavale svoj narod od neprijateljske najezde.

Ivana od Arka rodila se 1412 u seljačkoj porodici u Domremiju, u severoistočnom delu Francuske. Kao devojka ničim se nije razlikovala od svojih drugarica, s kojima se igrala i zabavljala, redovno pohađala crkvu. Bila je zdrava, dobro razvijena, ali nepismena. Obavljala je kućna i poljska dela, a katkada i čuvala stado.

Kad joj je bilo 13 godina, imala je prvi puta viđenje arhanđela Mihaela, koji joj je nagovestio razgovore sa svetom Katarinom i Margaretom. Kroz četiri godine bilo je više razgovora sa pomenutim sveticama koje su joj objavile da ju je Bog odredio za važno vojničko i političko poslanstvo, da naime oslobodi Orlean od neprijateljske opsade i kralja privede u Reims na krunisanje.

Zdrava priprosta devojka sa prirodnim osećajem prosuđivanja bunila se protiv takvog zahteva, prosto zato što je nesposobna za takav poduhvat. Ali je ipak udvostručila svoje molitve i zavetovala svoje devičanstvo.

Misleći na Kristove reči: »Ko više ljubi oca ili majku nego mene, nije mene dostojan« (Mt 10, 37), Ivana je na zahtev nutarnjeg glasa potajno bez kakvog oproštaja napustila rodni dom i pošla u Vokuler do vojnog zapovednika, moleći ga da je pošalje u glavni stan kralju Karlu VII. Pomoću svog ujaka uspela je nagovoriti komandanta da je uslišao njezinu molbu. Pre nego je došla u dodir s vojnicima, preobukla se u muško vojničko odelo, dala si skratiti kosu da je izgledala kao neki paž. Osedlali su joj konja i tako u društvu male vojničke pratnje po opasnom putu kroz neprijateljske postaje stigla na cilj.

Kralju je iskazala najodanije svoje poštovanje, kratko mu izložila svoje poslanstvo i tražila da se pristupi izvođenju planova. No, morala je prilično vremena čekati, podvrći se raznim neprijatnim pregledima i ispitivanjima, pre nego su komisije donele privremen sud da ne izgleda da bi Ivana bila žrtva đavolske varke ili ljudske zloće. Iako nepismena, pokazala se razumnom, duhovitom, čak zajedljivom, prema tome kako su bila postavljena često unakrsna pitanja.

Kad se to završilo te je došla u vojnički logor, vojni komandanti nisu joj pokazivali mnogo poverenja. Dali su joj za pratnju jednog oficira i malu četicu vojnika, ali su je nerado zvali na vojna savetovanja. Često je morala silom na licu mesta iznuditi odluku. Kad su se vodile borbe za Orlean, zapovest je već glasila: natrag. Tada je Ivana pojurila napred, vikala i pozivala na borbu. Prva se počela penjati po lestvama na zidine. To je privuklo pažnju vojnika koji su se već povlačili, da su pošli za njom i neverovatnim oduševljenjem i novom snagom nastavili borbu i osvojili najvažnije položaje, što je obezbedilo konačno oslobođenje grada Orleana.

Desilo se slično kao 27 godina kasnije pred Beogradom. Janko Sibinjanin je očajavao i povlačio se, ali je Ivan Kapistran iznenadnim ispadom svojih križara odlučio pobedu kršćanskog oružja.

U toj borbi Ivana je bila ranjena, ali je odvažno sama izvukla neprijateljsku sulicu iz svog ramena i nastavila borbu. Grad Orlean je slavio svoju junakinju i u znak zahvalnosti poklonio joj jednu kuću.

Oslobođenje Orleana bio je prvi cilj njezinog poslanstva. Ljudski govoreći, taj je poduhvat bio s vojničkog stanovišta vrlo važan. Orlean leži na okuci reke Loare u središnjoj Francuskoj. Kad bi taj grad pao u neprijateljske ruke, teško bi bilo organizirati daljnju odbranu zemlje. Dok je pobeda dezorijentisala neprijatelje, domaćoj je vojsci ulila novo oduševljenje Nemoguće je zamisliti ,da bi takav plan bio plod rasuđivanja mlade 17 godišnje devojke, koja nije imala ni pojma o vojnoj veštini. To je znak da je Ivana postupala i radila po nadahnuću više sile.

Vojne operacije su iz Orleana krenule u pravcu Reimsa gde je trebalo, tako je devojka iz Arka govorila, krunisati kralja. Jedan grad za drugim pao je u ruke pobedničke vojske, u kojoj se u prvim redovima nalazila Ivana. Nastupala je kao pojava iz drugog sveta. U njezinoj blizini vojnici se nisu usudili psovati, prosto govoriti, kako tek da bi se prema njoj nepristojno pona-

šali. Ona je upravo očaravala vojnike da su neodoljivo slušali njezina naređenja i povinjavali se njezinim uputama...

Za kratko vreme Reims je bio oslobođen. Vrhunac slave i sreće je predstavljao za mladu Ivanu Dark dan, kada je u katedrali tog starodrevnog francuskog grada stajala pokraj kralja Karla VII sa svojim barjakom i prisustvovala njegovom krunisanju. Time je bila njezina misija zapravo završena. Nutarnji glas je uvek tražio da izvede ta dva dela. Iako je Ivana uvek govorila da postupa po zahtevu više sile, ipak nije bila pasivna, neko golo oruđe, nego je svim žarom svoje mladosti izvodila dela sa celim zalaganjem svog bića.

Otada počinje njezina tragika. Vojni komandanti joj kroz sve vreme nisu bili naklonjeni. Možda je bilo tu i zavisti, podozrenja što se ta devojka meša u njihove poslove. Već ranije su je svuda kočili i sprečavali u akciji, iza velikog trijumfa u Reimsu to se još jače pokazalo. Ivana je tražila da vojska krene iz Reimsa prema Parizu, kako Englezima ne bi dopustili da se reorganizuju, ali je naišla na protivljenje. U jednoj naknadnoj borbi ostavili su je s malim odredom samu, tako da je pala u zarobljeništvo burgundskog kneza Filipa, koji ju je za 10 000 zlatnika prodao Englezima.

Ivana je predviđala takav svršetak, pošto joj je nutarnji glas govorio da do blagdana Ivana Krstitelja neće biti više na slobodi. Počela je kalvarija mlade Ivane.

Englezi su bili neopisivo sretni što su se dokopali do vinovnika njihove sramote i nesreće. Njima je stalo da se operu od sramote koju im je ta devojka nanela i da bace sumnju na valjanost krunisanja u Reimsu. Plan je bio gotov: devojku treba proglasiti vešticom, golim oružjem đavla, uprljati njezinu čast, da nije nikakva devica nego obratno prostitutka, da se odrekla Boga i Crkve, te se predala đavlu, da je bila krvolok i da se naslađivala u mukama neprijateljskih vojnika itd.

Biskup Košen iz Boveja preuzeo je zadatak da sastavi potrebni crkveni sud koji će postupati prema željama engleske krune. Potreban novac dolazio je iz Engleske, sudije i pomagači dobili su razna obećanja kako će biti njihovo delo pošteno nagrađeno. Oko sto teologa, jurista, lekara bilo je zaposleno u pripremanju tog velikog sudskog procesa, koji je bio ruglo svake pravde.

Neverovatno teško iskušenje za mladu nevinu devojku. Ležala je u okovima oko vrata, na nogama i rukama u samici u Ruenu. Zvali su je na preslušavanje, tu se izopačavale činjenice, podmetala kriva tumačenja, rugalo se onome što je njoj bilo sveto — glas Božji i njezino poslanstvo. Vređali su njezinu devojačku čast, optuživali je za veze sa đavlom itd.

Ona se junački ponela. Iako se proces vukao tri meseca, te nije imala nikakve utehe, niti advokata niti su joj udovoljili kad je tražila svetu pričest, ona je istrajala kod svoga: da je nevina, da je vršila samo volju Božju. Sud joj je jasno stavio do znanja da je kao tvrdokornu vešticu i buntovnicu protiv Crkve čeka lomača, da joj je jedini spas da izbegne takvu strašnu smrt, da konačno ipak pristane te se priznaje krivom. U trenutku duševne slabosti ona je popustila pritisku i pod uticajem straha od lomače pritisla prst na već spremljeno priznanje krivice. Kad se osvestila, nju je tako pekla savest što se izneverila glasu Božjem, da je opozvala gornji pristanak. Iza toga je brzo usledila konačna osuda: smrt na lomači. Pred smrt dozvolili su joj svete sakramente i 30 maja 1431 pod vojničkom stražom odvedena je na trg gde je bila spaljena.

Radost podmićenih i nesavesnih sudija i njihovih engleskih gospodara bila je kratkog veka. Na sam dan izvršenja smrtne presude sekretar engleskog kralja je kazao: »Mi smo svi izgubljeni, sveticu smo spalili«. Za kratko vreme Englezi su morali ostaviti za uvek Francusku, kako je Ivana prorekla.

Kad se Francuska oslobodila, Francuzi nisu mogli mirne duše gledati sramotu koju je crkveni sud pod engleskim uticajem bacio na njihovu junakinju i njihovu zemlju. Rodbina Ivane Dark zamolila je Papu da se proces obnovi i da se izreče pravedna presuda.

Proces je bio obnovljen. Proučen je raniji proces. Eto, šta se kazalo za nj: »Sva sudska rasprava kao i osuda puna je laži, klevete, nepravde, očitih zabluda. Prema tome se dokidaju i proglašuju bezvrednima«. Čast Ivane od Darka, slavne Device Orleanske bila je spašena. Njezino je pogubljenje ožigosano kao sudsko umorsvo. Konačno je bio uveden i crkveni proces za beatifikaciju i kanonizaciju. Godine 1909 bila je proglašena za blaženu, a godine 1920 za sveticu.

Dramatičan je bio životni put te neobične devojke. Bog se poslužio nepismenom seljačkom devojkom da izvede veliko vojničko i političko delo. Ponovo se potvrdilo ono što stoji u Svetom pismu: »Ali što je ludo u očima sveta, izabra sebi Bog, da posrami mudre: što je slabo u očima sveta, izabra sebi Bog, da posrami jake«

Bilo je slučajeva u svetskoj povesti da su se crkveni ljudi zbog politike i materijalnih koristi nedostojno udvarali svetskoj vlasti i osudili nevinog. I nad Kristom samim izvršio se je takav monstrum proces. Presuda je već davno ranije pala, sudska je rasprava služila za masku.

Mnogo korisnih pouka pruža nam život Device Orleanske.

O OPĆEM CRKVENOM SABORU

Korizmena pouka katoličkih biskupa Jugoslavije

Papa najavljuje Opći crkveni sabor

Dragi vjernici!

Vama je poznato da se svake godine od 18. do 25. siječnja u našim crkvama posebno moli za sjedinjenje svih kršćana u jednoj Crkvi i za obraćenje nevjernika. To je takozvana »molitvena osmina za sjedinjenje«, koju obavljaju ne samo katolici, nego i mnogi kršćani nekatolici.

Na zadnji dan ove molitvene osmine prije dvije godine, dne 25. siječnja 1959. prisustvovao je Sv. Otac Ivan XXIII. u rimskoj bazilici sv. Pavla »izvan zidina« proslavi blagdana Obraćenja sv. Pavla. Iza svečane Mise povukao se Sv. Otac s osamnaest prisutnih kardinala u jednu od dvorana stare benediktinske opatije uz baziliku sv. Pavla. Tu je Papa govorio kardinalima. Kad su izlazili, mnogi od kardinala nisu skrivali uzbuđenja. O čemu je govorio Ivan XXIII., nepuna tri mjeseca nakon što je postao nasljednik sv. Petra? Evo Papinih riječi: »Časna braćo i dragi naši sinovi! Navješćujemo pred vama, pomalo držeći od uzbuđenja, da smo ponizno ali odrešito odlučili, da se održi dijecezanska sinoda za grad Rim i Ekumenski koncil za opću Crkvu. Vama, časna braćo i dragi Naši sinovi, nije potrebno potanje objašnjavati o povijesnom i pravnom značenju ovih dviju namjera. One će sretno dovesti do željenog i očekivanog prilagođavanja Zakonika crkvenog prava današnjim potrebama« (AAS 1959, 68).

Tri velika plana imao je pred sobom novi Papa: Prvo: održati sinodu, sabor svećenika rimske biskupije pod vodstvom Pape kao rimskog biskupa, da se raspravi što je potrebno za unapređenje duhovne pastve i duhovnog života vjernika rimske biskupije, koja je u zadnjih nekoliko desetljeća narasla na preko dva milijuna vjernika.

Drugo: sazvati Opći crkveni sabor na kojemu će biskupi čitavog svijeta razmotriti probleme Crkve u današnjici i donijeti potrebne zaključke.

Treće: Zakonik crkvenoga prava, koji je stupio na snagu god. 1918, uskladiti s potrebama današnjice.

Novoga su Papu mnogi zbog njegovih visokih godina smatrali »prelaznim Papom«. No on je već u prvim mjesecima svoga pontifikata priredio mnoga iznenađenja. Dao je dosta dokaza, da mu je misao mladenački svježa i da ima u njega stvaralačke odvažnosti. Ipak je namisao o sazivanju Općega crkvenoga sabora bila veliko iznenađenje. Sam Sv. Otac u jednom apostolskom pismu izjavljuje da mu se čini, da je ta misao došla kao Božji poticaj i da je to kao »cvijet neočekivanog proljeća« (Motu proprio »Superno Dei nutu«, AAS 1960. 433).

Od 25. siječnja 1959. katolička Crkva očekuje i priprema Ekumenski koncil.

Crkveni je sabor stvar ne samo biskupa i svećenika, nego i sviju pripadnika Crkve. Stoga vam, dragi vjernici, vaši biskupi žele progovoriti o ovom važnom događaju u životu Crkve.

Ustrojstvo Kristove Crkve.

Utemeljitelj Crkve Isus Krist organizirao je svoju Crkvu na taj način, da je svu vlast — vlast poučavanja, posvećivanja i upravljanja — predao »dvanaestorici«, t.j. zboru apostola na čelu s apostolom Šimunom—Petrom. Kako Crkva po Kristovoj odredbi ima postojati do svršetka svijeta, apostoli su »rukopolaganjem« određivali sebi pomoćnike, zamjenike, nasljednike. Tako već preko devetnaest stoljeća Kristovom Crkvom zakonito upravljaju biskupi, kao nasljednici apostola, na čelu s Papom kao nasljednikom sv. Petra, u kom je usredotočena vrhovna vlast i najviši auktoritet u Crkvi.

Ali vlast u Crkvi nije diktatura ni samovolja pojedinog nosioca vlasti. Zato vidimo već u »Djelima apostolskim« — gdje su opisani prvi počeci Kristove Crkve — da je apostolski zbor u pravom smislu riječi zbor, u kojemu »dvanaestorica« slobodno izmjenjuju svoje misli, a u stvarima koje se tiču zajednice vjernika obraćaju se na zajednicu. U važnim prigodama poglavar, Prvak apostola, premda je nosilac od Boga dobivene vlasti, ne želi postupati sâm; on okuplja oko sebe predstavnike zajednice i zajedno s njima vijeća.

»Apostolski zbor« u Jeruzalemu

Dvadesetak godina poslije Isusova uzašašća, oko god. 49 ili 50, mlada je Kristova Crkva bila stavljena pred težak problem. Nakon prvotnoga širenja Crkve među Židovima, dolazi sve veći priliv nežidova. Postavilo se mučno pitanje: trebaju li ovi obraćeni »pogani«, ako žele biti kršćani, obdržavati također čitav Mojsijev zakon? Rješenje ovoga pitanja bilo je od odlučne važnosti za širenje kršćanstva. Tada sv. Pavao polazi s Barnabom i nekoliko kršćana u Jeruzalem. Tu iznese stvar pred apostole i »starješine«. Na zboru su govorili Petar, Jakov, Pavao, Barnaba. Poznato je kakav je zaključak donesen: mi se spasavamo milo-

šću Isusovom; kršćanima nije potrebno da se drže Mojsijeva zakona. — Ovaj sabor utvrdio je jednu točku kršćanske nauke i dao je jasan smjer crkvenoj disciplini. To će tokom stoljeća biti dvostruka zadaća kojoj će se posvetiti budući koncili.

Pokrajinski crkveni sabori

Već je u kršćanskoj starini, u prvim vjekovima kršćanstva, postojao običaj, da su se biskupi i svećenici pojedinih crkvenih pokrajina ili pojedinih zemalja, obično okupljeni oko nadbiskupa metropolite, sastajali u većem ili manjem broju na vijećanja. Bilo je takvih pokrajinskih crkvenih sabora u Maloj Aziji, u Africi, u Italiji, u Galiji, u Španjolskoj. Poticaji su bili različiti: ili je trebalo zajednički nastupiti protiv skretanja u kršćanskoj nauci, ili je trebalo urediti pitanja crkvene uprave, ili je trebalo utvrditi zajednički postupak u disciplini. Ustanova crkvenih sabora za pojedine pokrajine (provincijalni koncili) ili za više crkvenih pokrajina zajedno (plenarni koncili) sačuvala se u praksi i u zakonodavstvu Crkve do dana današnjega. — U našoj su povijesti poznati splitski crkveni sabori god. 925. i 928., za vladanja kralja Tomislava. — Svi su ovi sabori odigrali u svoje vrijeme važnu ulogu za učvršćenje vjere i vjerskog života. — Ali ti sabori još nisu ono što razumijemo pod imenom Općih crkvenih sabora ili Ekumenskih koncila.

Što su dakle Opći crkveni sabori?

Izraz »opći« upućuje nas na to, da su to takvi zborovi biskupa, koji se odnose na Crkvu u cjelini, koji su — da tako kažemo — prošireni do dimenzija čitavoga kršćanskog svijeta. I to na dvostruk način: s jedne strane, da u njima imaju pravo prisustvovati i na njima odlučivati biskupi cijeloga svijeta; s druge strane, da njihovi zaključci obavezuju čitavu katoličku Crkvu.

Prema današnjem crkvenom pravu (can. 222—229) jedini Papa ima pravo sazvati Opći crkveni sabor. Papa također — osobno ili preko zamjenika — predsjeda saboru. Saborski zaključci dobivaju obaveznu snagu tek kad ih odobri i objavi Papa. Na Saboru imaju pravo odlučujućega glasa osim biskupa također kardinali i vrhovni poglavari određenih muških redova.

Prvi crkveni sabor koji ima karakter Općeg crkvenog sabora jest onaj, koji je održan u Niceji (u Maloj Aziji) god. 325. za Pape Silvestra i cara Konstantina, nekoliko godina nakon što je Konstantin dao Crkvi slobodu. Saboru je prisustvovalo preko 200 biskupa iz raznih dijelova tadanjeg kršćanskoga svijeta. Neki su od tih biskupa nosili na sebi posljedice nedavnih progona za cara Dioklecijana: bili su osakaćeni. Papu, koji zbog visoke starosti nije mogao doći, zastupala su na saboru dvojica izaslanika. Na saboru je jasno definirana nauka o božanstvu Kristovu. Tu je sastavljeno i »Vjerovanje« koje je kasnije, god. 381., dopunjeno na I. Carigradskom općem crkvenom saboru i koje danas molimo u Misi iza Evanđelja na nedjelje i blagdane kao »nicejsko-carigradsko vjerovanje«.

U prvom tisućljeću kršćanstva održano je svega osam crkvenih sabora, i to na kršćanskom Istoku, koji su priznati kao opći sabori. U drugom je tisućljeću održano daljnih dvanaest općih sabora, svi na Zapadu. Od ovih su najznačajniji Tridentski u XVI. vijeku i I. Vatikanski god. 1869/70. — Dosad je dakle svega bilo 20 Općih koncila.

Značenje koncila u životu Crkve

Svi su ovi Koncili imali veliko značenje, većina od njih ne samo za svoje doba, nego i za kasnija stoljeća. Može se u neku ruku reći, da je povijest Koncila povijest života Crkve kroz razne poteškoće, koje je proživljavala kad se susretala i suočavala sa svijetom koji se razvija, s razvojem ljudske misli i sa civilizacijama koje slijede jedna iza druge. Na Koncilima su jasno utvrđene dogme naše vjere i osuđena zastranjivanja od pravog smisla Božje objave. Koncili su propisali mnoge odredbe za organizaciju crkvenog života i za duhovni život vjernika. Mnoge pojedinosti u crkvenom životu koje su nama danas sasvim razumljive i svakidašnje, vuku svoj korijen iz općih koncila. — Da Bl. Djevicu Mariju smijemo nazivati imenom »Majka Božja« ili »Bogorodica«, imamo zahvaliti koncilu u Efezu god. 431. Crkveni zakon o uskrsnoj Pričesti jest odredba IV. Lateranskog koncila god. 1215. Da se svećenički kandidati trebaju odgajati u posebnim sjemeništima, to je određeno na Tridentskom koncilu. Primjera bi se moglo navesti bezbroj.

Koliki je u Crkvi ugled Općih crkvenih sabora, vidi se po tomu što je Papa Grgur Veliki čak isporedio četiri prva koncila sa četiri Evanđelja, jer su u ovim koncilima formulirane osnovne kršćanske dogme o presv. Trojstvu i o Kristu. A u ispovijesti vjere sv. Leona IX. u XI. stoljeću stoje ove riječi: »Četiri opća sabora svestrano prihvaćam i poštujem kao četiri Evanđelja« (DB 349). — Crkveni zakonik kaže: »Ekumenski koncil ima vrhovnu vlast nad čitavom Crkvom« (can. 228 § 1).

Pošto smo vam, dragi vjernici, govorili općenito o crkvenim saborima, želimo vam još govoriti o crkvenom saboru koji je najavio Papa Ivan XXIII. i koji će se održavati u Vatikanskoj bazilici sv. Petra, pa će se stoga zvati Drugi (II.) Vatikanski koncil.

Službeni početak pripravnih radova za II. Vatikanski koncil

U mjesecu studenom 1960. započele su radom komisije za pripravu Koncila, o kojima ćemo još govoriti. I ovaj put je Sv. Otac priredio jedno iznenađenje. Odredio je, da na početku radova bude svečana služba Božja u Vatikanskoj bazilici, i to istočna liturgija Sv. Ivana Zlatoustoga na staroslavenskom jeziku, da se time naglasi jedinstvo Crkve. U nedjelju 13. studenoga prisustvovao je Papa svečanom bogoslužju bizantinskog obreda, koje su obavljali nadbiskupi i biskupi, te je sa svoga prijestolja pjevao na staroslavenskom jeziku, — vjerojatno prvi puta u povijesti Crkve, — određene dijelove bogoslužja i zlatnim križićem u ruci dijelio blagoslove. Na kraju službe Božje govorio je Sv. Otac, a poslije njega trojica biskupa-celebranata, svaki na drugom jeziku: ukrajinski, grčki i arapski. Bio je to veličanstven prizor jedinstva Kristove Crkve.

Slijedeći dan, dne 14. studenoga 1960., dala je opet Vatikanska bazilika sliku univerzalnosti Crkve. U apsidi bazilike sjedila su pred Sv. Ocem trideset i tri kardinala, a iza njih nekoliko stotina nadbiskupa, biskupa, svećenika i redovnika različitih rasa, narodnosti i obreda. To su bili članovi svih komisija za pripremanje Koncila i predstavnici rimskih središnjih crkvenih ureda. Mnogi su, videći taj prizor, govorili: Ta to je već Ekumenski koncil u malom! Tko je promatrao taj prizor, mogao je lako zamisliti kakav će biti budući Koncil. — Papa je tada, sa svojom prirođenom jednostavnošću, »kao u familijarnom razgovoru« (Osser. Rom. 14–15. XI. 1960), iznio svoje misli o Koncilu.

Što Papa očekuje od Koncila?

Evo Papinih riječi izrečenih ovom prilikom: »Uistinu, Mi očekujemo velike stvari od ovoga Koncila. Njegova će zadaća biti da se učvrsti vjera, nauka, crkvena disciplina, vjerski život kršćana. Osim toga Koncil mora uvelike doprinijeti, da se jasnije osvijetle i istaknu ona načela kršćanskoga poretka, koja nadahnjuju također pravi napredak građanskog, ekonomskog, političkog i socijalnog života. Zakon Evanđelja mora doći sve dotle, mora obuhvatiti i prožeti sve; sve također ono što nam dolazi »od rose nebeske i od rodne zemlje« (Gen 27, 28). Da, doći sve dotle. A to uključuje u sebi svijesno, plemenito, iskreno sudjelovanje svih onih koji sačinjavaju društveni poredak a to su: svećenstvo i svjetovnjaci, nosioci vlasti, intelektualci, radnici. Taj društveni poredak mora ići za tim, da savršeno poveže odnose između sadašnjega života nesigurnoga i punoga pogibelji i budućega vječnoga života koji će biti toliko sretniji, koliko kao ljudi i kao kršćani budemo odgovorili darovima milosti i milosrđu Božjemu«. (AAS 1960, 1012). — Ukratko rečeno: obnova kršćanskoga života na taj način, da Kristovo Evanđelje prodre u sva područja ljudskoga života.

Svaki je koncil u prošlosti trebao zauzeti ispravan kršćanski stav prema teoretskim i praktičkim pitanjima svoga vremena, koja su zadirala u nauku kršćanstva i u život kršćana. Značajka je sadašnjeg vremena, da je usmjereno gotovo isključivo prema ovozemnom materijalnom napretku i prema prednostima, koje čovjeku u sve većoj mjeri pruža tehnički napredak, dok duhovno i nadnaravno dolazi sve više u pozadinu ili se sasvim zaboravlja. Stoga će u današnjici biti zadaća Crkve i koncila, ne toliko da obrani ili uglavi jednu ili drugu točku objavljene vjere, kako je to bilo na koncilima prošlosti, nego da istakne životnu vrijednost i ljepotu Evanđelja, da naglasi kako samo sklad materijalnoga i duhovnoga, suglasje naravnoga i nadnaravnoga, odgovara ljudskoj naravi i osigurava pravo i trajno blagostanje ljudskoga društva. U tom smislu treba shvatiti naprijed navedene Papine riječi.

Na koji se način pripravlja II. Vatikanski koncil?

Možemo mirne duše reći: nijedan se koncil u prošlosti nije tako pomno, tako solidno i tako svestrano pripravljao kao što se pripravlja II. Vatikanski koncil. Tu pomažu iskustva prošlosti. Te će predradnje omogućiti, da se sam koncil održi i završi u razmjerno kraćem vremenu.

Na Duhove 1959. najavio je Sv. Otac, da je ustanovljena tzv. »predpripravna komisija« za koncil (Commissio antepraeparatoria) sastavljena od prelata Rimske kurije, na čelu sa, sada već pokojnim, kardinalom Državnim tajnikom Tardinijem. Ova je komisija obavila anketu najširih razmjera: obratila se na sve biskupe katoličkog svijeta, na rimske središnje crkvene urede, na sva katolička sveučilišta i zatražila od njih mišljenja i prijedloge o predmetima, koji bi se imali raspravljati na Koncilu. Na ovaj je poziv stiglo više od dvije tisuće odgovora, koje je trebalo sustavno, po predmetima srediti. I taj je golemi posao svršen u razmjerno kratko vrijeme.

Na Duhove 1960., svojim Apostolskim pismom »Superno Dei nutu« (AAS 1960, 433 sq), Papa pristupa bližim pripravama Kon-

cila time što ustanovljuje *pripravne komisije* za Koncil. Tu je u prvom redu Centralna komisija, koja je i po broju članova (preko 90, među njima četrdesetak kardinala) i po važnosti na prvom mjestu. Njoj predsjeda sam Papa. — Zatim slijedi deset komisija od kojih svaka ima svoj određeni djelokrug, na pr. bogoslovska komisija, za stvari vjere i morala, komisija za sv. sakramente, liturgiju, misije, Istočnu Crkvu itd. — Svakoj je komisiji na čelu jedan kardinal, članovi su biskupi, svjetovni svećenici i redovnici, stručnjaci za pojedina pitanja iz svih krajeva svijeta. Osim članova ima svaka komisija još i svoje savjetnike. — U svojoj velikoj brizi za sjedinjenje svih kršćana, Sv. je Otac ustanovio još i posebno Tajništvo za sjedinjenje, koje će omogućiti da i nekatolički kršćani mogu pratiti rad Koncila i dobiti potrebna obavještenja. — Svega je u spomenute komisije imenovano oko 800 osoba širom svijeta.

S radošću i ponosom možemo ovdje istaknuti pred našim vjernicima, da je iz naše domovine imenovano dosada sedam nadbiskupa i biskupa te šest uglednih svećenika u različite pripravne komisije koncila.

Sve ove pripravne komisije rade od studenoga 1960. i proučavaju pitanja o kojima će se raspravljati na Koncilu. Rasprave se u komisijama vode u atmosferi najšire slobode mišljenja, te svaki član, bio to biskup ili obični svećenik, ima jednako pravo da otvoreno iznese i brani svoje mišljenje. Gradivo, pripravljeno od pojedinih komisija, proučit će Centralna komisija, koja će odlučiti, što će se iznijeti na Koncil i predložiti na raspravljanje biskupima svijeta.

Zbog opsežnosti predloženog gradiva i zbog nastojanja oko temeljitog rada u komisijama, još se ne može sa sigurnošću reći, kada će sam Koncil početi radom. Nagađa se, da bi to moglo biti potkraj godine 1962.

II. Vatikanski koncil i jedinstvo Crkve

U papinu govoru 25. siječnja 1959. jedna je rečenica posebno uzbudila svijet. Na kraju govora Sv. je Otac naglasio, da se pouzdaje u Božju milost, u zagovor Bl. Dj. Marije i svetih zaštitnika. Na to je nadovezao: Sve njih molimo za dobar početak, nastavak i sretan uspjeh ovih odluka, koje zahtijevaju težak posao; da sve to posluži za svjetlost, duhovnu izgradnju i za radost svemu kršćanskom puku, *da bude ponovni poziv vjernicima odijeljenih zajednica, da nas također one u ljubavi slijede u traženju jedinstva i milosti, za kojima teže tolike duše iz svih dijelova svijeta«* (AAS 1959. 69).

Ovim je zadnjim riječima Papa taknuo bolnu točku: svi kršćani ne pripadaju jednoj Crkvi. Ta činjenica ne samo da smanjuje udarnu snagu kršćanstva, nego je i velika sablazan za nekršćane.

Krist je očito želio da bude samo *»jedno stado i jedan pastir«* (Jo 10, 16). Na posljednjoj večeri Isus moli: *»Da svi budu jedno,* kao što si ti, Oče, u meni i ja u tebi, da i oni u nama budu jedno, da vjeruje svijet da si me ti poslao« (Jo 17, 21). — To je Isusova želja, to je Isusova zapovijed. Međutim činjenica jest, da svi, koji se nazivaju Kristovim imenom, nisu jedno. — Nisu danas vremena, da se baca krivnja na jednu ili drugu stranu, već treba tražiti put, da se Isusova zapovijed ostvari. Put je doduše dalek i jedinstvo se ne će ostvariti od danas do sutra. Ali se ne smije zastati u traženju putova i mogućnosti.

Ivan XXIII, koji je najdulje razdoblje svoga života, dvadeset godina proveo među nekatoličkim kršćanima na Balkanu (Bugarska, Grčka, Turska) i svuda ostavio najljepšu uspomenu zbog svoje srdačnosti i širokogrudnosti, iskreno osjeća potrebu jedinstva. Zato ne prestaje pozivati i poticati.

Prvi su odjeci nakon Papina govora bili u tom pravcu, kao da Papa ima namjeru da II. Vatikanski koncil bude »koncil sjedinjenja«, otprilike kao što je bio II. Lionski koncil u XIII. vijeku. Nije to bila Papina nakana. Vatikanski je koncil unutarnja stvar katoličke Crkve; na njemu će imati pravo glasa samo katolički »koncilski oci« i na njemu nisu predviđeni nikakvi pregovori za sjedinjenje s predstavnicima drugih kršćanskih vjeroispovijesti. Ipak je Sv. Otac istaknuo uvjerenje da će sama činjenica koncila, na kojemu će oko nasljednika Petrova biti okupljeni biskupi svih rasa, narodnosti i jezika, koji svi uz raznoličnost obreda i šarenilo vjerskih običaja — ispovijedaju istu nauku, biti snažan poticaj i poziv ostaloj kršćanskoj braći, da ozbiljno prionu uz traženje putova k jedinstvu.

Rekli smo, da je put potpunog sjedinjenja dalek. Ipak čvrsto vjerujemo, da će se jednom makar i u daljoj budućnosti, ispuniti Isusove riječi: »Bit će jedno stado i jedan pastir« (Jo 10, 16).

Zadnje su godine iznijele činjenice, koje pokazuju da je ispravna Papina tvrdnja, da za jedinstvom »teže tolike duše iz svih dijelova svijeta«. — Pravoslavne samostalne i međusobno neovisne (autokefalne) crkve uspostavljaju međusobno veze. Protestantske vjerske zajednice međusobno se organiziraju i traže zajedničku osnovicu.

U nekim se zemljama sve više uspostavljaju kontakti između katolika i nekatoličkih kršćana. U Holandiji se zadnjih godina u različitim mjestima o Božiću sastaju katolici i protestanti u dvoranama, zajedno sa svećenicima i pastorima, te zajedno mole i pjevaju božićne pjesme. — U Francuskoj, u mjestu Taizé, osnovali su protestanti samostan posebne vrste, koji ima svrhu moliti i raditi za jedinstvo Crkve.

Carigradski Patrijarh Atenagora u mnogo je navrata dao izjave simpatije za Papu Ivana XXIII. i za njegov rad oko jedinstva Crkve. God. 1961. primio je dvojicu Papinih izaslanika, koji su ga informirali o pripravnim radovima za koncil.

Veliku je pozornost pobudilo kad je primas anglikanske crkve, nadbiskup iz Canterburyja, Dr Fisher, dne 2. prosinca 1960. posjetio Papu. To je prvi put da je, nakon odcjepljenja anglikanske Crkve, nadbiskup iz Canterburyja, načinio Papi posjet. Kakogod je taj posjet bio označen kao »posjet iz uljudnosti«, ipak je sam Dr Fisher pred anglikanskim sinodom izjavio, da će taj posjet imati »značajnih posljedica«. (»La Croix« 18. I. 1961). On je također pozvao anglikance, da zajedno s katolicima mole za uspjeh Koncila. — Njegov nasljednik na stolici canterburyskih nadbiskupa Dr Ramsey pozvao je okružnicom svoj kler, da podržava kontakte s katoličkim svećenicima. Anglikanska je Crkva također poslala u Rim jednog svog predstavnika, koji će podržavati veze s Tajništvom za sjedinjenje, koje je ustanovio Sv Otac.

Sve su ove činjenice tek skromni početak, ali one pokazuju, da se u kršćanstvu nešto pokrenulo i da sve više dolazi do izražaja težnja da se ispuni Isusova želja: »Da svi budu jedno«. Doprinos Ivana XXIII. za ostvarenje ove težnje nije na zadnjem mjestu.

Sv. Josip — posebni zaštitnik Koncila

Na blagdan sv. Josipa, 19. ožujka 1961., izdao je Sv. Otac posebno apostolsko pismo u kojemu se očituje i njegova velika briga za uspjeh Vatikanskoga koncila i njegova nježna pobožnost prema sv. Josipu. Tim je pismom odredio da prečisti Zaručnik Bl. Dj. Marije, kojega je Papa Pio IX. god. 1870. proglasio Zaštitnikom čitave Crkve, bude na posebni način Zaštitnikom budućega Koncila. Papa želi da sv. Josip, koji je u poslušnosti, šutnji i odricanju bdio nad Isusom i Marijom kao glavar Sv. Obitelji ,isto tako bdije nad velikom obitelji Kristove Crkve i nad velikim djelom, koje se u Crkvi priprema.

Kako smo već spomenuli, budući će se Koncil održati u najvećoj crkvi kršćanstva, u bazilici sv. Petra u Rimu. Sv. je Otac odredio, da se oltar sv. Josipa, koji već otprije postoji u vatikanskoj bazilici, ima posvema obnoviti u najvećem sjaju, da tako postane privlačiva točka i središte pobožnosti prema sv. Josipu. Tako će u bazilici sv. Petra ostati trajan spomen na II. Vatikanski koncil i na posebnog Zaštitnika Koncila.

Simbolične svijeće Koncila

Pradavni je običaj u Rimu, da na blagdan Svijećnice predstavnici rimskih bazilika, zavoda i redova, u svečanoj audijenciji poklanjaju Papi velike blagoslovljene svijeće. Bila je originalna zamisao Sv. Oca, da svijeće, koje je primio na Svijećnicu god. 1961., pošalje širom svijeta, da se podijele određenim samostanima i crkvama gdje će pripadnike samostana i vjernike poticati da se mole na Papine nakane, osobito za Ekumenski koncil i za mir u svijetu. I u našu zemlju stigle su tri takve simbolične svijeće te su predane samostanu cistercita u Stični (Slovenija), samostanu bosonogih karmelićanki u Brezovici kraj Zagreba i samostanu sestara »usmiljenki« na Čukarici (Beograd). — Papa želi da ove svijeće budu kao neki poziv vjernicima svih narodnosti, da se sjedine s njim u molitvi za uspjeh Koncila.

Naša dužnost prema Koncilu

Dragi vjernici!

Opći koncil nije samo stvar Pape i biskupa. Opći je koncil zamašit, stoljetni događaj u životu Crkve, koji se tiče svih koji nose na sebi biljeg svetoga krštenja i koji sačinjavaju mistično Tijelo Kristovo. Tiče se svih članova velike Kristove obitelji na zemlji. Tiče se dakle svih vas i svakoga pojedinoga među vama. Zato svaki koji je svijestan svoje povezanosti s Crkvom, mora nešto doprinijeti za uspjeh Koncila. Sv. je Otac bezbroj puta, kod različitih zgoda, naglasio da za uspjeh koncila očekuje pomoć i potporu svih članova Crkve. Nitko ne bi smio ostati po strani.

Koje su dakle naše dužnosti?

U prvom redu: *molitva.* — Bilo bi posvema krivo i površno shvaćanje, da uspjeh Koncila ovisi samo o stručnoj spremi, savjesnom proučavanju i neumornom radu onih, koji su pozvani da pripremaju Koncil i onih, koji će odlučivati na Koncilu. Koncil nije akademija znanosti niti je crkveni parlamenat. Jest, ljudi moraju učiniti svoje, ali nije toliko važan »ni onaj koji sadi, ni onaj koji zalijeva, nego onaj koji daje da raste a to je Bog« (I Cor 3, 7). Zato već u dekretu »apostolskoga sabora« u Jeruzalemu, o kojemu smo vam na početku ove poslanice govorili, stoji napisano: »Nađe za dobro Duh Sveti i mi...« (AA 15, 28). Duh Sveti, koji je govorio po prorocima, progovorit će — nakon svih priprava, raspravljanja, razmimoilaženja — i na Vatikanskom saboru. A u tu svrhu treba moliti, mnogo moliti. Zato Ivan XXIII. ne propušta ni jedne zgode, a da ne bi vjernike poticao

na molitvu za crkveni sabor. Preporučio je da se devetnica prije Duhova obavi na tu nakanu. Preporučio je da se iza Anđeoskog pozdrava moli »Slava Ocu« na nakanu Koncila. Tražio je da se vjernici u mjesecu svibnju okupljaju oko Marijinih oltara i da mole krunicu na ovu nakanu. »Ako nema mogućnosti da se ide u crkvu, neka obitelji upućuju svoje molitve Mariji privatno, u svojim domovima. Neka bolesnici prikažu svoje patnje kao ugodnu žrtvu, da postignu milosti od ove preljubezne Majke« (govor na radio 27. IV. 1959). Papa je sastavio i posebnu molitvu za koncil, koju ćemo rado, zajednički ili privatno, moliti. Posebno poziva djecu, da mole na ovu nakanu. — Nemojmo se oglušiti na ove opetovane Papine pozive. Radosno se pridružimo ovom velikom zboru molitelja po čitavom svijetu.

Drugi način priprave za crkveni sabor jest *nastojanje oko osobnog posvećenja*. Svrha Koncila nije teoretsko raspravljanje nego duhovni napredak kršćana i širenje Evanđelja. Svaki kršćanin, koji bude nastojao da se sve više čuva grijeha i da sve više napreduje u milosti, već će samim tim dati svoj doprinos za uspjeh Koncila. Čujmo Papine riječi: »Predragi sinovi! Ne oklijevamo kazati da bi naši napori i naša nastojanja, da Koncil bude velik događaj, mogli ostati bezuspješni, ako uzmanjka složni i odlučni zajednički napor oko posvećivanja. Ništa ne će moći toliko doprinijeti kao traženje i postizavanje svetosti. Molitve, kreposti pojedinaca, nutarnji duh postaju oruđe neizmjernog dobra... Potrebna je snažna suradnja da uspije II. Vatikanski koncil, a ta se može izraziti jedino u naporu oko posvećenja pojedinih biskupa i svećenika i kršćanskoga puka« (govor u bazilici sv. Petra 13. XI. 1960; AAS 1960, 961—962).

Konačno je naša dužnost, da budemo pripravni poslušno prihvatiti sve ono, što Ekumenski koncil zaključi i odredi. Koncil će jasno odrediti stav katoličke Crkve u mnogim pitanjima savjesti. Koncil će donijeti mnogo odredaba, koje se tiču nas i našega vjerskog života. Na nama je, da ih s povjerenjem i velikodušno prihvatimo i vršimo. »Tko vas sluša, mene sluša; tko vas prezire, mene prezire« (Lc 10, 16).

Tko je uvjeren da Duh Sveti ravna Crkvom, tko je uvjeren da su istinite Isusove riječi: »Evo, ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta« (Matth 28, 20), taj će znati što mu je činiti.

Zaključak

Dragi vjernici! Naše je doba veliko doba u povijesti čovječanstva. Zadnja su vremena donijela neslućeni napredak na znanstvenom i tehničkom polju i goleme promjene u društvenom poretku. Moglo bi se reći, da se je svijet u zadnjih stotinu godina više promijenio nego u prethodnih desetak stoljeća. U toku je prava revolucija ideja i praktičnog života.

Isusova je Crkva nadnaravna po svom izvoru i po svojim ciljevima. Ali je ona sastavljena od ljudi, koji su u svakoj generaciji djeca svoga vremena. U svakom pojedinom razdoblju povijesti čovječanstva Crkva živi i djeluje u novim okolnostima u koje ju je stavila Božja Providnost. Kristova Crkva nije muzej starina, nego je nastavljanje Kristova života kroz sve promjene, koje proživljava čovječanstvo. Evanđelje je onaj »kvasac« (Matth 13, 33), koji je djelotvoran u svakom vremenu. Kršćani moraju, prema riječima Učiteljevim biti »sol zemlji« (Matth 5, 13) u svakom razdoblju razvoja čovječanstva, pa i danas.

Mi se nadamo, da će budući Koncil, čvrsto stojeći na temeljima Božje Objave i crkvene Predaje, a otvorenim očima gledajući u novi svijet koji nastaje, dati nama katolicima jasne smjernice, kako ćemo u sadašnje doba ispuniti zadaću, koju nam je Krist namijenio.

Budimo srčani i odvažni! Krist, Sin Božji i naš Spasitelj, nije nipošto otišao s ovoga svijeta koji je otkupio, niti je od njega ustanovljena Crkva, jedna, sveta, katolička i apostolska, prestala biti njegovo Mistično Tijelo, kojemu je on glava i s kojim je svaki vjernik kao ud povezan«. Ove riječi Ivana XXIII. (u govoru 14. XI. 1960; AAS 1960, 1007) neka i nama budu poticaj, da vedre duše molimo i radimo za uspjeh ovoga velikog djela u životu Crkve.

Neka vas sve dragi vjernici, blagoslovi svemogući Bog, Otac i Sin i Duh Sveti. Amen.

Dano u Zagrebu, s Biskupskih konferencija dne 19. rujna 1961.

VAŠI BISKUPI

Saharsko sunce je okomito bacalo svoje zrake na grad Tugurt. Bele kuće su bile kao spaljene od silnog žara i ličile na prostrano tiho groblje. Na ulicama nije bilo nikoga, ni lahora u vazduhu.

Ipak, iza zaškrinutih vrata koja su se otvarala kao crne oči na kockastim i čisto belim kućama, znao sam da se kriju toliki radoznali ljudi da me promatraju, da gledaju »marabuta« — kao oni zovu katoličkog misionara — koji je došao od mora na lenjoj kamili u potrazi za drugim marabutima, koji ne traže petroleja, nego se smeše i govore o Sidi Aissa (Isusu Kristu).

Tek sam stigao, a preko sutra bih morao opet otići da posetim drugu svoju subraću u njihovim saharskim rezidencijama, gde žive kao heroji bez ikakvog evropskog komoditeta, ali sa najvećom utehom, koja se može naći na tom svetu: euharističkim Isusom.

Ali eto, čuje se zvuk u vazduhu, ritmički koraci iz pravca gradskih vrata. Nekoliko minuta kasnije dugi red kamila dolazio je prema meni. Zaista, zaustavi se na vratima rezidencije belih otaca. Gledao sam tu karavanu, ali nisam znao zašto se je tu zaustavila. Već prilazi neki čovek, načini preda mnom najdublji poklon te mi reče ozbiljno i svečano:

— Šejh Ibrahim pozdravlja marabuta koji je juče stigao od mora. Ako je marabut spreman, neka danas dođe u šator šejha Ibrahima, dva sata kamilom izvan gradskih zidina prema zapadu. Njegov najbolji konj, brz kao pustinjski vetar, čekaće da povede marabuta.

Već sam bio čuo govoriti o tom šejhu, najsilnijem u toj okolini, muhamedancu strogom i revnosnom, poglavici jednog nomadskog plemena. Odgovorio sam bez daljnjega da ću poći u šator Ibrahima, čiji sjaj blešti i noću u pustinji.

Tri sata kasnije, kad je sunčana zapara jenjala, kad se grad počeo buditi sa pokrivenim ženama i zamazanim dečacima koji su skakutali okolo, došao je šejhov sin pred misijsku stanicu sa osedlanim konjem. Otišli smo prema zapadu. Pleme šejha Ibrahima je postavilo šatore uz jednu oazu da bi moglo brati datule.

Na rubu zelene šumice u beloj pustinji primetio sam kako se ocrtava profil nekog čoveka.

— Šejh Ibrahim ti dolazi u susret, — kaže mi njegov sin koji je pokraj mene jašio u galopu.

Što su se konji više približavali, vidio sam ga sve jasnije: bio je vrlo star, njegova kosa bela kao sneg, njegovi plemeniti obrazi naborani od pustinjskog vetra i sunca. Moglo mu je biti 90 godina, ali bio je uspravan kao stablo od palme.

S mnogim znacima poštovanja pozvao me je u šator, velik i prostran, kako dolikuje poglavici. Seli smo na kozje kože. Dok je sin pripremao čaj, Ibrahim mi je govorio:

— Kad si se približavao na konju, obavijen sunčanim zrakama, činilo mi se kao da se diže jutarnja zvezda. Sada tvoj sjaj rasvetljuje moj siromašni šator.

— Neka te Bog blagoslovi, Ibrahime, i umnoži tvoje dane koliko ima peska u pustinji i tvoje sinove kao grane palmi. Zašto si me zvao?

— Pošto sam već odavno želeo govoriti s kršćanskim marabutom. Doznao sam da je juče došao od mora veliki marabut, poglavica marabuta, koje susrećemo ovde u pustinji. Zato sam te dao pozvati, Alah mi te šalje. Slušaj... Pogled mu zastane negde daleko, onda produži sa nižim glasom: Sav svoj život bio sam veran zapovedima korana. Nosio sam ga na srcu i usnama. Molio sam se kada je mujezin vikao s visokog minareta, molio sam se u pustinji s licem okrenutim prema svetom gradu, postio sam po čitav ramazan, hodočastio u Meku... ali bio sam trgovac sa robovima. Dok sam bio u boljim godinama silazio sam sa svojom četom na jug i harao po zemlji crnaca. Ubijao sam svakoga koji mi se suprostavio, prodavao na severnim tržištima sve koji su se predali. Sve je to dozvolio prorok, kažu da Alah to blagosilje; ali moje srce je bilo uvek nemirno i sada se moja duša silno muči zbog toga. Jedan mi glas govori: »Strašno je što si činio; nemilosrdno je tvoje srce.« Noću kada udara vetar u moj šator, čujem uzdisanje hiljadu glasova u pustinji. To su glasovi onih koje sam pobio. Od peščanih brežuljaka dižu se hiljade glasova koji govore: »Nas si ubio«; kada opodne sedim kraj šatora, vidim dugačke povorke robova koji polagano koračaju u pustinji... Marabute, šta treba da činim? Znaj, moja je kosa bela i moj glas podrhtava. Neću više videti urme buduće sezone. I šta će biti s mojom dušom? Da li će me primiti Alah ili će me poslati među otpadnike?

Za trenutak obojica smo šutili. Bilo je toliko žalosti i nespokojstva u njegovom prosećem glasu. Trenutak sam tiho pomolio i razmišljao. Bilo je jasno: milost Božja je radila u srcu tog pustinjskog šejha. Znao sam da poštuje Sidi Aissa (Isusa Krista), pošto je i za njih Isus prorok, velik prorok. Pa kad bih mu rekao da je Aissa Bog, kao svaki dobri musliman on bi se silno sablažnjavao.

Nacrtao sam u pesku križ sa zracima kao u zvezde i kazao sam polagano:

— Sidi Ibrahime, odgovoriću ti iskreno. Glas u tvome srcu govorio je ispravno: ti si sagrešio. To što je tvoj zakon dozvoljavao, to je tvoje srce osuđivalo. Nisi smeo to činiti. Zato ti noć ne donosi počinka slatkog za utehu i dan ti ne dozvoljava da se odmoriš u svežoj senki. Bog je koji ti govori; zato ti priznaješ zlo koje si počinio.

— Marabute, — reče Ibrahim, — tvoje su reči bolne kao udarci tankog štapa. Ali dobro je tako, pošto je istina. Produži samo!

— Božje milosrđe nije kao štap, Ibrahime, nego kao zvezda. Zvezda svetli, ali ne pali. Zvezda osvetljava tamu i pokazuje nam pravi put i Božje milosrđe. Tako govori Bog Ibrahimu u svom milosrđu: prestani činiti zlo, nauči činiti dobro. Operi svoje ruke u pokajanju, očisti svoje odelo dobrim delima prema onima kojima si činio zlo. I makar bili tvoji gresi crveni kao krv, tvoje će srce postati belo kao vuna, koja je upravo očišćena.

Ibrahim me je pažljivo gledao i slušao:

— Tvoje su reči balzam za moje rane. Produži, marabute!

Tada sam se ojunačio i šaputao:

— Bog je tražio Ibrahima. Sada mora Ibrahim tražiti Boga. Pođi k marabutu odevenom u belo, koji živi u gradu. On ima vodu koja čisti dušu od svakog greha. Imaj pouzdanje, Ibrahime, i postaćeš novi nada sve ljubljeni sin Božji. Gospodin će hodati pred tobom po pustinji i pratiti na karavanskom putu koji vodi u njegovu kuću, kad bude putovanje tvog života došlo do praga smrti.

Tada je šejh položio ruku na križ nacrtan u pesku i rekao:

— Marabute, dok si govorio, ja sam video svetlo iznad mog šatora. Poćiću za tom zvezdom i piti iz zdenca milosrđa. Neka bude s tobom i sa mnom na svim putevima!

Podigli smo se. Sunce je zalazilo za brda. Vratio sam se u grad. Mujezin je dugačkom pesmom pozivao muslimane na obrednu molitvu. Toranj misijske crkve oglasio se srebrnim zvucima i pozivao vernike na Anđeo Gospodnji. Činilo mi se da recituje u tišini pustinje zvono svečane reči:

»I Reč je telom postala...«

Prema Gioventu Missionaria 39 g. 1. dec. 1961, str. 3—6.

IZ PRAŠUME KA OLTARU GOSPODNJEM

(Križni put Stefana Kaoze, prvog kongoanskog svećenika)

Krajem prošlog veka u Centralnoj Africi još je cvala trgovina robljem i slonovačom. Mesecima su putovale karavane, dok su stigle iz unutrašnjosti do morske obale, gde se mogla slonovača dobro unovčiti. Tom trgovinom bavili su se šefovi raznih razbojničkih bandi sa severa. Jadni crni robovi-nosači padali su izmoreni pod teškim teretom slonovače, neispavani, izgladneli, izmučeni od zaraznih bolesti, a pogotovo kao žrtve ujeda zloglasne muve ce-ce.

Da bi si pridobili što više rezervnih nosača, arapski su trgovci priređivali neprekidne hajke na jadne crnce u Centralnoj Africi. Bezbroj bednih sela bilo je popaljenih, ljudi odvedeni u ropstvo ili poubijani, u koliko nisu uspeli da se sakriju u prašumi, gde su stradali opet od neimaštine, bolesti i divljih zveri.

Tako je bilo i na obalama jezera Tanganjike. Tamo je krajem prošlog veka haračio krvavi i bezdušni vođa razbojničke bande Manda. Koje god bi se naselje ili pleme njemu oduprlo te odbilo da daje robove za prenos slonovače i da plaća dažbine, bilo je osuđeno na uništenje. U tom slučaju glasila je njegova zapoved: Selo spaliti i opljačkati, starce i nejaku decu poubijati i pobacati u vatru; a ostale zarobiti i prodati.

Selo Mwembezi, koje se nalazilo ne lepoj visoravni iznad jezera, u blizini prašume, odlučilo je da se odupre nasilju. Oko sela podigoše odbrambene nasipe i utvrđenja. Svi muškarci su sa oružjem u ruci bili na stražarskim mestima.

U to vreme u jednoj od bednih seoskih koliba ležala je na hrpi trave teško bolesna majka osmero dece. Sa suzama u očima gledala je na mladeg sinčića Kaoze, koji joj je pravio društvo, dok su drugi svi bili na utvrđenjima. »A što plačeš, majčice?«, raspitivao se mali Kaoze plačući.

»Plačem, jer se bojim za oca, za tebe i braću tvoju i sestrice. Strašna nas sudbina čeka od neprijatelja, koji su nas opkolili. A osim toga nemam ništa više u kući da bi vam mogla prirediti malo jela. Iznemogla sam od bolesti, i ne mogu nikuda više, da potražim što za jelo.«

Na opkopima vodila se strašna borba. Napadači su urlali i besno napadali. Ali ovog puta ipak nisu uspeli. Otstupili su. Selo je bilo za sada spašeno.

Seoski čarobnjak je iza toga skupio narod i vračao. Proricao je da su duhovi protiv sela, jer ima među stanovnicima krivac, koga treba žrtvovati. I posle raznih obreda pokazao je kuću i obitelj Kaozijevu. Bolesna majka je morala gledati kako u sjaju punog meseca uz paklenu tutnjavu čarobnjačkih bubnjeva i obredne plesove žrtvuju muža, braću i staroga oca... Da bude nesreća još veća, deca su umirala jedan za drugim. Ostao je jadnoj Kapaziji samo još mali Kaoze i jedna devojčica.

Jednog dana opet u kući nije bilo hrane. Mali Kaoze je otišao u polje potražiti ne bi li našao kakav plod ili bilo što za hranu. Dok je on tražio naiđoše razbojnički arapski trgovci robljem te ga povedu sobom. Plakao je od sveg srca. Plakao zbog svoje jadne sudbine, plakao još više iz žalosti za svojom majkom.

Bezdušni razbojnički gospodari ga odvukoše s ostalim robovima po prašumskim stazama, da bi izbegli susret sa trupama Evropejaca, koje su krstarile tim pokrajinama, da spreče trgovinu robljem. I što razbojnici nisu želeli ipak se jednog dana dogodilo. Upadoše u zasedu belih vojnika i svi su robovi bili oslobođeni.

Mali Kaoze se nakon izvesnog vremena mogao vratiti natrag u svoje selo, kamo ga je vuklo srce zbog jadne majke Kapazije. Iz daleka pružao mu se strašan prizor: selo razoreno, popaljeno. Svuda tragovi strašnih borbi, pljačkanja i ubijanja. Dok je on sav žalostan promatrao strašne tragove bezdušnosti razbojnika, iz prašume su doprli ljudski glasovi: to su bili preživeli stanovnici sela, koji su uspeli da na vreme pobegnu u prašumu te da se tamo sakriju. Dugo vremena su oni tamo živeli hraneći se divljim plodovima i korenjem. Među njima je bila i Kapazija. Njezina je radost bila neizmerna, kada je pritisla na svoje izmučene grudi sinčića Kaozeja, koga je već oplakala kao izgubljenog, i jedinog koji joj je ostao od čitave brojne obitelji.

Baš u to vreme, bilo je to 1893. godine, nedaleko od sela Mwembezi, na visoravni Marungu, beli su misionari osnovali prvu misijsku postaju, kamo su sada odlazili crnačka deca po duhovnu i telesnu hranu. Naskoro je počela raditi škola. Mali Kaoze je bio vrlo dobar i redovan đak. Na nesreću majka mu je brzo umrla i sada je bio izručen tvrdokornom poganinu na čuvanje. I ovaj ga je poslao nekom rođaku u udaljeno naselje, samo da ne bi više dolazio u dodir s misionarima. Mali Kaoze ipak nikada nije zaboravio dobrog misionara p. Roelensa (koji je kasnije postao prvi biskup ove misijske pokrajine) ni ono malo kršćanske nauke, koju je u ono kratko vreme usvojio. Tugovao je za misionarom, za školom, za naukom o dobrom Bogu — Spasitelju, koji njega — siroče voli kao dobri Otac. Zato je pored pogana krišom mnogo molio za milost povratka. Nakon dve godine ispunila mu se želja. Misionar ga je pronašao i otkupio. Došao je sada na mis. postaju i u poslušnosti i marljivosti pretekao sve svoje drugove. Cenio je milost prave vere i slobode, jer je toliko prepatio.

Godina 1899. bila je za njega najradosnija. Tada je nakon solidne pripreme primio sv. krštenje i prvu svetu pričest. Niko nije bio sretniji od njega. I već 20. decembra iste godine bio je zbog svojih vrlina primljen u malo semenište u kojem je odlično napredovao i u znanju i u kreposti. Odlično je završio malo semenište i bio je primljen u bogosloviju. Konačno je došao dugo očekivani čas: 21. jula 1917. godine bogoslov Kaoze Stefan bio je zaređen za svećenika. Bio je prvi domaći kongoanski svećenik. Odmah iza posvećenja predao se svim žarom apostolskom radu među svojim sunarodnicima i postigao je velike uspehe. Visoko su ga poštivali svi: i crni i beli. Prošao je kroz mučeničku školu života, zato je znao ceniti lepotu i veličinu kršćanstva, koje jedino donosi napaćenom čovečanstvu istinitu utehu i nadu u lepši život.

Od sviju oplakivan napustio je ovu suznu dolinu godine 1951, da se pridruži bezbrojnim mučenicima i Kristovim sledbenicima te da pred prestolom Nebeskog Oca moli za blagoslov i mir svojoj napaćenoj domovini i čitavom crnom kontinentu, koji još uvek trpi i gde se i danas proleva mučenička krv nevinih misionara, najvećih prijatelja ovog naroda, koji je kroz vekove tretiran kao roblje.

MILOSTI PUNA

Bijeli je anđeo pozdravio Tebe, Marijo, blagoslovljenu među ženama. Nebeski je glasnik navijestio, da je Gospodin s Tobom i blagoslovljen da je plod Tvojega tijela. Tajna svetoga majčinstva ispunila se u Tebi, jer si bila milosti puna i božanska je Riječ u Tvojem srcu postala čovjekom.

Službenice Gospodnja, u času Navještenja primila si Spasitelja svijeta, i sve njegove radosti, i sve njegove boli. U Tvojem skromnom domu sinulo je sunce, koje su očekivala nebrojena pokoljenja i obećavali proroci. Započelo se djelo milosrđa, koje nikada ne polazi.

Sveta Marijo, velika majko, Ti si neprosušni izvor mira, koji Stvoritelj dariva vjernima. Ti si hram u kojem se začela naša sreća, sam Bog, otkupitelj grešnika. Moli za nas, Marijo, da upoznamo Tvojega Sina, da ne lutamo izgubljeni. Moli za nas, da budemo s Tobom i s Kristom, sada i zauvijek.

Kardinal Bea je na blagdan Bezgrešne služio Misu kod Marije Velike u Rimu. U prigodnoj reči kazao je: Konačna pobeda udova Crkve koji trpe je sigurna, iako ta borba izgleda kao borba Davida sa Golijatom, borba nenaoružanog sa gigantom, koji raspolaže svakovrsnim oruzjem. Bezgrešno Začeće je praznik pobede Isusa Krista nad zlim, nad sotonom. Trpljenje udova doprinosi duhovnoj pobedi, u tom trenutku uspehu ekumenskog koncila.

Papa o radiu i televiziji. Pred 250 delegata te struke Papa je izjavio: Tako važna sredstva treba staviti u službu prosvete i odgoja. Bič analfabetizma je već prilično nadvladan, ali mogao bi potpuno nestati, ako se nastavi sa započetim naporima. Radio i televizija postalo je važno sredstvo roditelja u odgoju i obrazovanju njihove dece. Papa je naglasio, da bi se morao svaki čovek služiti radiom i televizijom te da bi u njima duhovne vrednosti morale zauzimati prvo mesto.

Na blagdan Bezgrešne 7 000 pariskih studenata molilo se za ekumenski koncil, koji se priprema. Rišljejev kružok je priredio za pariške studente pred praznikom ciklus predavanja i obavio anketu za koju je bilo podeljeno 36 000 upitnih ceduljica sa 36 pitanja o raznim opštim savremenim pitanjima. Molitvena svečanost obavila se u katedrali Naše Gospe. Počela je u 9 uveče čitanjem, pevanjem, molitvama. Očenaš bio je recitiran na mnogo jezika. Svečanost se zaključila svečanom misom.

Engleski biskup A. A. Bek obratio se pastirskim pismom vernicima po pitanju odgoja dece. Između ostalog kazao je: Dete, koje nikad ne vidi oca ni majku da se prekrste, nikad neće dobiti pravi verski odgoj.

U Misore, u severnoj Indiji, jedan isusovac, rodom iz Goe, postao je asket braman, da bi se mogao približiti pripadnicima neke hinduističke sekte Lingajat, koji se ponose posebnim štovanjem boga Šiva. Nastanio se kao braman u selu Dešnur. Sagradio je već kapelicu, obratio nekoliko domaćina. Američkom pomoću podiže se bolnica, gradi kuća za časne sestre. Zbog okoline njegovi su vernici strogi vegeterijanci.

U San Paolo vrlo je omiljen pater Gaetano Vasconcelos zbog svojih govora na televiziji. Govori tri puta dnevno: ujutro u pet »Poruka nade«, u devet »Čas Božji« gde tumači kratko evanđelje te u ponoć »Stanka u noći« za osobe koje moraju dugo da bdiju. On je isusovac srednjih godina, lepo vrši taj veliki apostolat.

Poljska je imala 1937 godine 22 miliona katolika, 1958 24 miliona, tada 20 biskupija, sada 25; tada 9 700 svećenika, sada 12 300, tada 6000 redovničkih svećenika i braće laika, sada 8 000. tada 16 000 redovnica sada 28 000, tada 7 251 crkvu i kapelu, sada 10 168.

Albert Žon Lutuli, pripadnik plemena Zulu, primio je Nobelovu nagradu za mir za 1960 godinu. Južnoafričke vlasti dozvolile su mu da je otišao u Evropu da primi to odlikovanje. Star je 62 godine, po veri protestant, borac za crnačka prava, ali se kao dobar kršćanin odupro da se sloboda postigne nasilnim sredstvima.

Peru. Papin nuncije je tražio da se svi svećenici u Peruu posvete dušebrižništvu. U zemlji, gde dolazi jedan svećenik na 80 000 vernika, pravi je luksus, ako se neki svećenici ograde na obuku nekoliko stotina omladine, izuzev ako se radi o malim semeništarcima.

Anglikanski nadbiskup iz Kenterberija dr Ramsey je izjavio da svakako želi da poseti Papu, ali da će pričekati zgodno vreme, pošto je prošla tek jedna godina od posete njegova predhodnika dr Fishera. Ako Papa pozove anglikansku crkvu na budući koncil, ona će svakako poslati svoje posmatrače. Novi je nadbiskup vrlo zadovoljan što su se odnosi između Petrove Stolice i anglikanske crkve popravili te su danas mnogo srdačniji nego što su bili.

Tehnički napredak u crkvi. Župna crkva sv. Suzana u Pierfondsu blizu Montreala u Kanadi uvela je sistem istovremenog prevoda, pošto se u župi govori i engleski i francuski. Prema novom uređaju župnik Hebert je postigao cilj da će svi vernici istovremeno slušati njegovu propoved i oglase na materinjem jeziku.

Nadbiskup Jupin, sadašnji rektor Pujen univerziteta na Formozi došao je početkom prošlog decembra u Nemačku da bi dobio izvesnu materijalnu pomoć za svoj univerzitet koji se tek razvija. Tom je prigodom održao više predavanja o istoriji, filozofiji i religijama Kine.

U Francuskoj živi oko 3 miliona stranaca, samo u pariškom bazenu 758 000. Najviše ima Španjolaca. Polovina stranaca služi u domaćinstvima. U Parizu ima španjolskih redovnica koje se posvećuju svojim sunarodnjakinjama. Brigu za te emigrante vodi posebna biskupska komisija kojoj stoji na čelu nadbiskup iz Sensa Lamy. Crkva poziva Francuze neka se uzdrže u pravom kršćanskom duhu svake jezikovne rasne verske diskriminacije.

Apostol gubavaca R. Folero kazao je prošlog leta: na svetu živi oko 15 miliona gubavaca, oko 3 miliona njih je pod lekarskom negom. 1,5 miliona gubavaca je izlečeno. Gubava bolest ima svoje pomoćnike u gladi, nečistoći i nehigijenskim stanovima. U 30 godina podelio je blizu 2 milijarde lira pomoći, koja je većinom dolazila od siromašnih ljudi.

Japan je poznat kao zemlja gde se religija malo praktikuje. Čudo je onda da ima tamo 380 raznih verskih konfesija sa 214 939 hramova i 128 miliona vernika, dok Japan ima samo 94 miliona stanovnika. Velik deo stanovnika mora biti upisan u više sekta. Pred drugi svetski rat bile su priznate samo 43 konfesije, sve ostalo je nastalo posle rata.

Pred Božić je kardinal Agadjanijan posvetio novog kamerunskog nadbiskupa Msgr Ivana Zoa za nadbiskupsku stolicu u Jaunde. Posvećenje se obavilo u kapelici Propagande uz vrlo šarenu asistenciju pripadnika raznih naroda i jezika.

Dekan Rimske Rote je objavio rezultate prošlogodišnjeg rada tog rimskog suda. Završene su bile 242 parnice: 136 odnosilo ih se na nevaljanost braka. U 60 slučajeva sud je izrekao nevaljanost, dok je u 67 parnica potvrdio valjanost braka. 45% parnica vodilo se bez naknade troškova. Papa je naglasio da moraju crkveni sudovi biti čvrsti u katoličkoj nauci o braku, napose u vreme kada je brak okružen tolikim opasnostima.

Novi belgijski primas. Papa je imenovao dosadašnjeg pomoćnog biskupa Msgr Leona Josipa Suenens za nadbiskupa Malines — Brisel i za primasa Belgije. Time je Suenens postao naslednik pokojnog kordinala Van Roey-a. Novi nadbiskup ima 58 godina. Neko vreme je bio profesor u Luvenu, a od 1945 pomoćni biskup. Isticao se kao ideolog i duša katoličkih organizacija.

Indija ima prema poslednjoj statistici 438 miliona stanovnika, od toga 6 miliona katolika koji su podeljeni na 71 biskupiju. Od 15 nadbiskupa 13 njih su domaći. Svećenika ima 5 860, od toga domaćih 4 448. Časnih sestara ima 19 000, od toga iz drugih zemalja samo 3 000.

Udruženje katoličkih obitelji u Francuskoj ozbiljno razmatra pitanje porođaja. Oni traže od države i javnih ustanova pomoć da bi kršćanski roditelji lakše poštivali u toj stvari Božji zakon. Od Crkve i kršćanskih ljudi očekuju solidnu pouku o tom pitanju i odgovarajući odgoj od mladih nogu, kako bi mladi bračni parovi bili već disciplinirani. Istakla se potreba da se mladim supružnicima pruži raznovrsna pomoć da bi njihov brak mogao svladati početne poteškoće.

U Rimu se sredinom decembra održao prvi međunarodni kongres za duhovna zvanja. Prisutno je bilo 200 delegata iz 30 zemalja. Papa je delegate primio u audijenciju. Kazao je da je pitanje duhovnih zvanja vrlo važna stvar za koju se usrdno moli. Delegatima je preporučio neka neumorno rade svim sredstvima: štampom, radiom, televizijom itd. da probude što više duhovnih zvanja. Papa se nada da će iza budućeg ekumenskog koncila uslediti doba verskog proleća te da će tada Duh Sveti probuditi mnoga plemenita i herojska zvanja.

Austrijska karmelićanka Ilija Terezija otišla je krajem 1961 u Koreju da tamo u Taegu podigne nov Karmel. Za njom će prvo doći jedna korejska redovnica, a onda još pet sestara. Dok ne podignu svoje kuće, one će stanovati kod bavarskih benediktinki u Taegu.

Kardinalski kolegij ima sada 80 članova, 28 Italijana i 52 pripadnika drugih naroda. Za vreme pape Ivana XXIII umrlo je 14 kardinala: 1958 Rodriguez; 1959 Grente, Luque, Tedeschini; 1960 Stepinac, Fumasoni, O'Hara, Fietta, Wendel; 1961 Mimmi, Tardini, Canali, Van Roey i Dalla Costa.

Zavod sv. Jurja u Carigradu vode austrijski lazaristi i čč. ss. milosrdnice. Zavod ima mušku i žensku gimnaziju te trgovačku akademiju. Ukupno ima 715 učenika. Većina se predmeta predaje na nemačkom jeziku. Po veri je 75% muslimana, dok samo 25% kršćana, po državnoj pripadnosti su 95% turski podanici. Prošle godine tražilo je upis 500 novih kandidata, ali ih je moglo biti primljenih samo 105. Njihovu crkvu sv. Jurja dao je restaurirati jedan od najvećih neprijatelja stare Austrije francuski kralj Ljudevit XIV.

Austrijski franjevac p. Petar počeo je u svetu krstaški pokret naknade putem svete krunice. U to je društvo već učlanjeno jedan milion članova. P. Petar je kasno zvanje. U prošlom ratu prvo ga je Gestapo zatvorio, onda su ga pozvali u vojsku, bio je zarobijen na zapadnom frontu, a pokret je počeo 1956 godine.

U Nemačku je stigla jedna grupa španskih redovnica. Prvo uče nemački jezik te opskrbljuju španske radnice i njihovu decu, onda će se zaposliti po bolnicama.

Nadbiskup u Goi Jose Vieira Alvernaz se zahvalio na lepom ponašanju indijskih vlasti prema njemu, njegovim svećenicima i vernicima prigodom preuzimanja vlasti.

Minhenska firma Franc Mayer je izradila u crkvi mira u Hirošimi na glavnom koru velik mozaik pobedonosnog Krista po nacrtima profesora Karla Knappe.

U Arezzo u Italiji umro je najstariji italijanski aktivni biskup u starosti od 98 godina Msgr Emanuel Mignone. Rodio se 1864, zaređen za svećenika 1887, za biskupa imenovan 1909 godine, a u Arezzo od 1919.

Afrika ima danas oko 28 miliona katolika, 12 miliona protestanata, 90 miliona muslimana, dok je polovina stanovništva još poganska. Domaćih afričkih biskupa je 45.

Posle 4 mesečnog kursa 31 radnica položila je u ruke biskupa Laiprehta iz Rotenburga obećanje: da će se svaka na svom radnom mestu založiti rečju i primerom za Crkvu, religiju i moral... da će raditi na tome svim svojim snagama da se javni, socijalni i privredni život pridržava kršćanskih načela, da se radnici, koji su ostavili Krista i Crkvu, povrate Bogu. Na tome će raditi molitvom i dragovoljnim žrtvama.

Minhenski kardinal je pred Božić skupio u crkvi Duha Svetog oko 500 civilnih bolničarki, koje se nazivaju »slobodne i nedeljne sestre« a ipak su međusobno organizirane. Pozvao ih je neka se osećaju kao članice velikog općinstva Crkve, neka samo ostanu verne svom udruženju kako bi mogle nositi u bolnice Kristovu ljubav te odupirati se svetovnom duhu koji svuda hara.

U Nju Jorku su u jednoj crkvi izradili jednu takvu dvoranu koja ne propušta zvuk. Tako mogu majke s malom decom prisustvovati službi Božjoj, a da deca ne smetaju drugih.

Crkva u Austriji poziva devojke iz škola i ureda neka žrtvuju mesečno jedno poslepodne bolesnicima u bolnici, kako bi malo rasteretile časne sestre i druge bolničarke, koje bi tako mogle biti nedeljom jedno posle podne slobodne. Devojke bi se tako upoznale s negom bolesnika što nije bez značenja za buduće domaćice. U zapadnoj Nemačkoj takva je dragovoljna bolničarska služba već uobičajena.

Afroazijski studenti imaju u Minhenu zavod sv. Pavla. Pred Božić su dvojica od njih primila sveto krštenje a četvorica bila krizmana. Kardinal Döpfner je tom prilikom održao ovim studentima govor. Pozvao ih je neka dobro iskoriste svoje vreme za stručno obrazovanje koje će im u kasnijem zvanju biti preko potrebno. Poželio im je neka bolje upoznaju kršćanski duh koji se može kao kvacas primešati svakoj kulturi i oplemeniti je. Katolička je Crkva kao mreža u kojoj ima i dobrih i loših riba. Dužnost je studenata misijskih zemalja da to razumeju. Iza blagoslova kardinal se razgovarao s pojedinim narodnim grupama.

Kardinal Kadjano iz Buenos Airesa uspeo je nagovoriti železničare da su se posle 42 dnevnog štrajka vratili na posao. I državne vlasti i železničari. izrazili su zahvalnost crkvenom dostojanstveniku na postignutom uspehu.

Kraj Salerna u južnoj Italiji otkrivena je vrlo stara bazilika, u kojoj je tobože propovedao apostol i evanđelist Matej. Sadašnja barokna župska crkva će biti izvesno vreme zatvorena, dok se stara bazilika ne rastaurira, pošto se obe crkve nalaze na istom mestu.

Papa je na blagdan svete Obitelji obećao da će neprestano upozoravati odgovorne krugove da izvrše potrebne reforme u korist potrebnih i siromašnih. Ako u porodici nema Boga, tamo onda vlada nemir i nesreća. Bog čuva u familiji mir, koji ublažuje gorčinu života.

U Galileji, u severnom delu jordanske doline, otkrili su ostatke nekog samostana iz 4 veka. Samostan je bio verovatno napušten u 7 veku, kad su muslimani navalili na Palestinu.

S poklicima »Živio Papa« katolici Kagošime oduševljeno su pozdravili papinog internuncija u Japanu Msgr Enrici. Na tom se mestu nekada iskrcao veliki misionar sv. Franjo Ksaverski. Danas ta biskupija ima samo 6 000 katolika.

Prema oltaru. U Namiru u Belgiji zaključen je informativni proces za Dom Columba Marmion. On se rodio 1858 u Dublinu u Irskoj, 1881 bio je zaređen za svećenika. Postao je profesor, a onda stupio u red benediktinaca u Belgiji. Postao je prijor u Monsezaru a kasnije opat u Maredzu gde je umro 30 I. 1923. Proslavio se svojim duhovnim konferencijama.

Oprosti. Papa je podelio oprost od 500 dana onima koji posvete Bogu svoj dnevni rad. Potpuni oprost primaju oni koji ujutro probude takvu nakanu, prime svetu pričest te izmole nešto po nakani svetog Oca.

Malteški red gradi u Senegalu bolnicu za gubavce u blizini Dakara. Želja je graditelja da bi tamo postao međunarodni bolnički centar.

Grčka princeza Sofija će se na proleće venčati sa Don Juan Karlos Burbonskim, sinom glavnog pretendenta na španski prestol. Venčanje će se obaviti u katoličkoj crkvi u Atini, a u pravoslavnoj crkvi isključivo civilni akt.

Francuska nacionalna loža, jedna od tri masonske lože u Parizu, dala je izjavu kojom zabranjuje svojim članovima da bi učestvovali u mahinacijama protiv Crkve ili legitimne državne vlasti. Ta je loža bila uvek smatrana umerenom. Ta loža neće više padati pod udar crkvene zabrane.

Katolički univerzitet u Lublinu u Poljskoj, koji broji jedva 1742 studenta, daje mnogim svojim studentima stipendije. Prema izjavi rektora Msgr Rehovica, oni imaju prosečno mnogo viši procenat radničke i seljačke dece nego državni univerziteti. Taj katolički univerzitet izdržava se isključivo dobrovoljnim prilozima vernika.

U Kordobi u Španiji zaključen je informativni proces za 10 karmelićana koji su umrli mučeničkom smrti pre nekih 25 godina. Kongregacija svetih obreda treba da otvori sada ap. proces.

Kolumbijski poslanik u Nemačkoj zahvalio se pismeno u ime 13 latinsko-američkih država kardinalu Fringsu i nemačkom episkopatu za pastirsko pismo upućeno za Božić svojim vernicima da se mole i dadu prinose za Latinsku Ameriku. Poslanik je kazao da se veliki problemi njihovog kontinenta ne dadu rešiti samo dekretima i novcem, nego i molitvom i saradnjom univerzalne Crkve.

Romano Guardini poznati nemački katolički dogmatičar dobitnik Erazmove nagrade. Ta je nagrada holandska ustanova. Njom se nagrađuju ličnost zaslužne za jačanje evropske svesti i za bogaćenje evropske kulture.

Ljubljanska biskupija podignuta je u nadbiskupiju, a njezin biskup Dr Anton Vovk postao je ljubljanskim nadbiskupom.

Crni kardinal posvetio dva apostolska delegata. U Nairobiju je na Silvestrovo kardinal Rugambva posvetio za nadbiskupe dva ap. delegata: Guido del Mestra za Keniju i Msgr Felliksa Pirozzi za Madagaskar.

Tanganjika ima neobičnu državnu himnu. Za nju je bio raspisan natečaj. Odabrano je bilo šest tekstova. Među njima tekst jednog svećenika i dve časne sestre. Himna je složena na svahili jeziku. Glasi: »Bože, blagosiljaj Afriku I Blagosiljaj njene vođe! Mudrost, jedinstvo, mir neka budu snage Afrike i njenih stanovnika. Blagoslovi nas, decu Afrike! Bože, blagoslovi Tanganjiku, očuvaj slobodu muškarcima, ženama i deci! Bože, blagoslovi Tanganjiku i njegov narod! Blagoslovi nas, decu Tanganjike!« Lepa molitva!!

Neobična smrt. Župnik crkve San Piedro in Lugo kod Bolonje otišao je u obližnji franjevački samostan na ispoved. Posle je zamolio ispovednika za pričest, jer da oseća da će uskoro umreti. Jedva je primio pričest, kad je već na stepenicama pričesne klupe izdahnuo.

Katehetski institut za Latinsku Ameriku završio je prvi katehetski kurs za 50 učenika i poslao ih njihovim biskupijama. Računa se da će biti moguće za 5 godina izučiti 100 000 takvih katehista, koji bi mogli obaviti 70% najnužnije verske obuke među verskim analfabetima Latinske Amerike.

Švajcarska ima prema poslednjem popisu stanovništva već 45,5% katolika, dok se broj protestanata smanjio na 52,2%. U zemlju se useljava mnogo radnika koji su gotovo svi katolici.

O Božiću je u Moskvi premijer Hruščov otvorio jednu konferenciju koja je više dana obrađivala pitanja ideologije: kako doći do konačne pobede nad buržoaskim duhom i ostacima praznoverja.

U Brazilu je p. Antonio Melo, star 28 godina, pomogao 2000 seljaka da su dobili novu zemlju mesto oduzete. Na njegovu odlučnu akciju guverner državice Pernambuko je naredio da se seljacima odmah udovolji.

U Atini je umro poglavar grčke pravoslavne crkve arhiepiskop Teoklit u 71 godini života. On je 1957 nasledio ranijeg arhiepiskopa Doroteja. Kada je 1959 grčki kraljevski par posetio Rim i Papu, arhiepiskop je telegrafski javio kralju da se grčka crkva protivi takvom koraku. Posle Rodosa i Nju Delija u Grčkoj je crkvi počeo da se javlja drugi duh. Izabran je već novi arhiepiskop Jakovos Vavanacos u starosti od 69 godina. Međuvremeno bio je već umešten, ali je kratko iza toga podao ostavku.

U Kolumbiji postoji već 4 godine jedno bogoslovno semenište za kasna zvanja. U njemu ima 90 bogoslova, koji su svi odrasli ljudi. Među njima ima bivših lekara, advokata i drugih akademski izobraženih ljudi. Teološka predavanja slušaju isključivo na španskom jeziku, pošto ne vladaju dovoljno latinskim jezikom.

Papa Ivan XXIII poslao je jedan milion lira kao svoj lični prilog postradalima od zemljotresa iz makarskog i dubrovačkog sreza.

Milanski katolici poklonili su p. Turrini, misionaru iz kongregacije Marijinih servita, jedan avion. Njime će misionar lakše održavati redovne veze sa svojom raštrkanom pastvom po prašumama Brazila.

Biblijski institut u Stutgartu preveo je Sveto pismo na bali jezik koji je glavni crnački jezik u Kamerunu. Na prevodu se radilo 20 godina. Taj je institut već preveo Sveto pismo na sledeće crnačke jezike: svahili, jabem, nias, truk, nukuor i fulani.

Biskupija Pusan u Koreji je imala pre tri godine 30 000 katolika, danas ih ima 67 000. Biskupu Msgr Choi prijavilo se 35 semeništaraca, ali ih je zbog nedostatka prostora i sredstava mogao primiti samo 15.

Kongregacija kasnih zvanja. U Švajcarskoj je č. s. Pavla Baur osnovala žensku kongregaciju za kasna zvanja. U nju se primaju samo kandidatice između 35—60 godina starosti. Nazivaju se redovnicama »Od dobrote Božje«. Njihovo glavno područje rada će biti podvorba starih osoba.

Kongo. Javlja se da je u Leopodvilu osnovana nova isusovačka provincija za centralnu Afriku. Njoj pripada 460 članova, među njima oko stotinu Afrikanaca, od kojih se većina još školuje. Iz Konga se javlja da su bila oko Nove godine ubijena u Kongolo 22 belgijska misionara.

Sudan ima 300 000 katolika, podeljenih u 5 vikarijata i 2 ap. profekture. Domaćeg klera ima malo: 1 biskup, 17 svećenika, 20 redovnica, 40 novakinja, 14 braće pomoćnika, 13 novaka te 150 seminarista.

Naslovna slika ovog broja »Blagovesti« predstavlja sv. Josipa Radnika. Sveti Josip zauzima središnje mesto na slici, jer je slika njemu posvećena. Predstavljen je kao stolar u zrelim godinama, sasvim savremeno odeven, lice mu izražava produhovljenost, rad povezuje s molitvom. Iza njega se vidi divan prizor, kako mali dečak Isus ljubazno ispituje svoju Majku o stvarima iz Svetog pisma. U pozadini kao kroz prozor vidi se krčka katedrala s obližnjim zgradama i morem. Ta je slika naime smeštena na oltaru sv. Josipa u krčkoj katedrali na otoku Krku. Ona je delo prof. Bruna Bulića, ak. slikara iz Zagreba.

P E P E O

I šaka pepela je postala preteška
za nas, da je primimo na svoju glavu.
A sve više pepela ostaje
iza naših koraka.

Prah neplodne sebičnosti
mrtvi je pepeo iza nas
i slaže se sve više,
uzdiže se kao brdo nad nama.

I sam zakon plodnosti
pretvorili smo
u sivinu i pepeo
jalovog užitka i bluda.

Teška nam je šaka pepela
da, pomiješana sa suzom,
opere nečist sa naših duša.

A lagan nam je nehaj
nad pepelom Hirošime.
Lagan nam je pepeo
koji se iz dana u dan
slaže za stopama naše sebičnosti,
naših razaranja,
naše mržnje.

Kako je lagan nehaj
besplodnih misli naših,
jalove savjesti naše,
koji ne želi znati
o sivoj, suhoj smrti bez ljubavi,
pod brdima pepela,
što rastu za našim tragom.

K R I Ž

Prolaziš pokraj nas, Gospodine, s teškim križem, pa tko će od nas primiti na svoja ramena dio Tvoga tereta? Tko će od nas, sa Simunom Cirencem, olakšati za tren Tvoju gorku muku?

Eto, jadamo se malodušni, kako nas bole i naši vlastiti križevi — zar da primetnemo svome jadu još i jad novi? Plašimo se postaja svojega puta boli — kako da takvi Tebi pomognemo, Gospodine?

Odmičeš pognut pod križem, koji nosiš zbog naših krivnja — zašto ne pomišljamo, da su naši grijesi istesali ovo drvo za Tvoju patnju!

Tko će od nas primiti na svoja ramena dio Tvoga tereta, a za kratak čas u životu svojemu?

Šuteći, izranjen do smrti, prolaziš pokraj nas, Gospodine.

Gabela — Nesretnim slučajem 23. januara o. g. izgubio je život MARTIN PRIMORAC šofer iz Gabele. Bio je plemenita srca i uzoran vjernik. Počivao u miru.

K. M. Odgovor: Obratite se na svog župnika, koji je Vaš duhovni otac, pa se s njime porazgovorite o svojim planovima za budućnost.

T. J. Pitanje: Šta znače Kristove reči: »Ko ljubi svoj život, izgubiće ga; ko mrzi svoj život na ovome svetu, sačuvaće ga za večni život« (Iv 12, 25)? Odgovor: Ko u ljubavi prema sebi popušta svojim strastima i tim krši Božje i crkvene zapovedi, greši i na putu je večne propasti. Obratno, ko svladava svoje zle sklonosti te može govoriti s apostolom Pavlom: »Ja loše postupam sa svojim telom i činim ga podložnim« (1 Kor 9, 27), taj će sačuvati svoju dušu za nebo.

T. J. Odgovor: Nije svaki izraz ponosa i samosvesti već greh. Čovek je najodličnije biće na zemlji i po milosti smo Božjoj deca Božja i baštinici nebeskog kraljevstva. Moramo biti ponosni na te odlike i Bogu zahvalni za njih. Ko se međutim ponosi svojim prirodnim odlikama, tražeći priznanje, a zaboravlja da je sve to primio od Boga, greši ohološću. Ko ističe sebe da bi ponizio svog bližnjega, isto tako greši ohološću. Greh oholosti je pre svega u neurednom traženju svoje časti.

J. T. Odgovor: Sveta je ispoved redovno sredstvo za oproštanje teških greha. Mali se gresi i izvan ispovedi praštaju. Pričest u stanju smrtnog greha je svetogrđe. Na pričesti se mali gresi praštaju na taj način što se umnaža ljubav Božja a mržnja prema grehu raste.

O. FRA ANTE SEKELEZ, Split, Bulatova 3 izdao je PODVORBA KOD SV. MISE. Cena 50 din; kao i BOŽIĆNE PJESME. Cena 60 din. Obe su knjige tiskane knjigotiskom.

RIJEKA. K. D. Odgovor: Valjano sklopljeni kršćanski brak je nerazveziv. Osoba čiji bračni drug još živi ne može sklopiti u Crkvi drugi brak. Dok pitanje braka nije uređeno, svećenik dotičnu osobu ne može pripustiti pričesti. Kažete da se osobe, koje po kršćanskom shvaćanju žive u preljubi, dobro razumeju i da imaju već decu. To možda još više otežava rešenje tog teškog slučaja. I tu važi Ivanova reč: Nije ti dozvoljeno! Neka se osoba kojoj se javlja savest mnogo moli i čini pokoru da bi bolje upoznala svoje žalosno stanje, da bi joj se ojačala volja te bi konačno mogla odbaciti greh i naći smirenje savesti.

P. K. Pitanje: Ko je sv. Prudencije? Odgovor: U Rimskom martirologiju spominje se samo sv. Prudencije koji je bio biskup u španskom gradu Tarazoni. Bio je prvo sakristan, pa arhiđakon i napokon biskup. Umro je 746 godine, a slavi se kao priznavalac 28 aprila. U leksikonu se spominju još i drugi sveci tog imena. među kojima dva mučenika, jedan iz Francuske, drugi iz Laodiceje u Maloj Aziji.

G. T. Pitanje: Toliko sam prepatila u životu da sam izgubila pouzdanje i veru u Boga. Mnogo sam se molila, ali uzalud. Očajna sam i drhćem pred smrću koja me čeka. Šta da radim? Odgovor: Držim da niste bili teže iskušani nego je bio starozavetni Job. On je izgubio sve blago, svu decu, svoje zdravlje, rugala mu se žena, ponižavali su ga prijatelji. Bio je potpuno sam u svojoj strašnoj boli. Ali ipak, iz njegovih su usta izašle divne reči: »Bog je dao, Bog je uzeo, neka bude blagoslovljeno njegovo sveto ime«. Bog je nagradio vernog te istrajnog slugu. Što god je bilo, bila je samo kušnja. Bog još uvek gaji neizmernu ljubav prema Vama. Obavite dobru ispoved, pa će biti opet sve dobro.

G. L. Pitanje: Što kažete za razne amulete, simbole i sličice koje vise često u kolima? Odgovor: Crkva preporučuje sakramentale. Lepo je, ako ima šofer pred sobom lik sv. Kristofera ili arhanđela Rafaela da ga potseća na Božjeg ugodnika i uživa pomoć crkvenog blagoslova. Šofer se mora pridržavati saobraćajnih propisa i paziti na vlastiti i tuđi život, inače bi bila drskost tražiti Božju pomoć. Ako šofer od amuleta i raznih čudnih simbola očekuje da ga zaštite od nesreće, čini greh sujeverja. Isto je tako grešno izvesiti nepristojne slike.

K. M. Pitanje: Da li će budući koncil ukinuti celibat? Odgovor: Nemoguće je da bi se to pitanje u takvom obliku uopće pokrenulo na koncilu.

G. K. Pitanje: Da li se zna koliko je star ljudski rod? Odgovor: To se pitanje proučava na temelju pronalazaka najstarijih ljudskih kosti. Međutim, još nema općenito prihvaćenog mišljenja. Raspon u starosti ljudskog roda prema prosuđivanju stručnjaka vrlo je velik, između 30 000 i 1 750 000 godina. Većina naučnika se kreće negde oko pola miliona godina. 17. jula 1959 u zalivu Olduvaj na jezeru Viktorija u Africi prof. Leakey otkrio je neke kosti, imenovane Zinjanthropos Beosei. Kalifornijski univerzitet je prosudio da su te kosti stare 1 750 000 godina; samo nije potpuno sigurno da su to ljudske kosti.

P. J. Pitanje: Molim se za obraćenje muža, ali on je iz dana u dan gori: pije, psuje, zlostavlja me itd. Molitva dakle nema nikakvog uspeha? Odgovor: Kada se molimo za obraćenje nekog grešnika, ne

možemo nepogrešivo računati da će se taj čovek obratiti. Bog će dati tom čoveku na našu molitvu više milosti, ali čovek je slobodan, pa može milost odbaciti. Bolesti i poroci se po pravilu mogu samo polagano lečiti. Sa čudesima ne smemo računati. Dobra je molitva uvek korisna; ako molitva neće obratiti muža, daće vam snagu da istrajete.

G. P. Odgovor: Ne možete se ispovedavati preko pisama. Morate sami stupiti pred ispovednika u ispovedaonici te obaviti sve šta se traži za dobru ispoved. Ako ste ispravno raspoloženi, ispovednik će vam dati odmah na licu mesta odrešenje od greha, a nikako preko pisma ili telefona.

DOMINIKANCI, Split, Hrvojeva 2 izdali su BLAGDANSKE MISLI I deo (Zlatan Plenković). Poslanice i Evanđelja u liturgijskoj godini bogata su riznica blagdanskih misli. — BLAGDANSKE MISLI II. deo obrađuje Poslanice, kao što I deo obrađuje Evanđelje. Knjiga može redovničkim zajednicama poslužiti kao štivo za razmatranje. Cena svakom delu je 600 din.

A. T. N. Pitanje: Vrlo često me napadaju bogohulne misli. To me žalosti, baca u očaj, pa se za kaznu tučem po glavi i grizem u ruke. Šta da radim? Odgovor: Ma kako ružne i bogohulne bile misli koje se vam nameću, niste sagrešili, sve dok su vam one odvratne te ne uživate u njima. Ostanite potpuno mirni, ostavite glavu i ruke na miru, da si još više ne pokvarite svoje nerve. Đavo uživa u vašim bolovima, on želi da vam postane misao na Boga odvratna. Zato se velikim detinjskim pouzdanjem obraćajte Bogu, zovite kratkim strelovitim molitvama u pomoć Majku Božju i arhanđela Mihovila, pa će biti sve dobro.

M. M. Pitanje: Zašto protestanti odbacuju svetu ispoved? Odgovor: Protestanti su podeljeni u bezbroj sekti koje se međusobno mnogo razlikuju po verskom učenju. Njima je svima zajedničko da nemaju valjanih svećenika koji bi imali sakramenat svetog reda, pa bi ispoved bila nevaljana, i kad bi je imali. U nekim protestantskim zemljama vrše službu pastora čak i žene. Međutim je interesantno da ozbiljni protestanti sve više naglašavaju potrebu ispovedi.

Z. K. Odgovor: Ko se teško ogrešio protiv šeste Božje zapovedi, taj je izgubio nevinost. Nedragovoljni fiziološki procesi nisu greh, pa prema tome ne oduzimaju nevinosti.

M. S. Pitanje: Da li sama starost oslobađa vernika od nedeljne mise? Odgovor: Starost sama još ne oslobađa od obaveze prisustvovati pobožno nedeljnoj misi. Zdravog čoveka ispričava udaljenost od crkve, ako mora pešačiti više nego jedan sat i četvrt u crkvu. Ako je međutim rđavo vreme, čovek malo bolešljiv, ili ako je u visokoj starosti kao Vi od 79 godina, onda će biti i udaljenost od 3—4 km dovoljna, da Vas oslobodi od te nedeljne obaveze.

K. I. Odgovor: Težački poslovi u nedelju su zabranjeni po Božjem zakonu. Ako postoje ozbiljni razlozi da u konkretnom slučaju treba nešto uraditi, dozvoljeno je vršiti i tada težačke poslove. U takvom slučaju nisi dužan da prvo pitaš župnika; jedino ako sumnjaš u opravdanost svojih razloga, pitaj svećenika.

DUJO. Odgovor: U verskim smo stvarima dužni da se držimo propisa svoje Crkve. Samo crkvena vlast ovlaštena je donositi razne propise i davati zakonita tumačenja. Vaš župnik je potpuno u pravu kada vam u smislu crkvenih propisa tumači da ne valja vaš stari običaj po kojem sami blagoslivljate vodu time da u običnu vodu ulevate malo blagoslovljene vode u obliku križa. Istina je, da je voda blagoslovljena ako se pravilno blagoslovljenoj vodi dolije nešto obične vode, ali tako da je blagoslovljene uvek više. To se može i ponoviti.

O. D. — Odgovor: I bolesnici mogu biti apostoli, o čemu ste mogli čitati već ponovo u Blagovesti. O nakanama dogovorite se sa svojim ispovednikom, a bolje je, da se manje obavezujete i više ispunite.

Elizabeta. — Odgovor: Svaki greh je zlo, a smrtni je greh najveće zlo na svetu, jer dušu lišava milosti i Božjeg prijateljstva, a stavlja je u ropstvo pakla. Nisu ni svi smrtni gresi jednaki, a jasno je da se sa svakim od njih zasluži pakao. Jasno je i to, da su po svojoj zloći najteži oni koji su upereni direktno protiv Boga, zato će kazni u paklu biti teže. Kada je nešto smrtni greh poučiće vas svaki malo veći katekizam. — Svako će snositi odgovornost za svoje grehe. Samo treba znati da se bližnjega često vrlo nepravedno sudi. Pamtite Kristove reči: »Nemojte suditi, da ne budete suđeni!« (Mt. 7, 1).

PAPINE NAKANE ZA MESEC MART: 1) Da bi obnova kršćanskog života među vernicima dovela do preobražaja čovečanstva u kršćanskom duhu. 2) Da bi propovedanje Evanđelja u misijama dovelo vernike do svetijeg života po primanju svetih sakramenata i po vežbanju u kreposnom životu

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 4 BEOGRAD, APRIL 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

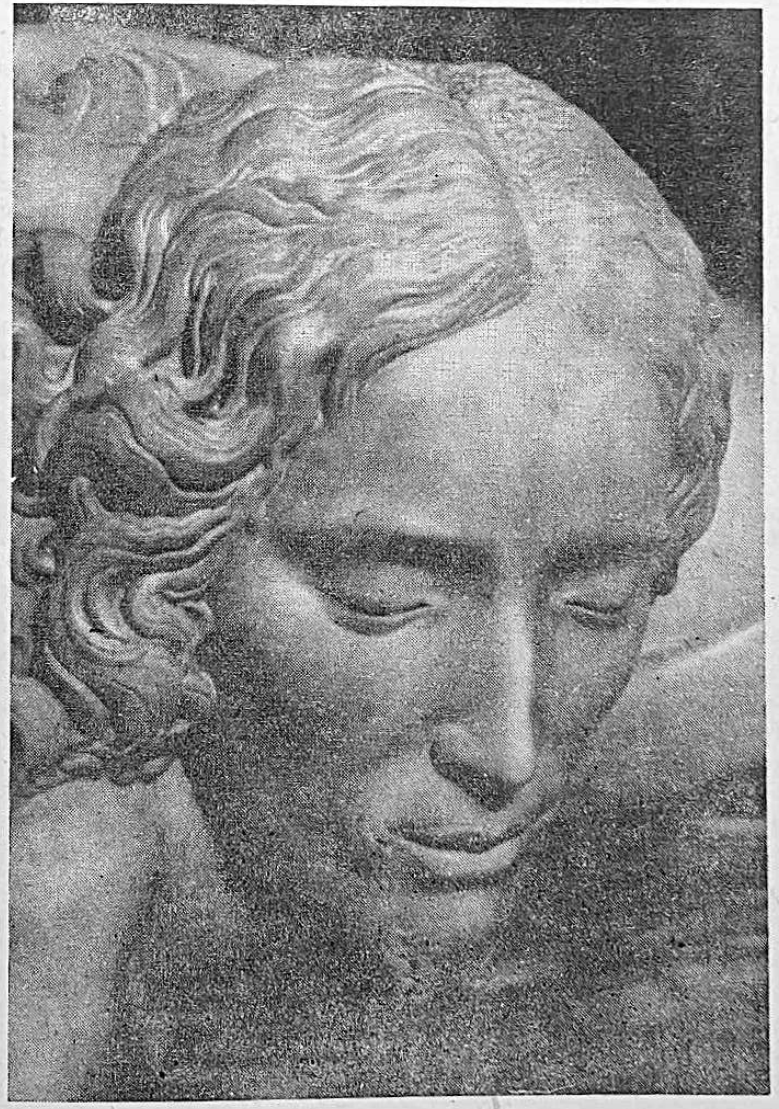

Mikelanđelo: Detalj njegovog znamenitog dela PIJETA

U NOVI ŽIVOT S USKRSLIM KRISTOM

»Ovo je dan koji nam je pripravio Gospod, kličimo i radujmo se«, pozdravlja crkvena liturgija Uskrs, i radostan uzvik aleluja neprestano odjekuje u liturgiji uskršnjeg doba.

Uskrs je blagdan nad blagdanima, slava nad slavama. Kao što sunce nadvisuje zvezde svojim sjajem, tako ovaj blagdan svetli nad svim drugim blagdanima. (Iz prop. Grgura Naz.).

Na Veliki petak je beskrajni ponor Kristove sramotne smrti zavio njegove prijatelje i učenike u krajnju žalost i potištenost. Kao što silni orkan baci lađu o morsku pećinu da se razbije, tako je tragedija Kalvarije bacila Kristove apostole u očajanje, u beznadežnost. Polomila su im se krila.

Međutim, Veliki je petak obavio svoj zadatak. Kristovom smrću data je Bogu zadovoljština za grehe ljudskog roda. Đavolska vlast nad ljudima je zadobila smrtonosnu ranu, od koje se neće nikada više oporaviti. Onaj koji je dragovoljno na Veliki petak položio na oltar križa svoj život, ima vlast opet ga uzeti (Iv 10, 18). Stoga je On u ranu zoru trećeg dana živ, besmrtan, preobražen ostavio hladni grob i uskrsnuo na večni život.

Veliku radost navešta Uskrs, ne tako nježnu i slatku kao Božić sa betlehemskim jaslicama, nego junačku radost Pobednika. Kako divno opisuje tu borbu sekvencija uskršnje mise: Sa Životom smrt se sasta — I čudesna borba nasta: — Vođa živih pada tada — I živ živcat opet vlada. To je radost vraćajućih se sa fronta; još više, čudesni povratak onoga koga smo već oplakivali kao mrtva.

Radosti na ovoj zemlji kratkog su veka. Ljudsko se srce brzo oduševi i ugrije, pa se tako lako razočara te pada u tugu i očajanje. Promenjljivost i prolaznost svega zemaljskoga ne dozvoljava da se čovek nesmetano raduje zemaljskim stvarima. No, uskršnja radost je jače utemeljena, počiva na konačnoj pobedi Krista nad sotonom, nad grehom. I uskrsli Krist ne umire više.

2. Kristovo uskrsnuće je dalje i najjači dokaz istinitosti njegova Evanđelja. Krist je vodio računa o našim slabostima, da nam je vrlo teško verovati u njegovu uzvišenu nauku, koja se izmiče dohvatu našeg razuma. Stoga je tokom svog javnog delovanja toliko puta ponovio misao: »Ako meni ne verujete, verujte zbog samih dela« (Iv 14, 11; 5, 36; 8, 18; 10, 38). Isus je svoju nauku namerno potvrđivao čudesima, kakva može činiti samo Bog. A najveće čudo je njegovo Uskrsnuće. »Ako Krist nije uskrsnuo — govori apostol Pavao — onda je neosnovano naše propovedanje, neosnovana je i vaša vera. Ali sad! Krist je uskrsnuo od mrtvih. On je prvenac od mrtvih« (1 Kor 15, 14, 20).

Nismo pogrešili što smo prihvatili Kristovu nauku i svetim krštenjem stupili u njegovu Crkvu. Njegova nauka nije ljudsko rezonovanje, nego je prosto istina. Isus naime govori što zna, svedoči, što je video (Prim Iv 3, 11). U tome njemu nema premca. Šta su svi filozofi ovoga sveta, šta svi naučnici u poređenju s Kristom? Kao električne sijalice u poređenju sa suncem! Kroz 2000 godina dižu se protivnici kršćanstva i svim sredstvima pokušavaju oboriti Kristovu Crkvu i njegovu nauku, ali sve uzalud. Sveto je pismo i danas najčitanija knjiga u svetu. Samo u Japanu je posle rata prodato odnosno podeljeno preko 27 miliona primeraka Svetog pisma. Zašto se ne bismo nepokolebivo držali evanđelja uskrslog Krista?

3. Koliko god bila vera potrebna, jer bez nje nije moguće ugoditi Bogu, vera je bez dobrih dela ipak mrtva. Spasenje duše je tek nagrada lepog kršćanskog života. Već na krštenju smo se odrekli sotone i njegovih dela te se ukalemili na Krista. On je trs, mi treba da budemo čitavog života loze koje se hrane i žive iz čokota — Krista.

Uskršnje bdenje nas obnovom krsnog zaveta potseća da živimo iz Krista kao loze iz čokota. Nije naime dovoljno govoriti Kristu: Gospodine, Gospodine, nego valja vršiti njegovu svetu volju; što drugim rečima znači, nasledovati Krista u svakodnevnom životu.

Krist se na svakom koraku pitao, što je volja nebeskog Oca: »Nisam došao da vršim svoju volju, nego volju onoga, koji me posla« (Iv 6, 38). Isus je bio najdisciplinovaniji čovek na svetu, koji se potpuno svaki trenutak upravljao prema najsvetijoj Očevoj volji.

Po tom uzoru moramo se upravljati i mi — njegovi sledbenici. Ne smeju odlučivati u našem životu naša sebična raspoloženja, neuredne strasti i sklonosti, što je sve usmereno prema materijalnim dobrima ovoga sveta. Jelo i piće, igranke i žene, zabave i filmovi, bogatstvo i položaj ne mogu udovoljiti čežnji ljudskog srca.

Nije ni dostojno da se kršćanin dade voditi strahom pred ljudima. Sramotno je, ako se uvek na svakom koraku pita: šta će ljudi kazati, šta će ljudi misliti o meni. Dok je stvar nevina, moralno neopredeljena: da li imam cipele i haljine te ili one boje, možeš se ravnati prema modi, ali kad je u pitanju tvoja večnost, tvoja besmrtna duša, onda nikako. Pa ipak, koliko ih ima, koji se pitaju, šta bi ljudi kazali da se crkveno venčam, šta bi mislili o meni da idem za Uskrs na ispoved i pričest, da šaljem svoju decu na veronauku. Konačno, na sudu Božjem odgovaraćeš ti sam.

Kada čovek kršćanin najsigurnije postupa dostojanstveno? Tada, kada zauzima ono mesto koje mu je od najvišeg Gospodina određeno, kada se i ti pitaš na svakom koraku kao Krist, šta je volja nebeskog Oca da sada činim. Prema tome, kada postupaš kao sluga Božji, kada ispunjavaš najsvetiju volju Božju, tada se i tvoje ljudsko dostojanstvo najbolje istaklo. Istinita je poznata reč: Bogu služiti znači kraljevati.

REDAKCIJA »BLAGOVESTI«
ČESTITA SVOJIM ČITAOCIMA
SRETAN USKRS

KROZ NOĆ SVLADAVANJA

Blažena Hozana Kotorska je živela 50 godina zazidana u maloj ćeliji. Mali prozorčić ju je vezivao sa svetom. Sve je to vreme najstrožije postila o kruhu i vodi: za ležaj je upotrebljavala drvene lestve, za jastuk komad drveta omotana tvrdim platnom. A nikada reči tužbe i jadikovanja, iako je nosila zbog takvog ležaja rane na telu. Tadašnji Kotorani su visoko cenili veliku pokornicu koja je činila pokoru i za njihove grehe te ih zagovarala pred Bogom. Umrla je 27 aprila 1565 godine.

Današnji svet se rado nasmije, kad čuje o takvim stvarima, odbacuje i pomisao na ozbiljnu pokoru. Međutim, ako smo još kršćani, onda nam mora biti jasno da bez potpuno promišljenog svladavanja telesne strane svog bića ne možemo.

Sada u korizmi Crkva nama upućuje reči ap. Pavla: »Pazite! sad je pravo vreme, sad je dan spasenja« (2 Kor 6, 2) pozivajući nas da u saradnji sa milošću, koja u to sveto vreme bogatije izvire iz božanskog Srca, obavimo ozbiljno duhovno čišćenje svoje duše te se tako dostojno pripravimo na učestvovanje u svetim tajnama Kristove Muke i njegova Uskrsnuća.

Čišćenje duše nije laka stvar. Duša ne živi sama za sebe, nego se nalazi i živi u telu i radi na toj zemlji samo pomoću tog tela. No, telo voli imati komandni položaj u čoveku, nije mu drago biti samo sluga duše, i to čak verni, pokorni sluga.

Stoga postoji u čoveku ratno stanje između nižeg i višeg dela, između starog Adama i novog čoveka. Na tu podeljenost u čoveku tužio se sam apostol Pavle: »Vidim drugi zakon u svojim udovima, koji se bori protiv zakona

moga uma te me zarobljava u zakon greha« (Rimlj. 7,23).

Za kršćanina nema drugog izbora, nego da sluša svog Spasitelja koji ga poziva: »Ako ko hoće za mnom, neka se odreče sama sebe, neka uzme svaki dan svoj križ i neka me sledi! Ko naime hoće spasiti svoj život, izgubiće ga; a ko izgubi život radi mene, spasiće ga« (Lk 9,23).

Krist dakle vrlo jasno postavlja svladavanje samoga sebe, borbu protiv neurednih strasti kao prvi uslov da se neko može s pravom nazivati njegovim učenikom te da može računati na večno spasenje. Čovek koji preblago postupa prema samome sebi, koji nema snage da se odupre tolikim neurednim prohtevima svoga tela, može se smatrati svojim vlastitim neprijateljem, jer upravo takvim postupcima upropaštava samoga sebe, svoju dušu, svoju budućnost, svoju večnost.

Apostol Pavao se u 1 Kor služio slikom iz sportske arene, kako bi istu stvar objasnio. U sportskoj se areni radi o lovorovom vencu koji dobija pobednik u natecanju. U kršćanstvu se radi o večnom neraspadljivom vencu, koji će dati Krist onim kršćanima na sudu koji su se ispravno na zemlji borili. Šta čini apostol? kako govori?: »Ja stoga tako trčim, ne kao u nepouzdano; tako dajem udarce, ne kao onaj koji mlati vetar. Naprotiv, ja loše postupam sa svojim telom i činim ga podložnim, da sam ne budem odbačen, nakon što sam drugima propovedao« (1 Kor 9, 26.27).

Apostol Pavle se ne stidi priznati da vodi ozbiljnu borbu protiv svog tela, tog opasnog neprijatelja duhovnog života i večnog blaženstva na nebu.

Simbol te borbe jest križ. I Kristova se ljudska priroda bunila protiv križa. Iz njegovih usta vinula se u Getzemaniju prema nebu usrdna molitva: »Oče moj! Ako je moguće, neka me mimoiđe ovaj kalež! Ali neka ne bude moja nego tvoja volja« (Mt 26, 39). No, Isus svojom voljom podređuje sama sebe i u tom poslednjem najtežem činu svog zemaljskog života volji nebeskog Oca, kao što je to činio ranije svega života, »jer ne siđoh s neba da vršim svoju volju, nego volju onoga, koji me posla« (Iv 6,38).

Križ u tvom stanu, na tvom pisaćem stolu, križ kojim se toliko puta dnevno prekrstiš, sve to treba kršćanina da potseća na tu neminovnu borbu protiv neurednih strasti za pravu slobodu deteta Božjeg.

I u toj stvari neka te Crkva vodi i uči, da ne skreneš s pravog puta ni popuštanjem ni preterivanjem. U njoj živi Duh Sveti, u njoj živi vekovno iskustvo.

1) Vrši sada u korizmi pokoru, kakvu ti Crkva nalaže. Nije preterano. Strogi post na pepelnicu i veliki petak, nemrs sam u sve petke u godini, ukoliko te posebne prilike od toga ne oslobađaju. U korizmi Crkva preporučuje duhovnu obnovu, pučke misije gde se temeljito razmatraju najvažnije verske istine i donose odluke za bolji kršćanski život. Petkom i nedeljom obavlja se pobožnost križnog puta. Korisno je tu pobožnost moliti i privatno. To je vreme pogodno da se u kuću uvede zajednička molitva krunice, napose uveče. Svi članovi obitelji treba da pođu na ispoved.

Sve su to mestimično neprijatne stvari, križ, koji valja prihvatiti i nositi, ako hoćemo da budemo Kristovi.

2) Život je već sam po sebi pun neprijatnosti — križeva. Ne treba puno da razmišljaš: šta da uradiš da bi činio pokoru. Pokora se sama nameće. Bolestan si, tešku službu imaš, prilike kod kuće te nerviraju, dogodila se nesreća u rodbini, kolega te silno uvredio itd. Ko bi mogao nabrojati sve ovakve svakodnevne neprijatnosti. Šta da radiš s njima? Nemoj se tužiti zbog njih, nego junački podnosi sve to kao da nije ništa. ‚Ne tužiti se', bilo je gesio belgijskog svećenika Eduarda Poppe, osnivača euharističnih križara. Taj je svećenik uvek poboljevao, a nikad nije bio namrgođen, uvek dobro raspoložen, veseo.

Ko ne bi mogao pokušati u tome? Dvostruku korist imaš: zadovoljavaš Bogu prinoseći pokoru, svog bližnjega podižeš i jačaš.

3) Svakako kršćanin može i svesno i planski odrediti neke pokorničke vežbe, napose sada u korizmi. Smanjiš ili uopće prestaneš pušiti, slično možeš postupiti u pogledu alkoholnih pića. Nešto odmora u posećivanju bioskopa i pozorišta isto ne škodi. Do određenog vremena ne čitaš novine, ne slušaš radio. Nešto discipline u tim stvarima pomaže u obuzdavanju neurednih sklonosti.

Samo hodajmo kraljevskim putem križa, stići ćemo tamo gde su večne radosti.

U katoličkoj Crkvi je jako razvijeno redovništvo. Računa se da danas ima oko 275 papinsko pravnih muških redovničkih udruženja sa oko 300 000 članova, dok je ženskih redovničkih družbi oko 1200 sa 920 000 članica. Teško si je zamisliti katolički grad, a da nema časnih sestara po bolnicama, da redovnici nemaju u svojim rukama raznih odgojnih i školskih zavoda. Misijski rad više manje potpuno je u redovničkim rukama.

Ali ono bitno po čemu se redovnička osoba razlikuje od osobe u svetu jeste težnja za kršćanskom savršenošću, pomoću održavanja evanđeoskih saveta u zajedničkom životu pod zakonitim poglavarima na način, koji je odobrila i potvrdila Crkva. To je zajedničko svim vrstama redovničkih i njima sličnih udruženja.

Po Božjem pravu u Crkvi se razlikuju klerici i svetovnjaci (laici). Prvi učestvuju u upravljanju Crkve, dok se na druge proteže pastoralna briga prvih. U redovničkim udruženjima ima mesta za klerike i laike. Iako su utemeljena na nauci Evanđelja, ipak su samo crkveno-pravna. Vrhovna crkvena vlast ih potvrđuje, ona ih može raspustiti.

U rano kršćansko doba pojavljuju se asketi i Bogu posvećene device. Oni provode život u evanđeoskom siromaštvu, u potpunoj čistoći, u mnogom postu i u molitvama. Njihov divan uzor su bili starozavetni proroci, Ivan Krstitelj, a i Isus kad je postio u pustinji 40 dana. Oni žive svaki za sebe bez međusobne povezanosti, bez posebne dozvole crkvenih vlasti.

U drugoj polovini trećeg veka pojavljuju se takvi asketi u egipatskim pustinjama. Nema još organizacije, ali se međusobno posećuju, školuju se jedan od drugoga. Nastaju pustinjačke ili anahoretske naseobine (laure). Najpoznatiji pustinjaci tog doba jesu: sv. Pavao, sv. Antun, sv. Makarije i drugi. Tek sv. Pahomije 346 godine uvodi zajednički redovnički život, gde dolazi do izražaja i treći evanđeoski savet posluha redovničkim poglavarima. Skup pustinjaka se pretvara u samostansku obitelj sa zajedničkim vodstvom. Na orijentu nastaje g. 364 znamenita Bazilijeva redovnička regula koja predstavlja osnovno redovničko pravilo prema kome se upravlja redovnički život u istočnim crkvama sve do danas. Ta je regula ipak doživela tokom vremena neke izmene.

Na zapadu se upoznaju sa redovničkim životom tek oko 340 godine, kada se podižu prvi samostani u Italiji. U Francuskoj osniva najstariji samostan u Ligižu sv. Martin iz Toursa godine 361, koji je prošle godine slavio 1600 godišnjicu.

Sv. se Benedikto školovao, dakle, već u samostanima koji su postojali u njegovo vreme. Njegov bistar duh, veliki upravni talenat, produhovljena svetost doveli su ga da izradi novu vrlo poznatu redovničku regulu, nazvanom »benediktinskom« godine 543. To je pravilo služilo u zapadnoj Crkvi svemu redovništvu do 12 veka kao temeljno pravilo. Po tom pravilu svaki je samostan pravna jedinica i svaki redovnik je doživotno vezan na svoj samostan. Njihov samostanski poglavar je biran, ali ima posle vlast do smrti. Za benediktinski način života je značajno sledeće: beg od sveta, dragovoljno siromaštvo, čistoća, samozataja, razmatranje, svečano bogosluženje i ručni rad. Njihovo geslo: Moli i radi (ora et labora) je poznato.

Benediktinski samostani prvo nisu imali međusobno nikakve pravne veze, nisu poznavali nadzora, niti viših poglavara. Gde nema nadzora, nije čudo da se polagano uvlače razne neurednosti, pa da su poneki samostani počeli propadati, pa su se sa reakcija pojavljivali reformni pokreti, kao kliniški u Francuskoj u 10 veku.

Iz benediktinskog reda razvili su se u 11 i 12 veku novi redovi: kamaldulenzi, valumbrozijani, kartuzijani, trapisti, cisterciti. Prema spisima sv. Avgustina tada su nastali i regularni kanonici.

Samostani do tog doba imaju vlastite posede tako da mogu uzdržavati svoje članove. Samo član kuće — redovnik ima zavet siromaštva, dok samostan može da bude imućan. Zbog velikih zasluga na karitativnom, naučnom i umetničkom polju samostani su često primali bogate poklone svetovnih velikaša te se tako obogatili. Time je pomalo popustila prvobitna apostolska revnost, a i od naroda su se otudili.

Viteški redovi uvode u redovništvo centralističko ustrojstvo. Pojedini samostani nisu samostalni nego podređeni višoj vlasti. Na čelu stoji general, ili veliki meštar

Početkom 13 veka niču prosjački redovi. Među njima se ističu naročito franjevački i dominikanski red. Prvi osniva sv. Franjo, drugi sv. Dominik. Ti se redovi razlikuju od ostalih u tome što ni pojedini redovnik ni samostan ne sme ništa posedovati. Njihovi redovnici moraju živeti od prosjačenja. Ako samostan nešto ima, to je zapravo papino. Franjevci su se pretežno posvećivali gradskom stanovništvu, dok su se dominikanci posvećivali propovedanju i obraćanju krivoveraca. Stoga se oni i nazivaju red propovednika. Duhom siromaštva ti su redovi podigli verski život u Crkvi, napose osnivanjem trećeg reda, tj., ustanove u kojoj su se vernici u svetu na poseban način priklju-

čili franjevačkom ili dominikanskom redu održavanjem njihovih pravila, koliko se to može složiti sa životom u svetu.

Krajem 16 veka i dalje osnivaju se u Crkvi tz. regularni klerici, kongregacije u kojima imaju većinu svećenici te se posvećuju svećeničkoj službi. Ta nova redovnička udruženja nemaju više svečane zavete nego jednostavne, posvećuju se pastoraciji u kršćanskim zemljama i u misijama. To su isusovci, piaristi, pasonisti, redemptoristi itd.

Uporedo s kongregacijama razvijaju se slična redovnička udruženja, samo što nemaju više javnih zaveta. Prva takva družba bili su oratorijanci Filipa Nerija. K njima se ubrajaju i lazaristi, salezijanci i sve mlađe misijske družbe. U crkvenom se zakoniku često izjednačuju s kongregacijama. Njihovi članovi polažu ili ne polažu privatne zavete.

Pokraj navedenih postoje laičke redovničke kongregacije kao što su razne vrste školske braće i misijskih pomoćnika.

Posledniu vrstu redovničkih udruženja tvore svetovni instituti, bilo svećenički bilo laički. Ti ne nose posebnog redovničkog odela i vrše i dalje u svetu svoju službu, koju su imali pre stupanja u Institut.

Kao što se na jednoj strani razvijalo muško redovništvo, tako se uporedo razvijalo i žensko. Pokraj muških pustinjačkih i zajedničkih naseobina nastajale su i ženske. Razvijali su se dvostruki samostani jedan muški pokraj jednog ženskog. Crkva je tu pojavu počela rano progoniti te takvu zabranu češće ponavljati. Do 12 veka ženski su se samostani na zapadu razvijali i upravljali po benediktinskom pravilu, uzakonjenom na državnom zboru g. 742. Ti su samostani bili kontemplativni. Njihove članice monahinje su se gotovo isključivo posvećivale molitvi, pokori i ručnom radu. U Ahenu je bila 816 godine uzakonjena augustinska regula za kanonise, koje su se više posvećivale karitativnom radu.

Od 10 veka pojavljuju se rekluze, tj., pojedine Bogu posvećene device, koje se dadu zazidati ili zatvoriti u posebne ćelije. To se dešavalo ili blizu gradskih vrata ili pokraj muških samostana. Kasnije je njihov broj tako porastao da su imale svoje poglavarstvo. To je uticalo da se u 12 veku opet pojavila praksa da se pokraj muškog benediktinskog samostana pojavio ženski benediktinski samostan.

Neobična pojava su samostani koje je osnivala u Švedskoj sv. Brigita. Ona je sastavila posebno redovničko pravilo, nazvano Spasiteljevo. Po njenoj zamisli jedan se samostan sastoji iz muške i ženske grane s jedne i druge strane samostanske crkve. U muškom ima 25 redovnika u ženskom 60 redovnica. Poglavar nad čitavim samostanom je opatisa koja predstavlja Mariju. Redovnici predstavljaju Ivana apostola te obavljaju službu Božju. U crkvi mole naizmenično brevijar jedna i druga grupa. Krajem 13 veka te pojave iščeznuše iz Crkve.

Od 13 veka dalje, gotovo svaki muški red osniva i žensku granu. Tako nastaju dominikanke, klarise (franjevke), kapucinke itd. Bonifacije VIII oko 1300 uvodi strogu papinsku klauzuru za sve ženske samostane. Klauzura se sastoji u tome da redovnice ne smeju izaći iz svog samostana, niti smeju uvoditi unutra muške osobe. Te propise je ponovio tridentski sabor i kasnije papa Pijo V. To je bio i razlog zbog kojeg Crkva tako dugo nije dozvoljavala da se osnivaju ženska redovnička urduženja, koja nisu mogla imati takve stroge klauzure.

Ženske kongregacije sa manje strogom klauzurom je prvi potvrdio 1749 papa Benedikto XIV. Iza toga su se takve kongregacije izvanrednom brzinom širile.

Zanimljiv je slučaj Milosrdnih sestara ili »Kćeri ljubavi« koje su osnovali 1633 sv. Vinko Paulski i sv. Lujza Marijak. Kako je bio zadatak tih Bogu posvećenih osoba dvoriti bolesnike po kućama, bolnicama, staračkim domovima itd., one nisu mogle pristati na klauzuru. Klauzura je nespojiva s njihovim načinom apostolata. Crkva je preko 180 godina samo tolerirala njihovu ustanovu, tek 1819 papa Pijo VII je konačno potvrdio njihovo redovničko pravilo.

Kad je bio led probijen, onda je išlo lako. U svetu su se sve više pokazivale potrebe za ženskim redovničkim osobljem na karitativnom, školskom, socijalnom, pastoralnom području, i nove ženske redovničke zajednice su neverovatnom brzinom nicale u Crkvi, na veliku korist Crkve i čovečanstva uopće.

Kako na muškoj strani tako ima i među ženama redovničkih instituta, dakle, zajednica u kojima članice ne nose redovničkog odela te rade kao civilne osobe u svetu po raznim službama.

Papa Pijo XII je doneo i za žensko redovništvo izvesne promene. Samostanima sa strogom klauzurom, a koje ne mogu živjeti zbog siromaštva, olakšao je klauzuru i pozvao ih neka zarađuju kruh ručnim radom. Sve redovnice je pozvao da sarađuju, koliko moguće, u pastoraciji. Stručna sposobnost redovničkih osoba ne sme zaostajati za onom u osoba istog staleža u svetu, nego treba da bude za stepen viša. Što se tiče odevanja i drugih raznih običaja, pozvao je ženske redove i kongregacije neka njihova odela budu higijenska i jednostavnija.

Duh Sveti koji vodi Crkvu u celosti, vodi i redovnički život. Ali kako se vanjske prilike u svetu menjaju, tako se i oblici redovničkog života menjaju, iako osnovne stvari: slava Božja, dobro bližnjega, vlastito posvećenje ostaju uvek iste.

Jedna grupa gorštaka kao svakog pazarnog dana i toga je dana čekala pred sjevernim vratima drevnog grada Kotora. Grad je još spavao, tek što se lijeno otvarao po koji prozor, dok je lagano odjekivao promukli kašalj i tromi korak stražara. Kuće su se zgurile i oslonile jedna o drugu kao da šapatom prepričavaju događaje toga feudalnog grada gospode i raskoša koji su hranili žuljevi težaka, mornara i trgovaca. Krivudave ulice se rastrčale kroz čitav grad i sretale se na tipičnim trgovima gdje se odvijao javni život važnog uporišta moćne mletačke pomorske velesile. Sav grad se šćućurio kao usnuli starac podno lovćenske goleti.

Prvo jutarnje zvono prodrma i ostale i sav je grad odzvanjao... Zaškripe lanci, teško se spusti most i djevojka sva zadrhta. »Što ti je Kate?« upita je majka, a čobanče zanijemi. »Toliko si željela vidjeti dragoga Boga, eto, sad ćeš Ga vidjeti.« I u pratnji zvona uđe svetica u grad, u svoj grad, dragi Kotor. To nije bila njoj počast, nitko je nije ni dočekao, niti pozdravio... to će biti mnogo kasnije, kada bude nošena u triumfalnom ophodu oko cijeloga grada 1930. godine kao »Blažena Hozana«. Tada će prisustvovati 8 nadbiskupa i biskupa uz papinskog nuncija, te oko sto svećenika i više hiljada vjernika.

Dok je ona zabezeknuto gledala visoke kuće uskih ulica, kao da će se srušiti na prolaznika, majka je povuče i uvede u prvu, najbližu crkvu, nedaleko od kapije i bedema. Kad opazi na oltaru raspelo, kako ga je vidjela dok je čuvala stado, osjeti veliko olakšanje, ali i silu kojom je privuče za čitav život. U istoj crkvi je i danas njeno tijelo izloženo štovanju vjernika na pobočnom oltaru.

Majka se morala povratiti kući, jer je srećom smjestila Katu kod bogate i pobožne plemićke obitelji Buća. Rastanak je bio bolan, ali je to za nju tek početak kidanja i lomljenja vlastitoga bića pred Isusom, za Isusa i za njezine drage Kotorane.

Ona je obavljala svoje obične kućne poslove kao sve ondašnje kućne pomoćnice. Trebalo je da prođe kroz mnoga poniženja i svladavanja da prilagodi seosku nespretnost onoj sredini, punoj namještenih manira. Ali ona je naišla na toplo očinsko srce kršćanskog gospodara. Mogla je dopunjavati najosnovnije znanje svoje majke o Bogu i o kršćanskom životu. Mogla je dati oduška davnoj težnji za Kristom, težnji koju je osjetila od onoga časa, kad ga je u viđenju promatrala u sivom okviru crnogorskog krša. I dugo je promatrala raspelo. Šutio je Isus, šutila je ona, ali je njena duša slušala i sve dublje razumjevala. U njenoj je duši dozrijevalo dragocjeno sjeme velikog zvanja, da postane redovnica sv. Dominika. Trebalo je da najprije prođe u svijetu novicijat kršćanske ljubavi i pomoći siromasima, kojih je tada bilo u gradu dosta. Ona se zagrijavala za potpunu žrtvu, da se uzida u ćeliju, iz koje će tek mrtva izaći poslije pedeset godina redovničkog života kao starješica »immurata — uzidanih«, kakvih je bilo još u gradu. To dragocjeno sjeme trebalo je da trune, da gine živo zakopano u neposrednoj blizini katedrale sv. Tripuna, u kojoj je i proklijalo za vrijeme jedne korizmene propovijedi.

Ona će duge sate noći i dana ispuniti molitvom i meditacijom, osobito razmatranjem Muke Kristove, teškom pokorom i ručnim radom. U katedrali se čuva jedan korporal — tjelesnik, rad sestre Hozane. Kroz sitan prozor ona će udisati sav zadah grijeha građana, da za njih izgara, da ih tješi i potiče na molitvu, osobito kad su u neizvjesnosti o sudbini svojih sinova i muževa po dalekim morima. Tu će biti njeno sudište ljubavi i praštanja, tu će ona izmirivati Kotorane među kojima je katkada dolazilo i do krvavih okršaja. Tu će ona prikupljati uzdahe i preporuke građana i vlasti da im pruži ruku, štiti ih i brani. Jednom će čak osloboditi svoj grad od opasne turske navale. Ona će se uvijek moliti, pa štogod ti treba, idi Hozani.

Ona nasljeduje Krista time što na tijelu stalno trpi pet nemilih povreda, ležeći na nespretnim ljestvama od pet pregrada, držeći pod glavom komad drveta omotanog tvrdim platnom, bičevanjem do kraja iznurena, ta kršna Crnogorka. Njezin duhovni život imao je opet svojih napasti i suhoće. Osjećala katkada potpunu osamljenost. U herojskom odricanju uvijek je ostala privržena raspetomu Kristu. »Gdje si bio Gospode, kad su me morile teške napasti?« pitala je sv. Katarina Sijenska i čula Kristov odgovor: »Bio sam u dnu tvoga vjernog srca.« Takvim usamljenim stazama koračali su svi sveci koji su ljubili svoju braću. Tako je i Hozana pedeset godina nosila grijehe feudalnog »grada od trideset crkava«, da zadovolji za njih svojim strogim postovima i dožívotnim nemrsom. Sveta Pričest joj je unosila najviše svijetla i snage u život u ćeliji, uz toliko zanosa, da joj je otupljivala osjećaj gladi i onako oskudne ishrane od malo kruha i vode. Kao što visoka planina odražava svoje obrise nad površinom sivoplave pučine, ta lijepa i čista planinska duša okupana u dubini mistike odrazila je svoju nadzemaljsku veličinu.

Anđeo bijeli s gordih Crnih Gora
Sašo je k žalu talasnoga mora
Sjajnom da svijetli dušom svojom
bijelom narodu cijelom.

Kao rana proljetna ljubičica iz surovih škripova presađena u »civilizirani« grad širi miris teško stečenih kreposti velike pokornice. Često Gospod podiže malene da zasrami velike.

Obdarena viđenjima i darom proricanja već za života je opravdavala glas o svetosti, koju je uvijek skrivala dubokom poniznošću. Jedna epizoda iz ranijeg života priča: Noseći ostatke hrane siromasima koji su svaki dan očekivali pred vratima — na pitanje gospodara u prolazu, što nosi — odgovori: Cvijeće, pa kad je on razgrnuo pregršt, ugleda cvijeće. Jednostavna duša, ponizna, iskrena i spremna da učini ljubav svakome, bila je kao cvijet ljubičice. Od tolikih redovnica naše zemlje, ona je jedina zavrijedila da uđe u bogat imenik svetaca Crkve Kristove, da s oltara štiti, vodi i potiče svoje mnogobrojne sestre u uzornom apostolatu u suvremenom svijetu. Blažena Hozana Pokornica! Kako je sadržajna i potresna ona kratka procesija od pobočnog do glavnog oltara malene crkvice u Kotoru, u kojoj će pred njen dan 27. IV da je prenesu zastupnice četiriju kongregacija časnih sestara i smjeste podno velikog Raspela s crnom mramornom pozadinom... »I ja kad dođoh k vama, braćo, ne dođoh da vam navijestim svjedočanstvo Božje visokim govorom ili mudrošću, jer ne htjedoh među vama ništa drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga« kao da odjekuje riječ sv. Pavla apostola.

Tako je tekao život Kate Kosić rođene 25. XI 1493. u seocu Relezi, u Crnoj Gori, kasnije časne sestre Hozane koja je završila zemaljski život u Kotoru dne 27. IV 1565. Eto skoro četiri stotine godina je trebalo da prođe, pa da se otkrije dalekosežnost njenog kulta — štovanja, kao nenadomjestive zaštitnice molitve i rada za jedinstvo kršćana kod nas.

DOBRI PASTIR

Cvjetnim livadama i obroncima prolaziš,
Pastiru, i bdiješ nad svojim stadom, koje
razigrano životom ne zna, da nestaje
sunčani dan.
Oblaci se zgušćuju, munje se bude, vihor
razvitlava.
Drhti stado uplašeno.
Zalutalo je janje, a iz tmine zastrte pogledu
bliži se urlik krvožednih zvijeri.
Dobri Pastiru, ti čuješ glas izgubljenog ja-
njeta i polaziš za njim kroz noć, što je
pogasila zadnju luč njegova nadanja.
Ti nosiš sirotno janje, što se privilo tvojem
srcu i sazivaš stado, i vodiš ga pod mirni
krov.
Ne dostižu stado nezasitne zvijeri, ni olujni
vjetri.
Ti daješ dušu svoju za ovce svoje i poznaješ
njih i mi znademo tebe.

MOLITVA MALENIH ZA SJEDINJENJE

Bože moj, tako maleno i neznatno sam biće i što mogu učiniti za tako veliku stvar kao što je sjedinjene svih kršćana?

Sa svom gorljivošću svog malenog srca molim Te, o Bože, daj uspjeh naporu onih, koji rade na stvari sjedinjenja. Nadahni svete duše naše na zemlji, da svoje molitve, žrtve i dobra djela podvostruče za ovu veliku nakanu.

Blagoslovi Crkveni sabor, daj mu veliki uspjeh. Neka budu svi oni, koji na bilo koji način na njemu sudjeluju, puni ljubavi, poniznosti i mudrosti. Neka osjete sva braća kršćani veliku čežnju za sjedinjenjem. Zajednička ljubav i razumjevanje neka ranu raskola i rascjepa ozdrave.

Daj, da se u ovoj velevažnoj stvari objavi sila Duha Svetoga. Čovječju upornost neka nadvlada Tvoja samilost, koju doziva Kristova žrtva na križu. Molbi Njegovog Presvetog Srca u koje su uključene i naše žrtve, žrtve nas malih, neznatnih duša, nećeš odreći svoj blagoslov i uslišanje.

Što se ljudima čini nemoguće, Tebi Bogu svemogućemu je moguće i zato sa pouzdanjem gledamo na veliku bratsku ljubav velikog kršćanskog općinstva.

Sveta Bogorodice, Ti nado i ufanje sjedinjenja svih kršćana, ne prestani sklapati svojih ruku, dok ne budeš vidjela, kako sva braća kršćani žive u slozi i jedinstvu. Amen.

VERONIKA

Kaplje krv niz Tvoj blijedi obraz, a ja ne mogu iščupati ni jedan trn iz Tvoje strašne krune.

Ledeni znoj rosi Tvoje čelo, a teški križ pada na razdrte Tvoje rane.

Sine Božji, kako da Ti pomognem, kada Tvoje patnje nitko od nas ne bi mogao podnijeti. Kako da Ti olakšam boli, kada i Ti, strpljiv i nijem, padaš pod bremenom ljudske zloće.

Divljanje razmahano goni Te svome cilju — bezumnost zaslijepljenih diže bič osvete nad Tvojom sagnutom glavom.

Isuse, ovim ću rupcem otrti Tvoju svetu krv, kao sestra Tvoja, koju si našao na Golgoti, u dan posljednje Tvoje boli.

O, kako su nemoćne moje ruke, da Te zadrže, jer Ti moraš dalje, i juri divlji čopor razbješnjelih, juri za Tvojim stopama, koje će blagoslivljati i djeca naša još nerođena.

Krvav je rubac, što ga stišćem na srce, ali što li sam ugledala! Na tkanini Tvoj je lik, Isuse, neizbrisivi Tvoj lik, koji će odsada pratiti sve moje dane do našega ponovnog susreta. Sliku svoju ostavljaš, Patniče, našim smrtnim zjenama, sliku Boga — Čovjeka, Janjeta žrtvenog.

SMRT NAUČNIKA OBRAĆENIKA

Na blagdan Bezgrešnog Začeća umro je u Rimu veliki naučnik, odlični pedagog i revnosni vernik, bivši profesor i rektor rimskog državnog univerziteta i doživotni predsednik Nacionalnog zavoda za višu matematiku — Franjo Severi. Francuska Akademija, koja poklanja članstvo u svakoj naučnoj struci samo jednom stranom naučniku, odabrala je 13 februara 1956 profesora Severija na mesto koje je bilo upražnjeno smrću znamenitog Alberta Ainštajna, te ga tako priznala prvim matematičarom našeg vremena. Moskva, Tokio, Berlin, Getingen i još 30 drugih akademija nauka iskazale su mu istu čast. Među njima je i Papinska Akademija, s kojom je niz godina vrlo vredno sarađivao. Kad se slavila 1943 godine 400 godišnjica smrti velikog Kopernika, Franji Severiju bila je data u Königsbergu prva nagrada kao »najvećem poznavaocu algebarske geometrije« naših vremena.

U svojim uspomenama napisao je za uvod: »Rodio sam se u Arecu kao poslednji od devetoro dece 13 aprila 1879 godine. Bilo je upravo uskršnje jutro. Možda je Gospod hteo baš na taj dan svog uskrsnuća utisnuti svoj pečat mojoj duši, da ona posle kolebanja u veri u kasnijim godinama stupi na spasonosni put, na kojem će je trpljenje uzeti u svoju najbolju školu.«

Otac, bivši Garibaldijev oficir, nije mnogo držao do vere. U očaju je počinio samovoljno samoubijstvo, kad je bilo Franji tek devet godina. Pobožna se majka tada sama mučila s decom te im nastojala ukalemiti u dušu duboku veru i iskrenu pobožnost. Ali kako se tada u talijanskim školama veličala nauka koja nije marila za Boga, a i javni život bio je već zadojen praktičnim materijalizmom, to se i Franjo Severi pokolebao u veri i prestao praktičnim verskim životom. Za učenje bio je izvanredno vredan, tako da je sa 21 godinom života svršio fakultet te sa 25 godina bio postavljen za redovnog univerzitetskog profesora. Uz algebarsku geometriju sjajno je vladao i diferencijalnom geometrijom, teorijom diferencijalnih jednačina, integralnim računom, teorijom relativiteta i topologijom.

Trebalo bi 20 debelih knjiga za sve njegove rasprave. U svom životopisu kazao je da ga je u prvim gimnazijskim godinama profesor matematike odbijao od matematike da tobože nema za nju sposobnosti.

Franjo Severi bio je ne samo matematičar svetske klase, nego je imao i duh pravog humaniste. Kao univerzitetski profesor učio je latinski, pošto nije imao u srednjoj školi za to prilike. Uvek se trsio da se oslobodi utešnjenosti u koju ga je nužno nastojala gurnuti matematika. Njegovi slušatelji divili su se njegovoj dubini i genijalnosti, kao i izvanrednoj jasnoći i bistrini duha.

Po njegovom mišljenju pravi matematičar treba da poseduje u velikoj meri bujnu fantaziju. »Leti se krilima, iako posle valja hodati nogama od olova«, znao bi kazati i produžiti — »matematika napreduje zahvaljujući stvaralačkoj snazi mašte.«

Koliko je više napredovao u naučnom istraživanju, to je bolje upoznavao ograničenost nauke. »Moje osobno iskustvo je istorija naučnog razmišljanja, koje se kao rasipni sin otkinulo od čistih izvora transcendentne istine, uputilo se oholim pozicijama naučne izvesnosti, a onda se u izvesnom trenutku nađe na granici gde se sva naučna izvesnost uzdrma.« Jeste, misterija budi u ljudskom duhu strah pred neizmernim i večnim. Franjo Severi je svoje stanje izrazio rečima engleskog pesnika Šelija: Zalutali u hirovita viđenja — vodimo neplodnu borbu s priviđenjima — i u jednom nastupu ludila — probadamo oštricama našeg duha neranljive ništice.

Veliki matematičar je sve dublje upoznao da nauka čoveku nije dovoljna. Ona je više manje pokušaj da se čovek približi višim istinama, velikom Režiseru, koji se krije iza svega vidljivoga.

Roger Beken, engleski redovnik, koji je umro 1294 te bio jedan od najčuvenijih naučnika srednjeg veka i najoštrijih duhova uopće, napisao je: »Delimično znanje udaljuje od Boga, savršeno znanje opet vraća k Bogu.« Tu je istinu Franjo Severi potvrdio svojim životom. Te je reči protumačio u svojoj knjizi: ‚Od nauke do vere' (Dalla scienzia alla fede, Assisi. 1960).

Godine 1952 umrla mu je žena koja mu je bila »razumom ljubavi« druga majka i nepogrešiv vodič. Njezina ga je smrt otreznila, da se svom dušom odlučio za veru. »Moj povratak Kristu, tako pripoveda sam, »počeo je već pre više decenija, ali izgubljeni sin svoje putovanje još nije dovršio. Bog je bio tako dobar da mi je dao dovoljno vremena. Smrt moje razumne i tako plemenite žene govorila mi je: »Učini posledni korak i stupi u Gospodnju kuću! Njegova će te milost ohrabriti.«

Bol pred kojim čovek drhće i beži, gotovo je uvek najviši dokaz naše duhovnosti. Treba da ga prihvatimo, crpimo iz njega novu snagu i odredimo duši njeno pravo mesto: iznad tela koje trpi. U tami u koju nas povede trpljenje, pokažu se nebeske zvezde i rimska cesta te suze operu oči naše duše.

Veliki matematičar je jasno upoznao da treba očistiti dušu velikom ispovedi. Na velikom zboru studenata tokom ferija u Asi-

ziju ovako je opisao ovu operaciju: »Žarkog popodneva 28 avgusta 1952 popeo sam se na padinu gde stoji samostan Kamaldoli. Bilo je prvi puta posle 50 godina, otkako sam se udaljio od vere, koju je usadila majka u moje detinjsko i dečačko srce; prvi puta posle pola veka, kako se nisam približio ispovedniku.

Ono svetlo, razdragano i srećno poslepodne sam se u samostanu susreo sa divnom dušom nekog misionara, koji sada tamo živi kao pustinjak. Taj je imao duboko razumevanje za mene, pa je s mojom ispovedi spojio svoju. (Što je mogao ispovednik učiniti plemenitijeg i korisnijeg?!) Kad sam mu razotkrivao svoje grehe, odgovarao je: »Ne plašite se, i ja sam učinio to i ono; i ja imam svoje muke i napasti nečastivoga, ali me Božja dobrota drži. Valja se odupirati. Nema greha, koji ne bih mogao učiniti.«

Napolju su me čekali redovnički general i njegov pomoćnik. Zagrlili su me; sunce je zalazilo, a meni se činilo da mi ono s poslednjim zrakama šalje nežni smešak čitavog svemira. Moja je duša disala novi zrak. Bio sam drugi čovek. Ko veruje, taj se moli; ko se moli, taj veruje. Tako je otsele živeo veliki matematičar. Molio se, primao svetu pričest i na svakom kongresu on je barem jednom rečenicom javno ispoljio svoje katoličko ubeđenje. Hteo je da bude stopostotan katolik. Takvim se vernicima on naime divio već g. 1936—37, kad je predavao matematiku na japanskim univerzitetima u Tokiu i Sendaju.

Poslednjih godina Franjo Severi je bolovao od raka na bubrezima što mu je prouzrokovalo velike bolove. No, naučnik je neumorno radio uprkos bolesti. Još za Božić 1959 poslao je u Asizi članak u kome potresnom religioznošću i poniznošću gleda na svoje patnje i svoje znanje. »Bolovi su u meni dovršili čudo, da je duši nadošlo bistrije gledanje neba. što me je krepilo za daljnje trpljenje.«

Za svoga prijatelja Alberta Ainštajna bio je ubeđen da je umro s čežnjom za svetlom Božje istine, napose posle poslednje posete u Prinstonu u SAD. Nauka je mogla Ainštajna dovesti samo do praga velike Tajne. Preko praga je moguće stupiti jedino s verom u Krista, koji nam je doneo Božju objavu. Ainštajn je s poštovanjem govorio o veri te je s ushićenjem ustanovio: »Ako promatram svet, čini mi se najnerazumljivije to što je razumljiv.« »Zašto je razumljiv?« ispituje se Franjo Severi i odgovara: »Zar nije možda samo pomoću svetla, koje je Gospodin poklonio našem razumu? Ainštajnu je za taj poslednji korak nedostajala škola trpljenja, kakvu je Bog darovao meni u poslednjem periodu života.«

O odnosu između nauke i religije govorio je jednako kao veliki francuski lekar i biolog Lekomt de Nui, koji se isto sa svom dušom povratio veri posle 30 godina, provedenih u ateizmu: »Oni koji su planski pokušavali bez ikakvog dokaza uništiti veru u Boga, učinili su nenaučno delo. Jer čovek konačno nađe svuda, bilo u neizmernom svemiru, bilo u neizmerno sićušnom atomu, bilo u samom sebi, u postanku, u toku i u svršetku života divno svedočanstvo za Boga.«

Sa ovakvim ubeđenjem Franji Severiju zasjalo je svetlo večne Mudrosti.

Uskršnja priča

SPASITELJEVI MINUTI

Uskrs je bio blizu.

Laskao sam sebi da sam prilično dobar. Premda sam imao teške pripreme za izvanredni ispit na Sveučilištu, nije mi se dogodilo ni jednom da navečer zaspim, a da ne molim, da ne zahvalim. Premda su me dva puta neki kolege čekali pred crkvom i zapovjednički me htjeli odvući u kino, nisam popustio njihovim riječima. Nije me svladala zbunjenost zbog njihova prepada, ni prijetnje da će me izrugati u nekom velikom društvu. Nisam propustio ni jednu nedjeljnu misu.

Što se tiče onog dijela duhovnog rada, u kojem govorimo »Gospodine«, bilo je sve u redu. Ali ostao je naporniji dio — »vršiti volju Očevu«. Jesam li i tu sve ispunio? Sve... to i nije moguće. Bar nešto?

Savjest mi nije previše blistala. Baš u zadnje vrijeme, u korizmi, zato što nisam bio bučan po običaju, nastojao sam ipak sebi pogodovati na drugi način. Bio sam dosta lijen, trošio sam vrijeme na prazne priče.

Misleći o tomu odjednom sam se sjetio:

»Ni uskršnje stihove nisam napisao«.

A bio je zadnji čas. Već sutra prije podne, rano, župnik će staviti u vitrinu uskršnje slike i članke. Ja sam mu obećao napisati na bijelom kartonu, tušem, krupnim slovima jedan uskršnji stih. Dobro pišem umjetnička slova i župnik se vrlo veselio kad sam mu to sam predložio.

Treba poći odmah. Stavio sam u torbu bočicu sa tušem, pera, olovku, ravnalo i karton. Požurio sam da stignem na vrijeme.

Jer kroz jedan sat župnik će već služiti večernju misu, a iza toga se ne može k njemu, jer ima drugih dužnosti i raspored, koji je gotovo nemoguće promijeniti.

Žurio sam ulicom i kušao u sebi recitirati stihove, koje imam napisati. Nisam ih znao dobro.

Sve više sam žurio da stignem »u pravi čas« i da napišem uskršnje stihove, koji će iz male vitrine na crkvenom zidu mnogo reći onima, kojim je stalo do istine, puta i života.

A tada su — kao iz oblaka — pali pred mene njih dvoje: Kora i Milan. Vukli su prazne torbe i mreže sa praznim bocama.

— Poći ćeš s nama, — rekla je Kora. Uvijek je govorila zapovjednički, ali tako dražesno, da je čovjeku bilo teško odbiti. Osim toga, njezino društvo mi je godilo, a nikad nisam imao prilike da s njom dulje razgovaram. Bila je bogata, ohola i razmažena. Gledala je svakog s visine, pomalo i mene, pa mi je sada ovaj poziv bio iznenađenje, gotovo neočekivan dar.

— Kamo ćete? — pitao sam.

— Kod mene će biti veliko slavlje na drugi dan Uskrsa, — reče Kora. — Doći ćeš i ti, zar ne?

Ovo pitanje ne bi trpjelo nikakvog kolebanja. Bio sam zbunjen i radost mi se vidjela na licu, pomiješana sa izrazom neodlučnosti.

Lijepa djevojka je to opazila i dodala:

— Znam, nisam te nikad pozivala, premda smo skupa na Sveučilištu. Ali, ti si bio jako povučen, kad god se radilo o mojem društvu. Sad je toga dosta. Doći ćeš...

— Hvala, hoću, — rekao sam.

— Zato ćeš nam sada pomoći da prenesemo piće do Korine kuće, — javi se Milan. — Baš smo gledali lijevo i desno — tko će od kolega naići da pomogne, jer ne mogu sam nositi toliko punih boca, a Kora čuva ruke zbog glasovira i ne smije nositi previše teški teret.

— Razumije se samo po sebi da ću pomoći, — rekoh.

Bio sam zadovoljan što ću pomoći Kori. Čudno ponosit. Sjetio sam se još nečeg: iskoristit ću ovo da od Milana tražim natrag svojih tristo dinara, što sam mu posudio još prije nekoliko mjeseci, a on šuti i ne vraća novac. Toga sam se sjetio, ali sam, zbog toga i zbog usluge Kori, zaboravio dvije stvari. Prvo: Milanove riječi »gledali smo tko će naići da pomogne«, pa nisam odmah bio svijestan da me zbog ove usluge i ni za što drugo zovu na svoju domaću zabavu, na Uskrs. I drugo: zaboravio sam da moram prije večernje mise napisati uskršnje stihove.

Hodali smo neumorno iz trgovine u trgovinu, tražili najbolja pića, pitali gdje ćemo naći ona, koja nisu tu mogla da se kupe. Kora nije bila nikako zadovoljna. Kad smo na povratku, umorni, natovareni teškim bocama htjeli ući u tramvaj, bilo je na stajalištu tako mnogo svijeta da smo morali pješice.

»Kad je dala tolike novce za konjak, rum, šampanjac, viski i što ja znam, zar ne bi mogla platiti taksi do kuće svojim nosačima«? — pomislio sam, malo srdit na Koru. Prije podne sam unosio ugalj u podrum kod svoje kuće, žurio sam u dva sata na sveučilište, pa nisam čestito ni ručao i ćutio sam se slab, umoran.

— Dobro je što idemo i natrag pješice, — rekla je Kora, dražesno mašući praznim rukama, jer nismo dopustili da ponese ni jednu bocu. — Dobro je ovako, jer mogu još pogledati izloge i sjetiti se što sve da kupim, da ne bi nešto nedostajalo za našu zabavu.

Bila je doista lijepa i smiješila se ljubezno, pa sam prestao da se srdim na nju i bilo mi je drago što se mučim zbog nje. Ona je opet ulazila tu i tamo, kupovala slatkiše i voće, trake i razne ukrase. Tek kad smo stigli pred njezinu kuću, ja sam se sjetio onog, što nije dužnost, ni obaveza, što je čin dobre volje i ljubavi, a što sam zapostavio zbog ovog svega. Nije mi više bilo do onih tristo dinara kod Milana, mrzio sam te novčanice, zbog kojih sam, također, zaboravio ono što je važno.

— Dođi gore, — pozvala me je Kora. — Probat ćemo nešto od ovog pića.

Odbio sam odlučno, ubacio u lift mreže sa bocama, pozdravio se na brzinu, potvrdio da ću doći na zabavu i odjurio niz ulicu.

Ne samo da je večernja misa bila već završena, nego su i vrata na župnom dvoru bila već zaključana. A tu je kućni red bio strog i nije se moglo zvoniti i lupati, sada svakako ne, jer je sat na tornju pokazivao deset minuta do deset sati. Zapanjio sam se: zar je u kupovanju i hodanju prošlo više od tri puna sata?

»Da sam barem uzeo od župnika stihove, napisao bih kod kuće, ali i za to nisam imao vremena...«

Čemu da lažem sebi? Za slične stvari, kao što je ovo večeras, ova uzaludna šetnja, imao sam i previše vremena. Sate i dane. A deset minuta se nije moglo naći da odem i uzmem stihove.

Tješio sam se da ću sutradan rano ustati i otići do župnika, koji je na nogama već u pet sati. Napisat ću stihove — potrebna mi je samo jedna ura — i on će stići da ih stavi pod staklo, na zid.

Međutim, dogodilo se da sam sutra ustao iz postelje kasnije nego što sam mislio. Nisam se probudio kada sam to želio. Sa tušem i kartonom, sa olovkom i ravnalom u torbi dotrčao sam, sav u znoju, do crkve. Da, bilo je već osam sati i uskršnje slike,

sa uskršnjim člancima već su bile u vitrini. Ruke su mi klonule i činilo mi se da je mali ormarić sa staklom — bez lijepih stihova — posve prazan i pust, kao tijelo bez duše...

*

Korina zabava me je porazila. Kakva je to uopće bila proslava Uskrsa? To nije bio Uskrs.

Bila je to gozba iz poganskih vremena, gdje su svi došli jesti i piti, prejesti se i opiti se, plesati neskladno i pijano, luđački obijesno plesove upravo onakve, kao iz poganskih vremena. Što se tu moglo naći od čistoće i bogatstva uskršnje radosti?

Milan je bio pijan, pa je mene napao da sam ja njemu dužan tristo dinara, htio me je udariti, ali nije bio siguran na nogama, pa nije ni ustao sa stolca. Kora je grozno izgledala, jer joj je od pića bilo zlo, pa je nestajala u kupaonici i vraćala se zelena, stisnutih očiju, neraspoložena. Jedni su pjevali neskladno i kričali kao majmuni, drugi su se svađali. Neki su igrali karte za novce, jako slični kockarima pod križem, koji su igrali za — Kristovo odijelo. Govorile su se same gluposti i svinjarije, jer je teško piće kolalo žilama i teško se taložilo na mozak. A ja sam sve to gledao i opet pitao: gdje je tu Uskrs? Sve ovo je samo žurno, bijesno, bezglavo bježanje od Uskrsa, od istine i života. Maglena daljina, koja surovo i sigurno raste između ovih ljudi i uskrsnuća. A tada sam se okrenuo sebi, bezglasno, u mislima, oštro i ogorčeno:

— A što tu osuđuješ i prosuđuješ — oni, oni! I ti si tu! Ti si pomogao dopremiti ovo piće da ih učini još jadnijim nego što jesu, bez vjere i puta. Za to si našao vremena. Zbog Korine varljive dražesti i od Milana očekivanih novaca. I to u ono vrijeme, kad je trebalo činiti nešto posve drugo. Kada sam imao napisati riječi istine da dođu pred oči onima, koji vjeruju. I ovima, koji ne mogu vjerovati, doista. Zašto, zašto?

Izišao sam prije svih. Bilo mi je tužno pri duši. Za Spasitelja — a to znači za sreću mnogih oko mene — nisam imao dosta vremena. A za građenje zida daljine, između onih koji lutaju i uskrsnuća — imao sam vremena i previše. U tom građenju sam, skupa s njima, sudjelovao bezglavo, ne misleći što činim.

Te večeri sam molio za misli i odluke muževne i trijezne, za snagu u duši i milost — da mi ništa ne bude važnije od minuta i sati darovanih Njemu, Najdražem, a to znači — učiniti mu dragim mnoge oko sebe, prateći ih, umjesto do vinskih podruma — do Njegovih cesta. Ponavljao sam nešto promijenjene uskršnje stihove:

— Ako Tebe, prije svega,
sa mnogo ljubavi ne potražim,
neću čuti riječi o Uskrsnuću
u pravi čas,
niti ih javiti drugima.

Ako svaki pravi minut i sat
darujem drugima
od Tebe daleko,
umjesto Tebi — za Uskrs svoj
i mnogih oko sebe,
nisam Te vrijedan, Spasitelju!

MALI TE-ČIAN VELIKOM KAMISANU
(Misijska priča iz Japana)

Mali Te-Čian bio je sinčić čuvenog japanskog stručnjaka za nadzvučne avione. Taj se proslavio mnogim pronalascima na području aeronautike. Radio je u početku u Tokiju, a za vreme rata bio je prebačen u unutrašnjost. Konačno je došao u Hirošimu, mesto poznato ranije po jakoj katoličkoj župi sa vanredno razvijenim verskim životom, a docnije po prvoj atomskoj bombi, koja je tu prvi put pokazala svoje strašno razorno dejstvo.

Taj visoko kulturan i obrazovan stručnjak bio je duboko vezan na stare japanske tradicije i u verskom pogledu. On se u Hirošimi upoznao s katoličkim misionarima, i svojih sedam sinova, među njima i najmlađeg Te-Čiana, poslao je u katoličko zabavište ne u želji da postanu kršćani, nego da prime solidno vaspitanje. On je javno priznavao da su katoličke institucije u tom pogledu nenadmašive te da im se može poveriti odgoj dece.

Misionar je često razgovarao s tim stručnjakom o odgoju dece, a istovremeno i o kršćanstvu. Ovaj je rado slušao te razgovore, ali kad je trebalo dati neki sud, on je uvek našao izgovor da je izbegao odgovor. Vreme je prolazilo, inženjer je bio uvek ljubazan, ali uvek i hladan prema kršćanstvu, tako da je misionar izgubio svaku nadu za njegovo obraćenje.

Misionaru je preostala samo molitva i pouzdanje u delovanje milosti. Znao je kako se ljudi vezani na svoju slavnu tradiciju teško rešavaju da s njome prekinu i prihvate nešto sasvim novo.

Jednog je dana misionar došao inženjeru službenim poslom. Ovaj ga radosno dočeka u svom lepo uređenom vrtiću i bez mnogo okolišanja sav radostan izjavi: »Oče, vrlo mi je drago što ste došli. Volim da s vama raspravljam o dubokim problemima života, o odnosu čoveka prema čoveku, čoveka prema samom sebi i prema Bogu. Ali danas

imam naročiti razlog da se radujem vašem dolasku. Vi ne možete ni zamisliti o čemu se radi. Radi se naime o mom krštenju. Znam da ste Vi davno želeli to postići, a videli ste da sam ja stajao daleko od te pomisli. Ja sam od svega početka cenio vašu veru i vaša izlaganja, ali sam duboko cenio svu svoju nacionalnu prošlost i svoju veru koja je tako usko povezana s našom istorijom. Nikada nisam pomišljao da bih postao kršćanin, iako sam rad katoličke Crkve i katoličkih misionara uvek posmatrao s najvećim poštovanjem. I eto, što nisam mislio, došlo je kao grom iz vedra neba. I danas ja više čeznem za krštenjem nego vi da me vidite u svojoj verskoj zajednici.«

Misionar nije mogao verovati svojim ušima. Sve je to zvučilo suviše radosno. Jedna velika duša da se na tako neobičan način odaziva zovu milosti. Čuda se još događaju. I dok je on tako iznenađen razmišljao je li sve to zaista istina, inženjer je smešeći se posmatrao začuđenog misionara, a zatim nastavio svoju priču.

»Znam, da bi hteli znati kako je došlo do te velike i iznenadne promene u mojoj duši. Kažem vam, da sam vas i Katoličku Crkvu visoko cenio. Znao sam da vi želite da bih i ja postao katolikom. Ali ja nisam nikada osećao u svojoj duši sklonost i potrebu za tim korakom. Ali juče se dogodilo nešto vanredno. To je načinilo preokret u mojoj duševnosti.

Jučerašnji dan je bio kao i svi ostali: radio sam naporno od ranog jutra do večera. Kad sam došao kući skupila se sva obitelj kao obično na zajedničku večeru. Ja sam uživao u svojoj deci gledajući čas jednog čas drugog sinčića. Oko mi zapelo na najmlađem petogodišnjem Te-Čianu, kojega dobro poznate iz vašeg zabavišta. Na njegovom je licu bila neka vanredna ozbiljnost. I kada je večera bila gotova, on se povukao u svoju sobu. Pitao sam se što treba da to znači? Zašto se nije igrao s ostalima kao obično? Poslao sam starijeg sina da ga pozove. Na njegovom licu je bila vanredna mirnoća i bio je spreman da prihvati igru. Pozvao sam ga k sebi i počeo s njim razgovor.

Zatražio sam da mi kaže zašto se udaljio iz sobe i što je radio sakriven u drugoj sobi? Sa nevinim smeškom mi je pogledao tako prodorno u oči te bez kolebanja odgovorio: »Tatice, ja sam se molio«. »A kome si se molio?« — »Molio sam se Velikom Kamisanu (Bogu).« — »A što si ti tražio od Velikog Kamisana?« — Pritisnuo je svoja malena ustašca na moje uvo i zagrlio me obasipajući me poljupcima. A zatim šapatom poverio svoju veliku tajnu kao da želi da je niko drugi ne čuje: »Molio sam Velikog Kamisana da primiš krštenje i da dozvoliš da budem kršten i ja, a i braća moja, da budemo svi Isusovi. Ti znaš za Isusa, koji stanuje sakriven u onoj lepoj kućici kod našeg zabavišta. Naš misionar i sestra učiteljica toliko su nam lepoga o Isusu pričali, kako nas on voli. A da budemo njegovi prijatelji, moramo se krstiti. Ko se ne pokrsti, ne može k Isusu doći. Je li tatice, da i ti voliš Isusa, jer te on voli, i da ćeš dozvoliti da budemo svi njegovi!«

Mali se još jače privio uz mene i onda me opet tako prodorno pogledao svojim nevinim očima, da sam osetio u svojoj duši vanrednu promenu, kao da mi je po sinčiću sam Bog progovorio. Osetio sam u duši takvu svetlost, da mi je bilo sasvim jasno da moram učiniti taj korak, da moram postati kršćaninom. I volja je dobila takvu snagu da nisam video nikakve prepreke više; i zato se tako radujem vašem dolasku, da vam mogu saopćiti svoju i vašu radost. Eto, to je Bog učinio po molitvi malog anđelčića petogodišnjeg sinčića Te-Čiana, koji i sam još nije preporođen krštenjem.«

Suze radosnice su bile u očima inženjera Arrupe a i u očima misionara, koji nije mogao da se nadivi vanrednim putevima božanske milosti. Bog se poslužio malim nekrštenim detetom, koje je prosvetlila sama blizina velikog Prijatelja nevinih. Slušao je mali dečak o Isusu, velikom Prijatelju, i gledao je kandilo pred svetohraništem. To je bilo dovoljno, da je milost Božja zapalila u njemu želju za ključem do svih milosti — za svetim krštenjem. Ne znajući molio je, i Bog je molitvu uslišao, jer molitva nevine dece Bogu je najmilija.

ALELUJA

Uskrs je. Idući poljskim putićem u crkvu, možda nam slab izgled posijanih njiva ugušuje radost, koju uskršnje vreme budi u našim srcima. Godina je možda i u ovom kraju podbacila. Ovde su rod uništile poplave, onde neprekidna suša, te je prazno i slabo niklo. Negde je mraz škodio usevu, negde ga uništili miševi, koji su se nenadano u jesen pojavili. I kako se onda može radosno pevati aleluja, kad je očigledno, da idemo iz jedne zle godine u drugu sličnu ili još goru? Polja pre liče na groblja nego na kolevke. Ali čujmo!

Seva se diže prema nebu i nad snežnim pokrivačem na polju, ma da ne vidi ni zrnce ni travku da se njima nahrani. Ona i u oskudici slavi svojom pesmom Stvoritelja, jer je On u nju usadio poverenje i nadu da je negde u daljini na pomolu nov život i da će posle oskudice ipak doći obilje. Sve-

mogući se stara o svakom svom najsićušnijem stvoru. Zato i pored trenutnog slabog izgleda njiva ili drugog nekog neuspelog posla, imajmo puno povjerenje u Gospodina, da će On na vreme sve okrenuti na dobro! Zato pevajmo aleluja! Aleluja na groblju, čak i nad otvorenim grobovima! Jer kršćanin zna da ono posljednje nije smrt nego život, a kršćanska mudrost nije u spoznaji prolaznosti nego u poznavanju cilja zbog kojega sve ostavljamo, da bismo stigli do ispunjenja.

I Uzvik »aleluja« nije se održao do naših dana preko sitnih i srećnih usta. Nije jedno sito i srećno pokolenje predalo i doviknulo drugom sitom i srećnom pokolenju: aleluja. Naprotiv! Taj je pozdrav došao iz grobnice u katakombama. U ono vreme užasnih progona i silnih stradanja preživeli bi kršćani najpre dostojno pokopali svoje mnogobrojne mrtve mučenike u grobnicama katakombi, zatim bi izašli na dnevnu svetlost i puni vere pevali bi aleluja, hvaleći Gospoda Boga za poslanstvo života, za radost velike nade.

Aleluja je i nasleđe od naših otaca. Zar nisu vekovima razni strašni pohodi: kuga, požari, ratovi uništavali sve, te je ponegde ostao zaista samo goli život na zgarištu ili samo malo razvalina. Pa ipak! Iz ovako ojađenih srdaca, niko nije mogao iščupati veru i nadu u Uskrsnuće svega što je izgledalo za uvek propalo. Duhovne su oči naših predaka bile uprte u Uskrs noći, koji je poput gorućeg stuba pokazivao pravac. Duše su se hranile verom i nadom u Stvoritelja kao nebeskom manom, na očigled pustoši. Sa pesmom aleluja pobeđeno je očajanje, jer je Bog održao reč i ispunio svoje obećanje davši Sina svoga da strada, a potom da uskrsne za čovečji rod. Kršćanin zna da je deonik te slavne Tajne i nikakova vremenita nesreća neće ga baciti u malodušje. On će pevati: aleluja! Ipak smo odabrani, ipak smo pozvani! Aleluja!

USKRS JE IPAK DOŠAO

I to uskrsno jutro je sam doručkovao, kako to već duže vremena čini. Naglo se zatim počeo opremati, te bez riječi izletio iz kuće zalupivši žestoko vratima. Žene i djece ni danas nije pogledao. A njih troje nije skidalo svog pogleda s njega. Bilo je u tim preplašenim pogledima tuge, boli i očaja.

Otišao je, kao svakog dana, u obližnju seosku krčmu. Njih troje su ostali sami. Na sam Uskrs. Ostali su i dalje sjediti na svom starom mjestu, na trošnoj klupici kod pećice. Majka je sjedila, a njih se dvoje oslonilo na nju. Šutljivi i preplašeni bili su veoma slični nekom kamenom kipu.

Bog zna, da li su ta još sitna dječica štogod mislila o nesreći u svojoj obitelji? Ali u glavi njihove dobre majčice, mučenice, rojile su se teške misli. Netremice se nekud zagledala i mislila: Bože moj, pa ni danas na sam Uskrs nije ništa bolji prema nama. Kako samo može jesti sam, a zna dobro da ga požudno gledaju njegova gladna djeca? Da, njemu mora biti najbolji zalogaj, a šta ovim jadnicima? To on ne pita. Kako je strašno! Otišao je da potroši možda zadnji novčić, a mi nemamo dovoljno kruha ni za današnji dan. Bože moj, pogledaj nas sirote!

Sve vrijeme ovog tužnog razmišljanja djeca su je sažalno i uporno gledala u oči. Ona nije opazila kada je nešto starija djevojčica prstićem dala znak svom braci neka bude miran, jer je primijetila da želi progovoriti. Znala su ta jadna djeca da mamu nešto boli, pa da bi joj časak šutnje ublažio bol.

Suza u majčinu oku najednom zasja čudnim nekim sjajem. Kao sunčanom zrakom ozareno, njeno se lice razvedri, pogled se smiri, postaje siguran. Ipak je danas Uskrs! govori njeno srce. Prvi je Uskrs zasjao na Golgoti — poslije Velikoga petka! Iza katastrofe, Petrovog odricanja, Judinog očajničkog svršetka.

Majka se trgla i brzo pošla da nađe nešto za djecu. Znala je dobro: ono meso što je preostalo njihovom ocu kod doručka ne smije im dati. On će ga bezdušno tražiti za sebe. No, ipak vješto je otcijepila svakom djetetu mali komadić, koliko je mislila da otac neće primijetiti. Djeca su tražila još, ali se nije usudila dati više. Majka im je donijela lončić sa mlijekom, komadić tvrda kruha i svakom po jedno uskršnje jaje. Kakva radost u očima bijedne dječice, kad su ugledala išarana uskršnja jaja! Ovo je za njih bilo vrhunac sreće.

Djeca su brzo sve pojela, a zatim se veselo umiljavala oko majke, koja još ništa nije okusila. Mučila ju je misao na muža, kad se pijan povrati. I danas, na sam Uskrs! Bila je gladna, ali nije osjećala gladi.

Otvorila je prozorčić, kad začuje u blizini divlju viku i paklenu psovku. To je njegov glas, to je njegova psovka. Navraća kući, jer je gladan da pojede neku hranu ili je gladan njih troje. Uđe u sobu uz silan tresak o vrata. Zateturao je prostorijom i svalio se na klupu za stolom. Svi su drhtali kao pruće na vjetru. On ih je ošinio okom i zarežao prema njima: »Nosi jelo!« Majka se digla,

potražila njegovo meso i nešto druge hrane te sve postavila na stol pred njega

Njemu nije bilo do hrane, uhvatio je hranu sa posuđem i sve skupa bacio ženi u lice, da joj je procurila krv sa čela. Kad je ugledao krv, razbijesnio se te skočio prema njoj s nožem u ruci. Uspjela je dohvatiti oboje djece i istrčala je iz kuće. Bježali su i na sav glas plakali.

Kao beskućnici lutali su poljem i stigli do svoje malene njivice. Tu su sjeli i ostali do mraka. Trebalo bi u crkvu, na svečanu misu i slušati divne uskršnje pjesme, brujanje orgulja, ali u takvom stanju... nemoguće. Razgovarali su o tome. Majka je pripovijedala djeci o Kristovoj muci na Kalvariji a onda o slavnom uskrsnuću iz hladna groba. Tako su svi troje zaboravili na glad i svoju bijedu.

Tek kada se smrklo, krenuli su prema domu. Pred vratima su osluškivali, podrhtavali u strahu, ali vrata su bila zaključana. Kako nisu imali ključa, nije im preostalo drugo nego da provedu prohladnu uskršnju noć u zaklonu stoga sijena u dvorištu. Kad je majka već načinila skroman ležaj misleći da će dječica ipak usnuti, sva je protrnula kada su joj oboje šapatom zavapili: »Mamo, gladni smo!« U svojoj materinskoj ljubavi bila je spremna da im i svoje srce raskida da ih nahrani, samo kad bi mogla. Sirotice nisu mogli zaspati, pa je majka odlučila da ih pošalje susjedu, tobože da im nešto pozajme, pa će tom zgodom nešto dobiti.

Oboje su otišli, a majka je ostala sama i strepila od pomisli: A što onda, ako im ništa ne dadnu? Mališani su se plašljivim korakom približavali susjedovoj kući. Kroz prozor su vidjeli bijelim stolnjakom pokriven stol i tamo razne vrste mesa, kolače, vino i drugo koješta što oni nisu još nikada vidjeli ni okusili. Vidjeli su i malog susjedova sina, inače svog prijatelja u igri, kako sjedi u majčinu krilu i gleda po punom posuđu, jer iz svih mogućih vrsta izabire sebi najdraži kolačić. Siroticama je stao dah, misli i osjećaji. Samo su oči dalje ostale prikovane uz prepun stol.

Glad je natjerala mališane da su se približili susjedovim vratima i bojažljivo pokucali. No, prvi koji ih je čuo i probudio se, bio je susjedov pas, koji se stvorio pred njima, tako da je male prosjake obuzeo smrtni strah.

Susjeda je dotrčala da vidi tko dolazi u tako nezgodno vrijeme, baš za večere na sam uskršnji blagdan. No, u tom je preteče njen jedinac. Brzo je mališan najavio uz viku svojima, tko su ti došljaci pred vratima: »Došli su odrpanci«. Svi su ih susjedi zvali tim pogrdnim nadimkom. Mali je svojima barem još tri puta ponovio pogrdne riječi, kojima su se njegovi glasno smijali.

Njegov je otac ponosno gledao na kuražnog sinčića, koji se zabavljao s odrpancima i s velikim komadom kolača opet odletio pred vrata. Sirotani bili su bez riječi, netremice su gledali dosta krupne mrvice koje su padale pred njima na zemlju. Silna im je glad šaputala neka ih kupe da se barem malko zasite. No, ni to im nije bilo dano.

Prizor se završio ljutim povikom susjeda: »Zar nam i danas dosađujete? Nosite se kući!« Očeve je riječi ponovio par puta njegov jedinac, bodrio svoga psa neka otjera odrpance. Prestrašene sirotice su brzo izletjele iz susjedova dvorišta, a pas je bio nagrađen obilnom večerom.

Susjedova obitelj ostala je kod punog stola zadovoljna što se oslobodila dosadnih prosjaka. Male izgurane sirote dotrčale su svojoj majci pod stog sijena. Našli su je kako »tvrdo spava«. Kao male ptičice tiho su se stisli uz nju, zaboravili na svoj glad i tvrdo zaspali. Snivali su o krasnim kolačima, krupnim mrvicama te barem u snu osjećali slast uskršnjih kolača.

Njihova se majka tek u svanuće »probudila«. Nije se probudila, nego došla k sebi. Uveče je naime sve čula što se dešavalo sa sirotom djecom, pa se onesvijestila. Djeca su dosta dugo spavala, nije ih htjela buditi, neka se dobro odmore od strašnog dana.

Ona je u duhu gledala Lazara, koji čeka da sa bogataševa puna stola padne mrvica... Da, Lazara je čekalo mjesto u nebu. Onaj koji je uskrsnuo i njega, Lazara je vidio...

Muž se nije vratio kući. Majka je neko vrijeme čekala, onda je provalila slaba kućna vrata i nahranila gladnu dječicu. Sa strahom je iščekivala očev povratak. Nije dolazio ni prvi, ni drugi ni treći dan. Tek četvrti su ga dan mrtva dovezli kući. Poslije višednevnog pijančenja vraćao se iz obližnjeg sela kući. Na mostu preko riječice je zateturao, pao preko oniske mostne ograde i utopio se.

Kad su ga sahranili, svi su govorili: »Sam Bog joj je pomogao, da ga se riješila!« Ona je u to bila uvjerena. Vjerovala je u Uskrs.

Junački se dala na posao, da obnovi svoj dom. Svojoj djeci govorila je o idućem Uskrsu, koji će biti mnogo ljepši od ovoga, što su ga preživjeli.

Susjedov sinčić nije više djecu nazivao odrpancima. Bila su čista, uredna. Kad je jednog dana obolio, posjetili su ga, donijeli mu cvijeća.

Idući je Uskrs osvanuo sunčan. Susjedova kuća zavila se u crno, jedinac sin je podlegao bolesti. Dvoje udovičine djece nosili su mali vijenac od svježeg bijelog cvijeća na njegovom pogrebu. Njihova majka šaputala je svojoj susjedi riječi o Uskrsu, koji dolazi iza Velikoga petka.

MONSINJOR SORIA I NJEGOVI MOMCI

Monsinjor Soria je dušobrižnik u kaznioni u Alesandriji u Italiji. Već malo stariji čovek, potpuno sede kose, sa velikim borama na obrazima, a oči su žive, bistre, smešak oko usana, a duša puna ljubavi prema njegovim momcima. To poslednje je karakteristika njegova bića.

Godine 1924 nastupio je službu dušobrižnika koju već vrši punih 37 godina. Vreme nije bilo badava utrošeno. Za njegove uspehe odlikovala ga je država zlatnom medaljom i lentom zasluga za školu, kulturu i umetnost. Pa i njegovi momci su pokazali da cene njegovu ljubav. To dokazuje divna čaša na njegovom pisaćem stolu s natpisom: Našem ocu, koji se žrtvovao za naše dobro, koji sve trenutke dana misli na nas, kako bi nam učinio ovdašnji boravak humaniji, u znak naše neograničene zahvalnosti. I hrpe pisama bivših zatvorenika potkrepljuju njegov glas oca zatvorenika.

Kad je 1924 godine nastupio službu zatvoreničkog dušobrižnika, njega se teško dojmio sav zatvorenički ambijenat. Ogromne zatvoreničke prostorije kao kokošinjci s pregradama, u svakoj takvoj prostoriji do 100 osoba. Kad im je prvi puta služio misu, skoro mu je pozlilo; tištilo ga je u srcu, kad je gledao bedno stanje zatvorenika. Direktor zavoda ih je obično nazivao osuđenicima te na njih gledao s visine. Dušobrižnik je međutim volio da ih naziva svojim prijateljima.

Kako bi malo promene uneo u njihov život, držao im je skioptičko predavanje iz prvog svetskog rata. Imao je 200 fotografskih pločica sa prizorima iz frontova. 300 — 400 zatvorenika slušalo ga je otvorenih usiju. Led je bio probijen, kontakt uspostavljen.

Godine 1927. kurat Soria se odlučio da počne osnovnom školom među svojim momcima. Bilo je mnogo analfabeta. Njemu je škola ležala na srcu, pa se dao sav na posao. Naskoro je trebao i pomoć, koja mu je i stigla.

Kakva je bila ta škola? Učevni predmeti bili su slobodno birani. Voleo je početi sa razgovorima. Čitao i tumačio je Ezopove fabule, o Fedru, izvadke iz antologije, a najviše se zaustavljao na Manconijevim ‚Verenicima' svaki puta po jedno poglavlje. Kako su to bili zreli ljudi, slušali su kao začarani. ‚Verenici' nisu samo roman svetske klase, iz njih je moguće učiti istoriju, psihologiju, kršćansku moralku itd. Stoga su bili ‚Verenici' Sorijin omiljeni predmet.

Jednom je bio u audijenciji kod Kralja Emanuela III, koji se isto interesirao za njegovu školu. Čudio se kralj što im dušobrižnik tumači taj roman. No, monsinjor Soria je objasnio kraljevskom veličanstvu da zatvorenici imaju vrlo fin osećaj za psihologiju, pa čak i za moralne stvari.

Zatvorenici su često krajnje bezbrižni. Igraju se svojim životom. Toliko su neosetljivi za kaznu i od 10—20 godina, da se čoveku upravo sledi krv. Nekoji jedva izađu iz zatvora, već se stojički, indiferentni vraćaju natrag kao u svoju kuću.

U zatvoru vlada među zatvorenicima poseban zakonik, koji predstavlja glavnu prepreku prevaspitanju. Osnovni je zakon da se bojkotuje svaka saradnja s upravnim osobljem. To su za njih njihovi glavni neprijatelji. Stoga se zatvorenik nagonski odupire svim naredbama, uputama koje dolaze iz Uprave. Pošto među zatvorenicima vlada takva atmosfera, nije čudo da je zatvor zapravo visoka škola za zločince.

Monsinjor Soria je pokušavao boriti se protiv tog mentaliteta svojom školom, u koju je ulio svu svoju ljubav i nastojao preko nje uneti u svoje pitomce nešto moralnih i verskih ideja.

Kad su mu osnovnu školu preuzeli državni nastavnici, prešao je sam na otvaranje trgovačke škole. I uspeo je. Jedan od njegovih prvih učenika radi kao vrlo ugledan činovnik preduzeća »Cit« u Rimu. Kad je i ta škola dobila državne učitelje, monsinjor Soria je počeo kao pionir sa tehničkom. Ta se škola razvila u školu za geometre

Jedan od njegovih momaka položio je izvan zatvora klasičnu maturu za svega tri godine studija. Imao je odličan uspeh. Pre par godina diplomirala su tri geometra, sledeće pet. Jedan je bio naskoro pušten na slobodu, ima već službu u Modeni. Najinteligentniji od svih njegovih učenika bio je neki Sicilijanac, koji je u trenutku strasti zaklao jednu devojku. Baš mu je istekla kazna.

Uspesi njegovih pitomaca u školi i posle u životu bili su lepa uteha monsinjoru Soria, nagrada za tako nesebičan požrtvovan rad. Ali bilo je i razočarenja. Neki kandidat dva dana lepo polaže ispite, treći dan ostavlja prazan papir. Nikakvo nagovaranje nije pomoglo. Odupro se, jer da nema smisla, pošto će uskoro na slobodu. Stvarno, za koji mesec je izašao. Nedelju dana kasnije umre mu otac. Poveže se s nekim pokvarenim drugom te ubiju blagajnika. Bio je uhvaćen i osuđen na doživotnu robiju. Već se nalazi 10 godina u zatvoru. Neki drugi njegov momak je došao iz ludnice za kriminalce u Aversi Dobro se pripravio za ispite. Posle drugog ispita, kandidat se našminkao da ga ne bi prepoznali i pobegne. I njega su uhvatili i vratili...

Kao svećeniku monsinjoru Soriji je stalo da pruži svojim pitomcima utehu vere. U njegovom zatvoru je bilo zatvorenicima slobodno da mogu po volji svaki dan na misu. Dolazilo mu ih je 40—50. Lepo su se vladali i pobožno molili. Do desetak njih se i redovno pričešćivalo. Računao je da ih se do 30% verski i moralno ipak nešto popravilo. To je pripisivao mnogo više svom ličnom kontaktu s momcima putem školskih predavanja i razgovora nego verskim predavanjima i propovedima.

Zatvorenici ne veruju u pravdu na ovome svetu. Gotovo svi misle da se socijalni položaj može kupiti kao salama. Kažu: jednog milionara nećete nikada naći u zatvoru i bogate osobe, koliko god se one ogrešile protiv zakona, uvek se znadu izvući. Zatvori su više manje samo za sirotinju, pa bili ugledniji krugovi neuporedivo pokvareniji od njih.

U zatvoru su se činile razne prljave stvari, što se smatralo kao njihovo pravo. Kad ih je zbog toga izgrdio i pozvao na red, dobacili su mu da je i on činovnik, dakle njihov neprijatelj.

Inače su zatvorenici vrlo osetljivi. Ne sme im se davati uvredljiva imena. S poštovanjem, pažnjom i ljubavlju treba postupati s njima.

Monsinjor Soria nije retko upotrebljavao u privatnom razgovoru s njima izraz: sine moj.

Slobodno prema I carcerati si possono ricuperare od Carlo de Ambrogio, Meridiano 12, 1—15 Fer. 1952 str. 121—125.

IZ KATOLIČKOG SVETA

Treće zasedanje centralne pripravne komisije u januaru 1962 obrađivalo je sledeće stvari: 1) o moralnim zabludama među vernicima. Zaboravlja se na Boga i postavljaju se kao najviše dobro ove vrednosti: vlastiti ja, dobro rase, naroda, klase, države. Mesto nepromenljivog moralnog zakona usvaja se neki moral koji se podešava prema vanjskim prilikama. Naglašena je opasnost diktata mode, seksualna popustljivost u javnom i privatnom životu, itd. 2) Glavne dogmatske zablude su vezane za izraze: ateizam, panteizam, deizam, eksistencijalizam. Valja čuvati čitavo blago Božje objave, kakvo se nalazi u Svetom pismu i Usmenom predanju. 3) Govorilo se o krizmi i ispovedi. Prava župnika da deli svetu krizmu neka bi se proširila i tako da se olakša posao biskupima. Krizma neka bi se delila omladini između 12 do 15 godine. Za ispoved: svećenicima neka bi se proširila ispovedna jurisdikcija i izvan granica domaće biskupije. 4) Govorilo se o đakonatu kao samostalnom zvanju. Takvi đakoni bi mogli propovedati, krštavati, voditi sprovode, katehizirati, pričešćivati; bili bi od velike koristi Crkvi napose u misijskim zemljama i u Latinskoj Americi. 5) O Istočnim crkvama. Izgleda da je usvojeno mišljenje da je mesto istočnih patrijarha ispred kardinala. Svi su obredi jednakopravni. Kod Istočnjaka neka bi se krizma odelila od krštenja, što je već slučaj kod Italogrka i Maronita.

Kardinal Bea je u poslednje vreme održao više predavanja u Francuskoj i Nemačkoj o radu Koncila na kršćanskom jedinstvu. Po njemu je svaki kompromis o tome što je katolička Crkva pod vodstvom Duha Svetoga proglasila za versku istinu nemoguć. Papin primat nije usmeren da se nameće drugima i gospoduje nad njima, nego da služi. Postoji ogromno područje rada na uklanjanju nesporazumevanja i krivog tumačenja raznih istina. Izvan dogmatskog područja Crkva je spremna na velike ustupke, u pogledu liturgije, discipline, na području ljudskog elementa u Crkvi.

Datum koncila. Papa je na Svećnicu izneo Motu proprio, kojim je odredio 11 oktobar 1962 za dan otvaranja novog ekumenskog koncila. Taj je datum određen obzirom na blagdan Božjeg materinstva BDM, na tu najveću Marijinu čast koja je bila svečano proglašena na efeškom crkvenom saboru 431 godine.

Papa je ove godine poklonio sveće od Svećnice gradovima gde su se održavali raniji koncili, onda i onim gradovima za koje je vezan njegov raniji život. To su: Bergamo, Pariz, Venecija, Sofija, Atina, Carigrad.

Umro kardinal. 5. II. 1962 umro je u starosti od 80 godina Gaetano Čikonjani, prefekt obredne kongregacije. Dugo vremena je bio u diplomatskoj službi. Njegov mlađi brat Amleto je kardinal sekretar. Umro je od posledica gripoznog oboljenja srca i na poremećaju cirkulacije krvi.

Papa je primio 13 januara 1962 u audijenciju Msgr Pavla Meletijeva, naslovnog biskupa, starog 82 godine. Ovaj je biskup rodom Rus iz

Arhangelska, koji je kao svećenik i biskup prešao na katoličku veru posle rata. Papa Pijo XII ga je imenovao naslovnim biskupom herakleopolskim.

Kardinal umro. U Mozambiku je umro tamošnji kardinal Teodor Klemen de Guveia. Rodio se na otoku Madeira 1889 godine. Studije je svršio u Rimu, gde je bio posvećen za svećenika 1919. Postao je rektor portugalskog zavoda u Rimu 1929. 1936 je došao kao pomoćni biskup u Afriku gde je osnovao tri semeništa. 1941 je imenovan nadbiskupom u Lorenco Markez, a pet godina kasnije prvim kardinalom novijeg doba u Africi. Kad je on došao u Mozambik, bilo je tamo 70 000 katolika sa 60 svećenika, dok je danas tamo 600 000 katolika sa 450 svećenika.

U biblioteci u Bergamo, domaćoj biskupiji sadašnjeg pape, otvorena je dvorana Pape Ivana XXIII. U njoj se pokazuju spisi, govori, knjige koje govore o njemu, poštanske marke, medalje i novci njegove vladavine.

Kardinal umro. 15 februara 1962 umro je nakon kraće teške bolesti kardinal Alojzije Josip Minh (Minč). Rodio se u Milvoku 1889, zaređen za svećenika 1913, učio na raznim univerzitetima, 1935 postao biskup u Fargo, 1946 ap. vizitator u Nemačkoj, otpravnik poslova nuncijature, 1950 nuncije, a 1959 kardinal. Umro je u Rimu, avionom prevezen u Fargo, u biskupsku grobnicu. Njegovom smrću broj kardinala je pao na 77, od toga 27 Italijana, 50 ostalih.

Papa Ivan XXIII je posebnim Apostolskim pismom pozvao sve katoličke svećenike da mole brevijar na tu nakanu da bi Bog blagoslovio budući ekumenski koncil.

Crkva sv. Petra u Rimu. Do početka koncila biće izmenjena troja vrata na ulazu u crkvu. Nova će vrata biti bronzana mesto dosadašnjih drvenih, a izrađena prema planu odobrenom na natečaju 1947 godine. Istovremeno će biti restauriran veliki atrijum pred crkvom: popravljen mramorni patos, štukature na stropu i velika ograda prema trgu sv. Petra.

Za budući koncil će se pojačati Papina garda. Rekrutiraju se novi švajcarski gardisti, kako bi se njihov ukupni broj popeo na 125. Kandidati moraju biti visoki najmanje 174 cm, a obavezuju se na dvogodišnji rok službe. Rekrutiraju se iz katoličkih švajcarskih kantona.

Novi kardinali. Na petoj tajnoj konzistoriji za vreme pontifikata pape Ivana XXIII, koja se održala 19 marta, imenovani su bili sledeći kardinali: bivši patrijarh iz Goe, sadašnji vicekamerlengo Msgr Josip da Kosta Nunes; Msgr Ivan Paniko, nuncije u Portugalu; Msgr Ildebrand Antonjuti, nuncije u Španiji; Msgr Efrem Forni, nuncije u Belgiji; Msgr Gvan Landacuri Rikets, nadbiskup u Limi, Msgr Akačo Kusa, podsekretar istočne kongregacije; Msgr Leon Suenens, nadbiskup iz Mehelna; dominikanski general p. Mihael Braun i prefekt Vatikanske biblioteke španski benediktinac Anselmo Albareda. Među ovima su tri Talijana, a sedam iz drugih narodnosti. Najstarijem kardinalu su 82 godine, najmlađem 49. S onom trojicom neobjavljenih ukupan broj kardinala popeo se na 90.

Vatikan. U stražnjem tornju leoninskog zida priprema se letnja papina rezidencija. Imaće 4 sobice i kapelicu. Radovi se privode kraju. Računa se da će Papa ovo leto obzirom na blizinu ekumenskog koncila provesti u toj rezidenciji u vatikanskom vrtu.

Svećenički podmladak dolazi iz obitelji sa mnogo dece. To potvrđuje primer skopljanske biskupije. Ona ima 23 bogoslova i semeništarca. Potiču iz obitelji, kako sledi: 1 iz obitelji sa 18 dece, 1 iz ob. sa 14 dece, 1 iz ob. sa 12 dece, 2 iz ob. sa 10 dece. 5 iz ob. sa 9 dece, 8 iz ob. sa 8 dece, 2 iz ob. sa 7 dece, 2 iz ob. sa 6 dece i 1 iz ob. sa 5 dece. Prosečno dolazi svaki svećenički kandidat iz obitelji sa 9 dece.

Sv. Josip u Misi. Papi je predložen nacrt da se ime sv. Josipa metne u stalne molitve svete mise. Prvi puta neka se sv. Josip spomene u »Ispovedam se«, drugi puta na prikazanju u molitvi »Primi, sveta Trojice«, treći puta u kanonu »U istoj zajednici« i četvrti puta u predpričesnim molitvama »Izbavi nas« posle očenaša.

Papinski godišnjak za 1962 godinu. Trenutno ima 80 kardinala, 11 patrijarha, 5 naslovnih patrijarhata, 345 metropolija, 46 nadbiskupija, 1370 biskupija, 89 samostalnih prelatura i opatija, 10 ap. administratura, 139 ap. vikarijata, 107 ap. prefektura, 6 samostalnih misija i 972 naslovna nadbiskupa i biskupa. Za vlade pape Ivana XXIII osnovan je 80 novih nadbiskupija i biskupija, najviše u misijskim zemljama.

U Engleskoj su se posle drugog svetskog rata gradile mnoge konfesionalne škole. U tom pogledu se naročito ističu katolici. Dok su anglikanci sagradili novih škola za 23 000 učenika, a slobodne crkve za 5 000, katolici su izgradili škola za 120 000 učenika. U tu svrhu oni su žrtvovali oko 30 miliona funti, iako spadaju katolici u Engleskoj među siromašnije stanovnike.

U nedelju 28 januara po svetu su se skupljali prilozi za 15 miliona gubavaca. Tu je akciju pokrenuo poznati apostol gubavaca Raul Folero.

U Čehoslovačkoj su tokom poslednje dve godine umrla 4 biskupa: Gojdič, Elčer, Matoha i poslednji Mihael Buzalka iz Trnave u Slovačkoj, koji je umro 7 dec. 1961.

U Beču je 36 općinskih većnika, među njima i neki predsednici općina, obavilo duhovne vežbe. Vodio ih je isusovački pater Mihael Horačuk. Nema sumnje da su duhovne vežbe za osobe u javnom životu vrlo korisne.

Odgovor ljubavi. Jedan od 13 italijanskih avijatičara, koji su bili prošlog novembra ubijeni u Kongu, imao je spreman jedan sanduk igračaka za kongoansku decu. To je bio kapetan Đorđe Goneli. Njegov je otac oko Božića počeo akcijom prikupljanja poklona za kongoansku decu. Tako su otišla iz Ferare dva aviona pred blagdan Bogojavljenja za Kongo sa prikupljenim darovima, da se tako proslavi uspomena na nevine žrtve.

Kod Svete Stolice je sada 48 diplomatskih predstavnika, i to: 35 ambasadora, 8 poslanika, 3 otpravnika poslova i dva predstavnika iz predratnog vremena. Dekan je irski ambasador Tomas Mekoli.

Na najlepšem indonezijskom ostrvu Bali ima samo 4 333 katolika, ali imaju 44 semeništarca. Misijski rad su počeli 1936 oci Reči Božje. Za to vreme pet balijskih devojaka posvetilo se Bogu u redu Franjevki.

London. Društvo sv. križa, koje okuplja anglikanske pastore »Visoke crkve«, ima nameru poslati ove godine jednu svoju delegaciju u Rim da prouči mogućnosti sjedinjenja s katoličkom Crkvom.

U Škotskoj posle drugog svetskog rata katoličko stanovništvo stalno raste. Za poslednjih 15 godina katolici su dobili 115 novih župa i sagradili 117 novih crkava. Na 5,3 miliona stanovnika dolazi 800 000 katolika.

Mati Terezija, rodom Albanka iz Skoplja, dobila je od indijskih vlasti povlasticu besplatne vožnje na svim vozovima kao priznanje za njen nesebičan rad među najbednijima u Kalkuti. Njena ustanova »domovi umiranja« poznata je. U njima provode poslednje dane života starci koji nemaju nikoga da se za njih brine. Drugo važno delo majke Terezije jest spasavanje devojaka po najbednijim kvartovima. Odgojem i školom ih sprema za dostojan život.

U Japanu mogu biti protestanti ponosni na delo širenja biblije. Od 1946 godine na ovamo oni su podelili 27 miliona primeraka Biblije, bilo kompletno bilo delomično. Tako se Japan nalazi na trećem mestu u svetu po broju biblija, odmah iza SAD i Indije.

U Španiji se u drugoj polovini prošle godine održalo 208 kurseva, koje vodi Lombardijev »Pokret za bolji svet«. Prošlo ga je 10 biskupa, 4475 svećenika i redovnika, 1247 redovnica, brojni bogoslovi i studenti kao i 2472 bračna para, ukupno 20 640 osoba.

U Egiptu se nalazi još 204 škole koje uglavnom vode evropski učitelji; većinom su to katolički redovnici i redovnice. Vlada nema poverenja u tzv. strane nastavnike, pa se očekuju takvom stavu odgovarajuće odluke.

Hongkong. U tom velikom pristaništu Dalekog Istoka živi doduše samo 174 279 katolika, ali se Crkva brine gotovo za jednu trećinu stanovništva, dakle za jedan milion osoba. Prošle godine 600 000 osoba prošlo je besplatno kroz 30 njihovih dispanzera. U 18 kuhinja bilo je dnevno sirotoj deci podeljeno 1000 ručkova. U 168 katoličkih škola školuje se 101 704 dece. Katolici imaju 5 bolnica, 5 sirotišta, dva staračka doma i jedan dom za slepe. U gradu rade 322 svećenika, među njima 107 kineskih, te 634 redovnice, od njih 295 kineskih.

Oštra kritika. Msgr Pablo Gurpide Beope, biskup iz Bilbao u Španiji, je u svom pastoralnom pismu naglasio da je u njegovoj domovini vrlo potrebna socijalna svest. Španija spada među one evropske zemlje gde je nacionalni prihod po osobi najniži, a po potrošnji luksuznih predmeta zauzima treće mesto na svetu.

U Engleskoj katoličkoj štampi trenutno vlada nespokojstvo. Biskupi žele izdavati vlastite tednike, prema lokalnim interesima. Stari katolički londonski tednici se međutim plaše za svoje pretplatnike.

Na Zapadu se sve više širi i štuje Vladimirska Bogorodica, jedna od najlepših ruskih Ma-

rijinih ikona. Slikana je u 12 veku u Carigradu. Bila je poklonjena kijevskom knezu. Dugo je visila u katedrali u Vladimiru, odatle joj je i ime. Posle je bila preneta u katedralu Uznesenja u Kremlju, sve do 1917 godine. Smatrala se Zaštitnicom Rusije.

Mala državica Čad u srcu Afrike postala je samostalna crkvena provincija sa jednom nadbiskupijom i dvema biskupijama. Metropolija je u Forlami, u biskupije u Mundu i Aršambolu.

Engleski su katolici važili ranije kao vrlo rezervisani i nepoverljivi prema anglikanskoj braći, svakako zbog velikog opreza. Kako je pod sadašnjim papom u Rimu zavladalo drugo raspoloženje velikog optimizma, to su se i engleski katolici otopili i postali pristupačniji. Neko katoličko društvo izdalo je pred Božić brošuru o svetskoj molitvenoj osmini u pola miliona primeraka, dva puta toliko kao prošle godine.

U Francuskoj se nalazi približno jedna četvrtina svih škola u katoličkim rukama. U njima rade 77 372 učitelja, od toga 47 112 laika i 30 260 svećenika, braće pomoćnika i redovnica.

Kartum u Sudanu. Osam mladih Sudanaca zamolilo je da ih prime kao braću laike u samostanu. To su prva redovnička zvanja u ap. vikarijatu Kartumu. Neki od njih su tek 3 godine kršćani.

Počela se graditi liverpulska katedrala. Biće to okrugla zgrada, u srednjoj će lađi biti mesta za 3000 vernika. Katedrala će imati posebno mesto za parkiranje, liftove za starije i bolesne osobe. Ta biskupija ima 540 000 vernika, spada među najveće biskupije u Engleskoj.

Nekoliko francuskih klarisa sa predstojnicom majkom Veronikom otišlo je prošle godine iz Rabasa u Maroku u Nazaret te prešlo na melkitski obred s namerom da obnove žensko melkitsko redovništvo u Palestini. Prvo su stanovale u malom semeništu, ali se njihov samostan brzo diže na ezdrelonskoj dolini, odakle će biti lep razgled na Tabor, Karmel i Gelboe.

Prestonica Dominikanske Republike dobila je opet svoje staro ime: Santo Domingo. Administrator te nadbiskupije Antonio Beras je tom prilikom izjavio da je to najstarija američka biskupija, osnovana već 1511 godine.

Austrija je sakupila u adventskoj akciji »Braća u potrebi« 11,6 miliona šilinga, od toga samo Tirol i Vorarlberg 6,4 miliona. Misijska sabirna akcija za Sveta tri Kralja je nadmašila prošlogodišnju koja je iznosila 5 miliona šilinga.

U sirotinjskom kvartu Otave u Kanadi se vrši lep apostolat. Studentice i mlade radnice posećuju siromašne kuće, pomažu majkama u uređivanju njihovih stanova, u čišćenju i u odgoju dece. Studenti i mladi radnici nastoje zainteresovati muškarce za odgoj njihove dece i za uredniji porodični život.

Oko 1000 Afrikanaca iz Kenije, Ugande, Tanganjike i Gvineje uče na katoličkom univerzitetu u Navari na raznim fakultetima i institutima. Taj univerzitet radi tek 10 godina. Najviše ih uči medicinu i novinarstvo. Nazivaju ga »Španski Oksford«.

Bolnica Milosrdne Braće u Beču je na vrlo dobrom glasu. Prošle godine bilo je izvršeno u njoj 8 912 operacija i 29 919 ambulantskih lečenja. Brat Rihard sam je u jednoj godini izvadio 12 000 zubi. Većina pacijenata bili su osiguranici, koji su imali kod svojih lekara potpuno besplatno vađenje, ali su voleli više doći pred rédovničku osobu.

Južnotirolska biskupija Briksen je sakupila 3 miliona lira za sirotinju na svetu. To su poklonili za osnivanje jednog pomoćnog fonda siromašnih seljaka izvan kasta u Nelore u Indiji.

Šeutski oci ili misionari Bezgrešnog Srca postoje tek 100 godina. Dosad su poslali u misije 2 300 članova. Trenutno taj red broji 1843 člana, od kojih 64 neevropejca.

Katolici u zapadnoj Nemačkoj su preuzeli opskrbu za 70 semeništa u misijskim zemljama, i to za 24 bogoslovna i 47 mala semeništa u Indiji, Koreji, Vietnamu, Formozi, Burmi, Tajlandu, Kolumbiji, Brazilu i Čileu.

Papa je dao berlinskom biskupu Msgr Alfredu Bengšu za njegovu osobu naslov nadbiskupa. Novi nadbiskup biskup je najmlađi nemački nadbiskup. star 40 godina.

Japanski katolici će ove godine slaviti 100 godišnjicu obnove katoličke Crkve u svojoj zemlji. Posebne svečanosti će se održati u mesecu maju u Jokohami i u Nagasaki. Tamo se naime očuvalo nešto katolika još iz 17 veka. Na žalost neki od njih nisu prihvatili misionare, nego su ostali u raskolu ili bolje u krivoverju. Poslednje vreme neki od tih prešli su

u budizam. — U Tokiu je obrazovan komitet koji skuplja novčana sredstva za podizanje katedrale. Na čelu tog komiteta stoji bivši ministar predsednik Šigeru Jošida. Nacrte su izradili japanski arhitekti pomoću nemačkih kolega. U katedrali treba da bude mesta za 3000 vernika.

Goa. Indijski ministar predsednik Nehru je obećao stanovnicima Goe da će postaviti za guvernera tog teritorija jednog katolika i obezbediti katoličkim svećenicima nesmetan rad. Jedino će se i na to područje proširiti indijski zakon o dolasku stranih misionara. — Zasad će se tamo zadržati dosadašnji crkveni praznici i za državno područje: Spasovo, Telovo, Bezgrešno Začeće i blagdan sv. Franje Ksaverskog, koji je zaštitnik Goe.

Pariz. Neki muslimanski terorist ubio je 72 godišnjeg Eugena Ženza, člana katoličkog karitativnog društva, kad je davao nekoj muslimanskoj siromašnoj obitelji pomoć u hrani i odelu.

Organizirani austrijski muškarci već godinama pomažu katoličke misije na Floresu u Indoneziji. Dosad su poklonili oko 80 miliona din. za izgradnju i opremu bolnica i škola.

Film u boji »37 svetski euh. kongres Za život sveta« dobio je od stručne strane ocenu »osobito skupocen«. Kardinal Döpfner je kazao zanj: »Taj film je izvanredno zahvatio i prikazao veličanstveni predmet svetskog euh. kongresa u okviru filmskih mogućnosti.«

20. januara 1962 venčao se u Najrobiju u Keniji istaknuti afrički političar i vođ Tom Mboja sa Pamelo Odede. Obred venčanja je obavio nadbiskup Msgr Makarti. Mladi par je primio čestitke od mnogih strana: Papa, car Hajle Selasije, Julije Njerere i drugi. — Kasnije je Papa primio mladi bračni par u privatnu audijenciju.

Ipak lepo. Eulalija Calle, 93 godišnja starica slavi 80 godišnji jubilej, kako živi kao član familije u istoj kući 80 godina. Tada je došla kao 13 godišnja devojčica u kuću, upravo kad se rodila u toj familiji prva kćerkica. Sada je ta kćerka 80 godišnja starica, koja dvori svoju 93 godišnju služavku.

Anketa o veri. U nekoj varšavskoj školi, gde se kroz godinu dana predavalo materijalističko tumačenje sveta, samo se 10% đaka izjasnilo da ne veruje u Boga i u stvorenje sveta. Kad opravdavaju svoje verovanje, đaci navode, da im je mnogo prirodnije misliti da je Bog stvorio svet, nego da je materija večna te da se sve samo od sebe razvilo. Priznavaju da im vera pomaže u poteškoćama moralnog značenja.

Anglikanci se mole zajedno s katolicima da Crkva proglasi svetima 40 katoličkih mučenika iz vremena engleske reformacije. Proces za kanonizaciju je bio otvoren 23 maja 1961 u kongregaciji svetih obreda.

18 januara 1962 Lurd je slavio 100 godišnjicu zvaničnog priznanja lurdskih ukazanja po tadašnjem biskupu iz Tarba. Tom je zgodom kardinal nadbiskup iz Borđesa imao svečani pontifikal u podzemnoj bazilici i prigodnu propoved.

Stariji bračni par iz Minstera poklonio je svoju ušteđevinu od 1,6 miliona din. za afričke misije. Darovatelj je mirno kazao: »Obraćenje Afrike je važnija stvar nego beskrbno veče mog života.«

Molitva za mir na Sionu. 20 juna 1961 godine uveče grupa od 10 osoba skupila se na neobičnu molitvu za mir. U bledom svetlu sedmorokrakog svećnjaka molio je jevrejski rabin na svom jevrejskom jeziku, onda katolički svećenik na francuskom, iza njega jedan muslimanski predstavnik iz Malija, imenom Adamu Hampate, na arapskom jeziku. Taj predstavnik se onda izrazio prema katoličkom kolegi: »Brate moj, nemojmo nikada zaboraviti što smo upravo učinili. Na ovom mestu koje je našim trima religijama u jednoga Boga tako sveto, na ovom pograničnom komadu zemlje između dva naroda koji su neprijateljski raspoloženi jedan prema drugome, mi smo ujedinili svoje glasove i molili našeg Boga za mir. On može i želi uspostaviti mir, ako ga budemo istrajno jednog srca i jedne duše za to molili.

Siromah pomaže siromahe. P. Pol Gotje, bivši direktor semeništa u Dižonu, živi već pet godina u Nazaretu među arapskom sirotinjom. Njegov je cilj tamošnjem narodu pomoći do pristojnijeg života. Uspelo mu je besplatno dobiti od izraelske države zemljište za stambene kuće kao i potrebne zajmove. Počeo je graditi, dosad je smestio u nove kuće već 136 porodica. Dosadašnje kuće su na jedan sprat; svaka za dve porodice. Otsad će graditi dvospratnice.

U zavodu ap. Petra u Rimu stanuju svećenici na specijalnim studijama. U njemu trenutno živi 116 svećenika iz 25 zemalja. Jedanaest

afričkih zemalja ima 35 svećenika, 9 azijskih 59, Australija 16; Meksiko, Guatemala, Belgija i Turska po jednog. Zavod vode štajlski misionari.

Od 200 knjižnica, koje je pregledala policija i omladinski ured, bilo ih je 147, koje pozajmljuju nemoralne i omladini opasne knjige. U jednoj knjižnici zaplenjeno je 40 raznih knjiga. Ukupno je konfiskovano 1500 omladini opasnih i 400 nemoralnih knjiga. Izgleda da bi 20 000 biblioteka u Zapadnoj Nemačkoj moralo računati na kazne. Upadno je što vlasnici tih biblioteka jedva upisuju zabranjene knjige.

Ubijstvo iz milosrđa. U Francuskoj je pobudio mnogo pažnje jedan sudski proces. Brat je iz milosrđa ubio svoga brata koji je bio potpuno paralizovan, a nije mu bilo leka. Porotnici su ubicu oslobodili svake krivice. Kršćanski stav je međutim jasan: nevina čoveka nije dozvoljeno nikada ubiti. Bog je gospodar života i smrti. Trpljenje ima za onoga koji trpi kao i za druge veliku moralnu vrednost.

Poljska je dobila poslednje vreme 4 nova biskupa. Sva četvorica će biti pomoćni biskupi. Jan Oblak, profesor istorije, u Olčinu; Pavel Latuska u Vroclavu, Bronislav Dabrovski u Varšavi i Jan Vosinski u Plocku.

U kontinentalnoj Kini žive još dva strana misionara: Amerikanac biskup Walsh, koji se nalazi u zatvoru, i p. Huensberg, misionar Reči Božje. Ovaj je zaposlen u Institutu za strane jezike u Pekingu.

Austrijska evangelička sinoda je ovog marta raspravljala o predlogu svog biskupa Gerharda May-a, da se pripuste žene u pastorsku službu po uzoru na nordijske zemlje. Prošlog puta je sinoda takav predlog jednoglasno odbacila.

Kralj sakupljača otpadaka, nemački franjevac p. Gereon Goldmann, koji živi kao misionar u Tokiu, ima veliku sreću da mu njegovi studenti, kojima je pozajmljivao novac da su mogli studirati, vraćaju posle svršenih studija i nastupa službe zajam. Tako može misionar nastavljati svojim apostolatom i davati pomoć drugim studentima kao i najbednijima svoje župe.

Filmski glumac Bob Hope je postao vlasnik kapelice lađe »Liberte«, koja je doslužila i bila prodata kao staro gvožđe. Glumac je tu kapelicu poklonio jednoj redovničkoj zajednici u Filadelfiji u SAD.

Stare naočare za misije. U Nemačkoj su nakupili u jednoj jedinoj akciji 2000 naočara. Optičari su ih sortirali, očistil i pripremili pošiljku za Tanganjiku.

Nazaret je dobio poslednje vreme dve nove bolnice. Jednu vode francuske Vincentinke, a drugu Milosrdna braća. Time je mnogo pomognuto tamošnjim Arapima.

PUT I ŽIVOT, priručni molitvenik izdala Franjevačka visoka bogoslovija u Makarskoj 1962. Molitvenik je štampan na polufinom papiru, uvezan u bijeli i plavi polivinil. Ima džepni format na 382 stranice. Cena 500 din. Ko naruči barem 10 komada, ima 10% popusta. Narudžbe: Franjevačka visoka bogoslovija, Makarska, Put žrtava fašizma 1.

Smrt i sprovod kipara Ivana Meštrovića. Najslavniji naš vajar Ivan Meštrović umro je 16. I 1962. u Sauts Bendu u SAD. Njegovo je telo avionom prevezeno u domovinu, u Zagreb, onda železnicom do Drniša, odatle u rodno mesto Otavice gde se nalazi porodični mauzolej. U župskoj crkvi u Drnišu šibenski biskup Msgr Arnerić služio je pontifikal i održao govor, a pred samim mauzolejem oprostio se od velikog pokojnika splitski biskup Dr Franić. 26. I 1962. isti je otslužio za pokojnog pontifikal u crkvi Gospe od Zdravlja, a oproštajno slovo održao splitski kanonik Mladen Alajbeg.

USKRSNUĆE

Dolazi dan uskrsnuća.
Još šutnja ovija zvonove — još kaplje sveta krv iz razdrtih rana.
Još je tišina u dolini gorke muke.
Uskrsnuće. O, nije to samo uskrs poslanstva beskrajne ljubavi.
Nije to samo uskrs velike misli, što je sinula suncem radosti.
Uskrs je ovo čitavog života, potpune svijesti — pobjeda nad nestajanjem, pobjeda nad smrću.
Kriste, kao melem silaze Tvoje riječi na naše strepnje: — Ne plaši se, moje malo stado. Ja sam pobijedio svijet.
Moj veliki Bože! Opet se bliži spomen Tvoje slave i molim Te za sve ljude, koji se gorko plaše, jer je smrt na kraju ljudskog puta.
Molim Te za one, koji ne poznaju izvor svjetlosti: živu vjeru. Neka Tvoje uskrsnuće uskrisi njihova zbunjena srca, neka izliječi njihove boli.
Neka uskrsni zvonovi donesu mir nemirnima, utjehu žalosnima, radost osamljenima.
I još Te molim, Bože ljubavi: uskrsnuće daruj onome davnome satu naše mladosti, kada su se naše ruke prvi put sklopile na molitvu, kada su naša usta prvi put zazvala Tvoje ime, Spasitelju.

KNJIGU ‚UZDIGNUTA POGLEDA' od Žarka Brzić-a izdala je Družba ss. »Naše Gospe«, Zagreb, Primorska ul. 20. Cena knjizi 300 din.

STAKLOSLIKARIJA I. Marinković, Zagreb, Nova ves br. 1. obnavlja oštećene crkvene prozore.

PROVINCIJALAT Franjevaca konventualaca izdao je novo izdanje molitvenika »Cvjetnjak sv. Antuna«. Narudžbe prima: Samostan sv. Frane, Šibenik. Cena komadu 500 din. Molitvenik je tiskan na lepom papiru, ukusno vezan, 256 stranica.

VJENČIĆ U ČAST bl. Augustina Kažotića biskupa. Priredio Msgr Pavao Butorac, dubrovački biskup. Mala brošurica od 40 stranica izašla 1962. Cena 80 din. Narudžbine: Dominikanski samostan, Dubrovnik, Između vrata Ploča I.

R. A. Odgovor: Bl. Devicu Mariju nazivamo u lauretanskim litanijama »Zvezdo jutarnja«. Ta se zvezda naziva i Danica, pošto se pojavljuje pred danom, pred suncem. BDM opravdano nazivamo Danicom, jer njezin dolazak navešta dolazak sunca — Isusa Krista. Ako vaša kćerkica nosi ime Danica, ima za svoju zaštitnicu samu Gospu.

M. K. Odgovor: Katolički svećenik po pravilu služi dnevno samo jednu misu. Potrebe vernika, napose u nedelje i zapovedne blagdane, katkada traže da svećenik služi dve pa i tri svete mise. Svakako, o tome odlučuje viša crkvena vlast.

B. K. Odgovor: Bog se nalazi i u paklu, inače pakao ne bi postojao. Bog mora da održava i đavle i duše onih koji su osuđeni na pakao, inače ne bi postojali. Ali kako Bog održava na nebu anđele i svete u neizmernom blaženstvu, tako i stanovnike pakla u neopisivom trpljenju.

B. C. Pitanje: Smatram da samo život u lepom braku daje čoveku punimu života i pravu životnu zrelost. Bogu posvećene osobe, koliko ostanu verne svojim obavezama, ne mogu se nikada ispravno razviti, ostanu uvek nastrane. Odgovor: Ni brak ni devičanstvo samo ne daje vrednost čovekovom životu, nego ljubav i predanost kojom obavlja svoju službu. Neženstvo svećenika i devičanstvo Bogu posvećenih osoba pred Bogom je savršenije stanje nego život u braku. Općenito je pravilo da milost ne uništava prirodu, nego je usavršuje. Povest Crkve odlučno odbacuje vaše mišljenje. Bog ne može da nagrađuje vernu službu svojih službenika tako da ih krnji. Nastranih ljudi ima svuda, u svakom staležu. Najveći duhovi koji su namrli čovečanstvu najveće usluge, često su ostali neženje, kako bi mogli sve svoje snage nedeljeno posvetiti svome zvanju.

A. L. Pitanje: Ako mogu u nekim protestantskim zemljama žene postati svećenici, zašto ne bi onda i u katoličkim zemljama, Odgovor: Protestanti uopće nemaju svećeničkog reda. Njihovi verski službenici nemaju sakramentalnog reda kao katolički; u tom se pogledu oni ne razlikuju od svetovnjaka. U katoličkoj je Crkvi stvar sasvim druga. Isus Krist je veliki svećenik; svi drugi svećenici samo učestvuju u njegovom svećeništvu, i to putem svetog reda. Po Božjoj odluci samo muškarci mogu učestvovati u svećeničkoj službi Boga-čoveka. Diakonise u prvoj Crkvi bile su kao časne sestre.

B. K. Odgovor: I Papa klekne da se ispoveda. Klekne pred ispovednika ne kao Kristov zamenik, nego kao čovek grešnik pred svevišnjeg Boga, odnosno njegova zamenika.

B. A. Pitanje: Ako Kristova molitva na poslednjoj večeri za crkveno jedinstvo nije bila uspešna, kako će biti naša? Šta smo mi u poređenju s Kristom? Odgovor: Pogrešno je kazati da Kristova molitva nije bila uspešna. Takva je tvrdnja bogohulna! Jedinstvo se Crkve očuvalo, katolička Crkva postoji. Broji preko pola milijarde vernika na svim stranama sveta. Sasvim je nešto drugo, ako su neki delčići veći ili manji kroz kršćansku povest odpadali. Bog je to predvideo i dopustio. Bog naime toliko poštuje ljudsku slobodu, da mu je i tada kada greši, neće uskratiti. — Bogu je vrlo draga molitva za spasenje duša. Koliko se više molimo u tako uzvišene nakane, toliko više milosti će Bog podeliti. Svi svakako neće odbiti Božji poziv.

K. K. Odgovor: Pročitao sam Vaše dugo pismo. Kako ste već u 13 godini života obećali Bogu devičanstvo te sada nakon 10 godina nemate nikakvo veselje za brak, to bi moglo izgledati kao neki znak redovničkog zvanja. Ako se k tome doda, da Vi sami kroz niz godina gajite želju za samostanskim životom, ne mogu drugo nego savetovati da pokušate pokucati na samostanska vrata. To toliko više, jer Vas familija sprečava u verskom životu, a Vi sami osećate potrebu da naknađujete za teške grehe Vaših najbližih.

FLAVIJA. Odgovor: Držim da se nećete istaći u poeziji. Poslana pesma »Jablan« se ne može objaviti.

G. K. Pitanje: Zašto i deca dobrih roditelja krenu opakim putem? Štoviše, i odrasli ljudi, bilo svetovnjaci bilo Bogu posvećene osobe? Odgovor: Stojimo pred tajnom milosti i slobodne volje. Bog je potpuni gospodar milosti, koju svakome deli kako hoće. Svakom dovoljno da se može spasiti, ali ipak jednome više drugome ma-

nje, jer je savršeno slobodan. Čovek sa svoje strane opet je slobodan da prihvati poziv milosti ili ga odbije. Uzalud si postavljamo pitanje: zašto se obratio desni razbojnik a levi ne. Zašto se apostol Petar pokajao, a njegov kolega Juda ne. Zašto se obratio pod Kristovim križem rimski oficir a vojnici ne. Na takve stvari ne treba puno da mislimo. Međutim, biće korisno da gajimo veliko detinje pouzdanje u Božje milosrđe, ali i sveti strah pred vlastitom slobodnom voljom, koja nas može strovaliti u večni ponor.

F. L. Pitanje: Da li dolaze u pakao deca do svoje 12—15 godine, koja umiru bez krštenja, a odgajana su od najranijeg doba u uverenju da nema Boga? *Odgovor:* Nekrštena deca koja nisu primila ni krštenje želje, ne mogu doći u nebo. U pakao opet ne dođe niko ko nije učinio smrtnog greha. Dečak i devojka do 15 godine mogu biti i prilično zločesti. Savest se javlja u svakom čoveku, čak i onom koji tvrdi da nema Boga. Ako mladić ili devojka čini teže prestupke protiv glasa vlastite savesti, tako da nosi taj prestupak tri oznake: stvar važna, prestupak potpuno svestan i slobodan, u takvom slučaju dečak ili devojka učinili su smrtni greh. Ako nije bilo pre smrti savršenog pokajanja, smrt je nastupila u smrtnom grehu. Ako su međutim deca bila uvek vrlo uredna, poslušna, plemenita, mnogo ovisna od starijih, za takvu bi se decu moglo misliti da nisu još počinila smrtnog greha, pa dosledno tome nisu došla u pakao.

F. L. Pitanje: Da li je stvarno čvrsta, živa vera najvažnije u životu? *Odgovor:* Tačno. Za veru se žrtvuje i život, verom se dolazi u nebo. Vera, o kojoj je reč, ima dva prideva: čvrsta je i živa. Napose je važan drugi: živa. Radi se o veri koju praktikujemo, po kojoj živimo, ili kako bi kazao apostol Pavao, iz koje živimo: jer pravednik moj iz vere živi. Vera nam mora biti kao koren drvetu. Iz korena se drvo hrani, raste i donosi plod. Vera sama bez dobrih dela bila bi mrtva.

G. G. Pitanje: Da li je tačno da su oni koji veruju pomalo egoisti. Veruju da bi stigli u bolji život na drugom svetu. *Odgovor:* Svakom je biću urođen nagon samoodržanja, čežnja za usavršavanjem i srećom. Nema na zemlji čoveka koji nije pod tim zakonom. Prava ljubav prema sebi nije, dakle, mana nego krepost. I ljubav prema sebi mora nama biti uzor za ljubav prema bližnjemu. Ko tvrdi da ljubi bližnjega više nego sebe, ne govori istine. Pogled u povest Crkve rečito govori da su baš najreligiozniji ljudi dali najdivnije primere nesebične ljubavi prema bližnjemu. Zar nije bio svaki kršćanski svetac heroj ljubavi prema bližnjemu!

D. M. Pitanje: U vestima često naglašavate, koliko ima katolika na svetu. Govorite o broju, a treba se pitati o kakvoći tih katolika. Zar nije to nedostojna reklama za svoju kuću? *Odgovor:* Reklama sama još nije greh, pa prema tome nije nedostojna. Priznajem da ima vesti u kojima se govori o širenju kršćanstva širom sveta. Ne usvajam vašu tvrdnju da se ne bi smelo s veseljem i oduševljenjem pokazati i upozoriti na tu stvarnu činjenicu. Ima i drugih vesti o radu, požrtvovnosti, stradanju misionara, laičkih misijskih radnika koji ostavljaju domovinu da se žrtvuju za neznabošce; o obraćenjima, novčanoj pomoći, borbi za pravdu i snošljive odnose širom sveta. Zar se u takvim vestima ne ističe i kvalitet, nutarnja vrednost katoličkih predstavnika? Vestima, dakle, činimo jedno i drugo, služimo istini i pozivamo na poboljšanje života.

T. Č. Pitanje: Kako je Bog bl. Devicu Mariju na nebu okrunio? *Odgovor:* Svakako ne tako kako se krunišu zemaljske kraljice, nego na duhovni način. Blažena Gospa je dobila na nebu mesto koje joj zbog njenog uzvišenog dostojanstva i svetosti pripada, dakle iznad svih anđela i svetaca. Kao Bogorodica može svojim zagovorom pred Bogom sve postići. Ona je prava kraljica.

H. K. Pitanje: Zašto se neizlečivom bolesniku ne sme prekratiti život kad toliko trpi, a leka mu nema? *Odgovor:* Peta Božja zapoved zabranjuje prekratiti svoj ili tuđi život. Bog je gospodar života i smrti. Čovek mora kao vojnik ostati na straži, dok ne dođe smena, dok te smrt ne pozove. Dozvoljeno je međutim, neizlečivom, teškom bolesniku davati injekcije koje ublažuju bolove. Koliko god neki život izgledao bez smisla i vrednosti, ipak je svaki trenutak života milost od neizmerne vrednosti. Koliki se grešnici tek nakon teškog mučnog trpljenja obrate i spasu svoje duše! Trpljenjem podnesenim u zajednici s Kristom množe se zasluge za nebo, iskupljuje se blagoslov za druge. Pogled na teškog bolesnika pobuđuje u zdravom čoveku spasonosne misli, uči nas biti Bogu zahvalan za vlastito zdravlje, odnosno svoje sitne neprijatnosti strpljivo podnositi.

Papine nakane za mesec april: 1) Da svi bolesnici nađu u kršćanskoj veri i nadi utehu i snagu. 2) Da bi se u misijskim zemljama sloboda škole održala i obnovila.

Redakcija i Uprava »Blagovesti« čestita svim čitateljima i poverenicima SRETAN USKRS. Neka bi nas sve u tim danima poniženi i proslavljeni Spasitelj preporodio.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. — »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 5 BEOGRAD, MAJ 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Gerard Seghers: MAJKA BOŽJA S ISUSOM I IVANOM KRSTITELJEM

Marijo, svibnja Kraljice, Ti Majko rajskog slavlja! Pred sliku tvoju ružice na pozdrav svibanj stavlja.

Zadnji dan meseca maja slavimo Spasovo. To je jedan od pet Gospodnjih blagdana; posvećen je Kristovom uzašašću i njegovoj slavi na nebu. O tome govori šesti članak Apostolskog verovanja: »Uzašao na nebesa, sedi o desnu Boga Oca svemogućega«.

Uzašašćem se dopunjuje Kristova proslava koja je počela uskrsnućem. Onome koji je na Uskrs pobedonosno uskrsnuo u proslavljenom, besmrtnom telu, grešna zemlja ne pruža dostojan stan. Isus je izvršio na zemlji zadatak koji mu je postavio Otac, pa mu logično pripada nagrada. »Ja sam tebe proslavio na zemlji, izvršivši delo koje si mi dao da učinim. A sada, Oče, proslavi ti mene kod sebe slavom, koju imadoh kod tebe, pre nego postade svet« (Iv 17, 4, 5).

Četrdeseti dan posle svog Uskrsnuća, Isus dade apostolima poslednje upute neka se ne razilaze, nego neka čekaju u Jerusalemu, dok ne prime jakost Duha Svetoga, kojega im je obećao poslati od Oca. Potom povede apostole na goru Maslinsku, blagoslovi ih te se poče uzdizati na nebo. Dok su apostoli gledali za njim, dođe sjajan oblak i zakloni ga. Pojavom dvaju anđela apostoli se trgnu i vrate u Jerusalem. Kristovo uzašašće je veliko čudo i apostoli radosnim srcem hvale i blagosilju Boga.

1. Uzašašćem Krist kao čovek prima zasluženu nagradu. — U Kristu su dve prirode: božanska koju je primio rođenjem pre svih vekova od Oca i čovečanska koju je primio po Duhu Svetom od Blažene Device Marije. Kao čovek je Krist izvršio veliko delo otkupljenja ljudskog roda. To teško delo iziskivalo je najveće poniženje, sramotnu smrt na drvetu križa. Zar nije bilo dakle potrebno da onda Krist kao čovek primi odgovarajuću nagradu? Eto, na Spasovo zato ulazi kao pobedonosni kralj u svoju domovinu, vodeći sa sobom pravednike starog zaveta koji su čekali taj čas pred paklom. Na nebu prima Krista sam nebeski Otac sa svim zborovima blaženih duhova, okruni ga kraljem neba i zemlje te postavlja njegov prestol na svojoj desnici.

Kristovim uzašašćem počašćen je sav ljudski rod, jer je naš predstavnik, novi Adam dobio na nebu kraljevski prestol. Koliko god čovek izgledao bedan i nemoćan, napose kada je bolestan, ipak nam je na veliku utehu, da se jedan čovek, isto tako kao mi iz mesa i kosti, iz duše i tela, nalazi na nebu gde uživa sreću i blaženstvo na veke. Još veću radost pobuđuje nam reč: »Ako s njime stradamo, s njime ćemo biti i proslavljeni« (Rimlj 8, 17), ali o tome više kasnije.

2) Kristovo posredničko delo kod Oca. — Još dok je Isus živeo na zemlji među svojim učenicima, govorio je: »Neću vas ostaviti kao siročad. Vratiću se k vama« (Iv 14, 18). »Ja sam s vama u sve dane do svršetka sveta« (Mt 28, 30). Svoju velikosvećeničku molitvu završio je rečima: »Objavio sam im tvoje ime (misli na nebeskog Oca) i ubuduće ću ga objavljivati, da u njima stalno bude ljubav, kojom si me ljubio, te ja takođe da budem stalno u njima« (Iv 17, 26). Ovim rečima Krist sasvim jasno govori da će sa svog nebeskog prestola još voditi apostole, objavljivati im istine, delovati na njih kako bi u njima rasla ljubav prema Ocu, a i sam da bude uvek s njima.

Stoga Krist šalje s neba Duha Svetoga. Na apostole je na vidljiv način sišao na duhovski blagdan. Duh Sveti je treća božanska osoba, u svemu jednak Ocu i Sinu, njemu se pripisuju sva dela posvećenja u Crkvi i u dušama. Krist se morao na vidljiv način ukloniti od svojih da je mogao doći Duh Sveti: »Vama je bolje da ja odem, jer ako ne odem, Branitelj (Duh Sveti) neće doći k vama. Odem li, poslaću ga k vama« (Iv 16, 7).

Krist nas zagovara pred licem nebeskog Oca. Ta mu uloga pripada, pošto je kao drugi Adam naš zastupnik i veliki svećenik. »Iz njegovog večnog svećeništva sledi da može stalno spasavati one koji dolaze po njemu k Bogu, jer uvek živi i posreduje za njih« (Hebr 7, 25).

Šta je drugo sveta Misa nego neprestano Kristovo zagovaranje, stalno vršenje velikosvećeničke službe. Isti Isus, koji u vidljivom obliku sedi Bogu s desne, istovremeno sa zemaljskih oltara tajanstveno posadašnjuje svoju smrt na križu, kad se nalazi pod odeljenim prilikama kruha i vina njegovo telo i njegova krv. Taj čin Kristova žrtvovanja proističe iz iste ljubavi, iste poslušnosti, istog poštovanja prema nebeskom Ocu, kakvo je Isus Krist imao viseći na Golgoti. Svetom se Misom daje Bogu najveća čast, a za ljude na zemlji i duše u čistilištu ona je izvor preobilnih milosti. Tu misao je lepo izrazio apostol Ivan: »Dečice moja, ovo vam pišem da ne grešite. Ali ako ko i sagreši, imamo zagovornika kod Oca: Isusa Krista, pravednika. On je pomirbena žrtva za naše grehe; ne samo za naše, nego i za grehe čitavog sveta« (Iv 2, 1. 2).

3) Nebesa su naša domovina. — Kristovo se spasenje ostvaruje na nama putem svetog krštenja. Tamo se kalemimo u njega, postajemo njegovi udovi te primamo njegov božanski život. Kao što je loza na čokotu i prima od njega život, tako je i kršćanin u Kristu i od njega živi. »Ne živim više ja, nego u meni živi Krist« (Gal 2, 20) govori apostol naroda. Isus sam kaže za kršćanina koji se pričešćuje: »ostaje u meni i ja u njemu« (Iv 6, 56).

Kad je Krist na Spasovo uzašao na nebo i tamo zauzeo kraljevski presto, onda treba da se i za nas kršćane, koji smo njegovi udovi, nađe na nebu mesta. »Jer ako smo postali jedno s Kristovom smrću, sličnom njegovoj, bićemo takođe i uskrsnućem sličnim njegovu« (Rimlj 6, 5).

Krist to izričito i kaže: »U kući moga Oca ima mnogo stanova. Kad odem te Vam pripravim mesto, opet ću doći da vas uzmem k sebi, da i vi budete gde sam ja« (Iv 14, 2. 3).

Na drugom mestu govori Isus: »Pobedniku ću dati da sedne sa mnom na mome prestolju, kao što i ja pobedih i sedoh sa svojim Ocem na njegovu prestolju« (Otkr 3, 21).

Po kršćanskom shvaćanju smo ovde na zemlji samo putnici i stranci sa privremenim boravištem, prava je naša domovina na nebu, pokraj preobraženog Krista.

Isplati se podnositi nevolje ovog zemaljskog života, jer »patnje sadašnjeg vremena ne zaslužuju da se usporede sa slavom koja će se objaviti u nama« (Rimlj 8, 18).

MAJSKA POBOŽNOST

Ulazimo u najlepši mesec maj, u kome se obavljaju majske pobožnosti. Katolički svet posvećuje tom mesecu veću pažnju štovanja svibanjske Kraljice, Blažene Device Marije.

Prošle smo godine donosili članke o nekim znamenitijim Marijinim hodočasnim crkvama u našoj domovini, kojima hrli mnoštvo katoličkog sveta o Marijinim blagdanima da oda bl. Gospi svoje poštovanje te izmoli za svoje potrebe njezin jak zagovor.

1. *Zašto se Majci Božjoj naročito utičemo?* Kako naša vera treba da bude razumna, biće korisno da damo na gornje pitanje kratak odgovor.

a) Blažena Devica Marija rodila je Isusa Krista, Spasitelja sveta te ga za nas žrtvovala. Kako je Isus Sin Božji, to je Marija Majka Božja. Isus Krist nam je poklonio duhovni život, time je Marija postala naša duhovna majka. Isusove reči na križu: »Ženo, evo ti sina«! (Iv 19, 26) tumače se tako, da je umirući Spasitelj poklonio nama svima Bogorodicu za majku. Mi imamo, međutim, kao njena duhovna deca prema Njoj detinjske dužnosti.

b) Draga Gospa nas naročito voli. Kako se zna već zemaljska majka žrtvovati za svoje čedo! Kakvom ga ljubavlju voli, brine se za nj i neguje ga, napose u opasnosti i bolesti! Nikada se nećemo dovoljno zahvaliti rođenoj majci za sva nebrojena dobra koja smo od nje primili. Mnogo više ljubavi, brige i požrtvovnosti nam poklanja naša du-

hovna majka — Kraljica svibnja. Njezina briga za druge tako se divno očitovala na svadbi u Kani Galilejskoj!

c) Marija je posrednica svih milosti. Putujemo u nebo, u svoju pravu domovinu. Taj cilj svojim prirodnim snagama ne možemo postići. Potrebna nam je milost. Nju je u prvom redu zaslužio Isus Krist svojom mukom. Međutim nam je Bog deli po Marijinim rukama. Bez njenog zagovora niko ne dolazi u nebo. Crkva na Nju primenjuje reči: »Ko mene nađe, naćiće život i crpsti će spasenje od Gospoda« (Mudr 8, 5). Ona zagovara i one koji je ne poznaju i ne preporučuju joj se, koliko će više pokazati svoju dobrotu onima koji je veličaju, kako je sama kazala: »Gle! Odsad će me svi naraštaji blaženom zvati« (Lk 1, 48).

Pobožnost, detinjsko štovanje Majke Božje kršćaninu osigurava srećan put u nebo.

2. *Šta očekujemo od blažene Device u ovom mesecu?*

a) Napredak u svom duhovnom životu. »Ako hoćeš ući u život, vrši zapovedi« (Mt 19, 17), kazao je Isus bogatom mladiću. Krštenjem si postao Božje dete, brat Isusov, hram Duha Svetoga. Pred očima moraš imati svetu volju Božju kako se očituje u Božjim i crkvenim zapovedima i staleškim dužnostima. Nije to jednostavna stvar, jer čovek tako lako zaboravlja na duhovne stvarnosti koje očima svojim ne vidi. Po Marijinom primeru utapajući se u molitvu lakše ćemo prolaziti kroz vremenite brige a da na večne ne zaboravimo. Kao njezin štićenik lakše ćeš se čuvati smrtnih pa i malih greha te se trsiti oko kršćanskog savršenstva.

b) Duhovni napredak drugih. Kršćanski se život nužno odvija u zajednici, u crkvenom općinstvu. Pokraj nas ima toliko drugih kršćana, koji s nama zajedno putuju prema nebeskoj domovini. Da im pomognemo na tom putu! Da ih zaštićujemo od neprijatelja! U ovom mesecu maju valja nada sve preporučiti svibanjskoj Kraljici našu katoličku omladinu, da joj Marija čuva ljiljan čistoće, smisao za neporočan čisti život. Čistoća nije slabost, kukavičluk, pomanjkanje životne snage, nego obratno: izvor životne snage, junaštvo, samodisciplina, jemstvo zdravog razvitka i mira.

Izvanredno je važno moliti se za kršćanske bračne kandidate. Da se nađe srce k srcu, dvoje koji će imati isti pogled na kršćanski brak i koji će želeti staviti svoje novoosnovano ognjište pod zaštitu nazaretske Obitelji. Takvi će biti visoko počašćeni što će ih Bog izabrati svojim saradnicima u stvaranju novog života, a na decu će gledati kao poklon s neba, kao na znak poverenja.

c) U Rimu se sprema drugi vatikanski koncil koji će se otvoriti u jesen na blagdan Materinstva Božjega, 11 oktobra. Mnoge se nade polažu u taj izvanredan crkveni sabor. Velike se reforme očekuju. Ljudske su snage za takva postignuća nedovoljne, potrebna je pomoć odozgo. Zar nije na mestu da uspeh budućeg sabora položimo na srce onoj, koja je Kraljica apostola. Ona koja je zmiji satrla glavu, koja je pobedila sve jeresi, vodi i danas laički apostolat Marijine legije.

3. *Kako ćemo proživeti Marijin mesec maj?*

a) Po mogućnosti ćemo polaziti u crkvu na svibanjsku pobožnost. Takva zajednička pobožnost uzdiže i versko raspoloženje. U crkvi se nešto propoveda ili čita, pa bolje upoznajemo našu Gospu, njene kreposti, uopće verske istine, što je potrebno za lepši verski život. Žrtve koje ćemo morati za tu pobožnost prineti, Kraljica svibnja će nam bogato nagraditi. Svojim postupkom ćemo potaći toga i onoga da sledi naš primer, što isto nije bez vrednosti.

b) Kod kuće ćemo ukrasiti Marijinu sliku ili kip, pobrinuti se da bude uvek svežeg cveća. Ako ostaneš kod kuće, uzmi u ruku koju knjigu s majskim propovedima. Uveče neka se moli zajednički sveta krunica, ta divna obiteljska molitva, koja je prema rečima pokojnog pape Pija XII najbolja obrana verskog duha u obitelji protiv svih zaraza našeg doba. Nije zlo; ako i sused dozna da se kod vas moli u kući. Kolika je sreća zazivati jaku Gospu da svrne svoje milostive majčinske oči na nas!

c) Vitez Bezgrešne. Odluči da ćeš u mesecu maju svaki dan doneti majskoj Kraljici duhovnu kitu cveća u obliku raznih žrtvica. Neka ne prođe nijedan dan da se nisi svladao u nekim strastima, odbacio neke grešne napasti Mariji za ljubav.

Budi vitez Bezgrešne! U srednjem veku trubaduri (nekakvi guslari) putovali bi iz grada u grad, iz jednog zamka u drugi, da bi pred sabranim društvom svirali i pevali. Često bi slagali pesme u čast nekoj odličnoj dami te širili na okolo njezinu slavu. Dama bi se odužila trubaduru kesicom zlatnika ili drugim poklonima. Zar ima lepše Gospodarice od Kraljice svibnja?!

Papa je poklonio za porodice postradalih rudara u Banovićima 1500 dolara preko sarajevskog nadbiskupa dr Alaupovića te izrazio svoje saučešće.

Nagrada Instituta sv. Pija V u visini od 25 000 dolara daje se godišnje političkoj ličnosti neke nezavisne afričke zemlje, koja je najviše učinila za mir u Africi u prošloj godini. Ove se godine ta nagrada nije podelila, nego se novac potrošio za obnovu u ratnom vihoru uništenih zavoda u Africi.

Poslije istočnog grijeha ljudi su se naglo razmnožili. Takva je bila i volja Božja. Ipak su posljedice istočnog grijeha sve više prevladavale nad ljudskom naravi tako, da su se i dobri pokvarili. Djeca dobrih i pobožnih roditelja (potomci Setovi) napuštali su sve više zakon Božji i predavali se razvratnom životu. Požuda tijela potamni razum tako, da su se ljudi predavali putenosti »i kao nerazumni konji i mazgovi ugađali samo svojoj pohoti« (Tob. 6, 17). Zavedeni lijepim tjelesnim izgledom Kainovih potomkinja »uzimali su ih sebi za žene, koliko ih htjedoše« (Gen. 6, 2). Kod toga nisu vodili računa o Božjim zakonima a niti o prvotnom jednoženstvu. Sam Bog utvrđuje: »oni nijesu više ništa drugo nego meso« (Gen. 6, 3). U tim žalosnim prilikama Bog odluči kazniti cijeli ljudski rod. Ipak kazna ne će biti iznenadna. U svojoj dobroti Bog određuje dugi razmak godina ne bi li se možda popravili i preobratili: »Trajanje života njihova neka bude još samo sto i dvadeset godina« (Gen. 6, 3). Kad je Bog vidio »da je sve mišljenje i htijenje srca njihova svejednako išlo na zlo« (Gen. 6, 5), tada odluči kazniti ljudski rod: »Hoću da istrijebim sa zemlje ljude, što sam ih stvorio, s ljudima i stoku, sitne životinje i ptice nebeske« (Gen. 6, 7).

Ipak ljudski rod ne će nestati: »Samo Noa nađe milost u očima Gospodnjim« jer »je bio čovjek pobožan i bez prijekora među svojim suvremenicima; Noa je živio po zapovjedi Noi neka sebi načini veliki kovčeg od spasiti Noa i njegovu obitelj. Stoga Bog zapovjedi Noi nek sebi načini veliki kovčeg od drva i to 150 m dugog, 25 m širokog i 15 m visokog. Sam Bog upućuje Nou kako neka gradi taj kovčeg, koji treba imati tri sprata sa raznim pregradama i s otvorom za svijetlo. Noa posluša Božju zapovijed i dade se na posao da sagradi veliki kovčeg. Istodobno opominje ljude na pokoru i prijeti im Božjom kaznom, ali su ljudi »bili nevjerni, kad su se u dane Noine oslanjali na dugotrpnost Božju, dok se je gradio kovčeg« (I. Petr. 3, 20).

»Tada je bila zemlja pokvarena pred Bogom i puna zločina« (Gen. 6, 11). Dugotrpnost Božja daje mjesto pravdi. Stoga, kad je kovčeg bio gotov, Bog zapovjedi Noi: »Uđi u kovčeg s cijelom obitelji svojom; jer tebe samo nađoh pravedna pred sobom u svemu naraštaju ovom! Od svih životinja čistih uzmi k sebi po sedmero, muško i žensko, a od životinja nečistih po dvoje, muško i žensko, i od ptica nebeskih po sedmero, muško i žensko, da se kasnije mogu razploditi na zemlji« (Gen. 7, 1—3). Noa izvrši sve kako mu je Bog bio zapovjedio. Tada »prodriješe vode potopa na zemlju. U godini šestotoj života Noina, sedamnaesti dan drugoga mjeseca, taj dan prodriješe svi izvori velikog bezdana, i otvoriše se ustave nebeske« (Gen. 7, 10—11). Božja se prijetnja ispunjuje! Vrijeme, koje je bilo određeno ljudima za pokoru i popravak bilo je prošlo. Opomene Noine bile su uzaludne. Nastupilo je vrijeme pravde Božje.

Za potop Bog se služi prirodnim silama i to navalom mora na kopno: »prodriješe svi izvori velikog bezdana«, i silnom kišom: »dažd je padao na zemlju četrdeset dana i četrdeset noći« (Gn. 7, 12). Voda prekrije ne samo nizine nego i visoka brda, tako da se nitko nije mogao spasiti. »A kovčeg je plovio na vodi« (Gen. 7, 18). »Tada izgiboše sva bića, što su se micala na zemlji, ptice, stoka, zvijeri i sve, što gmiže po zemlji a i svi ljudi« (Gen. 7, 21). Ne samo, da je potop bio tako silnih razmjera, nego je i njegovo trajanje bilo vanredno dugo: »Voda se je penjala još sto i pedeset dana dalje na zemlji« (Gen. 7, 24).

Napokon ipak Bog učini kraj strašnoj katastrofi: »zatvoriše se izvori bezdana i ustave nebeske, i dažd s neba prestade« (Gen. 8, 2). Noa opazi, da se voda snizuje i da dažd više ne pada. Otvori stoga prozor na kovčegu i ispusti gavrana, koji je onda nadljetao kovčeg dok ne presahnu voda na zemlji. Nakon toga, Noa ispusti goluba, koji se odmah vrati na kovčeg, jer nije imao drugog mjesta, gdje bi se spustio; nakon sedam dana opet ispusti goluba, koji se povrati noseći u kljunu zeleni list masline; nakon sedam dana opet ispusti goluba, koji se više nije povratio. To je bio znak, da su vode sasvim opale i da se je zemlja posušila. Na zapovijed Božju Noa izađe iz kovčega a s njim njegova obitelj i sve životinje. »Tada Noa podiže Gospodu žrtvenik, uze po komad od svih čistih životinja i od svih čistih ptica i prinese na žrtveniku žrtvu paljenicu« (Gen. 8, 20). To je bila zahvalna žrtva, koja ugodi Bogu tako, da odluči: »Nikada više ne ću prokleti zemlje poradi ljudi. I makar je mišljenje srca čovječjega zlo od njegove mladosti, ne ću ipak više uništiti sva živa bića, kao što učinih. Odsele, dok bude zemlje, ne će više nestajati sjetve ni žetve, studeni ni vrućine, ljeta ni zime, dana ni noći« (Gen. 8, 21—22). Bog blagoslovi Noa, kao što je bio blagoslovio prve ljude, i preda mu gospodstvo nad svim životinjama zemaljskim. Nakon toga Bog sklopi s Noom i njegovim potomcima zavjet, da neće nikada više potopom uništiti ljude: »Dugu svoju stavljam u oblake. Ona neka bude znak zavjeta između mene i zemlje« (Gen. 9, 13). Duga je bez sumnje i prije postojala, jer je to prirodna pojava. Sada, međutim, ta pojava poprima i simboličko

značenje: duga ima podsjećati na zavjet Božji s Noom.

Kod čitanja Mojsijevog izvještaja o općem potopu, možemo si postaviti nekoliko pitanja, na koja nije tako lako odgovoriti. Prije svega: da li je taj potop doista bio o p ć i, tj. takav, da bi voda prekrila doslovno cijelu zemaljsku kuglu? U staro vrijeme tako se općenito mislilo. Međutim, stručnjaci za hebrejski jezik kao i rezultati trijezne egzegeze tvrde, da izrazi, koje upotrebljava Mojsije, ne moraju nužno upućivati na zemljopisnu općenitost ovog potopa. Takve, naime, općenite izraze Sveto pismo upotrebljava i na drugim mjestima, gdje je sasvim jasno da se ne radi o zemljopisnoj općenitosti. To je primijetio već sv. Augustin. Nije, dakle, protiv Sv. pisma mišljenje, koje tvrdi da je taj potop bio ograničen na jedno jedino područje zemaljske kugle. Za to mišljenje ima i više razloga: u kovčegu, koji je imao tek 3750 m² ne bi nikako mogle stajati sve vrste životinja, koje su živjele na zemaljskoj kugli; a zatim, kako bi bilo moguće sakupiti tolike vrste životinja sa svih strana zemlje, kako i čime prehraniti toliko mnoštvo, kako bi se osam osoba, koliko ih se spasilo, moglo brinuti za toliki broj životinja itd, itd? Sve su to razlozi, koji se protive mišljenju o zemljopisnoj općenitosti potopa. Nismo ni spominjali znanstvene prigovore geologije, a niti prigovor da sve vode, koje postoje na zemlji, ne bi ni mogle prekriti cijelu površinu zemaljske kugle sa najvišim brdima. Sve su to razlozi da opravdano držimo, da je taj potop bio ograničen na jedno jedino područje zemaljske kugle.

Drugo pitanje, koje si možemo postaviti, još je teže: da li je taj potop bio doista opći obzirom na ljude, tj. da li je doista pogodio sve ljude, koji su tada živjeli na zemlji. Oni, koji tvrde, da je potop pogodio doista sve ljude, nužno moraju dopustiti, da su svi tadašnji ljudi stanovali smo na jednom području zemaljske kugle, na onom području, koje je bilo pogođeno potopom. Mišljenje, da je potop doista bio opći obzirom na ljude, ima veoma jake argumente za sebe. Mnoga su mjesta u Svetom pismu, koja izričito tvrde, da su svi ljudi izginuli, osim Noe i njegove obitelji. Ta se tvrdnja ponavlja i u Novom Zavjetu i to izričito u Petrovim poslanicama. Tim se mišljenjem slaže i cijela Predaja Svetih Otaca kao i predaje kod gotovo svih naroda na svim kontinentima. Međutim, ozbiljni su i prigovori protiv općenitosti potopa obzirom na ljude. Da navedemo samo nešto. Sveto pismo nam govori kako je Noa gradio svoj kovčeg, a to pretpostavlja upotrebu oruđa kao i poznavanje raznih vještina uz upotrebu kovina. Znanost nas, međutim, uči da su ljudi u to doba već bili prošireni po cijeloj zemaljskoj kugli. Protiv općenitosti općeg potopa obzirom na ljudski rod stoji i antropologija, nauka o starosti ljudskog roda kao i geologija, nauka o razvitku zemlje a specijalno o konfiguraciji kopna.

Crkva se o tom pitanju nije izjasnila. Međutim, iz dana u dan raste broj onih, koji smatraju, da je potop, koji opisuje Mojsije, bio ograničen ne samo geografski nego i antropološki, da nije zahvatio sve ljude na zemaljskoj kugli, nego samo jedan dio ljudskog roda na određenom području, vjerojatno u Mezopotamiji, s kojom je Bog imao naročite planove, jer je iz tog naroda imao nastati odabrani narod, koji ima biti nosilac Božje Objave. Pitanje, dakle, o općenitosti potopa ostaje otvoreno daljnjem istraživanju.

Na koncu mogli bismo dodati nekoje primjedbe: 1. Mojsijevo pripovijedanje o općem potopu odlikuje se čistim monoteizmom i historijskom objektivnošću, pa se nikako ne može dopustiti, da je Mojsije ovisan o mitskim pripovijedanjima pogana. 2. Potop je nastao po Božjoj volji a kod toga imaju svoju ulogu prirodne sile: nabujalo more i rijeke uz silnu kišu. 3. U pitanju zemljopisne općenitosti izgleda da je stvar definitivno riješena tako, da se gotovo općenito prihvaća mišljenje o ograničenosti potopa na određeno područje. 4. Da li je taj potop zahvatio cijeli ljudski rod (antropološka općenitost) ostaje neriješeno pitanje, otvoreno daljnjem istraživanju. 5. Da se nisu pronašli sigurni tragovi te katastrofe ne izgleda čudno geolozima, jer je poznata stvar, da provala mora na kopno i kasnije uzmicanje morske vode, ne ostavlja nikakvih tragova, koji bi mogli danas nešto značiti.

Dok se stručnjaci muče tim pitanjima, bolje nam je da se zamislimo nad dobrotom, strpljivošću i pravdom Božjom, koja se tako jasno pokazala u tom teškom događaju.

PRED TVOJIM KIPOM, MARIJO

U polutami crkvenog predvorja, Tvoj je kip, Marijo, naša zaštitnice.

Nekada je moja majka ovdje molila pomoć za mene, a sada ja šuteći sagibam čelo pred tobom i osjećam, kako me ovija neprekinuta, uvijek živa prošnja majčina i sponinje sve, što mene boli, sve, što ja zazivam, sve, što je smisao i punina mojih težnji.

Šutim i slušam, kako ova davna, draga molitva moje majke otvara pred tobom, Marijo, srce njezino, uzdiže ti ljubav svoju i vjeru nepomućenu. Slušam, kako me molitva sveta povjerava tvojem okrilju za sve dane.

Pred tvojim kipom, Marijo, razabirem, kako su i ove boli, što me danas peku, jednom već dirnule srce moje majke i osjetivši još onda ledeni srh mojih današnjih tuga, ona je molila tvoje milosrđe za me.

»Umjetnost je i pjesma i molitva u isti mah!« I. Meštrović

Dne 16. I 1962. u 8 s navečer u bolnici South Benda, Indiana, USA, primivši sv. sakramente *umro je od srčane kapi u 79. god.* života profesor umjetnosti na katoličkom sveučilištu Notre Dame hrvatski kipar svjetskoga glasa Ivan Meštrović. Zadnje su mu riječi bile: »Bože moj, Bože moj!«

Prigodom njegove smrti jedan minhenski list završio je članak o njemu riječima: *»najveći kipar svoga naroda i velikan svoga doba«!* Malo je ljudi tako niskoga i siromašnoga roda, koji su za života dobili toliko ri-jetkih superlativa kao Ivan Meštrović, seljačko dijete Dalmatinske Zagore iz sela Otavica kod Drniša: »najveći fenomen među kiparima« (Rodin), »najbogatiji umjetnički genij svoga doba« (Bečka akademija), a netko je ustvrdio, da je Meštrović treći u povijesti kiparstva (Fidija, Mikelanđelo i M.!). Taj neumorni radnik, čiji neobični duh nikada nije prestajao raditi, pa je i umro radeći, jedan je od najplodnijih umjetnika: izradio je preko tisuću djela, jer je kroz 60-tak godina neprekidnoga umjetničkoga djelovanja godišnje poprečno davao do 20-tak novih djela.

U njegovu bogatome opusu najveći dio zauzimlju upravo *religiozna djela*, koja nas ovdje prvenstveno zanimaju. Od ostalih djela ipak ne možemo a da ne navedemo njegov veličanstveni spomenik Neznanom junaku na Avali kod Beograda. Meštrović je u prvome redu *religiozni i kršćanski umjetnik*. Kroz cijeli umjetnički život ovaj titan među kiparima rado je i često obrađivao religiozne teme, od onoga prvoga Krista, što ga je još kao dijete svojim nožićem rezao u drvu, dok je čuvao ovce u Otavicama, pa sve do svoga posljednjega djela *Pieta*, što mu je u South Bendu davao zadnju ruku pred samu smrt.

Izvor Meštrovićeve umjetnosti

Cijelu Meštrovićevu umjetnost tematski možemo podijeliti u *dvije glavne grupe: nacionalnu* i *religioznu*. Uz te glavne teme jako su također zastupani u njegovoj umjetnosti općečovječanski *motivi materinstva i muzike*.

Glavnu pozadinu Meštrovićevih motiva najbolje ćemo razumjeti, ako imamo na pameti njegovo djetinjstvo i prvi odgoj. On sam kaže, da je njegov otac Mate u kući imao biblioteku od same dvije knjige: *Kačićev »Razgovor ugodni naroda slovinskoga«* i *Sveto Pismo*. U selu tada nije bilo škole, pa je maloga Ivana otac naučio čitati, i prva mu je čitanka bila »Kačićeva pismarica«, a zatim Sv. Pismo. Prvo štivo nadarenoga dječaka bilo je, dakle, epopeja o narodnim junacima i sveta knjiga o Božjim velikanima Staroga i Novoga zavjeta. Osim toga patrijarhalni obiteljski odgoj po strogim kršćanskim načelima, koja su prakticirali njegovi roditelji, obitelji i cijelo selo, bili su duhovni temelj koji je mladi umjetnik ponio u svijet. Bez djetinjstva ne možemo razumjeti život i rad ovoga genijalnoga umjetnika.

Meštrović je bio duboko religiozan čovjek i umjetnik. On je uvijek tvrdo vjerovao u Boga, premda su njegova vjera i njegov pojam o Bogu tijekom života doživjeli mnoge metamorfoze; ali je značajno, da se je ovaj veliki umjetnik, što je dulje živio, sve to više vraćao vjeri svoga djetinjstva, dok joj se nije i sasvim vratio.

Kipar Krista i svetaca

Isus Krist iz Nazareta jest lice, koje je Meštrovićeva ruka najradije obrađivala. Majstor je obradio cijeli život Kristov tako, da ga neki uspoređivaju s evanđelistima, jer je njegova domena *Novi zavjet*, kao što je Mikelanđelu bio Stari. U Meštrovićevim kipovima, grupama i reljefima vidimo Spasitelja u svim fazama njegova zemaljskoga života od Navještenja pa do Uskrsnuća i slave u nebu.

Meštrović je odlično poznavao život Kristov, i on mu je bio veoma blizu. Taj se kiparski fenomen osobito približavao Kristu i u njemu tražio rješenje najtežih problema za sebe i čovječanstvo, kada se ljudski rod nalazio u najvećim nevoljama, a to su dva grozna svjetska rata, u kojima je potomstvo Adamovo ogrezlo u krvi, kada je carevalo nasilje, nepravda, očaj, ropstvo i smrt. Nije bez značenja, da su u doba tih dvaju najtežih ratova u povijesti nastala dva najbolja i najznačajnija Meštrovićeva religiozna djela: *Raspeti Krist* (1916) i *Rimska Pietà* (1942 — 1946).

Meštrovićev deformirani izlomljeni Krist na križu jest izmučeni Krist u duši suvremenoga čovjeka, koga razdire sumnja, nemir i očaj u teškoj borbi između dobra i zla. A Rimska Pieta, koju sva svjetska kritika bilo kojega tabora smatra remekdjelom ravnim Mikelanđelovim, u savršenoj harmoniji prikazuje trostruku bol triju zastupnika ljudskoga roda: Nevine Djevice-Majke, grešne Magdalene i čestitoga Arimatejca nad pogaženom i usmrćenom Pravdom, koja će ipak uskrsnuti!

Kristova Majka drugo je lice, koje je Meštrovićevo dlijeto najviše obrađivalo. Dakako, skoro uvijek s Kristom! Meštrovićeve Madone: koliko majčinske svete ljubavi i

božanske ljepote na toj najsvetijoj majci i Njezinu Sinu ispod Meštrovićeva dlijeta! Tko bi ih sve nabrojio od nekadašnje Gospe u Biskupiji do Madone u nekom dalekom američkom koledžu!

I šutljivi *Marijin Zaručnik* našao je mjesto u bogatoj galeriji Meštrovićevih likova bilo na reljefima (Split), bilo u kipu (South Bend, 1957).

Od drugih svetaca najdraži objekt vajarova dlijeta bila su *četiri evanđelja:* u Cavtatu, u Otavicama, u Splitu uvijek ćete naći iskrenoga Mateja, jednostavnoga Marka, plemenitoga Luku i orla Božjega Ivana u više varijanata bilo s ljudskim, bilo sa simboličnim glavama.

Kao tolikim velikim duhovima, tako je i Meštrovićevu duhu bio naročito blizak i drag Božji Sirotan — *Franjo Asiški.* Njega je više puta obrađivao od Sv Franje u molitvi (Dubrovnik, 1923) do Stigmatizacije (Rim, 1946).

I Svetac svega svijeta, popularni *sv. Ante* odlično je zastupan među Meštrovićevim djelima (Oxford, 1953; Beograd i Bugojno, 1958).

Od *drugih svetaca* naš je umjetnik izradio: sv. Roka (Cavtat, 1922), sv. Jeronima (Rim, 1942), sv. Ivana Krstitelja (za splitsku krstionicu) i dr. Od *starozavjetnih lica:* Adama i Evu, Joba, Mojsija, neke proroke i dr., u raznim varijantama.

Graditelj Božjih hramova

Meštrović je — poput Mikelanđela — bio i kipar, i slikar, i arhitekt. Dok je u slikarstvu dao manje vrijedna ostvarenja, dotle je u arhitekturi stvorio djela trajne vrijednosti, među kojima prvo mjesto zauzimaju sakralni objekti. Meštrović je u domovini napravio *dvije crkve* i dao nacrt za treću.

»*Sveta Marija*«, spomen-crkva kralja Zvonimira (1075—1088) na starohrvatskom tlu u Biskupiji kod Knina. Na inicijativu kninskih franjevaca O. B. Topića i pok. O. I. Mendušića Meštrović je izradio nacrt za crkvu i sam poklonio 90 hiljada predratnih dinara. Crkva je mala *monumentalna seoska bazilika* (16 × 7 m), koju je graditelj ukrasio starohrvatskom oltarskom pregradom, kipom Gospe s Djetićem na oltaru i Kristovim reljefima na pročelju (sve kamen), a slikar Jozo Kljaković dvjema freskama (Molitva i Zvonimirov sabor). Crkvu je 18. IX. 1938. posvetio zagrebački mitropolit uz veliko narodno slavlje. Tom je prigodom otsutni Meštrović poslao značajno pismo, koje je dragocjeni dokumenat njegove duboke vjere u Boga i ljubavi prema Mariji. Početkom rata ta je krasna umjetnička crkva bila jako oštećena, a Gospin kip i freske sasvim uništene. Crkvica je zaslugom nedavno preminuloga fra Damjana Grgata tek 1957. god. privedena službi Božjoj.

Kapela sv. Križa u Splitu na Mejama (»Kaštelet«). To je Meštrovićeva crkva, koju je sam umjetnik podigao na morskoj obali pod Marjanom kao prostorni okvir za svoje grandiozno Raspeće i 28 drvenih reljefa, koji prikazuju čitav život Kristov od Navještenja do Uskrsnuća. Crkva je mala jednobrodna bazilika s vidljivom krovnom konstrukcijom. Oltar — veliki kameni blok i na njemu dvije svijeće, a nad oltarom veliko drveno Raspeće iz 1916. god. Reljefi, po kojima Meštrovića smatraju najvećim majstorom u drvu, postavljeni su na unutrašnje stijene duž cijele kapele.

Meštrović je još prije posljednjega rata zamislio tu kapelu, ali je svoju zamisao ostvario tek poslije rata, pa ju je 6. III. 1955. svečano blagoslovio preuzv. g. F. Franić, biskup splitsko-makarski. Umjetnik je tom prigodom pisao da je njegova želja, da se u toj crkvici drži služba Božja na staroslavenskom jeziku, a jedanput na godinu da bude sv. misa na njegovu odluku, i to na dan Preobraženja (6. VIII) za sreću i mir hrvatskoga naroda i cijeloga čovječanstva. (Kada je ljeti 1959. mučen nostalgijom za rodnim krajem Meštrović posjetio domovinu, tada je na Veliku Gospu proslavio svoj rođendan slušajući sv. misu u toj svojoj kapeli.) — Uz kapelu se nadovezuje veliki *klaustar* s mnoštvom stupova, a na sredini se diže ogromni kameni kip *Autora Apokalipse,* koji orlovskim licem uprtim u nebo ispituje tajne Božje, te ih perom iz srca piše u knjigu Otkrivenja.

Oproštaj Crkve i naroda s umjetnikom

Kao što je Meštrović kršćanski umro, tako je kršćanski i pokopan. Na zadnjem putovanju od South Benda do Otavica imao je *tri sprovoda,* koja su vodila *tri biskupa:* u South Bendu tamošnji biskup, u Drnišu domaći šibenski biskup preuzv. Josip Arnerić, a u Otavicama 24. I. u 4 s. poslije podne splitski biskup preuzv. Franić. U veličanstvenom sprovodu u Otavicama uz dva biskupa i pet mirskih svećenika iz Šibenika, Splita i Zagreba sprovodu je prisustvovao franjevački provincijal iz Splita O. Jerko Lovrić sa 14 braće-franjevaca, jer je veliki pokojnik bio konfrater ili počasni član njihove redovničke provincije. Osim brojnih prestavnika vlasti i kulturnih ustanova mrtvo tijelo do mauzoleja je ispratilo do 3.000 naroda. U jedinom govoru na tom historijskom sprovodu preuzv. g. Franić je naglasio pokojnikovu vjeru u Boga i njegovu ljubav prema svakome. Zatim je svečenstvo ispjevalo svečano odrješenje i posljednji Pokoj vječni, kad se već suton počeo hvatati mauzoleja, koje je na posledni počinak primilo mrtvo tijelo svoga gospodara i graditelja.

Redovništvo je, kao i kršćanstvo, došlo s istoka na zapad. Ovdje je prvo veće zanimanje za taj način života pobudio sv. Atanazije sa svojim pratiocima i sa životopisom sv. Antuna pustinjaka. Bilo je na zapadu već prije asketa i Bogu posvećenih djevica, pa je pustinjaka bilo i po našim otocima, kako svjedoči sv. Jeronim, a na otoku su se Braču sačuvali do trećeg decenija našega stoljeća. Na zapadu su promicali redovništvo osobito sv. Martin u Galiji, sv. Paulin u Italiji, sv. Augustin u Africi. Neki su za svoje redovnike napisali i pravila, tako sv. Cezarije, biskup u Arlesu (Galija) i sv. Kolumban, opat u Irskoj.

PRAVILO SV. BENEDIKTA († 547) prevladalo je pomalo nad svima, osobito radi svoje umjerenosti. Svetac ga je napisao iza kako je sam iskusio pustinjački život u Subiaku, a i zajednički na Monte Kasinu, »pun duha svetih pravednika« (Sv. Grgur), sav prožet Sv. pismom, osobito psalmima i Evanđeljem, dobar poznavalac do tada napisanih monaških, asketskih i vjerskih spisa. Podno M. Kasina držala se svečevih uputa njegova sestra sv. Skolastika zajedno s drugim Bogu posvećenim djevicama.

Teško je u malo riječi iznijeti što su tisuće muških i ženskih samostana pod Pravilom sv. Benedikta izveli u čitavoj Evropi na vjerskom, karitativnom, kulturnom i gospodarskom polju. S pravom je on nazvan »otac Evrope« (Pijo XII). Dosta je spomenuti koliko je papinstvu za oslobođenje Crkve od pogubnog upliva mogućnika pomogao Cliny s Grgurom VII. Još i danas su mnogi arhivi ispunjeni rukopisima, ispisani najčešće od benediktinaca. Prve škole, bolnice i konačišta duguje svijet njima. Neka mjesta (München, razni Münsteri, naša Opatija i dr.) svjedoče da su oni osnovali mnoge naseobine i mnoga neplodna tla pretvorili u plodna. Red je Crkvi dao mnogo učenjaka, oko 20 papa, na tisuće biskupa i misionara, a preko 4000 historijski utvrđenih svetaca i svetica. Zadnji je blaženik Placid Rikardi proglašen pred par godina, a vrlo dobro napreduju postupci za proglašenje kard. Šustera, opata Marmiona i dr.

USTROJ I STANJE REDA. Kao cijela Crkva tako je i s njom najuže povezan red doživio u svojoj dugoj povijesti razne periode cvata i sutona, ali se uvijek iznova na njemu ispunilo geslo. M. Kasina: succisa virescit — kljaštreno se zeleni. Osobito se je red obnovio u duhu sv. Pravila i brojčano vrlo umnožio u zadnjih 80 godina. Sada ima oko 11.000 sinova i preko 22.000 kćeri sv. Benedikta, a žive u skoro tisuću opatija i manjih kuća.

Ustroj je samostana obiteljski: na čelu je doživotni opat (otac) a i članovi su vezani na dotičnu obitelj do smrti. Svaka je opatija i samostalni priorat za se, a njihov je starješina prema crkv. pravu izjednačen provincijalima drugih redova. Radi međusobnog pomaganja i nadzora već su odavna pojedini samostani, bilo da su nastali jedan od drugoga ili da djeluju u istim prilikama, povezani u tzv. Kongregacije. Na čelu je svake opat-predsjednik koji po crkv. zakoniku (kan. 223, 4) imaju pravo da uz biskupe sudjeluju i glasaju na općem crkv. saboru. Tako će i na II vatikanskom saboru benediktinci biti službeno zastupani više nego svi drugi redovi zajedno, od kojih samo vrhovni starješina (general) ima to pravo.

Na čelu je svih Kongregacija opat-primas koji predstavlja sve sinove i kćeri sv. Benedikta, ali nema nad njima neposredne vlasti. Sjedište mu je u Rimu u zavodu sv. Anzelma, gde je ujedno papinsko sveučilište s filozofskim, teološkim, pravnim i liturgijskim fakultetom. Sada je opat-primas P. Benno Gut, biblicista i prije opat velike opatije i prošteništa Einsiedeln u Švicarskoj. Rektor je zavoda Bavarac P. Augustin Mayer koji je i tajnik koncilske Komisije za sjemeništa, kat. univerze i kršć. pouku. Profesori su i đaci iz svih krajeva svijeta.

Benediktinskih Kongregacija ima šesnaest. Najstarija je kasinska po samostanu-matici koji je za prošlog rata bio po 4. put u svojoj povijesti porušen, a sad je u glavnom obnovljen. Važan je samostan sv. Pavla u Rimu gdje benediktinci čuvaju već 14 stoljeća grob apostola naroda i gdje je Ivan XXIII navijestio novi sabor. U vječnom je gradu Pijo XI još osnovao opatiju sv. Jeronima kojoj je povjerena zadaća da istražuje latinski prijevod Sv. pisma što ga je priredio naš slavni zemljak. — Osobito su brojčano jake 2 Kongregacije u Sjev. Americi s preko 40 opatija od kojih neke imaju po nekoliko stotina članova. Drže mnoge koledže, sjemeništa i misije. Dva su njihova samostana s većinom pripadnika Čeha i Slovaka (iako u samoj Slovačkoj odavna nema benediktinskih samostana), a u njima je i potomaka južnih Slavena. — Posebno je na glasu beuronska Kongregacija s glavnim samostanom uz gornji Dunav. Poznat je Beuron po svojoj umjetničkoj školi koja je cvjetala za života svoga utemeljitelja P. Lenza. U Beuronu je sada važan Institut za utvrđivanje latinskog prijevoda Sv. pisma prije sv. Jeronima (tzv. vetus latina). Osamljena je opatija cilj mnogih hodočašća, pa je npr. prošle godine u Beuronu podijeljeno preko 150.000 sv. pričesti i sklopljeno 460 brakova, a brojne tisuće dolaze na duhovne vježbe i razne sastanke ili samo da prisustvuju liturgijskim obredima, osobito o velikim blagdanima. — U Bavarskoj lijepo uspijeva i

Kongregacija sv. Otilije s nekoliko opatija i postaja u Africi, u južnoj Koreji i dr. U misijama mnogo radi i belgijska Kongregacija, osobito u Kongu. U Belgiji je i unionistički samostan Chevetodne (prije Amay) s latinskom i istočnom liturgijom, osnovan po želji Pija XI. Radom za sjedinjenje bavi se i opatija Nieder-Altaich u Bavarskoj i češka sv. Prokopa u Americi. — Jedna od najmlađih je slavenska Kongregacija, ustanovljena poslije rata od 4 opatije u Češkoj, 1 priorata kod nas i 1 u Poljskoj. Kako su češke opatije raspršene, Kongregacija dosada nije mogla ispuniti nade koje su se u nju polagale.

BENEDIKTINCI KOD NAS. Od sjeverne Istre do Albanije bilo je u našem primorju toliko samostana da su vatrom i drugim znakovima na čitavoj toj liniji mogli signalizirati dolazak gusara i drugih neprijatelja. Bilo ih je, ali manje i u unutrašnjosti zemlje, a i u sjevernim krajevima od Slovenije (Gornji grad) do Zemuna. Ovi su samostani na sjeveru bili u vezi s mađarskim opatijama, a preko njih s češkim i francuskim. Općenito se drži da je prvi zagrebački biskup Duh bio benediktinac. U Dalmaciji su se na književnom polju osobito istakli Mavro Vetranić i Ignjat Đorđić. Inače naši samostani nisu bili veliki kao u ostalim zemljama, već proizvod naših siromašnih i često pustošenih krajeva. Ipak nam se sačuvalo, barem u ruševinama, nekoliko većih benediktinskih crkava: npr. sv. Nikole kod Omišlja na Krku, sv. Petra u Drazi na Rabu, sv. Krševana u Zadru, sv. Nikole u Komiži na Visu, sv. Jakova u Dubrovniku, sv. Marije ratačke kod Bara i dr. Osim tih su poznatije još opatije u Baški (s glasovitom pločom koja se čuva u Zagrebu), u Biogradu, na Čokovcu (o. Pašman), Sustjepan kod Splita, Povlja na Braču, sv. Marije na mljetskom jezeru i dr.

Sve su te muške opatije izumrle iz ovih razloga: nije više bilo domaćih vladara koji su ih osnivali i pomagali, tuđinske su vlasti favorizirale redove koji su dolazili iz Italije i imali samo latinsku liturgiju. U čitavoj je Evropi bilo više zanimanja za nove redove koji su odgovarali posebnim potrebama dotičnog vremena. Komendatarni se opati nisu brinuli za redovničke zajednice, one nisu bile međusobno povezane itd. Zadnjih je 5—6 muških samostana u Dalmaciji ukinula francuska vladavina za Napoleona. Posljednji je hrvatski benediktinac, o. Petar Pletikosić, umro 30. I 1850 u Tkonu u kojoj se župi nalazi Čokovac. Početkom je ovog stoljeća imao biti obnovljen jedan samostan, ali je zaprijećila austrijska vlada. Nedavno se je počela okupljati malena zajednica najprije u Opatiji, a sada na Čokovcu, koja u duhu stoljetnih tradicija reda, da pomaže Crkvi gdje god više treba, drži dvije župe: Tkon i susjedni Biograd (kako ih red drži preko 1000 na svim kontinentima). Razvoj je i napredak te zajednice ovisan od molitava za nju upravljenih i od mladih ljudi koje Bog pozove da joj se pridruže.

Benediktinke su se u našim primorskim gradićima pokazale ustrajnijima, pa još imaju osam samostana: Cres, Krk, Rab, Pag, Zadar, Šibenik, Trogir i Hvar. Najstariji i u hrvatskoj povijesti najslavniji od njih samostan sv. Marije u Zadru bio je za rata vrlo oštećen, pa su redovnice privremeno sklonjene u zadarskom sjemeništu »Zmajević«. Benediktinke žive u strogoj papinskoj klauzuri, a bave se molitvom i ručnim radom, od kojega se i uzdržavaju. Mole veliki latinski oficij pa primaju djevojke koje su sposobne da se u nj koliko toliko upute i, dakako, kojima odgovara njihov način života. Svojim su molitvama i žrtvama Crkvi od velike koristi pa ih ona vrlo cijeni i svakoj daje naslov duhovne majke, jer polažu svečane zavjete, a ne samo vječne kao druge redovnice bez stroge klauzure. Domaći ih svijet i nazivom »koludrice« luči od ostalih čč. sestara. Odijeljene od svijeta visokim klauzurnim zidovima mogu slobodnije napredovati u duhovnom životu, tako je npr. M. Tereza Obuljen umrla u Hvaru ostavivši iza sebe svetu uspomenu. Bez takvih se sinova i kćeri sv. Benedikta ne da zamisliti naša sveta povijest.

RAZNE GRANE. Mladica posađena od sv. Benedikta razvila se kroz tolika stoljeća u veliko stablo. Kao što je u Crkvi Kristovo Evanđelje uvijek i svuda isto, ali je prim jenjeno na razna doba i razne krajeve, tako je i Pravilo sv. Benedikta, koji i kaže da svoje želi voditi »pod vodstvom Evanđelja«. Prema tome se nije čuditi da su na benediktinskom stablu razne grane. Sve žive od istog soka i svi se sinovi i kćeri sv. Benedikta uvijek iznova vraćaju k Pravilu kao svom izvoru, k pećini s koje su ubrani kako je napisano na Monte Kasinu.

Spomenut ćemo samo glavne grane. Olivetanci se zovu po Monte Oliveti kraj Siene, a nedavno su se pridružili benediktinskoj konfederaciji kao jedna njegova kongregacija. Nose bijelo ruho, a kod nas su imali samostan u Opatiji od g. 1908—1947. U Italiji su još silvestrinci, celestinci (po papi sv. Celestinu, koji se odrekao papinske stolice) i kamaldulenzi. Uz crne benediktince najslavnija i najbrojnija je grana cistercita. Zovu se po opatiji Cistercium (Citeaux) u Francuskoj, gdje je koncem XI stoljeća opat sv. Robert zaveo svu strogost Pravila sv. Benedikta. Da se taj način života proširio, napose je zaslužan sv. Bernard. Red je imao po Evropi oko 750 samostana, od kojih su neki bili vrlo veliki. Sada dobra tisuća cistercita živi u oko 40 opatija. Kod nas su bili u Topuskom (zagrebački nadbiskup ima kao drugi naslov: opat Topuskoga), pa u Senju, Petrovaradinu, Zadru (na Kaptolu), Samoboru i drugdje. Sada imaju samostan i župu Stična u Sloveniji. Razlike cistercita od crnih monaha su vrlo neznatne (nose bijelu tuniku i crni skapular). Nešto više se razlikuju reformirani cisterciti: trapisti (nazvani po samostanu Trape u Francuskoj), kod nas u Banjaluci.

Vršeći Pravilo svoga svetog oca sinovi su i kćeri sv. Benedikta nebrojene kršćanske naraštaje naučili svoje geslo: Moli i radi!

LOTOSOV CVET

(Iz misijskih zemalja)

Nesretni ratovi s evropskim velesilama i Japanom krajem prošlog veka izazvali su u Kini veliko nezadovoljstvo i mržnju prema svim strancima. Nastale su tajne organizacije fanatičnih neprijatelja stranaca, koje su se zaklele da neće mirovati dok ne unište sve strance i njihove pristalice. Ove su organizacije poznate pod imenom »bokseri«; sebe su nazivale »I Ho Tuan« (Pravedno složno društvo) i »I Ho Čuan« (Složne pravedne desnice). Opšti bokserski ustanak bio je 1900 godine, kada su ustanici zauzeli glavni grad Peking, a zatim napali diplomatske rezidencije. Zbog toga su velesile opet oružjem intervenirale te savladale kineski otpor. Dne 7. XI 1901. godine zaključen je mir, u kojem je bila stranim diplomatskim misijama zagarantovana sigurnost. A u to vreme u unutrašnjosti Kine od ustanika nastradalo je na hiljade misionara i kineskih kršćana, a misijske stanice sa školama i socijalnim ustanovama bile su razorene. U tim se danima odigrala sledeća tragedija i duhovna pobeda.

Duboko u unutrašnjosti Kine kraj velike reke u prijatnoj letnjoj noći mirno je počivalo katoličko selo obasjano mesečevim zracima. Sve se odmaralo, samo je crveno kandilo u misijskoj crkvici slavilo Spasitelja, koji se nedavno naselio u tom novozasađenom vinogradu Gospodnjem. Ovi novi katolici bili su po svojoj gorljivosti na daleko poznati i njihov je primer privlačio mnoge do prave verske spoznaje.

Noćnu tišinu poremetili su brzi i snažni udarci brojnih vesala na čamcima prepunim naoružanih ljudi. Jedva su čamci dotakli obalu, masa je naoružanih ljudi uz veliku galamu navalila na selo i već su prve kuće bile u vatri. Preplašeni stanovnici su pokušavali da se spasu iz zapaljenih kuća, ali su ih dočekali brojni rafali. I mrtvi i ranjeni izgarali su na zgarištima kuća. Samo malobrojni su uspeli da se probiju kroz redove ubica te se dočepali šume, koja im je pružila utočište.

U poslednjoj kući na kraju sela još se borio seoski katehista. Ubrzo je nestajalo municije, a navala napadača sve ogorčenija i nadmoćnija. Videći brzu propast katehista naređuje supruzi i dvanaestogodišnjoj kćerki da bežе u šumu. Poručuje im da ga se sećaju u molitvi i da ustraju u veri, u vernosti Kristu, za koga on radovoljno svoj život žrtvuje. Kćerkici, zvanoj Lotosov cvet, poručuje neka nikada ne zaboravi na Spasitelja, kojega je primila u svetoj pričesti, i Bogorodicu — nebesku Majku koje medaljicu nosi oko vrata. Bolje mučenička smrt, nego greh ili otpad od Boga, bila je poslednja poruka pre rastanka.

Dok je katehista s poslednjim snagama pokušavao zadržati neprijatelja, majka i kćerka puzile su prema prašumi. Bile su već na ivici šume, kad ih je primetio u svetlu plamena gorućih kuća jedan od najvernijih i najgrubljih saradnika krvavog Lao-Tuanga. Ispaljeni metak probio je majčine grudi i ona se srušila na zemlju. Poslednjim snagama izvukla je mali molitvenik s katekizmom, koji je bio obojadisan njezinom krvlju, i predala ga devojčici umirućim glasom: »Uzmi, čuvaj, čitaj i vrši što uči! Ne zaboravi Krista koji je za tebe umro. Preporučaj se nebeskoj Majci, koja ti je sada i Majka i Učiteljica!« I izdahnu. Devojčica je preneražena događajem pokušavala bežati dalje, ali je uhvatiše grube ruke... S malobrojnim preživelim i uhvaćenim katolicima bila je mala Lotosov cvet odvedena u naselje boksera, gde je kao najlepša bila dodeljena za ropkinju kući poglavice ove čete.

Kao nekada Josip Egipatski i mala devojčica nije nikada, usprkos svih grubosti, nemilosrdnih batina i gladi, zaboravljala svoga Boga. Svako se veče, nakon napornog rada, sakrivena od radoznalih pogleda, srdačno molila nebeskoj Majci i ljubila Njezinu medaljicu. A kadgod je našla nešto slobodnog vremena čitala je molitvice i versku pouku iz svoga katekizma, gde je svaka mrlja majčine krvi govorila o majčinoj poruci.

Jednog se dana četa Lao-Tuanga vratila proređena u velikim okršajima i s teškim ranjenicima. Najteži ranjenik bio je baš onaj grubi vojnik, koji je ubio majku naše devojčice. Vođa je odredio da se ranjenike neguje najbrižljivije. Najtežeg ranjenika, svoga najboljeg i najodanijeg borca zadržao je u svojoj kući i naredio Lotosovom cvetu, da ga najbrižljivije leči.

Ranjenik-bolesnik bio je grub sa svojom negovateljicom, a ona prema njemu uvek blaga i puna dobrote. Na njegove psovke i batine ona je odgovarala pitanjima, da li mu nešto treba... »Jadni Tang, znam da vas rane bole. Uzmite ovaj čaj i ovaj lek, i olak-

nuće« ljubazno je govorila. Ta strpljivost i dobrota konačno je razoružala grubost ratnika i on se počeo interesovati odakle joj ova strpljivost i dobrota. I pričala mu o svojoj veri, o kršćanstvu, koje uči da treba svakog čoveka voleti, da treba neprijatelju opraštati, jer je i nama Bog oprostio i jer je Krist za nas na križu život svoj žrtvovao... Pričala je o grehu koje je najveće zlo, jer dušu odvaja od Boga i stavlja je u ropstvo sotone. Naročito treba poštivati život čoveka, jer je to veliki dar Božji, koji niko nema prava uništiti...

Niko nije znao šta se dešava u duši toga čuvenog ratnika i ubice. Uskoro se oporavio od zadobijenih rana i poglavica mu naređuje da napadne i uništi jedno drugo katoličko naselje. I dogodilo se što se niko nije nadao. Prviput se on usprotivio zapovesti poglavara rečima: »Život je svet. Nemamo prava da ubijamo nevine ljude!« Poglavica nije mogao verovati vlastitim ušima. A kad je video da Tang ne otstupa od svoje odluke, naredio je da ga bičuju i bace u tamnicu gde je trebao umreti od gladi. Zabranio je svima da ga posećuju ili da mu što donose.

Prolazili su dani, ali Tang ne umire u svom zatvoru. Poglavica posumnja da mu neko donosi hrane i sam poče kontrolisati prilaze tamnici. I dok su svi spavali primetio je kako se pažljivo približava mala Lotosov cvet i kako razgovara sa zatvorenikom: »Ne znamo što će biti, zato ne smemo više odugovlačiti sa krštenjem, da se tvoja duša očisti od greha. Kad bude duša po krštenju puna milosti, ne trebaš se ničega više bojati. Isus će te čuvati. Ako pak umreš, k Njemu ćeš doći.« Zatvorenik je skrušeno i ponizno priklonio svoju glavu i potekla je spasonosna krsna voda te dušu napunila milošću.«

U taj čas iz tamnog skloništa kao orao na jagnje naleteo je na malu Lotosov cvet poglavica Lao-Tuang i sav besan urlao: »Mala otrovnice! Usuđuješ se i u mojoj kući vršiti propagandu za tuđu veru. Skupo ćeš to platiti!« I naredio je svojim ljudima da je smesta bičuju i onda odvuku u šumu, tamo ubiju te ostave divljim zverima da je pojedu. Sve je to posmatrao iz svoje krletke novokršteni Tang. Kako je želeo priskočiti u pomoć maloj mučenici koja je krvarila iz bezbrojnih rana, ali je bez plača ponavljala pobožne uzdisaje. Molila se za svoje ubice...

Pola mrtvu je odvukoše u šumu. Prislonjena na drvo čekala je poslednji smrtonosni udarac. Sva predana u volju Božju radovala se da će se uskoro sastati sa svojim dobrim roditeljima. A svoj mladi život i sve svoje muke prikazivala je za obraćenje i spas svoje domovine.

Tang nije mogao uzdržati više u svojoj krletki. Poslednjim snagama je uspeo da slomi železne šipke i da pobegne, jer zbog mučenja devojčice niko nije mislio na zatvorenog Tanga. Brzim koracima žurio je u šumu da spasi Lotosov cvet.

Strašni udarac kundakom razmrskao je glavicu Lotosovog cveta i njezina se duša preselila u onu domovinu, gde nema više nepravde i nasilja, gde je večna sreća u društvu nebeske Majke, anđela i svetaca. Pridružila se bezbrojnim mučenicima, najvećim Kristovim prijateljima, među kojima su bili i njezini roditelji. Prenerađen strašnim prizorom srušio se Tang pred razmrcvarenim telom mučenice i zaplakao kao dete i celivao one nežne ručice, koje su mu udelile sveto krštenje. Kraj mrtve mučenice ležao je mali molitvenik, na kojem je bilo krvlju napisano: »Verujem«.

Pukla je puška i pored tela male mučenice srušilo se telo Tanga, obraćenika. I kao nekada duša desnog razbojnika i duša se Tangova preselila Kristu u nebesko kraljevstvo.

PAULINA ŽARIKO

9. januara ove godine prošlo je 100 godina, od kada je umrla u Lyonu u Francuskoj osnovateljica »Društva za širenje vjere« Paulina Žariko.

Kako je ta velika žena kod nas još malo poznata, bit će dobro da malo pogledamo u povijest njezinog života.

I. *Mladost*

Paulina Žariko bila je sedmo i zadnje dijete bogatog trgovca svile u Lyonu. Rodila se 22. jula 1799.

Pobožna majka lijepo je odgajala svoju djecu. Jednom je rekla: »Sofija, najstarija moja kći, udat će se, a za Paulinu najmlađu, uvjerena sam, da će je Bog držati za sebe.« Ove majčine riječi čula je Paulina, pa ih nije mogla zaboraviti.

Pošto su joj roditelji bili bogati, imala je lijepu i veselu mladost.

Sa 12 godina pristupi prvi put k Stolu Gospodnjem. Za uspomenu na taj dan darovaše joj malu sliku, a Paulina zamoli Isusa, da se ta slika razdere, ako bi Mu ikada postala nevjerna.

To posljednje skoro bi se dogodilo.

Paulina je bila veoma sklona srditosti. Radi sitnica znala se u njoj razbuktjeti slijepa srdžba, koja je harala dušom poput prave ludosti. Ali već kao malena znala se u tome junački svladavati, tako da se nikada nije dogodilo, da ne bi zatražila oproštenje od onih, koje bi oštrim riječima uvrijedila. Bilo joj je nemoguće zaspati s nezadovoljstvom u srcu.

U mladom djevojačkom srcu budila se želja da bude lijepa, da privuče na sebe pažnju svoje okoline, da bude voljena.

Imala je vanredan ukus za lijepa odijela. Znala se je obući tako elegantno, da su je počeli oponašati. Kad je to primijetila, uživala je u tome, kitila se i znala uvijek naći koju sitnicu u odijevanju, da je promjeni. Njezina vanjština privlačila je oči sviju. Tako je postala kraljica mladog društva.

Svake nedjelje skupljala je svoje rođake i prijatelje na zajedničke igre, čak i plesove. Duša i srce nedužne zabave bila je Paulina.

Djevojačko srce tražilo je predmet svoje ljubavi. Htjede da vlada svim srcima. Bilo joj je tek 14 godina, kad je sklopila zaruke s mladićem neke prijateljske obitelji. Bila je to čista ljubav nepokvarene djevojčice, koja nije dugo trajala.

Kad joj je bilo 15 godina pala je s neke visoke klupe tako nesretno, da je veoma oboljela i nije imala u vlasti svojih kretnji. Hodala je poput automata s napadajima epileptičke vrsti. Nije mogla srediti kretanje zglobova, jezik nije mogao izgovarati potrebne riječi.

Kad je promatrala rasulo svog mladog tijela, osjećala je neizmjernu žalost. Njezini su bili u velikom strahu da će poludjeti. Kad je vidjela strah svojih roditelja, molila je Boga, neka joj radije uzme život, samo ne razum.

Najednom oboli majka i umre, govoreći: »hvala ti, Bože! Paulina će biti samo tvoja.« Svom najstarijem sinu Pavlu majka je povjerila, da je svoj život ponudila Bogu za Paulinu.

Nakon par mjeseci Paulina je zaista ozdravila, ali su joj posljedice na srcu ostale do smrti.

II. *Obraćenje*

Bilo joj je 17 godina. U jednoj crkvi bile su korizmene propovijedi. Govorio je poznati p. Wurtz.

Paulina je odlučila, da sa svojom prijateljicom ide u crkvu. Krasno se iskitila tog popodneva: oprava od plave svile s nešto bjelila, krasne plave cipelice, veliki slamnati šešir iskićen ružama, ispod kojega je virila lijepo njegovana kosa.

Nešto strog, p. Wurtz govorio je o iluzijama taštine. Paulina je slušala njegove riječi s velikom sabranošću. U svakoj rečenici prepoznavala je samu sebe.

Nakon par dana zamolila je propovjednika za generalnu ispovijed, na koju se spremala zatvorena u sobi, zazivajući Duha Svetoga. Drhtala je od straha kao šiba, kad je došla pred sud pokore. Bila je primljena s velikom dobrotom i gotovo nije vjerovala sama sebi, kad je čula, da smije svaki dan na sv. pričest. To je bila za ono doba velika rijetkost.

Toga dana počelo je njeno »obraćenje«.

Od prvog časa silom je rastrgla ljubav prema nakitima i lijepim opravama. Svoje dragocjene haljine darovala je za misna odijela siromašnim crkvama, sav svoj nakit podijelila u korist siromaha. Počela se odijevati kao sluškinja. Drhtala je od stida, kad je takva izlazila. Svi su je ismijehivali, prijateljice ostavljale. Trpila je neizrecivo, ali je htjela pobijediti samu sebe na svaki način i uz svaku cijenu. Počela je borbu protiv svoje naravi, ne popustivši ni u čemu. Rano je ustajala, provodila jutro u molitvi, a dane u njegovanju bolesnika. P. Wurtz ostao je njezin duhovni vođa.

Upoznala se također sa svetim župnikom iz Arsa Ivanom Vianejem.

III. *Pomoć misijama*

U Paulini se sve više budila ljubav prema sv. Crkvi, kojoj je željela što više koristiti.

Jednog dana poslao joj je njezin brat Fileas, koji je postao svećenik, svezak o misijama u Kini. Čitala je s velikim interesom. Odlučila se, da počne rad za misije. Ali kako? Ova misao nije je više ostavila. Čula je, da u Engleskoj imaju protestanti naročite škrabice, u koje vjernici bacaju 1 novčić nedjeljno. Već je počela razmišljati, kako bi nagovorila svoje prijateljice, da bi ustanovile društvo za Katoličke misije. Svaka od njih pridobila bi po 10 novih članova, pa bi nastale desetnije, stotnije i tako dalje. Na čelu stotnije bio bi vođa, koji bi sakupljao priloge i slao ih na centralnu blagajnu.

Svoj plan otkrila je p. Wurtzu, koji joj je odgovorio: »Paulina, Vi ste preglupi, a da biste sve to sami pronašli«.

Dala se na posao. Brzo je pridobila svoje drugarice, najviše siromašne radnice, koje su Paulinu poradi njezine pobožnosti i dobrote vrlo voljele. Nastale su prve desetnije, prve stotnije. Članovi su mjesečno davali po 1 novčić za Misije. Zastupnici tih stotnija prvi put su se sastali 3. maja 1822. Dali su si ime: *Društvo za širenje vjere* te izabrali *Sv. Franju Ksaverskog* za svog zaštitnika.

Tako je nastalo Društvo, koje se od toga dana brzo širilo po mnogim gradovima i selima u Francuskoj. Pridobilo je hiljade i hiljade članova. Kasnije je bio centar »Društva za širenje vjere« u Parizu, a danas je u Rimu. Njegovi članovi djeluju po svim katoličkim zemljama čitavog svijeta te rade za sve misijske zemlje.

No ne smijemo misliti, da Društvo nije naišlo na poteškoće. Još na kolike i kakove! Odmah ispočetka mnogi su svećenici, pa čak

i viši crkveni poglavari — osim Sv. Oca — oštro napadali Paulinu: da je ohola, da je njezin rad od đavla, neka se ona brine samo za spas svoje duše.

Paulina je trpjela i molila.

Njezini vjerni duhovni vođe: p. Wurtz, Ivan Vianej davali su joj pobudu — a najviše sam Bog, koji joj je nadahnuo plan i obdario potpunim unutrašnjim mirom.

Brat Fileas joj je pisao, neka se raduje, što smije nositi jedan trn, iz krune Gospodinove. No ne samo jedan trn, već čitava bolna kruna bit će joj data kasnije.

IV. *Živa krunica*

Vjerski život bio je u Francuskoj u ono doba veoma slab — socijalne prilike poslije revolucije nisu se mogle srediti. Radnici su bili slabo plaćeni.

Paulina je iza svoga »obraćenja« tražila najviše društvo siromašnih i radničkih djevojaka i familija. Voljele su je, jer su u njoj osjećale na svakom koraku veliku nesebičnu ljubav, koja nikad ne traži sebe, nego samo Boga i spas bližnjega. Djevojke su je rado slušale, kad im je nešto savjetovala

Paulina je gledala, kako žive bez molitve, kako grijesima vrijeđaju Boga. Mislila je, kako bi njihov život postao sasvim drukčiji, kad bi svaki barem pet minuta dnevno posvetio molitvi. Najlakše bi to činili uz molitvu sv. krunice.

Nagovorila je svoje drugarice, koje su se odmah skupile u grupu od 15 osoba, da je svaka od njih dnevno izmolila jednu desetinu krunice, te bi tako bila izmoljena čitava krunica svaki dan. I taj se način molitve sv. krunice brzo širio među narodom, poslije izvan granica Francuske, te je broj članova žive krunice danas narastao na 2,5 milijuna.

Tako je nastala te se širila »Živa krunica«, koju su blagoslovili pape Leon XII, Pio VIII, Grgur XVI.

V. Put na Kalvariju

Kako su Paulinini roditelji bili bogati trgovci svile, dobila je i Paulina svoj dio. Kupila je veliku kuću na dva kata, te je nazvala »Lorette«. Dozvolom crkvenih vlasti otvorila je u kući kapelu, u kojoj se je smio držati Presveti Sakramenat.

Njezina kuća bila je uvijek otvorena siromasima, svećenicima, misionarima. U njoj su se skupljale dobre devojke, koje su radile za bolesnike i siromahe.

Ali Paulina je u duši neprestano razmišljala, kako bi još više mogla činiti za radnike.

Kad je čula da je na prodaju »Rustrel«, činilo joj se, da je došla prilika da može svoje ideje i obistiniti.

»Rustrel« su bile velike tvornice željeza i bakra. U okolini »Rustrela« bile su prostrane šume i zemlje bogate rudama. Odlučila je dakle, da kupi taj industrijski objekat.

Povjerila je svoju misiju osobi, koja se izvana pretvarala u najidealnijeg i najpoštenijeg čovjeka ali je Paulina primila anonimna pisma, neka bude oprezna.

No, bilo je već prekasno. Varalica je potrošio povjereni mu novac, a Paulini nije ostalo ništa, osim ogromni dugovi. Prodala je sve što je još imala, da podmiri svoje najveće vjerovnike. A ostalo je još mnogo drugih, koji su neprestano slali opomene.

Šta da čini? Počela je prosjačiti od kuće do kuće. Koliko je na tom putu doživjela gorkih razočarenja! Bogati prijatelji korili su je, nazivali varalicom, intrigantkinjom, ne dajući joj ništa. Prve su joj pritekle u pomoć siromašne djevojke, dajući joj od svoje slabe plate. Samo joj je nekoliko osoba ostalo vjernih. Tješili su je, pomogli joj, ali svim vjerovnicima sve do svoje smrti nije mogla isplatiti dugova.

Takve su bile posljednje godine njezinog života. Javila se i srčana bolest. Jedva se je vukla od kuće do kuće. Kad bi joj prosjačenje donijelo nešto novaca, sve bi upotrebila za svoje vjerovnike. Bila je upisana u registar siromaha: dakle prava prosjakinja, a nekada lijepa, bogata Paulina Jaricot.

Taj svoj križni put snosila je pravom svetošću. Iz srca je oprostila svima, koji su je varali i vrijeđali. Bila je uvijek puna dobrote.

Najviše je trpjela radi toga, jer su joj vođe Društva za širenje vjere htjeli poreći njezino pravo, da je naime ona osnovateljica Društva. Tada se zauzeo za nju Kardinal Villecourt te pisao o svemu Sv. Ocu Piju IX. Paulina je postigla, da je bila primljena od Sv. Oca s pravom očinskom ljubavi. Na putu u Rim susrela se s nekim poznatim misionarom, koji je siromašnu ženu jedva prepoznao. Veoma se obradovao, kad mu se predstavila kao sirota bez svega. Rekao je prekrasne riječi:

»Neka bude hvaljen Bog! Imate na sebi znak Gospodnji. Trideset godina Vas je svijet slavio i vaše bogatstvo je raslo, kako se umnožavalo dobro, koje ste činili. Sada ste poniženi u prah i blato. Ali Gospodin je s vama; vrlo sam zadovoljan radi te velike časti.«

Sv. Otac je dozvolio, da Društvo za širenje vjere odredi sabiranje u korist njezina duga, te joj priznao pravo, da je ona osnovateljica tog Društva. Nažalost, vijeće Društva je odgovorilo negativno. Paulina je u tom velikom razočarenju napisala u svoj škapular:

»Neka Bog učini sa mnom što hoće... Učini, Gospodine, da sasvim i plemenito oprostim onima, koji su me vrijeđali... Ako

Nije to nikakva zloglasna periferija grada. Ali, tu se neočekivano i nezgodno raširio tmurni, stari park, koji se ni najjačim svjetiljkama ne da učiniti ugodnijim. On dijeli jedan kvart od drugog stravičnim mrakom. A još na njegovom početku smještena je krčma na zlu glasu. Blizina tame dovodi u nju ljude sa tamom u duši. Tim riječima se jednom našalio moj šef.

Ovo je bila noć moga dežurstva. Sjedio sam u uglu krčme, prvi put ovdje, nepoznat gostima. Tako je i moralo biti, jer su čudni ljudi, koji dolaze ovamo sa čudnim nakanama, s vremenom prepoznavali lica mojih kolega, koji su redovitije dolazili da ih nadziru. Onda su ukopčali oprez, pa su prikrivali trag i odlagali svoje pokušaje krađe, napada ili tuče za drugo vrijeme ili za drugo mjesto. Zbog toga je šef u zadnjih dva mjeseca praktičirao da se što češće mijenjaju redarstveni službenici na ovom mjestu. Meni je bila određena ova noć.

Pio sam tamni, nakiseli malinovac, a dva pijanca za susjednim stolom su mi neprestano nazdravljala, vjerujući da pijem prošek. Oni me nisu zanimali. Bili su najobičniji pijanci, koje ne privlači ništa drugo do njihove rakije. Oči su im svjetlucale staklenо, slina im se cijedila preko brade.

Moju pozornost privukao je visok mladić u sivom kaputu za kišu, jako zaglađene crne kose. Imao je pred sobom čašu vina, ali nije pio. Bio je blijed, nepomična lica. Ali njegove ruke nisu bile tako mirne kao lice. Igrale su se jako nervozno skoro punom čašom, tako da se katkada vino prelilo po njegovim prstima. Tada bi, za tren, umirio ruke, a onda bi opet igra počela iz početka.

Gledao je često na zidnu uru, a onda odmah i na svoju, na ruci. Poručio je sira i salame. Kad mu je konobar donio, nije se prihvatio jela. Sada je samo, umjesto čaše, uzeo za igračku nož i vilicu. Igrao se ovim priborom naizmjenično, a također je po malo okretao i tanjur, ne pomišljajući da jede.

Onda je došlo ono, što je već zalazilo u područje moje struke: mladić je kratki, ali šiljati nož stavio u džep svojeg kaputa. Tada je naglo ustao i bez riječi izišao iz krčme, koja je bila prepuna, bučna i jako zamagljena od dima, pa se u toj zadimljenosti i vrevi mladićev odlazak nije ni osjetio.

Stavio sam novac na stol i požurio za njim.

Povlačeći se u sjenu niske gostioničke zgrade, da me on ne bi vidio, pratio sam ga pogledom. Išao je lagano prema glavnom putu parka, što nije bio ni naročito širok, ni dosta osvjetljen. Sjeo je na klupu uz sam put, premda je bila mokra od kiše, koja je još uvijek sitno, dosadno kapala. Bio je meni okrenut leđima, a začudo, nije ga smetalo što mu slaba, ali bliska svjetiljka na stubu obasjava lice.

Njegovo držanje je bilo suprotno onom, što se moglo očekivati. Nije se skrivao u tamu, nije se ogledavao okolo, nije čak držao ni ruke u džepovima, što znači da mu nož nije bila prva briga. Ipak, to je sve moralo izazvati pojačanu sumnju.

Prošlo je neko vrijeme. On je sjedio na svjetlu, ja sam stajao u tami. I što su minuti više odmicali, bilo mi je sve jasnije da se tu mora dogoditi nešto zlo.

Iz gostionice je netko izlazio, pa sam se morao povući dalje, iza ugla. Samo za tren sam odvrnuo oči od mladog čovjeka, a kad sam se opet okrenuo prema njemu, dolje, na putu, vidio sam neku bijelu priliku kako izranja iz mraka.

Bila je to neka žena, jedna od onih koje ne poznaju ljubavi, upravo zato jer im je zvanje da o ljubavi govore za novac, da hine ljubav. Išla je ravno prema mladiću. On je sjedio i gledao pred sebe. Ona je stala pred njim i nešto mu govorila, on je također nešto rekao, a ona nije sjela do njega, niti je produžila put, nego se, na moje čuđenje, vratila natrag, od kuda je došla.

I opet je nastalo čekanje. Ali ne dugo. Ubrzo se na putu ukazao novi prolaznik. Vrlo visok čovjek, širokih ramena i sigurnog hoda. Nosio je u ruci običnu torbu od kože. Ugledao je mladog čovjeka na klupi, nasmijao se glasno i pozdravio ga srdačno. Mladić je skočio i čvrsto se rukovao sa visokim čovjekom, kojem je, premda i sam visok, dosezao jedva do uha. Pošli su zajedno nekoliko koraka, a onda je mladić malo zastao i visokom čovjeku zario nož u leđa. Čovjek je zahroptao i pao na lice, mladić je zgrabio

---

moje boli imaju kakovu zaslugu, neka budu moji neprijatelji prvi, koji će od toga pobrati plodove za svoj vječni spas. Nada sve neka pobijedi rimska Crkva, a Kristov vikar Sv. Otac neka opet steče sva svoja prava na zemlji.«

Molila je sve većim žarom, boraveći po cijele sate pred Svetohraništem dok su joj to dopuštale tjelesne snage.

Umrla je 9. siječnja 1862. god. kao prava sirota. Na zadnjem putu ju je pratio samo jedan svećenik te se čitala samo jedna tiha sv. Misa.

Današnje Društvo za širenje sv. vjere, koje ima svoj centar u Rimu, smatra punim pravom Paulinu Jaricot svojom osnovateljicom i nadamo se, da će je povodom 100-godišnjice smrti, Sv. Crkva proglasiti blaženom i dati je misijama za zaštitnicu.

Učimo se od nje ljubiti Sv. Crkvu, ljubiti siromaštvo i opraštati neprijateljima.

iz blata njegovu kožnu torbu, ja sam ispalio hitac iz pištolja i zazviždao u svoju redarstvenu zviždaljku...

* * *

Od uhvaćenog napadača nismo mogli doznati ništa. Mladić je šutio, ili bi mu tekle suze, bez glasa. Za početak smo ga prepustili liječniku psihijatru.

Ja sam u bolnici govorio sa napadnutim. Bio je sretan da su se novci u kožnatoj torbi sačuvali. Jer njegovo je zvanje — blagajnik. Njegov šef i kolege su o njemu govorili sve najbolje. Posjetila ga je supruga, očajna i preplašena. Dovela je njihove dvije djevojčice, tihe, nježne, zaplakane.

Vjerovao sam da će biti lako izići na čistinu uz ovako jednostavnog čovjeka. Kad sam htio od njega izvući riječi optužbe protiv mladića, uvjerio sam se da neće biti onako, kako sam očekivao.

— Ne optužujem ga, — odgovorio mi je blagajnik. — Ja na to nemam prava. Neka to sve stave na vagu suci, koji su pozvani da to rade. To je njihov posao, oni to znaju bolje od mene.

— Vaš iskaz je najvažniji, — rekao sam. — Jeste li dobro poznavali mladog Lovrina?

— Vrlo dobro.

— Što mislite o njemu?

— Nije sretan, čim je mogao učiniti ono u parku...

— Govorite kao o nekoj stvari, koja s vama nema nikakve veze. Kao da se to dogodilo nekom trećem čovjeku, a ne vama!

— Zapravo, vezano je to sa mnom. Jako. Morao sam platiti...

— Vi? — pitao sam začuđeno.

— Ništa se ne može steći bez napora, bez isplate...

— Isplata? Oprostite, ja nijesam blagajnik. Možete li govoriti nešto jasnije?

— Ne velim da mi nije drago ono što činim i da to ne činim bez vlastitog osjećaja sreće, — smiješio se zagonetno. — Ali, uz to ide i jedna nagrada, koju se mora steći, platiti!

— Opet blagajnički jezik! — postao sam nestrpljiv. — Ne razumijem ni riječi.

— Detektivi ne mogu znati sve...

Htio je još govoriti, ali mu je pozlilo, pa me je časna sestra blago, ali odlučno uklonila iz sobe, zamolivši me da dođem kasnije. Sutradan je govorio još čudnije:

— Njegova žena je mislila da će pomoći sebi i njemu...

— Zašto govorite o drugim osobama? Govorite mi samo o Lovrinu!

— Govorit će već on. Ono što bih ja govorio to je njegova i moja tajna. To se nikog ne tiče. A ne vjerujte previše ni njegovoj ženi. Ona je sirota, nesretnica.

— Njegova žena se nije pojavljivala kod nas, — rekoh sve više zbunjen. — Optuživala ga je samo jedna žena sa ulice, koja je s njim govorila prije nego vas je napao.

— Ona jest sada na ulici, ali je bila njegova žena.

— Vi ju poznajete? Pa znate li da ga je i ona nagovarala da vas ubije i otme novac?

— Znam. Ali, ja ih ne optužujem. Ne usuđujem se. Ja sam dobio svoj dio. Meni je osigurana moja korist.

Ne, nije bio lud. To su rekli i liječnici. Nije imao povišenu temperaturu. Bio je kod svijesti. Zašto mi se ruga? To me je počelo razdraživati, ali sam se svladavao. Samo je on počeo da mi biva sumnjiv. Događalo se to da oni, od kojih to najmanje očekujete, počnu optuživati sami sebe, bez ikakva povoda i da okrenu sve stvari na glavu. A to je nekad put do istine.

— Čovječe! — povikao sam ljutito, odlučujući da povedem akciju, jer je bio zadnji čas za to. — Pa, vi sami sebe optužujete! Imate tajne s ovim razbojnicima, smatrate da su samo nesretni, ne teretite ih ničim. Velite da ste dobili svoj dio i osigurali svoju korist! Zar ste surađivali sa njima?

— Dakako, — klimnuo je glavom. — Sve će se razjasniti i bez mene. Na sudu.

Razjasnilo se da je blagajnik uveo u svoju obitelj tog mladog čovjeka, prepuštenog samom sebi, našao mu posla i pomogao mu da dođe do svojega krova, kad se ženio. Pokušao ga je izmiriti sa ženom kad je ova pobjegla sa nekim bogatim strancem, a iza toga potrošila primljeni novac i vratila se u grad, očajna, skršena i riješena da sve promijeni u svojem životu. Muž ju je primio, ali ju je tjerao da zarađuje nedostojno — za njega. Ona ga je optuživala da ju je i prije gurnuo u ruke bogatog stranca. On je optuživao nju da mu je uništila život. Na dobar put ni po koju cijenu nisu htjeli više zajedno. A na onaj tamni put, u tamnom parku — lako su zakoračili skupa!

Nije bilo potrebno da više mučim ranjenog čovjeka, koji se dosta lagano oporavljao. Ipak nisam mogao, a da ga ne upitam:

— Što vas je natjeralo da im oprostite, Toliko zla su vam učinili, a vi njima toliko dobra? Zar ne vidite kako su vam platili vaše dobro djelo?

— Ne oni, ja sam platio, — reče blagajnik, smiješeći se zamišljeno. — To je ono, što sam rekao da detektiv ne može sve znati. A ja znam: sve što je vrijedno ima svoju visoku cijenu. Dragocjenost se skupo plaća. Što je veća i sjajnija i znatnija, to je i cijena veća. Oprostite, opet govorim blagajnički! Navika... Učiniti dobro djelo, znači osigurati sebi dio vječnosti, steći nepronajveća dragocjenost, koju čovjek mora — platiti! Još uvijek odplaćujem tu dragocjenost. Jer sada, premda sam miran za sebe, trpim što su Lovrin i njegova žena nesretni. Ne zbog osude, već zbog mržnje, koju nose u sebi. Mrze jedno drugo i mene i čitav svijet. Kad iziđu iz zatvora, bit ću dužan da tu mržnju istrgnem iz njih, kao korov. Moram to učiniti. Jer su oni, siroti, tom mržnjom i svojom nesrećom meni omogućili da platim svoje dobro djelo i da moji računi budu čisti. Zato, prije svega, moram misliti da i ja njima pomognem — da urede svoje račune...

Ušla je sestra. Njezin osmjeh me opet opominje da pustim bolesnika na miru. Gledam maleno raspelo, koje ona nosi. Raspeti je mukama i životom morao platiti najveće dobro djelo u povijesti svijeta. Da bi tako uredio račune svakoga od nas.

Posveta crkve sv. Ante u Beogradu obaviće se 1. maja o. g. posle podne. Sveti obredi, koje će obaviti nadbiskup koadjutor dr Gabriel Bukatko, počeće u 16 sati.

Papa je 22 februara u crkvi sv. Petra održao veliku audijencju na kojoj se skupilo 40 kardinala, preko 100 biskupa, oko 7 000 svetovnh svećenika, redovnika i bogoslova iz svih rimskih zavoda. Tom prigodom Papa je podpisao apostolsku konstituciju Veterum Sapientia, posvećenu studiju i upotrebi talinskog jezika i predao je kardinalu Pizardo, prefektu studijske kongregacije. Papa se prvo zaustavio na komentaru Leonove homilije koja se čita u brevijaru tog dana, dalje na vrednom radu pripravnih komisija, na pozivu na molitvu za koncil. Kateheza i propoved su međutim najvažnija služba svećenika. Da bi mogao korisno obavljati te dužnosti, mora poznavati savremene prilike, način mišljenja i potrebe svojih vernika. Kad propoveda, neka ne traži govorničkog sjaja, neka ne polemizira, ne aludira na aktuelne teme koje uzbuđuju slušaoce, nego neka mirno tumači solidnu nauku, veljke verske tajne, ono što se tiče sakramenata i kršćanskog morala. Sve mora biti ubedljivo i ohrabrujuće. Obraćenje je susret milosti i dobre volje. Svećenik sam treba da živi uzorno; to će biti, ako sledi nauku Crkve i sluša upute crkvenih poglavara. — O latinskom jeziku Papa je kazao, da je providencijalni simbol jedinstva i oruđe sporazumevanja među narodima. Svećenici treba da znaju toliko latinski da se mogu služiti latinskim tekstovima u liturgiji, brevijaru, kod čitanja crkvenih otaca itd.

25 februara opodne Papa se pojavio na svom prozoru kao svake nedelje, ali ovaj puta u pratnji poljskog primasa kardinala Stefana Višinskog.

Članovi Kenedijeve porodice kod Pape. Prigodom svog kružnog putovanja oko zemlje Robert Kenedi sa suprugom zaustavio se u Rimu i bio primljen u audijenciju od Pape. Ministar je dobio za dar zlatnu medalju, a njegova supruga dragocenu krunicu. Na putu za Indiju gospođa Žaklin Kenedi isto je bila primljena u audijenciju. Papa se s njom razgovarao u privatnoj bibiloteci oko pola časa.

Papa je posle oproštajne audijencije s kardinalom Višinskim, primio u audijenciju poljsku koloniju u Rimu. Pozvao ih je neka se mole da mu se ispuni želja da vidi u jesen na koncilu sve poljske biskupe. Setio se buduće proslave, 1000 godišnjica pokrštenja Poljaka. Poljski su katolici kroz istoriju uvek visoko držali buktinju evanđelja pa se Papa nada da će se Poljaci i u drugom hiljadugodištu isto tako držati puta čvrste vere. — O socijalnoj enciklici Papa je kazao, da je ona dokaz da se Crkva uvek kao majka brine za socijalne probleme. Opravdane težnje radnika, društvene promene, koje su se desile, našle su Crkvu spremnu: Ona se kao majka brine za svu svoju decu, učiteljica istine i pravde. Ispravno rešenje svetskog problema rada zavisi od primene socijalne nauke Crkve. Samo tako je moguće ostvariti veliku socijalnu pravdu, doći do tešnje saradnje među poslodavcima i radnicima, do istinitog napretka u poštovanju prava i osećanja dužnosti svakoga, što konačno vodi do mira koji svi ljudi dobre volje iskreno žele. Dao Bog, da bi se zora tog mira sve jasnije pokazala na horizontu naroda, da bi se spasla dobra koja svaki narod doprinosi u šarenu zajednicu ljudske obitelji.

Papa je tokom korizme učestvovao na šest korizmenih pokorničkih procesija. Ovime obnavlja staru tradiciju koja je bila vekovima napuštena, a koju je on već i prošlih godina primenjivao. Na kraju prve procesije u crkvi sv. Sabine održao je govor, u kome se među ostalim osvrnuo i na crkveno jedinstvo, u vezi s budućim koncilom. Dok su u ranijim vekovima odeljena braća odbila poziv na jedinstvo, ovaj puta su došli vrlo uljudni odgovori. Mi moramo učiniti plodnom tu milost i ne izgubiti se u

preprekama. Pozvao je vernike na molitvu. Neka nas prate molitve, neka nas prate do kraja da bismo im srećno mogli kazati: Evo, ispunjene su naše želje za obnovu, za prilagođavanjem velikim prilikama u svetu, kako traži vernost Kristovoj oporuci. Ovde je naša kuća, vaša kuća, stara zajednička kuća vaših i naših otaca. Dođite, dođite! Prihvatimo naše staro jedinstvo prema Kristovoj reči: »Jedno stado, jedan pastir« (Iv. 10, 16).

Papa neće pozvati nekatoličke kršćanske predstavnike kao posmatrače na drugi vatikanski koncil, ukoliko ne budu sami izrazili želju da budu pozvani.

Papa je primio u audijenciju vodstvo stalnog komiteta međunarodnih kongresa laičkog apostolata. Između ostalog Papa je kazao: Univerzalnost Crkve počiva na jedinstvu vere za sve duše i za sve narode uprkos razlikama tradicije, jezika, običaja. Ne traži se jednoobraznost, podvlačio je Papa. Naš je cilj: zalaganjem svih snaga valja probuditi kršćanski život na novi procvat. O pitanju laičkog apostolata, Papa je rekao, da svaki aktivni vernik, koji ozbiljno radi za Crkvu i sa Crkvom, mora biti svestan da svi ljudi bez izuzetka pripadaju jednoj velikoj obitelji u kojoj mora biti Kristova vlast jače ukorenjena. U tom slučaju onda neće biti teško ljubiti bližnjega, međusobno se sporazumevati, gajiti međusobno strpljivost i poštovanje.

Služba »Život svetaca«. Američki redovnik p. Robert Ward je uveo posebnu radiofonijsku službu, nazvanu »Život svetaca«. Treba znati samo telefonski broj, i tačno za jedan minut doznate glavne podatke sveca dotičnog dana. Služba se već proteže na 60 gradova. Više od 6 miliona osoba je već tražilo »Život svetaca«. Ta je služba već patentirana, njegov je vlasnik p. Ward. Najvernija slušateljica te službe je neka gospođa iz Nju Brunsvika, koja gotovo svaki dan zove Čikago preko interurbana. »Nešto me košta, ali mi pribavlja jedan minut sreće, koja se ne da naplatiti te me razvedri za dugo vremena«, objašnjava svoj postupak starica.

Pariška opština odlikovala je direktora katoličke dobrotvorne ustanove »Grad pomoći Naše Gospe«. p. Luja Dikena. Ta ustanova je za 7 godina pomogla 92.000 osoba i dala konak za 500.000 osoba.

Makao je mala portugalska kolonija u blizini Hongkonga. Makao sa dva ostrva Taipa i Koloane ima ukupno 16 km² površine. Stanovnika je 250.000, od toga 73.000 izbeglica. Katolika ima od 20—25 000, podeljenih u 6 župa. Radi 107 svećenika, 25 braće laika i 267 redovnica. Godišnje se krštava na stotine odraslih. Katolici rastu vrlo polagano, pošto se mnogo iseljavaju. Od 101 škole, koliko ima svih u gradu, katoličkih je 29 sa 15 500 dece.

Istočno-afrička Unija, koja se stvara od Ugande, Kenije, Tanganjike, Urundi-Ruanda, Sanzibara, Njase i Severne Rodezije ima 47 mil. stanovnika. Po veri je 15 miliona katolika (32%) i 4 miliona muslimana (6%) najviše pak pogana.

Latinska Amerika ima gotovo 200 miliona stanovnika, od toga 180 miliona katolika. Godišnji prihod iznosi tamo prosečno jednu desetinu američkog iz SAD. Svih crkvenih teritorija ima 463. Njima upravljaju: 11 kardinala, 71 nadbiskup i oko 400 biskupa i ap. vikara. Svih svećenika ima 38 000, a župa 14 000. Ako pomislimo da je Latinska Amerika više nego dva puta veća od čitave Evrope, onda možemo zamisliti kako su ogromne tamošnje župe. Italija ima sama 25 000 župa i gotovo, dva puta toliko svećenika koliko sva Latinska Amerika.

U Carigradu rade još sledeće grčke škole: 2 dečja vrtića sa 142 dece, 44 osnovne škole sa 4 958 učenika i 213 učitelja, 5 gimnazija sa 1992 učenika i 108 nastavnika i jedan teološki fakultet sa 113 teologa.

Katolički biskup iz Kandu na Cejlonu morao je vratiti Indiji 17 svojih svećenika, koji su ga ispomagali, pošto nije mogao platiti visokih dažbina za strane svećenike. Za svakog svećenika treba godišnje platiti nekih 70 000 din. da sme na Cejlonu živeti.

Kongo. U biskupskom pismu od 3 decembra 1961 nalazi se ovo pohvalno mesto o stranim misionarima: Mogli ste (vernici) utvrditi, kako su vam iskreno naklonjeni apostoli koji su došli izvana, koji su kod vas i onda kada se ta njihova nova domovina pokazala katkada manje ljubazna i gostoljubiva. U teškim momentima koje smo proživeli tri kongoanska svećenika i 27 evropskih dali su život za istu veru, koja ujedinjuje preko svih rasnih i kulturnih razlika sve članove jedne kršćanske obitelji.

Engleski major Dik Lavson iz sastava nigerijskog kontingenta UNO trupa u Kongu, nije katolik ali se izvanredno požrtvovano zauzeo za žlvote katoličkih misionara. Svojim požrtvovanim zalaganjem spasio je više katoličkih svećenika i časnih sestara iz opasnog područja da ne budu pobijeni od neregularnih kongoanskih trupa.

U Tokiu je bilo odjednom kršteno 38 studenata sa 10 univerziteta, koliko ih radi u ogromnoj japanskoj prestonici.

Pariški kardinal Feltin je u sadašnjim teškim prilikama ponovo tražio od svojih svećenika, da se nipošto ne mešaju u politička, ekonomska i druga preporna pitanja.

Ben Hur na Formozi. Taj poznati film, izrađen je po znanoj knjizi Ben Hur, koja obrađuje i postanak kršćanstva, velikim se uspehom daje u prestonici Formoze. Računa se da će taj film mnoge duše dovesti do kršćanstva.

U Njujorku je obitelj Donaki slavila 50 godišnjicu kako se iz Glazgova preselila u Ameriku. Skupilo se svih 11 dece oko svojih starih roditelja koji će iduće godine slaviti svoje dijamantno venčanje. Od njihove dece troje su svećenici, a pet redovnica.

Iz Engleske je otišao mladi bračni par Standen-Sulivan u Nigeriju kao laički misionari. Gospođa će biti hirurg u nekoj općoj bolnici, a muž profesor na učiteljskoj školi.

U Stoni stradfordu franjevci su kupili bivši anglikanski internat, koji je neko vreme služio za sirotište, za svoju pripravnu školu. Nije usamljen slučaj da anglikanske zgrade prelaze u ruke katolika.

Prema poslednjoj belgijskoj statistici katolika na svetu ima 540 milona. Od toga u Evropi 248 miliona, u Americi 228, Aziji 35, Africi 26 i Okeaniji 3 miliona.

U Zapadnoj Nemačkoj bilo je u prošlom semestru upisano 13 272 studenta iz preko morskih zemalja. Iz Orijenta 7761, iz Dalekog Istoka 2415, iz Afrike 600, iz Latinske Amerike 829, iz Oceanije 25 i iz Severne Amerike 1641.

Oko 5000 vernika učestvovalo je prošlog februara u pokorničkoj procesiji kroz grad Sarbriken i molilo se za rudare kojih je preko 300 poginulo u rudničkoj nesreći u Lujzentalu, za budući ekumenski koncil, za ujedinjenje Nemačke i za mir na svetu.

U Saporo u Japanu je 50 različitih redovničkih zajednica učestvovalo u posebnoj sedmičnoj priredbi i izložbi, koja je bila posvećena buđenju svećeničkih i redovničkih zvanja. Mnogi katolički mladići i devojke, a čak i nekatolički, interesirali su se za život po samostanima i tražili tačnija obaveštenja.

Predsednik Senegala Senghor je u vrlo koncilijantnom duhu primio papinskog internuncija msgr Morija, kad mu je predao svoja akreditivna pisma. Predsednik države se zahvalio Crkvi što je poslednjih 30 godina toliko učinila za razvoj Afrike.

Portugalska nadbiskupija Braga je sedište portugalske primasije. Ona ima posebnu liturgiju koja datira iz 6 veka.

U Kalkuti je umro nadbiskup Virian Antoni Dajer u starosti od 56 godina. 25 aprila 1959 je postao nadbiskup koadjutor, a 21 avgusta 1960 je raniji nadbiskup Fernand Perije zbog starosti dao ostavku, pa je pokojni nadbiskup preuzeo upravu nadbiskupije, koju nije vodio ni godinu i po dana.

11 februara 1962 obavila se u Brazavilu posveta prvog domaćeg biskupa. Prisutno je bilo 16 nadbiskupa i biskupa kao i mnogi predstavnici državnih vlasti. Novi se biskup rodio 1917 godine, krštenje je primio 1925, u malo semenište je bio primljen 1930, svećenik je postao 1946. Posle toga je bio neko vreme nastavnik, pa kapelan i župnik u Bakongo i u Brazavilu. Godine 1960 je postao generalni vikar, a sada pomoćni biskup u Brazavilu samom. Francuski ambasador mu je poklonio prsni križ.

Prva protestantska konferencija u Latinskoj Americi zasedala je u Limi. Izdala je statistiku, prema kojoj na tom kontinentu ima već 9 miliona protestanata. Samo Brazil ima 4 miliona.

Lep doprinos univerzalnoj Crkvi. Oko 3000 mladića, koji su rodom iz srednje i Istočne Evrope, priprema se u inostranstvu na primanje svećeničkog reda.

Primer. Dvadesetogodišnji japanski šampijon u borbi »Samo«, imenom Koki Naya, visok je 187 cm, a težak 133 kg. U februaru zadržao se tri dana u Parizu. Mlade su ga Parižanke oblетavale da bi mu poželele dobrodošlicu te ga se nagledale. No, on je bio vrlo rezervisan i smatrao nepristojnim da bi koju zagrlio.

U Čehoslovačkoj je bilo prošle godine na 100 porođaja 52 zvanično utvrđena pobačaja. Predviđa se da je bio stvarni broj pobačaja mnogo veći. Koliko prolivene krvi nevine dece! Što je izvršio kralj Herod nad Betlehemskom

decom prava je sitnica, kad se uporedi s onim što se danas čini u kulturnim zemljama!

U Lorenco Markez u Mozambiku sagrađena je nova crkva vrlo fantastičnog oblika. Liči na kuhinjski rekvizit za stiskanje limunova. Šiljast toranj iz železobetona diže se tačno iznad središta crkve.

Madrid. Biskupijsko društvo za izgradnju stanova podiglo je 1961 godine 267 stanova. Ove godine je predviđena izgradnja daljnjih 600 stanova. Tako Crkva svuda nastoji pomoći najbednijima.

Najmanja knjiga na svetu jeste jedan francuski molitvenik u veličini 6 × 6 × 2,5 milimetra. U njemu je napisana Gospodnja molitva. Knjižica je lepo uvezana u kožu. Izrađena je u Mayence u Francuskoj.

U biskupiji Kvinhon u Južnom Vietnamu bila su dva katehista živa pokopana. Uprkos pretnjama od mučenja i smrti ostali katehisti još dalje vode 1800 katemunema na misijsku stanicu Dong—maj na pouku.

Stigme patra Pija pred sudom. Neki talijanski list se uvredljivo izrazio o patru Piju i njegovim »tobožnjim« stigmama. Sada je advokat Emanuel Brunatto tužio taj časopis za uvredu časti i dobrog imena patra Pija. Tako će biti stigme patra Pija i sudski konstatirane.

Četiri rođene sestre redovnice su se sastale u jednoj londonskoj bolnici prvi puta posle 30 godina. Tri od njih su učiteljice u Australiji, dok je jedna bolničarka u bolnici sv. Andreja u Londonu. Rodom su iz Engleske.

Porast katolika u Engleskoj. Godine 1949 katolici su imali 10,5% od ukupnog broja novorođenčadi. Godine 1964 biće prema prognozi već 17% novorođenčadi katoličke. Isto tako raste broj katoličkih studenata na engleskim univerzitetima.

U Trivandrumu u južnoj Indiji bilo je tokom jednog meseca primljeno u krilo Crkve 70 porodica.

U Nantangu u Kini bilo je 21 januara 1962 posvećeno 7 novih nezakonitih biskupa. Posvetio ih je nadbiskup Pi iz Mukdena u Mandžuriji, Računa se da je dosad posvećeno nekih 40 nezakonitih biskupa.

Kurijski kardinal Laraone je postavljen za prefekta obredne kongregacije, koje mesto je bilo upražnjeno smrću kardinala Cikonjanija. Za velikog penitencijara je postavljen kardinal Cento.

Od 14—17 juna 1962 u Rimu će se održati prvi međunarodni kongres nastojnika zgrada. Na kongresu će se proučavati pitanje kako poboljšati njihove materijalne i duhovne uslove života.

Rene Kler, 63 godišnji filmski režiser u Francuskoj dobio je za svoj filmski rad veliku nagradu francuskog katoličkog filmskog komiteta.

Beč. Dosad se u Beču održalo 10 dopisnih bogoslovskih kurseva za laike, na kojima je učestvovalo 7 900 osoba iz 9 evropskih zemalja. Kursevi sadržavaju studij poslanih skripata i posetu dvaju studijskih tedana. Traju dve godine i tri meseca. Novi je kurs počeo s martom 1962.

Previše svećeničkih kandidata. U Španiji su dosad morali odbijati mnoge svećeničke kandidate, jer nije bilo za sve dovoljno mesta ni materijalnih mogućnosti. Sada se to više neće ponoviti, napose ne s kandidatima koji su spremni da posle rade u Latinskoj Americi, gde vlada velika oskudica svećenika.

Zapadni svet. U 39 zemalja zapadnog sveta živi 428 miliona katolika u 1 114 biskupija sa 148 874 župe. Ti katolici imaju 229 031 svetovnih svećenika i 107 267 redovničkih svećenika. Ukupni broj svih svećenika u tih 39 zemalja iznosi 336 298. U Evropi dolazi na 1086 vernika jedan svećenik, u Americi na 3 998 vernika. U zadnje dve godine katolici u zapadnom svetu porasli su za 10 miliona.

Koliko kanonizacija? Od 1588 otkako postoji kongregacija svetih obreda Crkva je proglasila 211 svetih i 1162 blažena. U kongregaciji leži 2 270 molbi za proglašenje blaženima odnosno svetima. Neke molbe uključuju grupe osoba koje su bile istovremeno mučene. Među molbama za proglašenje blaženima ima 3 kraljice, 5 papa i 13 kardinala. Kraljice su: Hedviga Poljska iz 15 veka, Marija Kristina Savojska, kraljica dviju Sicilija i Marija Klotilda Serdinska. Pape: Inocencije V, Inocencije XI, Grgur X, Benedikt XIII i Pijo IX.

Na luvenski katolički univerzitet bilo je prošlog februara upisano 14 608 studenata, od toga 11 629 studenata i 2 979 studentica. Za predavanja na francuskom jeziku bilo je upisano 7073 studenata, za flamanski jezik 7 535.

P. Patrik Pejton je boravio prva tri meseca 1962 na Filipinima, gde je propovedao svoj kruničarski pokret. Imao je ogromni broj slušalaca. U Balangi 40 000, u San Fernando 200 000 i u Iloilo citi 400 000.

Kenija. Godine 1862 bila je osnovana ap. prefektura Sanzibar, pod koju je spadala sva Kenija. Posle 10 godina upravu su preuzeli oci Duha Svetoga. 1906 godine osnovan je ap. vikarijat Sanzibar odnosno Nairobi. 1952 Kenija se crkveno pretvara u biskupije, osnovana je redovna hijerarhija. 1956 posvećen je prvi domaći biskup Msgr Mauricije Otunga. Danas Kenija ima 764 000 katolika i 168 000 katehumena na 6,4 miliona stanovnika. Katolici su podeljeni na 9 biskupija, među kojima je Nairobi metropolija, sa nekih 400 svećenika. Imaju dve bogoslovije sa 43 bogoslova. U katoličkim školama uči oko 200 000 učenika, gotovo jedna trećina svih učenika u zemlji.

Novi grčki metropolit Hrizostom se rodio 1880 u Maloj Aziji. Gimnaziju je svršio na Samosu, bogosloviju na Halki kod Carigrada. Usavršavao se u Lozani. Sa 30 godina postao je metropolit u Smirni. Više puta je jedva izbegao smrti. 1922 prešao je u Evropu. Posle raznih službi postao je metropolit u Filipima, odakle je sada došao u Atinu. Napisao je nekoliko verskih knjiga.

Francuska biskupija Rennes dala je 700 svećenika i redovnika da služe izvan domaće biskupije. 202 svećenika rade u drugim francuskim biskupijama, 54 izvan Francuske; 444 redovnika svećenika podeljena su u razne redove i kongregacije. Kod kuće je ostalo još 1089 svećenika.

U Ruandi su bila ubijena četiri vodeća katolička sindikalna prvaka, koji su putovali prošle godine kroz Evropu: Žan Nduvabile, sekretar katoličkih učitelja, Severin Ndinzurvaha, direktor katoličke škole u Ngagara i još dva njihova druga.

Na kongresu katoličkih lekara, koji će se održati u Londonu od 9—13 jula, skupit će se oko 800 lekara, od toga 140 iz SAD. Raspravljaće se o ulozi katoličkog lekara u društvu koje je u punom razvoju, dalje o problemu dorašćanja (pubertet) i o duševnom zdravlju.

Ap. delegat za Skandinaviju Msgr Bruno Haim blagoslovio je kamen temeljac novog karmelićanskog samostana u Glumsloev u južnoj Švedskoj. Prisutni su bili mnogi viši crkveni predstavnici nordijskih zemalja.

Anglikanska crkva ima prema svome godišnjaku za 1962 godinu 27 miliona krštenih, 9 miliona krizmanih, a samo 2 miliona pričešćenih, naime onih koji se za Uskrs pričešćuju. Zadnje vreme raste broj krizmanih i pričešćenih, ali se još uvek smanjuje broj krštenih. Dok je 1947 godine dolazilo na 1 000 rođenja 631 krštenje, godine 1958 bilo ih je samo još 579. Dok je 1957 dolazilo na veronauku još 17% njihove dece, 1960 godine bilo ih je samo 12,8%. Anglikanci nemaju valjano posvećenih biskupa i svećenika, pa prema tome njihova misa, pričest, krizma nisu valjane.

Anneke Beekman je jevrejsko ratno siroče koje je u 9 godini bilo pokršteno, pa se krilo dosad po Francuskoj i Belgiji, kako ne bi bilo vraćeno u Izrael. Sada je ta devojka stara 21 godinu, punoletna, izašla je iz skrovišta, pojavila se na televiziji i izjavila da je sama zamolila za krštenje kad joj je bilo 6 godina, ali da je bila pripuštena krštenju tek tri godine kasnije. Ona je i ostaje katolikinja i želi ostati u Holandiji. Moli sud da pusti na slobodu njezinu tetku, koja zbog nje trpi.

Apostolski nuncije u Peru kazao je na nekom primanju da su možda rasističke predrasude nanele više štete Crkvi nego sve jeresi zajedno. U nekim se zemljama namerno odbijalo napredovanje domorodnog svećenstva iz rasističkih ili nacionalnih razloga.

U Lurd je 1961 godine hodočastilo 2 miliona 672 883 hodočasnika. Tamo se predalo na poštu 6 667 000 razglednica i 2 203 000 pisama. Oko polovine hodočasnika došlo je vlakovima, drugi autobusima, avionima, kolima i peške. Avionom na aerodrom u Osin-Lurd došlo je 62 698 hodočasnika.

U Fatimi je bilo 1961 godine podeljeno 525 liljada pričasti, od toga 375 000 u glavnom svetištu na glavne hodočasničke dane. U kapeli ukazanja čitalo se dnevno prosečno 12 misa.

U Bavarskoj se za katoličku Crkvu prošle godine nakupilo 90 miliona maraka crkvenog poreza, za evangeličku 59 miliona, za starokatoličku 150 000, a za mojsijevsku 371 000 maraka. Na najveću minhensko-frajnzišku nadbiskupiju otpada 29 miliona. Porez plaćaju vernici pojedinih verskih konfesija, a ubire ga država.

Obraćenje. Vodeći kineski pedagog dr Hsu Čuek Šik, koji je na hiljade mladih kineskih učitelja odgojio u bezbožnom duhu Amerikanca Žona Devey-a, obratio se na katoličku veru. Teška mu je bolest poljuljala veru u njegovu

dosadašnju filozofiju. Njegova kćerka, koja je bila već katolikinja, dovela je ocu misionara, koji je kasnije kazao: »Dr Hsu bolje poznaje Sveto pismo nego ja«. Dr Hsu je učio u Nemačkoj gde je bio onda neko vreme profesor. Dugo vremena je bio dekan pedagoške škole u Nankingu. Sada predaje etiku i istoriju filozofije na univerzitetu u Tajpehu.

U Rigelsbergu u Saru je 9 februara o. g. iznenada umro na času veronauke tamošnji župnik Hau, star 55 godina. Iz njegove župe je nastradalo u Luizentalu 11 rudara. Ta je nesreća ubrzala njegovu smrt.

Na svetu ima 37 katoličkih univerziteta na kojima uči oko 150 000 studenata. Kako svaka nauka ima neku vezu sa verom, to je centralna koncilska komisija istakla potrebu da katolici visoko cene i podupiru te studijske zavode, šalju na njih svoju decu, pošto se na njima nauka predaje u saglasnosti sa svetom verom.

Vatikanska biblioteka je otvorila posebnu sekciju gde će biti čuvani indeksi kršćanskog slikarstva. Nova sekcija ima reprodukciju indeksa prinstonskog univerziteta u SAD sa 550 hiljada otisaka i 150 000 slika kršćanske umetnosti do 15 veka. Drugi indeks, posvećen minijaturama, nalazi se u izradi.

Pomoć. Španija je poslala u Latinsku Ameriku 7 475 redovnika svećenika, 1 345 braće laika i 10 838 časnih sestara. Od 1948 godine Španija je poslala još 554 svetovna svećenika. Od 1953 u Španiji radi posebno semenište za Latinsku Ameriku, kroz koje je prošlo već 200 svećenika, a sada se u njemu nalazi 100 bogoslova. Svega se u Španiji školuje trenutno 180 bogoslova za Ameriku. — Iz Luvena je već otišlo u Latinsku Ameriku 50 svećenika, dok ih se školuje oko 90. SAD, Kanada, Holandija, Švajcarska, Irska, Italija, u svim tim zemljama organizuje se svećenički kadar za Latinsku Ameriku.

Ap. nuncije Bafile blagoslovio je 20 mladića u crkvi sv. Andrije u Kölnu i poslao ih za tri godine kao laičke misionare u nerazvijene afričke zemlje da se pridruže grupi od 77 mladića koji već tamo rade.

Iz biskupije Pasau je u pet godina od 1956 do 1960 otišlo 376 devojaka u 37 raznih redova i kongregacija. Najviše ih je otišlo k Engleskim gospođicama.

Dr Viljem Cacamise, američki očni lekar, već je po treći puta došao u bolnicu Medicinskih sestara u Kurji u Indiji. Tamo izvrši na dan po 10 operacija većeg obima. Sve to vrši besplatno. Iz čitave Indije dolaze bolesnici k njemu.

Prema statistici revije »Missi« Afrika ima 25 245 000 katolika, 108 miliona muslimana, 23 miliona protestanata, 13,900 000 monofizita, ostali su neznabošci. Svih stanovnika ima taj kontinent 257 miliona.

Pokojni kardinal Guveia iz Mozambika je u svojoj oporuci odredio: jedna trećina njegovog imanja za sirotinju njegove prestonice, druga trećina za sirotinju biskupskog grada gde se rodio, a treći deo za pokoj njegove duše.

Viktorija Tibakvemazama, koja je bila kao devojka od 24 godine vezana uz one mučenike koji su bili spaljeni 1886 u Ugandi, umrla je sada u starosti od 100 godina u Kikimba. Nju je tada stražar poslednji trenutak oslobodio.

Za jubilej. Na uspomenu 25 godišnjice kardinalata lisabonskog patrijarha Cerejeira sagrađen je jedan stambeni blok od 70 stanova za radničke porodice. Kardinal sam je blagoslovio kuću.

Kenija. Kako je u severnim provincijama te zemlje izbila bolest velikih boginja i glad, državne vlasti su dozvolile redovnicama da pođu tamo, što im je ranije bilo zabranjeno.

Patriotska katolička crkva u Kini ima 42 posvećena biskupa. Ona je sada postala potpuno samostalna, ne priznaje više Papu za svog vrhovnog poglavara. Njihovi vođe su izjavili da žele potpuno u svemu pomoći vlasti u planovima za slobodu veroispovesti, u podešavanju verskog života prema potrebama kineske produkcije i političkog programa.

Revnost. Porodice u Kongolo ubijenih belgijskih misionara prve su dale materijalni prilog da se odmah pristupi obnovi popaljenih misijskih zgrada u Kongoli, gde je bilo za Novu godinu ubijeno 20 svećenika i dva brata laika.

Verski život u Londonu. Londonski anglikanski biskup računa da od 2 miliona krštenih anglikanaca pohađa samo 100 000 crkvu, a od pola miliona londonskih katolika posećuje crkvu nedeljno 300 000. Ako se uzme da ima među pola miliona katolika 70 000 male dece i 50 000 bolesnika i staraca koji ne mogu u crkvu, onda izgleda da među 380 000 vernika koji su obavezni na nedeljnu misu 300 000 vrši svoju dužnost, dakle 70%. Takav procenat je uobičajen u anglosaksonskim zemljama.

D. J. Odgovor: Ići na svadbu je samo po sebi indiferentna stvar. Ukoliko ne odobravate predviđeni brak, a ipak ne želite prekinuti sve veze s porodicom, možete kasnije doći, ranije otići sa svadbe.

J. D. Odgovor: Smrću prestaju bračne veze, ali ne otpadnu prijateljske i rodbinske veze. Prijatelji, rođaci u večnosti koji se nalaze u nebu ili u čistilištu mogu se moliti za svoje na zemlji.

H. U. Odgovor: Prokletnici u paklu neće se nikada kajati što nisu poslušali savete pobožnih duša, jer su otvrdnuli u zlu. Oni će svu večnost mrziti sve dobro i proklinjati Boga koji ih je kaznio.

I. B. Odgovor: Ovih sedam molbi, koje sadržava Očenaš, čoveku su sasvim razumljive i odgovaraju njegovim potrebama. Stoga nije isključeno da se pojedini elementi tih molbi nalaze u kakvim starozavetnim molitvama, pa čak i kod neznabožaca. Ali molitva sama po vrsnom redu sadržaja i po obliku, kakvu nam je napisao ev. Matej (6, 9—13) svakako je neposredno od samoga Isusa. Verodostojnost Svetog pisma je izvan svake sumnje.

P. G. LJ. Odgovor: Ako se ispovedate svakih 14 dana, možete dobiti sve oproste, za koje je propisana ispoved i sveta pričest.

K. I. Pitanje: Kako se mogu nepravednim bogatstvom steći prijatelji kod Boga koji mrzi svaku nepravdu? Odgovor: Smisao gornjeg izraza »nepravedno bogatstvo« je drugačiji nego mislite. Bogatstvo je stvarno katkada nepravedno stečeno, ali se ovde misli da bogatstvo čoveka rado navodi u nepravdu. Bogatstvom se služi đavo da čoveka uništi; kršćanin mora biti, međutim, toliko mudar da njime stekne zasluge za nebo, bilo da deli milostinju, bilo da ga uopće ostavlja i postaje siromah.

Č. T. Pitanje: Zašto je molitva svete krunice u Crkvi u tolikoj časti? Odgovor: Ta molitva povezuje u divnu celinu najlepše molitve, a razmatranjem glavnih tajna iz Isusova i Marijina života približava nam najkrupnije događaje iz istorije našeg odkupljenja. Vrlo je pogodna za zajedničku molitvu, jer povezuje usmenu i nutarnju molitvu. Naklanja nam skupocenih milosti za svakodnevni život. Njom možemo vrlo aktivno učestvovati u postizavanju velikih ciljeva Crkve.

K. A. Odgovor: Krvno srodstvo u trećem kolenu jest ženidbena zapreka. Takav brak nije valjan, ukoliko nije bio podeljen oprost. Ako su supružnici živeli u braku ne znajući da su rođaci, nisu sagrešili. Ali kad jedna strana dozna za tu zapreku, mora se uzdržati od bračnih odnosa dok se stvar ne uredi. Treba otići župniku da ishodi od više crkvene vlasti oprost i ukrepi brak ili jednostavno obnovom privole, ili, ako drugi supružnik ne sme da dozna za stvar, onda ukrepljenjem braka u korenu.

Č. SP. Odgovor: Greh se prosuđuje prema glasu savesti pre čina. Ostavite prošlost na miru! Ne spadaju detalji na ispoved, nego samo vrsta greha, njihova težina, da li su smrtni, i u tom slučaju i broj. Korisno je činiti pokoru za grehe prošlosti.

D. L. Odgovor: Dete počinje da greši kad dođe k pameti, to je obično oko šeste godine Ako takvo dete umire, treba pozvati svećenika. Šta je bilo s Vašom Anđelkom koja se još mesec dana pre smrti ispovedala, ne znamo. Možemo se nadati da se spasila, iako joj treba preko muka čistilišta. Iz mučeničkih akata sv. Perpetue bi se moglo zaključiti da i dete od 5 godina može doći u čistilište. Bolje je moliti se za pokojne i raditi na njihovom izbavljenju iz čistilišta, nego se prerano uživiti u slatko uverenje da su već u nebu.

A. F. Odgovor: Božji zahtev: Rastite i množite se nije uvek i za sve obavezan. Niko nije dužan da stupi u brak. Devičanstvo je čak odličnije od bračnog života. Supružnici imaju pravo na bračne odnose i u vreme relativne sterilnosti. Ako imaju opravdane razloge, ne znam kako bismo ih mogli obavezati da moraju i u plodnim danima služiti se svojim bračnim pravima? Potomstvo je prvi cilj braka, ali brak postoji i za tek protiv požude i za međusobnu pomoć supružnika.

I. K. Pitanje: Kako da se oslobodim verskih sumnja i nečistih misli? Odgovor: Klonite se vanjskih prilika, odakle dolaze poteškoće. Revnosnije se molite, čitajte versku literaturu. Samim napastima ne posvećujte pažnje pa će možda same otpasti.

V. K. Odgovor: Na Svećnicu se blagosivlju po posebnom obredu samo sveće. Ne možete taj blagoslov proširiti i na ručnu bateriju kojom se služite. Ako želite da vas svuda prati Božji blagoslov, posvetite dobrom nakanom ujutro čitav svoj dan, a sve predmete kojima se služite možete poprskati blagoslovljenom vodicom.

G. L. Pitanje: Kakva je razlika između koncila i koncilske kongregacije? Odgovor: Koncilska kongregacija je jedan središnji vatikanski ured, koji je osnovao 1564. papa Pijo IV da bdije da bi se dekreti tridentskog koncila izvršivali. Taj ured odnosno kongregacija postoji i danas te bdije nad disciplinom svetovnih svećenika i vernika. Koncili su, međutim, povremeni skupovi koje delimo u tri vrste: opće (ekumenske), interprovincijske (plenarne) i provincijske.

J. Đ. Odgovor: Pokora je korisna i potrebna, ali mora biti razumna. Savesno ispunjavanje dužnosti, strpljivo podnošenje svakodnevnih neprilika, to mora biti svakom kršćaninu glavna pokora. Ako neka redovnička osoba hoće činiti neku posebnu pokoru, treba tražiti dozvolu od ispovednika. Na svoju ruku za pokoru ozleditи svoje telo, osakatiti udove protivno je petoj Božjoj zapovedi.

Đ. P. Odgovor: Ukoliko vaši navodi odgovaraju istini, možete se služiti bračnim pravima u vreme relativne sterilnosti, tj. u neplodnim danima.

Z. B. Odgovor: Nije greh preko radija slušati u korizmi zabavnu muziku; ali je u korizmenom duhu, ako se kršćanin tada kraće i manje bučno zabavlja.

B. Z. Odgovor: Nemojte se uzrujavati što ne možete više da plačete nad svojim mrtvim sinom i što o njemu nikada ne sanjate. Verovatno ste nervno prilično iscrpljeni. Čuvajte lepo svoje zdravlje. Znajte da pokojniku plač i snovi ništa ne koriste, nego pre svega sveta Misa, a s vaše strane molitva, post i milostinja.

M. S. Pitanje: Da li imamo pravo kad verujemo da Bog 7 i 10 zapovedi zaštićuje naše privatno vlasništvo? Odgovor: Kao što Bog zaštićuje 5 zapovedi život, 6 zapovedi moralnu čistoću, tako zaštićuje 7 i 10 zapovedi privatno vlasništvo. Čovekovo dostojanstvo, njegova osobna sloboda i zaštita obitelji iziskuju privatno vlasništvo. Ali se privatne svojine drže i socijalne obaveze: delіti milostinju i plaćati pravedne poreze. Zemaljska dobra treba da su pristupačna svim ljudima.

J. K. Odgovor: Općenito je mišljenje u Crkvi da Bog i neznabošcima i grešnicima daje anđela čuvara, da ih čuvaju vremenitih zala i pomažu postići vječni cilj — nebo.

J. J. Odgovor: Svakako će se neki delovi budućeg koncila prenositi i televizijom, kao što se to dosad vršilo prigodom velikih svečanosti.

S. J. Odgovor: Čudite se što ima na svetu toliko provala, krađa, prevara, razbojništava i drugih nedela. Već sv. Ivan Evanđelist je napisao da su na svetu »požuda tela, požuda očiju i oholost zbog zemaljskih dobara« (Iv 2, 16). Danas bismo kazali: seksus, zlato i čast su pokretne snage mnogih zemaljskih nastojanja. Uvek je bilo svakovrsnih grehа, što potiču iz tih izvora. Solidan kršćanski odgoj kojim se u detinje srce ukalemi strah Božji i želja za srećom na nebesima najbolji je preduslov da će taj kršćanin onda čestito živeti, ukoliko bude održavao stalnu vezu s Bogom i njegovom milosti, a i sam ulagao potreban napor. Svi smo ljudi po istočnom grehu slabi; veliki sveci su bili duboko svesni svoje moralne nemoći, pa su stoga svu svoju nadu polagali u Boga. Na svetu je bilo uvek dobra i zla. Papa Ivan XXIII smatra da danas na svetu nije gore nego u prošlim vremenima.

S. K. Odgovor: Propitujete se koliko ima u Jugoslaviji katolika, svećenika itd? Ti su podaci objavljeni u našem džepnom kalendaru za 1962. godinu. Prema tim podacima, u Jugoslaviji živi 6,333.000 katolika, 2462 svetovna svećenika, 1145 redovničkih svećenika, 27 nadbiskupa i biskupa. Upravnih teritorija: biskupija i ap. administratura ima 25, a župa 2514. — Najstariji je pomoćni biskup dr Salis Sevis iz Zagreba, a najmlađi pomoćni biskup Msgr Ivo Gugić iz Dubrovnika, prvome je 90 godina, drugome 40.

KVIRIN ORLIĆ OFM, Cavtat, Dalmacija, izdao je sledeće stvari: 1) Cvjetnica: blagoslov grana i za ophoda SVE ANTIFONE za 4 m. gl. Cena 100 din. 2) Cvjetnica: ISTE ANTIFONE koralno s modernom notacijom. Cena 40 din. 3) Veliki petak: PRIJEKORI koralno. Cena 80 din. 4) VIDJEH VODU s hrv. tekstom i I Misa (tempore paschali) koralna. Cena 80 din.

Dr O. JERKO BAKOTIN, Zadar, Trg Vranjanina 1, izdao je: SVJETLO U TAMI ciklostil, 400 din. Narudžbe: Samostan sv. Frane, Zadar. MARIJA NAŠ UZOR i naša Zvijezda, knjigotisak, 650 din. Narudžbine: Župni ured Voštarnica, Zadar.

ENIGMA STIGMATIZACIJE, dr Miroslav Matijaca, Zagreb 1961. Naručuje se kod autora: Split, Kavanjinova 4.

O. STANKO RADIĆ, ZA MAJKU i dijete — za svijet. Naručuje se kod: Franjevački samostan, Zagreb, Vrbanićeva 35. Cena 500 din.

UREDNIŠTVO »SLUŽBE BOŽJE«, Makarska, Žrtava fašizma 1 izdalo je: 1) Obredi sv. Sedmice, — (svečani i jednostavni ceremonijal). Cena 450 din; 2) Spomenica liturgijskog tečaja u Zagrebu 1962. Cena 500 din.

M. K. HR. Odgovor: Čestitam Vam na »Muci Spasiteljevoj«. Samo ostanite uvek verna dobrom Spasitelju, pa će Vas kroz život pratiti njegova blaga ruka.

PAPINSKE NAKANE za mesec maj 1962: 1) Da bi veće međusobno poštivanje i bržljivije poznavanje utrlo put do pravog sjedinjenja. 2) Da bi se revnijom pobožnošću prema presvetoj Euharistiji umnožavala u misijama svećenička i redovnička zvanja.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 6 BEOGRAD, JUN 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

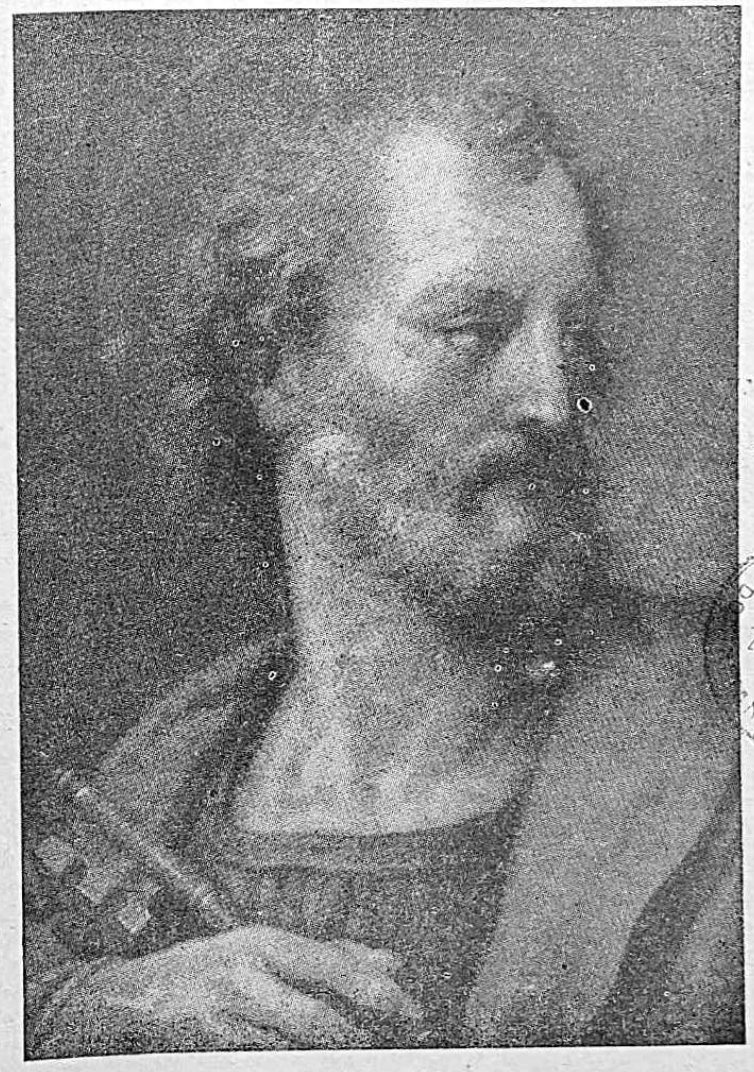

SVETI PETAR

Duhovi su za Uskrsom najveći blagdan u crkvenoj godini. Taj nas spominje na dolazak Duha Svetoga na apostole i veliki preobražaj koji se nad njima izvršio. Apostoli su postali osposobljeni za veliko delo koje im je Krist odredio. Duh Sveti, koji je punином svojih milosti na Duhove sišao na apostole, ostao je na njima čitav život. Oni su s njime verno sarađivali, pa je svaki od njih izgradio iz sebe kršćanskog junaka, svaki na svoj način prema ličnim osobinama i okolini u kojoj je delovao. Svaki je apostol savršeno zračio Krista u svet oko sebe.

I na apostolima se ispunila Kristova reč: »Ja sam trs, vi loze. Ko ostaje u meni i ja u njemu, rodi mnogi rod. Moj Otac biva slavljen tim da rodite mnogi rod i pokažete se kao moji učenici« (Iv 15, 5. 8).

Sveti Duh ne vodi samo najodličnije udove Kristove Crkve kao što su apostoli, pape, biskupi, nego i svakog kršćanina. I svaki kršćanin treba da bude drugi Krist, mali apostol u svojoj okolini. U svakom kršćaninu deluje Duh Sveti. Njegovi uspesi ovise od obilja milosti i od čovekove slobodne saradnje.

Duha Svetoga smo primili svetim krštenjem, kad smo se duhovno preporodili »vodom i Duhom Svetim« (Iv. 3, 5). Posvećujućom milošću postali smo deca Božja i baštinici nebeskog kraljevstva. Naša je duša zablistala u neopisivom natprirodnom sjaju, primila na sebe nešto što po prirodi pripada samo Bogu. Uz to Duh Sveti je ukrasio našu dušu bogoslovskim krepostima vere ufanja i ljubavi, dalje moralnim krepostima i još posebnim darovima, koje bogoslovi nazivaju »darovima Duha Svetoga«. Ti poslednji u većoj se meri dele duši u sakramentu svete krizme. Kršćanska duša obogaćena tim natprirodnim životom i čitavom radnom spremom osposobljena je da živi duhovnim životom, čini natprirodna dobra dela, zaslužna za nebo.

Ali to još nije sve. Duh Sveti potiče dalje dušu, iako je već tako posvećena i opremljena za krepostan život, delujućim milostima, tako kao što kaže molitva da preteče svako naše dobro delo, prati ga svojom moći i dovršava. I za kršćanina u posvećujućoj milosti važi Kristova reč: »Bez mene ne možete ništa učiniti« (Iv 15, 5).

Delujućom milošću Duh Sveti prosvetljuje naš razum da bolje shvatimo verske istine, bolje upoznamo njihovu vrednost za nas kao i duhovno stanje naše duše. Bolje upoznate istine jače nas privlače, jasnije saznanje o stanju naše duše čini nas poniznijim i spremnijim da izvršimo potrebne korake. Duh Sveti istovremeno deluje na naše srce i našu volju u tom pravcu da nas oduševi za dobro delo, napuni svetim strahom pred grehom, da se stavimo u pokret. Duh Sveti poštuje našu slobodu; potiče nas, savetuje nam, od njega dolaze prvi pokreti, ali sve je do nas samih, do naše slobodne volje da li ćemo prihvatiti poziv i sarađivati ili ćemo odbiti poziv i činiti protivno. Kako smo mi nespretni i slabašni! Duh Sveti nas vodi kao što majstor vodi svog učenika u privredi i trener svog učenika. Ni primer majke koja uči svoje čedo hodati držeći ga za ruku nije slaba slika, da nam približi delovanje Duha Svetoga u nama.

Posle kakve lepe propovedi ili dobrog životopisa nekog sveca srce ti se zagreje da ozbiljnije započneš s vežbama u jednoj kršćanskoj kreposti, bilo ona poniznost, čistoća, strpljivost, itd. Šta se zbiva? Dok traje prvo oduševljenje, čini ti se da si već stigao na vrh te kreposti. Nije ti teško svladati tu i onu prepreku i činiti kreposne čine, ali polagano nestaje goriva oduševljenja, prepreke rastu, postaju sve teže, popuštaš, dolaze prvi porazi, onda drugi, sve češće... i konačno ti izgleda da si tamo gde si počeo, ako ne i niže.

Svakako, kršćanska krepost nije laka stvar, a kako tek skup tih kreposti što predstavlja kršćansku savršenost ili svetost. Slično se ljudima dešava na svetovnom terenu. Postati umetnik u muzici, pesništvu, virtuoz u violini ili klaviru, sportski as, velik naučnik, prvoklasan kirurg, sve to iziskuje veliku nadarenost i izvanrednu marljivost, pa onda revnostan rad godinama i godinama. I u tim zemaljskim zvanjima dolaze trenutna malaksanja, potreban je vodič koji nadobudnog sportistu vodi, savetuje, daje mu potstreka. Šta ćemo se onda čuditi da dolazi do kriza i u duhovnom životu? Sv. Franjo Saleški vežbao se u kreposti blagosti 20 godina, onda je tek uspeo da bude gospodar svoje hirovite prirode.

Biće nam u duhovnom životu, u toj saradnji sa Duhom Svetim na koju smo kao kršćani pozvani i od koje zavisi naš večni spas, od velike koristi, ako držimo na pameti neke praktične istine.

a) Nikada ne gubi nadu! Prijatelj prirode je gledao mrava kako nosi težak teret preko zida. Već se približio vrhu, pa je pao na zemlju. To se je ponovilo 9 puta, a deseti puta mrav je postigao svoj cilj. Kad bi mrav odustao od ponovnog i ponovnog pokušaja, nikada ne bi uspeo. Madam Kiri je načinila 7000 pokusa, dok nije uspela dobiti čist elemenat radija. Tako se ni u duhovnom životu čovek ne sme nikada predati očaju. Bogu nikada ne dosadi oprostiti grehe, tako ni tebi ne smije dosaditi da osudiš svoj greh, Boga moliš za oproštenje te se opet vežbaš u vršenju kršćanskih dužnosti. Slabu si je uslugu učinio Kain kad je kazao: Prevelik je moj greh, a da bi zaslužio oproštenje (1 Mojs 4, 13).

b) Bez mene ništa! Na području kršćanskog života mi sami ne možemo ništa učiniti za nebo, na svakom nam je koraku potrebna milost. Sveci su bili puni nepoverenja prema samome sebi, jer su vrlo dobro poznavali svoju ljudsku nemoć, prevrtljivost, grešnost, a svu svoju nadu stavljali u Boga, svesni da mogu sve u njemu koji im daje moć. Zdrava poniznost kalemljena na Božje pouzdanje donosi odlične plodove.

c) Odbacuj svaku zavist! Različni smo ljudi; razlikujemo se po telesnim i duševnim sposobnostima i sklonostima, po vremenu i mestu života, po službi i okolini u kojoj je obavljamo. Kao što je šareno nebo sa bezbroj zvezda, tako je šareno i kršćansko nebo sa bezbroj svetaca. Ta je šarenost predviđena u Božjim nacrtima. Bog daje jednome pet, drugome dva, jednome jedan talenat, ali svakome dovoljno da se može posvetiti i spasiti. Nikad se ne prepuštaj misli: zašto nisam ja na mestu svog brata, zašto mi Bog nije dao taj i onaj talenat. I onako ćemo teško davati račun da nismo dovoljno sarađivali s milostima, kojima nas je Duh Sveti pozivao na dobra dela. Gledaj samo da li svaki trenutak odgovaraš onome šta Bog ovaj trenutak od tebe traži, jer niko drugi ne može to učiniti. Ako ti ne uradiš svoje, to nikada neće biti učinjeno, za navek će ostati taj manjak.

č) Svako će dobiti svoje! Bog je ljubav sama. Iz čiste nas je ljubavi stvorio, iz nesebičnog milosrđa nas je Isus Krist spasio, iz prevelike dobrote Duh nas Sveti posvećuje te radi s nama i u nama kroz čitav naš život. Bogu bi bilo najdraže, kad bi nas sve mogao usrećiti večnim životom. Ali pošto je čovek slobodan, neće svaki s Bogom jednakom spremnošću sarađivati, ispunjavati volju njegovu. Pogled na svet i njegovu povest govori dovoljno rečito. Uvek je bilo i uvek će biti izrazitih zločinaca, opet manjih i većih grešnika, prosečnih ljudi, dobrih, vrlo dobrih, odličnih pravih junaka kršćanske kreposti. Tu dolazi do izraza onda i Božja pravednost. Kod Boga nema pristranosti. Bog ne uzima ništa u obzir položaj koji je neka osoba zauzimala na zemlji, njegove talente, bogatstvo, nego su pred njim svi ljudi jednaki, što je tako lepo izrazio Kalderon u Velikom pozorištu sveta. Ljudi

smo na zemlji kao glumci, svaki glumi svoju ulogu kakvu mu je Bog odredio. Nije važno za glumca da li je bio car ili prosjak, nego kako je ostvario onaj lik, da li je odgovarala njegova gluma onoj ličnosti. Tako će i Bog svakoga prosuditi po njegovoj dobroj volji, saradnji s milošću. Škola ocenjuje znanje, Bog ocenjuje napor, požrtvovanje, ljubav koja je bila uložena u delo.

Tako dolaze na oltar najobičnije osobe koje su izgledale sasvim neupotrebive na svetu, kao na pr. Bertila Boskadin, Marija Margareta Alakok, Terezija od Maloga Isusa. Bog bira ono što nije ništa da posrami ono što jest, da se pred Bogom niko ne bi hvalio.

d) Drugi Krist. Svaki je kršćanin ud na Kristovom otajstvenom telu. Isus je apostole, a preko njih nas sve pozvao da ga nasledujemo. Stoga je živeo tako dugo na zemlji i hteo da evanđelisti opišu njegov uzvišeni lik, da bismo gledajući njega imali primer kako da mi radimo, kako da živimo. Krist se na svakom koraku pitao šta je volja njegovog nebeskog Oca, a mi treba da se pitamo: kako bi postupao Isus na mome mestu. Tako ćemo zračiti u svoju okolinu Krista, što je od neprocenjive važnosti u današnjem svetu. Delima, ne golim rečima osvajajmo svet za Krista i njegovo kraljevstvo.

MARIJA VARD

Ime Marije Vard u našem narodu nije mnogo poznato.

Ona je ustanovila civilne redovnice, koje su po čitavom svijetu poznate pod imenom »engleske gospođice«.

Radi svojih zamisli, svoga načina života, živjela je zapravo 300 godina prerano, pa je ondašnji svijet nikako nije mogao razumjeti. Svakako bi u današnje doba nailazila na veće razumijevanje.

Po rodu je Engleskinja. Rođena je godine 1585. Njen otac Marmaduk Vard bio je bogati plemić.

1. *Njeno doba*

U to je vrijeme u Engleskoj vladala kraljica Elizabeta Tudor. Povijest svete Crkve zabilježila je iz toga doba 189 mučenika, koji su dali život za svoju vjeru. A bilo je bezbroj onih, koji nisu kanonizirani, ali su bili na najstrašniji način progonjeni i mučeni zbog svoje vjere.

Progonstva katolika za vladanja kraljice Elizabete bila su tako svirepa, da se mogu usporediti s onima iz doba rimskoga cara Dioklecijana.

Ako se za nekoga saznalo, da u džepu nosi krunicu, da prima svete sakramente ili sluša svetu misu, oduzeto mu je bilo imanje, bačen je u doživotnu tamnicu, gdje su mu činili društvo gladni miševi i štakori.

Kad su našli nekoga, koji je u svom stanu skrivao svećenika, bio je osuđen na teško mučenje i smrt.

Bilo je mnogo propalica, ljenština, koji su podkazivanjem došli do bogatstva, jer je trećinu zaplijenjenog imanja dobio denuncijant, a ostalo državni namještenik.

Unatoč takovim progonstvima katolika, svaki su se dan potajno služile mise po kućama. Vjerni katolički mladići u inozemstvu su učili bogosloviju te se opet kao svećenici vraćali u domovinu, gdje su obično svršili kao mučenici za svetu vjeru.

2. *Mladost Marije Vard*

U takovo je doba živjela Marija. Mnogo je čitala te se tako naobrazila na svim poljima kulture. Uvijek spremna na borbu, njena je volja postala kao čelik čvrsta. Sentimentalnosti ili kakvoj žalosti u njenom junačkom srcu nije bilo mjesta.

Bila je bogata i vrlo lijepa, pa su se rano javljali prosci. Ona je sve redom otklanjala. Bila je prema svima ljubazna i pristupačna te je najviše voljela raspravljati o vjerskim stvarima. Mnoge je mlade plemiće na ovaj način učvrstila u vjeri ili ih dovela opet na pravi put Ni za koga se nije mogla odlučiti, jer nije osjećala potrebnih sklonosti za brak, kako je kasnije sama izjavila.

Marija je mnogo čeznula za misijskim radom... Ali u to doba ženama, pa niti redovnicama, nije bilo dozvoljeno da vanjskim djelima rade za vjeru.

Redovnice su živjele samo po samostanima sa strogom klauzurom. Vanjskog djelovanja Crkva im nije dopuštala.

Marija se nije mogla odlučiti niti za koji samostan. U jezuitskom Kolegiju u St. Omeru u Flandriji savjetovali su joj, da kao sestra laika stupi u red strogih klarisa. Sestre laike morale su prosjačiti od kuće do kuće za hranu kornim sestrama, koje nisu smjele izaći iz svojih ćelija.

Ovaj način života bio je potpuno suprotan s Marijinom čežnjom za životom molitve. Nakon godinu dana napustila je taj samostan.

Bilo joj je tada 22 godine.

3. *Prvi pokušaji*

Odlučila se da osnuje samostan klarisa samo za Engleskinje. Išla je u Brisel te zamolila regenta Albrehta, koji joj je dozvolio da sakupi djevojke i osnuje samostan. Iz svoga imanja kupila je kuću u St. Omeru gdje se uskoro sakupilo oko nje 12 engleskih gospođica.

Ali ni s time Marija Vard nije bila zadovoljna. Jednoga dana napustila je i taj samostan te se najednom pojavila u Londonu. Odijevala se po najnovijoj modi i posjećivala razne svečanosti. Bila je prava ljepotica te je na sebe privlačila pažnju društva. Njeni rođaci i prijatelji nisu mogli shvatiti ovolike promjene, jer nitko nije znao, da ona ispod svilenih haljina nosi oštri kostrijet te da joj je jedini cilj, što više duša otpalih katolika privesti na pravi put. Radila je kao pravi misionar. Mnogo se Engleza vratilo pod njenim utjecajem u Crkvu, među njima i dva svećenika.

Obučena kao služavka posjećivala je siromašnije obitelji predgrađa, bolesne i umiruće.

1609. godine pridružilo joj se 5 engleskih djevojaka najbogatijih plemićkih obitelji, koje su iz ljubavi prema Bogu napustile sve te slijedile primjer Marije Vard. Nakon 2 godine to je društvo imalo već oko 50 članica. Zajedno su živjele u St. Omeru veoma skromno, u strogoj disciplini i mnogoj molitvi. Imale su zavod za djevojčice engleskih obitelji, školu za belgijske djevojke, koje su besplatno poučavale u čitanju, pisanju i šivanju. Narod ih je smatrao za pravi blagoslov Božji te ih veoma poštivao.

Mnogi redovnici i svećenici savjetovali su im, neka prihvate pravila koje već priznate kongregacije. Marija Vard nije se mogla odlučiti, jer su sve kongregacije imale strogu klauzuru i njihove članice nisu smjele izlaziti iz samostana.

Konačno se je odlučila, da će svoja pravila uskladiti s pravilima Družbe Isusove, da može raditi za odgoj mladeži, za Crkvu i vjeru i za obraćenje Engleske.

Naišla je na ogromne poteškoće.

4. *Borba za prava žene*

U ono vrijeme bilo je neshvatljivo, da žene rade u javnosti. Marija Vard bila je prvi borac za jednakopravnost žene.

Neki isusovac, kad je čuo pohvalu za Družbu engleskih gospođica, rekao je: »Sve ovo je lijepo, ali žene konačno ostaju ipak samo žene«.

Na tu primjedbu Marija Vard održala je krasan govor u obranu žena. Ovdje samo nekoliko riječi:

»Šta ima značiti: »Samo žene«?... Istine mogu žene shvatiti isto onako kao muškarci. Nema razlike između muškarca i žene u tom pogledu; kao da žene ne bi mogle činiti ništa velika. O tome nam pričaju primjeri mnogih svetica... »Samo žene«! Znači li to, da smo niže od muškaraca, manje vrijedne? Izjavila bih: to je laž!... ali, iz obzira prema dobrom patru, kažem: to je zabluda. — Čula sam, kako je govorio neki drugi pater, da ni za što na svijetu ne bi htio biti žena, jer žene ne mogu shvatiti Boga onako kao muškarci... Ali ja ću se boriti, dok mi Bog da života, za tu istinu, da i žene mogu postati savršene.«

Godine 1611 otvorila je filijalu u Londonu. Engleske gospođice odijevale su se u obična civilna odijela. Njihova kuća bila je utočište za progonjene katolike, za potajne svećenike. Same su posjećivale bolesnike, pripremale djecu i odrasle za svete sakramente. Sve to su morale raditi potajno, jer je bilo progonstvo katolika veoma žestoko. Na londonskom mostu i po raznim javnim mjestima bile su ispostavljene glave i razni dijelovi mučenih katoličkih svećenika i lajika. Filijala u Londonu morala je često promijeniti svoj boravak, jer su je tražile vlasti. Protestantski biskup u Kanterburiju kazao je, da Marija Vard čini njegovoj crkvi više štete od šestorice Isusovaca.

5. *Pred sudom*

Jednom su Mariju ipak uhvatili i stavili pred sud. Nikakvog straha nije pokazala te se vladala vrlo dostojanstveno. Njenoj su se odvažnoj pojavi svi divili. Sud ju je proglasio krivom te je osudio na smrt, a onda su smrtnu presudu snizili na doživotni zatvor iz kojeg je naskoro izišla. Zadnjih 35 godina bila je uvijek bolešljiva. Progonili su je i klevetali čak i njeni najbliži. No, ona je ostala uvijek spokojna i vesela. Za žalost u njenom srcu nije bilo mjesta.

Kako je broj članica engleskih gospođica rastao, osnovala je podružnice u Litihu, Kelnu i Trijeru.

6. *U Rimu*

Da bi za svoju Družbu postigla saglasnost Svete Stolice, otišla je 1621 godine pješke iz Brisela u Rim. Talijanski nije znala. Dva dana iza svoga dolaska u Rim, stajala je pred Papom Grgurom XV. Sveti Otac joj je dopustio, da u Rimu otvori školu za djevojke, kako bi mogao posmatrati i ispravno prosuditi njen rad. Otvorila je školu i u Napulju i Peruđi.

Rimljanima je bilo neshvatljivo kad su gledali kako nove redovnice u dugim crnim

haljinama slobodno šetaju po ulicama. Rimska je Kurija postavila mnogo špijuna, dala potajno otvarati pisma za Mariju Vard te najstrože posmatrala način života njenih članica. Nijedne mane nisu našli. Njene škole vrlo su bile cijenjene među Rimljanima.

Ipak je Marija Vard imala mnogo neprijatelja, među njima najviše u Engleskoj, gdje su se protiv nje ujedinili katolički svećenici i protestantski pastori i biskupi.

U Rim je došlo pismo puno laži i kleveta protiv Marije Vard i njene Družbe. Marija je sebe i svoje pred Svetim Ocem i kardinalima mirno ali junački branila. Na svoje neprijatelje nikada se nije srdila, odmah im je od srca oprostila te Bogu se za njih molila. Bilo je upravo u tjednu muke pred Uskrs, kad je više dana trajala borba između kardinala i Marije Vard. Ništa nije pomoglo. Njeni zavodi u Rimu bili su zabranjeni.

Marija je opet pošla na put. Ulaz u Englesku joj nije dozvoljen. Uputila se u Minhen, gdje je stolovao knez Maksimilijan, veliki borac za katoličku Crkvu u Njemačkoj. Odmah je dao Mariji zgradu za novi zavod. Prijavilo se mnogo učenica. Kad je car Ferdinand II saznao za lijepe uspjehe u školama engleskih gospođica, zamolio je Mariju, da otvori školu i u Beču. Rado je to učinila te se u tim školama ubrzo skupilo oko 500 učenica. Zvali su je i u Mađarsku i Češku.

Ali nakon tih krasnih uspjeha došla je katastrofa. Sekretar Propagande tražio je, da se zabrane i zatvore svi Marijini zavodi.

Marija je opet putovala u Rim. Tri četvrt sata zagovarala je svoj rad pred kardinalima. Na svršetku rasprave rekla je: »Ako Njegova Svetost i Vaše Eminencije smatrate za bolje, da moje djelo uništite, ja ću se ponizno ukloniti, ali ne mogu biti neposlušna glasu Božjemu te promijeniti svoj plan.«

7. Uništen životni rad i konačna pobjeda

Kad se je Marija vraćala iz Rima, primila je pisma iz svojih zavoda, da je ovima na pismeni zahtjev iz Rima zabranjen daljnji rad. Marija je svima poslala okružnice, da ne slušaju nikoga osim Svetog Oca. Poradi tih okružnica osudili su je kao krivovjerku. Da ne vidi narod, kako je vode u zatvor, htjeli su je voditi noću, ali je ona izjavila: »Ni po koju cijenu! Uvijek sam voljela svijetlo. Neka svi znaju.«

Zatvorili su je kao izopćenu u samostanu klarisa u Angerju u tamnu prljavu sobu. Nije smjela primiti sv. sakramenta. Njene drugarice su joj donosile hranu zavijenu u papir. Na taj je papir napisala limunovim sokom nekoliko krasnih pisama, iz kojih se odražava njena radost, da smije trpjeti za Boga. Tješila je svoje sestre te im savjetovala, kako da se vladaju. Od užasnih muka u toj tamnici teško je oboljela. Tada su sestre pismeno zamolile Sv. Oca, da je oslobodi kazne izopćenja te joj dozvoli primati svete sakramente.

Sv. Otac o kazni i zatvoru ništa nije znao te je odmah naredio da je oslobode. Zatim je uslijedila bula Urbana VIII, da su svi zavodi engleskih gospođica zabranjeni. Bilo ih je 300 članica u 10 kuća.

Marija je sva bolesna krenula opet u Rim. Papa Urban ljubazno ju je primio te joj kazao da je došao do uvjerenja, da su sva protivljenja bila samo posljedica zavisti. Dao joj je svog ličnog liječnika te snosio sve troškove liječenja. Kad se je oprostila od Sv. Oca, dao joj je svoj blagoslov govoreći: »Ne smatram vas samo za veoma pametnu, junačku i nadarenu ženu, nego mnogo više: smatram vas za svetu i veliku službenicu Božju.« Dobila je dozvolu, da opet otvori škole. Marija se je vratila u Englesku, gdje je živjela još 6 godina. Umrla je u svojoj 60 godini.

Njeni instituti mnogo su se borili za opstanak. Tek Papa Pio X je Mariju Vard proglasio za ustanoviteljicu Engleskih gospođica.

Marija Vard je bila pionirka redovnica, kojima je zadaća: apostolat, podložnost izravno Svetoj Stolici, sloboda kretanja.

NEPROMJENJENI PRIJATELJ

Kao dijete gledala sam Tvoj lik na žrtveniku i slušala najljepšu povijest, povijest Tvojega života. U mladosti susretala sam Tebe i uvijek si bio pripravan, da me primiš, uvijek, pa i onda, kada sam dolazila Tebi slučajno, rastresena i u žurbi.

Dolazila sam Tebi promijenjena, jer život mijenja čovjeka. Raznovrsni bili su moji razgovori s Tobom, raznovrsne bile su moje težnje, koje su me boljele, ali u Tvojem je pogledu sjalo sunce jednake velike, divne dobrote. Dolazila sam Tebi i radosna i tužna, i sa smionim povjerenjem u sebe i sa strepnjama mladosti — donosila sam Tebi razigrano srce i mrazom oborene nade, velike osnove i teške sumnje.

Mijenjaju se ljudi i njihovi osjećaji, ruše se na nas oluje vremena.

Koliko puta nisam više prepoznala ni bliske ljude, koje sam nekada voljela, ali nikada se nije dogodilo, da Tebe nisam prepoznala.

Ti si nepromjenjiv u svako doba i posvuda — u ponosnim katedralama i u seoskim crkvicama, na umjetničkim ostvarenjima najvećih majstora i u jednostavnim crtežima i kipovima na raskršćima puteva. Ti si nepromjenjiv u mojem srcu, koje je mladovalo u objesti i starjelo u bolu, jer je Tvoj pogled uvijek milosrđe, a Tvoje probodene ruke uvijek mi donose poklon razumijevanja i ljubavi.

Oluja udara jakim pljuskom po polju i po gospodi Rozini. Rano je jutro, i ona je pošla u župno mjesto, jer hoće da prisustvuje ranoj jutarnjoj Misi, pošto je danas smrtni dan njenog jedinca sina Martina. Prije deset godina je umro kao student bogoslovije, svetački odan Bogu.

»Znaš, majko«, rekao je na samrti, »htio sam mnogo duša dovesti Kristu, no sada bih bio sretan kada bi Bog moju smrt primio kao otkupljenje za jednu dušu koja bi inače bila izgubljena.«

Unatoč velikoj oluji, Rozina hrabro žuri naprijed. Nije ni mlada ni jaka, ali joj je korak siguran. Osjeća više nego što čuje da netko iza nje hoda i to uvijek na istom razmaku. Zastala je, naslonila se na kišobran, da malo odahne od žurbe i nevremena. U to prođe neki nepoznat mladić kraj Rozine. U ruci drži jaku kvrgavu batinu. Odijelo i cipele poderane i nečiste. Izgled mu je siromašan, ujedno i strašan. Oči mu podmuklo sijaju, a lice mu je isprugano mnogim borama koje su izbrisale sve dobro što je bilo na tom licu.

Pristupi g-đi Rozini, pruži prema njoj svoju ogromnu koščatu ruku riječima: »Dajte mi nešto!«

»Ako izvadim novčanik, on će me udarcem oboriti«, misli u sebi Rozina, »nikoga nema u blizini, a do mjesta je još daleko. No, ako ga odbijem, također će me napasti«.

Ruka čovjeka još uvijek čeka. Ona je kao simbol tisuću ruku, kojima je oduzet rad i koje traže da u njoj nešto osjete, bilo milostinju ili ukrađeno dobro.

Rozina šalje strelovitu molitvicu u nebo za svoj spas. Da li joj je nebo udahnulo tu misao ili je došla iz dubine duše?

»Ne poklanjam ništa«, rekla je posve mirno, »ali ako mi pomognete kroz tu oluju da čim prije dođem do župnog mjesta, to ću vam naplatiti« To je za nju bio smion čin, no možda put do spasenja. Daj Bože!

Čovjek je gleda začuđeno i sumnjičavo. To je sigurno stupica koju mu postavlja? Ali kakva? Konačno, on može još uvijek pobjeći. No, ona izgleda dobroćudna — i hoće mu naplatiti trud. On joj kimne u znak pristanka, i oni hodaju jedno kraj drugoga. Rozina sva čista, a on neuredna skitnica. Vjetar je bivao sve jači i kod svakog jačeg zamaha mladić je zaštitio staru Rozinu svojom pomoći, tako da ju je nježno vodio za ruku. I tako kod svakog jačeg udara vjetra, nešto se rušilo od sumnje s obje strane, što je između njih stajalo kao zid, i oni su se u duhu približavali čovjek čovjeku.

Otkad je osiromašio, neće nitko o njemu da što zna. Oni misle da nesretnik mora biti zao i takvim svojim mišljenjem učine čovjeka zlim, zbilja pokvarenim. Samo ova žena, ta kraj njega, poklonila mu je povjerenje, i baš nju je htio napasti i oteti joj novac. No, sada on to više ne može učiniti. Sada se nešto u njegovoj duši događalo, što i on sam ne može razumjeti.

»Ide se ipak u dvoje lakše«, reče Rozina, »ja moram naime stići na ranu Misu, jer danas je smrtni dan mog sina«. Ona se dala dopratiti do crkve, koja se nalazila na glavnom trgu tog mjesta. Prozori crkve bili su osvijetljeni i ulaz otvoren.

Vjetar je prestajao i sunce je slalo prve svoje zrake kroz putujuće oblake.

Stojeći pred crkvenim stepenicama izvadila je Rozina svoj novčanik. Ona vidi trzaj u ruci čovjeka, koja se zatvara u odluci da nikad više ne posiže za tuđim. Žena se bori sa sobom, onda mu pruži sav novac, upravo ga sili da primi i onda brzo uđe u crkvu.

I on uđe u crkvu, sjeda u tihi kut da se malo odmori.

To je vječito čudo, što struji iz žrtve sv. Mise, koja je puna nebeskog sjaja, puna požrtvovne Kristove ljubavi. Stotine srdaca ostaju zatvorena, a jedno se otvara otkupljenju. Stotine duša ostaju hladne i tuđe, a jedna hrli božanskoj milosti.

Kada je Rozina ostavljala crkvu, vidjela je svog pratioca klečati u klupi sklopljenih ruku s blagim izrazom lica.

Da li je njen sin prije deset godina umro, da danas jedna duša nađe put povratka k Bogu? Da li se Martinova posljednja želja ispunila?

Tiho je izašla na trg koji je bio sav u svijetlu i zlatu sunca.

(Po Rosenkranz — Kalendar 1961)

D U H O V I

Duh Sveti silazi na Kristove učenike — moćni Utješitelj u životnim borbama.

Silazi plamen u srca i plahi postaju hrabri. Spoznaja se širi — počinje uspon beskrajnim prostranstvima.

Sveti Duše, koji prosvjetljuješ razum i obasjavaš dušu, jačaš malodušne i od ljudi slabih stvaraš svece i mučenike, uđi i u naša srca. Temelji Crkve podižu se Tvojom pomoću i Kristova istina prolazi svijetom krilima Tvoje milosti. Svojom si silom okrijepio propovjednike ljubavi, svojom si mudrošću priveo poslu mnoge poslenike na njivi Gospodinovoj. Ti, koji razgoniš sjene sumnje i straha, učvrsti našu vjeru u danima kušnje, probudi zapretanu iskru našega ufanja. Utješitelju žalosnih, okreni radošću našu misao da hvali svoga Stvoritelja.

Duh Sveti silazi na Kristovu Crkvu.

Marijo, pomoćnice sveta, moli za nas, da primimo dio Njegove mudrosti, dio Njegove snage.

RAD NA KRŠĆANSKOM JEDINSTVU

Katolički nadbiskup Hinen iz Liverpula, koji je predsednik biskupske komisije za jedinstvo kršćana, dao je svojim vernicima u korizmenoj poslanici *osam* vrlo jednostavnih *pravila* kojih se treba držati u radu za unapređenje crkvenog jedinstva među kršćanima.

1) Nemojte nikada optuživati nekatolike da nisu dobronamerni. Bog koji ispituje srce i bubrege (Ps 7, 10) sudi sve, nas i njih. Dopustite da su članovi drugih religija barem toliko iskreni u njihovoj veri kao mi u našoj.

2) Ostanite uvek mirni kada neznalice napadaju ono što pogrešno drže za katoličku nauku. Nije njihova krivica, ako su bili odgojeni na pr. u verovanju da katolici postavljaju Bl. Djevicu Mariju na mesto svemogućeg Boga.

3) Budite spremni da odgovorite na pitanja koja se tiču vaše vere. Ali nemojte raspravljati, ako niste sposobni da se svladate. Sv. Pavao upozorava da »se ljubav ne razdražuje« (I Kor 13, 5).

4) U raspravama s nekatolicima nemojte nikada kazati, — u želji da bi izgledali ljubazni — da su razlike u učenju beznačajne. To bi značilo da nam nedostaje iskrenosti i istinoljubivosti.

5) Nemojte naglašavati da se katolička Crkva smatra jedinom pravom Crkvom. Nekatolici to već i onako znadu da si to prisvajamo. Oni nas preziru, ako mi to krijemo. Ali s druge strane nemojte si prisvajati da mogu samo katolici biti praktični kršćani. To nije samo pogrešno nego i apsurdno.

6) Kršćanska ljubav ne traži da učestvujemo u bogoštovlju drugih religija. Ne smemo u tome preterivati i biti jači katolici od Pape. Mi se možemo privatno moliti zajedno s nekatolicima. Sasvim je druga stvar učestvovati u javnim bogoštovnim činima u koje mi ne verujemo.

7) Radite zajedno s nekatolicima za opće dobro zajednice. Katolici moraju pokazati smisao za javne potrebe u socijalnim službama i sindikatima. Kad su u pitanju starci, epileptičari, hromi, slepi, bolesni, nesretni, mi im moramo ukazivati svoju sućut i pomoć bez obzira na religiju.

8) Radeći na crkvenom jedinstvu ne smemo nikada zaboraviti na svoju dužnost: sve ljude voditi k poznavanju istine. Povratak naše zemlje njezinoj staroj veri mora biti pokretna snaga naših stalnih molitava i naših revnosnih apostolskih nastojanja. Znajte, međutim, da tragedija Engleske nije toliko u tome što toliki kršćani nisu katolici, nego što toliko građana uopće nema religije.

IZVANREDAN KATEHIST MEĐU NIGERIJCIMA

Antun Abdurahman Miaga se ponosi rodovnikom koji ga preko 11 rodova veže s Askia Dauda, koji je od 1616—1647 godine vladao u kraljevstvu Songaj. To se kraljevstvo protezalo za vreme svoje najsilnije moći nad polovinom današnjeg Malija i nad svim zapadnim Nigerom sve do Agadesa. To su zemlje u zapadnoj Africi, jugozapadno od Sahare.

Godine 1923 Anton Maiga stupio je u francusku vojsku gde je služio 15 godina. Doterao je do čina narednika vodnika i do penzije. Od početka vojne službe u Francuskoj i Alžiru upoznao se s katoličkim svećenikom te se dao poučiti u svetoj veri. Za Božić 1929 primio je u Alžiru, u gradu Filipvilu sveto krštenje, kojom prigodom je dobio ime Antun. Bio je prvi stanovnik Nigera koji se pokrstio.

Godine 1938 vratio se u rodno mesto selo Fantio u pokrajini Goruol, nedaleko od tromeđe Nigera, Malija i Visoke Volte. Antun je razmišljao kako bi pomogao svojim zemljacima do kršćanstva. Poteškoće su bile ogromne, pošto je njegovo mesto vrlo udaljeno od misijske stanice. Morao je putovati 815 milja na kamili da je konačno došao do apostolske prefekture u Niameji, kuda je njegova provincija crkveno potpadala. Tu je našao misionare redemptoriste. Sam je počeo katehizirati svoje zemljake. Drugi svetski rat je prekinuo njegovo delo, pa se posle rata toliko većim oduševljenjem bacio na posao.

1948 nekoliko dečaka iz Fantio bili su već u školi kod redemptorista u Niameji. 1951 godine njegovo je selo posetio misionar Berlijer, sadašnji biskup u Niameji. 1954 došao je k njima za stalno misionar Dikroz. Konačno su 1957 godine misionari uspostavili stalnu misijsku stanicu u Dolbelu, središnjem i najvažnijem mestu njegove pokrajine. Danas ta misijska postaja ima dva svećenika, jednog brata laika i tri časne sestre. Oni vode tamo već jednu školu sa 175 učenika, od kojih je 95 konviktoraca, jednu ambulantu i jednu školu za katehiste. Kršteno je dosad 60 osoba, a 50 je katehumena.

Da se je kršćanstvo probilo među tamošnjim stanovništvom, treba pripisati zasluzi Antuna Maiga, prvog i najrevnosnijeg katehiste tog kraja.

ZOVNI ME

Opaja me sve, što je Tebi ugodno —
a ipak ... daleko, daleko sam od Tebe.
Zovni me!
Osjećam da tonem u močvaru.
Propast ću posvema,
ne budem li čula glas Tvoj...
O približi se, Svemogući! Dođi!
Želim se uhvatiti za rub haljine Tvoje!

Dvostruki jubilej. Na Belu nedelju 1962. beogradski nadbiskup dr Josip Ujčić svečano je proslavio dijamantni svećenički i srebrni biskupski jubilej pontifikalom u crkvi Krista Kralja. Prigodno je slovo održao zagrebački nadbiskup dr Franjo Šeper. U Beograd su stigli tom zgodom još ljubljanski nadbiskup dr Anton Vovk, nadbiskup koadjutor dr Gabrijel Bukatko, đakovački biskup Msgr Stjepan Bäuerlein, subotički biskup Msgr Matiša Zvekanović, dva predstavnika đakovačkog kaptola ap. protonotari Msgr Sokol i Msgr Šverer. Dalje su bili prisutni neki diplomatski predstavnici, domaće svećenstvo i mnoštvo vernika. — Visoki jubilant je primio brojne čestitke iz zemlje i inozemstva. Među ostalim je stigla čestitka predsednika Savezne komisije za verska pitanja i člana SIV Dobrivoja Radosavljevića i nadsavetnika Miloja Dilparića. — Beogradsko i banatsko svećenstvo poklonilo se jubilantu 26. aprila 1962.

Papa Ivan XXIII je 19 aprila na Veliki četvrtak u lateranskoj bazilici posvetio 12 kardinala-đakona za biskupe. Prema papinim rečima, svi članovi kardinalskog zbora kao bliski papini saradnici treba da imaju biskupsko dostojanstvo. Kardinalima su se prvo nazivali rimski klerici. Postepeno je to ime rezervisano samo za odličnije članove rimskog svećenstva. Već u 2 veku bio je Rim podeljen na 14 delova s određenim crkvama, kojima su na čelu stajali prezbiteri-kardinali. Obzirom na dobrotvornost Rim se delio na 7 okruga, kojima su upravljali đakoni-kardinali. U 8 veku pape su odredili biskupe u neposrednoj blizini Rima (nazvane suburbikarne) da im pomažu u liturgiji i u upravi Crkve. To su bili biskupi-kardinali. Poslednji kardinal koji je bio samo đakon, bio je Italijan Mertel, koga je papa Pijo IX imenovao kardinalom 15 marta 1858, a umro je 11 juna 1899. Sada su bili posvećeni sledeći kardinali: Ottaviani, Di Jorio, Bracci, Roberti, Andre Jullien, Larraona, Morano, Heard, Bea, Bacci, Browne i Albareda. U novom kardinalskom zboru ima 30 Italijana, 8 Francuza, 6 Španjolaca, 5 SAD, 3 Nemca, 3 Brazilca, 2 Engleza, 2 Argentinca, 2 Kanađanina, 2 Portugalca, 2 Sirijca, 2 Irca. Po jednog kardinala imaju sledeće zemlje: Armenija, Australija, Belgija, Čile, Ekvador, Filipini, Holandija, Indija, Japan, Kina, Kolumbija, Kuba, Mađarska, Meksiko, Peru, Poljska, Tanganjika, Urugvaj, Venezuela, Najstariji kardinal Morano ima 90 godina, najmlađi Landazuri 49.

Papa je poslao prigodom 100 godišnjice smrti sv. Gabrijela od žalosne Majke Božje generalu pasijonista posebno pismo. U njemu stavlja sv. Gabrijela uzorom živahnim mladićima, napose u svetoj čistoći i štovanju Majke Božje.

Papa je prisustvovao sednici Obredne kongregacije gde se raspravljalo o čudesima po zagovoru bl. Vinka Palotija, osnivača kongregacije palotinaca, koji je umro 1850, a koji je bio proglašen blaženim 1950. Isto se raspravljalo o čudesima po zagovoru Alojzija Guanela, koji je umro 1915 godine.

Papa je odlikovao apostolskog administratora vroclavske nadbiskupije Msgr Kominek imenovanjem za naslovnog nadbiskupa od Eukaite. Kako još nema mirovnog ugovora s Nemačkom, nekadašnja breslavska nadbiskupija posle smrti kardinala Adolfa Bertrama nema još svog rezidencijalnog nadbiskupa.

Novi prefekt Vatikanske biblioteke. Kako je dosadašnji prefekt postao kardinal, Papa je imenovao belgijskog isusovca Raes-a na to mesto. Novi se prefekt rodio 1896 u Gantu te bio dosad rektor papinskog zavoda za orijentalne nauke.

Redovne biskupije u Koreji. Papa je u Koreji uspostavio redovnu hijerarhiju sa 3 nadbiskupije i 11 biskupija. Nadbiskupije su u Seulu, Taegu i Kvangu. Kršćanstvo je u Koreji počelo već u 16 veku. Svih katolika ima tamo 510 000.

Koncilski sekretarijat za štampu dao je sledeće podatke. Na čitavom svetu dnevno izlazi 8 000 dnevnih časopisa u 290 miliona primeraka. Bioskopske dvorane imaju godišnje 18 milijardi posetilaca, u svemu radi 7 000 radijskih odašiljača i gotovo 500 miliona radijskih prijemnika. Crkva nije protiv napretka, ali je njezina dužnost da štiti dostojanstvo i slobodu čoveka i istinu od zablude, a dobro od zla.

Krajem marta po peti puta je u Rimu zasedala centralna pripravna koncilska komisija. Raspravljalo se prvo o učestvovanju vernika u liturgiji, napose u svetoj Misi. Izražena je potreba većeg izbora svetopisamskih tekstova tokom crkvene godine. Misije su bitna stvar Crk-

ve i danas je rad u misijama vrlo razgranat. Govorilo se dalje o disciplini vernika, o obrazovanju svećenstva i saradnji misijskih ustanova. Trenutno potpadaju 744 crkvene teritorije pod upravu Kongregacije za širenje vere, od kojih su 103 nadbiskupije a 401 biskupija.

Dominik Barberi. Lekarska komisija kod kongregacije svetih obreda već je priznala dva izlečenja koja su se desila na zagovor Božjeg ugodnika Dominika Barberi, talijanskog pasijonista, koji je došao 1840 u Englesku i tamo umro 1849. On je 9 oktobra 1845 primio u krilo Crkve kasnijeg kardinala Newmana.

Papa je primio u audijenciju moderatora škotske presbiterijanske crkve dr Kraiga i s njime prijateljski razgovarao 35 minuta. Izmenjeni su bili pokloni. Moderator je posetio i kardinala Bea. Kasnije je na konferenciji za štampu lepo govorio o svojim utiscima kod pape, ali je izjavio da sam nije ovlašćen da šalje nekog zastupnika kao posmatrača u Rim u vezi budućeg koncila.

Prema oltaru. Na javnoj konzistoriji 22 marta podnešene su bile molbe za Josipa Frajnademac i p. Damjana Devestra, da budu proglašeni blaženima. Josip Frajnademac je bio Nemac iz južnog Tirola, koji se rodio 1852, a 1879 otišao u Kinu gde je umro 1909. Pokrstio je 46 000 vernika i odgojio 74 bogoslova, među kojima i današnjeg kineskog kardinala. Damjan Devester se rodio 1840 u Belgiji, stupio u kongregaciju presvetih Srdaca. Dugo je radio među gubavcima na Molokaju gde je od gubave bolesti i umro 1898.

Papa je odlikovao predsednika Irske De Valera najvišim Kristovim ordenom, koji mogu dobiti samo katolički državni poglavari. Iza toga je De Valera i njegova pratnja došla u zvaničnu posetu. Predsednika je pratila njegova supruga, ministar vanjskih poslova Aiken te predsednikov sin Viviana. Papa je goste pozdravio irskim pozdravom. Izmenjeni su bili pokloni, a papa je na kraju blagoslovio sve predstavnike irskog naroda širom sveta.

Prijateljska pomoć. Karmelićanke su početkom 1961 osnovale jedan samostan kraj grada Jolo u provinciji Sulu na Filipinima. Guverner provincije i gradonačelnik Jola, oba muslimani, obećali su redovnicima redovnu pomoć.

Šef generalštaba indonežanske vojske ponudio je nadbiskupu iz Samaranga da izobrazi 300 katehista koji bi došli u pomoć vojničkim dušobrižnicima. Ti pomoćnici bi vojnike katehumene poučavali u kršćanskoj nauci i moralu. 36 dobrovoljaca se već obučava za tu službu. Posle dvomesečnog kursa oni će stupiti u vojsku na dvomesečne vežbe i završiti ih činom poručnika.

Nemci žele beatifikaciju protestantskog pastora. 1943 nacisti su pogubili tri katolička svećenika i jednog protestantskog pastora imenom Stelbrink zbog kršćanske vere. Katolici ne bi želeli da se ta četvorica razdvoje kad su zajedno stradali za istu stvar.

O. Josip Gumara iz družbe oblata »Bezgrešne« izabran je u Kanadi za »čoveka godine«. Njemu je 97 godina, proveo je 62 godine u misijama među Indijancima. Pre dve godine je objavio knjigu »Indijanska imena moje zemlje«.

Nestanak jedne verske sekte. U Engleskoj je na izdisaju jedna vrlo čudnovata verska sekta nazvana Agapemoniti, koju je osnovao neki anglikanski pastor Žon Smits-Pigot. On je sebe smatrao Mesijom. Umro je pre 25 godina, a njegova žena pre 6 godina. Sada su njihova deca Glori i Haleluja stupili u katoličku Crkvu i odlučili da prodaju lokal koji je predstavljao kultno središte te sekte.

Ljubav. Da je kršćanstvo podeljeno, tome je razlog pomanjkanje ljubavi. Samo će ljubav izgladiti puteve prema jedinstvu, izjavio je carigradski patrijarh Atenagora, ponovivši više puta izraženu želju da se susretne s Papom rečma: »Mi ćemo se baciti u bratski zagrljaj jedan drugome, plakaćemo nad tako dugotrajnom podelom, izrazićemo svoju žalost nad prošlošću i svoju radost nad onim što se priprema«.

Marc Bögner, uticajan predstavnik francuskih protestanata je govorio o budućem koncilu. Kazao je da je koncil pobudio mnogo nade. Kad se rimska Crkva obnavlja, to će potaći i druge crkve da ispitaju svoj stav u savremenom svetu. Naveo je tri glavne razlike između katolika i protestanata: nauku o bl. Devici Mariji, nauku o papinoj nepogrešivosti i nauku o tradiciji kao autentičnom izvoru Božje objave. Svoje je slušaoce pozvao na molitvu za koncil.

Aleksandrija. U kapeli sv. Marka skupilo se 9 februara 1 500 vernika svih obreda i svih kršćanskih veroispovesti na molitvu za crkveno jedinstvo. Grčkopravoslavni patrijarh Kristoforos II nije bio prisutan, pošto se nalazio na putovanju, ali je bio postavljen njegov prestol. Na raznim se jezicima čitalo Sveto pismo, pevalo i molio očenaš.

Obitelj u misiji. Žems Krein sa ženom i desetoro dece ostavlja svoju farmu i svoje zaposlenje u Kentuki u SAD i odlazi iz misijskih pobuda u Kopiveliju u Aljasku među Indijance i Eskime. O svom koraku Krein se ovako izjasnio: »Toliko smo blagoslova primili od Boga da mu moramo nešto povratiti.« Njegova se supruga još lepše izrazila: »Već mnogo godina Žems i ja posmatramo misijski rad, ali došlo je 15 dece, od kojih deset još živi, pa je bila naša revnost za misije zamračena do 1960 godine obiteljskim brigama. U Kopiveliju će muž sa starijim sinom graditi crkvu, dok ćemo mi, ostala porodica, nastojati da dademo tamošnjim stanovnicima lep primer kršćanskog života.«

Nadbiskup Meniks iz Melberna je star 98 godina. Ove će godine slaviti zlatni biskupski jubilej. Rodom je Irac. Pre 41 godinu žestoko je nastupao protiv engleskih vlasti zbog njihovog postupanja s Ircima. Ali stvar je zaboravljena i engleska kraljica odlikovala je senijora katoličkog episkopata čitavog komenvelta.

Pier Fertin, francuski svećenik publicista, bio je isteran iz Kameruna, pošto je napisao izjavu nadbiskupa Zoa iz Duale da će služiti Misu za 25 političkih zatvorenika koji su bili ugušeni u železničkom vozu.

U Milanu će se graditi 22 crkve na uspomenu na drugi vatikanski koncil, kazao je nadbiskup kardinal Montini. Za pomoć se već obratio na državne vlasti i na industrijalce.

Prema oltaru. Obredna kongregacija pretresa slučaj tri španske karmelićanke da budu proglašene blaženima. One su 1936 dale svoj život za veru..

Cejlon. Katolici su u toj zemlji izgubili sve osnovne škole, ali su privremeno zadržali privatne srednje škole. Izvanrednom požrtvovanošću uspeli su održati od 57 škola 55. Sve troškove pokrivaju dragovoljnim prilozima tako da je nastava besplatna, kako zakon traži, a nastavnici imaju sasvim normalnu platu. Izgleda da će biti zabranjeno inovercima posećivati te katoličke škole.

SAD imaju prvi puta u svojoj istoriji katolika za predsednika kongresa. To je 72 godišnji Žon Mekormik. Poreklom je Irac, iz siromašne porodice. Radio je i ujedno učio. Svršio je pravo, postao advokat, sa 26 godina postao je senator u svojoj državi, onda poslanik u federalnom kongresu u Vašingtonu. I vođ vladine većine u senatu Majk Mansfild je isto katolik.

Sud kardinala Feltena, pariškog nadbiskupa o teroru u Francuskoj i Alžiru: Ljudi koji se služe takvim metodama da brane kršćansku civilizaciju su propali, jer uništavaju upravo ono što hoće da spasu. Oni koji ponizuju protivnika i odbijaju da postupaju s njime kao osobom, lišavaju sebe čovečnosti i mogućnosti pozitivnog rešenja. Bilo je alarmirajuće zabeležiti bezbrižnost kojom su se služili predubeđivanjem, mučenjem, ubijanjem, nasilnim odvođenjem i atentatima plastičnim bombama.

U Pakistanu je za muslimane obavezna verska pouka u školama. I u kršćanskim školama uče muslimanski veroučitelji, koje plaća država.

Kaldejski patrijarh Pavle II Šeiko je posvetio kamen temeljac za malo semenište u Dauri, predgrađu Bagdada. Kaldejci su u Iraku najjača katolička manjina sa 175 000 vernika.

Firence. Msgr Hermenegildo Florit imenovan je za naslednika pokojnom kardinalu Dalla Costa kao nadbiskup toskanske metropole. Novi je nadbiskup star 62 godine, a bio je dosad u Firenci pomoćni biskup.

Nemačka evangelička crkva je odredila 62 godišnjeg profesora Edmunda Šlink iz Hajdelberga za svoga predstavnika kod Sekretarijata za kršćansko jedinstvo u Rimu u vezi drugog vatikanskog koncila.

Poljska lekarka dr Vanda Blanska radi već 11 godina među gubavcima u Bulula u Ugandi. Sve operacije nad tim bolesnicima vrši sama. Papa ju je u znak priznanja odlikovao sa: Pro Ecclesia et Pontifice. Odlikovanje joj je uručio u prisutnosti pacijenata nadležni biskup.

Francuska nakladna preduzeća su izjavila da je papina enciklika »Majka i Učiteljica« knjiga sa najboljom prođom. Prodato je već 400 hiljada primeraka.

Katolici Savezne Nemačke su sakupili za Latinsku Ameriku preko 23 miliona maraka. Taj će se novac utrošiti u prvom redu na izgradnju i proširenje nacionalnih i regionalnih bogoslovija. Istovremeno osnovano je 500 stipendija za njihove bogoslove koji se ne mogu školovati kod kuće, pa su prisiljeni otići u Evropu.

U Rimu je sv. Franja Rimska zaštitnica šofera kao što je drugde sv. Kristofor. Za blagdan sv. Franje, 9 marta skupi se oko rimskog koloseuma mnoštvo kola, jer se tamo održi posebni blagoslov kola.

Među 10 novih kardinala petorica su redovnici. Kardinal Akačo Kusa je melkitski bazilijanac, peruanski metropolit Landazuri je franjevac, čileanski metropolita Da Silva je salezijanac, Mihael Braun je dominikanac i Alselmo Albareda je benediktinac.

Južnoafrička Unija. Zbog rasističkih zakona broj katoličkih osnovnih škola za Afrikance je pao od 718 na 600, a srednjih od 33 na 30. Međutim se broj katoličkih učenika u osnovnim školama povećao od 58 985 na 66 450, dok se broj nekatoličkih učenika smanjio od 40 428 na 22 878.

Basutolend je britansko ostrvo na teritoriji Južnoafričke Unije. Naziva se afrička Švajcarska, jer leži visoko iznad 1000—3000 m nad morem. Njena površina iznosi oko 30 000 km², a broj stanovnika nešto iznad jedan milion. Katolika je 450 000, koji su podeljeni na tri biskupije. Dva su biskupa već domorodca. Ove se godine slavi 100 godišnjica dolaska prvih dvaju francuskih misionara.

Družba braće pomoćnika za svećenike naziva se nova laička družba, koju je pre 14 godina osnovao francuski kanonik Pol Dentin. Glavnu kuću imaju u Francuskoj. Pre tri godine osnovan je novicijat u Librevilu u Gabonu u Africi, gde imaju već 20 postulanata.. Tri novaka su tamo već položili zavete te pomažu svećenicima kao štamparski slagači i katehisti. Dosad ima mlada družba tek 100 članova.

Izrael. U jevrejskim srednjim školama predaje se veronauka, ali ne i za pripadnike kršćanskih veroispovesti i muslimane. Katolički melkitski i pravoslavni nadbiskup kao i latinski biskup uputili su zajedničku predstavku ministru prosvete da se dozvoli veronauka i na arapskim školama.

Engleska biskupija Nortempten ima 123 000 vernika. Pre 21 godinu imala ih je samo 33 000. Sada ima 71 katoličku školu sa 18 770 dece. Biskupija je prostrana, obraćenja sve češća, potrebni su joj putujući misionari. U toj biskupiji Amerikanci imaju vojna uporišta. Tako je 10 američkih vojnih svećenika uključeno u pastoraciju. U toj biskupiji radi i 15 poljskih svećenika. Najprostranija župa meri 700 kvadratnih milja. Njezin župnik Din Mezon može obići većinu mesta jednom mesečno. U najudaljenija mesta stiže na konju. U jednom mestu služi u anglikanskom župnom dvoru. Dok mu pastorova žena krasi oltar, on u kuhinji Ispoveda vernike.

Lepo. 45 nameštenika i radnika Krajslerovih fabrika u Detroitu u SAD moli svaki utorak za vreme odmora opodne svetu krunicu za mir na svetu. Inženjeri, tehničari, sekretarice i radnici već 15 meseci održavaju taj lepi običaj.

U Engleskoj se obavljaju privatne trodnevnice za ubrzanje procesa kanonizacije 40 engleskih mučenica. Radi se o blaženoj Margareti Clitherow koja je bila usmrćena 25 marta 1586 godine u Jorku sa svojim pratilicama mučenicama.

Kapelica za tri vere. U Šapvilu, nekih 15 km zapadno od Pariza, nalazi se malo selo s porodicama činovnika štaba Natovih snaga. Svega oko 3000 obitelji iz 14 država. Imaju jednu kapelicu kojom se služe katolici, luterani i anglikanci. Održalo se već nekoliko duhovnih koncerata, da bi se prikupio novac za veću reprezentativniju kapelu.

U Madridu su se sastali predstavnik katoličke Crkve i dr Gaon Solomon, viši rabin šefardske skupine u Engleskoj i Komenveltu. U španskoj prestonici bila je otvorena prva sinagoga 1959 posle 468 godina. Trenutno ima tamo 1000 Jevreja. Razgovaralo se o zajedničkoj organizaciji za unapređenje vere i morala.

Pet novih biskupa u Africi. Senegal, Mali, Guineja i Togo dobili su po jednog nadbiskupu u njihovim prestonicama, a Gana jednog biskupa u Kumasi. Za Dakar u Senegalu imenovan je nadbiskup Msgr Tiandum, za Bamako u Maliju Msgr Sangare, za Konakri u Guineji Msgr Čidombo, za Lome u Togu Msgr Doseh, a za Kumasi u Gani Msgr Esuah. Afrika sada ima već 70 biskupa, koji su rođeni u Africi.

Katoličkim učiteljskim školama u Britaniji povećana je državna pripomoć. Trenutno tamo treba 18 700 katoličkih nastavnika, a za 8 godina se predviđa njihov broj od 30 000.

U Hamburg je došao poljski isusovac Stanislav Skudrzyk, da bi ispovedao tamošnje radnike. On govori i razume 14 jezika. Poslednjih 20 godina taj svećenik prošao je čitav svet kao dušobrižnik poljskih emigranata.

Bugarski patrijarh Kiril je hodočastio u Jerusalem. Tom se prilikom zahvalio jerusalemskom pravoslavnom patrijarhu za posredovanje da se uredilo kanonsko priznanje samostalne bugarske crkve i njihovog patrijarhata. U Izraelu su patrijarhu Kirilu priredili srdačan doček, pošto je patrijarh uz vlastitu opasnost za vreme rata spasio život mnogim Jevrejima.

Profesionalni boks označen je u vatikanskom radiju, promatran sa medicinskog i moralnog stanovišta, u sadašnjem obliku kako se praktično pojavljuje, kao objektivno nemoralan.

Afrika ima danas 45 univerziteta ili univerzitetskih koledža, od toga 19 u crnoj Africi. Najstariji univerzitet je u Maroku u Garauin, osnovan 859 godine, onda kairski »Al Azbar« 970 godine. Pet afričkih univerziteta bilo je osnovano u 19 veku, svi ostali posle 1900. Godine 1960 broj upisanih studenata iznosio je 137 000.

Lozanski biskup Msgr Šarjer je pre referenduma u Švajcarskoj po pitanju nuklearnog naoružanja izjavio da kršćanski moral ne traži da se njegova domovina mora odreći nuklearnog naoružanja kao eventualnog sredstva za očuvanje slobode i nezavisnosti. U protivnom slučaju bi se zemlja sama predala eventualnom neprijatelju u ruke.

Nova bogoslovija. U Hamanskralu u provinciji Pretorija u južnoj Africi gradi se nova bogoslovija gde će biti mesta za 100 bogoslova za svih 27 biskupija Južne Afrike gde živi preko jedan milion katolika. Od toga su 65% Afrikanci, 15% belci, 12% mešanci i 8% Indijci.

U Africi se katolička štampa jača. Katolici imaju tamo 7 dnevnih časopisa, dok je glavnih tednika i mesečnika 17. Izlaze na francuskom i engleskom jeziku kao i na afričkim jezicima. Već pre 4 godine štampalo se svih primeraka godišnje u tiražu od 15,5 miliona.

Veronauka u državnim školama. Biskup Trezi u Bejten Ruž kraj Nju Orlinsa u SAD poziva katehetska središta u krajevima gde nema katoličke župske škole neka stupe u dogovor sa državnim školama da bi se predavala veronauka u posebnim školskim prostorijama za vreme nastave.

Bolonja. Kardinal Lerkaro želi srušiti 300 godina staru crkvu sv. Jurja, a predsednik općine glasoviti Josip Dozza hoće je očuvati. Kardinal tvrdi da mu tamo crkva ne treba, ali da su mu potrebne nove na periferiji grada.

Aleksandrijski pravoslavni patrijarh vraća se posle 1300 godina natrag u Aleksandriju, koju je morao dolaskom Arapa u 7 veku ostaviti. Nastanio se u palači pokraj crkve sv. Sabe.

Nemačka je dobila dva nova biskupa. Za Regensburg je imenovan profesor crkvene povesti dr Rudolf Graber, a za Mainz profesor dogmatike u Münsteru dr Hermann Volk. Novi su ordinariji jednako stari, naime po 59 godina.

Slepa Amerikanka. Genoveva Kolfild, iako slepa, posvetila je sav svoj život službi slepih u Aziji. Radila je u Bangkoku, Saigonu, Tokiu, na kraju na Filipinima. Prošle godine tamo je dobila odlikovanje koje se daje osobi koja je najviše doprinela za razumevanje među narodima.

Biskup Doyle je na zboru bratovštine kršćanskog nauka u Dallasu izjavio: Interes koji pokazuju protestanti i mnogi pravoslavni za sjedinjenje sramoti mnoge katolike koji su bezbrižni za tu stvar te zadovoljni sami sa sobom. Takvi katolici zaboravljaju šta znači reč katolik.

U SAD se obratio na katoličku veru Žon Lotner, jedan od jakih protivnika vere. Sada jednakom revnošću radi na učvršćivanju vere kao što je ranije radio na njenom obaranju.

Portugal je opet dobio svoju dominikansku provinciju, koja je bila ukinuta 1834 godine, kada su bili dominikanci proterani iz zemlje, a njihova imovina konfiskovana. Za tu svečanost došao je sam dominikanski general, novoimenovani kardinal Browne u Fatimu.

U Hongkongu se 1961 obratilo 12 000 odraslih ljudi na katoličku veru. Biskupija Hongkong ima 180 000 vernika kineske narodnosti. Većina se njih nalazi pod britanskim suverenitetom, dok se tri okruga nalaze u unutrašnjosti Kine.

Uganda. 1 marta 1962 ta je zemlja dobila nutarnju autonomiju, poslednji stepen pre potpune nezavisnosti. Ta afrička zemlja od 243 000 km² površine sa 6,7 miliona stanovnika ima lep broj katolika, i to 1,8 miliona. Kršćanski misionari su došli u zemlju tek 1879 godine. Ona je dala 22 mučenika koje je Crkva 6 juna 1920 proglasila blaženim. Sada se vodi proces da se ovi proglase svetima. Biskupija ima 7, svećenika 600, od toga 200 domaćih. U verskim katoličkim školama uči pola miliona dece. Katolici izdaju 13 časopisa koji izlaze svaki mesec u 220 000 primeraka; imaju 14 bolnica, 22 porodilišta i 18 dispanzera. Protestanata ima upola manje. Po rasnoj pripadnosti 2/3 stanovnika su bantu crnci, jedna trećina su došljaci iz Sudana. Azijaca ima 50 000, a Evropejaca samo 8 000.

Družba Božje Reči šalje ove godine 112 misionara u misijske zemlje i u Latinsku Ameriku. Tamo ima već 700 njihovih misionara, a sada odlazi još 13 svećenika i 2 brata laika.

U Engleskoj se prvi puta desilo da su pozvali nekog katoličkog svećenika u anglikansku crkvu da drži predavanje o Crkvi. To se dogodilo u Tamworsu.

Na Formozi se sastalo šareno društvo verskih predstavnika na zajednički skup. Predsedavali su jedan katolički biskup, jedan budista, jedan musliman i jedan protestant. Govorili su o zaštiti religije i na kraju slali telegram papi sa čestitkama za napore u cilju verskog jedinstva.

Irska ima u Latinskoj Americi i u Africi 500 laičkih misionara učitelja, arhitekata, inženjera poljodelskih stručnjaka. Obično se svaki takav misionar obaveže za dve godine. Gotovo polovina njih se nalazi u Nigeriji. Mnogi od njih u slobodno vreme drže kateheze, pomažu rad Marijine legije, posećuju siromašne obitelji. Njihova godišnja plata iznosi većinom 1400 funti. Neki čine besplatno usluge misionarima i redovnicama od kojih primaju svoje izdržavanje

Prema oltaru. Za fatimsku decu Franju i Jacintu Marto još se prikupljaju podaci. Franjo je umro 1919, a Jacinta 1920. Biskupski proces za njihovo proglašenje blaženim počeo je 1952 godine. Treća vizionarska Lucija živi kao karmelićanka u Koimbri.

Litva. U Kaunas radi jedna katolička bogoslovija, ali ima samo 30 bogoslova, dok su godine 1939 radile 4 bogoslovije sa 470 bogoslova.

Latinsku stenografiju uči u Rimu sada 42 svećenika, kako bi mogli vršiti službu zapisničara na budućem koncilu. To su pripadnici 14 nacija, napose onih koji različito izgovaraju latinski. Njihov je učitelj dr Alojzije Kennerknecht iz Mainza.

Mikelandjelova Pieta treba da bude prenesena za svetsku izložbu 1964 u Nju Jork. To se remek-delo nalazi u crkvi sv. Petra u Rimu. Papa je udovoljio molbi njujorškog nadbiskupa kardinala Spellmana. Talijanski umetnički krugovi se plaše da bi moglo to izvanredno delo biti na tako dugom putovanju oštećeno.

Nadbiskupija Minhen ima 1,97 miliona katolika, 2032 svetovnih i redovničkih svećenika, 46 dekanata, 472 župe. Najveća župa sv. Josipa u Minhenu broji 23 000 vernika.

U Rimu se prošlo godine otvorilo 9 novih župa. Dok stari Rim ima previše crkava, u novim kvartovima se oseća nedostatak.

Kineski kardinal Tien smatra da su članovi nove nezavisne kineske crkve u srcu većinom još uvek pripadnici katoličke Crkve, ali da su preplašeni te nemaju odvažnosti javno kazati ono što misle.

U Africi se nalazi na teritoriji pod upravom kongregacije za širenje vere 151 malo sjemenište sa 15 586 pitomaca i 35 bogoslovnih sjemeništa sa 1825 bogoslova. Prošle su godine te bogoslovije dale 111 mladomisnika.

Indija sama ima 38 mladih sjemeništa sa 11 429 pitomaca i 10 bogoslovnih sjemeništa sa 1039 bogoslova. I te bogoslovije dale su u 1961 godini 111 mladomisnika. Indija ima preko 3 000 domaćih svećenika, ili 72% svih svećenika u Indiji.

Dva mala ostrva na Tihom okeanu Valis i Futuna sa nekih 300 km² i 9 000 stanovnika postali su samostalna biskupija. Svi tamošnji stanovnici su katolici. Njihov je biskup Francuz Msgr Mišel Darmansje. Nova biskupija ima samo 18 svećenika, 75 časnih sestara, 5 crkava i 12 kapela, onda 10 osnovnih i dve bolje škole te jedno malo sjemenište sa 56 đaka. Tamo je radio i umro blaženi Petar Šanel.

U nekom grobu u Lahisu u južnom Izraelu pronašli su jedan religiozni natpis sa starojevrejskim slovima: Gospodu Bogu sve zemlje, njemu pripadaju planine Juda, Bogu Jerusalema. Natpis potiče iz 7 veka pre Krista. Izraz Bog Jerusalema nalazi se samo jednom u kroničkim knjigama. Uz to našli su neke crteže: tri čovečje skice i dve jedrenjače.

Hongkong. U bivšoj pagodi, pretvorenoj u kapelu Žalosne Majke Božje, biskup Bianki krstio je pre kratkog vremena 110 osoba i 97 krizmao. To je malo selo Kam Tsin, 10 milja od kineske granice. Pre 27 godina tamo nije bilo nijednog katolika. Starešina sela je zaustavio misionara koji se slučajno tamo vozio točkom i zamolio ga za pouku u veri. Misionar je savetovao strpljenje, kako taj korak ne bi naškodio starešini. Nedelju dana kasnije čitavo je selo tražilo od misionara versku pouku.

Papine nakane za mesec juni 1962. 1) Da bi svi u Kristu kršteni spremnije sledili poticaje Duha Svetoga. 2) Da bi se među kršćanima uspostavilo pravo jedinstvo i time otvorio put u katoličku Crkvu, koja je prava Crkva Kristova.

V. G. Pitanje: Što je istina o saradnji kapucina nekog sicilijanskog samostana s tamošnjom mafijom, koja je pljačkala i ubijala ljude? Odgovor: Istina je da se u Mesini vodi sudski proces protiv četvorice kapucina zbog pomenute saradnje s mafijom. Nema sumnje da su ti kapucini upali u tu saradnju iz straha. Nama se je teško uživeti u prilike kakve vladaju na Siciliji. Po svemu izgleda da tamo vladaju još uvek prilike kakve opisuje romanopisac Manzoni u svojim »Zaručnicima«. On opisuje Don Rodriga koji drži u strahu sa svojim bravima (razbojnicima) čitavu okolinu, čini što ga je volja, za nj viša zemaljska vlast ne postoji. Misleći dakle na nemoć državnih organa da zavedu na talijanskom jugu red i bezbednost, neke strane novine su u vezi pomenutog suđenja donele naslove kao: Državna vlast na optuženičkoj klupi. Sadašnji proces protiv fratara potaknuo je talijanski parlamenat da je njihov senat jednoglasno doneo nov zakon za likvidaciju tamošnje mafije. Neki kritičari potsećaju da je u svoje vreme već Musolini počeo borbu protiv mafije, ali bezuspešno. Socijalne, ekonomske i niske kulturne prilike kakve vladaju na talijanskom jugu pomažu mafiju da terorište stanovništvo. Svakako, bilo bi krajnje vreme da se i tamo već jednom uspostavi poredak zakona i pravde.

K. I. Odgovor: Muž Vas je ostavio. Te su pojave danas česte. Želite neki savet? Znate da je katolički brak nerazveziv. Pozivam Vas da se junački držite propisa svoje vere i strpljivo nosite svoj križ sebi i nevernom mužu na spasenje. Greh ne možemo nadvladati novim grehom nego jedino pokorom.

J. S. Odgovor: Zbunjuje vas što se neki ljudi drže vrlo dobrim kršćanima, ali ne obavljaju najjednostavnije kršćanske dužnosti: nedeljnu misu, nemrs u petak i godišnju ispoved i pričest. Znajte da su se i farizeji Isusovog vremena smatrali najboljim Židovima, savršenim vršiteljima Mojsijeva zakona, ali u Kristovim očima oni su bili pravi licemeri, zli pokvarenjaci. Poznato je da svaki čovek nastoji stvoriti utisak pred drugima da je dobar, međutim je istina često drugačija. Jedino Bog je nepogrešiv sudija.

S. D. Pitanje: Da li po jevrejskom verovanju duša pokojnika počiva u grobu zajedno s telom do sudnjeg dana? Odgovor: Verovanje starog zaveta se u toj stvari ne razlikuje od našeg učenja. Juda Makabejac šalje u Jeruzalem novac da se obave u hramu žrtve za pale vojnike. Verovao je, dakle, da neki vojnici posle smrti trpe u čistilištu gde im je moguće pomoći. Kristova priča o bogatašu i siromahu Lazaru isto tako predpostavlja da duše odmah posle smrti odlaze ili u Abrahamovo krilo ili u pakao. Vera nas uči da pravednici starog zaveta nisu došli u večnu radost pre Kristova uzašašća.

R. D. Odgovor: Crkva oslobađa teške radnike, osobe koje se hrane u javnim menzama, sve one koji jedu za tuđim stolom pa ne mogu uticati na izbor jela, bolesnike i dojilje od zakona nemrsa. Ako se služite ovakvim olakšicama niste još dužni nalagati si drugu pokoru, ali je razborita pokora vrlo korisna za duhovni život.

D. R. Odgovor: Vrlo je težak zadatak pridobiti bližnjega da počne ispravljati svoju manu. Molitvom i vlastitom pokorom možemo mu nakloniti milost Božju. Onda valja počekati zgodnu priliku da dotični bude dobro raspoložen, pa mu objasnite rugobu i zloću psovke na Boga i potrebu da se takvog poroka oslobodi. Nemojte nastupiti pokroviteljski da ne biste ranili njegovu sujetu, nego ostavite utisak da je zapravo sam došao na pomisao i odluku da se kani tako ružne mane.

R. H. Pitanje: Da li svet postaje sve savršeniji i napredniji? Odgovor: Po tehničko naučnoj strani svet svakako brzo kreće napred. Međutim, isto se ne može kazati za moralno religiozni život. Na tom području bismo mogli govoriti o talasanju, padanju i uzdizanju. Dok se jedan čovek uzdiže, drugi možda pada, dok se jedna pokrajina uzdiže, druga pada itd. Ovde zadiremo u najintimniji deo čoveka, njegov odnos prema Bogu i njegovu slobodnu volju da izvršuje Božji zakon ili ne. U srednjem veku su na primer u kršćanskoj Evropi javne institucije bile prožete kršćanskim duhom. Od renesanse na ovamo možemo slediti u tom pogledu opadanje. Danas ima čak u katoličkim zemljama malo kršćanskoga u javnom životu. Prema kršćanskom gledanju, čovek je toliko savršeniji, koliko tačnije odgovara idealnoj slici koju ima Bog o njemu, tj. koliko savršeniju kopiju Kristovu izgradi iz sebe. Isto tako, Crkva je toliko savršenija, koliko više osposobljava i potiče svoje članove na čestiti kršćanski život.

F. L. Pitanje: Kakav stav zauzima Crkva protiv antisemitizma, rasizma i šovinizma? Odgovor: Pred Bogom su svi ljudi i svi narodi jednaki. Uopštavati ono što je jedan predstavnik nekog naroda, neke rase učinio, i predbacivati svim članovima neke zajednice nije pošteno. U svakom narodu, u svakoj religiji, u svakoj rasi ima dobrih i zlih ljudi, pokvarenih i plemenitih. Može se govoriti o općenitim narodnim, rasnim i verskim osobinama, ali vrlo oprezno, jer razlike i nijanse nisu uvek tako izrazite. Katolik mora oprostiti uvrede i nepravde uči-

njene njemu ili njegovu narodu, moliti se za obraćenje grešnika, a nipošto se ne sme prepustiti nekritički javnom mišljenju.

G. M. Odgovor: Kardinal Baltazar Kosa bio je 1410 izabran za protivpapu te si nadenuo ime: Ivan XXIII. Na koncilu u Konstanci 1415 bio je izabran papa Martin V. Ivan XXIII se podredio zakonitom papi, pa je ostao kardinal. Umro je 1419 u Firenci.

H. L. Pitanje: Zar se kršćanski propovednici ne rugaju pomalo vernicima. Jednom pred njima uzvisuju čoveka gotovo pod oblake, a drugi puta ga ponizuju kao najbednije stvorenje. Zar je to pošteno? *Odgovor:* Drago mi je što ste toliko obzirni, pa niste prigovor naslovili na katoličku Crkvu samu, nego samo na njene propovednike. Šta se čudite jednoj i drugoj slici ljudske pojave? Zar ste zaboravili da je sam Isus Krist u svojoj propovedi o sudnjem danu i strašnom sudu govorio o ljudima koji će otići u nebo i drugima koji će biti za večno bačeni u pakao? Zar je moguća veća razlika, jača podela čovečanstva? Neki su sveci i naveke uživaju sreću i blaženstvo kod Boga kao njegova draga i mila deca, a drugi ljudi s istim ljudskim osnovnim svojstvima nalaze se u paklu gde se muče i proklinju, i takvo će stanje trajati u sve vekove. U svakom su čoveku klice za jedno i drugo. Ako se dade voditi od Duha Svetoga, koji posvećuje čoveka već na svetom krštenju i želi ga voditi kao majstor svog učenika u sve bolje i savršenije ispunjavanje kršćanskih dužnosti, čovek, ukoliko ostaje veran ovom putu, stiže u nebo. Ako se čovek, međutim, prepusti zlim sklonostima koje se nalaze u njemu zbog istočnog greha, pa grešnim delima stekne mane i poroke koji ga stavljaju u robovanje đavlu, pa ostaje veran takvom putu, odnosno ne pokazuje dovoljno volje da traži pomoć Božju protiv takvog žalosnog stanja, njegovo će mesto biti u paklu. Nije dakle preterano reći da je čovjek velik, i opet nije laž kazati: čovek je bedno stvorenje.

Z. J. Pitanje: Crkva je danas suviše odeljena od savremenog života. Ona ostaje u nekom apstraktnom svetu duhovnosti, dok moderni čovek brine za bolji zemaljski život i srećniju budućnost. Zar nije Crkva sama kriva, ako se ljudi sve manje interesuju za nju? *Odgovor:* Postoje dva sveta, materijalni i duhovni. Briga za telo, svakodnevni život, razvoj zemaljske kulture sačinjava jednu stranu ljudske delatnosti, i ta je manje važna. Postoji druga briga za slavu Božju, ispunjavanje svojih verskih i moralnih dužnosti, briga za spasenje duše posle smrti, to je odličnija i važnija dužnost. Krist je tako jasno kazao: »Što koristi čoveku, ako dobije celi svet, a izgubi svoju dušu?« (Mt 16, 26). Crkva bi izdala svoje poslanstvo, ako bi se odrekla tog osnovnog stava: spas duše je od svega najvažniji. Iz toga logički sledi da se mora briga za zemaljske stvari podrediti brizi za spasenje duše. Samo kad bismo to načelo dosledno sproveli u svom životu! Međutim, nije istina da Crkvi nije stalo da pomaže i diže pojedince kao i narode k boljim uslovima ovozemaljskog života. Možda ste zaboravili da je bila Crkva prva koja je osnovala karitativne ustanove, prva koja je osnivala škole, prva koja je učila u Evropi pa i u misijama naprednom ratarstvu, zanatstvu itd. Ako je danas uticaj Crkve na izvesnim područjima kulturnog, socijalnog i društvenog života opao, nije nužno da je krivica za takvo stanje samo na strani crkvenih ljudi.

BISKUP Msgr IVO GUGIĆ, pomoćni dubrovački biskup izdao je knjigu: »SVJETIONIK NA STAZI ŽIVOTA«. Kratke pouke ili razmatranja kroz svaki mesec, napose za svibanj. Cena 500 din. Narudžbe: Župni ured sv. Mihajla, Dubrovnik.

»MOJ BIJELI DAN« — Zbirka pjesama, drama i zbornih recitacija — prigodom prve sv. Pričesti, dočeka biskupa te sv. Potvrde. Spjevala S. Marija od presv. Srca, klarisa. Cena 300 din. Narudžbe slati: Samostan sv. Klare, Split, Rade Končara 37.

VJEČNO SUVREMEN

Volim Te sve više i više,
Dobri vječni Bože moj,
Jer si uvijek ostao tako sjajno mlad.
I pokraj svih mogućih novosti
Uvijek novost najveća!
Vrijeme Ti nikad ništa ne oduzimlje
Niti išta nanovo dodaje.
S Tvojim sam pogledom
tolike ljude i njihove poglede
Pobijedio i pokopao,
Pokazavši im da su oblačići koji prolaze,
A Ti da si nebo koje ostaje...

Kako Te ne bih volio sve jače i jače,
Najveća Dobroto moja,
S Tvojom sam glazbom uvijek
prva pjesma sezone,
A s Tvojim praiskonskim odredbama
Naprednji od atomskog stoljeća!
Najsuvremenije — to si Ti,
najprirodnije i najbliže čovjeku — samo Ti!

U Tvome pravjekovnom ruhu
Ja sam izložba najdivnijih noviteta,
Gdje me modni kreatori pokazuju
Kao svoj zadnji krik...

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 7 BEOGRAD, JULI 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

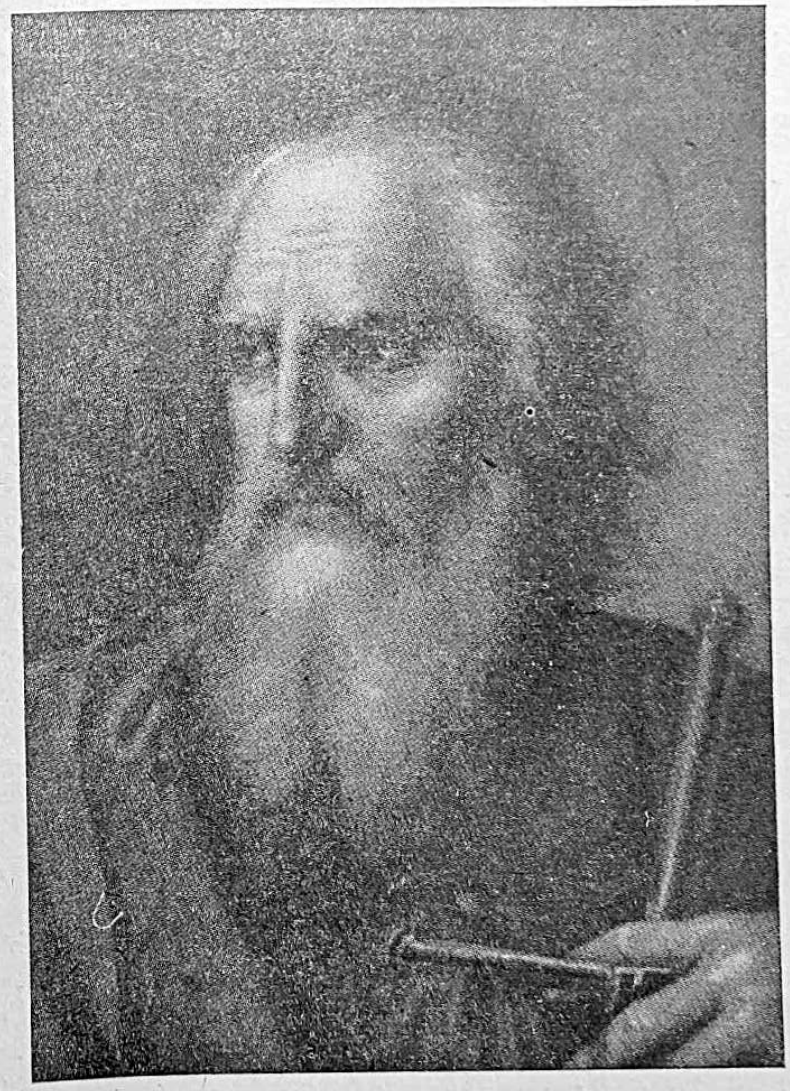

SVETI APOSTOL PAVAO

Krist je obogatio svoju Crkvu sa sedam svetih sakramenata. Šesti se zove svećenički red. Taj se deli u tri stepena: u đakonat, prezbiterat i episkopat; njime postaju redenici đakoni, svećenici i biskupi. Papa ne prima posebnog svećeničkog reda; on je rimski biskup i kao naslednik apostola Petra vrhovni vidljivi poglavar katoličke Crkve. Svi ostali stepeni svećeničkog reda do đakonata crkvena su ustanova, a sve razlike među svećenicima ili biskupima isto su plod istorijskog razvoja.

Crkva putem svećeničkog ređenja dobiva službenike oltara koji nastavljaju i produžuju Kristovo poslanstvo do sudnjeg dana. Krist sam je apostole posvetio za svećenike i biskupe, a oni su polaganjem ruku redili đakone, svećenike i biskupe, koji su postali njihovi naslednici.

Na taj način Crkva dobiva sveštena lica koja vrše trostruku vlast: učiteljsku, svećeničku i pastirsku. Sveta i uzvišena je ta trostruka vlast: čuvati i nepogrešivo učiti Kristovu nauku, prinositi Bogu najuzvišeniju žrtvu svete Mise, deliti sakramente te kao pastiri voditi vernike prema nebeskoj domovini.

Stoga se opravdano svećenici nazivaju posrednici između Boga i naroda ili — drugi Krist, pošto vrše u manjem obimu službu Krista samoga. Svećenička je čast uzvišenija od svake građanske službe i časti. Građanske se vlasti brinu oko zemaljskog dobra svojih podanika, dok su svećeniku na srcu besmrtne duše, njihov večni spas.

Nijedan mladić nema prava na svećeničku službu, kakve god imao sposobnosti. Uvek važi Kristova reč: »Niste vi mene izabrali, nego sam ja vas sebi izabrao i odredio da idete, rodite rod i da vaš rod ostane« (Iv 15, 16). Slično se izražava apostol Pavao: »Niko sâm sebi ne prisvaja ove časti, nego biva pozvan od Boga kao i Aron« (Hebr 5, 4). Sv. Ciprijan je nazvao svetogrdnom drskošću bez Božjeg poziva ući u svećenički stalež. Sv. Ivan Krizostom drži takav korak najvećom i najbezočnijom uobraženošću. Sv. Avgustin gleda u takvom postupku veliku nedostojnost, a Grgur Veliki krađu i otimačinu.

Poznato je da je Sv. Ivan Zlatousti bežao u pustinju kad je doznao da ga njegov biskup želi zarediti za svećenika te je u svoju odbranu napisao divnu knjigu o svećeništvu. Sv. Franjo Asiški imao je takvo poštovanje prema svećeničkom redu da se nije usudio postati svećenik, nego je primio samo đakonat. Svima je poznat primer sv. pape Pija X: kako se on plašio prihvatiti imenovanje za biskupa u Padovi, kako je pokušavao da izbegne izbor za papu.

Svećenički kandidati i njihovo obrazovanje

Apostol Pavao je davao svojim učenicima Titu i Timoteju upute i savete u poslanicama koje je na njih naslovio, kako treba da postupaju u izboru svećeničkih kandidata, da ne bi prebrzo položili na koga ruke i postali deonicima tuđih greha (Prim 1. Tim 5, 22). Razume se da se u tom pogledu tokom crkvene povesti i grešilo, što je potpuno razumljivo, ali načelni stav uvek je bio jasan.

Svako zvanje traži odgovarajuću spremu, tako i svećeničko zvanje. Greh je bez dovoljne spreme prihvatiti neku službu te sebe i druge izlagati opasnostima koje nesposobnost nosi sa sobom. Crkva se uvek brinula, koliko su prilike dozvoljavale, za odgoj i obrazovanje svećeničkih kandidata. Latinska crkva je od 4. veka postavljala zahtev celibata odnosno neženstva za službenike oltara.

Razni samostani, kapituli kod katedralnih crkava držali su latinske škole i katkada posebne zavode za bogoslovne studije. U 13. veku pojavljuju se u Evropi univerziteti koji su se bavili pre svega filozofijom i teologijom. Tridentski sabor ozbiljnije se pozabavio problemom odgoja i naobrazbe budućih svećenika. Njegove odluke o osnivanju dečjih semeništa i velikih bogoslovnih semeništa su još i danas na snazi. Propisani su zahtevi intelektualne izobrazbe za srednju školu kao i za bogoslovni fakultet — odnosno visoku bogoslovsku školu. Propisano je kakav mora biti moralni i verski život u malim i velikim semeništima. Starešine imaju veliku odgovornost da budno bdiju nad svojim pitomcima, budućim svećenicima.

Interesantno je primetiti da se Crkva više plaši od nedostojnih svećenika nego od njihove nestašice. Crkveni zakonik kažnjava izopćenjem one roditelje koji bi silili svoga sina u svećenički stalež, dok ne predviđaju nikakvu kaznu za one koji zabranjuju sinu da pođe u bogosloviju.

Buđenje svećeničkih zvanja

Obično se svećenička i redovnička zvanja rađaju u dobrim katoličkim obiteljima. Koliko su obitelji brojnije i siromašnije, naviknute na skroman život, toliko lakše kliju sveta zvanja i imaju pogodnije mesto da se učvrste. Statistike rečito govore da najviše svećenika dolazi iz kuća koje su bile bogate decom. Sinovi jedinci su redovito razmaženi i roditelji žele da se preko njih održi rod.

Svećenička se zvanja bude već u pretpubertetno doba. Veliki udeo ima u tome majka ili baka, onda katehetа, koji je dečaka pripremao za prvu svetu pričest, možda ga uveo u krug ministranata. U mladom srcu, koje ljubi Boga i štuje Majku Božju, ima mesta za plemenitost i požrtvovnost, za visoke ciljeve.

U naše doba u raznim katoličkim zemljama vodi se organiziran rad za buđenje svetih zvanja. Priređuju se posebne izložbe gde se zorno ilustruje život po samostanima, u misijama, u nekim težim župama. Skupljaju se prilozi za siromašne svećeničke kandidate da im se omogući srednje školovanje a i posle u bogosloviji; organizuju se i molitve, duhovne žrtve u cilju da Bog probudi potrebna svećenička zvanja.

Ako pomislimo kako nas Bog ljubi, kad je svog jedinorođenog Sina žrtvovao za naš spas, kako ne bi Bog usadio dovoljno klica svećeničkog zvanja u mlada srca! Valja pronaći one koji nose klice svetog zvanja u svom srcu te štititi te klice da ne uginu, da ih oluje života ne unište.

Valja ipak znati da svećenički kandidat mora pre svega imati potrebno zdravlje, potrebnu izobrazbu, odgovarajuće moralne kvalifikacije i plemenitu nameru zašto želi postati svećenik. Neko naročito veselje nije potrebno. Konačno, sud da li neko ima svećeničko zvanje pripada biskupu koji kandidata prima ili odbija.

Papa Ivan XXIII nada se da će II Vatikanski sabor otvoriti novu stranicu u povesti katoličke Crkve, da će biti period posle sabora vrlo plodan. To sve znači da će biti mnogo i svetih svećenika. Mi svi smo pozvani da ne budemo samo nemi gledaoci nego saradnici toga velikog doba katoličke Crkve koje je na pomolu.

GLAD

Da Tebe, Milosrdni, nema, ja odavno
ne bih živjela.
Drže me samo nade u milosrđe Tvoje!
O daj, da ne budu one varave...
O daj, da nikada više na Dan pobjede Tvoje
ne budem gladna...
U mom srcu ove godine još se nije
našlo za Tebe mjesta.
A godine prolaze...
I Ti mi ostaješ tinjajući žižak — u daljini.
Gladna sam! Milosrdni, gladna sam!

NA DLANU KRISTOVU

Smirimo se i gledajmo gore s pouzdanjem
U Srce Onog koji nas najtoplije ljubi.
Ne otimajmo se i ne uzdišimo,
nego se toplo smjestimo u školjku njegove ruke
i ostanimo tako umirući od sreće.
Onda će iz naših ruku poteći zlato
i svojim srcima ćemo pripaliti oganj ljubavi
u srcima svojih bližnjih.

Papa Ivan XXIII je 25. januara 1959. u bazilici sv. Pavla navestio II Vatikanski crkveni sabor koji će početi radom 11. oktobra o. g. Glavni cilj tog sabora će biti: pojačati verski život vernika, prilagoditi pastoralne metode vremenu, ali i ponovo pozvati sve odeljene kršćane na crkveno jedinstvo. Poslednje Papine reči glase: da bude (koncil) ponovni poziv vernicima odeljenih zajednica, da nas takođe one u ljubavi slede u traženju jedinstva i milosti, za kojima teže tolike duše iz svih delova sveta. (AAS 1959, 69).

Tokom tri i po godine ozbiljnih priprava za koncil i raspravljanja na svim stranama o mogućnostima i izgledima za crkveno jedinstvo na Zapadu kao i na Istoku, stvari su danas jasnije. Velike poteškoće stoje na putu crkvenom jedinstvu. Postoje dogmatske razlike, koje ne treba preuveličavati, ali ih ni poricati. Vekovni jaz među crkvama, međusobna optuživanja stvorila su i psihološko neraspoloženje, sumnjičenja, predrasude, nepoverenje. To se može samo polagano otklanjati. Na drugoj strani ne smeju se poricati iskrene želje i dobra volja upravo među najboljim predstavnicima odeljenih kršćanskih zajednica da se približe jedna drugoj, da pomogne jedna drugoj u spasavanju kršćanstva. Toliki kršćani, pa pripadali bilo kojoj kršćanskoj konfesiji, praktično nemaju više kršćanskog duha, a katkada su čak neprijateljski raspoloženi prema svojoj Crkvi. Sve to prirodno približava kršćanske zajednice i poziva ih da zaborave na staro neraspoloženje te traže tesnije prijateljske odnose.

Najjača nekatolička organizacija za ujedinjavanje svih kršćana naziva se »Svetski savez crkava«. Ona ima svoje sedište u Ženevi. U njoj je učlanjeno preko 170 raznih nezavisnih kršćanskih zajednica. Poslednja je bila primljena u tu organizaciju Ruska pravoslavna crkva. To se desilo prošlog decembra na zasedanju u Nju Deliju u Indiji. Ta se organizacija vrlo povoljno izrazila o budućem vatikanskom koncilu i preporučila da se za nj moli.

Na katoličkoj strani je poslednje dve godine naročito aktivan Sekretarijat crkvenog jedinstva za vezu sa kršćanskim crkvama, na čijem čelu stoji kardinal Bea. Iako je taj crkveni velikodostojnik prešao već 80. godinu života, pokazuje izvanrednu radinost i ustrajnost. Iza Pape je on u to vreme najviše putovao, održao najviše predavanja, govora, konferencija za štampu, privukao izvanredno puno pažnje i divljenja odeljenih kršćana.

Njegovi su govori stvarni, jasni, nema mesta nekim iluzijama. Otvoreno govori da katolička Crkva ne može izmeniti svojih dogmi, ali postoji mnogo međusobnih nesporazuma koje je moguće proučavanjem međusobnih stavova otkloniti. Međutim, katolička je Crkva širokogrudna u pitanju discipline i liturgije. Uprkos tako jasnih stavova, kardinal Bea osvaja svoje inoverne slušatelje i sagovornike svojom produhovljenom pojavom i prirodenom ljubaznošću.

Kardinal Bea održao je na Zapadu u Francuskoj, Nemačkoj, Austriji, veći broj predavanja i konferencija, u avgustu će posetiti Englesku, kuda ga je pozvao liverpulski nadbiskup Hinen, koji je isto već mnogo učinio da su odnosi između anglikanaca i katolika u Engleskoj postali bolji.

S druge strane Msgr Willebrands, sekretar Sekretarijata, odnosno kardinala Bea, posetio je carigradskog partrijarha Atenagoru, koji je vrlo prijateljski raspoložen prema Papi i crkvenom jedinstvu, te obavestio ga o pripravama za koncil. Isto tako je taj sekretar posetio Egipat i stupio u dodir s tamošnjim katoličkim biskupima.

Činjenica je da se uspostavljaju kontakti i veze s predstavnicima nekatoličkih kršćanskih zajednica. Razume se da katolička Crkva ima svoj život. Neki koraci naših najviših vlasti katkada nisu dobro primljeni od onih izvana. Tako su neki pravoslavni krugovi oštro reagirali na papinu encikliku o Leonu Velikom. Nekima se nije svidelo ap. pismo »Mudrost starih« o obnovi latinskog jezika. No, takve stvari će se uvek dešavati: život donosi sunce i kišu, prijatne i teške stvari.

Ovaj mesec slavi katolički svet, a napose katolici u Jugoslaviji, spomen svete braće Ćirila i Metoda. Tu dvojicu katolički i pravoslavni svet štuje kao svece i početnike slavenske književnosti. Njihovi učenici sv. Kliment i Naum osnovali su zapadno-makedonsku ohridsku školu. Ohrid je tako postao kulturno i crkveno središte Makedonije. Starine onog velikog doba Ohrida privlače interes čitavog kulturnog sveta.

Kad se na putevima Božje providnosti nalazimo katolici i pravoslavni tako blizu jedan drugome često u istom mestu, u istom gradu, u istoj republici, u istoj državi, svakako je Božja volja da se približimo jedan drugome, bolje upoznajemo jedan drugoga, znamo ceniti i kršćanski poštivati jedan drugoga, pa da se molimo jedni za druge, za zajedničke kršćanske interese.

Ono što je bilo ljudskim gresima razoreno i uništeno, može se uspostaviti samo pomoću milosti Božje, a za to se treba mnogo moliti, prinositi ozbiljne žrtve.

Pre kratkog vremena bila je u audijenciji kod Pape jedna delegacija anglikanskih pastora i pitala čime može poslužiti ubrzanju crkvenog jedinstva u Engleskoj. Papa je u odgovoru naglasio da su verski studij, molitva i žrtve jedini put kojim se mogu lečiti rane shizme zadane pre 400 godina.

Ni za nas neće biti drugog puta.

»Mor je kao i Sokrat ličnost svjetske povijesti«, napisao je protestantski povjesničar Samber. A Poljak Smolka kaže: »Malo je povjesnih ličnosti koje bi svojom plemenitošću duha i srca i svojim lijepim čovještvom tako privlačile kao baš ova ličnost.«

Kako Crkva slavi njegovu uspomenu sada u julu i kako nam je već njegovo ime postalo simpatično, pogledajmo malo u njegovo doba i njegov život.

1. *Mladost*

Toma Mor je sin londonskog pravnika. Rodio se 1478. godine. Otac ga je rano poslao za paža na dvor kenterberijskog nadbiskupa i kardinala Mortona da se odgoji za pravog džentlemena. Uskoro su svi na dvoru upoznali vanredno bistri duh maloga Tome koji je svojim veselim temperamentom privlačio srca sviju. Na dvoru je nastupao kod domaćih dramskih igara.

Kad mu je bilo 19 godina, upoznao se s Erazmom Roterdamskim, najvećim učenjakom onog doba. Ostali su prijatelji do smrti.

Toma je učio pravo, grčki jezik, crkvene učitelje te sam predavao Augustinovu »Božju državu«. Svi učenjaci u Engleskoj divili su se njegovom duhu te mu pomalo zavidili, jer se nisu mogli s njime takmičiti. Međutim, malo je bilo poznato, da on posjećuje kartuzijanski samostan, da se mnogo moli; posti, spava samo 4 sata te razmišlja kako bi postao redovnik.

Ipak nije postao ni redovnik ni svećenik, nego pravi kršćanski otac obitelji.

Svršio je pravo, postao advokat i poslanik u parlamentu. Kad je kralj Henrik VII namjeravao nametnuti narodu visoke poreze, Mor je energično prosvjedovao te se zauzeo za narod. Stoga se morao povući iz javnosti sve do smrti Henrika VII.

2. *U obitelji*

Mladi je Mor često posjećivao obitelj bogatog Kolta, koji je imao tri kćeri. Tomi se najviše sviđala srednja, ali da ne uvrijedi stariju kćerku, zamolio je oca za nju. Tako je ona postala njegova žena. Mladi je muž nastojao da svoju neškolovanu ženu malo izobrazi čitanjem knjiga i slušanjem muzike, ali sve uzalud: ona je plakala i čeznula za zelenim poljima svoje rodne kuće. Dala je Moru četvoro dece te iznenada umrla.

Da svojoj nedorasloj djeci dade majku, Mor se nakon mjesec dana ponovno oženio, i to sa sedam godina starijom udovicom Alice Midleton. O njoj je volio reći da nije bila »niti ljepotica niti djevojka«. Nije mu dala nijednog djeteta, a dovela mu je kćerku iz prvog braka. Bila je neinteligentna, mrzovoljasta, ali dobra domaćica. Stalno su živjeli kod njih osim petoro djece još i nećak, jedna usvojena kćerka, zet Roper, ženin otac i mnogo služinčadi. Zet Roper bio je neko vrijeme luteranac. Na Morovom dvoru živio je i Erazmo Roterdamski dvije godine. Govorili su latinski, što je ženu Alice veoma nerviralo pošto nije mogla ništa razumjeti. Ni ona, isto kao i prva Morova žena, nije imala volje da se izobrazi. Erazmo kaže o njoj: »Vrlo mi je dosadila, a i ja njoj.« Moramo se diviti Moru, kako je on sa ženom uvijek znao postupati strpljivo i s velikom finesom. Tako kaže zet Roper da za 16 godina života u Morovoj obitelji nikad nije vidio Mora neraspoložena prema ženi ili prema ikome. Uvijek ljubazan, veseo, u svakoj prilici spreman za šalu i vrlo gostoljubiv.

U njegovom dvoru živio je tri godine i slikar Holbajn, kome imamo zahvaliti za lijepe slike našeg Tome i njegove obitelji.

U ono doba djevojkama nisu dozvoljavali ni davali prilike za naobrazbu. Mor je svoje tri kćeri odgojio jednako kao i sina.

3. *U službi kralja Henrika VIII*

Odlične sposobnosti Tome Mora bile su općenito poznate. Kralj Henrik VIII povjeravao mu je različite poslove. Slao ga je u druge zemlje kao poslanika. Mor je svaku zadaću odlično i pošteno obavio, ali sam nije našao u tom nikakvog zadovoljstva. Morali su ga prinuditi da primi različite službe na kraljevskom dvoru. Žena nije mogla razumjeti neraspoloženje svog muža prema tako visokim službama. Radovala se bogatstvu koje ju je čekalo. Mor je pisao Erazmu: »Kralj me vuče na dvor, a ja se osjećam u dvorskom društvu kao neuki jahač u sedlu.«

Jednom je kralj posetio Mora u njegovu domu. Poslije ručka su sami šetali u vrtu. Više od jednog sata razgovarali su šetajući, a kralj je cijelo vrijeme držao mladog Mora pod miškom. Kasnije mu je rekao Roper da je sigurno vrlo sretan na tolikom kraljevskom prijateljstvu. Mor je odgovorio: »Kralj mi, uistinu, povjerava više nego ikomu u državi. Ali ja nemam uzroka biti ponosan, jer ako bi mu moja glava mogla pridobiti koji grad u Francuskoj on bi je sigurno dao odsjeći.«

Prva žena kralja Henrika VIII bila je Katarina, udovica iza Henrikova brata. Za ovaj brak morao je dati dozvolu sam papa, jer je inače po crkvenim propisima zabranjeno uzeti bratovu ženu. Katarina je rodila

Henriku više sinova, ali su bili mrtvorođeni ili su umrli naskoro poslije rođenja. Henrik je vidio da ne će imati muškog potomstva. Osim toga, zaljubio se u Anu Bolejn. Svoju ženu Katarinu počeo je mrziti te razmišljao kako da se nje oslobodi. Odlučio je da proglasi svoj prvi brak nevaljanim, jer da papa nije imao prava da podijeli dispenzu.

Najprije je svoje mišljenje povjerio Tomi Moru, koga je smatrao za dobrog katolika i svog vjernog podanika. Mor mu je odgovorio da se ne smatra kompetentnim da mu odgovori na ovo pitanje. Kralj je i dalje tražio njegov odgovor, pa ga je Mor zamolio da mu dadne vremena nekoliko dana za razmišljanje. Mor je čitao crkvene učitelje, savjetovao se sa biskupima i napokon saopćio kralju: papa je imao pravo dispenzirati, pa je stoga ovaj kraljev brak valjan.

Kralj je odstranio kardinala Volseja, koji se protivio toj kraljevoj želji za razvodom braka i na njegovo mjesto postavio Tomu Mora za lorda-kancelara. Mor je znao da je time preuzeo vrlo tešku dužnost i zapravo izgubio svoju osobnu slobodu. Znao je da ga čega teška borba s bezobzirnim kraljem. Čujmo njegov plemeniti stav: »Što se ne može obratiti na dobro, treba barem pokušati da ne ide na gore.« Nadao se da će, možda kao kancelar spriječiti koje veće zlo. Kralj mu je obećao da neće nikada tražiti od njega ono što bi bilo protiv njegove savjesti.

Mor je, dakle, na dvoru prvi za kraljem. Visoka čast ga nije zaslijepila. Bila mu je stalno pred očima sudbina njegova prethodnika kardinala Volseja.

Kralj je od pape tražio da poništi njegov brak s Katarinom. Papa to nije smio niti mogao učiniti. Stoga je Henrik VIII sebe proglasio vrhovnim poglavarom Crkve u Engleskoj. Time je on odvojio englesku od katoličke Crkve i ustanovio anglikansku crkvu.

Tada je Toma Mor dao ostavku na službu kancelara i započeo borbu za papina prava. Nastupao je protiv rascjepa od Svete Stolice, ali nije nikada napadao kralja.

Izgubio je sve prihode i sve imanje. Postao je takav siromah, da je zimi morao sa paprati ložiti peć.

Policija je izvršila više pretraga u njegovu stanu i tražila bogatstvo. Ništa nisu našli, jer je Mor kao lord-kancelar bio savjestan i pošten, te se nije obogatio s državnim novcem.

Mor je tada nastojao da svoju obitelj pripravi na buduće teške dane. Objasnio je da je kraj njihovu blagostanju, ali da to nije najgore: »Možemo zajedno prosjačiti, nadajući se, da će nam dobri ljudi ipak nešto dati, i tako možemo kod svakih vrata zapjevati »Zdravo Kraljice« i ostati skupa zadovoljni i veseli.«

4. *U zatvoru*

Novoosnovana anglikanska crkva proglasila je Henrikov prvi brak nevaljanim. Tada se on oženio s Anom Bolejn. Pozvali su i Mora na venčanje, ali on nije došao.

Kralj je otada nastojao da uništi svoje najopasnije protivnike, a to su bili kardinal Fišer i Toma Mor.

Protiv Mora su tražili povod da ga pogube. Ali on je bio odličan pravnik, vrlo mudar i oprezan. Navaljivali su na njega, da dâ kakvu izjavu protiv kralja i njegova drugog braka. On je odgovarao da kralj zna za njegovo mišljenje, i nije htio protiv kralja ništa govoriti u javnosti.

Tada je bio proglašen zakon o nasljedstvu potomstva iz drugog Henrikovog braka. Od svakog se podanika može tražiti i zakletva na taj zakon.

Pozvali su kardinala Fišera i Mora istoga dana da polože zakletvu. Mor se toga jutra ispovjedio i pričestio, kako je to uvijek činio pred važnijim događajima i oprostio se od svoje obitelji.

Poslije pet dana njegovi su primili dugo pismo iz zatvora, kamo je bio bačen, jer nije htio potpisati zakletvu. U pismu nema ni riječi o mržnji ili osveti prema kralju i onima koji su ga saslušavali i sudili. Mirno brani svoj stav pred parlamentom, pozivajući se jedino na svoju savjest, koja mu ne dopušta potpisati zakletvu.

U zatvoru je živio u stalnom društvu štakora i miševa. Imao je jake bolove u grudima i nogama. Svojim je domaćima pisao: »Hvala Bogu, nalazim se u dobrom zdravlju i raspoloženju. Od zemaljskih stvari ne želim više od onoga što imam. Molim Boga da se i vi radujete u mislima na nebo.«

Svojoj kćeri piše: »Izgleda da moji neprijatelji misle, da su mi zatvorom mnogo zla nanijeli. Ali ja ti kažem, kad ne bih imao žene i djece, povukao bih se već odavna u još tjesniju prostoriju.. Čini mi se da me je Bog uzeo u svoje naručje da me miluje.«

Dolazili su mu žena i djeca, nagovarali ga i preklinjali da potpiše zakletvu, pa će opet moći sretno živjeti s njima. On samo upita ženu: »Reci mi, molim te, dobra gospođo Alice, nije li ova kuća isto tako blizu nebu kao ona naša?«

Kraljevi pristalice su tražili načine da Mora pogube. Nekoliko redovnika i kardinala Fišera već su osudili na smrt i pogubili. Kako nisu imali nikakvih dokaza da bi ga mogli osuditi na smrt, javio se neki Rih koji je pod krivom zakletvom izjavio, da mu je Mor govorio kako kralj nije vrhovni poglavar crkve. Mor je tu izjavu zanijekao, ali mu nisu vjerovali, nego su se oslonili na ovu krivu zakletvu.

Tada je Mor progovorio u sudskoj dvorani: »Kako vidim, vi ste zaključili da me na svaki način pogubite. Kazaću vam dakle svoje mišljenje. Nijedan svjetovni vladar ne može preuzeti najviše vodstvo Crkve, pa ni jednog njezinog dijela. To pripada samo rimskom biskupu.« Onda se pozivao na Sveto pismo, Kristove reči, nauku apostola Pavla i crkvene učitelje. Suci su bili osramoćeni. Ali kralj je tražio osudu. Napokon ga osude na smrt vješanjem, ali tako da se još živomu izvadi utroba, a tijelo rasječe na četiri dijela. Kralj ga pomiluje toliko da ne ide na vješala nego da mu se odsječe glava.

Mučenik je ostao radostan i smiren do kraja. Tješio je one koji su plakali za njim. Svome krvniku je govorio: »Podigni glavu, čovječe! Ne boj se izvršiti svoju dužnost. Moj vrat je vrlo kratak. Pazi dakle, da dobro sječeš i da očuvaš svoju čast.«

Kad je položio glavu na panj, pažljivo je povukao u stranu bradu, koja mu je narasla u zatvoru, govoreći: »Ova barem nije učinila izdajstva.« Tako je umro mučenik Toma Mor 6. jula 1535. godine.

Najkarakterističnija crta Tome Mora bilo je poštovanje vlasti, ćak i kada je bio vladar prema njemu nepravedan.

Bio je do kraja života vedar, uljudan, odlučan ali i ponizan. On je jedan od najuljudnijih mučenika. Na pitanje, zašto se nije odmah izjasnio o kraljevu preuzimanju vrhovne crkvene vlasti, što bi mu donijelo bezuslovnu smrtnu osudu, odgovorio je da se nije smatrao dostojnim da postane mučenik. Čovjek se, kaže on, ne smije silom izlagati mučeništvu, jer bi to značilo oholo samopouzdanje.

Po tadašnjem običaju smio je svaki na smrt osuđeni izreći još nekoliko riječi prije izvršenja presude.

Kralj je zamolio Mora neka bude kratak. Morove posljednje riječi bile su: »Idem u smrt kao član katoličke Crkve i za katoličku Crkvu. Molite se za mene ovdje na zemlji, a ja ću za vas na drugom svijetu. Molite se za kralja da mu Bog dade dobrih savjetnika. Umirem kao vjerni podložnik svoga kralja ali još vjerniji svome Bogu.«

SVETI MARTIN PORESKI

Na nedelju Dobrog Pastira, 6. maja 1962., bazilika sv. Petra u Vatikanu bila je dupkom puna. Kanonizacija bl. Martina de Pores, pripadnika bojadisane kože iz Perua, privukla je mnoštvo od 30.000 vjernika.

Svečani obred kanonizacije odvijao se kao inače u takvim zgodama. Prisutno je bilo mnogo više Crnaca nego obično. Jaku delegaciju su poslali Crnci iz SAD, među kojima je bilo i protestanata. Crnački kardinal Rugambva bio je počašćen što je prvi izmolio molitvu u čast novog sveca. Na počasnoj tribini se nalazio 11-godišnji Antun Perez Kabrera iz Kanarskih ostrva, koji je 1959. godine čudesno ozdravio po zagovoru sv. Martina. To ozdravljenje je ubrzalo kanonizaciju, koja je oduševila katolike Južne Amerike, napose njegovu domovinu Peru i Crnce.

Ko je bio sv. Martin Poreski? On se rodio kao vanbračno dete mlade polucrnkinje Ane Velasquez 9. XII 1579. godine u prestolnici Limi. Njegova krštenica tvrdi da je njegov otac nepoznat. Španjolski vitez Juan de Porres pre smrti u oporuci priznao se njegovim ocem.

Martin je u svojoj mladosti delio s majkom siromaštvo i prezir. Rano je izučio frizerski zanat da bi pomogao sebi i majci. Najniži socijalni položaj olakšao mu je krepost kršćanske poniznosti, a život nemaštine probudio je u njemu sućut za bedu drugih ljudi.

Sa 15 godina starosti stupio je u dominikanski samostan Naše Gospe od krunice u Limi kao trećoredac. Posebnom dispenzom iz Rima smeo je sa 24 godine starosti položiti svečane redovničke zavete za brata laika.

Brat Martin je proveo sav svoj život u tom samostanu. Bio je bolničar za svu samostansku obitelj. Smatrao se sluga svima i svakome. Da bi mogao pomoći siromasima u gradu, on je strogo postio i jeo kruh koji je ostao drugima. Narod ga je nazivao Martinom od dobrotvornosti.

Osnovao je poseban zavod za dečake polucrne i crne kože i brinuo se za njih.

Odlikovao se posebnom ljubavi prema životinjama. Lečio ih, mirio među sobom pse i mačke, mačke i miševe. Izgledalo je da Martin ima posebnu vlast nad životinjama, kao što je imao Adam pre greha.

Brat Martin interesirao se za misije te svojim molitvama i žrtvama pomogao misionare dominikance na Dalekom Istoku. Bio je vanredno razuman čovek, tako da su ga visoke ličnosti s velikim uspehom pitale za savet. Učeni bogoslovi primetili su u njemu uliveno znanje. Posle ručka, u vreme odmora brat Martin bi učio Crnce i polucrnce veronauku.

Velika mu je bila uteha dvoriti pri svetoj Misi. Svaki treći dan smeo se pričešćivati, što se u ono vreme smatralo krajnjom granicom za osobe koje nisu svećenici. Dugo se u noć molio i činio tešku pokoru. Spavao

je pod samostanom u prostoriji koja je bila određena za mrtvace.

Razumljivo je, dakle, da je takav svetački isposnički život skromnog brata Martina izbijao na javu i apostolski delovao na narod. Kad je umro 3. novembra 1639. godine, sav je grad bio na nogama i svako je hteo da se poljupcem oprosti od Martina od dobrotvornosti. 30 godina kasnije započeo je proces za njegovu beatifikaciju, koji je bio zaključen tek 1837. godine, kad ga je papa Grgur XVI proglasio blaženim. Proces za kanonizaciju započeo je 1926. godine te bio 6. maja 1962. srećno priveden kraju.

Sv. Martin Poreski je trebao posebnu dispenzu da bi mogao postati brat laik, ali sada je bez ikakvog oprosta pribrojen zboru svetaca katoličke Crkve. Ispunilo se na njemu što piše apostol: »Što je slabo u očima sveta, izabra sebi Bog da posrami jake; što je neplemenito i prezira vredno u očima sveta, izabra sebi Bog, da uništi ono što jest, da se nijedan čovek ne može hvaliti pred Bogom« (1. Kor 1, 28, 29).

U vreme kada ponegde još uvek vlada rasna podvojenost, kada se još smatraju pripadnici obojenih rasa kao manjevredni, katolička je Crkva pristupila kanonizaciji mulata (polucrnca) sv. Martina Poreskog i naglasila bratstvo i jednakost svih ljudi u Kristu, prema rečima apostola Pavla: »Nema više ni Židova ni Grka; nema više ni roba ni slobodnjaka; nema više ni muška ni ženska, jer ste vi svi jedno u Kristu Isusu.« (Gal 3, 28).

BIJELA GOLUBICE

Takovu smo je vidjeli na dragim njenim sličicama: na jednima drži u rukama bijelu golubicu, na drugima ljiljan i palmu. Sve su to znaci njene svetosti: mučenice za sv. čistoću, svete djevojčice Marije Goreti.

I to se dogodilo u naše dane! Da je nije mladić Aleksandar zaklao nožem, ona bi još mogla biti na životu. Ali za nju je bila milija smrt, nego život izgubljene krsne nevinosti na duši i tijelu.

Ovu malu, siromašnu, onda još nepoznatu djevojčicu iz zabačenog talijanskog sela, milostivo je pogledalo Božje oko i otkrilo je cijelom svijetu u svoj njenoj ljepoti i svetosti duše. Među milijunima djece Bog je izabrao nju, to dijete anđeosko, nevino poput ljiljana, kada pod sunčanim zracima prvi puta otvori svoj cvijet.

Bog sam je želio imati za sebe svu ljubav njene duše. Na ovu tajanstvenu želju Božju mala je Marija spremno odgovarala u svim prilikama i danima svoga života. Boga je nadasve ljubila. Da bi svome Isusu, jedinom ljubimcu, zasvjedočila svu svoju ljubav, Goreti mu se posvećuje, izručuje, dariva, žrtvuje.

Eto, kako Ga žudi pred prvu sv. pričest: »Mama, kada ću na prvu sv. pričest? Želim si Isusa! Ne ću ostati bez Njega. Ne mogu se dočekati sutrašnje sv. pričesti.«

Zatim, upravo na sam dan prve sv. pričesti, stvara onu svoju divnu i za nju presudnu odluku:

»Čuvati ću čistoću.« Tada se i obvezala, da će od tog sretnog dana dnevno moliti 3 Zdravo Marije, da bi joj i nevina Djevica pomogla sačuvati se čistom.

Neuka i jednostavna, a ipak je, već vrlo rano, zacrtala si ova velika načela za svakidašnji život: »Moram činiti ono, što mi je dužnost, što je Božja volja; a ne smijem činiti ono, što je grijeh; Isusu to nije milo i za to se dolazi u pakao.«

Geslo joj je: »Nikada grijeha! Radije smrt!«

Na tim se mislima i odlukama temeljio njen duhovni život. Nisu to bile prazne riječi ili sladunjavi ciljevi djetinje duše. Sve ove divne odluke kruto je upravo primjenila na svoj dnevni život.

Kada se jednom potužila majci, kako neke žene ružno govore na bunaru, na majčinu opomenu da se ona toga kloni i čuva, odlučno je dodala: »Da bih ja tako govorila? Radije se dadem ubiti!«

S njene strane to je bilo sve, sav posao. Drugo je učinio Gospodin. I to brzo.

5 srpnja 1902 godine. Mladić Aleksandar bjesomučno je napao njeno djevičanstvo. Nije bilo drugog izbora za djevojčicu: zgažen život ili smrt, slomljeni i oprljani ljiljan ili mučeništvo.

Goreti se nije ni časka pomišljala. Prezrela je tjelesno življenje. U nejednakoj i žestokoj borbi djeteta sa jakim mladićem, ishod je bio jedan: njena smrt. Zvala je majku i vikala: »Bože moj, Bože moj! Umirem! Mamo, mamo! Ne, ne! Bog toga ne će! Ako to učiniš, ići ćeš u pakao.«

Pala je zatim u lokvu vlastite vrele krvi. Usljed 14 dubokih uboda na svom tijelu. Ranjeno joj je i samo srce. Tu ne pomažu liječnici. Pitanje je samo, koliko će sati preživjeti. Dragocjenih časova za nju. I za nas.

Hvala Bogu, časovi silnih muka male mučenice su korisno iscrpljeni. Neki je svećenik pita: »Da li bi htjela biti primljena u Marijinu družbu? Po tom ćeš biti milije dijete naše nebeske Majke.« Goreti: »Oh, kako bi to rado!«

NAŠI MLADOMISNICI

u 1962. godini*

Bačka administratura (Subotica):
Krmpotić Lazar, * 1936, Subotica
Lukić Aleksandar, * 1936, Sombor

Banja Luka:
Marijan Anto, * 1935, Briševo

Beogradska nadbiskupija:
Ljubas Vjekoslav, * 1938, Beograd

Đakovačka biskupija:
Brnić Rafael, 1937, * Račinovci
Eudali Mirko, 1934, Đeletovci
Jovanović Antun, * 1938, Bošnjaci
Mihić Mato, * 1935 Gundinci
Šešo Ivan, * 1939, Osijek
Štrok Mirko, * 1935, Babina Greda
Šuljak Andrija, * 1936, Josipovac

Dubrovačka biskupija:
Vuletić Pero, * 1934, Gradac

Goričko i Koparska administratura:
Klemenčič Draga
Požar Anton
Frelc Franc
Ravbar Bojan
Štekar Franc
Valenčič Rafko

Krčka biskupija:
Čubranić Antun, * 1937, Draga Baška
Depikolozvane Andrija, * 1936 Vrh
Žic Ante, * 1937, Punt
Župan Valter, * 1938, Čunski

Ljubljanska nadbiskupija:
Kaštrun Danijel, * 1934, Predvor
Merzelj Ciril, * 1933, Primskovo
Mežan Anton, * 1932, Trebnje
Sporn Pavel, * 1930, Ljubljana
Šuštarič Jože, * 1934, Semič
Voljč Janez, * 1934, Vrhnika
Zupanc Marijan, 1938,* Rovte
Žagar Janez, * 1934, Stara Loka

Mariborska biskupija:
Fakin Anton, * 1935, Majšperk
Šipoš Jože, * 1937, Pertoča

Mostarska biskupija:
Galić Neđeljko, * 1935, Gorica u Herc.
Majić Vinko, * 1937, Drinovci
Vuletić Petar, * 1937, Gradac

Pazinska administratura:
Modrušan Pavao, * 1937, Žminj
Staver Željko, * 1939, Žminj

Porečko-pulska biskupija:
Milovan Milan, * 1937, Režanci
Pahović Petar, * 1936, Rakotole
Štoković Ivan, * 1936, Svetvinčenat

Senjska biskupija:
Plantek Ivan, * 1928

Splitska biskupija:
Pavić Jozo, * 1936, Srijane

Vrhbosanska nadbiskupija:
Agostini Miroslav, * 1938, Novo Selo kod Bos. Broda
Borić Vladimir, * 1936, Sarajevo
Janjić Šimo, * 1935, Vidovice
Mikić Ambrozije, * 1937, Vidovice
Mršo Ivan, * 1929, Bugojno
Lozić Augustin, * 1936, Bugojno
Perić Mijo, * 1934, Modrić

Zadarska nadbiskupija:
Bondulić Tomislav, * 1936, Olib
Kolaković Josip, * 1938, Privlaka
Zorić Anđeo, * 1936, Božova

Zagrebačka nadbiskupija:
Blažek Franjo, * 1926, Čakovec
Jakupčić Franjo, * 1936, Đurđevac
Kovačić Mirko, * 1935, Mihovljani
Kozjak Ivan, * 1936, Belica
Labaš Danijel, * 1936, Golubovac
Lončar Josip, * 1936, Završje
Lovašen Petar, * 1937, Đurđevac
Petrović Ivan, * 1936, Trenkovo
Sili Andrija, * 1936, Gornja Stubica
Tomec Juraj, * 1936, Jastrebarsko

** Navodimo ovogodišnje mladomisnike po njihovim biskupijama u koje pripadaju. Neki su od njih ispali, pošto se nalaze na odsluženju vojne obaveze, a biće ređeni kasnije. Isto tako nije nam pošlo za rukom da skupimo podatke, koliko imaju mladomisnika razni redovi i kongregacije. Držimo da će biti blizu stotinu mladomisnika u našoj državi u 1962. godini.*

Agostini Miroslav

Blažek Franjo

Bondulić Tomislav

Borić Vladimir

Brnić Rafael

Čubranić Antun

Eudali Mirko

Depikolozvane Andrija

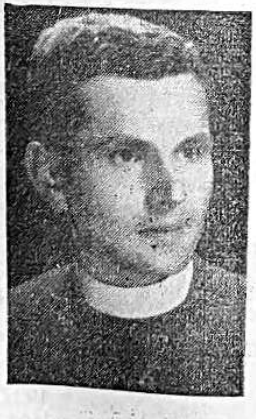

Galić Nedjeljko

Jakupčić Franjo

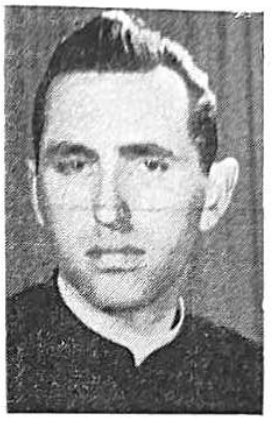

Janjić Šimo

Jovanovac Antun

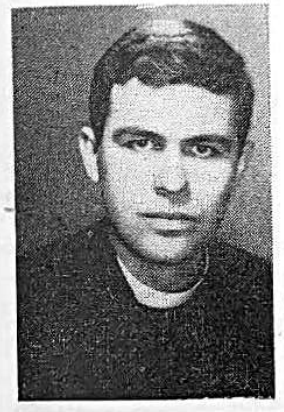

Kolanović Josip

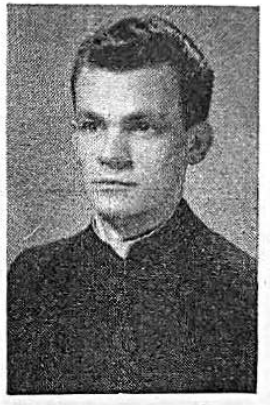

Kovačić Mirko

Kozjak Ivan

Krmpotić Lazar

Labaš Danijel

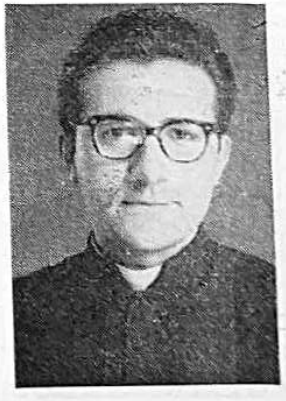

Ljubas Vjekoslav

Lončar Josip

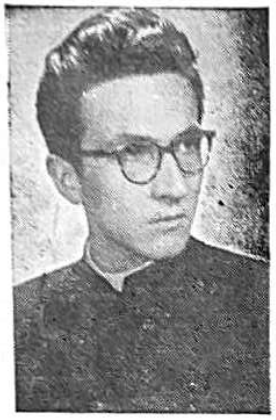

Lovašen Petar

Lozić Augustin

Lukić Aleksandar

Majić Vinko

Marijan Anto

Mihić Mato

Mikić Ambrozije

Milovan Milan

Modrušan Pavao

Mršo Ivan

Pavić Jozo

Pahović Petar

Perić Mijo

Petrović Ivan

Plantek Ivan

Sili Andrija

Staver Željko

Šešo Ivan

Štoković Ivan

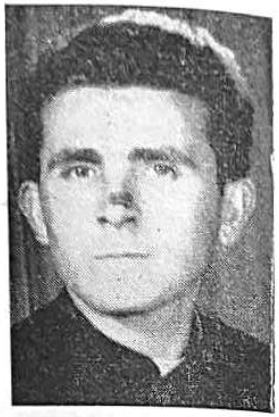

Štrok Mirko

Šuljak Andrija

Tomec Juraj

Vuletić Pero

Vuletić Petar

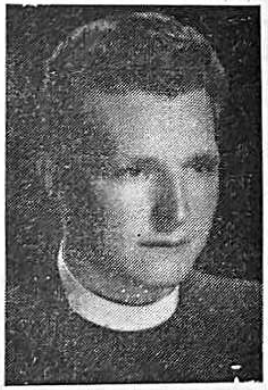

Zorić Anđeo

Žic Ante

Župan Valter

S leve prema desnoj stoje: Valenčič Rafko, Možan Adolf, Kaštrun Danijel, Ravbar Bojan, Merzelj Ciril, Klemenčič Drago, Sporn Pavel, Požar Anton, Štekar Franc, Šuštarič Jože, Prelc Franc, Fakin Anton.

S leve prema desnoj sede: Voljč Janez, Zupanc Marijan, fr. Bernard Jauk O. Cap., Žagar Janez, Šipoš Jože.

NAŠIM MLADOMISNICIMA

Godina II Vatikanskog crkvenog sabora donosi nam nekih 100 mladomisnika, od kojih su oko dve trećine mirski svećenici, a jedna trećina redovnički. Ako uzmemo da imamo u čitavoj državi po prilici nekih 2500 mirskih svećenika i 1000 redovničkih, broj mladomisnika je srazmerno malen. Ako se uporedimo s Irskom, onda tek vidimo kako slabo stojimo. Irska ima manje od 3 miliona katolika, a ima prosečno svake godine 400 mladomisnika. Irske katoličke obitelji daju barem osam puta toliko svećenika kao naše.

Svećenik je velik dar Božji. Uzima se od ljudi i postavlja za ljude u tome što se odnosi na Boga. Lepo kaže apostol Pavao: »Neka nas smatraju ljudi kao sluge Kristove i upravitelje Božjih tajna« (1 Kor, 4, 1). Svećenik nastupa kao Kristov poslanik, da u Kristovo ime propoveda vernicima, u Kristovoj moći prinosi žrtvu svete Mise, oprašta grehe, posvećuje duše te ih vodi u nebo.

Pre kratkog vremena Papa je primio u audijenciju učesnike prvog međunarodnog kongresa za duhovna zvanja koji se održao u Rimu krajem maja 1962. Papa je u svom govoru istaknuo tri osobine koje moraju resiti svećenika: svetost, veliko znanje i radinost.

Dao Bog da bi se i naši mladomisnici odlikovati u svim tim osobinama. Čovečje srce je stvoreno za Boga; vremenite, zemaljske dobrine ga ne mogu osrećiti; nužno čezne za Bogom. Ali, ljudima je potrebno da vide u svojim duhovnim pastirima primer produhovljenosti, ljude koji sagorevaju u ljubavi prema Bogu i dušama, ljude koji čeznu za nebom.

Svećenik mora dobro poznavati Kristovu nauku, kako bi je mogao tumačiti svome vernom puku. Dobro mora razlikovati svetlo od tame, istinu od zablude, reč Božju od ljudske mudrosti. Na svetu vlada velika zbrka pojmova i ideja, svećenik mora biti siguran učitelj nepogrešive Božje istine.

Svećenik mora biti radin. Broj je svećenika srazmerno malen, a potrebe velike. Puno je posla u vinogradu Gospodnjem. Konačno, mi smo samo deo opće Crkve; treba da sarađujemo i u misijama. Irska šalje svake godine jednu četvrtinu svojih mladomisnika u misije. A mi? Pozdravljeni mladi radnici u vinogradu Gospodnjem!

MLADOMISNICI

Nikada ljudi neće doznati
svu ljubav,
koju ste danas darovali njima.
Znat će je samo Najveći,
Koji vas danas uzvisuje do Svoje braće,
kao Ivana i Petra i desetoricu ostalih.

Nikada ljudi neće doznati
da umirete danas svijetu,
da biste njima darovali život u vječnosti,
da bi oni živjeli uz vas
u Domovini Života, čija im otvarate vrata.

Živo, bijelo Srce zakucat će danas
u vašim rukama.
Nikada ljudi neće doznati
svu snagu,
koju vam Ono daje;
nikad posve razumjeti
zašto vas mržnja ne ubija,
poruga ne dotiče,
sila ni jedna odijeliti ne može
od njih i Božje ljubavi.

Ali će ljudi posve dobro
očutjeti stvarnost vaše utjehe.
Okrijepit će im dušu
zdravlje vašeg ukora.
Osvijetlit će mrak njihove ceste
sunčani putokaz vašeg doziva.

Vi ste jedini na svijetu
koji ne otklanjate nikog tko vam prilazi.
Vi nikog ne otpuštate prazne duše.
Ne zaboravite ni na čas:
danas je svijetli dan vaše vlasti —
da budete sol Zemlje.
slugu Kristovih sluge,
ključari jedine Sreće koja postoji,
koju rđa ne troši,
moljac ne grize,
niti lopov podkopava i krade.

Ne zaboravite ni na čas:
u vašim je rukama
milost živog Srca Božjega,
spasenje nečeg što je važnije
od svih blaga i znanja,
od svih svjetova i prostora,
što ljudska duša se zove.

Njen župnik: »Marijo, Isus je na križu oprostio svojim mučiteljima. Da li ti opraštaš Aleksandru?« Goreti: »Da, iz ljubavi prema Isusu ja mu opraštam. Nadam se da će mu i Bog oprostiti. Na nebu neka bude blizu mene.«

Nadošla je njena smrtna borba. Marija je pri punoj svijesti i moli prisutne: »Dajte me bliže Mariji! Zar mi ne date otići s Marijom?« Kod tih je riječi pružila ruke prema slici Majke Božje. Tu je klonula. »Mrtva je« zašaputali su prisutni.

Bilo je to u subotu 6. srpnja 1902 u tri sata i 45 minuta poslije podne.

Imala je tada 11 godina, 8 mjeseci i 20 dana.

Ljudi su odmah govorili: »Ubili su svetu djevojčicu! Umrla je svetica!« I sam njen ubojica je govorio: »Nadam se, da ću se moći spasti, jer imam u nebu sveticu, koja se moli za mene.«

Njena je sahrana bila pravo slavlje pobjede dobra nad zlim. Mnoštvo joj je odalo zasluženu počast. Nije trebalo dugo čekati, te je sam Bog htio da i na zemlji proslavi svoju odabranicu. Uslijedila su po njenom zagovoru brojna uslišanja i čudesa nad onima, koji su je molili za pomoć. Na temelju čudesa Crkva je brzo započela postupak za njeno proglašenje svetom. Sam čin proglašenja svetom bio je jedinstven u veličanstvenosti u cijeloj povijesti Crkve do sada: po broju prisutnih, po broju najuglednijih ličnosti, po prisutnosti najbližih rođaka svetice itd.

Jedini slučaj u povijesti Crkve, da je proglašenju svetom svoje kćerke prisustvovala njena još živa majka. Tko može opisati radost te majke!

A danas klečećima pred njenim oltarima nameće nam se utješna misao: nije istina, kako to neki misle i govore, da su sveci davno izumrla prošlost. Ili, da je djevičanstvo nešto, što još ima nekog smisla za samostance. A tek mučeništvo za nj da odaje fanatizam rijetkih vjerskih pojedinaca!

»Mala, slatka i ljupka svetica«, kako je Pijo XII nazvao Mariju Goreti kod njenog proglašenja svetom, veliki je dokaz, da i u naše dane žive sveci, čiste duše, heroji. Jednostavni, nezapaženi, ali veliki u očima Božjim.

6. srpanj, kada Crkva slavi uspomenu na svoju malu sveticu, trebao bi biti blagdan mladeži, osobito praznik pobožnih i plemenitih djevojaka i djevojčica. Često bi trebalo da imaju svi, a osobito majke i ženska mladež, na pameti riječi, što ih je preko radija upravila svijetu svetičina majka: »Šaljem svoj blagoslov svima djevojkama Italije, da budu čiste kao moja Marija. Žene, budite dobre majke!«

IZ KATOLIČKOG SVETA

Zašto tako? Od 200 filmova koji su se u 1961 godini prikazivali u 98 minhenskih bioskopskih dvorana utvrđeno je da su ti filmovi imali u naslovu 58 puta reč »ubijstvo«, 41 puta »pakao«, 36 puta »đavao«, 35 puta »osveta«, 33 puta »zločinac«, 30 puta »smrt«, 25 puta »greh«, 24 puta »proklet« i 20 puta »goli«. Reč »nebo« našla se samo 3 puta, a Bog tek jedanput.

Biskup Venancio iz Leirije, pod koju pripada Fatima, izjavio je londonskom katoličkom časopisu da je smisao svih fatimskih objava: moli se, popravi svoj život, pa će vladati na zemlji mir.

Sveta Stolica je dozvolila da se u Egiptu oni blagdani koji padaju na radni dan prenesu na iduću nedelju. Izuzeti su samo ovi blagdani: Božić, Sveta Tri Kralja, Spasovo i Velika Gospa, slično kao u Francuskoj.

200 katoličkih škola i 43 pravoslavne škole u Egiptu stoje pred svojim svršetkom. Ministar za prosvetu i odgoj navestio je da moraju biti do idućeg septembra zatvorene sve škole, u kojima nastavnici nisu Egipćani, nastavni jezik egipatski, planovi i udžbenici državni.

Jerusalemski patrijarh Benediktos je povratio u stanje laika dva svećenika i devet đakona, na temelju procesa koji se vodio povodom nemilih događaja u crkvi Kristova rođenja u Betlehemu o Božiću.

Za Uskrs je došlo u Jerusalem do 40 000 hodočasnika. Kako nije bilo dovoljno mesta za toliki broj hodočasnika u hotelima, to su hodočasnici morali potražiti konak i u zavodima i školama.

O laicima. U uskršnjem broju francuskog obiteljskog lista »Pelerin« pariški nadbiskup i kardinal Feltin govorio je o mestu laika na budućem koncilu. Neki misle da bi laici morali biti pozvani na koncil kao savetnici biskupovi, napose sada kada imamo organizirani laikat, koji aktivno sarađuje u hijerarhijskom apostolatu katoličke akcije. Ne izgleda da bi u tome bilo načelnih poteškoća. Ta saradnja u Crkvi još nije dovoljno proširena, da bi mogla doprineti svoj aktivni i direktni doprinos općem

koncilu. Stoga ipak ne smemo zaključiti da laici nisu prisutni na koncilu. Najpre postoji posebna komisija laičkog apostolata: njeni članovi i savetnici su biskupi i svećenici koji su dugo i temeljito sarađivali s laicima u katoličkoj akciji. Ali pre svega laici su prisutni na koncilu po svojim biskupima. Kad bismo shvaćali laikat kao neke vrste treći stalež, manje ugledan nego episkopat ili svećenstvo, kojemu je dosad nedostajalo mesta na ekumenskim koncilima, značilo bi karikirati Crkvu. Laici su Božji narod, koga vode biskupi kao odgovorni poglavari. Svaka je biskupija kao jedna obitelj, a biskup njen otac, ili još bolje: jedno telo kome je glava biskup. Tamo gde je biskup, tamo su i svećenici i laici nerazdeljivo sjedinjeni sa svojim poglavarom.

Misijski biskup dr Josip Domitrović, rodom iz Burgenlanda, umro je u 68 godini života u svojoj biskupiji Humaita u Brazilu. Pripadao je sinovima sv. Ivana Boska. Kao seljački sin on je još kao biskup obavljao seljačke i zidarske radove.

Salcburškim visokoškolskim nedeljama ovog leta će prisustvovati 150 studenata iz zemalja u razvoju iz Afrike i Azije, koji uče na zapadnoevropskim univerzitetima. Glavni predmet raspravljanja će biti: Duhovna solidarnost Zapada i naroda u razvoju. Predviđeni su razni kružoci koji će omogućiti plodnu debatu mladim naučnicima i političarima zemalja u razvoju. Neki predavatelji su bili sami u zemljama privrednog razvoja te tako poznaju prilike iz prve ruke.

U Lurd je u aprilu hodočastila skupina od 150 slepih mladića od 14—18 godina starosti. Bilo je potresno videti kakvim su se pouzdanjem ti mladići molili pred Lurdskom Gospom.

Predsednik Filipina je sa svojom ženom i decom proveo jedan vikend u kući duhovnih vežbi kod misionara Božje Reči u Baguito City.

Kardinal Bea je na svom putovanju kroz Nemačku posetio i istočni Berlin, gde je održao konferenciju o koncilu i radu na ujedinjenju svih kršćana. U Berlinu se sastao s vrhovnim predstavnicima protestantske crkve dr Dibeliusom i Šarfom.

Muški redovi i kongregacije su u poslednjoj godini porasli za 5 000 članova. Najveći porast su zabeležili salezijanci od 503 nova člana, onda kongregacija sv. Križa od 290, Oblati Bezgrešne od 189 i afrički misionari iz Verone od 130 novih članova.

Bavarske biskupije su poslednjih 12 godina izgradile u svojoj režiji 15.516 stambenih jedinica za ukupnu svotu od 345 miliona maraka. Tako je Crkva pokazala koliko drži do toga da vernici dođu do pristojnih stanova.

Hirošimska crkva mira obogaćena je novim bojadisanim prozorima, koje je poklonila Austrija te mozaicima, poklonom nemačkog državnog kancelara. Domaći biskup Msgr Noguči je te nove radove blagoslovio.

Fridrih Pustet, poznati nemački izdavač, umro je na sam Uskrs u starosti od 64 godine. Zbog velikih zasluga na polju katoličke izdavačke delatnosti bio je imenovan papinim komornikom i vitezom Božjeg groba.

Japanski budist Tomomatsu Antai govorio je preko radija pozivajući svoje sunarodnjake budiste (kojih računa da ih ima 60 miliona u Japanu) neka se ugledaju u katoličku Crkvu i njene metode rada. Ako sadašnje stanje potraje, izjavio je predavač, budizam u Japanu će biti stvar prošlosti. Govornik je već uveo orgulje u svoju pagodu i crkveno pevanje po kršćanskim uzorima. Prema njegovom mišljenju doći će vreme kada će Japan morati birati između starih domaćih religija i kršćanstva.

Za osudu. Neodgovorni elementi su razbili u velikom tednu jednu trgovinu sa devocionalijama u jevrejskom delu Jerusalema, koja pripada benediktincima na Sijonu. Izraelski list je osudio takav vandalski postupak. Upozorio je da se katolički redovnici nalaze u svetoj Zemlji preko 700 godina te da su naviknuti prkositi poteškoćama, ako ustreba i svojim životom.

Papa je primio u audijenciju predsednika Visoke Volte Morisa Jameogo. Tom zgodom Papa je rekao: Mi često mislimo na Afriku, koja je puna lepih nada. Među narodima, koji su nam jednako dragi, stanovnici Visoke Volte ističu se po odvažnom radu i veštini na drugim područjima. Poznati su nam napori tog naroda koji su poduzeti da se razvije ispravno shvatanje autoriteta i da se izgrade porodične i socijalne ustanove koje bolje odgovaraju dostojanstvu čovekove ličnosti. Neka se taj razvoj srećno nastavlja i širi. Mi jednako želimo stalan i uravnotežen ekonomski razvoj, utemeljen na zdravom prosuđivanju, kako bi se poboljšalo materijalno stanje Vaše zemlje. Želimo da bi dobili odlučan poticaj od plemenite pomoći dobro razvijenih zemalja. To je put pravog napretka i istinite nezavisnosti. Sloga među građanima i materijalno blagostanje, kulturni

uspon te socijalni religiozni razvoj čine veličinu jednog naroda, što mu obezbeđuje u zboru naroda mesto koje mu pripada. Drago mi je što Vam mogu ponovo potvrditi da će katolička Crkva i dalje doprinositi sa svoje strane lojalnu i revnosnu saradnju u realizaciji tih želja zahvaljujući srećnoj situaciji koju Crkva uživa u Visokoj Volti. Predsednik Volte je poklonio Papi dva komada slonove kosti, a Papa predsedniku jednu sliku iz mozaika i jednu umetničku knjigu.

Papino pismo za maj. Papa je krajem aprila naslovio posebno pismo svim biskupima sveta u vezi majskih pobožnosti i budućeg sabora. U njemu Papa i ovaj puta poziva vernike i svećenike da majske pobožnosti obavljaju revnosnije i pobožnije, neka preporučuju koncil Majci Božjoj, koja se kao Kraljica apostola pripremala zajedno s njima na prve Duhove, da bi i sadašnji koncil postao kao novi duhovski blagdan. Papa dalje potseća na prisutnost Kristovu u Crkvi, napose u Euharistiji i u dušama vernika. Verske istine moraju ostati žive. Briga za materijalne potrebe ne sme ugušiti daleko važniju brigu za spas duše. Duhovna obnova vernika u duhu Evanđelja biće najbolja priprava za koncil.

Bilbao. Prigodom 75 godišnjice univerziteta de Deusta, domaći biskup Msgr Gurpide napisao je sledeće reči: Najviše dobro španskog naroda i Crkve odlučno traži slobodu za univerzitetska predavanja. Biskup ukazuje na veliko zlo državnog monopola u tim stvarima. Taj univerzitet vode oci isusovci.

Prema oltaru. Pred rimskim vikarijatom završen je informativni proces o kreposnom životu Msgr Sigismondija Lozinskog, koji se rodio u Borocinu u Poljskoj 1870, zaređen bio za svećenika 1895, za biskupa u Minsku 1917. Mnogo je u životu patio, a umro je 1932 go-

Milan. Učenici srednje škole Karduči organizovali su stipendiju za jednog kongoanskog bogoslova, da bi se očuvala uspomena talijanskog doktora Franje Remotti, jednog od onih 13 talijanskih avijatičara koji su prošlog novembra nastradali u Kongu.

SAD. U Hemptonu u Jovi umro je Patrik Norton, kapelan od 80 godina. Sahranio ga je njegov rođeni sin, župnik iste župe. Pokojni kapelan bio je otac brojne obitelji od 14 dece. Preko 40 godina bio je kolporter novina. Posle ženine smrti otišao je u bogosloviju te bio 1952 zaređen za svećenika.

Tehnička komisija za budući koncil, pod predsedanjem kardinala Testa, odobrila je plan da se glavna lađa crkve sv. Petra od ulaza do konfesije preuredi u koncilsku dvoranu u kojoj će biti mesta za 2 000 koncilskih otaca. Dvorana će biti dugačka 100 m, a široka 22 m. S jedne i druge strane dvorane moći će vernici i turisti ulaziti u crkvu sv. Petra. U dvorani samoj bit će s jedne i druge strane podignute tribine za biskupe. Sedišta i klecala biće pokrivena drap prevlakom po skupinama 60 i 60; 88 kardinalskih sedišta će biti pokriveno crveno, a spreda pod konfesijom će biti papin presto. Sa strane će biti smešten pokretni oltar, na kome će biti položen isti primerak Svetog pisma kao na prvom vatikanskom saboru. Na sedištiima će biti ugrađeni mikrofoni, te će moći svako govoriti sa svog sedišta.

Papa je Rimljane pozvao neka sarađuju u pripremama za koncil, napose molitvama i lepim kršćanskim životom. Spominje ih da je koncil izvanredan događaj u Crkvi; a budući koncil da širom sveta pobuđuje poseban interes, ne samo među katolicima nego i ostalim kršćanima.

Kardinal Bea je u reviji VITA objavio članak o izgledima na uspeh ujedinjavanja svih kršćana. Ne smeju se potcenjivati razlike među kršćanskim zajednicama. Poteškoće su velike. Ali stvari treba gledati očima vere koja je sposobna i brda premeštati. Kardinal priznaje da među nekatoličkim kršćanima postoji velik interes za koncil. Vrlo je opasno olako voditi razgovore s nekatolicima. Katolik bez solidne bogoslovske naobrazbe ne može razgovarati s nekatoličkim profesorom teologije. Valja biti razborit i ne precenjivati svoje snage. Uprkos izvesnom riziku ne smemo odbaciti brigu za odeljene kršćane. I apostolski rad među verski hladnom braćom nije bez opasnosti, pa ipak Crkva šalje članove Katoličke Akcije na takav posao. Općenita pojava nestanka kršćanskog uticaja na društvo poziva sve kršćane na neodložni povratak u crkveno jedinstvo za opće dobro čitavog čovečanstva.

Misijski kongres u Lionu okupio je 4 kardinala, 30 nadbiskupa i biskupa kao i zastupnike misijskih organizacija iz 20 zemalja. Pročitano je papino pismo. Papa traži da misije danas moraju razvijati mnogo živahniju radinost, koja ne sme biti opterećena nikakvim političkim interesima, nego mora crpsti snagu iz vrednota Crkve same, koja je majka svih naroda. Papa je

istaknuo važnu ulogu Pavline Žariko, osnivačice Društva za širenje vere, koja je umrla 1862. godine u Lionu.

Među 16 mladomisnika koji su bili zaređeni za prošli Uskrs u zavodu sv. Beda u Rimu, bila su četri bivša anglikanska pastora. Njih 11 su iz Engleske i Irske, 3 iz SAD a 2 iz Australije.

Papa je posebnim pismom od 11 aprila 1962 odredio da kardinali biskupi neće više imati stvarne vlasti nad sedam svojih suburbikarnih biskupija. Te biskupije su: Ostija, Fraskati, Albano, Porto i Santa Rufina, Veletri, Sabina i Podjo Mirtelo te Palestrina. Tim biskupijama će otsad stvarno upravljati posebni biskupi. Te biskupije će zajedno s Rimom tvoriti posebnu crkvenu provinciju s vlastitom biskupskom konferencijom.

Nadbiskup Rumel iz Nju Orlinsa u SAD je izopćio iz Crkve tri osobe, koje su nastojale sprečiti crnačku decu u posećivanju katoličkih škola. Kažnjene su osobe uložile priziv na Papu, ali nije verovatno da bi u takvoj stvari što uspele protiv svog biskupa.

Nemački misionari vode širom sveta 5393 zavoda: naime 2844 osnovne i 484 srednje škole, 230 stručnih i trgovačkih škola, 78 učiteljskih škola, 43 koledža, 25 bogoslovija te 8 univerziteta; dalje 374 bolnica, 516 sirotišta, 62 staračka doma i 33 poljodelske stanice. U stadiju izgradnje nalazi se 696 projekata.

Hongkong. Neki kineski socijalist u kineskim novinama pohvalno se izrazio o papinoj enciklici Majka i Učiteljica. Kazao je da verska pitanja prelaze njegov interes, ali da se potpuno slaže sa svetim Ocem po pitanju rešavanja socijalnih problema.

Australija ima 28 nadbiskupija i biskupija, 1229 župa, 2793 crkve, 2163 svetovna i 1209 redovničkih svećenika, 2050 braće pomoćnika, 13094 časne sestre, 76 bolnica, 53 sirotišta i 112 ostalih karitatinih zavoda. Taj kontinent ima 2 111 126 katolika, a katoličkih učenika 482 259. Katolici traže za proširenje svojih škola oko 4 miliona dolara. Brzi priliv katoličkih doseljenika donosi sa sobom mnoge probleme, ali valja priznati da se katolička Crkva tamo lepo razvija. Preko petine stanovništva je katoličke vere.

Koreja ima dva mala semeništa sa 307 pitomaca i jedno bogoslovno semenište sa 286 bogoslova. Domaćih je svećenika preko 200.

Indonezija ima 16 malih semeništa sa 1548 pitomaca i 6 velikih sa 153 bogoslova. Svih azijskih svećenika je u toj zemlji 1350.

O Papi Piju XII. Kardinal Bea je na svojoj konferenciji za štampu u Rimu odgovorio i na neka pitanja koja su se ticala pokojnog pape Pija XII. Kardinal je kazao za nj da je bio vrlo povučen, gotovo čovek samotarac u svojoj veličini i izvanrednoj radinosti, s izoštrenim osećanjem dužnosti i odgovornosti kao i strogosti prema sebi i svom životu. Nemamo još životopisa pape Pija XII kakav imamo o Ivanu XXIII iz pera Don Algisija. Možda ćemo čekati još decenije i stoleća da bismo ispravno prosudili Pijev uticaj na Crkvu i istoriju čovečanstva. Možemo mirno kazati da je nauka pape Pipa XII postala duhovno ozračje u kome se krećemo, iako to ne znamo. Delo Pija XII od presudne je važnosti i za sadašnji koncil. Njegovo je delo tako veliko zbog njegove izvanredne otvorenosti prema svim problemima čovečanstva u sadašnjici, koje je nastojao rešiti u svetlu Evanđelja.

Majka Marija Mekkilop bi mogla postati prva australijska svetica. Imenovana se rodila i živela prošlog veka u Australiji. Ona je osnovala 1866 kongregaciju sestara sv. Josipa od presv. Srca koje održavaju mnoge škole na petom kontinentu. Jednom je tu osnivačicu biskup iz Adelaide izopćio iz Crkve, ali je Papa uvažio žalbu časne Majke. Sada je sidnejski kardinal Žil Roj izvestio svoje vernike da je kongregacija za širenje vere zamolila Papu neka otvori apostolski proces za njezino proglašenje blaženom. To bi bila prva prava Australijanka na oltaru.

Španski parlamenat izglasao je zakon kojim se katoličkoj Crkvi dozvoljava otvarati univerzitete. Dosad je Španija priznavala samo dva katolička pravna fakulteta, jedan u Deusti kraj Bilbao, a drugi u Eskorijalu kraj Madrida.

U Oldenburgu, Indiana, SAD, umrla je franjevka Hermina Gamstetter u starosti od 102 godine, a proživela je u samostanu 80 godina.

Peru. Dva mlada svećenika su vrlo požrtvovano radili da se bezemljašima podeli zemlja. U tom radu podupirao ih je njihov biskup. Međutim, imali su jake neprijatelje s jedne i druge strane, kojima je uspelo oklevetati ih za nemoral i staviti ih iza rešetke. Apelacioni sud je povratio nevinim svećenicima dobro ime i slobodu.

Kenterberijski nadbiskup dr Majkel Ramzej posetio je početkom maja carigradskog patrijarha Atenagoru i atinskog metropolitu Hrizostoma. Poseta je bila posvećena približavanju anglikanske crkve i pravoslavnih crkava.

Što je biskup? 3 maja 1962 centralna pripravna komisija raspravljala je i o tom predmetu. Biskup mora biti istovremeno čuvar i učitelj prave vere, otac i veliki svećenik, pastir ovaca i zaručnik Crkve. Biskupi ne mogu živeti usamljeno nego moraju učestvovati u životu cele Crkve, kada prema datim mogućnostima pomažu rešavati probleme koji se postavljaju u misijskim zemljama kao i u drugim zemljama gde vlada naročita nestašica svećenstva ili su ih zadesile naročite materijalne ili moralne nepogode.

Papa je imenovao Msgr Otavio Da Silva, dosadašnjeg savetnika bečke nuncijature za nadbiskupa i internuncija u Indoneziji. Novog nadbiskupa je posvetio bečki kardinal König 27 maja u Udinama. — Dalje je Papa imenovao Msgr Antonio de Giudici za ap. delegata i naslovnog nadbiskupa u Koreji.

Gnjezno. Prigodom blagdana sv. Vojtjeha, apostola Poljske, kardinal Višinski je održao uobičajenu procesiju u Gnjeznu, na kojoj je učestvovalo 8 000 vernika. U zaključnom govoru kardinal je pozvao omladinu neka savesno ispunjava svoje građanske dužnosti, ali da ne sme kod toga zaboraviti i na svoje verske dužnosti. Kardinal se zakleo da će Poljska i u II hiljadugodištu ostati katolička zemlja.

Red za izgradnju, koji je 1953 osnovao Van Straten, slao je devet svojih evropskih članova u Kasaj u Kongo da onde izvrše pet ovećih planova: jedno novo selo od 140 kuća, jedan odgojni zavod, jedan dom za njihovu družbu i jednu uzornu farmu.

Neki indijski mladić iz bramanske kaste, čiji otac je viši činovnik u ovećem indijskom gradu, skupio je potajno katoličku literaturu te je proučavao. Konačno se odlučio da postane katolik i da saopšti svoju nameru roditeljima. Mnogo se iznenadio kad su mu roditelji kazali da su znali za njegovu skrivenu literaturu, da su je i sami čitali, pa da će i oni sami preći na katoličku veru.

Dubok bezdan nas deli, izjavila je holandska reformistička crkva, misleći na razlike njihovog i katoličkog učenja. Razlike između reformističke holandske crkve i katoličke Crkve su dublje, nego misle mnogi katolički teolozi. Ko bi to zaboravio, mogli bismo ga smatrati smutljivcem, zaključili su oni svoju izjavu.

Kapucinski samostan u Madridu hteo je prodati znamenitu Rubensovu sliku Vojvode od Lerma za 250 000 funti, kako bi mogao pristupiti obnovi svog samostana. Međutim, španska je vlada zabranila tu prodaju.

Španija će izdati seriju od 15 poštanskih maraka koje će predstavljati 15 tajna svete krunice. Svaka će marka imati sliku nekog starog znamenitog španskog slikara ili sliku, specifično izrađenu za ovu seriju.

Verska pripadnost u SAD. Prema mnogim znacima u SAD ima sve manje osoba bez konfesije, odnosno sve više onih koji pripadaju postojećim konfesijama. Računa se da ih ima već 70% ukupnog stanovništva. Pojačalo se i učestvovanje u službi Božjoj: kod katolika iznosi već 82%, dok kod protestanata 68%. U SAD se godišnje izgradi 180 katoličkih crkava, a proda odnosno pokloni 10 miliona primeraka Svetog pisma. Neke protestantske sekte imaju svoje liturgijske prostorije koje više liče na klubske prostorije gde se nađu prijatelji, ali ipak na religioznoj bazi. To je očit znak, da se ljudi ne mogu zadovoljiti samo materijalnim uživanjem, nego osećaju i duhovne potrebe.

Brazil. U jednoj saveznoj državi je guverner Karlos Lacerda rešio problem školske nastave tako da je potpisao zakon da je osnovna škola obavezna za svu decu od 7 godine, ali da su roditelji slobodni da šalju decu ili u državne ili u privatne škole. Država podjednako izdržava jedne i druge škole. Tako je u toj državi odlično rešeno pitanje pomanjkanja školskih prostorija koje strašno muči druge države. Po nekim mestima moraju roditelji stajati u redovima po 48 sati da bi uspeli svoje dete upisati u školu koja prima samo ograničem broj dece.

Nigerija. Prigodom otvaranje neke anglikanske škole u Ibadanu, šef provincije A. Atinkola dao je sledeću izjavu: Mir i stabilnost koju uživa Nigerija u velikoj meri duguje uticaju kršćanskih misija. Prava se sloboda postiže Božjom prisutnošću. Ako danas neke zemlje proživljavaju nemir i nestabilnost, tome je uzrok što je Bog otsutan od svakodnevnog života građana. Neka se kršćanske ustanove i dalje razvijaju da bi naš narod upoznao istinu koja će ga učiniti stvarno slobodnim.

Nepalski ustav zabranjuje svojim podanicima prelaz na drugu veru. Nepalci su delom

budisti, delom hinduisti, kršćana je samo šačica, ali i ti su potajni kršćani, jer im državni zakon ne daje slobodu vere i savesti.

Mala kneževina Lihtenštajn sa svojih 15 000 stanovnika gradi svoju radijsku postaju koja će služiti isključivo u verske ciljeve. Političke i privredne emisije će biti isključene. Istovremeno će davati katolički i protestanski program.

Italija. Prema obavljenoj anketi 53% odraslih vernika u Italiji vrši svoju nedeljnu dužnost. Najbolje su Venecija, Furlanija, Sicilija i Kampanja, najslabija srednja Italija.

Komisija za prava čoveka u UNO usvojila je jedan tekst kojim je naglašeno da religija igra bitnu ulogu u životu verujućih. Taj će tekst biti uvod u članak koji govori o slobodi vere i savesti.

Uganda. Štamparija Klaverijanki u Kisubi prošle je godine štampala 27 knjiga na 7 jezika u ukupnom tiražu od 340 000 komada. Pastirsko pismo nadbiskupa Kivanuka »Crkva i država« izašlo i prodato je u 25 000 primeraka.

Poljska ima sada 66 biskupa, većina od njih su pomoćni, pošto delovi Poljske koji su ranije pripadali Nemačkoj, nemaju rezidencijalnih biskupa.

SAD ima sada 42,87 miliona katolika, odnosno 771 000 više nego prethodne godine. Od 1952 broj je katolika porastao za 12,45 miliona, odnosno za 40% prema stanju od 1952.

Japan. U Osaki je tamošnji biskup Msgr Taguči otvorio teološki fakultet za katolike svetovnjake, koji će poučavati veronauku u školama. Njihove diplome će imati valjanost i za civilno područje.

Nemačka. Opatija Nideraltaih je pozvala grupu profesora, lekara, viših činovnika da učestvuju u njihovom religioznom samostanskom životu. Kroz 15 dana oni su se u svemu potpuno podredili pravilu sv. Benedikta. Već se prijavilo više od stotinu novih kandidata koji žele da prođu kroz školu ovakvog redovničkog staža.

Trgovina robljem (The Slave Trade) je nova knjiga Mr John O Callighan-a. Pisac je engleski trgovac iz Istočne Afrike. Opisuje što je video i doživeo, pa i čuo od neposrednih svedoka. Činjenica je da još uvek postoji u Arabiji, u Rijadu, trgovina belim i crnim robljem. Roblje se dovozi karavanskim putem preko Kartuma i Port-Sudana na Crvenom moru. Pisac traži od UNO da se pozabavi tim pitanjem i skine tu sramotu sa zemlje.

Istorija. Poljski kardinal Višinski je govorio o narodnoj prošlosti. Bili su istorijski trenuci kada nije bilo parlamenta ni vlade ni ministara, ali je bilo svećenika koji su zajedno s narodom trpeli i izdržali. Nije dobro ako se istorijske činjenice potpuno zaborave.

Američko Biblijsko društvo u Nju Jorku skupilo je najpotpuniju kolekciju Svetog pisma na svetu. Zbirka ima 21 803 sveska Svetog pisma na 1083 jezika i dialekta.

Australija. Nadbiskup Beović iz Adelaide je izjavio da se mora pitanje socijalne pomoći katoličkim školama podići iznad sektaške svađe te da treba o tome raspravljati kako stvar zaslužuje. Australijska socijalna služba bi se vrlo lako dala proširiti na odgojno područje. Tamo prima svaki bolesnik državnu pomoć, bez obzira kakvu bolnicu on izabere; na isti su način zbrinuti stari ljudi. Ne protestni mitinzi, nego osobno objašnjavanje je put da se trezveno utiče na javno mišljenje.

Tanganjika. Protiv odluke vlade da se svećenici oporezuju digao se vođ opozicije Zuberi Mtemvu rečima »Zašto svećenike oporezivati, kad je jasno da oni donose zemlji mnoge usluge i napredak, možda mnogo više nego oni koji primaju platu«? On je tražio da se njima dade državno osiguranje, verska sloboda i oslobođenje od poreza. Mtemvu je bio ranije vođ Afričke nacionalne unije, dok je sada predsednik Afričkog nacionalnog kongresa.

Kako se rodila ideja koncila? Papa je svojim posetiocima iz Venecije kazao kako se rodila misao za drugi vatikanski koncil. Razgovarao je s kardinalom Tardinijem o uznemirujućem stanju na svetu i razmišljao što bi mogla Crkva pružiti svetu kao primer. Iznenada mu je došla misao na koncil. Tardini ju je odmah prihvatio.

Berlinski senat je izglasao oko 500 miliona din. za izgradnju katoličkih, a oko 1000 miliona za izgradnju protestantskih crkava.

Vietnamski ambasador u Londonu Lujen Nho Dinh ima 12 dece, 11 devojčica i jednog dečaka. Kad mu se rodilo 12. dete, došao je u njegovu kuću ap. delegat nadbiskup O'Hara i obavio obred krštenja.

Papine nakane za mesec juli 1962. 1) Da bi se svi članovi budućeg Crkvenog sabora napunili Božjim svetlom. 2) Da bi se u Misijama na doličan i plodonosan način širila religiozna umetnost i književnost.

Z. A. Pitanje: Ako su biskupi pravi naslednici apostola, zašto oni nemaju vlast lečiti bolesnike kao apostoli? Odgovor: Biskupi nasleđuju redovnu apostolsku službu, a nikako posebne povlastice koje su imali apostoli. Te povlastice su: apostoli su suosnivači Crkve; oni su imali učiteljsku i upravnu vlast nad čitavim svetom; imali dar nepogrešivosti; primali još nove objave Božje; imali su izvanredne darove Duha Svetoga da su mogli činiti čudesa. Tih povlastica biskupi nemaju. Biskupi su dakle naslednici apostola, a ne apostoli; stubovi, a ne osnivači Crkve.

A. Z. Pitanje: Bl. Devica Marija nije imala istočnog greha. Kako to kad se ona prirodno rodila od Adama kao i mi? Odgovor: Po samom zakonu BDM bi morala imati istočni greh; što ga nije imala, to je bila povlastica koju joj je Bog dao obzirom na njezinu buduću čast Majke Božje i obzirom na zasluge Isusove. To je nepogrešiva nauka Crkve.

K. E. Odgovor: Ne poznajem prilika u kojima živite. Ni u kom slučaju nemojte pod starije dane ostavljati muža, iako Vam nije veran. Kako ćete živeti? Život je borba; izdržite, molite se i trpite. Bog će Vam pomoći.

K. Č. Pitanje: Znam da bi mi bila sveta ispoved potrebna, ali nemam potrebnog raspoloženja. Što da činim? Odgovor: U životu mora imati odlučujuću ulogu verom prosvetljen razum i volja, srce ima podređenu ulogu. Činovnika vodi na radno mesto rano ujutro po rđavom vremenu svest dužnosti, čvrsta volja. Postupajte tako i Vi. Pomolite se lepo da upoznate stanje svoje duše, razmislite kako veliko zlo je greh: njega nužno sledi kazna Božja, Bogu nanosi uvredu. Onda osudite taj greh, čvrsto odlučite da ćete ga se kloniti, te stupite u ispovedaonicu. Dovoljno ste spremni. Tu ne treba suza ni osetljive žalosti, nego je dovoljan čin razuma i volje. Ne smete čekati da dođe raspoloženje, nego voljom stvorite potrebno raspoloženje.

Č. K. Odgovor: Velika je Božja dobrota želja za verskom naukom. Koliki katolički mladići i devojke takve želje nemaju. Predaju se omami ovog sveta, dok im duša gladuje. Držim da ćete naći potrebnu versku literaturu pa i osobni dodir sa svećenikom, što je bitno potrebno za verski život.

M. T. Odgovor: Čestitam Vam što ste se nakon 9 godina oslobodili grešne veze. Međutim, devetogodišnji život u preljubi, ostavio je tragova. Svakodnevne nevolje primite kao pokoru, po savetu ispovednika možete si naložiti još kakva dela zadovoljštine. Pomislite kako ćete se izmiriti sa žrtvom Vašeg greha, onom ostavljenom ženom.

P. G. Pitanje: Da li je za sretan brak potrebno prethodno iskustvo? Odgovor: Bog zabranjuje svako udovoljavanje polnom nagonu izvan valjanog braka. Obostrana čistoća pre venčanja moguća je, a ujedno najsigurnije sredstvo da bude takav brak sretan. Moderni se brakovi zato tako često razbiju jer se uzimaju na prećac. Pre nego se čovek veže za čitav život, treba dobro razmisliti, posavetovati se s roditeljima, starijim pametnim ljudima; ako postoje razmimoilaženja u verskim stvarima, treba se blagovremeno propitati o stvari kod mesnog župnika.

F. K. Pitanje: Prema vestima koje »Blagovest« objavljuje moguće je razabrati da katolička Crkva svuda na svetu nastoji držati svoje škole. Kakvi razlozi vode Crkvu da joj je toliko stalo do vlastitih škola? Odgovor: Drago mi je što tako vredno pratite naš skromni mesečnik te da ste tako dobro uočili taj problem. Crkva je primila od svog božanskog Osnivača tešku dužnost da vodi svoje vernike u nebo. Da bi vernici mogli postići taj cilj, moraju biti verski dobro poučeni te već od mladih nogu katolički odgojeni, kako bi mogli onda čitav život savesno ispunjavati svoje kršćanske dužnosti. Crkva smatra da su stoga potrebne katoličke verske škole. Crkveni zakonik opširno govori o katoličkim školama i o dužnostima roditelja da katolički odgoje svoju decu. Uspesi u katoličkim školama su redovito bolji nego u državnim. Katoličke škole čine ogromnu uslugu državi, pošto joj spremaju građane koji će biti savesni i radini.

K. F. Pitanje: Zar nije nauka općečovečanska? Matematika, hemija, fizika, atomska fizika, astronautika nemaju na sebi ništa rasnog, nacionalnog, političkog, verskog. Zar nije, dakle svejedno u kakvoj školi katolički mladić i devojka prima znanje o tim stvarima? Odgovor: Prirodno je da je nauka stvarno općečovečanska, ali nastavnici koji tu nauku predaju omladini su sasvim konkretni ljudi, koji žive i rade u tačno određeno doba, pripadaju tom narodu, toj državi, zastupaju određene verske nazore. Nastavnik može do neke mere sakriti pred đacima svoje mišljenje o stvarima koje ne dodiruju bitno njegov predmet, ali obično uticaj učitelja prelazi krug njegova predmeta; on je i odgojitelj svojih đaka. Zar nije, dakle, razumljiv stav katoličke Crkve?

T. L. Pitanje: Zašto se katolička Crkva tako kritički odnosi prema modernim naprednim strujanjima i time gubi uticaj nad ljudima, napose nad omladinom, koju privlači novo, napredno, moderno? Odgovor: Kad bi bilo novo, moderno i napredno istovetno sa istinitim, dobrim i lepim, onda bi katolička Crkva bila prva koja bi se bo-

rila za te ideale. Istina je dao je katolička Crkva konservativna pošto njen božanski elemenat ostaje uvek isti: njena verska nauka, moralni propisi, sredstva milosti, hijerarhijski ustav Crkve. U Crkvi ima i ljudskog elementa, pa se stoga nastoji prilagoditi potrebama vremena i zemlje gde živi. Upravo to se želi postići novim koncilom koji počinje ove jeseni.

G. K. Pitanje: Zar nije greh rađati decu, a ne obezbediti joj mogućnost života? Na svetu se stanovništvo brže množi nego što se diže njegova ishrana. Zašto se onda Crkva tako nemilosrdno protivi ograničavanju poroda? Odgovor: Nije tačna Vaša postavka da se čovečanstvo općenito brže množi nego što napreduje proizvodnja prehranbenih sredstava. U SAD se stanovništvo brzo množi, ali su farmeri morali ostaviti 12% njiva neobrađenih, jer nemaju kuda s viškovima hrane. U zapadnoj Evropi se stanovništvo godišnje množi za 1,6%, a poljoprivreda napreduje za 4%. Kad bi Indija tako obrađivala svoja pirinčana polja kako se obrađuju u Japanu, Indija bi mogla prehraniti svoje stanovništvo, i kad bi ga imala 4 puta toliko kao danas. Stručnjaci su dokazali da je premala napučenost povezana sa primitivnim načinom obrađivanja zemlje uzrok bedi, dok velika napučenost diže životni standard stanovništva. Maloj Holandiji, gde dolazi 340 stanovnika na 1 km², nedostaje radne snage, a i Zapadnoj Nemačkoj, iako je posle rata apsorbirala preko 12 miliona izbeglica dok ima u slabo napučenoj Španiji višak radne snage. Zemlja je dovoljno bogata da prehrani i 100 milijardi ljudi, a ne samo 3 milijarde, koliko ih ima danas. Ograničavanjem poroda zadržava se zemlja na nižem privrednom i kulturnom stepenu. Ali za katolika je bitno da je ograničavanje poroda, koje se vrši tako da se bračnom činu oduzima prirodna moć, težak prestupak Božjeg zakona. Crkva koja čuva moralni zakon, pokazuje time majčinsku brigu za duhovno i za vremenito dobro svojih vernika.

VJENČIĆ SV. JOSIPA. Cena brošurici od 68 stranica 80 din. Naručuje se: Biskupski Ordinarijat, Hvar. Naručilac više od 10 komada dobija 10% popusta.

KLASJE S BOŽJIH NJIVA od Mirka Validžića. Knjiga je štampana knjigotiskom, strana 214, cena 850 din. Narudžbe i uplate slati na adresu: Hermina Fintić, Zagreb I, Trg Kralja Tomislava 21.

»POSEBNI UVOD U STARI ZAVJET« od dr O. Jerka Bakotina. Cena 500 din. (za bogoslove 450). Narudžbe slati: Samostan sv. Frane, Zadar.

ČEMU NEMIRI

Čemu nemiri kad je život velik
i teče u more vječnosti?
Čemu nemiri radi teškog puta, uvreda i rana?
Sve je to svejedno,
rijeka dalje teče put sunčanog kraja.
Kako je lijepo ići nekamo!
A oni, koji ne znaju da idu,
lutaju zemljom propadajući u blatu,
udarajući o kamenje.
Rijeke koje teku prema Moru
ne zapinju na kamenju i šašu
i ne razlijevaju se.
Putuju prema Moru šumeći pjesmu nade.

ŽIVO VRELO

Gospodine, na Tvojim vrhuncima šumi živo vrelo žednome mojem srcu.
Kada tražim u svijetu pravednost i smirenje, pelin primiču mojim usnama.
Kada zazivljem veličinu dobrote, vode me na mutne izvore, što opijaju opsjenom.
Kada iznemognem, naginjem se nad virovima, gdje se kovitlaju naše pomahnitale strasti.
Na daleku putu mnogih godina, čitava života, otrovna se pijanstva zamijenjuju s bolnom pustoši.
Živo vrelo žednome mojem srcu samo je na Tvojim vrhuncima, Gospodine.

MAJKA, BLAŽENA U VIJEKE

Marijo sveta, tebi se raduju anđeli i sveti, jer je Svesilni vječnim sjajem blagoslovio tebe, Kraljice svijeta.
I mi, tvoja djeca pod križem Žrtve, pozdravljamo te, jer je Gospodin s tobom i tvoje je srce hram ljubavi.
Molimo se tebi, blažena u vijeke, neka izvor milosti živi svakoj duši koja traži uskrsnuće. Neka naš križ bude obasjan obećanjem Pravednoga, koji nagrađuje i poslenike kasnoga sata. Neka naše rane previje Njegova dobrota.
Kraljice naša, zaštiti naše domove, gdje naša hvala spominje Spasitelja i tebe, Majko presveta. Blagoslovi naše prošnje i naša djela — naše težnje i mučne uspone.
Daruj nam veličinu poniznosti, mudrost tišine, hrabrost odricanja. Pokaži nam smisao trpljenja, širinu ljubavi, dubine vjerovanja.
I primi nas, Majko, u kraljevstvo svoje, u kraljevstvo Božje, gdje se glad srca smiruje anđeoskim kruhom, gdje se objavljuje početak i vječnost — Bog živih i spasenih.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-11-70/1-4-1378. »Srboštampa Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

GOD. XXXI BROJ 8 BEOGRAD, AVGUST 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Rafael Santi: PREOBRAŽENJE KRISTOVO

15. avgusta slavimo Veliku Gospu. To je najstariji Marijin blagdan, iako je tek 1. novembra 1950. papa Pijo XII svečano proglasio versku istinu Marijinog uznesenja. To je rečit primer da se svečanim proglašenjem dogme ne stvara nova istina, nego se samo svečano proglašuje ono što se nalazi u izvorima Božje objave.

U besmrtnom, preobraženom telu

Na Veliku Gospu proslavljamo Blaženu Devicu, kako ju je Bog uskoro iza njene smrti probudio na besmrtan preduhovljeni život te je dušom i telom uzneo na nebo, gde je bila krunisana za Kraljicu neba i zemlje. Na današnji dan je sveta Bogorodica postigla potpuno udovoljenje svih svojih želja. Pošto je Blažena Gospa na zemlji dušom i telom najsavršenije sarađivala s Bogom, bilo da je molila, radila ili trpela, zato sada na nebu dušom i telom uživa večno blaženstvo te u sreći nadmašuje sve anđele i svece.

Dok je na sve ljude prešlo Adamovo prokletstvo s istočnim grehom i svim njegovim posledicama, jedino je Blažena Devica po posebnoj Božjoj povlastici bila očuvana istočnog greha i svake grešne požude. Ona ni jedan časak nije bila pod vlašću sotone. Stoga i sv. Ivan Damašćanin zaključuje: „Kako bi Ona mogla doći u podzemlje? Kako bi se moglo dogoditi, da raspadanje obuzme telo, u kojem je začet Život? »Gde sam ja, tamo će biti i sluga moj«, rekao je Krist, Istina i Život. Ne vrede li te reči pre svega za Njegovu Majku?« Tako veliki istočni teolog utemeljuje potrebu Marijinog telesnog uznesenja na nebo.

U drugačijem se položaju nalazimo mi ostala Adamova deca. Nad nama ne leži samo prokletstvo Adamovog greha i Božja kazna, izrečena nad našim praocem: »Jer si prah i u prah se vraćaš« (1 Mojs 3, 19), nego i osobni gresi u koje danomice padamo. Mi svi smo više manje nedostojni i nesolidni sluge Božji. Za nas će stoga biti dovoljno rano da na sudnji dan uskrsnu naša tela, tada kada će biti uništena najjača prirodna snaga — smrt.

Kroz ovaj zemaljski život i kao katolici putujemo u večnost kroz mnoga iskušenja uz svetlo koje nam daje vera. Ali slavno uznesenje naše nebeske Majke učvršćuje nas u kršćanskoj nadi da će i za nas proći dan iskušenja i telesne smrti te da će se i nad nama objaviti slava koju svako stvorenje žudno očekuje. (Prim. Rimlj. 8, 18, 19).

Marijin put u nebo

Slavno Marijino uznesenje na nebo pokazuje na put kojim i mi, njezina deca, treba da hodamo da stignemo u nebo.

Marijina je bezgrešnost bila razlog njenog povlaštenog, prevremenog uznesenja. Marija je živela na zemlji, hodala po njoj, služila se zemaljskim stvarima, ali njezino srce nije nikada neuredno težilo k zemaljskim stvarima. Dušom i srcem Marija bila je uvek u Bogu. Važna pouka za nas! Nasledovati moramo Blaženu Gospu, da se sve više i više oslobađamo neurednih sklonosti kojima prianjamo za zemaljska dobra. Ona su nam samo sredstvo, a ne cilj, na putu prema Bogu. Nijedna osoba, nijedna stvar ne sme biti uzrokom ili povodom da se sukobimo s Bogom, da gazimo njegove zapovedi. Ne smeju stvari vladati nama, nego mi moramo gospodariti svim stvarima oko nas.

Blažena je Gospa već na zemlji sva smirena težila za Bogom. Njezina jedina radost bila je vršiti njegovu svetu volju. Ne zemlja nego Bog ju je privlačio. Mi se moramo, međutim, tek oslobađati okova zemlje u koje nas je okovala naša grešna priroda. Moramo se silom truditi, penjati se prema nebeskim stvarima kao planinar koji se penje na visoku planinu. Duh Sveti, koji sa posvetnom milošću stanuje u našoj duši, pobuđuje i jača u nama želje za nebeskim stvarima, da tražimo ono što je gore, gde sedi Krist s desne strane Božje. (Prim. Kol 3, 2).

Napose nas na takve misli navodi molitva kolekte misnog obrasca na Veliku Gospu: »Svemogući, večni Bože, koji si bezgrešnu Devicu Mariju, Majku svoga Sina, telom i dušom uzneo u nebesku slavu, podaj, molimo, da težeći uvek k nebu, zaslužimo biti deonici Njezine slave.«

U tome će nas naročito pomoći nežna detinja ljubav prema našoj nebeskoj Majci. Divan nam primer u tome daje sv. Stanislav Kostka. Mogli bismo kazati da se taj svetac gotovo rodio sa žarkom jakom ljubavi prema Blaženoj Devici. Od detinjskog doba pa sve do smrti nebeska Gospa je bila prava njegova majka. Na nju je mislio, njoj se preporučivao, kod nje tražio savet i utehu, njoj prinosio duhovno cveće dobrih dela i žrtvica, u nju se ugledavao te sledio njezine kreposti. Već njegovo geslo: »Ad maiora natus — za uzvišenije stvari sam se rodio« rečito govori, da se junački oslobađao svih zemaljskih veza te težio za nebeskim stvarima. Tako je zaslužio da se, zreo za nebo, ujutro Velike Gospe 1568. godine preselio iz suzne doline k svojoj dragoj Majci u nebo.

Kraljice, na nebo uznesena, moli za nas!

sluge Božjeg Antuna Martina Slomšeka

24. septembra navršava se 100 godina kako je umro u Mariboru lavantski biskup Antun Martin Slomšek. Sto godina je dugo doba! Obično visoka trava preraste grobove, jedva se još ko seća čoveka koji je živeo i delovao pre 100 godina. Redovito je njegova uspomena otišla u zaborav, a svakodnevni život zuji preko svega što je bilo vezano uz njegovo ime.

Taj zakon zaborava ne važi za Božjeg slugu Antuna Martina Slomšeka. Njegova upomena još živi. Nasledstvo, koje je ostavio, tako je bogato, da ga njegov glavni naslednik — slovenački narod — još danas uživa, a od toga blaga primaju i drugi slovenski narodi pa i cela katolička Crkva. Dostojno i pravedno je da prigodom 100-godišnjice njegove smrti bacimo letimičan pogled na tog svetačkog biskupa i njegovo nasledstvo.

Njegov životni put

Slomšek se rodio 26. novembra 1800. u Ponikvi kraj Celja. Krstili su ga na ime Antun, krizman je bio na Martina, a kasnije je kao biskup uzeo još krizmeno ime. Prva dobrota koju mu je iskazao Bog, bili su dobri roditelji, brižni otac i pobožna majka. Drugi Božji dar bio je dobri odgojitelj svećenik Jakov Prašnikar, koji je dečaka uvodio u crkvene obrede, po majčinoj smrti brinuo se za nj u srednjim školama, a po očevoj smrti primio ga kao brižni otac u svoj župni dvor te mu pripremio svečanost mlade mise. Prašnikar je upoznao da Slomšek ima velike prirodne darove i plemenito te pobožno srce. Stoga je u mladomisničkoj propovedi godine 1824. — mogli bismo kazati gotovo proročki — izgovorio sledeće reči: »Ti ćeš biti svetlo, koje će svetliti čitavom svetu«.

Slomšek je postao svetlo svome puku kao kapelan u Bizeljskom i u Novoj Crkvi (1825—1829), svojim bogoslovima kao duhovnik u Celovcu (1829—1838). svojim župljanima kao nadžupnik u Vuzenici (1838—1845), a napose svim vernicima kao lavantski biskup (1846—1862). Kad je počeo 1926. godine biskupijski informativni proces da se Slomšek proglasi blaženim, počela se ispunjavati Prašnikareva reč: Ti ćeš biti svetlo koje će svetliti čitavom svetu!

Njegova ličnost

Slomšek je po majci bio blage naravi, po ocu brižan, po odgojitelju odlučan. Napredovao je u mudrosti i verno sarađivao s milošću Božjom, pa se tako penjao sve više i više u kršćanskom savršenstvu. Niko nije ništa posebna primetio na njegovom spoljašnjem životu. Među ljudima je bio uvek ljubazan, a i ozbiljan, dostojanstven tako kod oltara, na poslu, kod kuće. Kao biskup zadržao je svoje kapelansko pokućstvo, u kome je prvo mesto zauzimalo klecalo, a za krevet služila mu je slamnjača koju je do poslednje bolesti sam spremao. U svakom pogledu bio je vrlo skroman, u odevanju i u hrani. Bogat je bio za svakoga koji je bio potreban njegove pomoći, napose razne crkvene ustanove.

Siromahe je ljubio tako da im je prigodom pučkih misija držao posebne propovedi, priređivao za njih zajedničku ispoved i pričest, pa ih onda pozivao za sto i darivao.

Bio je ponizan ne samo izvana nego je bio svestan: »da neplodan je rad bez blagoslova s neba«. Stoga je sve svoje uspehe pripisivao Bogu i Marijinom zagovoru. Znao je da mora čovek učiniti sve što može, pa je bio neumoran u radu. U propovedi na njegovoj sahrani kazao je govornik da Slomšeka nije nikada niko našao bez posla; pa i kada se nalazio na kratkoj šetnji, on bi putem zapisivao misli koje bi kasnije upotrebio u dušobrižničkom radu.

Po uzoru na sv. Franju Saleškog postao je svetački blag. Njegovo se telo podvrgavalo duši, a duša Bogu, ne iz straha, nego iz savršene ljubavi. Iz takvog života izgradila se svetačka ličnost. Iz delovanja takove ličnosti stvaralo se veliko nasledstvo koje je ostalo i iza njegove smrti.

Nasledstvo njegovoj biskupiji

U redosledu lavantskih biskupa nema ni jednoga koji bi toliko učinio za razvoj biskupije kao Slomšek, napose s premeštanjem biskupijskog sedišta iz Št. Andraža (u Koruškoj) u Maribor. To razgraničenje su pokušali već 60 godina ranije, ali ga niko nije izvršio. To delo nije imalo samo veliko narodno značenje, nego je vrlo mnogo koristilo i religioznom napretku, da je slovenački narod u bivšoj Štajerskoj ostao veran katoličkoj Crkvi. Pod pritiskom nasilne germanizacije već se utvrdilo, da onaj koji se odreče svoje narodne pripadnosti, redovito vrlo brzo zataji i svoje versko ubeđenje.

Biskup Slomšek je napose mnogo učinio za svećenike. U Celju je osnovao malo semenište za svećenički naraštaj, a posle premeštaja biskupijskog sedišta u Maribor i tamo. Koliko je Slomšek žrtvovao za svećenički podmladak, dokazuje njegova odluka da je njegova kuhinja na raspolaganje malom semeništu, samo da bi ono moglo početi radom.

U Mariboru je osnovao i bogoslovno semenište. Tokom 600 godina svoga rada lavantska biskupija nikada nije imala svoje vlastito bogoslovno semenište. Njeni bogoslovi učili su u Gracu, u Ljubljani, a od 1812. u Celovcu. Za svećenike je uvodio godišnje duhovne vežbe, sam držao razmatranja i podmirivao sve troškove. Propisao je i redovne dekanske korone te tako usavršavao svećenike za uspešniji pastirski rad.

Za verni narod uveo je pučke misije koje su donele verski preporod. Za svaki obiteljski stalež: za očeve, majke, mladiće i devojke osnivao je Marijanske kongregacije, davao im preko štampe i žive reči takove staleške pouke, da ih narod i posle 100 godina nije zaboravio. Ponovo i ponovo narod obnavlja njegovu uspomenu rečima: »Ovako je kazao Slomšek!«

Slovenačkom narodu

U Slomšekovo vreme nije bila laka stvar štititi prava malog naroda, na koga se sručio talas germanizacije. Ali Slomšek je kao pravedan čovek neustrašivo tražio ista prava za svoj maleni narod, kakva su imali veliki narodi. Znao je da će i mali narod izdržati svaki pritisak, ukoliko ljubi svoj materinski jezik i ostaje nepokolebivo odan svetoj veri. Zato je neprekidno ponavljao svome narodu: »Neka vam bude sveta vera svetlo, a materinski jezik ključ do jedino ispravne narodne naobrazbe«. Ljubav prema materinskom jeziku pokazivao je delima: brinuo se da su ga i drugi uzljubili, učili i gajili; izdavao je knjige, osnivao redovne i nedeljne škole. Stoga Slomšek opravdano nosi nadimak: »Veliki učitelj slovenačkog naroda.

Drugim Slovenima

Sveta braća Ćiril i Metod svakako su poznati svim Slovenima. Kršćanska vera i slovenska književnost velika su tekovina svete braće. Slomšek je već kao bogoslov na vlastitu pobudu preuzeo zadatak da vodi svoje drugove u duhu svete braće Ćirila i Metoda. Kada je imenovan duhovnikom u bogosloviji, to je delo još uspešnije nastavio. Kad je bio 5. jula 1846. — upravo na blagdan sv. Ćirila i Metoda, posvećen za biskupa, javno je bila u salcburškoj katedrali izrečena pozdravna reč da novi biskup stupa među svoj narod kao naslednik sv. Ćirila i Metoda. To je Slomšek i bio, ne samo za Slovence nego i za ostale Slovene, što najbolje dokazuje pismo koje je on 30. novembra 1851. pisao u Rim svetom Ocu:

»Kojem katoliku se ne steže srce od žalosti zbog nesrećnog raskola među narodima, napose slovenske krvi, koje su u 9. veku sveta braća Ćiril i Metod pozivali k jedinstvu vere i vodili Majci Crkvi. Kad sam razmišljao o položaju odvojene braće i želeo da nešto učinim za njihovo sjedinjenje sa svetom katoličkom Crkvom, ja i moji svećenici nemamo drugo do molitve i suza. Stoga sam odlučio da osnujem bratovštinu sv. Ćirila i Metoda. Ta Slomšekova ustanova razrasla se u jako drvo koje se prostiralo preko Evrope u ostale delove sveta te postalo koren iz kojeg je izniklo Apostolovo sv. Ćirila i Metoda. Ono još danas radi širom katoličkog sveta.

Ćitavoj katoličkoj Crkvi

Sve što pripada deci, pripada jednako i majci. Stoga ima sveta Majka, Katolička Crkva, udela u svemu što je Slomšek poklonio lavantskoj biskupiji i slovenačkom narodu, a napose velik udeo ima Crkva preko

Sveto Pismo vrlo često daje Bogu naslov »Kralj«. Bit će, dakle, korisno, ako pobliže ispitamo značenje tog naslova i kako kraljevsko dostojanstvo svestrano pripada Bogu.

Već u prvim rečima Geneze Bog nam se prikazuje u veličanstvenoj pojavi Stvoritelja. »U početku stvori Bog nebo i zemlju« (Gen. 1, 1). A tada, kod nastajanja raznih bića i kod uređivanja svijeta, stalno se ponavljaju riječi: »I reče Bog... I tako se dogodi«! U toj prvoj stranici Svetog Pisma izražena je temeljna istina, da je cijeli svijet od Boga. On je sve »stvorio«. Znamo da izraz »stvoriti« znači proizvesti ni iz čega. Bog je, dakle, početak cijeloga svijeta i svega što se na svijetu nalazi. Čim smo dobro shvatili taj pojam, mora nam zasjati sva veličina Boga Stvoritelja. Dovoljno je da On nešto hoće i Njegova se volja odmah ostvaruje. To može samo Bog.

Iz činjenice da je Bog sve stvorio, proizlazi i druga istina, da je Bog vrhovni Gospodar onoga što je stvorio. On je Vladar i apsolutni Kralj svijeta i svih stvorova. Već je poganski mudrac Aristotel shvatio tu istinu, kad je napisao: »Prvi uzrok kraljuje nad svim stvarima« (S. theol. I. 3, 8). Sam pojam, dakle, o stvaranju i Stvoritelju, nužno uključuje i pojam Boga—Kralja.

Ali, sam pojam »kralj« izražava još mnogo toga, što će biti dobro razjasniti i iz razloga, što je Bog stvorio čovjeka na svoju sliku i priliku. Prema tome, budemo li dobro shvatili Božje kraljevsko dostojanstvo, shvatit ćemo i dostojanstvo čovječje osobe.

Isus, zlobno upitan od farizeja, da li je slobodno davati caru porez, odgovara: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje« (Mat. 22, 21). Bog i car, odnosno kralj, to su u hijerarhiji dostojanstva dva najviša vrhunca. Najviše što čovjek može postići na zemlji, jest da postane kralj.

Kralj — mudar, dobar, moćan

Pojam »kralj« nije samo pojam najviše časti i vlasti, nego je izraz i najveće naravne savršenosti. Kad govorimo o izrazu »kralj«, dakako da se ne osvrćemo na historijske pojave raznih kraljeva, koji su često okaljali svoje dostojanstvo raznim slabostima i zločinima. Isto tako nije nam stalo do samog izraza »kralj«, jer se taj pojam često izražava i drugim riječima, na pr. car, suveren, gospodin, predsjednik. U našem izlaganju, dakle, imamo pred očima onu osobu, koja u državi ima najvišu čast i koja predstavlja najvišu vlast, bez obzira na naslov, kojim se ta osoba označuje.

Rekli smo, da pojam »kralj« izražava najveću naravnu savršenost. Odraz je te savršenosti trostruka odlika, koja treba resiti kra-

---

bratovštine sv. Ćirila i Metoda. To potvrđuje i pismo pape Pija XII od 4. aprila 1951. godine, koje je papa poslao prigodom 100-godišnjice pomenute bratovštine kardinalu Tiseranu. U njemu papa kaže da vruće želi da molitve te bratovštine budu uslišane te da se odeljena braća uskoro sjedine s katoličkom Crkvom. Slomšekova misao, položena kao seme u jednostavnu molitvenu bratovštinu, postala je u naše vreme predmet mnogih razgovora i priprava da se privede ostvarenju, napose u vezi s drugim vatikanskim saborom.

Slomšekova pisana ostavština

Pravo je čudo kako je Božja Providnost čuvala Slomšekovu ostavštinu, bilo tiskanu bilo rukopisnu. Posle 100 godina očuvane su gotovo sve knjige, što ih je dao tiskati, a očuvane su u rukopisu njegove propovedi, meditacije, staleški govori, misijske propovedi, pastirska pisma, njegova privatna korespondencija, dnevnici, blagajnički zapisnici; pesme, od njegovih đačkih dana sve do kraja života. Biskupijska je komisija već pred drugi svetski rat sve to skupila. Kad je izbio rat, sve su te knjige i rukopisi kao i zapisnici biskupijske komisije na brzinu smešteni u drvene sanduke, kako bi ih nekamo odvezli i sakrili pred nacistima koji su uništavali sve što je bilo slovenačko. Ali te sanduke nije bilo više moguće skloniti. Ostali su na hodniku u kući mariborskog kaptola, a svećenike su oterali prema jugu. Svi su se plašili da će biti sva ta skupocena ostavština uništena. Međutim, kad su se posle četiri godine izbeglice vratili kući, sanduci su stajali na istom mestu. Niko ih nije ni drinuo, iako poklopci nisu bili ni zakivani. Sada ima biskupijska komisija sve Slomšekove spise, bilo tiskane bilo rukopisne, spremljene da ih šalje u Rim na ispitivanje.

Budimo stražari Slomšekovog nasledstva

Nedostojno je, ako naslednici zaborave na onoga koji im je ostavio veliko nasledstvo. Još je nedostojnije, ako se takovo nasledstvo, teškom mukom stečeno, proigra. Ni slovenački narod, ni katolička Crkva nisu zaboravili na Slomšeka, iako je izrazio želju: »Mene zaboravite, ali nemojte zaboraviti mo je opomene!«

Katoličkim se Slovencima pridružuju i ostali katolici u našoj domovini i širom sveta te ujedinjuju svoje molitve za beatifikaciju Božjeg sluge Antuna Martina Slomšeka, kako bi njegov duh obogatio čitav katolički svet.

lja: mudrost, moć i dobrota. Kralj, naime, treba vladati nad podanicima tako, da im pribavi ovozemno blagostanje, mir i sigurnost. Kraljeva se mudrost iskazuje u zakonima, po kojima se ima odvijati život podanika. Mudri su zakoni izvor dobre uprave i pravednog sudstva. Svi zakoni imaju za cilj blagostanje, red i mir u državi. Kad bi se kraljevi zakoni protivili tom cilju, država bi nužno propala.

U mudrom upravljanju državom dolazi do izraza i druga kraljeva odlika, dobrota. Ta se dobrota pokazuje najprije u tome, što vladaru mora na prvom mjestu biti pred očima svestrano dobro podanika nad kojima vlada. Vladar i otac imaju mnogo zajedničkog. A prava se dobrota temelji na pravdi, tj. na načelu, da su svi podanici jednaki pred zakonom i stoga dobrima pripada pohvala i nagrada, a zločincima kazna. Ako neka iznimka može postojati, tada se ta iznimka odnosi na veću brigu, koju treba posvetiti siromasima, bolesnicima i žalosnima. Takvim dobrim zakonima država će napredovati.

Osim mudrosti i dobrote kralja ili suverena treba resiti i treća odlika, a to je njegova moć. Nemoguće je zamisliti vladara, koji ne bi imao sredstva, kojima će provađati svoje zakone i braniti svoje podanike od nutarnjih i vanjskih neprijatelja. Što su ta sredstva jača, to su mir, red i sigurnost čvršći. A u miru, redu i sigurnosti podanici će napredovati i postići ovozemno blagostanje. Mudrost, dobrota i moć, to su odlike, koje trebaju resiti vladara. To je pravi ideal kralja.

U Bogu tri kraljevske odlike

U pojmu »kralj«, dakle, sadržana je najviša naravna savršenost. Taj pojam sveti pisci često pripisuju samom Bogu. Stoga ćemo ispitati, kako i u samom Bogu dolaze do izraza ove tri odlike: mudrost, moć i dobrota. Ako u Bogu gledamo Njegov intimni život, tada pripisujemo Ocu moć, Sinu mudrost, dobrotu ili ljubav Duhu Svetomu. Ocu pripada moć, jer je On počelo Presvetog Trojstva, Sinu pripada mudrost, jer je on Vječna Riječ Oca, a Duhu Svetomu pripada dobrota, jer je On ljubav, koja povezuje Oca i Sina. To je intimni život Presvetog Trojstva, jednoga Boga u tri Osobe. Međutim, ako gledamo Božje djelovanje, koje se ispoljava izvan samog Boga, tada imamo, prema svetom Tomi, ovo načelo: Otac djeluje po Sinu u Duhu Svetomu. Zato sv. Pavao piše: »jer je od Njega i po Njemu i u Njemu sve« (Rimlj 11, 36): sve je »od Njega«, tj. od Boga Oca, koji je prvo počelo i uzrok svega; sve je »po Njemu«, tj. po Sinu, »jer sve je po Njemu postalo, i bez Njega ništa nije postalo, što je postalo« (Iv 1, 3); sve je «u Njemu«, tj. u Duhu Svetomu, jer je On osobna dobrota i ljubav Božja, koja povezuje Oca i Sina u jedno jedinstvo i sve privlači k Bogu. Stoga pripisujemo Bogu Ocu stvaranje svijeta (moć); Sinu, po kojemu je sve stvoreno, mudrost, a Duhu Svetomu, po kojemu sve ima za konačni cilj Boga, dobrotu i ljubav.

I u Bogu, dakle, odražavaju se u najsavršenijem obliku one tri odlike, koje tražimo u zemaljskom kralju: moć, mudrost i dobrota. U harmoničnom djelovanju moći, mudrosti i dobrote gledamo savršeno i potpuno vladalačko dostojanstvo Božje, a u tom božanskom uzoru gledamo i ideal ovozemnog vladara.

Rekli smo, da sama činjenica, da je Bog Stvoritelj svijeta, uključuje i istinu o Njegovom kraljevstvu nad svijetom. Bog je doista Kralj svijeta. Njegovo je kraljevstvo apsolutno, Njegova mudrost sveznajuća, Njegova moć svemoguća, a Njegova dobrota i ljubav prema svijetu neograničena: neizmjerni ideal Kralja i Oca. Očito je, da Stvoritelj ima apsolutno kraljevsko pravo nad cijelim svijetom. Svijet je Njegovo djelo, a ničega nema, što ne bi bilo od Boga. On je sve proizveo ni iz čega i radi toga je Njegova vlast apsolutna.

Iz apsolutne kraljevske Božje vlasti možemo stvoriti dva zaključka, koja potvrđujemo izrekama Svetog Pisma. Prvo: nitko nema nikakve vlasti, ako je nije primio od Boga. Stoga Isus odgovara Pilatu: »Ne bi imao vlasti nikakve nada mnom, kad ti ne bi bilo dano odozgo« (Iv 19, 11). A sv. Pavao piše: »Svaka duša neka se pokorava višim vlastima, jer nema vlasti, da nije od Boga; a što su, od Boga su postavljene« (Rimlj 13, 1). Drugo: nitko nema prava činiti ili zapovijedati nešto, što Bog zabranjuje; nitko nema prava braniti ono, što Bog zapovijeda. Zbog toga Apostoli, dovedeni pred najvišu židovsku vlast, koja im je branila propovijedati nauku Isusa Krista, izjavljuju: »Više se treba pokoravati Bogu nego ljudima« (Dj. Ap. 5, 29). Ta su načela, uostalom, sadržana i u riječima Isusovim: »Dajte caru carevo, a Bogu Božje« (Mat. 22, 21), a nužno slijede iz činjenice, da je Bog »Kralj nad kraljevima i Gospodar nad gospodarima« (Otkr. 19, 16).

Potvrđeno navodima Svetog pisma

Bog, Stvoritelj i Kralj, neizmjerni je ideal kralja. Pogledajmo još kako sveti pisci opisuju kraljevske odlike Božje. Oni u Bogu gledaju ne samo neku ograničenu moć, nego samu svemogućnost. »Gospode, Svemogući, velik si i slavan u sili svojoj, i nitko te ne može svladati« (Jdt. 16, 16). A strpljivi Job, nakon što je nabrojio razna djela svemoći Božje, zaključuje: »Ali to su tek obrubi Njegova upravljanja, šapat je to samo, što čujemo o Njemu. I tko da razumije grom svemoći Njegove?« (Job 26, 14). U Bogu —

Oznaka je velikih umova i velikih duhova da uočuju potrebe i goruće probleme svoga vremena i odlučno pristupaju njihovom rješenju. Takav je upravo bio sv. Dominik, utemeljitelj Dominikanskog reda.

Dominik se rodio u Caleruegi u Španjolskoj oko god. 1170. Svoje najranije djetinjstvo proveo je u roditeljskoj kući. Oko 7 godine pošao je kod svog ujaka, nad-svećenika, da ga uputi u prve početke znanosti. Kod njega je ostao do 14 godine. Zatim je pošao u Palencu da tamo završi srednjoškolske nauke, tadašnji trivij i kvadrivij. Nakon ovih nauka četiri godine je studirao teologiju, postao svećenik i stupio među redovničke kanonike kaptola u Ozmi.

Zamisao o stvaranju novog reda rodila se 1203 god. prilikom jednog putovanja kroz Francusku. Dominik je te godine prateći svoga biskupa Diega de Acevedo ustanovio da je krivovjerska sekta Albižana poplavila skoro cijeli južni dio Francuske, i uvidio je da će ta opasnost ozbiljno ugroziti temelje kršćanske Evrope, ako se ne učini jedan temeljit obnovitveni zahvat u načinu apostolata. On je dugo razmišljao o osnivanju Reda kojemu bi glavni cilj bio propovijedanjem privoditi duše k Bogu.

Ova Dominikova zamisao bila je presmiona za ono doba. Treba naime znati da do tada nitko nije imao kanonsku misiju da propovijeda po čitavom svijetu. Koliko je ova Dominikova zamisao bila smiona svjedoči činjenica da se čak i veliki Papa Inocent III ustručavao potvrditi takav propovjednički Red. Ali potreba za takvim Redom u Crkvi koju je rastakao crv krivovjerstva bila je tako velika, da je nasljednik Inocenta III, Papa Honorije III službeno potvrdio Dominikov Red 22. prosinca 1216.

Dominik je umro u Bologni 6. kolovoza 1221. Papa Grgur IX proglasio ga je svetim 3. srpnja 1234. Njegov blagdan slavi se 4. kolovoza.

Cilj dominikanskog Reda je spas duša putem propovijedanja. Zato papa Honorije III u jednom pismu što ga je upravio Dominiku i njegovim drugovima naziva njihov Red »Ordo Praedicatorum« (Red Propovjednika). Ovaj naziv Red je usvojio i do danas zadržao, jer najbolje izražava njegov vlastiti cilj.

Dominikanci polažu tri redovnička zavjeta, obavezuju se na opsluživanje pravila sv. Augustina i svojih Konstitucija, koje inače ne vežu pod grijeh, zajednički recitiraju Časoslov u koru i žive u samostanima zajedničkim životom. Članom Reda postaje se polaganjem zavjeta. Zavjeti se polažu nakon godine kušnje koja se zove novicijat. Uvjeti za primanje u novicijat su ispravna namjera, zatim fizička, moralna i intelektualna sposobnost te završena srednja škola s velikom maturom za kandidate koji žele biti svećenici. Red prima i kandidate koji ne žele biti svećenici već samo »braća saradnici«.

Dominikanski Red je prvenstveno *klerički Red*, to jest njegovi članovi su većinom svećenici, jer je to neophodno potrebno za vršenje propovjedničkog apostolata. Stari monasi i redovnici nisu bili pretežno svećenici, a Dominik je već bio svećenik kad je zamislio svoj Red, pa je uočio moć svećeništva u apostolatu. Zato je i osnovao Red u kojem je sjedinio redovništvo i svećeništvo. U tome se baš i sastoji veličina i novost njegove zamisli.

Osim toga sv. Dominik je bio prvi od svih osnivača Redova koji je mjesto ručnog rada uveo u redovnički život intelektualni rad i studij smatrao bitnim dijelom redovničkog

---

Kralju nalazi se ne samo neka ograničena mudrost. Bog je sama mudrost, sveznajuća mudrost. Psalmista veliča mudrost Božju ovim riječima: »Kako je mnogo djela tvojih, Gospode, sva si mudro stvorio; puna je zemlja bogatstva tvojega« (Ps. 104, 24). Prorok Jeremija piše: »Bog je stvorio zemlju snagom svojom, on je utemeljio cijeli svijet mudrošću svojom, on je razastro nebo razumom svojim. Kad zaori glas njegov, zašute vode na nebu. On vodi oblake s krajeva zemlje, baca munje s daždem, izvodi vihor iz odaja njegovih« (Jer. 10, 12). A Sirah ovako počinje svoju knjigu: »Sva mudrost dolazi od Gospoda i kod njega je u vijeke... samo je jedan mudar i prekrasan: Gospod, koji sjedi na prijestolju svojemu« (Sir. 1, 1—8).

Ako su svemogućnost i sveznajuća mudrost vlastitosti Boga—Kralja, to je dobrota i ljubav njegova glavna vlastitost. Ta se dobrota usklađuje s pravednošću tako, da se granice između ljubavi i pravde ne daju odrediti. Bog je neizmjerno dobar, a uz to je i savršeno pravedan. U knjigama Novoga Zavjeta ljubav Božja sjaji nam u punoj svjetlosti tako, da sv. Ivan izjavljuje jednostavno: »Bog je ljubav«! (I. Iv. 4, 16). Sam Isus Krist kaže: »Jer Bog je tako ljubio svijet, da je predao svojega jedinorođenog Sina, da svaki, koji vjeruje u njega, ne pogine, nego ima život vječni« (Iv. 3, 16).

S punim pravom, dakle, sveti pisci pridaju Bogu naslov Kralj, jer je On doista nedostiživiideal kralja, On je kralj u punom smislu riječi. Bog sam govori: »Po meni vladaju kraljevi i zakonodavci odlučuju pravdu« (Prč. 8, 15). Bogu, dakle, imamo klicati s Pavlom »A kralju vjekova, besmrtnome, nevidljivome, jedinome Bogu čast i slava u vijeke vjekova« (I. Tim. 1, 17).

života. On je svome Redu studij naredio kao glavnu dužnost. Ova obaveza studija vjerojatno je najveći preokret u povijesti redovništva i kulturnog razvitka uopće. Naučna oznaka bila je uvijek i ostala je sve do danas bitna karakteristika dominikanskog Reda. Stoga je Francuz Larousse zgodno okarakterizirao sv. Dominika i njegovo djelo kada je rekao: »Prvi ministar javne nastave u Evropi bio je sv. Dominik«.

Dominikanci su već god. 1231. imali dvije katedre na univerzitetu u Parizu. Malo poslije toga osnovali su teološki fakultet u Tuluzi i Oxfordu, a kroz nekoliko godina imali su tako savršenu školsku organizaciju da su se nametnuli cijelom intelektualnom svijetu. U 13. st. osobito se ističu sv. Albert Veliki, a pogotovo njegov učenik sv. Toma Akvinski, dva do sada nenadmašena velikana teološke znanosti. Poslije njih dolazi čitava plejada vrsnih teologa i filozofa između kojih ćemo spomenuti samo slijedeće: »Kapreol, Kajetan, Silvestar iz Ferrare, Banez, Vittoria osnivač međunarodnog prava, Soto i Melchior Cano, pisac prvog djela »O izvorima teologije« (De locis theologicis). U novije doba najpoznatiji teolozi su A. Gardeil, začetnik moderne apologetike, Garrigou-Lagrange, Sertillanges, Congar, Ramirez i Schillebeeck.

U Novom Svijetu Dominikanci su osnovali univerzitet u Limi (Peru) god. 1550. i na Filipinima god. 1616., a danas imaju nekoliko svojih sveučilišta i razne katedre na crkvenim i državnim sveučilištima širom svijeta te poznatu Visoku biblijsku školu u Jeruzalemu koju je osnovao J. M. Lagrange, pionir savremene biblijske znanosti. Osim toga svaka provincija ima svoju filozofsko-teološku školu, a neke od ovih škola imaju pravo davati i akademske titule. One su svojim intelektualnim radom obogatile katoličku misao, a to i danas čine širom svijeta posebno u Francuskoj. Dovoljno je spomenuti izdavačku kuću »Les editions du Cerf« u Parizu sa svojim revijama: La vie spirituelle, La Maison-Dieu, L'art sacré, Parole et Mission, Signes du temps, Fêtes et Saisons itd.

Dominikanski Red sa ciljem spašavati duše putem propovijedanja uvijek je imao velikih propovjednika među kojima se ističu, uz sv. Dominika, bl. Jordan Saksonac, sv. Hijacint, sv. Vinko Fererski, Tauler, Savonarola, Lacordaire, Janvier, Monsabré, današnji korizmeni propovjednik u Notre-Dame u Parizu A. M. Carré, i drugi. Prvi propovjednici u Americi i branitelji ljudskih prava Indijanaca bili su također dominikanci (Bartolomeo las Casas). Dominikanske propovjednike nalazimo u Japanu već god. 1530, u Kini 1556, a danas oko 100 dominikanaca radi u misijama i Red upravlja sa 44 misijske postaje. U naše dane dominikanci ulažu velike napore u rekristijanizaciji radničkog svijeta. Tako je francuski dominikanac Jacques Loew pred dvadesetak godina osnovao prvu družbu svećenika-radnika, koja danas djeluje pod nazivom »Mission ouvrière — SS. Pierre et Paul« a belgijski dominikanac pater Pire za svoje zasluge na socijalnom polju dobio je prošle godine Nobelovu nagradu. On je prvi svećenik Nobelovac.

Red je Crkvi dao 4 pape, 70 kardinala i preko 3000 patrijarha, nadbiskupa i biskupa, a danas ima 1 kardinala i 40 nadbiskupa i biskupa. Osim toga Red je dao mnoge svece i blaženike među kojima se osim već spomenutih ističu sv. Petar iz Verone, sv. Antonin, sv. Pio V, papa, sv. Ljudevit Bertrandski, sv. Katarina iz Siene, sv. Ruža iz Lime i sv. Martin de Porres kojega je ove godine papa Ivan XXIII proglasio svetim.

Rasprostranjenost dominikanskog Reda u svijetu daje vrlo šaroliku sliku. Još za života sv. Dominika Red je imao samostane u najglavnijim gradovima tadašnjeg kulturnog svijeta kao u Rimu, Parizu, Bologni i drugim sveučilišnim centrima Evrope. Poslije smrti sv. Dominika Red se tako brzo širio, da je koncem 13. st. imao 10.000 redovnika, 600 samostana i 18 provincija. Za vrijeme evropske kuge (1349—1350) broj se dominikanaca smanjio, ali je već koncem 14. st. Red imao 14.000 redovnika i 900 samostana. Kad je zbog zapadnog crkvenog raskola (1378—1414) u Redu, kao i drugdje, popustila stega redovničkog opsluživanja, nastojanjem bl. Rajmunda iz Kapue Red se tako obnovio da je u 15. st. dao veliki broj svetaca i blaženika. U doba husitskih ratova i Turaka Red je mnogo stradao i uništeno je 8 provincija, ali se brzo oporavio kad je otkrićem Amerike osnovano 5 novih provincija. Zatim je Red neprestano napredovao te je sredinom 18. st. imao 30.000 redovnika, 1.600 samostana, 49 provincija i 4 kongregacije. U 19. st. zbog političkih revolucija i ukidanja redova u raznim državama Red je imao samo 3.500 članova; poslije kada ga je obnovio Lacordaire u Francuskoj, on neprestano raste i danas ima 40 provincija, 9.841 redovnika i 2.607 kandidata pripravnika za svećenike.

U naše krajeve dominikanci su došli vjerojatno za života sv. Dominika, Dubrovački povjesničar Serafin Crijević (Cerva) veli da su došli u Dubrovnik god. 1225. i tu osnovali samostan koji je svojim umjetničkim blagom i starim rukopisima ponos Dubrovnika. U prvoj polovini 13. st. nalazimo ih već u Hrvatskoj i Bosni. U Zagreb ih je prema Tkalčiću pozvao biskup Stjepan Baboneg (1225—1247). U Virovitici i Čazmi njihove je samostane utemeljio mađarski kralj Bela IV god. 1242. Svi su samostani u našim krajevima pripadali u početku Ugarskoj provinciji, ali su već od god. 1325. imali svog posebnog vikara, a god. 1380 papa Urban VI osnovao je samostalnu Dalmatinsku provinciju. Od ove se otcijepio dubrovački samostan god. 1486. i sa samostanima na teritoriju dubrovačke republike sačinjavao dubrovačku kongregaciju, koja se god. 1835. ponovo pripojila Dalmatinskoj provinciji. Danas dominikanski samostani postoje kod nas u Dubrovniku, Gružu, Starom Gradu na Hvaru, Bolu na Braču, Splitu, Trogiru, Šibeniku, Rijeci, Korčuli, Zagrebu i Resniku kod Zagreba. Sjemenište je u Bolu na Braču, a filozofsko-teološka škola u Dubrovniku s tako brojnim zvanjima kao nikada do sada.

Kod nas kao i u drugim zemljama dominikanci su se bavili apostolskim i naučnim radom. U apostolskom radu istakli su se između ostalih zagrebački biskup bl. Augustin Kažotić, o. Ivan Uljarević, o. Toma Tomasini, o. Klement Ranjina, o. Hijacint Dimitri, a u zadnjim vremenima A. Kalić, Miškov sa svojom misionarskom družinom i Sibe Budrović. U naučnom radu spomena su vrijedni bl. Augustin Kažotić, prvi hrvatski teolog, sa dvije svoje rasprave o herezi i čaranju te o siromaštvu Krista i apostola, o. Ivan Stojković, prvi hrvatski teolog svjetskog glasa, o. Albert Doimi-Gličerić modruški i krčki biskup koji je na Tridentinskom saboru branio uporabu glagoljice u službi Božjoj, o. Toma Stella biskup u Kopru koji je izdao prvi katekizam na hrvatskom jeziku, o. Vinko Pribojević koji je na u Hvaru održao povjesno-rodoljubni govor. »O porijeklu i uspjesima Slavena« (De origine, successibusque Slavorum), o. Serafin Crijević (Cerva) glasoviti dubrovački povjesničar čija se djela u originalu čuvaju u dominikanskoj biblioteci u Dubrovniku, o. Luka Bračanin i o. Hijacint Bošković koji je svojedobno osnovao i kroz dugi niz godina bio urednikom asketsko-mistične revije »Duhovni život«.

Naglasimo na kraju da je dominikanski Red dao našem narodu najviše blaženika: bl. Augustina Kažotića, prvog i jedinog hrvatskog biskupa — blaženika na čijoj se kanonizaciji radi i bl. Hozanu Kotorsku.

Sveti svećenici. Papa je govorio bogoslovima papinske bogoslovije Kampano in Posilipo: Svetu su potrebniji sveti svećenici nego učeni, rečiti, napredni. Njihov će zadatak biti da provedu u delo zaključke budućeg koncila. To će biti vaša odgovornost i vaša radost. Ali taj zadatak nećete moći izvršiti nasumce, nego se morate ozbiljno i temeljito pripraviti studijem, a napose svetim životom.

Mali apostol. Petogodišnja devojčica Kimiko Vatanabe pohađala je dečji vrtić kod merinolskih sestara u Saporo u Japanu. Tamo je čula da se treba Bogu moliti, ako hoćemo da budemo Bogu dragi. Devojčica je taj poziv sprovela u delo. Kad se vraćala uveče kući, tražila je da njeni roditelji te starija braća i sestre kleknu zajedno s njom i mole se. Tako se zapalio interes za Crkvu, pa se čitava obitelj pokrstila.

Erazmova nagrada. Holandski princ Bernhard uručio je Romanu Guardiniju 10 000 funti kao ovogodišnju Erazmovu nagradu za njegovo životno delo. Pohvalio je njegovo držanje za vreme nacizma, njegov rad na univerzitetu u Minhenu kao i njegovu knjigu o Isusu Kristu.

Samo Krist može ispuniti prazninu, piše Ošima Sukemasa, profesor svetskog glasa na univerzitetu u Kioto u Japanu, u svojoj novijoj knjizi »Orijentacija egzistencijalističke etike«. U njoj se tuži na močvaru negativnih ideja evropskih egzistencijalista, koje su zarazile Japan. »Ja ne mogu drugo nego slediti Krista, ako hoću da ostvarim svoju egzistenciju. Isus je bio jedini čovek koji se odrekao svega, čak i svoga života, da bi živeo potpuno Bogu. On je žrtvovao svoj život, da bi drugi mogli živeti u Bogu«. Na pitanje da li će postati katolik, odgovorio je još nekršteni filozof: »Postati katolik leži, čini mi se, iznad mojih snaga. Trebalo bi se moliti«.

Dominikanke u Edendale u Transvalu u Južnoj Africi imaju mali orkestar. Jedna redovnica svira na pianu, druga na gitari, treća na flauti, a četvrta peva. One ne mogu javno nastupati, ali su snimljeni njihovi glasovi. Prihodi od tih ploča određeni su za misije.

Kardinal Bea će sada u augustu posetiti Veliku Britaniju na poziv liverpulskog nadbiskupa Hinena. Kardinal će održati posebnu konferenciju u Hejtrop koledžu.

Laos. Zbog neuređenih političkih prilika 17 misijskih stanica u biskupiji Vientiane bilo je zatvorenih. Preko 6000 katolika ostalo je bez svojih duhovnih pastira.

Na Bahamskim ostrvima postoji posebna ženska kongregacija koja nosi ime po sv. Martinu Poreskom. Kongregacija je osnovana 1937. godine. Njihove redovnice dvore bolesnike po

bolnicama i kućama, a isto tako vode katoličke škole. Kanonizacija njihova nebeskog zaštitnika biće svečano proslavljena.

Irska je dobila novog papinog nunciju u osobi dosadašnjeg ap. delegata u Jerusalemu Msgr Josipa Sensi. On je Talijan, star 55 godina; u diplomatskoj službi radi već od 1934. godine. Bio je prvo u Bukureštu, onda u Bernu, Brislu i Pragu. Dve godine je zastupao Svetu Stolicu u Unesku, a zadnja je služba bila u Jerusalemu.

Prigodom 40-godišnjice ujedinjenja Družbi koje pomažu misijski rad, Papa Ivan XXIII poslao je pismo kardinalu Agagianianu. U njemu Papa izlaže da društva skupe samo jednu trećinu onoga što je misionarima potrebno u misijama, pa poziva katolike na veću revnost u prilozima za misije.

Novi veliki majstor. U Rimu je bio 8. maja izabran za novog velikog majstora Malteškog viteškog reda 57-godišnji Fra Angelo de Majola de Cologna. To je mesto bilo upražnjeno od 1951. godine. Papa je izbor već potvrdio.

Zapadna Nemačka poklonila je papinskom univerzitetu Gregorijani 400 naučnih dela. Poklon je izručio nemački poslanik Šerpenberg rektoru univerziteta p. Paolo Munoz Vega.

Nekoliko nemačkih teologa posetilo je Carigrad i uspostavilo osobni dodir s pravoslavnim teolozima. Patrijarh Atenagoras je pohvalio takav postupak. Ovog leta će desetodica carigrdaskih bogoslova vratiti posetu nemačkim bogoslovima te s njima voditi prijateljske razgovore.

Kongres ministranata Evrope održaće se u Rimu od 26. jula do 6. avgusta. Predviđena je posebna audijencija kod svetog Oca, zajednička svečanost u crkvi sv. Petra kao i sastanak u crkvi zaštitnika ministranata sv. Tarzicija.

U Četputu kraj Madrasa nastaje moderna naseobina za gubavce. Prve zgrade već stoje te su blagoslovljene. Položen je kamen temeljac za glavnu bolničku zgradu. Lekarsko i bolničarsko osoblje dolazi iz nemačkog misijskog zavoda u Vircburgu. Troškovi za tu naseobinu pokrivaju se iz sabirne akcije, koja se svake korizme obavlja u Nemačkoj. Prošle se godine onde već lečilo 46 000 bolesnika.

Grčka princeza Sofija venčala se prošlog maja u katoličkoj crkvi sv. Dionizija u Atini sa Guanom Karlom Burbonskim, pretendentom na španski kraljevski prestol. Iza crkvenog venčanja obavilo se za civilno područje venčanje u pravoslavnoj katedrali. Zaručnica je potpisala izjavu da pristaje da sva njena deca budu katolici.

»Setva na asfaltu« je naslov novom austrijskom filmu, koji želi prikazati rad isusovca Leppicha i njegovih učenika, prozvanih »jezgrini timovi«. Te grupice se sastoje iz 8—10 muškaraca ili žena, te provode moderni apostolat u duhu patra Lepiha.

Papa svaki dan moli treću deseticu krunice za svu novorođenčad zadnjih 24 časa, izjavio je sam prigodom posebne audijencije lekarima za ženske bolesti i babicama. Svi oni pomažu donekle na stvaralačkim planovima Božijim.

SAD. Ove će godine biti zaređeno 11 crnačkih svećenika. Time će se porast crnačkih svećenika s onima prošle tri godine popeti na 40%. Sada ima svega 120 crnačkih svećenika i 64 bogoslova.

Iz Engleske će putovati u Koreju svećenik Žon Moret u džipu. Smatra da će mu biti ovo vozilo potrebno na novom službenom mestu. Do Kalkute će putovati preko Balkana i Turske. 36-godišnji misionar treba da stigne, prema planu, u Kalkutu septembra, a onda će ladom produžiti do Južne Koreje.

Rim. Računa se s istovremenim prevodom latinskih rasprava, koje će voditi koncilski oci, na žive jezike, kako bi mogli delegirani posmatrači raznih kršćanskih nekatoličkih konfesija pratiti tok rasprava.

Švajcarska. Među 5,4 miliona stanovnika ima 2,8 miliona protestanata i 2,5 miliona katolika. 1970. godine predviđa se da će katolici brojčano nadjačati protestante, ukoliko njihov porast ostaje jednak.

Car Konstantin Paleolog. Svake se godine 29. maja čita sv. Misa u pariškoj crkvi sv. Magdalene na uspomenu na poslednjeg bizantskog cara Konstantina Paleologa Dragaša, koji je dao život za kršćanstvo prigodom zauzeća Carigrada, 29. maja 1453. Taj je car potpisao sjedinjenje s rimskom Crkvom u Firenci i ostao njoj veran do smrti. Neki čak misle da bi se mogao otvoriti proces za njegvo proglašenje blaženim.

Papa je govorio novinarima o njihovoj ulozi koju treba da odigraju u vezi s koncilom. Papa je govorio neka se novinar udubi u informacije, da onda daje ispravna obaveštenja. Površnim obaveštavanjima bi, naime, stvarao krive ideje, neutemeljene nade i tako nanosio štetu.

Crkveni ljudi znadu govoriti, ali znaju i šutiti, pa i takvu šutnju treba ispravno tumačiti. Crkva je kao majka, zna kazati pobudnu reč svojoj deci, ali zna i diskretno šutiti. Novinar mora biti disciplinovan i strpljiv; tačnim vestima čini dobro, dok laž i zabluda nanosi štetu zajednici i podržava nepoverenje među ljudima i narodima.

U biskupiji Metz (Francuska Lorena) živi više od jedne četvrtine mirskog svećenstva, svega oko 200, u zajednici. Njihov biskup Šmit izdao je za te zajednice posebni »Direktorij« kako bi se te svećeničke zajednice razvijale prema potrebama vremena odnosno pastoracije. Svećeničke zajednice imaju tamo staru tradiciju. Župnik živi s jednim i dva kapelana i još nekim drugim svećenikom kao jedna obitelj.

»Pozvonite na vrata«. U Durbanu u Južnoj Africi izvršila se ova operacija na pobudu patra Donua. Oko 3000 katolika je za 6 dana posetilo 60 000 domaćinstava u cilju da sklope poznanstva s inovernom braćom. Tom je zgodom bilo podeljeno 250 000 brošura koje obrađuju katolički nazor.

1600 švajcarskih, francuskih i belgijskih mladića, pod vodstvom francuskog biskupa iz Šalona, hodočastilo je početkom maja u Turin na grob sv. Dominika Savija. Tom je prilikom jedan vietnamski mladić od 18 godina. Franjo Meya kršten, a drugi dan krizman. Taj je mladić posećivao katehumenski kurs u Parizu gde je dobio potrebnu obuku.

Bl. Julije Ejmar će biti verovatno uskoro proglašen svetim. Drugo za kanonizaciju potrebno čudo kongregacija je prihvatila. Radi se o ozdravljenju Marije Doria Bartels, koja je bolovala od »angina pectoris« i miokardije. Ozdravila je nakon dovršene devetnice 1948. godine.

Prigodom 300 godišnjice smrti slavnog francuskog mislioca Blaza Paskala, koji je napose poznat u svetu po svojim knjigama »Misli« i »Pisma iz Provanse«, održala se u crkvi sv. Stjepana spomen-služba Božja. Tamo je, naime, Paskal sahranjen. Službi su prisustvovali mnogi članovi Francuske Akademije i Instituta. Posebni komitet sa Daniel-Ropsom na čelu organizirao je jubilarne proslave

Papa je posebnim pismom na kardinala Lienara pozvao Francusku da se ona uključi u veliku akciju rada za Latinsku Ameriku. Francuski episkopat je već osnovao posebni komitet koji će tražiti bogoslove, svećenike i laike, koji su spremni otići u Latinsku Ameriku. Taj kontinent ima samo 4000 svećenika, a trebalo bi ih 30.000.

Afrika. Od 23 predsednika ili njihovih prvih ministara u novim nezavisnim afričkim zemljama 17 ih je završilo škole kod misionara. To je najbolje svedočanstvo, koliko duguje Afrika kršćanskim misijama.

Fatima je slavila 13. maja 45 godišnjicu prvog ukazanja. Skupilo se više od pola miliona hodočasnika. Bila je upravo nedelja. Glavna se služba Božja održala pod vedrim nebom. Prisutno je bilo i mnogo bolesnika.

Umro ruski katolički biskup. U Brislu je u starosti od 82 godine umro ruski katolički biskup Pavle Meletijev. Rodio se u Arhangelsku 1880, stupio u manastir Solovki i bio 1903. zaređen za svećenika. Postao je putujući misionar i propovednik. Prošao je kroz mnoga iskušenja. Za vreme drugog svetskog rata postao je biskup u Briansku. Krajem rata je ostavio Rusiju i otišao u Belgiju. 1946. prešao je na katoličku veru. Na taj se korak dugo pripremao razmišljajući o jedinstvu kršćanskih crkava. Došao je do ubeđenja da Krist traži od njega taj korak. Prošle je jeseni bio u Rimu i Papa ga je primio u audijenciju.

Sveti, naobraženi i radini svećenici. U subotu 26. maja kongres za duhovna zvanja završio je svoja zasedanja. Onda je Papa primio kongresiste u audijenciju u klementinskoj dvorani. Tom prilikom je Papa za sebe kazao da je od najranije mladosti želeo da bude svećenik. Kršćansko ozračje u obitelji te pobožni župnik delovali su na nj i bez ijedne reči da postane svećenik. Svet svećenički život i kršćanski obiteljski duh najjače pobuđuju u omladini svećenička zvanja. Svećenik mora da bude naobražen i aktivan, kako bi mogli mladi svećenički kandidati u sebi stvoriti lepu sliku svog budućeg svećeničkog zvanja.

Papa je salezijanskim saradnicima kazao da je posvetio svoj život budućem crkvenom saboru. I laici mogu i moraju biti saradnici u pripremama za sabor, napose na području kršćanske dobrotvornosti, socijalnog rada, štampe, zabave, radija i televizije.

Posvećeni novi afrički nadbiskupi. U maju i junu bili su posvećeni novi nadbiskupi u Senegalu, Guineji, Maliju i Togu. Te su posvete

bile dani najvećeg nacionalnog slavlja. Svečanostima su prisustvovali predstavnici civilnih i vojnih vlasti kao i građanstvo bez obzira na veru. Naporan misijski rad više od pola veka donosi polagano svoj rod. Sinovi Afrike i u Crkvi zauzimaju ključne položaje.

Približavanje. U Glazgovu se skupilo 80 svećenika, pastora i laika, koji pripadaju katoličkoj, prezbiterijanskoj i episkopalnoj crkvi, da bi se izgladile međusobne protivnosti, što bi značilo prvi korak prema crkvenom jedinstvu. — U južnoj Engleskoj su isusovci koledža Bomont skupili 200 svećenika i pastora na pretres pitanja »Ekumenski pokret i konverzija«.

Prvi generalni prokurator apelacionog suda na Tajvanu obratio se sa ženom i sinom na katoličku veru. Sakramenat svetog krštenja je obraćenicima podelio Msgr Lokuang.

Štrajk studenata bogoslovije u Atini i Solunu se nastavlja. Oko 1200 svršenih bogoslova laika nema zaposlenja. Država ima nameru da još smanji broj veronaučnih časova na državnim školama, čime bi se situacija svršenih bogoslova još pogoršala. Crkveni pravoslavni krugovi savetuju teolozima da se dadu zarediti za sveštenike, što se nerado prihvaća.

Koreja. Salezijanci su u Kvangju otvorili prvi novicijat za korejske kandidate koji žele stupiti među sinove sv. Ivana Boska. Novicijat je priključen jednoj školi sa 1200 učenika.

Dopisni kurs za nekatolike. Katoličko središte za propitivanje već 7 godina vodi nutarnje misije u Engleskoj. U dnevnim i nedeljnim novinama objavljuju se mali oglasi. Na te oglase je došlo 90 000 odgovora od strane nekatolika. Gotovo svi ti su započeli kurs, a veći deo ga je i završio. Od njih se 6 503 obratilo. Svakako je to lep uspeh.

Jordanski arheolozi su otkrili delove starog jebusitskog grada koji je kralj David zauzeo oko godine 1000 pre Krista. Direktor dr Auni Dašani tvrdi da je Jerusalem imao najveći obim za kralja Heroda Agripe I oko godine 40. posle Krista. Car Hadrijan nije, prema istom izvoru, sagradio novi Jerusalem na starim ruševinama nego severnije, gde danas leži jordanski deo Jerusalema.

Njujorški rabin Marc Tanenbaum je preuzeo službu savetnika za jevrejska pitanja na katoličkom institutu kralj Sent Meri konventa u Mičigenu.

Nemačka misijska pomoć je u prošloj godini porasla za 35%. Iza SAD daje sada Nemačka najviše pomoći siromašnim katolicima širom sveta.

Švajcarski katolici su u korizmi skupili 3 885 000 franaka za crkvena dobrotvorna dela, bilo u zemlji bilo u misijama.

Nova njujorška župa, 403. po redu, nosiće ime po sv. Martinu Poreskom, koji je bio nedavno kanoniziran.

Župa sv. Juraja u Marseju bila je suviše siromašna da bi mogla sama sagraditi novu župsku crkvu, koja je bila nužno potrebna. Stoga je odstupila svoje zemljište jakom građevinskom preduzeću, da na njemu izgradi novu prostranu crkvu, ali da je uklopi u veliki stambeni blok.

Na vatikanskom radiju je već po drugi puta govorio protestantski teolog. Na nemačkom jeziku je obrađivana knjiga protestantskog crkvenog istoričara Mainholda »Koncili u evangeličkom svetlu«.

Minhen. U tom je gradu upisano 10 000 dece u prvi razred osnovne škole. Preko 6000 njih upisalo se u katoličke, oko 750 u protestantske, a 3800 u zajedničke državne. U katoličkim konfesionalnim školama ima oko 62% dece, u protestantskim nešto preko 8%, dok u zajedničkim samo 17,5%.

Udeo katolika u indijskom školstvu. Indija sa 438 miliona stanovnika ima još uvek 58% nepismenog stanovništva; među ženama je čak 70% nepismenih. Oko 45 miliona omladine pohađa škole. Katoličke škole posećuje 1,37 miliona omladine, i to: oko jedan milion osnovne, 327 248 srednje, a 40 381 univerzitetske koledže. Gotovo polovina te omladine je katoličke vere, dok je ostala omladina u tim školama većinom hinduistička. 44% katoličkih svećenika i redovnica zaposleno je u školstvu. Oko 3% osnovnoškolske indijske dece i oko 5% studenata pohađa katoličke škole. Katolička Crkva daje silan doprinos kulturnom podizanju Indije.

Odgojio 15 svećenika. U Brazilu radi među tamošnjim japanskim naseljenicima isusovac Del Toro. U zavodu sv. Franje Ksaverskog odgojio je već 15 japanskih svećenika. Sposobni odgojitelj još uvek radi u pomenutom zavodu. Japanci u Brazilu su većinom već katolici.

Razvoj. U londonskoj vestminsterskoj biskupiji opet je otvorena nova katolička crkva sv. Josipa Radnika, i to u Midelseksu. To je već 35 crkva koja je u toj biskupiji sagrađena po nacrtima arhitekta Archard-a. Svakako je to znak, da se katolička Crkva u Engleskoj dobro razvija.

Postoji nacrt da budući koncil razmatra **reformu** kalendara. Predviđeno je da bi se svaka godina počela nedeljom. Godina bi bila podeljena na četiri jednaka dela sa po 13 nedelja. Svaki četvrti mesec bi imao 31 dan, dok ostali po 30. Stara godina bi bila produžena subota od 30 decembra. U prestupnoj godini umetao bi se jedan prazan dan iza 30 juna. Uskrs bi bio uvek 8 aprila, dok bi se mnogi blagdani premestili na nedelju.

U crkvi sv. Petra u Rimu se obavlja verovatno najviše krštenja, oko 4500 godišnje. Svake se nedelje tamo krsti oko 80 osoba, bilo dece bilo odraslih. Od 1936. godine red salvatorijanaca preuzeo je službu krštavanja.

Msgr Silvio Oddi, koji je dosad bio papin internuncije u Kairu, imenovan je za papinog nuncija u Brislu. To je naime mesto bilo upražnjeno imenovanjem ranijeg nuncija Forni-a kardinalom.

Frenk Daf odlikovan. Dve hiljade članova raznih varijetskih klubova iz Irske, Britanije, SAD, Kanade i Meksika odlikovalo je Frenka Dafa osnivača Marijine Legije. Predsednik Irske De Valera je predao nagrađencu odlikovanje.

U Latinskoj Americi su svećenička zvanja u porastu. Dok je bilo 1955. godine 260 đačkih i bogoslovnih semeništa sa 6 215 studenata i sa 650 mladomisnika, sada radi tamo 325 semeništa sa 24 000 đaka i studenata, a broj se mladomisnika popeo na 800. Računa se da imaju redovnici još nekih 3000 bogoslova. Ali dva puta toliko svećenika godišnje umire odnosno zbog starosti i bolesti ne može više raditi.

Sofija, supruga španskog prestolonaslednika Guan Karlosa, koja se 14 maja u Atini venčala, prešla je 31. maja na ostrvu Krfu na katoličku veru. Obred prelaza je obavio katolički atinski nadbiskup Printesis. Papa je mladi bračni par primio u privatnu audijenciju te se zadržao u razgovoru oko pola časa.

Ruski patrijarh Aleksije je kazao da Papa ne može sazvati ekumenski sabor nego samo vatikanski koncil. To je, međutim, sasvim nutarnja stvar rimokatoličke crkve koja se ruske pravoslavne crkve ne tiče. Stoga otpada svaka potreba da se šalju neki posmatrači na koncil.

Beč je dobio novog pomoćnog biskupa u osobi generalnog vikara dr Jakova Vajnbahera. Novi pomoćni biskup star je 61 godinu. Neko je vreme bio rektor rimskog zavoda Anima. Posle smrti Msgr Štrajta bio je imenovan za generalnog vikara bečke nadbiskupije.

Italijanske majke 1962. Na ponudu Msgr Balduči-a Italijanski crveni krst je odabrao nekoliko žena koje opskrbljuju oveće obitelji, koje su pokazale velik duh požrtvovnosti, te im podelio nagrade. Onda je Papa primio te žene »Italijanske majke 1962« u posebnu audijenciju.

Misijski kongres u Lionu pokrenuo je misao da svaka biskupija preuzme neki posebni misijski zadatak, pošto sadašnji način pomoći misijama ne odgovara potrebama.

Irski će dominikanci za uspomenu na kanonizaciju sv. Martina Poreskog otvoriti svoju novu misiju u Iranu.

U Kerali jača pokret među Jakobitima i Tominim kršćanima za sjedinjenje s katoličkom Crkvom. Pokret, koji je pre 30 godina započeo Mar Ivanjos još nije završen.

Holandska prestolonaslednica Beatrika otkrila je 5. juna o. g. u Dokumu 2,5 m visok kip sv. Bonifacija, koji je 754. godine tamo umro mučeničkom smrću. U toj proslavi sarađivali su katolici i protestanti.

Kardinal Višinski je u najnovijem pastirskom pismu pozvao svoje katoličke vernike da učine sve moguće da svoju veru predadu budućoj generaciji, kao što se to dosad činilo. Dalje je pozvao vernike da se mole za svoju subraću koja su izgubila Boga.

Pakistan. Muslimanski Iman Ahmedijanove mošeje u Pešavaru pozvao je anglikanskog i katoličkog svećenika da objasne njegovim muslimanima neka važna pitanja kršćanske vere. Tako su onda kršćanski predstavnici govorili u mošeji pred skupljenim muslimanima o presvetom Trojstvu, grehu i opraštanju greha.

Papin duhovski govor. Papa se i tom prilikom pozabavio budućim koncilom. Između ostalog je kazao da moraju mogućnici ovoga sveta priznati da ne mogu oni dati čoveku kraljevstvo sreće. Sasvim je prirodno da u takvim vremenima Crkva podigne svoj glas i pruži ljudima utehu svoje nauke, koja je u službi

istine, pravednosti i ljubavi. Drugi vatikanski sabor želi naglasiti što je Krist svetu i danas — danas više nego ikada. Na koncilu neće biti obrađena sva katolička nauka, nego će se posvetiti posebna pažnja onim temeljnim istinama naše vere koje moderni čovek stavlja pod znak pitanja.

Rim ponovo proučava valjanost anglikanskih ređenja. Poznato je da je papa Leon XIII 1896. na temelju rezultata jedne kardinalske komisije proglasio naglikanska ređenja nevaljanim. Jedna grupa anglikanskih pastora je bila u Rimu kod Pape po tom pitanju. Izgleda da se u Rimu ponovo proučava to teško pitanje.

Najzaslužniji otac. Francuska je 1962. god. nagradila Marso Kodiš-a kao najzaslužnijeg oca Francuške 1962. On je zaposlen kao magacioner u Verdenu, žena mu je umrla i ostao je sam sa desetoro nedorasle dece.

Nacionalni savez američkih protestantskih crkava je na svom zasedanju jednoglasno usvojio rezoluciju kojom se izražava zadovoljstvo, što su se odnosi s katoličkom Crkvom u poslednje vreme popravili. U izjavi se spominju međusobni susreti protestantskih i pravoslavnih predstavnika sa Svetom Stolicom. To će doprineti jačanju religioznog života u zemlji.

Gana se sprema da zabrani mnogoženstvo kao ostatak starih plemenskih tradicija. Razvod braka će biti dozvoljen, ako su supružnici barem tri godine proveli u braku.

Holanđani su na poziv svojih biskupa u korizmenoj dobrotvornoj akciji skupili oko 600 miliona dinara za pomoć bednim na svetu.

U severnom Iraku morala su neka naselja kaldejskih katolika bežati pred Kurdima, da se ne bi ponovila ubijstva slična onim pre 30 godina, kada je bilo ubijeno 600 kaldejskih katolika.

Kongo. Članovi omladinske organizacije Balukakat plemena zapalili su katoličku crkvu u Malemba — Nkulu. Civilne vlasti su blagovremeno zaštitile dva misionara i dve redovnice.

Jedna kuća dala 10 svećenika. To je engleska kuća Đona Vajtsajda u Blekpulu, ul. Bačenen 48. Stari Đon je imao 6 sinova od kojih je sledećih pet: Lujo, Denis, Bernard, Ostin, Filip stupilo u družbu Isusovu. Najstarija Đonova kćerka je imala sina Leona, koji je sada misionar. Đonov najstariji sin imao je onda u istoj kući 12 dece, od toga 4 svećenika: Bernarda, Edmonda, Fransisa i Stefen-a. Ima nade da će i treći rod dati Crkvi svećenike.

Centralna pripravna komisija za koncil počela je sedmo, poslednje zasedanje 12. juna. Prisutno je bilo 62 člana i 17 konzultora. Prvi predmet koji je došao na red bio je: semeništa i odgoj svećeničkih kandidata.

Papine nakane za mesec avgust 1962. 1) Da svi kršćani pomognu delo Sabora žarkim molitvama i svojevoljnim telesnim svladavanjem. 2) Da bi u Misijama, već prema svojstvima i potrebam raznih naroda, Crkva mogla uspešno vršiti svoju službu Učiteljice.

*

IZVOR

Slušam kako šumi izvor i bistra, svježa voda teče hladnim mlazovima. Izmorilo me vrelo sunce i kada se sparni, teški dan nagnuo zapadu, polazim tražiti izvor-vodu, polazim poznatim putevima.

Mnoge su stope prolaznika ostavile trag na putevima, ali izvori su presahnuli; u studencima voda je zamućena.

I mnogi polaze uporedo sa mnom, ili me prestižu u žurbi i crpe bljutavu vodu i vraćaju se tužni.

Sunce polako tone, gori zemlja u grimizu boja, a put, koji se činio kratak, vodi sve dalje, brdovitom stazom, pored skrivenih zasjeda, strmoglavih dubina.

Otežao je prazni pehar u mojim rukama, znoj mi rosi čelo, umor usporava korak.

Ali u daljini vidim studenac, za koji prije nisam znala i nova nada pridiže moju klonulu snagu.

Nebo se gasi u sutonu, izgubiše se moji suputnici, razočarani i umorni, a ja polazim dalje, kroz sjene, koje se zgušćuju, po kamenju, o koje se spotičem. Polazim dalje i gle, čistina se otvara preda mnom i studenac je blizu, a na studencu sjedi putnik.

Sagnuo je glavu, zamišljen i tih, ali osjećam, da čuje moje korake. Umoran od puta odmara se u hladovini, a ja slutim, da me očekuje.

Strah je u mojem srcu i želim, da se vratim, ali ne mogu. Htjela bih da se sakrijem, ali On je zagledao u moje oči i moj strah se stišava, jer se nebeski mir odražava u Njegovu pogledu.

Padam na koljena i ne usuđujem se zazvati Njegovo Ime, ali Njegov glas raste iznad prostora i uspinje se do zvijezda, što su zasjale u visinama. Njegov glas progovara beskrajnom dobrotom:

Koji pije od vode, koju ja dajem, neće ožednjeti do vijeka.«

S. P. Odgovor: Svakako Vas vode plemenite pobude kad podnosite svoj predlog da bi naši biskupi počeli ređenjem svetovnjačkih đakona. Međutim, nijedan biskup nema prava to činiti. Prema važećim propisima Crkvenog zakonika i pontifikala subđakonatom se već svećenički kandidat obavezuje na beženstvo ili celibat. Razni stepeni svećeničkog reda podeljuju se samo onima koji studiraju bogosloviju te imaju nameru postati svećenici.

LJ. N. Odgovor: Među 12 apostola jedan je bio izdajnik, pa i ostali apostoli su imali sve do Duhova opipljive mane. Nisu samo obični vernici u Crkvi grešni, nego i pastiri. Bog dopušta taj ljudski elemenat, da bi se jače istaklo da se Crkva nema zahvaliti sposobnim rukovodiocima što postoji i napreduje, nego svevišnjem Bogu. Kao što su se mnogi neopravdano sablažnjavali nad Isusom što je razgovarao i jeo sa grešnicima, tako se mnogi i danas neopravdano sablažnjavaju nad Crkvom. I opet, kad ne bi bilo nikakve sablazni, vera ne bi bila toliko zaslužna. Ali uprkos svim ljudskim slabostima, katolička se Crkva izdiže kao božanski znak da je mogu videti svi ljudi dobre volje.

L. P. Pitanje: Kako je mogla Crkva ukinuti zapoved kojom je Bog zabranio činiti slike i kipove Božje? Odgovor: U zabludi ste. Nije Vam tačno poznata Božja zabrana. Ono mesto u 2 Mojs 20, 4. 5 glasi: »Ne pravi sebi lika rezana niti kakve slike od onoga što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom. Ne padaj ničice pred njima i ne klanjaj se njima!« Bog je, dakle, zabranio samo činiti slike i kipove idola i klanjati im se. Te zabrane Crkva nije nikada ukidala. Jevreji su katkada u strahu malo preterali, pa nisu slikali ni pravog Boga, da ne bi to neke od njih zavelo u idolopoklonstvo. Međutim, oni su na Božju zapoved načinili kipove dvaju keruba na poklopcu zavetnog kovčega. Isto je dao Mojsije izraditi kip zmije te ga podići kao simbolični znak spasenja. Stare jevrejske katakombe u Rimu kao i znamenita sinagoga Dura Europos imaju i ljudske i životinjske likove.

E. R. Pitanje: Otkada se prvi maj slavi kao praznik rada? Odgovor: U SAD je počeo 1. maja 1886. godine štrajk za osamčasovni rad. Najpre je bio prvi maj dan borbe za radnička prava. Pa kad su radnici postigli svoja prava, oni ga slave kao praznik rada, praznik svojih uspeha. — 1. maja 1945. u Rimu se crvenim zastavama pridružila prvi puta bela zastava s uvezenim likom Majke Božje. 1. maja 1955. na trgu sv. Petra u Rimu skupilo se 150.000 radnika i sv. Josip, zaručnik BDM, postavljen je za uzor katoličkim radnicima. Otada se širom katoličkog sveta 1. maja slavi sv. Josip Radnik.

G. P. Pitanje: Sve države poznaju amnestiju kojom se osuđenicima smanjuje ili potpuno oprašta kazna. Zašto Bog ne pozna amnestije, kada je ipak nadasve dobar i milosrdan? Odgovor: Tačno je da za one koji se nalaze u paklu nema nikakvog praštanja; tako traži Božja pravda i svetost. Ali prema ljudima na ovoj zemlji Bog je velikodušniji od svakog zemaljskog vladara. Poklonio nam je svoga Sina Isusa Krista i s njime sva sredstva milosti, kojima nam briše grehe, usavršava u svetosti, da možemo već na ovoj zemlji donekle srećno živeti i posle smrti stići na nebo. Istina da nas prate na zemlji bolesti, smrt, grešna požuda, ali su nam ujedno te poteškoće i izvor mnogih zasluga.

U. V. Pitanje: Preko nedelje smo zaposleni u fabrici. Nedeljom nam se pruža prilika da načinimo koji izlet u prirodu, da se naužijemo svežeg zraka. Nama katolicima smeta što zbog toga otpada nedeljna misa. Da li nam je dozvoljeno katkada izostaviti misu, da bismo mogli na duži nedeljni izlet? Odgovor: Drago mi je što postavljate takvo pitanje. Nedeljna je misa stroga dužnost koja nas obavezuje pod smrtni greh. Katolik se mora pre odreći izleta i zabave nego izostati od nedeljne mise. Iz posebno važnih razloga zdravlja i odmora moglo bi se izostati dva-tri puta godišnje od Mise zbog izleta. U slučaju moralne neizvesnosti upitaj u takvom slučaju svog župnika koji može tada dispenzirati.

P. M. Pitanje: Katolička je Crkva protivna spaljivanju mrtvaca. Ona traži da se moraju mrtvi sahranjivati kako bi se ispunila reč Svetog Pisma: »Jer prah si i u prah se vraćaš« (1 Mojs 3, 19). Međutim, ona je dopustila da su kapucini u Palermu sasušili posebnim metodom tela pokojnih, a drugde sakupili mrtvačke lubanje ili čak čitave kosture te ih pokazuju turistima. Kako se to slaže sa crkvenim stavom? Odgovor: Zabrana spaljivanja nije dogmatska nego disciplinarna stvar. Nigde nije određeno u kojem vremenu ljudsko telo treba da se posle smrti pretvori u prah. Crkva dozvoljava balzamiranje; Pape su većinom balzamirane. Iz toga možemo zaključiti da Crkva nije protiv toga da se tela pokojnih zaštićuju od prebrzog trulenja i raspadanja. Konačno, zna se, svako telo propadne u prah. Koliko je ukusno gledati izložbe mrtvačkih kostiju, to je drugo pitanje. Ali takvi jezivi prizori potsećaju čoveka na prolaznost svega zemaljskoga i na zagrobni život.

M. P. Odgovor: Vas muči pitanje škropionice u crkvi, napose što će se sada vernici manje škropiti. Prema liturgijskim propisima vernik se samo jednom poškropi, naime kad ulazi u crkvu. Taj sakramental je simbolički znak čišćenja. Kad ulazimo u crkvu pred Boga, treba da ostavimo zemaljske misli, očistimo se grešnih ljaga te upravimo svoje misli, srce i volju prema Bogu. U tome neka nam sakramental škropljenja pomogne. Kad izlazimo iz crkve, duhovno smo očišćeni, okrepljeni, pa ne treba da se škropimo. Škropionica treba da bude vidljiva onima koji ulaze u crkvu i na domaku ruke.

G. L. Pitanje: Da li je tačno da je jedan Lenjinov drug postao katolički svećenik? Odgovor: Strane su novine pre kratkog vremena donele kratak istorijat poljskog palotinca Henrika Kronkovskog. On se rodio 1884. godine u Moravskoj. Otac mu je bio Poljak pravoslavne vere, a majka Ruskinja protestantkinja. U mladosti je Henrik brzo prešao među revolucionare. S Lenjinom je bio zajedno u Cirihu g. 1904, onda se vratio u Petrovgrad i nastavio saradnjom. Kad je izbila ruska revolucija 1917. godine Kronkovski je ostavio Rusiju, te se preko Japana, SAD prebacio u Francusku. Tamo se oženio pobožnom katolikinjom te se sam obratio na katoličku veru. Posle ženine smrti pokucao je na vrata palotinskog samostana te nakon napornih bogoslovskih studija postao katolički svećenik.

T. L. Pitanje: Kakve promene je doneo novi crkveni kalendar u mesecu avgustu? Odgovor: Prema općem načelu da se dvostruki blagdani ukidaju, brisan je 1. VIII. spomen okova sv. Petra, 3. VIII. otpada blagdan našašća moći sv. Stefana. Sv. Ivan Vianej prenosi se od 9. na 8. avgust, kako bi došla do izražaja vigilija pred blagdanom sv. Lovre đakona. Drugih vidljivijih promena nema.

Z. K. Pitanje: Ko je sv. Bona, zaštitnica stjuardesa? Odgovor: Sveta je Bona rodom iz Pize u Italiji. Živela je u 12 veku. Obavila je 10 težih hodočasnih putovanja. Jednom je 9 meseci putovala u Kompostelo u Španiju na grob sv. apostola Jakova, više puta u Rim, a i u Svetu zemlju. Na tim putovanjima je želela što više dobra učiniti bolesnicima i nesretnicima.

G. U. Pitanje: Zašto niste objavili u Vašem mesečniku papinu socijalnu okružnicu »Majka i Učiteljica« koja je već prošle godine izašla? Zar za nas nema važnosti? Odgovor: Priznajem da je učinjen propust što barem neki delovi okružnice nisu objavljeni. Pomenuta papina okružnica je vrlo pažljivo i solidno sastavljena. Ona predstavlja stav katoličke Crkve u socijalnim pitanjima u 1961. godini. U poređenju s ranijom enciklikom Pija XI »Quadragesimo anno«, nova okružnica daje mnogo preciznije odgovore o podizanju poljodelstva, o održavanju ravnoteže među različitim sektorima privrede bilo na narodnom bilo na međunarodnom nivou. Enciklika ostaje na nepromenljivim katoličkim načelima: privatna osoba ima pravo ne samo na potrošna dobra nego i na produkcijska sredstva; privatna inicijativa ima prednost u privredi, dok državnoj vlasti pripada dopunska uloga, koja ipak nije nevažna. Materijalna dobra moraju biti na raspolaganje svim narodima, svim ljudima. Pojedinac ima kao osoba sveta neotuđiva prava: pravo na svoju obitelj, pravo na religiozni život. Čovek ne živi samo za ovaj svet, nego putuje u večnost.

B. G. Pitanje: Šta mislite o novim oltarima koji su okrenuti prema vernicima, pa onda da svećenik služi svetu misu okrenut prema narodu? Odgovor: To je stvar crkvene discipline. Papini oltari u četiri glavne rimske bazilike okrenuti su prema vernicima. Ukoliko zakonita crkvena vlast dozvoli takav oltar, ne smemo se tome protiviti. Župnik sam svakako nema pravo na svoju ruku to učiniti. Svaka promena nailazi na protivljenje onih koji su se navikli na staro. Smisao te promene je bila želja da se žrtva svete mise približi vernicima, da bi lakše sarađivali u njoj.

*

JOŠ DA SE MOLIM?

»Šta? Još das se molim?« odvratio mi je pre kratkog vremena mlad čovek te se ljubazno smešio. Ovako mi je objasnio svoj stav: »Znate, ono vreme kad sam se još molio, već je davno prošlo. Sada sam i bez molitve srećan«.

Kad sam se oprostio od njega, setio sam se događaja koji sam pre mesec dana doživeo u nekom zoološkom vrtu. Upravo se pred mnom nalazila majka sa sinčićem. Detetu je moralo biti nekih pet godina. Oduševljeno je ogledavalo slonove, žirafe, antilope... najviše su mu se sviđali majmuni. Otvorenim očima i ustima motrio ih je kako se penju te čine svakovrsne vragolije. Dete im je od oduševljenja pljeskalo. Tada reče sinčić svojoj majci:

»Mamo, majmuni znaju najviše!«. Odmah nato je razmišljajući dodao: »Mamo, da li se oni znadu i moliti?«

»Ne«, je odgovorila majka«. Moliti se ne znaju«, te je ljubazno pogladila dete po glavici.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-11-70/1-4-1378. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

Poštarina plaćena u gotovu

GOD. XXXI BROJ 9 BEOGRAD, SEPTEMBAR 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Ludwig Vogel: **KRIST — PRIJATELJ MALENIH**

Pustite dečicu i nemojte im prečiti da dođu k meni, jer takvima pripada kraljevstvo nebesko. (Mt 19, 14).

Brzim se koracima bliži 11 oktobar, kada će početi Drugi vatikanski opći crkveni sabor. Gotovo četiri godine pripravljalo se na nj. Preko godinu dana radile su pripravne komisije i sekretarijati. Oko 800 biskupa te učenih teologa i kanonista bilo je uključeno u taj ogroman rad. Obrađeno je 70 shema, sadržanih u 119 brošurica na 2060 stranica.

Papa je u to vreme nebrojeno puta govorio o molitvi i o dobrim delima za uspeh crkvenog sabora, od koga se toliko očekuje. 1. jula, na blagdan preskupocene Krvi Isusove, Papa je izdao posebnu encikliku za čitav katolički svet »Poenitentiam facere — Pokoru činiti«, kojom jedva tri meseca pre početka koncila još jednom poziva svet da molitvom i pokorom što više doprinese uspehu koncila.

Papa u toj okružnici spominje kršćansku nauku da treba za grehe činiti pokoru i Bogu davati naknadu. Uz molitvu i vršenje kreposnih dela neophodno su potrebna dragovoljna odricanja za usavršavanje duhovnog života i bolju budućnost.

Budući će koncil još jednom krepko potvrditi suverena prava koja ima Bog nad čovečanstvom, koje je bilo otkupljeno skupocenom Krvlju Isusovom. Prirodno je da se na taj krupan događaj svi kršćani moraju pripraviti molitvom i pokorom, kojom se svojevoljno odriču raznih zemaljskih užitaka. Samo se tako može očuvati krsna nevinost, odnosno povratiti izgubljeno svadbeno ruho milosti.

Pre koncila treba produbiti duhovni život. Dragovoljno svladavanje je izraz pojačane brige za spas Kristovom krvlju otkupljenog čovečanstva. Papa poziva biskupe katoličkog sveta da u svojim biskupijama održe kroz devet dana prosna bogosluženja Duhu Svetome. Ta bogosluženja su obdarena potpunim oprostima. Papa poziva sve vernike da učestvuju u tim devetnicama u pokorničkom raspoloženju.

Papa poziva vernike na vanjska i nutarnja dela pokore. Bez nutarnje pokore vanjska pokora nema vrednosti. Od vanjskih dela pokore Papa naročito spominje brige, poteškoće svakodnevnog života te neugodnosti i svladavanja koja su skopčana s ispunjavanjem staleških dužnosti.

Papa se nada da će koncil doneti procvat kršćanske vere. Ali to dobrim delom zavisi od onih koje Crkva uči i vodi, počev od svećenika, redovnika, časnih sestara, dece i bolesnika, koji treba da primerom utiču na ostale.

Papa zaključuje tu encikliku naglašavajući da će dobar kršćanski primer delovati i na one ljude koji se utapljaju u zemaljskim stvarima te zanemaruju svoje verske dužnosti. Ako ga dobri vernici budu slušali, onda Crkva može očekivati srećniju budućnost.

Ne sme nikoga čuditi što Papa neprestano poziva svet na molitvu i pokoru, da bi budući crkveni sabor uspeo. Jedan od osnovnih zakona Božje ekonomije jest: Bog spašava ljude po ljudima. Svakako je odlučujući činilac u crkvenom životu Bog sam svojom milošću. Ali Bog apsolutno traži našu saradnju. Apostoli su uložili do krajnje granice sve napore i svoje sposobnosti u apostolski rad. Bog je pratio apostolski rad apostola Pavla, ali apostol nije bio pošteđen u svojim naporima, nego je morao ogromne neopisive žrtve i muke podneti u vršenju svoje uzvišene službe.

Tako je i danas. Bog je spreman da izvrši čudesne promene u svetu da nakloni Crkvi novo proleće duhovnog života, ali traži od nas odgovarajući deo žrtava i napora. Poznato je iz života svetog pape Pija X, da je za života činio razna čudesa, ali interesantne su njegove izjave, da mora zapravo primiti na sebe deo onog trpljenja od kojeg je bolesnik bio čudesno oslobođen.

6. septembra 1462 papa Pijo II potpisao je bulu kojom je osnovao ljubljansku biskupiju. Tako slavi ta slovenačka biskupija svoju petstogodišnjicu. Sveta je Stolica podigla za taj jubilej ljubljansku biskupiju na stepen nadbiskupije.

Car Karlo Veliki je g. 811 podelio slovenačku teritoriju crkveno na dva dela, pošto je dolazilo za vreme pokrštavanja Slovenaca do sukoba među misionarima iz Ogleja i Salcburga zbog crkvene pripadnosti pojedinih krajeva. Tada je reka Drava postala granica oglejskog patrijarhata na jugu i salcburške nadbiskupije na severu.

Tadašnja crkvena organizacija na području oglejskog patrijarhata prirodno se temeljila na prostranim župama, koje su sačinjavale arhiđakonate. Arhiđakone birali su svećenici određenog teritorija. Patrijarsi su često nastojali, ali bezuspešno, smanjiti njihova prava koja su im ranije dali ili su ih oni sami sebi prisvojili. Što su bili ti arhiđakoni više udaljeni, to su imali veću vlast. Na svojim sedištima držali su nekoliko svećenika da bi im bili pri ruci za duhovnu pastvu. Njihova je služba bila sazivati svećenike na savetovanja, vršiti nad njima nadzor, izricati prvostepene presude u pravnim parnicama te održavati škole.

Arhiđakoni počeli su gubiti na ugledu i moći, kad je patrijarh na slovenačkoj teritoriji postavio svog stalnog generalnog vikara. Neposredno pred osnivanje ljubljanske biskupije stolovao je u Ljubljani poslednji predstavnik oglejskog patrijarha biskup Martin, koji je umro 1456 godine. Zbog političkih trzavica, granica između Venecije i Austrije bila je zatvorena, pa oglejski patrijarh nije mogao vršiti svoju crkvenu vlast nad slovenačkim teritorijem. Stoga su se car Friderik III i papa Pijo II, koji su bili prijatelji dogovorili da se osnuje ljubljanska biskupija.

Prvi biskupi

Za prvog ljubljanskog biskupa bio je imenovan dvorski kapelan cara Friderika Sigismund Lambert. On je upravljao novom biskupijom 26 godina. Počeo je graditi biskupski dvor i nastojao da nutarnje ojača novu biskupiju. Umro je na glasu svetosti 1488.

Za njim je došao na ljubljansku biskupsku stolicu 22 godišnji Kristof Rauber, koji je upravljao biskupijom 43 godine. Bio je vrlo sposoban, pa mu je car poveravao raznovrsne zadatke, tako da je proveo više vremena izvan biskupije nego u njoj. Krajem njegova života, Evropu je uhvatio val protestantizma, koji je u Nemačkoj pokrenuo Martin Luter. Taj je duh zahvatio i slovenačke krajeve. To je potaklo biskupa Raubera da je 1523 zabranio širenje novog nauka u svojoj biskupiji, ali je morao uskoro iza toga pristupiti oštrim merama protiv neposlušnih svećenika i vernika.

Tek Urban Tekstor, prvi čovek iz naroda na ljubljanskoj biskupskoj stolici učinio je odlučnije korake protiv luterana. Od 1544 godine dalje služio se protiv luterana dekretima koje je izdala svetovna vlast, ali se nije dovoljno brinuo da se probudi i utvrdi katolički nauk u narodu. Tada je nastupio među ostalim i pisac prve slovenačke knjige Primuž Trubar, kome iako je bio protestant, nije pretila nikakva kazna, pošto naredni biskup Konrad Glušič nije ozbiljno shvatio odluke tridentskog sabora. On nije obavljao kanonske pohode niti je vodio računa o crkvenoj disciplini: rad je prepuštao drugima. Već je bilo među narodom 18 slovenačkih knjiga koje su izdali protestantski propovednici, kada je izašla prva katolička slovenačka knjiga, slovenački katolički katekizam koji je napisao cistercitski opat Lenart Paherneker. No, u tome biskup nije imao nikakvog udela.

Toma Hren

Protestantizam se sve više širio. Potreban je bio čovek, koji bi mu se odlučno suprostavio. Taj najodlučniji borac za pravu veru bio je Toma Hren. Rodio se kao protestant u ljubljanskoj građanskoj kući, ali nastojanjem njegova strica bio je vrlo dobro katolički odgojen. Po teškoj bolesti odlučio se za bogosloviju koju je završio kod isusovaca u Gracu. Vrativši se kući postao je stolni kanonik, stolni propovednik, stolni dekan i konačno biskup. U njegovom su mu radu vrlo mnogo pomogli isusovci, koji su se godinu dana pre njegova nastupa nastanili u Ljubljani.

U borbi protiv protestantizma služio se sredstvima koja su mu pružali državni zakoni. Tražio je primenu zakona o izgonu

---

Budimo Bogu zahvalni što živimo u vreme održavanja 21 općeg crkvenog sabora. Retki su takvi sabori u životu Crkve. Retki su oni koji mogu sarađivati u njima. Nas sve Papa Ivan XXIII poziva da svojim osobnim zalaganjem; molitvom, kreposnim životom, pokorom, i učestvovanjem na prosnim bogosluženjima doprinesemo njegovom uspehu. Odazovimo se Kristovom zameniku na zemlji, pa ćemo doživeti slavu Božju!

protiv onih koji nisu hteli otstupiti od nove vere i zaplenu njihova imanja. Ujedno je došao na glas kao odličan govornik, koji je mnoge luterane obratio svojom reči, a malaksale katolike učvrstio u katoličkoj veri. Govorio je slovenački tako da ga je narod razumeo. Ipak su bile njegove vatrene propovedi premalo. Stoga je hteo da se i katolička vera širi istim načinom kao ranije protestantska — tiskom. U saradnji s isusovcem Ivanom Čandikom izdao je knjigu Nedeljnih poslanica i evanđelja, dok su ostale knjige ostale samo u planu, jer su mu sa svih strana činili poteškoće.

U Ljubljani je biskup Hren sagradio kapucinima samostan kako bi oni među priprostim narodom širili pobožnost. Podupirao je umetnost u svim njenim granama, napose glazbu. U ljubljanskoj katedrali su za njegova života izvodili najsavremeniju glazbu i na pučkim hodočasnim zborovima znao bi po cele noći pevati narodne religiozne pesme. Nosio se nacrtom da izda crkvenu pesmaricu, ali je s tim nacrtom legao u grob. Bio je svestan Slovenac, ljubav prema narodnom jeziku bila mu je duboko ukorenjena u srcu, pa je razumljivo i slovenački propovedao.

Kao što često biva, iza jake ličnosti Tome Hrena, koji je umro 1630 godine, gotovo 150 godina nije došao na presto ljubljanske biskupije čovek Hrenovog kova. U tom je vremenu sve više uzimao maha barok u likovnoj umetnosti i u građevinarstvu. U to vreme sagrađen je biser barokne umetnosti sadašnja ljubljanska katedrala. Ljubljana je u ono vreme, u prvoj polovini 18 veka, dobila Križanke, uršulinsku crkvu i župsku crkvu sv. Jakova, tako je Ljubljana postala sadrugim baroknim spomenicima odjednom barokni grad, što se napose primećuje danas kada se ta umetnička barokna dela jedno za drugim obnavljaju. Verski se život u ono vreme naročito očitovao bratovštinama i hodočašćima. Ljudi su voleli verske svečanosti, koje su tražile veličanstvene crkve.

U duhu jozefinizma

Kao otpor protiv takve raskoši i verske spoljašnosti često bez dublje sadržine, u Evropi su se počeli širiti nazori koji su početkom bili opravdani i prihvatljivi, ali su se okrenuli u gotovo očito krivoverstvo. Odraz tih pogleda u Austriji bio je jozefinizam, koji je hteo pojednostaviti crkveni život, odbaciti veličanstvene svečanosti u bogosluženju, dati zemaljskoj vlasti što više uticaja u crkvenim pitanjima te podići vlast biskupa na štetu papinske vrhovne vlasti. Među najačim predstavnicima tog smera bio je i ljubljanski biskup Karlo Herberstein.

Vanjski odjek tog mišljenja bilo je njegovo pastirsko pismo od 1782 godine. U njemu je izložio jozefinski nazor o verskoj toleranciji. To mu je pismo donelo disciplinsku istragu u Rimu i gubitak papinog poverenja, što se napose očitovalo kad ga Rim nije hteo potvrditi za nadbiskupa, iako je car to više puta predložio. Sukob s Rimom se sve do biskupove smrti nije izgladio.

Ipak su se pod vladom biskupa Herbersteina dogodile značajne stvari. U to vreme počinje vrlo literarno delovanje na slovenačkom jeziku. Osnovana je bila komisija za prevod Svetog pisma. Ukinuto je bilo 13 samostana, osnovanih 25 župa, 25 kapelanija i 172 lokalne kapelanije. Biskupija se teritorijalno promenila. Do tog doba nju je sačinjavalo više teritorijalno odeljenih ostrva, tada se biskupija zaokružila i postala jedinstvena celina. Njene su se granice poklapale sa granicama Vojvodine Kranjske. Župe u Koruškoj i u Štajerskoj pripale su krčkom ili levantskom biskupu. One župe u Kranjskoj, koje su bile pod vlašću goričkog nadbiskupa, priključene su ljubljanskoj biskupiji. Te je promene papa potvrdio tek pod njegovim naslednikom Mihaelom Brigido, koji je postao nadbiskup, a njegova biskupija nadbiskupijom. Odlaskom Brigida iz Ljubljane nestalo je i nadbiskupske časti.

Doba preporoda

20 godina kasnije počeo je biskup Antun Wolf (1824—1859) odlučno uklanjati taj jozefinski duh. Protiv hladne i mrke strogosti učio je pobožnost sa sažaljevanjem prema slaboći grešnika. Time je oslobodio vernike od tereta jozefinizma. 1846 osnovao je malo semenište — Alojzijevište, gde se odgajao velik deo slovenačkih srednjoškolaca. Pobrinuo se za novo izdanje Svetog pisma, izdao o svom trošku nemačko-slovenački i slovenačko-nemački rečnik.

Dolaskom liberalizma počela je popuštati doslednost na katoličkoj strani. Opet je bio potreban odlučan glasnik zdravog katoličkog nauka. Već u početku svoje vlade biskup Jakov Missia naglasio je da pripada katoličkom nauku najodličnije mesto u čitavom javnom životu. Kasnije su se usmerili protiv njega oštri napadi njegovih protivnika, koji su biskupa izvrgavali ruglu zajedno s drugim pobornicima katoličkog preporoda u Sloveniji. Vrlo naelektrisano ozračje smirilo se tek kada je Missia otišao za nadbiskupa u Goricu 1898, gde je kasnije postao prvi slovenački kardinal.

Njegov naslednik Antun Bonaventura Jeglič, koji je proveo 16 godina u Bosni, bio je vrlo oduševljeno pozdravljen, kada je došao kao novi biskup u Ljubljanu. Javnost je očekivala da će se pod njegovim rukovodstvom duhovi pomiriti, što se i privremeno desilo. Biskup Jeglič bio je jaka ličnost, čovek izvanredne volje i radinosti. Za 32 godine njegova vladanja u biskupiji se mnogo

verski i kulturno radilo. Odmah se bacio na osnivanje verskih organizacija i hteo u njih uključiti svećenike i vernike. Postao je mecen slovenačkog školstva, branitelj narodnih prava, pisac niza verskih i moralno odgojnih knjiga. »Škofijski list« počeo je odmah izlaziti na slovenačkom jeziku, organizirao je tri biskupske sinode. Najveće njegovo vanjsko delo je »Škofijski zavod« u Št. Vidu nad Ljubljanom s prvom slovenačkom gimnazijom. Poslao je mlade svećenike da su se izobrazili za gimnazijske profesore i pisali prve slovenačke udžbenike. Nadbiskup Jeglič je umro 1937 godine u starosti od 87 godina.

To bi bio kratak prikaz istorije ljubljanske biskupije do doba Jegličevih naslednika. Papa Ivan XXIII je prigodom 500 godišnjice osnutka ljubljansku biskupiju 22 decembra 1961 podigao na čast nadbiskupije, a njenog biskupa Msgr Antuna Vovka imenovao nadbiskupom. Ta se papina odluka izvršila 4 marta 1962 kad je zagrebački nadbiskup dr Šeper proglasio Ljubljansku biskupiju nadbiskupijom, a Msgr Vovka ljubljanskim nadbiskupom.

Prigodom svečanog jubileja ljubljanske nadbiskupije koji će se slaviti 8 i 9 septembra 1962 želimo novoj slovenačkoj nadbiskupiji nov duhovni procvat i bogatih plodova kršćanskog života i svetosti.

ANA MARIJA MAROVIĆ

Treba sarađivati s Bogom... Tako se često u nas čuje žalba, kako sporo napreduje stvar poblaženja i posvećenja Božjih ugodnika i ugodnica, koje je dala naša domovina. A zaboravljamo, da smo mi sami tome krivi. Bog traži našu saradnju. Ni otkupljenje svijeta nije došlo bez čovjekove saradnje. Krist-čovjek neumorno je sarađivao s Božjim Sinom, koji je bio s njim sjedinjen u istoj Osobi, sarađivao je potpuno, s čitavom svojom voljom i ne štedeći svoje ljudske napore, da se postigne djelo otkupljenja. To je pouka. Više treba da sarađujemo s Bogom na pitanju beatifikacije i kanonizacije Božjih ugodnika i ugodnica naše zemlje. Treba moliti i prikazivati dobra djela i žrtve u tu svrhu, a prije svega treba ih upoznati. Da upoznamo Božju službenicu Anu Mariju Marović, o kojoj se već vodi proces u sv. kongregaciji obreda, pa da i doprinesemo svoj udio za tu beatifikaciju, to je svrha ovih nekoliko redaka.

Ana Marija Marović rodila se u Veneciji 7. II 1815 g., ali i otac i majka potječu joj iz Boke Kotorske, dakle iz istog kraja, gdje je živjela i umrla prva naša redovnica, koja je postigla čast oltara, bl. Hozana. Za razliku od bl. Hozane ona potječe iz čuvene i imućne porodice. Bila je obdarena ljepotom i profinjenim umjetničkim darom, koji je vrlo rano počeo da se ispoljuje. Život je otvarao pred njom širom svoja uživanja. Ali kad je ona primila svetu pričest, koja se prije reforme sv. Pija X primala dosta kasno, ona je svu sebe posvetila Isusu i odlučila postati redovnicom. Zanimljivo je da je ta sveta pričest nekim čudnim slučajem pala na dan 15 maja, kad se cijela Boka kupi pred oltarom Škrpeljske Majke Božje, pa je moždа molitva Boke pred oltarom Bogorodice — posrednice svih milosti, isprosila ovakvu jednu pričest. To niko onda nije znao ni slutio. Njeni roditelji, koji su doduše bili pobožni i htjeli da im dijete bude vjerski odgojeno, nisu ni u misli dopuštali takvu mogućnost, da njihovo dijete bude darovano Bogu u redovničkom životu... Ana Marija nije im ništa govorila o svojoj odluci. Bilo je još prerano. Njen se život odvijao tada u bogatoj roditeljskoj kući pod vodstvom kućnog učitelja, čuvenog venecijanskog svećenika Danijela Ćanal-a. Izvana je to bio život jednog bezbrižnog djeteta, a u nutrini svojoj taj je život prolazio u tihim razgovorima s Isusom. U tim razgovorima sazrijevao je njen pjesnički talenat, tu je imao izvor ganutljiv događaj s kanarincima, koji je kanarinčevu pjesmu posvetio Isusovu srcu. Kanarinčeva pjesma zabavljala je Anu Mariju, kao i toliku drugu djecu po bogataškim kućama. Ali zašto da prekrasna ptica pjeva samo za razonodu bogatih? Zašto ona ne bi potakla srca na ljubav prema onima koji pate? Ana Marija odluči sve svoje slobodno vrijeme posvetiti uzgoju kanarinaca. Prodavala je mlade kanarince, koje je sama uzgajala, a rodbina i prijatelji kuće Marović radi su kupovali te kanarince, zamišljajući to možda kao neki nestašluk mlade i nadarene pjesnikinje. A ona je, a da to niko nije znao, pohađala zakutke Venecije, tražila bijednu izgladnjelu djecu i dijelila im poklon kanarinčeve pjesme. Kasnije će ti zakutci velikog grada progutati i njen život u divnoj žrtvi samoprijegora, kojoj je otvorila put kanarinčeva pjesma njene mladosti.

Došao je dan, kada je trebalo da roditeljima otkrije svoju namjeru da će otići u samostan. Taj je dan došao, kad su počeli prosci, odlični mladići iz najboljih venecijanskih kuća, da u roditelja Ane Marije traže ruku njihove kćeri. Krijući saopćila je majci svoju odluku. Kad je to doznao otac,

stric i još neka rodbina, nastala je bura. Nikako! Ni u kojem slučaju. Da umiri roditelje, djevojka je morala odustati od svoje namjere. Strašno joj je teško bilo. Nije znala, zašto Bog neće da ona ide u samostan. Međutim, Bog je imao s njom daleke i velike planove. Ona je morala neko vrijeme da provede u svijetu, kako bi dala vrlo potrebit primjer suradnje svjetovnih osoba sa svećenstvom, da u takvom radu sazrije za veliku zadaću, koju će kasnije ostvariti u samostanu. Pokorila se je Božjoj volji. Zadovoljila je roditelje. Ostala je u svijetu. Samo je od roditelja zatražila, da je puste da živi životom potpune čistoće. Sad je razvila svjetovnjački apostolat u životu venecijanske crkve. Ona je bila desna ruka patrijarha Monico. Ona predvodi i potiče vjerski život, slika i piše pjesme, a sav utržak ide u dobre svrhe. Kanarinčeva pjesma počinje da prelazi u platna i stihove, poprima sve dublje i ljepše oblike, dok konačno s njenim zadnjim izdisajem ne utone u Isusovo srce i postaje pjesmom raja.

Međutim, prilike su se u njenoj roditeljskoj kući promijenile. Imetak je propadao, otac je umro. Majka, koja je brižnim materinskim okom pratila svoju kćer, vidjela je, koliko to dijete trpi radi svog svetog zvanja, koje ne može ostvariti. Ne, to nije bio prolazni hir razmaženog djeteta, a ni roditelji nemaju pravo da u duši djece ometaju istinski Božji glas. Majka je to razumjela. Tako je konačno došao dan, da je Ana Marija postala redovnicom, postala čak utemeljiteljicom nove družbe sestara, koju je utemeljila skupa sa svojim duhovnikom, kućnim učiteljem, svećenikom Danijelom Canalom. Sestre Zadovoljštine Srca Isusova i Srca Marijina, tako se nazvala ta nova družba Crkve. Apostolat, jedan od najtežih koji se može zamisliti. Spasavanje djevojaka, koje su ili propale ili su na putu propadanja. Sad se moglo vidjeti ovu svetu redovnicu, kako skupa sa svojim sestrama ide u zakutke velikog grada, kuda je nekad išla noseći kanarinčevu pjesmu u jazbine bijede. Sad je išla da traži moralnu bijedu djevojke odane bludu. Kao sa svojim sestrama, kao sa svojom dragom djecom, vraćala se ova fino odgojena djevojka, pjesnikinja, umjetnica, u svoj samostan, da im pokaže što je ljubav Isusova srca, koja je ne živjela, nego gorjela u njenim grudima. Djevojke s ulice, odane bludu i piću, trebalo je uvoditi u kršćanski život i plodan rad. Čudesna pojava ljubavi! Ko bi izbrojao sva djela izvršena u tom pravcu. Životopisci naročito ističu jedno, i po tome se vidi, kolika je to bila njena duša. Jedna od tih jadnih djevojaka, dovedena u samostan, bila je neobično zla. Uživala je da radi sve protivno, nego što su je redovnice učile. Uživala je da psuje, da krajnje pogaanim riječima opisuje bludne čine. Sablazan za sve i sasvim uzaludan rad sestara Ane Marije! Sestre su se požalile svojoj svetoj predstojnici i htjele da je uvjere kako tu bijednicu treba otpustiti, jer ona, ne samo da se ne popravlja, nego kvari i druge. Ne, rekla je sveta predstojnica. Ne, nego ovako: Vi nju dajte k meni u sobu. Ona će otsad biti samo sa mnom, a vi se bavite s ostalima. Tako se i učinilo. Što se događalo u toj sobi, to je vidio samo Bog. Samo On je vidio što je Ana Marija podnijela od te bludnice. Ali konačno je uspjela da i nju obrati! Jaka je kao smrt ljubav tvoja — rekao je Duh Sveti u Starom zavjetu, a po Ani Mariji od presveta Srca Isusova govori: Jaka je kao život ljubav tvoja...

Ali Ana Marija nije učila od božanskog Srca samo ljubav nego i poniznost. Učite se od mene, jer sam krotak i ponizan srcem — rekao je božanski Otkupitelj. Ne može da bude ljubavi do Isusova srca bez poniznosti. Isto takav heroizam tražilo je Isusovo srce od starješinice družbe Njegova srca i u poniznosti kao u ljubavi. Čas za takav heroizam došao je, kad je u Veneciji osvanuo milanski svećenik Karlo Salerio, koji je bio u Milanu osnovao sličnu družbu. Njemu se činilo, da interes Crkve zahtijeva da se te dvije družbe sjedine. Interes Crkve! Isključiva riječ za Božju službenicu Anu Mariju Marović... Skinula je svoj omiljeni habit, zaključala negdje svoje temeljito napisane konstitucije. Danijel Canal bio je otsutan. Kad se vratio u Veneciju i vidio što je njegova duhovna kći učinila, stari svećenik klonuo je potišten. Nije mogao s tim da se pomiri. Težak je uspon svetaca. Taj uspon svi ljudi dobre volje slijede i moraju da ga slijede, ali ima jedna tačka u tom usponu, gdje on počinje da biva samo njihov, gdje se nazire svijetlo oltara Kristove Crkve, predodređeno samo odabranima.

Umrla je Ana Marija Marović u Veneciji 3 oktobra 1887 godine. Dijecezanski proces za ispitivanje njena života poveo se u venecijanskoj patrijaršijskoj kuriji još prije zadnjeg svjetskog rata, i u tom procesu sudjelovala je i kotorska biskupija. Sada je taj proces prenesen u Rim, u svetu kongregaciju obreda. Sada u tom procesu nema da sudjeluje samo kotorska biskupija, nego vjernici svih naših biskupija, jer je ta Božja službenica velika slava naše čitave domovine. Dao Bog da bi ova zvijezda Isusova srca što prije zasjala na našim oltarima.

Novi veliki majstor Malteškog viteškog reda Angelo De Mojana di Cologna bio je primljen u zvaničnu audijenciju kod Pape. Državni sekretar Čikonjani je vratio posetu velikom majstoru u njegovoj rimskoj rezidenciji.

Povijesna sličica

Revni Metodije već je i po treći puta pogledao vedrim očima svog učenog brata Konstantina, filozofa, koji je stupao uz njega ponešto pognut, a sive njegove oči gledale su nekuda u daljinu — i u vlastito srce, u njegove dubine...

Metodije ustanovi da njegov brat po običaju razmatra zaronjen u Boga.

»Brate«, zovnu Metod jasnim, sigurnim glasom, »ne vidiš li očito da je ruka Božja s nama?« Nosimo moći svetog pape Klementa, a idemo u Rim na opravdanje, kao da smo neki nevjerni sinovi Crkve. Eto, milost Božja ganu kneza Kocelja i njegov narod.

Slavenska srca razumješe slavensku riječ. Vidio si ona zažarena lica kad otvorismo Sveto pismo i kad ugledaše slavenske riječi u znakovima izvedene. Sam je knez poljubio knjigu Evanđelja, gdje piše: »Tako je Bog ljubio svijet, da je dao svoga jedinorođenog Sina, da ne pogine ni jedan koji u nj vjeruje, već da ima vječni život« (Iv. 3, 16). — »Taj narod ima meko srce, zar nije, brate, tako?«

Konstantin se trže iz svojih misli. »Što ja mislim? Upravo mislim koliko se rasprostraniše ti Vendi. To je pravo slavensko more, kojim plovi naša krhka životna lađa. Slaveni rado i iskreno primaju Isusa, koji zapovijeda valovima da miruju. Nalazimo se na velikom moru mi nedostojni sluge Božji s udicama.«

»Možeš biti radostan, jer si dosta ribica ulovio. Zar ti se jučer nije umorila ruka blagosivajući djecu koju su ti donijele skromne majke? Je li, braco?« zvonko je zapitkivao Metod. Njegovo široko čelo sada nije presjekla ni jedna bora.

Tihi, povučeni Konstantin, svećenik Božji, govorio je žarko, ali uz prizvuk umora: »O djeci ovisi budućnost. Po njima se Crkva diže i Krist Gospodin slavi. Na djeci se temelji kraljevstvo Božje kod Slavena. Sve sam radi njih ostavio, za otkup njihovih duša i njihove djece...«

»Zato ćeš i stostruko dobiti«, upade mu u riječ vedri monah Metodije, »Gospod je tako obećao.«

»Znam i molim Ga«, odgovori čvrstim glasom Konstantin.

Spokojna lica, mirna srca uđoše 867 godine slavenski misionari u sveti grad. Izađoše pred papu Hadrijana II. Predali su moći svetog pape Klementa, uvijene u bijelu svilu. Naši misionari ih nađoše u zemlji Kozaka, gdje su ranije propovijedali Krista Raspetoga.

Otvorili su pred papom Hadrijanom svoje knjige, a Metod jednostavno iznese razloge:

»Po ovim knjigama otvorismo oči slijepima i njihove duše žive za Krista.«

»Preplovismo more slavenskim veslima i sretno pređosmo na drugu obalu, ali Slavena ima više nego li je širina ovoga mora. Palilo nas je slavensko sunce od sjevera do juga. More Slavena očekuje Tvoju presudu, sveti Oče!« govorio je čvrstim glasom Konstantin.

»Blagoslov Božji na vama, sinci moji! Sutra ću doći na vašu službu na Eskvilin, u Liberijevu baziliku sv. Marije Velike. Tamo čitajte službu Božju jezikom Slavena.

MAJCI BOŽJOJ OD KAMENITIH VRATIJU

Hvala, Gospo draga, što si se tu stisla
Odmah pokraj slavnog Trga svetog Marka,
Da klečeć pred Tobom prebiremo čisla
I molitva za Rod da se vine žarka.

Baš ko prava Kula i Kuća od zlata
Našu povijest pamtiš i budućnost snivaš,
Kroz divni misterij Kamenitih vrata
Domaji u tuzi ufanje darivaš!

Dok nam kule Griča drevnu slavu zbore,
A Gornji grad diše ponosnom starinom,
Pred podnožjem Tvojim voštanice gore,
Da ugriju srca prošlosti toplinom!

Tebi, koja s nama živiš našu Dramu,
Nizat ćemo ploče čađave od dima,
I u onom malom čudotvornom Hramu
Zahvalnicu klicat: Majko, još nas ima!

ČEZNJA ZA KIŠOM MILOSTI

U vrtu, kad je suša i trava se žuti,
Od škrtog neba kišu kroz ljetnu paru želi,
I nigdje jednog cvijeta, da oko razveseli.
Svud lišće povijeno, ko jesen da se sluti.

I duša tako svaka i hladi se i kruti
kroz nju se trnci trnu ko smrću da se sreli.
O sveti prami kiša ko slaplje uzavreli
Što ljubav ih izliva, da život se očuti.

U dušu se izlijte, da život joj se rodi
I čilo obnovljenje kroz svetu vlagu krene,
Da ponikne joj cvijeće i zlatni zriju plodi.

Kô vrt, što je pod sušom, da skoro sav uvene,
kad kiša ga zalije, oživi i preporodi
Sve rujno svoje cvijeće i listove zelene.

Original italijanski, sonet Božje službenice Ane Marije Marović.

»Vendi ad Mariam-« šaputao je Konstantin i više puta okrenuo prema bratu svoje presretno lice, na kojemu su sive oči sjale kao dvije zvijezde blizanice.

Rimsko sunce je žarko pržilo kad su umorni došli u hospicij gostoljubivih redovnika sv. Benedikta. Skinuli su sa sebe prašinu i založili. Metod pođe u kućnu kapelu i bio je uvjeren da ga slijedi Konstantin.

I pošao je on za bratom, ali u dvorištu zastane i blago promatraše vodu kako se s gornjih lukova fontane slijeva na niže. Uzduh je treptio od žege.

Konstantin ugleda pred sobom more. Plavo, prostrano more pruža se pred njim. Protare oči i opet pogleda. More se razdvojilo, rastavlja ih suha staza, drač, trnje i šaš. Neki nutarnji glas mu šapne: »Konstantine, to je tvoje more.« — I ništa više ne vidje: uzduh je od žege treptio, a voda se slijeva s fontane. Nemiran uđe u kapelu i moljaše žarko sakrivenom Bogu u oltaru.

Zašlo je sunce za rimske brežuljke. Zvonce je skupilo redovnike na skromnu večeru. Iza toga su hladovali uz fontanu, podno visokih palmi. Ispitivali su Metoda o dalekom narodu, o Vendima, a on je svom dušom govorio o njihovim ovcama.

Konstantin je slušao i gledao u daljinu. I ugleda istu sliku. Plavo, veliko more tiho leži pred njim. Kad se najednom odvoji jedan dio i on ugleda dva mora rastavljena suhom stazom, trnjem i korovom. Začuje glas u svom srcu: »To je Tvoje more!«

»Moje more!« poviče Konstantin, a Metod se nasmiješi: »Tvoje slavensko more čeka sutrašnji dan.«

»Da, sutra u St. Maria Maggiore, pravo kažeš, mili brate.«

Konstantin je kleknuo na kameni pod pred svoj ležaj i mislio na sutrašnji dan s nadom u srcu. Gospina crkva je odabrano mjesto za slavensku službu Božju. Gospino srce riješit će sudbinu naših Venda. U toj crkvi su Isusove jaslice. »Sveta Marija od jaslica« moje je jedino ufanje! Isus u jaslicama mislio je i na Vende, priprosti narod velikog srca. Gospode, primi ih. Sve sam Ti dao!«

Opet čuje tihi glas u srcu: »Zar sve?«

I on je prebirao u srcu, što da još Bogu dade. Dao je roditelje, zavičaj, jezik naroda, svaku udobnost. Što bi još mogao dati? Što

Ujutro se Konstantin uspinjao na Eskvilin sretan, lakim korakom u crkvu sv. Marije Velike, koja je bila puna svećenstva i redovnika. Metodije je nosio misnu knjigu i sigurnim korakom stao bratu s desne strane oltara.

Prvi puta zvonila je u Rimu smjerna molba Svevišnjemu na slavenskom jeziku. Konstantin i Metodije u pratnji slovenskih učenika naizmjence su molili i pjevali, njihovi su se glasovi sve više uzdizali pod bijele stupove Gospine crkve. Glasovi mole, buče, zvone, zvuče kao da ih prate milijuni srdaca.

Konstantin je svršavao »Pravilo mise«. Prolazile su sekunde. Svi su očekivali riječi pretvorbe, no Konstantin se nije maknuo, nego uronjen u svoju dušu vidio je more... Veliko more se razdvojilo i ne sklapa se više. »Gospode, pomozi! Oslanjam se na Majčino srce Gospe svete. Ona će prigrliti Slavene. Ona će ih razdvojene izmiriti, spasiti, Vendi ad Mariam! Evo, uzmi mene, Gospode, nevrijednoga!«

Osjetio je blizinu smrti, tjelesne ga snage izdaju, neće moći više raditi među Slavenima. Prima tu žrtvu života, prihvaća ono što ima doći i prikazuje se Bogu za svoje voljene slavenske učenike, za Moravljane, za panonske Slovence.

Tada tek pristupi pretvorbi, pobožno jasno izgovara svete riječi te uz Krista žrtvova sebe i svoj misijski rad, polaže na oltar žrtvu svoga srca i duše.

Svijetlo lojanica titralo je po divnom mozaiku i prekrasnim freskama Gospine bazilike. Zvonila je slavenska molitva, zaokupili pobožni osjećaji prisutno svećenstvo, a kad se Konstantin okrenuo s riječima:« Idjete, missa est« — kao da su svi požalili što je sveti čin svršio.

Sveti je Otac blagim pogledom pratio misionare, kad su niz stepenice prilazili drugim svećenicima. Sveti ih Otac blagoslovi: »Dođite k meni svi, narodi!... Vi ste vjerne sluge Isusa Krista. Pođite k Vendima i ponesite im moj očinski blagoslov. Jezik njihov znate i svete knjige unesite u njihove crkve«...

»Ti se Konstantine, tako vladaš, kao da ne moramo krenuti na put«, reče Metod jednog dana svome bratu. »Reci mi što te tako dugo zadrža ono jutro kod pretvorbe? Nisi li ti moja druga duša? Kao da od mene nešto sakrivaš?«

»Ne tajim, brate, više. Starješina me grčkog samostana prima. Otsele nisam više sluga ni caru ni kome drugomu, jedinome svevišnjem Bogu. Još malo pa ću na put!«

»A tvoje veliko more?« s mukom prousti Metodije.

»Eto brate, triput mi se prikaza ista slika u Rimu. Moje će se more razdvojiti. Gospod traži žrtvu, žrtvu života. Dosad smo zajednički orali na Božjoj njivi, moje se snage primiču kraju, završio sam svoj misijski rad. Nemoj zbog ljubavi prema monaškom životu napuštati započeti misijski rad, jer ćeš se tako još lakše spasiti.

»Ćirile!« reče Metodije muklim glasom, »Što ću raditi bez tebe, vodiča svoga?«

Po uskom, sasma obraslom puteljku koji je vodio po strmoj pećini išao je župnik Tregonec, da posjeti svoju majku, koja je stanovala potpuno sama u maloj osamljenoj kućici kraj mora.

Bio je lijep rujanski dan, a župnik dobro raspoložen. Još nikad mu se more nije činilo tako plavo, a miris alga uz obalu njegove bretonske domovine tako ugodan.

Jedno pedesetak metara pred njim iznenada se iza grma pojavi čovjek koji je bio vrlo blijed, razmršene kose, oči u strahu izbuljene. Kad se približi na dva tri koraka svećeniku, zapita ga: »Jeste li Vi župnik ovog mjesta?« Na župnikov potvrdni odgovor, on brzo i tiho nastavi: »Želim se ispovijediti.« »Sada, u ovo vrijeme? No, dobro, pođite sa mnom u crkvu. Nije daleko. Ovdje prolaze mještani«, kaže župnik te se vrati prema crkvi.

U ispovijedaonici počne taj stranac: »Ne mogu rastumačiti kako se to dogodilo. Evo, tek je prošlo oko pola sata, i ja ne razumijem što je bilo. Ja inače nisam loš čovjek. Vi mi morate dati oproštenje, inače ću skočiti u vodu. Samo bijeda i glad su tome krivi. Kako da Vam sve to ispričam?« Zbunio se. Svećenik ga je umirio sa nekoliko blagih riječi. Nato je stranac mirno počeo govoriti. Za vrijeme nekog štrajka bio je otpušten iz tvornice. Lutao je u okolini od kuće do kuće i radio kao nadničar. Onda nije našao više posla i tako je lutao sve dalje. Tri dana nije okusio hrane. Besciljno lutajući je došao do mora i spazio osamljenu kućicu u kojoj je bila jedna starica.

»Mala, niska kućica sa zeleno obojenim prozorima?« zapitao je svećenik tihim glasom.

»Jeste, sa zelenim prozorima. Ušao sam unutra i zamolio za hranu. Vjerojatno sam grozno izgledao, jer je starica prestrašena uzviknula. Ne znam ni sada razjasniti što se onda sa mnom dogodilo. Sve mi potamnilo pred očima, skočio sam na staricu i počeo je gušiti. Činilo mi se da čini to netko drugi ne ja. Trgnem se opazivši da se ona više ne miče i ne diše. Onda sam pobjegao i Vas susreo.«

Bez daha je zašutio, a svećenik nije rekao ni riječi. Molio se. Nikad nije osjećao takve boli. Borio se sa Bogom. Činilo mu se da mu Svemogući govori: »Ti si ovdje jedini sudac, jer se radi o Tvojoj majci.« I svećenik je osjećao da njegovo srce teži za osvetom. Onda je opet čuo naglo isprekidano disanje čovjeka koji je pred njim klečao i čekao na oproštenje. Jedna druga predodžba ga je zaokupila. Vidio je vojsku nevoljnika osuđenih već na zemlji, kojima nitko ne pruža ruku da se spase.

»Je li ta starica imala sijedu kosu?«

»Tako je. Njena kosa bijaše sijeda.«

Šuteći se svećenik uhvatio za srce i poče još žarče moliti da ne zaplače. Onda je podijelio oproštenje. »A sada, rekao je tiho — idite brzo u grad. Tamo ćete sigurno naći zaposlenje. Evo Vam nešto za put.«

Dao mu je novaca. Sa drhćućim riječima zahvalnosti digao se čovjek i brzo napustio ispovijedaonicu i otišao.

Iza toga je i svećenik žurno otišao iz crkve. Vani je bio krasan sunčani dan. Prošle su kraj župnika nasmijane mlade djevojke i s poštovanjem ga pozdravile, a on im je uz velik duševni napor ljubazno odzdravio. Prisilio se, da je stao slušati jednog starca koji mu je govorio o svom bolesnom konju, a drugi kako će si kuću dići na kat.

Onda je svećenik upravo bježao po zaraštenom strmom puteljku, koji je vodio dragoj kućici njegove mile majke, u kojoj je očekivao naći samo kravicu i nekoliko kokoši. Svećenik nije više osjećao ljepotu dana i miris algi.

Kao lud uletio je u kuću. Starica je ležala na podu kao mrtva. Digao ju je i položio na krevet. Pri tom je osjetio da je topla i da slabo diše. Počeo je majku trti sirćetom, ali mu se činilo beskonačno dugo, dok nije otvorila svoje drage umorne oči. Nije se mogla sjetiti što se dogodilo.

Ćiril je uronio u molitvu tražeći utjehu i božansku pomoć Metodiju: »Gospode Bože moj, koji si sve anđeoske zborove stvorio i bestjelesne vlasti uspostavio, nebo razapeo i zemlju učvrstio... usliši molitvu moju, očuvaj svoje vjerno stado kome si postavio za predstojnika mene nesposobnog i nedostojnog slugu svoga, spasi ga od bezbožne poganske zloće onih koji govore bogohulno protiv tebe te uništi krivu vjeru od tri jezika, umnoži svoju Crkvu novim četama i udruži sve u jedinstvu duha«.

Dvije čiste žrtve zagrliše se posljednji puta na ovoj zemlji...

»Oče, gdje ti je brat Ćiril?« pitali su gorostasi Koceljeve zemlje.

»U Rimu, djeco!« — »Zar ne će doći za tobom?« pitale su krotke majke. »Ne će!« »On nas više ne voli?« zatuže djeca.

»Voli vas, još kako vas voli. Umirući me je zaklinjao da se vratim k vama, a on se za nas sve moli kod dragog Boga.« Na to svi šutke od bola oboriše glave.

Svuda, širom slavenskog mora, preko Dalmata, Panona, od Adrije do Tatre prošao je glas: »Bog je pozvao k sebi voljenog oca Kosntantina ali zato dvostrukim duhom okrijepio oca Metodija.«

Papa je primio 600 nemačkih skauta u audijenciju. Tom je prilikom Papa kazao da ceni skautsku odgojnu metodu koja koristi pojedinom čoveku i društvu. Ispravno shvaćena skautska pravila vaspitaju skaute u ravnoteženosti, veselju i velikodušnosti. Lepota vaše mladenačke revnosne službe privlači ostalu omladinu. Ona će starijima davati odvažnosti da sruše ograde koje još postoje među ljudima, ona uliva svakome svest da je dete Božje i član velike čovečanske obitelji.

Najstarija kršćanska crkva u Rimu? Radovi na obnavljanju rimske crkve svete Pudencijane doneli su neka otkrića. Pod središnjom lađom otkrili su ostatke neke stare zgrade, verovatno palate rimskog senatora Pudensa, za koga tradicija drži da je primio u svoju kuću apostola Petra te da se tako njegova kuća pretvorila u prvo stecište kršćana u Rimu.

Kongregacija obreda uvela je nov obred za krštavanje odraslih. Taj je obred podeljen u 7 delova ili stepena prema starokršćanskom primeru. Kad se odrasli čovek prijavi za krštenje, načini se nad njim krž, dade mu se kršćansko ime, a on se odriče krivih nauka. U drugom stepenu dade se katehumenu blagoslovljena so. U trećem, četvrtom i petom delu obreda obavljaju se nad njim razni egzorcizmi, u šestom se izvrši stari obred »Otvori se« i izmoli se apostolsko verovanje, a u sedmom stepenu odrasli se katehumen krsti.

U Tridentu se vrši od 10—14 septembra 12. pastoralni tedan, koji će se baviti pitanjem pastoracije turista. Glavnu će reč imati venecijanski patrijarh kardinal Urbani. Papa mu je već poslao pismo u kome razrađuje postavljena pitanje. Tu se radi o dušobrižništvu omladine na letovalištima, kampinzima, dalje o nedeljnim izletnicima i nedeljnoj misi, o prisustvu stranih turista.

Papa je imenovao još neke kurijalne kardinale u razne kongregacije. Kardinal Čento i Testa postali su članovi konzistorijalne kongregacije, kardinal Ferretti član kongregacije za izvanredne poslove, kardinali Panico i Antoniutti članovi kongregacije za istočne crkve.

Prema oltaru. U Rimu se razmatra pitanje proglašenja blaženom č. s. Marije du Bour, koja je 1833 osnovala kongregaciju Sestara božanskog Spasitelja u Evuex. Umrla je 1862. u starosti od 74 godine. Njen je otac pao kao žrtva francuske revolucije.

Studijska kongregacija je poslala rektorima katoličkih univerziteta i fakulteta ovlaštenje da mogu pripustiti i pripadnike drugih konfesija na predavanje i ispite, što treba da bude jedna mera za približenje pripadnika drugih veroispovesti.

Papa je primio u Damasovom dvorištu 3000 kućnih pomoćnica, koje su se prvi puta skupile u Rimu iz raznih delova sveta. Papa je u svom govoru kazao da se i on, iako ima kao Kristov zamenik na zemlji najviši položaj, naziva »sluga slugu Kristovih«. Rad kućnih pomoćnica je služba Božje dece drugoj Božjoj deci. One neka vrše usluge u svesti svog visokog kršćanskog dostojanstva. Iz toga i sledi da moraju i oni koji primaju njihove usluge, pokazivati prema njima svoje poštovanje.

Studijska kongregacija je izdala posebne propise, kako bi se papina konstitucija o pojačanom studiju latinskog jezika počela izvoditi. Kongregacija propisuje da moraju profesori latinskog jezika u malim semeništima imati diplomu iz klasične filologije te teorijski i praktično vladati latinskim jezikom. Propisuju se dalje latinski udžbenici koje moraju đaci obraditi.

Papa je imenovao asumpcionista Antuna Varthalitisa za nadbiskupa na Krfu, Zante i Kefaloniji. Katolici u Grčkoj imaju tri latinska nadbiskupa, jednog biskupa i ap. egzarha bizantskog obreda.

O filmu i televiziji. Papa je poslao kanadskom kardinalu Ležeru iz Montreala pismo, u kome obrađuje pitanje filma i televizije. Autori filma odnosno režiseri i sastavljači televizijskih programa moraju biti svesni velike odgovornosti, jer oni odgajaju društvo. U Montrealu se naime sastao međunarodni katolički savez za film, radio i televiziju.

Predsednika Italijanske Republike Antonio Segni-a je Papa 3 jula primio u zvaničnu posetu. Papa je u svom govoru naglasio da su svetovna i crkvena vlast različne, ali potiču iz istog izvora. Potsetio je visokog gosta na budući koncil i zamolio ga da Italija lepo primi uvažene goste iz čitavog katoličkog sveta. Papa je dalje spomenuo svoju socijalnu encikliku i kazao za nju da u njoj izneti principi zaslužuju da ih potvrdi koncil.

Meseca oktobra će biti postavljen bronzani kip pape Ivana XXIII u jednom prošteništu blizu njegova rodna kraja. U podnožju kipa biće izrađena četiri reljefa. Prvi prikazuje papu kako kao dečak hodočasti u to svetište, drugi reljef predstavlja krunisanje Naše Gospe, koje je pre više godina obavio sadašnji papa kao kardinal, treći reljef predstavlja njegov izbor za papu, a četvrti pozivanje budućeg koncila.

Sveti oficij je izdao »Opomenu« zbog dela pokojnog patra Teilhard de Chardin-a. Najviši crkveni ured za čistoću objavljene kršćanske nauke izjavljuje da su filozofske i teološke ideje pomenutog patra katkada dvoznačne, katkada i pogrešne. Prijatelji i štovatelji pokojnog patra mnogo uzdižu njegove sumnjive i pogrešne ideje.

Centralna pripravna komisija za Koncil završila je svoje sedmo zasedanje 20. juna. U svemu ona je obradila 70 shema u 119 svezaka, što iznosi 2060 stranica. Tri potkomisije su još nastavile radom koji treba u julu da bude završen.

Pravilnik II vatikanskog koncila. On sadrži: ko će biti sve pozvan, način glasanja, upotreba latinskog jezika, stenografa i magnetofona. Izgleda da će biti pozvani i titularni biskupi, vrhovni predstojnici kongregacija pod biskupskom vlašću. U važnijim pitanjima tražiće se tročetvrtinska većina, u običnim dvotrećinska. Službeni jezik biće latinski, ali će se u slučaju potrebe moći poslužiti živim jezicima.

Španija je dobila novog nuncija u osobi Msgr Antonio Riberi, koji je bio ranije na službi u Kini i na Formozi. Prilikom dolaska u Madrid, falangisti su ga pozdravili šutnjom. U svom prvom govoru nuncije je pohvalio rad španjolske katoličke Akcije.

Biskup iz Linca Msgr Zauner radi na tome da se ukine masovno krizmanje prigodom Duhova po austrijskim katedralama, što je postignuto već u Nemačkoj. U njegovoj biskupiji krizmanici se mogu krizmati samo na teritoriji svog dekanata.

Isusovački zavod Kanizijanum slavio je 17 juna 400 godišnjicu svog rada. Osnovao ga je sv. Petar Kanizije 1562. U toku 400 godina taj je zavod mnogo učinio na učvršćenju vere u narodu. Tamošnji isusovci imaju velike zasluge za osnivanje i rad insbruškog univerziteta i teološkog fakulteta, koji uživa svetski glas.

29 međunarodni kongres katoličkih esperantista se održava od 14—21 avgusta 1962. u »Središtu Pija XII« u Rocca kraj Rima. Časno predsedništvo prihvatio je kardinal Ernesto Ruffini, koji se već u mladosti oduševio za esperanto, jer ga smatra sredstvom lakšeg sporazumevanja među ljudima.

Poljska obavlja devetogodišnju devetnicu. Od 8 septembra 1957. god. hodočasti vrlo lepa kopija Čenstohovske Majke Božje iz župe u župu, tako da se u svakoj župi zadrži samo jedan dan. Tokom tih svečanosti zabeležena su značajna obraćenja. Obzirom na nove poteškoće kardinal Višinski je odredio da se svi svećenici i svi vernici svakog dana u 9 sati uveče u duhu skupe kraj Čenstohovske Majke Božje te izmole sledeću molitvicu — »Marijo, pokraj Tebe stojim, na Tebe mislim, pred Tobom stražim!«

U Beču je bilo 1962. zaređenih 26 domaćih mladomisnika, 4 Mađara iz Pazmaneuma, 5 iz Burgenlanda kao i 42 redovnika raznih redova i kongregacija.

U Krakovu je umro Msgr Bazijak, nadbiskup lavovski i ap. administrator Krakova u 72 godini života. Pokojni je bio od 1933. pomoćni biskup u Lavovu, a od 1944. postao je nadbiskup lavovski, ali se 1945. kad je Lavov potpao pod SSSR, preselio u Krakov te konačno postao njegov ap. administrator.

Crkva je u Parizu skupila za bedne u svetu 200 miliona dinara. Ovim će se novcem izvršiti manji projekti u novim nezavisnim zemljama francuskog jezika.

Leopoldvil ima već 25 katoličkih crkava. Dvadeset druga blagoslovljena je bila 3 juna 1962, a posvećena Mariji Goreti, daljnje dve crkve blagoslovljene su bile na drugi dan Duhova, dok su naredne dve još u izgradnji.

Anglikanci su pozvali katoličkog nadbiskupa O'Brajena iz Kanbere u Australiji da im govori o koncilu. Bio je vrlo lepo pozdravljen. Govorio je da koncil neće biti unionistički, nego će tek pripremiti put takvom koncilu.

Trideset šest sati bdio je svećenik nad svojom dobrom majkom i uspjelo mu je da je spasi.

Prvi puta u njegovom svećeničkom životu desilo se da je zanemario u određeno vrijeme služiti svetu Misu.

30 000 dece molilo se u Fatimi — **sami** članovi Euharistijskog krstaškog pokreta — za mir na svetu, za uspeh drugog vatikanskog sabora i za proglašenje blaženima fatimskih vizionara Franje i Jacinte Marto. Iz Leirije je pešačilo 1 000 dece u Fatimu 15 milja daleko. Tada je bilo u Fatimi podeljeno 20 000 svetih pričesti.

U Londonu se 1 jula služila u prisustvu papinog delegata O'Hara **služba Božja** na staroslovenskom jeziku u **čast 1100** godišnjice dolaska sv. Ćirila i Metoda na Moravsku. Misu je služio Slovenac Bogdan Makovec.

U Salcburgu treba da se održi 4 svetski kongres za zaštitu životinja. Predviđa se posebna molba upućena Papi **da se** osudi ubijanje ptica pevačica u Italiji, krvave borbe bikova u Španiji, pasa u Americi, petlova i ovnova u Austriji.

Korejski prosjak. Stari prosjak Kim pozvonio je na samostan merinolskih misionara u Inčon te zatražio ne materijalnu nego duhovnu pomoć. Misionar Fr. Roman Teijsen je prosjaka odveo u kapelicu, ispovedio ga i pričestio. Prosjak se zahvalio rečima: Nisam želeo da me smrt zatekne bez svećenika i sakramenata, sada ću opet veselo na put.

Neki viši budist iz Taitunga na Formozi je zamolio za prijem u Crkvu. Budistička vera mu nije mogla dati odgovor na razna pitanja koja su ga mučila, pa se okrenuo katoličkoj Crkvi. Sada pohađa katehističku školu u Taitungu.

Jokohama. Na dvorištu velikog zavoda sv. Josipa koji drže maristi već od 1901, slavila se 100 godišnjica prve katoličke crkve u novijoj istoriji Japana. Prisutan je bio sav japanski episkopat, 200 svećenika i 8 000 vernika.

Nahum Goldman, predsednik jevrejskog svetskog saveta posetio je kardinala Bea u njegovom stanu. Ostali su preko jedan sat u razgovoru. Predsednik se interesirao za koncil po pitanjima koja bi mogla interesovati Jevreje. Ugovoren je bio daljnji razgovor s izraelskim ministrom za vere.

Msgr Rupp, dosadašnji pomoćni biskup u Parizu postavljen je za biskupa male kneževine Monako. Msgr Rupp je rodom iz Lorene, star 57. godina, u Parizu je vodio brigu za pastoraciju iseljenika.

U Parizu postoji posebni ured za vesti iz verskog područja. Njegov direktor postao je Pier Haubtman. Taj je održao posebnu konferenciju za štampu, u kojoj je novinare zadužene za verske informacije, upozorio na važnost katoličke Crkve u naše vreme, na dužnost novinara da ljubi istinu te nastoji da se ova ispravno shvati. Krivo shvaćena istina može da ubije.

U Parizu i okolini 71% praktičnih vernika koji obavljaju svoju nedeljnu dužnost prisustvuje svetoj misi između 8—11,30 sati.

U Engleskoj se puno radi na tome da se 40 njihovih mučenika iz doba reformacije proglase svetima. Pre dve godine njihov je kardinal Godfrej pozvao katolike d se mole na tu nakanu te da se preporučuje tim mučenicima. Ima već 24 izvanredna ozdravljenja. Treba sve to da se još ispita ali neverovatno visok broj uslišanja govori već sam za sebe.

Američki merinolski misionar Fransis Linč šaljivo je izjavio da neplodna zemlja Formoze koju naseljavaju bivši vojnici predstavlja za nj vrlo plodnu zemlju. Od 300 vojnika 80 ih je već preveo u katoličku Crkvu.

U SAD se sve strože sprovodi ustavni zakon o podvojenosti Crkve i države, prema kome država ne sme da dade nikakvu pomoć bilo kojoj verskoj zajednici. U Njujorku je zabranjena javna molitva po državnim školama. U Viskonzinu zabranjeno je upotrebiti javne autobuse za učesnike privatnih škola. O tim se stvarima mnogo razmišlja i debatira.

Engleski zavod sv. Bede u Rimu slavio je 600 godišnjicu svog rada. Za to doba odgojio je na hiljade engleskih svećenika, među njima lepi broj mučenika. — Na pobudu škotskih biskupa u Rimu se počeo graditi sličan zavod za Škotsku. Kamen temeljac je blagoslovio nadbiskup Campbell iz Glazgova.

Unuk čarobnjaka posvećen za svećenika. To se desilo u Indiji. Biskup Leo D'Mello iz Ajmera zaredio je đakona Petra Barjaval-a za svećenika.

Dr Hestings Banda o religiji. Poznati crnački vođ Njase izjavio je misionarima neka se ništa ne plaše njega, sve dok ostanu kod propovedanja Evanđelja. Priznao se religioznim. Izjavio je: Ova zemlja ne može napredovati bez vere i pouzdanja u Boga.

Italija je 1961. godine skupila za misije 1 065 miliona lira, i to: Društvo za širenje vere 710 miliona, Delo apostola Petra 185 miliona, a Delo svetog Detinjstva 170 miliona.

Obraćenici. Krajem marta Msgr Ngujen van Hien krstio je 400 odraslih osoba u biskupiji Dalat. To su bili listom svi izbeglice sa severa. Njih je potaknuo primer katolika (njihove molitve požrtvovnost) da su se počeli interesirati za katoličku veru.

Lurdska izlečenja. Međunarodni lekarski biro u Lurdu se saglasio da se opet dva izlečenja, koja su se dogodila u Lurdu, ne mogu prirodno rastumačiti. Bilo je to ozdravljenje neke osobe koja je bolovala od zapaljenja moždane kore te iznenada ozdravila 7 oktobra 1950. u lurdskoj bazilici. Drugi je bio slučaj progresivne uzetosti iz 1952. godine.

Telovska procesija u Varšavi trajala je tri sata. Prisutno je bilo 150 000 vernika. Narod je gotovo sve vreme pevao. Kardinal je održao kraći govor koji se prenosio preko zvučnika. Pohvalio je vernike što su tako lepo ispovedali svoju veru u presveti Oltarski sakramenat.

Nema boljeg morala, nema bolje nade, nego je ona koju donosi kršćanska vera, izjavio je berlinski nadbiskup dr Bengš katoličkoj omladini koja se u lepom broju skupila u crkvi sv. Pija X. Gledajući pred sobom oko 2000 mladeži, kazao je: Radostan sam i ponosan, što ima u našoj biskupiji toliko mladeži koja čvrsto veruje i zajednički istraje, iako je to malo teže.

Tri afrička vojnika iz Mozambika pokrstila su se u Lisaboni. Bili su ranije muslimani, ali su služili u Makao u Kini.

Balgijski biskupi objavili su zajedničko pismo u kome pozivaju vernike da pomognu završiti nacionalno svetište presv. Srca Isusova u Koekelbergu. Svetište se počelo graditi 1926. godine, bilo otvoreno 1935. godine, potpuno bi moralo biti dovršeno 1966. godine.

Tajvan ili Formoza ima preko 10 miliona stanovnika, od toga 202 240 katolika. Podeljeni su na 7 biskupija. Među njima radi 658 svećenika, 65 braće laika i 577 redovnica koje pripadaju 38 raznim kongregacijama. Katehista ima 1100, a broj crkava 304.

Afričko ostrvo Madagaskar je mnogo veće od Formoze, ali ima 5 miliona stanovnika, od od kojih jedna četvrtina katolika. Podeljeni su na 15 biskupija, imaju svega 640 svećenika, čak manje nego na Formozi. Katolici nisu dovoljno uticajni; oni imaju samo jedan mali dnevnik, tri velika nedeljna lista.

Napredak. Za dva meseca je južno vietnamski biskup iz Kvinhona krizmao 19 117 osoba, od toga 80% obraćenika. Na tom pastirskom putu biskup se morao služiti svim saobraćajnim sredstvima, od aviona do auta.

Pariški nadbiskup Feltin je odredio da je u njegovoj nadbiskupiji redovito svećeničko odelo talar. Dozvoljen je i klerižmen odelo, tj. civilno odelo tamne boje s kolarom. Svako drugo odelo svećenicima je zabranjeno. Kada svećenik obavlja kakav obred, mora nositi talar.

Kolumbija. Nadbiskup iz Medelina Msgr Salazar je pretvorio svoju kuću u školu za sindikalne rukovodioce te poklonio sve svoje imanje raznim socijalnim ustanovama. Izjavio je da je tako postupio kako bi započeo nužno potreban kršćanski preporod.

»Mala braća siromašnih« je redovnička družba, osnovana pre 16 godina u Parizu. Nalazi se već tri godine i u Čikagu. Nastanili su se u nekom praznom magacinu u zapadnom delu grada. Nekoliko Francuza tamo deli sirotinji ručak, na francuski način spremljen tako ukusno, da se čude i specijalisti.

Ruska pravoslavna crkva ima prema njihovoj proceni oko 50 miliona vernika, 73 biskupa, 35 000 svećenika, 20 000 parohija i 40 manastira.

SAD. Ni država ni Crkva ne mogu odlagati rešenjem rasnog problema, izjavio je Msgr Reed iz Oklahome, dok je organ nadbiskupije Nju Orlins optužio akciju »Autobusa slobode« kao uvredu ideala demokracije, kršćanske ljubavi i ljudske pristojnosti.

Dublinski javni tužilac se zahvalio na svojoj službi te otišao da uči za svećenika. Svoju veliku knjižnicu od 30 000 knjiga poklonio je isusovcima u Dublinu.

U Londonu postoji društvo koje pomaže 400—500 bivših anglikanskih pastora s njihovim obiteljima koji su prešli na katoličku veru. Na njihov godišnji skup došao je i kardinal Godfrej te pozvao sve prisutne da se mnogo mole za uspeh koncila.

Kardinal Višinski je u Varšavi održao od 4—8 jula ove godine drugu dijecezansku sinodu. Prva se sinoda završila 1922. god. Varšavska biskupija je osnovana 1818. godine.

Južni Vietnam. U ferijama su bile organizovane duhovne vežbe u kampinzima za studente iz Saigona i Dalata.

Austrija je skupila preko 8 miliona šilinga na dan obiteljskog posta za potrebe nerazvijenih zemalja.

ČAROBNJAKOV SIN MAŽUBU

(Misijska priča iz Afrike)

Ovo se dogodilo u Zululandiji, domovini nekada slavnih Zulu crnaca u Južnoj Africi. Po svojoj fizionomiji jako se razlikuju od svih ostalih crnaca. Lepo su građeni i vrlo su simpatični, a i inteligentni. Smatraju se za potomce Inkozi Pezulu-ja — Nebeskog Pastira. Veruju u duhove, a zastrašuju ih njihovi čarobnjaci. Nekada su imali veliko kraljevstvo i još u početku prošlog veka uspešno su se suprostavljali najezdi belih kolonizatora. Ali moderno oružje je konačno savladalo njihovu otpornost te ih prisililo na bivanje na teritoriji od 25.000 kv. km. Sada ih ima samo još oko 400.000. Žive u glavnom na svojoj teritoriji Zululand, a mnogi su otišli na zaposlenje u primorske gradove.

Žive još uvek dosta primitivno, u skromnim kolibama. Bave se stočarstvom, a nešto i poljoprivredom, koja je primitivna. I lov je omiljen sport. U velikoj većini su još mnogobošci-idolopoklonci. Žena je stvar, koja se kupuje. Uobičajeno je mnogoženstvo. Što je ko bogatiji to si kupi više žena. Žene se kupuju za stoku. Svaka poglavareva žena živi u zasebnoj kolibici sa svojom decom. Sve poljske radove obavljaju žene.

Kršćenstvo su među Zulu crncima širili najpre protestanti, Holandezi i Englezi. Sredinom prošlog veka došli su do njih i prvi katolički misionari. Godine 1920. Sveta je Stolica za njih osnovala posebnu apostolsku prefekturu, koja je bila poverena benediktincima. Danas imaju katolički misionari među Zulu crncima škole, bolnice i zavod za gubavce. Postignuti su dosta lepi uspesi.

* * *

Mažubu je bio sin poznatog plemenskog čarobnjaka Um Ngoma Sabeka. Majka mu je umrla još u ranom detinjstvu, zato je bio dat na odgoj drugoj čarobnjakovoj ženi po imenu Isangoma. Ona je mrzila Mažubuja, jer je želela da bi njezin sin nasledio oca u časti i vlasti, ali je bila puna straha pred nemilosrdnim i strašnim čarobnjakom, koji je svima ulevao strah u kosti svojim užasnim obredima, a još opasnijim otrovima, koja je jedino on znao spremati. Tkogod mu se usprotivio umro je od otrova.

Da isproba snalažljivost svoga prvorođenog sina i naslednika otac je jednog dana poslao Mažubu u prašumu sa zadaćom da nakupi neko otrovno korenje. Mažubu nije poznavao te biljke. A znao je vrlo dobro da ako se vrati praznih ruku, da neće dobro proći. A to će dobro doći Isangomi, koja će iskoristivši priliku predložiti svoga sina Lozija za naslednika i budućeg velikog čarobnjaka toga plemena. Šta da radi? Kada je ovako žalostan lutao kroz prašumu naišao je na nekog belog čoveka na konju. Njegova ljubaznost osvojila je na prvi pogled Mažubu i on je ispričao svoju nevolju. Beli čovek, bio je katolički misionar, uputio je nesretnog dečaka u bližnju naseobinu jednom starom crncu, dobrom poznavaocu svih lekovitih i otrovnih biljki. I ovaj mu je pomogao, da je pronašao što je tražio otac. Tako se sav radostan vratio svojoj kući.

Isangoma je na neki način doznala kako je Mažubu došao do traženog korenja. Zato je tražila prilike da ga uništi. Jednog mu je dana naredila da mora otrovati baš onog crnca, koji mu je pomogao do traženog korenja. Tada su se u njegovoj duši pojavile slike susreta sa belim čovekom i setio se njegovih toplih reči o uzvišenosti života i o strašnoj odgovornosti ubijanja. To je nadvladalo u duši još nepokvarenog mladića i on je bacivši strašni otrov pobegao od kuće (jer bi inače sam bio otrovan) i pomoću belog prijatelja-misionara zaposlio se na jednoj plantaži šećerne trske. Tamo je imao prilike da pobliže upozna život belih ljudi.

Nakon izvesnog vremena umro mu je otac i sam je misionar došao da ga o tome izvesti. Trebalo je da se vrati i primi svu očevu imovinu, na koju je imao pravo po plemenskim nepisanim zakonima.

Kad je sredio pitanje nasledstva svratio je kod svoga dobrotvora Ndadabajakuja. Tu se zaljubi u njegovu kćerku Svelekiju, koja se u vreme njegove otsutnosti razvila u vanrednu lepoticu a i mudru devojku, te je zaprosi. Otac i devojka pristali su ali pod uslovom da se venčanje obavi pred belim prijateljem (misionarem), da se obaveže da neće uzimati drugih žena prema plemenskom običaju i da će dozvoliti da svako novorođeno dete odnese misionaru, da mu dade tajanstvene vode koja spasava. Mažubu je pristao na sve uslove i venčanje se sretno obavilo, a da pripadnici plemena nisu ni znali kako. Sretno su živeli, jer je Svelekija donela u kuću nov duh, kakav u tom kraju nije bio poznat. Ona je naime bila kršćanka.

Mažubu je morao za neko vreme otići u susedno pleme da kod tamošnjeg čarobnjaka Mšopija nauči neke nepoznate veštine, a naročito poznavanje spremanja najopasnijih otrova a i korisnih lekova.

U to vreme se njegova žena, koja je očekivala dete, teško razbolela. Upotrebio je sva svoja čarobnjačka sredstva i zvao svojim obredima sve duhove na pomoć, ali uzalud. Ženi je bilo sve gore. Na njezinu molbu bila je prenešena u misijsku bolnicu.

Opet se sastao sa belim prijateljem-misionarem, koji ga je jednoč spasio iz velike nevolje. Dok je žena ležala u bolnici, on je razgledavao po misijskoj postaji, pa je zalutao i u crkvu. Sve ga interesiralo, a misionar mu strpljivo tumačio.

Počeo je u slobodno vreme razmišljati o razlici između njegovog idolopoklonstva i vere u razapetog Spasitelja, o kojem je misionar znao tako lepo govoriti. Sam se na delu uverio, kako je lažno sve u vezi sa duhovima i čarobnjaštvo mu je postalo iznenada odvratno. Neće on više varati sebe i strašiti druge, to je bila njegova odluka nakon neprospavane noći.

Svoju je tajnu još uvek krio u svom srcu, a misionara je molio da mu ponovno priča o Kristu Spasitelju i o nebesima. Čitave sate je sada prekleČao u crkvi gdje, po rečima misionara, prebiva sakriveni Prijatelj svih ljudi, koji donosi svetlost i radost u duše. Uživao je u svetim slikama, uživao u svetim obredima, uživao u kandilu koje je svetlucalo pred svetohraništem.

Žena se pod bržnom paskom dobrih časnih sestara brzo oporavila i rodila zdravog sinčića. Pun radosti zagrlio je ženu i govorio: »Izvršiću obećanje i više. Spasonosna voda neće poteći samo po glavi našeg sinčića nego i po mojoj. Odričem se svojih idola i svoga čarobnjačkog zvanja. Stavljam se u službu pravoga Boga i Krista Spasitelja.« — I sin čarobnjaka postao je katehista, misionareva desna ruka.

K. K. Pitanje: Ima više godina kako sam Bogu obećala da ću svakodnevno izmoliti sva tri dela krunice. Poslednje sam vreme u prevelikom poslu, pa često zaboravljam ili od umora ne stignem da zavet održavam. Grize me savest. Šta da uradim? Odgovor: Bogu dato obećanje valja ispuniti. Ako se okolnosti života bitno promene, zavet prestane. U svakom slučaju obećano dobro možemo promeniti u drugo jednako ili veće dobro. Biće pred Bogom jednako dobro delo, ako izmolite dnevno samo jedan deo krunice, a mesto druga dva, strpljivije obavljajte svoj posao, posvetite ga kakvom strelovitom molitvicom te prema mogućnosti koji puta više idite na svete sakramente. Ko risno je da se o takvim stvarima posavetujete s ispovednikom.

E. C. Odgovor: Drago mi je što je Vaša crkva na Rijeci — Zamet slavila 5o godišnjicu. Vidi se da je to župska crkva novijeg datuma, jer je glavni oltar posvećen presv. Srcu Isusovu, a pobočna dva Majci Božjoj te sv. Josipu Radniku. Samo požrtvovanim dušobrižničkim radom postižu se uspesi. Dao Bog Vašoj mladoj radničkoj župi bogatog blagoslova!

N. Z. Pitanje: Da li stvarno postoji crna magija, da vračari pomoću sotone stvarno čine stvari koje su iznad prirodnog toka stvari? Odgovor: Teoretski je to svakako moguće. Krist je sam rekao: »Lažni kristi i lažni proroci će činiti tolike znakove i čudesa, da bi zaveli, kad bi bilo moguće, i same izabrane« (Mt. 24, 24). Apostolu Pavlu suprostavio se na Kipru vračar Elimas Barjesus te po svaku cenu hteo sprečiti obraćenje rimskog namesnika Sergija Pavla. U praksi moramo biti vrlo razboriti, pošto je ogromna većina neobičnih pojava prirodnog porekla. Među neznabošcima utvrđeni su slučajevi u koje su umešane tamne sile, napose kad vračari svim sredstvima nastoje sprečiti širenje kršćanstva.

G. K. Pitanje: Zar nisu preoštre reči evanđelista Ivana, koje se čitaju na drugu poduhovsku nedelju: »Ko ne ljubi, ostaje u smrti. Ko god mrzi svoga brata, ubojica je; a znate da nijedan ubojica nema u sebi trajnoga večnoga života«. Gde ćemo naći čoveka koji ne podržava odvratnosti (antipatije, mržnje) prema svojim osobnim, narodnim, ideološkim, socijalnim protivnicima? Odgovor: Glavna je kršćanska zapoved: ljubav prema Bogu i bližnjemu svome. Naš bližnji je svaki čovek, bio prijatelj ili neprijatelj. Svakoga moramo ljubiti i činiti mu dobro. To je stvarno najteža zapoved, koju na žalost i mi kršćani slabo ispunjavamo. Tako se često čuje: »ne mogu da ga vidim«, »ne mogu da s njime govorim«, »ne mogu da zaboravim ono«. Osobne nepravde još lakše opraštamo nego one učinjene našem staležu, našem narodu. Greh valja mrziti i osuđivati, ali grešnika moramo ljubiti. Često se treba kontrolirati, da li se pobudila kakva antipatija u mome srcu. Treba joj navestiti rat, a nipošto podržavati je i gajiti u svom srcu, da nas ne pogodi strašna reč: »ko mrzi svoga brata, ubica je«.

K. H. Pitanje: Koje su glavne promene u liturgijskoj reformi za mesec septembar? Odgovor: U septembru nije nijedan svetac crtan ili premešten na drugi dan. Uzvišenje sv. Križa postao je blagdan drugog razreda, dakle istog reda kao Mala Gospa, Sedam žalosti BDM i sv. Matej apostol. Blagdan prvog razreda ostaje dan sv. arhanđela Mihovila. Sedam je međutim blagdana reducirano na spomen, i to: sv. Egidij (1.), Gorgonij (9.), Proto i Hijacint (11.), Rane sv. Franje (17.), Eustahij (20.), Marija Otkupiteljica robova (24.) i Ciprijan i Justina (26.). Tu se u glavnom radi o svecima za koje nema mnogo historijskih podataka.

F. K. Pitanje: Moja je kćerka student kemije. U gimnaziji bila je odličan đak, pa i prvih godina na fakultetu polagala je redovno ispite. Došla je promena, kad je počela voditi ljubav. S ispitima je prestala. Sa-

da nas u kući plaši kad joj nešto prigovorimo, da će počiniti samoubijstvo. Tako traži da je izdržavamo te podupiremo njen prljavi život. Šta da činimo? *Odgovor:* Svakako niste jedina majka koja zbog takvih stvari trpi. Držim da nije sva krivica za takvo stanje isključivo na drugoj strani, nego ste delimično i sami krivi. Ne misle na samoubijstvo svi, koji se njime kao ucenom prete. Ako je Vi izdržavate, imate mnogo načina da stišate njen bes. Prvo činite sami pokoru za svoje grehe i propuste u odgoju, onda činite pokoru i za nju. Pokora sjedinjena s gorućom molitvom najbolji je način da se grešnik obrati.

G. Z. Pitanje: Po primeru drugih devojaka i naša kćerka hoće na letovanje na moru. Kod kuće je držimo i odgajamo u kršćanskom duhu, pa se plašimo da bi se na letovanju pokvarila. Šta da činimo? *Odgovor:* Letovanje na moru pruža pubertetnicima i mlađim ljudima obojeg pola mnogo prigoda za greh. Međutim, treba znati da ima prigoda za greh svuda. Često se događa da roditelji još uvek veruju da su njihova deca čista i nepokvarena, dok sav svet na široko već govori o njihovoj pokvarenosti. S poštenim društvom starije osobe možete je pustiti na letovanje na moru, ukoliko se tome ne protivi prazna kesa ili mišljenje lekara.

R. U. Pitanje: Poznato je da imaju budisti među svim religijama najviše redovnika. Budizam je 5 vekova stariji od kršćanstva. Da li je budizam uticao na razvoj kršćanskog redovništva? *Odgovor:* Mlado kršćanstvo uopše nije poznavalo budizam. Kršćanstvo je niklo na jevrejskom tlu. Jevreji su poznavali neke vrste samostanski život. Prorok Ilija je već imao svoje učenike. Kristov preteča Ivan Krstitelj jednako. Novija otkrića oko Mrtvog mora govore o Kumranskoj samostanskoj zajednici. Pronašli su čak ostatke tog samostana. Kršćanima nije trebalo daleko, ako im je bio potreban neki strani uticaj. Međutim, kršćansko redovništvo je izraslo iz Kristovog evanđelja, iz njegovih evanđeoskih saveta dragovoljnog siromaštva, doživotnog devičanstva i poslušnosti duhovnim poglavarima.

D. G. Pitanje: Što nama kršćanima danas najviše nedostaje? *Odgovor:* Ni u kojoj stvari nismo savršeni, nedostataka i slabosti imamo bezbroj. A kako mora biti glavna kršćanska karakteristika međusobna ljubav kao znak po kome će se kršćani raspoznati, to smatram da je pomanjkanje kršćanske ljubavi najteža naša mana. Svađa, prezir, netrpeljivost prema pripadnicima drugog naroda, druge ideologije, osvetoljubivost, grobna tišina kojom pređemo preko dobrih osobina tobožnjih svojih protivnika, ogovaranje, nemilosrdna kritika, sve su to načini kako se javlja taj protivnik kršćanske ljubavi — bolje ili slabije maskirana mržnja.

T. K. Pitanje: Kako da utešim udovicu koja je izgubila sina jedinca. Muž joj je pre dve godine u duševnoj poremećenosti počinio samoubijstvo, a sin jedinac je ovog leta zaglavio u Dunavu. Sirotica se potpuno izgubila te strašno proklinje Boga. Šta da uradim? *Odgovor:* Žalim sirotu udovicu. Čovek mora podneti svaki križ koji ga u životu zadesi. Već starozavetni Job je dao divan primer junačkog patnika. Njegov udes bio je mnogo teži, a ipak iz njegovih usta dolazi reč: ‚Bog je dao, Bog je uzeo, neka bude blagosloveno njegovo sveto ime'. Teško je čoveka u velikoj žalosti rečima tešiti. To joj možete svakako kazati da ne sme proklinjati dragoga Boga, koji je najveći Gospod, a ujedno najbolji otac, i tada kada nas kori. Inače se molite za nju, činite joj kakve usluge, po mogućnosti neka promeni okolinu da se živčano smiri. Učinila bi dobro, kad bi uzela u ruke Sveto pismo i čitala. Ništa ne može čoveka tako utešiti kao reč Božja. Sve što god Bog čini ili dopušta, čini nama na dobro.

O. JACINT BELIĆ, Šibenik. Dolac 5, izdao je mali molitvenik: SVETI RUŽARIJ na 112 stranica. Cena primerku 200 din. Narudžbe od 10 komada i više dobijaju 10% popusta.

NADBISKUPSKI DUHOVNI STOL u Zagrebu, Kaptol 31 p. p. 406, izdao je Sheen PORUKA S KRIŽA. Prošurica od 50 stranica je na ciklostilu. Cena 130 din.

*

U Brazavilu uči na tamošnjoj bogosloviji 20 bogoslova. Njima valja dodati 5 koji uče u Francuskoj i jedan u Rimu. Od tih bogoslova 10 je za Gabon, 11 za Brazavilski Kongo i jedan za Srednjoafričku Republiku.

Papine nakane za mesec septembar: 1) Da bi radovi na Ekumenskom saboru sretno napredovali i postigli željeni uspeh. 2) Da bi svi oni koji u misijskim zemljama trpe za Kristovu veru i zbog poslušnosti Crkvi, neustrašivo podnosili progone.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

Poštarina plaćena u gotovu

GOD. XXXI BROJ 10 BEOGRAD, OKTOBAR 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Qu. Matsys: **KRIST KRALJ BLAGOSILJE**

Njemu će se pokloniti svi kraljevi zemaljski, svi će narodi služiti Njemu

Od 1925. godine slavi se blagdan Krista kralja, i to poslednju nedelju meseca oktobra. Papa Pijo XI je time hteo podsetiti kršćanski svet na važnu istinu da nad njim vlada Krist Kralj.

Krist je najvažnija i najveća ličnost svetske povesti. Obzirom na stav koji neko zauzima prema Kristu, on mu je na spas ili propast. »Evo, ovaj je postavljen na propast i uskrsnuće mnogima u Izraelu i za znak protivljenja« (Lk 2, 34).

Krist stvarno kralj

Kristu pripadaju mnogovrsni naslovi, među ostalim i kraljevski. Anđeo navešćuje Bl. Devici Mariji da će roditi Kralja. Mudraci s istoka traže novorođenoga Kralja. Apostol Natanael naziva Isusa u prvom susretu kraljem. Isus sam se ne stidi u času teškog poniženja pred rimskom vlašću sebe priznati kraljem.

Ako samo pomislimo ko je Krist, opravdanost njegova kraljevskog naslova je očita. U Kristu su sjedinjene božanska i ljudska priroda u osobi Sina Božjega. Lepo kaže za Krista apostol u prazničnoj poslanici da je »savršena slika Boga nevidljivoga«. Kao takav Krist je zajedno s Ocem i Svetim Duhom stvorio nevidljivi i vidljivi, duhovni i materijalni svet. »Sve je stvoreno po njemu i za njega« (Kol 1, 16).

Krist ima i pravu ljudsku prirodu; on je pravi čovek, u svemu potpuno sličan nama, sem u grehu (Hebr 4, 15). Kako je ta ljudska priroda bitno sjedinjena s drugom božanskom Osobom, to je Krist-čovek najodličnije stvorenje, koji po svom dostojanstvu visoko nadmašuje sve anđeoske zborove, pravi rođeni kralj.

Krist sam, međutim, najviše voli isticati svoju kraljevsku vlast nad nama stoga, što je naš Spasitelj i Otkupitelj. Zbog greha je pretila čitavom ljudskom rodu večna propast. Bog je međutim, »uspostavio mir krvlju njegova (Kristova) križa« (Kol 1, 20). Svi smo bili zapisani smrti i večnoj propasti, ali smo bili »otkupljeni skupocenom krvi Krista — Janjeta nevina i neokaljana« (Petr 1, 19).

Kralj koji služi

Jevrejski narod je očekivao od Mesije da će ga osloboditi tuđeg jarma i obnoviti sjaj Davidova kraljevstva. Krist se, međutim, drži onoga što je rekao Pilatu: da je njegovo kraljevstvo duhovno. Stoga ostavlja caru carevo, za sebe traži samo ono što je sadržano u rečima: a Bogu Božje.

Prva Kristova propoved sadržala je poziv: »Obratite se, jer je blizu kraljevstvo nebesko« (Mt 4, 17). Time daje Krist svima do znanja da se njegovo kraljevstvo nalazi već na ovoj zemlji, te da očekuje od svih da stupe u to kraljevstvo. To je kraljevstvo kao sakriveno blago ili skupoceni biser za koji je trgovac spreman da žrtvuje sve imanje, pošto zna ceniti njegovu vrednost. Blago i nama, ako znamo ceniti vrednost, što smo članovi Kristova kraljevstva na zemlji — svete katoličke Crkve, te su nam tako otvorena vrata u večno kraljevstvo na nebesima.

Dok zemaljski vladari traže da ih podanici poslužuju, Krist čini obratno. »Sin čovečji nije došao da mu služe, nego da on služi i da dadne svoj život za otkup svih!« (Mr 10, 45). Kristu dakle služi njegov kraljevski naslov i njegovo vidljivo kraljevstvo na zemlji — Crkva — kao sredstvo da može služiti ljudima, vršiti sve do sudnjeg dana svoju spasiteljsku službu.

Kao kralj istine Krist nas uvodi u božansku nauku koju je primio od Oca. »Ja sam zato rođen i zato dođoh na svet da svedočim za istinu. Svako ko je prijatelj istine, sluša moj glas« (Iv 18, 37). Služi se nepogrešivim učiteljstvom Crkve, da bi svetlilo u našoj duši svetlo evanđelja te nas čuvalo od tame zabluda i obmana.

Kao Gospodar života i smrti Krist je položio svoj život, da bismo mi imali život, i to u izobilju. Na svetom krštenju je Krist upalio natprirodni život naše duše, hrani ga milostima sakramenata, a napose svojim presvetim Telom u Euharistiji. Njim nam jamči i telesno uskrsnuće na sudnji dan i onda večni život u njegovom društvu.

Kao kralj pravde Krist nam postavlja najsigurnije temelje sređenih prilika na zemlji i čoveka dostojnog života već na našoj planeti. Krist traži da svako vrši svoje dužnosti, da poštuje prava svoga bližnjega; inače »neće baštiniti nebeskog kraljevstva« (1 Kor 6, 9). Tako stoji: »ni bludnici, ni preljubnici, ni lopovi, ni lakomci, ni pijanice, ni klevetnici, ni razbojnici neće baštiniti kraljevstva Božjega« (1 Kor 6, 10).

Uspostavljajući svoju novu zapoved: »Ljubite jedan drugoga, kao što sam ja vas ljubio« (Iv 15, 12) Krist obeležava svoje kraljevstvo kao kraljevstvo ljubavi. Krist se rukovodio čitav život ljubavlju prema nebeskom Ocu i ljubavlju prema ljudima. Pravi Kristov učenik mora slediti primer svog Učitelja.

Krist je bio proročen i kao Knez mira. Govoreći apostolima na poslednjoj večeri, on im upućuje ove reči: »Ostavljam vam svoj mir; svoj mir vam dajem. Ja vam ga ne dajem, kakav svet daje. Neka se ne uznemiruje i ne plaši srce vaše!« (Iv 14, 27).

Krist Kralj ne traži samo da budemo pravedni prema bližnjemu, da bližnjega ljubimo, da živimo sa svima, koliko je do nas, u miru. Više, Krist ima i moć da izvrši u našoj duši sve potrebne promene, da postanemo pošteni, da možemo izbaciti mržnju iz svoga srca, može utišati oluju koja besni u srcu i uspostaviti mir.

Zar ne bi bilo dobro, kad bi svi kršćani bili radosni što imaju takvog Kralja. Još bi bilo bolje, kad ne bi stavljali prepreka tom Kralju koji ih želi obogatiti svojim neprocenjivim dobrima! Svakako, Krist Kralj zaslužuje da ga sve bolje upoznajemo, sve vernije i odanije mu služimo te kao najvećeg dobročinitelja iz dana u dan prisnije ljubimo.

Neka živi Krist Kralj!

Mnogi se pitaju šta će nam doneti novi koncil koji počinje 11. o. m. Daćemo glavne misli članka p. Čapija, teologa Državnog Sekretarijata, koji je objavljen u »Osservatore Romano«. Šta taj odlični vatikanski teolog očekuje od budućeg koncila?

Drugi Vatikanski koncil sastaje se gotovo 100 godina iza prvog, da nastavi delo koje je bilo tada 1870. iznenada prekinuto, te ga nadopuni svečanim izjavama katoličke nauke o nutarnjoj prirodi Crkve: o odnosu papinog prvenstva i vlasti biskupa, o odnosu hijerarhije i običnog svećenstva, hijerarhije i svetovnjaka, Crkve i države.

Ni jedan crkveni sabor nije bio tako temeljito pripremljen kao sadašnji. Gotovo dve godine radilo je 10 komisija i dva sekretarijata sa blizu 800 članova i savetnika. Izrađeno je 70 skica. Iako u tom radu laici nisu izravno učestvovali, ipak nisu bili potpuno odsutni, pošto se u svedočanstvu hijerarhije, u njenim željama i predlozima verno odražava vera i osećanje većine katolika.

Obzirom na stvaranje pomirljivog ozračja među konfesijama ne očekuju se krepke i oštre osude ni nove dogmatske proklamacije. To, izgleda, ne bi bilo u skladu s raspoloženjem da se pridobiju zalutala braća i dođe do izmirenja s odeljenom braćom, što svi iskreno žele, a u prvom redu najviši Pastir. Ipak je moguće predvideti da će se osuditi, barem na manje upadljiv način i u potišem tonu, razne krive ideologije koje pokušavaju uprljati veru i moral. Po pitanju novih dogmatskih definicija p. Čapi je mišljenja da bi dogmatsko proglašenje prirode Crkve kao otajstvenog tela Kristova ili da je Bl. Devica Marija posrednica svih milosti dalo svakako novi sjaj izvesnim verskim istinama.

Ako neće biti ni svečanih osuda ni novih dogmatskih definicija, da li će imati koncil kakvo doktrinarno značenje? P. Čapi smatra da ni u tom slučaju, ako verska nauka neće biti karakteristika II Vatikanskog sabora, ona neće biti isključena. Obratno, ona će biti važna i od temeljne potrebe, jer

DJELOVANJE DRUŽBE ISUSOVE KOD NAS

Svrha Družbe Isusove i njezina djelovanja označena je apostolskim pismom pape Pavla III (1540) i Julija III (1550) kojim je ona i potvrđena. »Tko god hoće u našoj Družbi, koju želimo označiti imenom Isusovim, vojevati za Boga pod zastavom križa i služiti Bogu i Crkvi, polaže svečane zavjete siromaštva, čistoće i poslušnosti; neka znade da je član Družbe podignute osobito da brani i širi vjeru javnim propovijedanjem riječi Božje, Duhovnim vježbama, djelima ljubavi, poučavnajem mladeži i neukih u kršćanskom nauku, dijeli utjehu sv. vjere vjernicima osobito po sv. ispovijedi i drugim sakramentima, da promiče jedinstvo kod odijeljenih, da pomaže utamničenima, nemoćnima i priskače u pomoć bližnjem ostalim djelima ljubavi«.

Ovim uzvišenim programom, sažetim u geslo: Sve na veću slavu Božju! osvojio je Ignacije Lojola prvih svojih sedam drugova, a s njima i po njima još za svoga života predobio do tisuću istomišljenika te ih razaslao širom svijeta da rade za kraljevstvo Kristovo.

Nikola Bobadilla je bio prvi isusovac, koji se zaustavio prvo u Zadru, a onda pošao u Dubrovnik. Za njim dolaze na molbu senata još dva redovnika g. 1560, a prva stalna rezidencija otvara se u Dubrovniku 1604. god. U Ljubljanu dolaze isusovci iz Graca 1597. na molbu biskupa Tavčara, gdje se nastane u napuštenom carskom hospicu te preuzimaju crkvu sv. Jakova.

Kako su s novim vremenima rasle kod nas mnoge duhovne potrebe u kulturnom, prosvjetnom i vjerskom pogledu, tako je rasla i želja duhovnih i svjetovnih predstavnika kod nas da sinovi novog reda svojim svježim silama priskoče u pomoć. Na izričitu molbu »staleža i redova hrvatskih« službeno je g. 1606. ustanovljena zagrebačka isusovačka kuća. Nakon Dubrovnika i Zagreba otvara Družbi svoja vrata Varaždin (1628), prima ih Rijeka (1627), zove ih Osijek (1710), traži Petrovaradin (1693) i Požega (1699).

Na slovenačkom ozemlju Družba prvo otvara svoj kolegij u Ljubljani 1597. god., nekoliko godina iza toga u Celovcu, Trstu i Gorici, a 1761. još u Mariboru.

U Beograd su došli isusovci 1580. vratili se 1612—1632. i ponovo se vratili 1717. te ostali do povlačenja Austrijanaca 1739. god.

Gotovo sve isusovačke kuće vodile su u ono doba srednje, više i gdjekad i osnovne škole s relativno velikim brojem učenika. U Zagrebu otvaraju gimnaziju odmah po dolasku i već drugog semestra broje 300 učenika; kad je kolegij dobio i filozofiju i teologiju broj se polaznika kadikad približio na 1000. Na ljubljanskoj isusovačkoj gimnaziji prosječno je bilo u 17. vijeku do 700 učenika, a u 18. veku kadikad i do 900 đaka.

---

obnovu »Crkve u ljubavi« možemo očekivati jedino, ako vera zasja u punom sjaju.

P. Čapi odbija misao da bi se Crkva nalazila u krizi. Crkva nije u krizi ni na području vere ni u moralu ni u tome što se tiče njenog jedinstva ili autoriteta koji vlada Crkvom. Uprkos novim i teškim olujama, kroz koje prolazi Crkva u moderno doba, unatoč pokušaja razdora od strane agresivnog laicizma, Crkva se ne oseća ugroženom od opasnosti brodoloma. Ona se ne ujedinjuje da bi uputila zadnji poziv na spasavanje same sebe.

P. Čapi nabraja predmete koji bi mogli biti razmatrani na koncilu:

1) Istine o spoznaji Boga, o objavi, o odnosu razuma i vere, nauke i vere, nauku koju je izneo već I Vatikanski sabor. Sve to bi moglo biti ponovo u međusobnom odnosu proučeno i potvrđeno.

2) Dopunila bi se nauka I Vatikanskog sabora o Ustavu Crkve.

3) Verski nauk o svetovnjacima, njihovi odnosi s hijerarhijom, njihova uloga u Otajstvenom telu Kristovom (Crkvi) i u modernom društvu.

4) Crkva i misije.

5) Crkva te moralni i socijalni problemi našeg vremena.

P. Čapi želi da budući koncil, obzirom na dve vladajuće zablude našeg vremena, koje proizlaze iz preteranog pouzdanja u moć nauke i u moć tehničkog razvoja, svečano izrazi versku ispoved u humanizam, koji je usmeren prema Kristu, koji živi od nauke o Otajstvenom telu Kristovom, koji prožima nada u gledanje Boga u zagrobnom životu.

Trijumf katoličke vere nema veze s neprijateljskim stavom ni prema zdravoj filozofiji ni prema nauci ni prema umetnosti ili tehnici. Ona će samo svečano naglasiti pravi red vrednosti: da se ne zbaci Bog u svetu i u čoveku, nego da se priznaje kraljevstvo Božje u pojedinom čoveku, u društvu i u svim narodima.

Neko bi mogao misliti da se radi samo o goloj fantaziji, jer proroštvo govori o propadanju vere pred drugi Kristov dolazak. Međutim, nikome nisu poznate tajne Otkrivenja. Pojačana vera, koju očekujemo od II Vatikanskog sabora, može se lepo uskladiti sa gornjim proročanstvom.

Isusovačke škole bile su u doba katoličke obnove bolje od protestantskih te su bile na glasu ne samo radi temeljitog poučavanja, nego i radi skladnosti između poučavanja i odgoja. Isusovački nastavni plan »ratio studiorum«, koji je na osnovu 50-godišnje prakse izdao 1599. general Družbe o. Akvaviva propisuje, da treba u znanosti poučavati tako, da poslije tog studija učenici dođu do saznanja i ljubavi prema Bogu. Učenike treba tako odgajati da sa znanošću pridobiju i kreposti potrebite kršćaninu. Odgoj čistom moralnom životu važniji je od najbolje nastave u svim znanostima. Što se tiče stručne strane, to se »ratio studiorum« tijesno oslanja na stare kršćanske škole kako u pogledu materijala tako i u pogledu načina poučavanja. U gimnaziji su prevladali klasici, u filozofiji Aristotel, u teologiji sv. Toma Akvinski. Kasnije u 18. vijeku uključili su u svoje studije i pozitivne znanosti, naročito povijest, matematiku i astronomiju.

Da bi učenike privukli i izvan školske nastave, isusovci su rado priređivali pozorišne predstave, svake vrste vjerskih drama predstavljali su njihovi učenici na školskim pozornicama. Komadi su bili većinom na latinskom jeziku, kojim su se služili i u školi kao saobraćajnim jezikom. U ljubljanskom kolegiju je zabilježeno da su 1657. god. prvi puta predstavljali slovenačku predstavu »Paradiž«, koju su zatim više puta ponovili.

Za bolji moralni odgoj svojih učenika Isusovci su uveli u svojim kolegijima Marijinu kongregaciju. U nju su primali samo sposobnije, nadarene i moralno uzorne učenike, koji bi naročitim štovanjem Majke Božje slijedili njene kreposti te time sebe odgajali za kreposniji kršćanski život, a i apostolski djelovali na druge. U ljubljanskom kolegiju su god. 1606. ustanovili »Društvo Marijinog Uznesenja«, koje je bilo prvo Marijino društvo u Sloveniji.

Kako vjera ne suzuje djelokrug razuma nego, naprotiv, nalazi čvršće tlo na prosvjetljenijem umu, sinovi Družbe zalijeću se rado na sva naučna područja ostavljajući svuda duboke brazde.

Bartol Kašić piše prvu hrvatsku gramatiku (1604). Mikalja slaže prvi hrvatsko-latinsko-talijanski rječnik (Blago jezika slovinskoga 1649). Školi je namijenjen Habdelićev rječnik. Della Bella izradio je solidan rječnik tumačeći pojedine riječi izvacima iz hrvatske književnosti. Znamenito je djelo Sušnik-Jambrešićev veliki rječnik »plod sinovske i časne ljubavi prema dragoj domovini«, i to latinsko-hrvatsko-njemačko-mađarski rječnik, koji je štampan u Zagrebu 1742. g. U prirodnim naukama i filozofiji o. Ruđer Bošković pravi je velikan svoga stoljeća.

Proslavio se geograf Konščak (1703 — 1759), koji je istražio Kaliforniju. Poznat je kartograf Hrvatske u 17. vijeku O. Glavač. Važni su prinosi historičara Mikoci-ja, Katina, Pejačevića — ovaj je latinski napisao prvu znanstvenu povijest Srbije! — a naročito trojka Riceputti-Farlati-Coletti, koji su izdali ogromno, još danas nenadomjestivo djelo o crkvenoj povijesti Balkana pod naslovom Illyricum Sacrum.

Naši Isusovci su se u svoje prvo doba prije ukinuća Družbe proslavili podizanjem divnih baroknih crkava. U Hrvatskoj ima osam takvih crkava: sv. Katarina i sv. Ksaver u Zagrebu, sv. Mihael u Osijeku, sv. Lovrinac u Požegi, sv. Ignacije u Dubrovniku, sv. Vid na Rijeci, dalje Petrovaradin i Varaždin, a u Sloveniji sv. Jakov u Ljubljani i sv. Ignacije u Gorici.

Članovi Družbe nisu ograničavali svoj rad samo na odgoj omladine i naučno prosvjetni rad, nego su se svim žarom bavili i pastvom. Dok su u školama govorili i pisali latinski, u pastoraciji vjernika služili bi se vrijedno narodnim jezikom. U Sloveniji je p. Janez Čandik priredio za pučke potrebe po luteranskoj Dalmatinovoj bibliji »Evangelia inu Listuvi« koje je izdao biskup Hren pod svojim imenom kao Hrenov evangelistar. Isti Čandik prevodi Kanizijev mali katekizam koji se opremljen slikama štampa u Augsburgu 1615. g. Propovijedi p. Jerneja Basara štampaju se 1734.

Valja spomenuti da su naši Isusovci dali Crkvi i velikih misionara koji su još prije dokinuća Družbe radili u Kini, na Filipinama, u Meksiku i u Južnoj Americi. Dva misionara su naročito slavna: gorički zemljak p. Ivan Mesar, koji je umro kao mučenik u Tonkingu, i p. Augustin Hallerstein, barun iz Mengeša kod Ljubljane, koji je slovio kao odličan matematičar, astronom i zvjezdoslovac na carskom dvoru u Pekingu.

Godine 1773, na pritisak burbonskih vladara, papa Klement XIV raspustio je isusovački red i time prekinuo njegov rad. Papa Pijo VII ga je opet uspostavio god. 1814, a oni se uskoro iza toga vraćaju u našu zemlju.

Njihov rad tokom 19. i 20. vijeka u našoj zemlji bio je vrlo plodan. U glavnom su zadržali stare postojanke, a dobili krajem prošlog vijeka nove pozicije u Bosni. Isticali su se napose širenjem štovanja presvetog Srca Isusova izdavanjem pučkih glasnika, vođenjem Marijinih kongregacija, održavanjem pučkih misija na župama.

Ne smije se potcijeniti rad Družbe u ovo drugo doba njenog postojanja na polju školstva, naučnog i teološkog rada, ali valja priznati da se na tim područjima nalaze sve više i mnogi drugi radnici.

Jugoslovenska isusovačka provincija kako se ona zvala do 1941. godine, broji danas 313 članova, od toga 140 svećenika, od kojih se 31 nalazi izvan domovine. Njeno se sjedište nalazi u Zagrebu u Palmotićevoj

Odbačen i prezren od svih, do smrti iznemogao, sav u ranama, pokriven dronjcima, gladan i žedan, mučen od groznice, komaraca, stenica i tropske vrućine, ležao je bedni parijac Sahib u ruševinama dotrajale kolibe i očajnički čekao, da ga smrt oslobodi od tolikih nevolja. Uzdisao je za čovekom, koji bi mu se smilovao te pružio barem čašu vode, da rashladi raspucane usne i vrućinu, koja ga muči iznutra i spolja. Žure ljudi pokraj njegove kolibe, žure za svojim poslom i nemaju vremena da slušaju njegove uzdisaje i vapaje s njegova samrtna ležaja. Već je previše...

Oseća da je smrt već položila na njegov vrat svoju hladnu ruku. I plaši se i raduje se. Plaši se, jer ne zna kuda ide, a raduje se, jer se svršavaju time tolike patnje.

Kroz njegovu maštu prolazi munjevitom brzinom čitav njegov bedni život. Rodio se u bednoj kući siromašnih i prezrenih parijaca. Beda ga je pratila u životu. Mnogo je lutao širokom Indijom, tom zemljom tolikih protivnosti, koja je na severu ograđena najvišim planinama sveta, gde se krije tajanstveni Tibet s bezbrojnih manastira, a u koju s tri strane zapljuskuju valovi Indijskog okeana, koji krije u sebi toliko bisera, a i opasnih ajkula. Jest, to je njegova domovina, njegova Indija: zemlja puna šarolikosti. U njoj ima plodnih rižnih polja uz veličanstvene reke, ima prašuma s bujnim biljnim svetom, a ima i strašnih pustinja bez uslova života. U toj zemlji ima bajnog bogatstva, ali još više crne bede. Milioni i milioni gladuju i umiru od neimaštine, dok se drugi razbacuju izobiljem. Ima divnih građevina, a još više trošnih koliba... Vera, koja je sagradila bajoslovne hramove, govorila je o kastama, o različitim vrstama ljudi, o odličnima i prezrenima, pa za njega, jadnog parijca, čoveka izvan kaste, ni u tim hramovima nije bilo ni mesta ni utehe. Istina, u novim se prilikama mnogo izmenilo ali što koristi to njemu, koji je iznemogao, te zauvek ostavlja zemlju.

Njegovo je maštanje prešlo u bunilo. Pričinilo mu se da se opet nalazi na obali reke Ganges, kuda je toliko puta pešačio, da bi se okupao u svetoj vodi te se posle velike pokore i skrušenosti oslobodio greha, udovoljio bogovima, koji su unatoč ostajali tako hladni prema njemu. Uza svu pokoru nije osećao utehe, nije imao sigurnosti u oproštenje greha. Ostao je uvek bedni i prezreni parijac, koji nije smeo ni u blizinu ostalih ljudi. Pričinilo mu se da oseća ugodnost hladnih valova, a mraz kolibe pretvorio se u natprirodnu svetlost. Radost je napunila njegovu dušu...

Trgao se. Povratila mu se svest. Nad njim se sklanjalo lice mlade devojke u posebnoj uniformi koju nije poznavao. Strankinja je Bela, lepa, mlada... Ona mu pruža okrepu i upućuje ljubaznu reč, njemu koga je sav svet prezirao. Da li je to priviđenje ili istina? Ne može verovati svojim očima. Ko je to biće, koje ga dvori i teši u tim njegovim poslednjim časovima? Da li je to biće iz drugog sveta, kakav si je on zamišljao i želio?

Njena je nežna ruka obrisala njegovo znojno čelo i pružila mu ponovo nešto oživljavajuće tekućine. Pročitala je pitanja koja su bila nikla u njegovoj duši te ljubazno prozborila: »Prijatelju, brate! Šalje me onaj koji sve ljude neizmerno voli. Voli i tebe. I za tebe je postao čovek, i za tebe je žrtvovao svoj život. Za tebe je osnovao svoju Crkvu te me poslao ovamo da ti donesem njegovu poruku i utehu: poruku da te on prezrenog nikada nije prezreo; utehu, da ti nakon toliko patnji poklanja veliku nagradu, novi život u večnom blaženstvu.

Misionarka je brzo potražila kola te prebacila bolesnika u Dom siromaha, bolesnika i umirućih pokraj velikog hrama božice Kali. U toj su ga kući lepo okupali, presvukli te položili u beli krevet, u kakvom još nikada nije ležao. U velikoj sobi video je puno sebi jednakih. Među njima su prolazile žene bez mnogo pričanja, ali za svakoga su imale ljubaznu i utešnu reč. Svaku su želju sa lica pročitale i odmah ispunile. Bile su to devojke sa svih strana sveta, razne boje kože, ali je iz svih zračila neka radost, da se bolesniku činilo da su to bića s drugog sveta. Anđeli u ljudskom obliku, puno lepši od svih božica u raznim hramovima, pa i božice Kali, pred kojom svi strahuju, jer se okitila ogrlicom od odrubljenih ljudskih glava.

Briga, lekovi, hrana učinili su svoje te produžili dane bednom parijcu, koji je trebao već davno da posluži kao hrana šakalima. Promatrao je on sve što se zbivalo u toj bolesničkoj sobi. Na jednom zidu je video velik drveni križ s razapetim čovekom, a na drugom kraju nalazio se kip vanredno lepe žene. Šta znači to? Radoznalost je mučila Sahibovu dušu. Uveče mu je brižna misionarka, iako umorna od napornog rada, pričala o Spasitelju, koji se dao na križ raspeti, da bi nas izbavio od večnog prokletstva i nebo otvorio. Taj Spasitelj neizmerno voli svakog čoveka želeći sve ljude okupiti oko svog prestola na nebesima. On je umro, da bismo i mi gresima umrli; on je uskrsnuo, da bismo i mi uskrsli na novi božanski život i uveke na nebu živeli. A ona prelepa žena je njegova devičanska Majka, koja danas kraljuje na nebu, ali je ipak ostala naša dobra Majka. Ko veruje u te istine koje je Krist objavio svetu i po svojoj

Dobri kršćani su bili uvek svesni svoje dužnosti da pomažu misijski rad. Na to ih obavezuje sam božanski Spasitelj, koji traži da se ljudi spasavaju po ljudima. Kako svi kršćani sačinjavaju s njime zajedno jednu veliku obitelj, svetu katoličku Crkvu, kojoj je on nevidljiva glava, a Crkvi je stavljeno u neodložni zadatak da sve narode učini Kristovim učenicima, to su svi vernici obavezni sarađivati u tom radu Crkve.

Za svako doba važi Kristova reč: »Žetva (misijska) je velika, a radnika je malo. Zato molite Gospodara žetve da pošalje radnike u svoju žetvu« (Lk 10, 2). Koliko Krist žeđa za dušama da ih spasi vidi se najbolje iz njegove priče o izgubljenoj ovci: spreman je da ostavi 99 ovaca u pustinji te ide tražiti izgubljenu dok je ne nađe. (Prim. Lk 15, 1—7).

Ali dešava se da mnogi katolici misle da su već dovoljno učinili, ako su sami donekle poučeni u kršćanskoj veri, ako oni sami dolaze na svetu misu i primaju sakramente te se nadaju stići u nebo, ali ne osećaju nikakve potrebe da bi pomogli do vere onima koji su još daleko od puta spasenja. Drže se Kajinovog gesla: »Zar sam ja čuvar svoga brata?«

Katkada su po sredi rasne i nacionalne predrasude. Ako su beli ljudi prvi primili kršćanstvo, ne znači da pripadnici drugih rasa i druge boje kože nisu dostojni ili zreli za kršćanstvo. U kršćanstvu »nema više ni Židova ni Grka; nema više ni roba ni slobodnjaka; nema više ni muško ni žensko« (Gal 3, 28), nego postoji jednakost i bratstvo.

Crkva je uvek osećala majčinsku brigu za poganske narode i u granicama mogućnosti vršila uzvišenu misijsku zadaću. Na žalost, prilike među mnogim katoličkim narodima često su sputavale misijsku saradnju njihovih članova.

Danas su se prilike na svetu mnogo promenile. Propagandna i saobraćajna sredstva povezuju kontinente i njihove stanovnike. Kolonijalnih naroda u Africi gotovo nema. OUN ima već 107 članova; od svog osnivanja članovi su se više nego udvostručili. Radi se na tome da bogatije, razvijenije, naprednije nacije pomognu onima koje se nalaze u stanju razvoja, siromaštva, kulturne zaostalosti. Svest da je čitavo čovečanstvo jedna obitelj, te da ne može biti na svetu spokojstva i mira dok ima tako velikih razlika u materijalnom blagostanju, navodi državnike sveta da ozbiljno prionu uz rad privrednog i kulturnog podizanja još nerazvijenih zemalja.

Nije strašna samo materijalna beda i kulturna nejednakost. Još strašnija je duhovna beda. U vreme kada treba da bude svim narodima pristupačna civilizacija i tehnički napredak, mora biti isto pristupna svim narodima ona velika tajna Kristova, koja jedina omogućava ne samo materijalni napre-

---

Crkvi navešćuje ljudima, taj će posredovanjem presvete Majke Božje stići u raj, u večnu radost. Tamo nema razlika među staležima, rasama ili kastama, tamo su svi blaženi kao braća i sestre među sobom, deca nebeskog Oca.

Dan za danom je Sahib gutao pouku o Kristu i zagrobnom životu. Stidljivo i bojažljivo je zamolio za vodu koja čoveka oslobađa greha i čini ga Božjim detetom.

Neopisiva je bila njegova sreća, kada se i on ubrojio među Kristove sledbenike i među decu Božju. Duša se u umirućem telu podmladila, preporodila. Neprekidno se zahvaljivao dragom Bogu za veliki dar katoličke vere, koja je tako lepa, tako uzvišena i utešna. Uzdisao je što nije tu veru već ranije upoznao, da bi čitav njegov život bio posvećen pravom Bogu.

Jedne je večeri, malo pred svoju smrt, u ime svih novokrštenika sestri misionarki govorio: »Ipak su vaši evropski kršćani nezahvalni svome Bogu. Davno su oni primili tu spasonosnu nauku. Primili su i Kristovu poruku da Božju nauku prošire širom sveta. A oni poslaše vojnike i trgovce, koji su iskorištavali naše zemlje i narode, a misionare su otsavljali da se malobrojni sami muče u tom svetu radi spasavanja duša. Čak su im stavljali prepreke. Sami siti božanske hrane nisu mislili mnogo na one koji gladuju za istinom, na jadne duše okovane zabludama poganskog praznoverja. Kako će oni odgovarati Bogu što su se toliko umorili u pljačkanju nerazvijenih naroda, a nisu ništa učinili da bi ih prosvetlili verom onoga koji je hteo postati brat najbednijem, najzaostalijem čoveku na svetu. Dozvolili su da posle dve hiljade godina od Kristova rođenja još toliki narodi ne poznaju Krista ni njegove Crkve... Pomolimo se mi, koji smo u zadnjem času života upoznali Krista i poučili se u njegovoj spasonosnoj veri. Pomolimo se za naše velike dobrotvore u misijskom ruhu, za sve one koji su ih pomagali u njihovom svetom radu, a i za sve one bezbrižne i mlake kršćane, koji ne cene svoju veru, jer za nju nisu ništa žrtvovali! Pomolimo se da se proširi kraljevstvo Kristovo po čitavom svetu, da budu svi narodi jedna Božja obitelj u kojoj vlada pravda, ljubav i mir!«

I Sahib se uskoro ljubeći sveti križ sav srećan preselio k svome Kristu u nebeske visine.

dak, koji će na samrti ostaviti, nego da postignu večnu sreću u nebu.

Napredne države šalju u manje razvijene zemlje svoje stručnjake, koji te narode kao lekari, inženjeri, profesori, bankari i finansijeri unapređuju te materijalno podižu. Naša Crkva, verna zapovedi svog Osnivača, isto šalje svoje stručnjake misionare i njihove saradnike, da poganskim narodima donesu svetlo evanđelja pa i ostale blagodati prave kršćanske kulture. Ko bi mogao prebrojiti sve škole i bolnice koje je katolička Crkva podigla u zaostalim predelima sveta! Koliko vodećih ličnosti današnje Afrike primilo je svoje školsko obrazovanje u školama katoličkih misionara! Sve je to istina, mnogo se učinilo, ali još uvek ne dovoljno, baš zato što je misionara bilo premalo i što u širokim slojevima katoličkih naroda nije bilo dovoljno interesovanja za misije.

Kad bi kršćani bili stvarno kršćani, svesni svojih misijskih obaveza, onda danas ne bi preko dve trećine čovečanstva bile poganske. Prošlost se ne da promeniti, ali možemo gledati da bude budućnost svetlija. Danas i među nama žive toliki članovi tih stranih naroda. Iz razgovora, preko novina i radija možemo se upoznati s problemima tih zemalja. Ako smo pravi kršćani, jedno nam pitanje ne dade mira: šta će biti sa dušama tih ljudi u kojima je toliko prirodnih vrlina? Šta će biti sa njihovom brojnom decom, s kojom nas evropske narode daleko nadmašuju?

U pogledu misijskog rada katolički se narodi jako razlikuju. Irci, Holanđani, Belgijanci, Francuzi šalju vrlo mnogo svojih sinova i kćeri da rade na širenju Kristova kraljevstva među neznabošcima. Drugi narodi kao Amerikanci, Nemci, Kanađani odlikuju se što novčanim sredstvima bogato pomažu misije. Čak mala Austrija dala je u 1961. godini 50 miliona šilinga za misijske potrebe. Opravdano postavljamo pitanje: gde se nalazimo mi katolici u Jugoslaviji, Hrvati i Slovenci u zboru misijskih saradnika, Valja priznati da smo među evropskim katoličkim narodima među zadnjima.

Mi nemamo razvijene misijske štampe, postojeće misijske ustanove su više-manje prestale raditi. Još uvek postoje papinske misijske dobrotvorne ustanove kao Društvo za širenje vere, o kome se ove godine mnogo pisalo u vezi 100-godišnjice smrti Pauline Žariko, njegove osnivačice; imamo Delo Svetog Detinjstva, u koje se učlanjuju školska deca, a posebno još Delo apostola Petra za zbrinjavanje domorodnog svećeničkog podmlatka.

Naš verski mesečnik donosi u prilično meri vesti iz misijskih zemalja, o poteškoćama i uspesima misijskih radnika, njihovim školama i bolnicama, o pokrštavanju uticajnijih osoba, redovničkom i svećeničkom naraštaju i sličnim stvarima. Naši čitatelji mogu stvoriti izvesnu sliku o prilikama tih zemalja.

Ako ne drugo, svaki vernik treba da oseća za misije. misije mu moraju ležati na srcu, da se raduje, ako napreduju; da se žalosti, ako misionari doživljavaju razočarenja i gubitke. Svako se može moliti, prinositi duhovne žrtve, a u izvesnoj meri i materijalne priloge, napose prigodom skupljanja na misijsku nedelju. Misijska nam nedelja svake godine ispituje savest, kako smo tokom godine ispunjavali svoju misijsku obavezu.

Neka nam u tome pomogne i Kristova reč: »Zaista, kažem vam, meni ste učinili ono što ste učinili jednom od ove moje najmanje braće« (Mt 25, 40).

PJESMA O MARIJINIM RUKAMA

Nisu poznali Marijine ruke pjesnici, koji su pjevali o Njezinim rukama bjeljim od alabastra i sedefa, prozirnijim od ljiljana.

Jest, Marija, Majka naših duša, blista u nebu obasjana najvišom ljepotom, božjom ljepotom. Ona je »ljiljan bijeli« naših starinskih pjesama, koje neće nikada zastarjeti.

Ali, Njezine ruke nisu ruke slabokrvnih, bogatih žena, koje nikad nisu izišle na vrelo sunca iz svojih sjenovitih odaja. Nisu to ruke neradnih žena, čiju su djecu nosile i hranile dojilje iz zdravih, planinskih zaselaka.

Marijine ruke su jake. I Mikelanđelova »Pijeta« i sajamske sličice u tri šarene boje prikazuju Majku Kristovu i našu, kako na rukama drži Sina kao dijete i Sina kao mučenika. Snažne su to ruke. Izabrane su, jer su mogle ponijeti najveći bol zemlje i neba.

One su odnjihale i podigle Isusa. Držale su red i čistoću u tesarskoj kućici i spremale jelo za dvojicu umornih i gladnih radnika. To su bile ruke slične rukama svake prave majke — lijepe u hrapavosti od vode sa zdenca, mile od nabreklih žila u vrijednom radu, divne od zlatnih žuljeva, kao ruke pobožnih, marljivih seljakinja.

To nisu slabašne ruke žena u dvorcima, što znaju samo prebirati po kartama, kockama, slatkišima i lomiti se bespomoćno.

To su i danas ruke milosti pune.

Ruke povijene pod teškim pregrštima milosti. Jake ruke, koje mogu pomoći u svakoj nesreći. Majčinske ruke, vične težini svih teškoća. Najljepše ruke sa modrim žilama i zlatnim žuljima, kao ruke majki seljakinja i radnica.

Marijine ruke, punih pregršti bogate Kristove žetve, nebeske hrane, koja će nam dostajati za sve obroke vječnosti.

Jordanija. 20. maja kralj Husein je otvorio novu bolnicu u Amanu, koja raspolaže sa 100 kreveta. Njome upravlja 20 američkih lekarskih sestara koje uz to vode i pomoćnu bolničarsku školu koju posećuje 13 mladih Arapkinja. Bolnicu je sagradila neka domaća kršćanska obitelj te joj dala glavnog hirurga.

U Koventriju u Engleskoj je na vrlo svečani način otvorena nova katedrala. Stara je naime bila za vreme drugog svetskog rata porušena. Izgradnja je iznosila preko 3 milijarde dinara. Svečanom otvaranju katedrale prisustvovala je i kraljica Elizabeta II te njena sestra Margareta sa suprugom. Posebnost nove katedrale je tkani zidni sag iza glavnog oltara koji u natprirodnoj veličini predstavlja Krista.

Amerikanka Mrs Wiley je pre 22. godine naslikala oltarnu sliku sv. Terezije od M. I. Za anđela joj je pozirao tada mladić, a danas predsednik SAD, Džon Kenedi. Slika je izložena u Vatikanu.

Sud u Mesini sudio je među ostalima četvorici kapucina iz Mazzarino na Siciliji po optužbi da su iznuđivali novac te bili saučesnici u ubijstvima tamošnje mafije. Sva četvorica nakon što su čamili u tamnici dve godine čekajući na sud oslobođena su svake krivice. Sudske rasprave trajale su četiri meseca.

Redovnice-grafičarke. Švajcarac kanonik Šordere osnovao je redovničku družbu »Delo sv. Pavla«. Redovnice te družbe postale su grafičarke, knjižari i bibliotekari. One srećno sjedinjuju apostolski rad s kontemplacijom. Imaju svoje kuće u francuski govorećim zemljama, napose u Africi.

Katoličke škole u SAD. Krajem školske godine 1961/62 bilo je 13 035 župskih škola sa 5,5 miliona učenika, 1322 srednjih škola sa pola miliona đaka te 278 koledža i visokih škola sa 400 000 studenata. U te je škole investirano 6 milijardi dolara. Godišnji troškovi održavanja iznose 700 miliona dolara. Sve to katolici skupe povrh državnih poreza i tolikih poklona za Crkvu.

U počasnoj hali u vašingtonskom Kapitolu biće uskoro postavljen kip franjevačkog misionara Euzebija Kini iz Trienta, koji je bio jedan od najzaslužnijih pionira u saveznoj državi Arizona kao misionar i kao kolonizator. Svaka savezna država ima pravo postaviti spomenike dvojice svojih najzaslužnijih ljudi u tu halu časti.

Novom obojenom svecu sv. Martinu Poreskom je posvećena u Johanesburgu u Južnoj Africi nova crkva. U državi, u kojoj vlada podela rasa i mržnja među njima, od velike je važnosti takav korak.

Bivši konobar svećenik. U Dublinu u Irskoj bio je posvećen za svćenika konobar najvećeg dublinskog restorana. U ferijama je dugo vršio službu konobarsku da je zaradio novac za školovanje. Njegovi drugovi su mu poklonili kalež. Sada odlazi u SAD u biskupiju Atlanta na službu.

Istočna Nemačka ima svoju bogosloviju u Erfurtu, gde je trenutno 270 bogoslova. Iz nje se pokrivaju potrebe Istočne Nemačke.

Kardinal Panico — umro u 68 godini života od srčanog infarkta 8 jula. Na položaju nuncija u Portugalu imenovan je u martu ove godine kardinalom. Za sobom ima 40 godina plodnog rada u diplomatskoj službi Crkve u 8 raznih zemalja Evrope, Australije, Južne Amerike i Kanade. Osobito se je istakao svojim karitativnim radom za vreme prošlog svetskog rata. Njegovom smrću izgubio je kardinalski kolegij jednu od najmarkantnijih ličnosti.

Katolici kölnske nadbiskupije pomažu biskupiji Trivandrum. Kardinal Frings pozvao je posebnom okružnicom vernike da sakupljaju milodare za ovu biskupiju u južnoindijskoj državi Kerala, koja broji oko četvrt miliona katolika, većinom siromašnog imovinskog stanja. Biskupija mora izdržavati, osim raznih dobrotvornih ustanova, još i 1.700 katoličkih škola. Pomoćni biskup u Trivandrumu Peraira molio je za pomoć osobito zbog opsežnog programa prema kojemu se oko 10 000 Hindu porodica sa oko 50 000 članova sprema da primi sveto krštenje.

Papa je primio u privatnu audijenciju dvojicu japanskih dečaka — jedan od 13, drugi od 14 godina. Oni su došli posle 380 godina od poslednjeg japanskog hodočašća papi, da kao izaslanici iskažu štovanje i ljubav japanskih katolika Poglavaru Kristove Crkve. Prisutni su bili ravnatelj salezijanskog zavoda u Tokiju P. Crevacore i internuncije u Japanu Mons. Domenico Enrici.

Iza 400 godina podignut je u londonskoj četvrti zvanoj Ealing benediktinski samostan, koji može primiti 22 redovnika. U crkvi ima 800 mesta, a pokraj nje je škola za 700 učenika.

Novim biskupom u Minsteru imenovan je 56 godišnji profesor kršćanske sociologije tamošnjeg univerziteta Msgr Dr Jozef Höffner. Novi je biskup svršio filozofsku i teološku naobrazbu u Rimu, a ima ništa manje nego četiri doktorata: iz filozofije, dva iz teologije te iz društvenih nauka. Kao poznati i uvaženi socijalni radnik uzeo je za geslo svoje biskupske delatnosti: »Justitia et caritas — pravda i ljubav«.

Plastična bomba u bazilici sv. Petra u Rimu eksplodirala je dne 14. jula nešto iza 8 sati uvečer. Na sreću nije bilo ljudskih žrtava, jer se crkva zatvara u 7 sati. Smatra se, da ju je podmetnuo neki nervno rastrojeni čovek. Nastala su samo manja oštećenja po zidovima.

Papa Ivan XXIII povukao se 15. VII u svoju letnu rezidenciju Kastel Gandolfo na odmor. Zbog priprema za budući crkveni sabor njegovo će ovogodišnje letovanje biti kraće nego obično.

Papinska komisija za pomoć Latinskoj Americi izradila je program koji će stajati 500 hiljada dolara. Pomoć se predviđa u odgoju svećeničkog naraštaja i laične elite, zatim za razvoj socijalne delatnosti, modernih sredstava publiciranja itd.

Ekumenski savet crkava, Luteranska federacija i Svetska reformirana zajednica primili su poziv da pošalju delegate promatrače na idući koncil.

Ruanda, bivša belgijska kolonija, je 1 jula ove godine dobila nezavisnost. Crkva se pridružila toj proslavi time, što je u katedrali u Kigali, prestolnici nove države, održan svečani Tedeum.

Kongo — Jedan narodni poslanik zatražio je od skupštine u Leopoldvilu da poveća novčanu pomoć katoličkim školama, kako bi se moglo odustati od odluke, da se 50% osnovnih škola zatvori zbog finansijskih poteškoća.

Državni reprezentativac — svećenik. Martin Kuningam višegodišnji međunarodni športista u ragbiju, koji je 7 puta biran u irsku državnu reprezentativnu ekipu, posvećen je za svećenika u katedrali u Solfordu.

Misijska nedelja održavala se u Luvenu od 27. do 31. augusta. Glavna tema predavanja bila je: Misije pred seoskim masama.

Misijske pomoćnice. — U Briselu su dne 1. jula, u prisustvu Msgr Melsa, nadbiskupa iz Luluaburga u Kongu, deset mladih misijskih pomoćnica položile prisegu. One dolaze iz raznih evropskih, američkih i azijskih zemalja i pripadaju Družbi internacionalnih katoličkih misijskih pomoćnica. Nove će misijske pomoćnice iza višegodišnje priprave za svoj misijski rad biti porazmeštene u Jordanu, Japanu, Koreji, na Formozi, u Kongu, u Gornjoj Volti i među afro-azijskim studentima u Evropi. Za vreme svečanosti položila je još 21 mlada devojka iz različitih zemalja i krajeva prve zavete. One su završile prvu godinu izobrazbe, koja im je dala solidnu versku, misionarsku i duhovnu podlogu te će se posvetiti bilo nekom studiju, bilo stručnoj praksi. — Družbu međunarodnih katoličkih misijskih pomoćnica ustanovili su godine 1937, prema idejama Petra Selbea, dugogodišnjeg misionara u Kini i prvoborca za domaći urođenički episkopat, svećenik Boland i Ivon Poneelet sa sedištem u Brislu. Cilj je Družbe da pomaže u izobrazbi urođeničke laične elite, koja bi bila sposobna da ispunjava svoje dužnosti kako u Crkvi tako u Državi. Misijske pomoćnice žive skupa u malim međunarodnim grupicama i nastoje koliko je god moguće prilagoditi se i po jeziku, po odevanju i po običajima zemlji u kojoj žive te postati pravi članovi njenog naroda. Bilo da vrše neko zvanje na području razvoja dotičnoga naroda, bilo da su neposredno uključene u apostolat u katehiziranju, pastoraciji, odgoju mladeži ili odraslih, uvek je glavna briga dati svedočanstvo za blagu vest kršćanske istine, nositi Krista onoj braći, koja ga još ne poznaju.

20 mornara sa američkog ratnog broda »Canberra«, koji su prešli na katoličku veru, primili su dne 14. jula u bazilici sv. Petra u Rimu sv. krštenje iz ruku njihovog brodskog dušebrižnika.

Nemački su biskupi poverili brigu izvestitelja za nemačku štampu za vreme koncila liburskom biskupu Mons. Valteru Kampe. Slično će učiniti i severoamerički biskupi u svrhu izveštivanja njihove štampe.

Savet evangeličkih crkava u Nemačkoj doneo je na sednici u Hanoveru odluku, da prihvati poziv za Drugi vatikanski koncil i da pošalje svog službenog delegata — posmatrača u Rim.

Starokatolički nadbiskup u Utrehtu i počasni primas Saveza starokatoličkih crkava Dr Andreas Rukelj izjavio je posle savetovanja s članovima međunarodne konferencije starokatoličkih biskupa, da bi starokatolici bili spremni primiti poziv Pape, da pošalju jednu zvaničnu delegaciju posmatrača na Drugi vatikanski Koncil.

Guverneri za molitvu u školama. Guverneri 50 država USA založili su se sa 49 glasova za i s jednim uzdržanim glasom za uvođenje molitve u školama. Parlamentu je upućen zahtev za izmenu ustava. Guverneri ukazuju na to, da su ovisnost o Bogu i moć molitve dosada ljudima pomagali i da su kroz 200 godina sačinjavali moralnu osnovu Udruženih Država. Dne 25. juna ove godine Vrhovni je sud bio u javnim školama u Njujorku ukinuo molitvu kao protuustavnu. Nelson Rokfeler, guverner države Njujork, uzdržao se od glasanja s motivacijom, da bi rezolucija trebala biti »temeljitije« formulirana.

Atenski arhiepiskop i primas grčki Hrizostom izjavio je u jednom intervjuu grčkom listu »Messimvrini«, da je pravoslavna crkva spremna priznati Papi primat časti, ali se ona ustručava prepustiti poglavaru rimokatoličke crkve neograničene povlastice — Kao glavni problem između pravoslavne i katoličke Crkve arhiepiskop je označio dogmu o nepogrešivosti Pape. Na pitanje o mogućnosti ujedinjenja između dviju crkava, on se je izrazio vrlo uverljivo: »Mi verujemo« rekao je arhiepiskop Hrizostom« da će Duh Sveti, koji Crkvu Božju vodi i štiti, na koncu stvoriti i preduvjete za bratsku saradnju«.

Španjolski biskupi opominju poduzetnike. Poduzetnik mora poštivati dostojanstvo radnika, davati im pravednu plaću, brinuti se da u pogonu vladaju odgovarajući higijenski uslovi i dopustiti radnicima postepeno sudelovanje u upravljanju pogona. To su izjavili španski biskupi u zajedničkom pismu prigodom godišnjice objavljivanja socijalne enciklike »Mater et Magistra« (15. jula). Biskupi su pozvali svećenike, odgojitelje, poduzetnike i radnike na mobiliziranje svih snaga. Od države zahtevaju da se drži kršćanskih socijalnih principa. Tu spada unapređivanje privredno nerazvijenih krajeva, borba protiv nepravednog monopola, pravedna razdioba društvenih produkata i rešenje problema emigranata.

Oko 250 apsolvenata visoke pedagoške škole u Minhen Pasingu primili su 19. jula ove godine u crkvi Marije pomoćnice u Pasingu kanonsku misiju za predavanje veronauka u školama iz ruku minhenskog nadbiskupa kardinala Döpfnera.

200 crnaca u USA pripadaju raznim redovničkim zajednicama, kako to proizlazi iz pregleda, koji je objavljen u mesečniku za Crnce Stajlerskih misionara.

79. nemački »katolički dan« u Hanoveru održao se je od 22. do 26. augusta. Prvi takav kongres održan je godine 1848. u Mainzu i sada se održava svake druge godine u nekom drugom gradu. Hanover, glavni grad Donje Saksonske na severu Nemačke, nalazi se u biskupiji Hildesheim i broji oko 600.000 stanovnika, od kojih su samo oko 100 hiljada katolici. — Nadležni biskup Dr Janssen izjavio je, da katolici imaju časnu dužnost, da zahvale svojoj evangeličkoj braći u dijaspori za pomoć, koju su oni u najtežim časovima ukazali katoličkim vernicima. Oko 1000 protestantskih crkvi i bogomolja stavljeno je bilo na raspolaganje za katoličko bogoslužje u vreme, kada je preko 450 hiljada nemačkih katolika iz istočnih krajeva preseljeno u te krajeve. Biskupija Hildeshajm je izrazita dijaspora, jer su od 4,5 miliona stanovnika njenog teritorija samo jedva 700 hiljada katoličke vere. — Program »katoličkog dana« bio je bogat u verskom i kulturnom pogledu. Oko 200 hiljada učesnika prisustvovalo je završnoj službi Božjoj, koja se je služila na glavnom stadionu, nasred kojega je bio postavljen oltar sa 20 metara visokim baldahinom.

Crkva umesto noćnog kluba. — Kada je u jednoj katoličkoj općini u Buffalu u USA nedavno izgorela crkva, vlasnik jednog noćnog kluba zatvorio je svoj lokal i stavio ga na raspoloženje za službu Božju. Za obrazloženje je rekao: »Crkva je za zajednicu važnija od mog noćnog lokala«.

Kardinal Bea posetio nadbiskupa od Kenterberia. Na poziv liverpulskog nadbiskupa Heemana, predsednik koncilskog Sekretarijata za jedinstvo kršćana kardinal Bea održao je od 6. do 10. augusta u jednom jezuitskom koležu nedaleko Oksforda niz predavanja engleskom svećenstvu o stanju ekumenskog pokreta. — Tom prilikom kardinal je posetio i kenterberijskog anglikanskog nadbiskupa Ramseja odmah iza njegovog povratka iz Moskve, gde je ovaj vodio razgovore s patrijarhom ruske pravoslavne crkve Aleksejem.

»Daj nam svećenika, koji bi stalno bivao kod nas«. Tu molbu su upravili katolici mesta Zen, koje broji među 12 hiljada stanovnika 7 000 katoličkih vernika, svome biskupu Andjelu Tarantini iz Arne u Ugandi. Mesto Zen je još uvek filijala župe Warr, koja broji 20 hiljada katolika. Biskup je teška srca objasnio moliocima, da je u zadnje vreme bilo kod njega ništa manje nego osam delegacija iz raznih mesta sa istom molbom, a on je svima morao dati isti odgovor: »Nemam dosta svećenika«.

»Zaključke koncila mora Božji narod u delo provesti« rekao je minhenski kardinal Döpfner u svom govoru prigodom jedne crkvene svečanosti u Würzburgu. On je naglasio, da će crkveni sabor bez sumnje značiti važan napredak u pogledu savremenih metoda za širenje blage evanđeoske vesti, ali bi sav trud koncilskih otaca bio uzaludan, ako se svećenstvo i narod ne bi trudili za ostvarenje koncilskih zaključaka i odredaba.

Za novog biskupa u Stokholmu papa je imenovao Dr Johna Taylor, koji je rođen god. 1914 u Illinoisu u Severnim Američkim Državama. Novi biskup pripada redu Oblata, a pre 7 godina nastupio je službu vojnog kurata na uporištu Thule na Grönlandu i dušebrižnika u Danskoj.

Berlinski nadbiskup Bengš primio je u istočnom delu svoga područja istočnonemačke abiturijente, nastavljajući time dugogodišnju tradiciju. Nadbiskup je u razgovoru spomenuo, da je i on nekada kao svršeni maturant prisustvovao takovom primanju kod tadašnjeg berlinskog nadbiskupa. Ovogodišnje primanje počelo je službom Božjom, zatim je sledio radni program sa predavanjima, a na završetku je nadbiskup održao govor o kršćanskom liku čoveka. Bitno je za čoveka, rekao je berlinski natpastir, da se sam opredeljuje, da sam sebe može formirati i izgrađivati. Danas to nije lako, jer se današnji osrednji čovek sam ne opredeljuje, njega upravlja literatura, mislilački teoretičari raznih struja, on se slepo povodi, podaje se čarima što mu ih moderni svet na hiljadu raznih načina pruža te on zaboravlja da i sam sebe može oblikovati. Stoga mnogi ljudi izgledaju tako bezlični, površni i u osnovi siromašni.

Za Edit Stein — otvoren proces za proglašenje blaženom. »Blagovest« je u nekoliko prošlih brojeva donela kratki životopis ove »velike žene našega stoleća«, kako je ona više puta bila nazivana. Nemačka televizija prikazala je dne 5. avgusta od 11. do 13,30 sati pod naslovom« Zaručnica i križ« razne momente iz života ove poznate katoličke filozofkinje. Dne 9. avgusta navršilo se je 20 godina od kada je Edit — tada već redovnica karmelitskog reda sestra Terezija Benedikta od sv. Križa, zbog svog židovskog porekla bila ubijena u nacističkom koncentracionom logoru Aušvic. Ona je u svojim filozofskim studijama, boreći se s raznim problemima prošla sve faze od otpada od vere, dok nije preko sumnji i kolebanja, napokon strpljivim i svestranim proučavanjem i beskompromisnim traženjem istine odlučno se probila sve do samoga izvora istine i ljudskog života — do Boga. Tako je našla i put do katoličke Crkve, u koju je stupila u svojoj 31 godini, a 10 godina iza toga ušla je u karmelićanski samostan već kao poznata i slavna spisateljica mnogih filozofskih knjiga. Njen plodni rad na filozofskom polju i još više rad na produbljenju vlastite duhovnosti i predanosti u volju Božju okrunjen je mučeništvom, koje je ona prikazala Bogu kao zadovoljštinu. Dne 4. januara ove godine službeno je otvoren u Kölnu, pod predsedanjem kardinala Fringsa informativni proces za njeno proglašenje blaženom.

Umrli članovi koncilskih pripremnih komisija. Kroz dve godine neposrednih priprema za koncil, od Duhova 1960. do Duhova ove godine umrlo je u svemu 26 članova, konzultora i pomoćnika iz raznih koncilskih pripravnih komisija. Među njima 6 kardinala, 8 biskupa, 4 svetovna svećenika i 8 redovnika.

Biskupi osuđuju gramžljivost. — U zajedničkoj pastirskoj poslanici biskupi u Braziliji oštro su osudili prekomernu gramžljivost posedničkih slojeva, jer je to po kršćanskim moralnim načelima pljačka. U vezi s tim biskupi traže od vernika da na izborima u oktobru ove godine glasaju samo za narodne poslanike, koji će provesti pravedne socijalne reforme. Malo iza objavljivanja poslanice nepoznati su počinitelji ispalili više pucnjeva na praznu letnu rezidenciju nadbiskupa Rio de Žaneira kardinala Cankara.

Prvi plemenski poglavica u Kongu pokršten. Biskup iz Popokabaka Mons. Bonckaert pokrstio je plemenskog poglavicu Mfumu Itenga i njegovu suprugu. To je prvi plemenski poglavica u Kongu, koji se obratio na kršćanstvo.

»Pomoć školama u Kongu«. — Odelenje za kulturu i prosvetu »Unesca« u svojoj pomoći za škole u Kongu uopće nije uzelo u obzir postojanje dobro organiziranih katoličkih školskih institucija. Stoga su katolički članovi »Unesca« u Parizu izjavili, da ova organizacija postupa, kao da u Kongu u pitanju školstva treba početi od ništice, iako od 1,6 miliona kongoanske dece , 1,26 miliona polazi katoličke škole.

U Kanadi prema najnovijoj statistici, broj katolika iznosi 8,532.479, a protestanata 8,531.574. Time je prvi puta prevagnulo u Kanadi katoličko pučanstvo.

U Montevideo u Urugvaju je kardinal Babieri blagoslovio prvu katoličku televizijsku postaju u Latinskoj Americi. Studiom upravlja jedno privatno udruženje, koje je sastavljeno od isključivo katoličkih članova.

Papa Ivan XXIII je ustanovio u Braziliji apostolski Egzarhat sa sedištem u Curitibi za Ukrajince bizantinskog obreda, koji su naseljeni u Braziliji. Za prvoga egzarha imenovan je član bazilijanskoga reda sv. Jozafata pomoćni biskup José Martenetz.

Papa je primio u audijenciju vrhovnog predstavnika šintoističke vere Širuka Mazubara iz Kioto u Japanu. Za vreme audijencije gost je nosio svoja velikosvećenička odela, koja su se sastojala iz dva bela i jednog crvenog kimona. Odela je kasnije poklonio Papi.

Čitadela. (Pro civitate christiana) je srazmerno mlada apostolska ustanova sa središtem u Asiziju. Vodi je italijanski svećenik Don Giovanni Rossi. Ta ustanova prima za misijske dobrovoljce svetovnjake, koje onda temeljito verski izobrazi, kako bi se osposobili da svuda nastupaju kao kršćanski propovednici i živi svedoci Kristovog evanđelja. Krajem avgusta se u njihovim prostorijama održala kristološka nedelja, koja se završila audijencijom u Kastelgaldolfu.

250 italijanskih bolesnih svećenika pod vodstvom kardinala Fereti hodočastilo je krajem jula u Lurd. Među hodočasnicima nalazio se i Msgr. Karinči, koji će 9. decembra 1962. napuniti stotu godinu života.

U Taize u Francuskoj otvorena je protestantska crkva izmirenja, koju su sagradili mladi nemački protestanti. U njenu kriptu postavljen je katolički oltar na kojemu je francuski biskup Msgr Lebrun 6. avgusta služio svetu misu.

U Nemačkoj se danas proda dva puta više katoličkih tednika i mesečnika nego godine 1932. u ukupnom tiražu od 15 miliona primeraka.

Za uspomenu na 50-godišnjicu biskupovanja Msgr Meninksa, nadbiskupa iz Melburna u Australiji, skupilo se 50 000 funti za nove orgulje u katedrali sv. Patrika. Doprinosili su i katolici i nekatolici.

Bratska pomoć. Anglikanski biskup Sabiti iz Rvenzori u Ugandi je imao nesreću na putu. Naišao je katolički biskup Mekoli svojim kolima te odvezao sabrata i pobrinuo se za opravak oštećenih kola. Kako posle lekarskog pregleda i ručka kola još nisu bila osposobljena za vožnju, a anglikanskom se biskupu žurilo na službu Božju, to ga je katolički kolega odvezao u njegovu rezidenciju.

19-godišnja kćerka Daglasa Hajda, poznatog engleskog obraćenika i katoličkog publiciste, imenom Rovena, odlučila se da se posveti kao redovnica radu u misijama.

Utešno pismo. Alex Sung la šang piše svom očinskom prijatelju, bivšem kineskom misionaru. Iako je pisac proveo 10 godina u zatvoru, pismo prožima kršćanski duh vedrine. Nema nikakvog imanja, ali se oseća radosnim što mu se vera u godinama trpljenja okrepila. Ima potpuno poverenje u Boga, iako život zbog velike oskudice u hrani nije ružičast. Jer se puno prepatilo, čvrsto veruje u novo divno kršćansko proleće u svojoj zemlji. Velika mu je uteha što mu je 75-godišnja majka umrla kao vrlo pobožna kršćanka.

Među japanskim mučenicima, koje je katolička Crkva 1861. proglasila blaženim, nalazi se 9 Koreanaca koji su živeli u Japanu kao robovi.

Holandski biskupi su odlučili izdati poseban katekizam za odrasle vernike. Taj će katekizam omogućiti da se verski život produbi, napose boljim poznavanjem Svetog Pisma i jačim oslonom na liturgiju.

Karmelićanke, duhovne kćeri sv. Terezije Avilske, slave ove godine 400-godišnjicu reforme, koju je imenovana svetica počela 1562. Danas imaju karmelićanke 638 samostana sa 15 000 redovnica sa strogom klauzurom.

Kardinal Gabrijel Akačo Kusa umro je 28. jula 1962. u starosti od 65 godina. Rodio se 1897. u Alepo, pripadao melkitskom obredu stupio u bazilijance, 1920. postao svećenik. Kao stručnjak istočnog crkvenog prava vodio je izdavanje novog zakonika za istočne katoličke cr-

kve. 1961. papa ga posvetio za biskupa, kasnije je bio imenovan za kardinala i sekretara kongregacije za istočnu crkvu. — Njegovom smrću broj kardinala je spao na 85; među njima 29 Italijana, a 54 pripadnika drugih narodnosti.

Krunica stara 100 godina. U martu 1865. p. Petižan poklonio je jednu krunicu katoličkoj devojčici Taki Hirajama, koja je pripadala onim kršćanima koji su se očuvali u Japanu kroz sva progonstva, iako nisu imali svećenika. Ta je devojka bila s drugima bačena u zatvor. Dok su svima oduzeli sve verske znakove, njoj je uspelo sačuvati krunicu. Kad je izašla iz zatvora 1873, udala se za Kinzaburo Hirajama. Njezin muž je čuvao tu krunicu sve do smrti 1932. Tada ju je predao svome najstarijem sinu koji je postao župnik u Urakami, a taj opet svome mlađem bratu Keniči Morijama. Keniči je na samrti predao dve knjige, koje je napisao njegov otac, »Muzeju mučenika, u Nagasaki«. Prva knjiga je dnevnik mučenika, koji su umrli, a druga detaljnije opisuje život u zatvoru Tsuvano. Krunicu, međutim, nije hteo predati muzeju, nego ju je izručio svome sinu da ostane u obitelji kao uspomena na veru, primljenu od predaka. Zrna te krunice su se u međuvremenu mnogo istrošila i istanjila.

Bl. Petar Julije Ejmar će biti 8. decembra u bazilici sv. Pavla proglašen svetim. Taj veliki štovatelj Euharistije bio je 1925. godine proglašen blaženim. Njegove moći nalaze se u Parizu.

Goa. Novi indijski guverner za Gou Šiva Sankar došao je u crkvu sv. Franje Ksaverskog, da se pred moćima apostola Indije moli za Božju pomoć u teškoj službi. Novi je guverner hinduističke vere.

Nadbiskup grada Alžira Msgr Duval se zauzimao kroz 7 godina alžirske borbe za nezavisnost za ljudske odnose među ljudima raznih rasa i vera. Taj crkveni predstavnik nije prestao ni sada da podiže glas za odbranu ljudskih prava, za pravdu, ljubav i mir.

Aniceto Fernandez Alonso, dosadašnji španski provincijal, izabran je u Tuluzi za generala dominikanskog reda. Novi general je kroz 16 godina predavao na Angelikumu u Rimu prirodne nauke.

Evangelički pastor Ekehart Brajding, star 40 godina, pre tri godine obratio se na katoličku veru, a sada primio u Maincu svećenički red. Papa ga je oprostio od zakona neženstva, što se nekoliko puta već ranije desilo. Papa želi tako inovercima olakšati pristup na katoličku veru.

Ahenski biskup Msgr Polšnajder razaslao je 100 katoličkih mladića u zemlje u privrednom razvoju, da pomognu kao katolici tim narodima Azije i Afrike.

Ubica cejlonskog ministra predsednika Bandaranaike, budistički monah Somarama prešao je pre usmrćenja 6. jula o. m. na anglikansku veru. Župniku, koji ga je u zatvoru krstio, rekao je da prelazi na kršćanstvo zato, jer u budizmu ne može dobiti oproštenja od počinjenog zločina.

Podalje od velegradske galame. Jedini kartuzijanski samostan u Nemačkoj »Maria Hain« kani se seliti u Wangen. Na 22 hektara velikoj površini zemlje, okružene od šuma, podiže se nova kartuzija »Marienau«, u koju će se redovnici šutnje preseliti g. 1964. Kamen temeljac bio je položen 14. jula. Kartuzija će imati 25. malih kućica sa vrtićem, samostansku crkvu, zbornu dvoranu, biblioteku, tri manje kapele itd. Kasnije će se izgraditi još 25 do 30 ćelija za braću pomoćnike.

Formoza. Preko hiljadu stanovnika iz tri sela u okolini Kaošiung prijavilo se na versku kršćansku pouku. Na taj ih je korak potaknulo obraćenje Žana Lija, bivšeg pastora episkopalne crkve, koji je o Uskrsu prešao na katoličku veru.

Papa je kritikovao neke redove što podižu raskošne škole i bolnice. Papa misli da se općenito smatra da redovnici i redovnice žive u skromnim stanovima, pa bi se luksuz u zavodima mogao nepovoljno tumačiti.

Bogat život. Nadbiskup Duhing iz Brisbane (Australija) star je 91 godinu. Kroz 45 godina, koliko upravlja svojom biskupijom, sagradio je 175 crkava, 85 škola, 75 crkvenih zavoda, 60 župskih kuća, 9 muških gimnazija, 3 semeništa, 2 univerzitetska koledža i 12 drugih zavoda. Njegova nadbiskupija ima 620 000 stanovnika, ali samo 170 000 katolika.

Duhovna pomoć. U biskupiji Grinbej u SAD organizovano je uz pomoć sezonskih poljodelskih radnika koji govore španski, jedno telo od tri svećenika, 10 časnih sestara i 500 laičkih katehista, kako bi tim sezonskim radnicima i njihovoj deci pružili duhovnu pomoć, poučavali ih u veronauci te pripremili na prvu pričest i svetu krizmu.

S. Z. Odgovor: Nije nikakva šteta, ako nemate sklonosti za brak. Najvažnije je da ljubite Boga i u Bogu i svoga bližnjega. Dok ste potrebni bolesnoj majci, nemojte siliti u samostan. Kroz prilike života očituje nam se volja Božja.

M. K. Pitanje: Što znači reč: amen? Ko je odredio da se stavlja na kraju svake molitve? Odgovor: Reč »amen« je hebrejskog porekla te znači po našem u prislovnom obliku: stvarno, istinito, neka bude tako. Taj se izraz upotrebljavao na početku rečenice kao zaklinjanje a na svršetku kao potvrda. Isus jednom govori: »Amen, amen, kažem vam, ako ne jedete tela Sina Čovečjega i ne pijete njegove krvi, nećete imati života u sebi« (Iv 6, 53), što se prevodi: zaista, zaista. — Crkva je u ranim vekovima uvela da narod na molitve, koje obavlja crkveni predstavnik, potvrdno odgovara s rečju: amen — neka bude tako.

H. Š. Pitanje: Htela bih postati časna sestra. Sada ulazim u 16 godinu. Šta da činim? Odgovor: Još ste premladi za samostan. Lepo kršćanski živite te se nastojte solidno izobraziti. Danas nije dovoljno da je redovnica samo pobožna, nego mora imati i potrebno obrazovanje: najpre svršenu osmoletku, onda neku stručnu spremu. Redovničke osobe moraju se danas izdržavati svojim radom. Papa Pijo XII je često naglašavao da redovničke osobe moraju biti u svojoj struci prosečno bolje od svetovnih osoba istog zvanja. Tako ćete moći doprineti ugledu katoličkog redovništva.

S. Z. Pitanje: Da li gubi devičanstvo devojka koja je sama sobom bludno grešila, a da nije bila svesna šta radi? Odgovor: Fiziološki je devičanska ona devojka koja nosi na svome telu znak devičanstva. U moralnom značenju devičanska je ona muška ili ženska osoba koja nikada nije pristala na potpuni polni užitak.

Z. S. Pitanje: Da li preterujem, ako se više molim za druge nego za sebe? Odgovor: Služiti Bogu je naše zvanje na zemlji. Sluga misli na gospodara, na njegove interese, dok je gospodar dužan brinuti se za potrebe svoga sluge. Tako je i u vojsci. Vojnik treba da sluša oficira, a oficir da se brine za vojnika i njegove potrebe. Stoga se nemojte plašiti da ćete biti prikraćeni, ako se molite i radite za druge. Obično svi višemanje bolujemo od preterane brige oko vlastitog ja.

K. V. Pitanje: Zašto se svećenici prvo zaređuju za subđakone, pa onda za đakone i na kraju za svećenike? Odgovor: Takav je zakon života da iz maloga raste veliko; slabo nesavršeno vremenom postaje jako, savršeno. Taj se zakon poštuje i u natprirodnom organizmu Crkve. U prvo kršćansko doba razni stepeni svećeničkog reda bili su trajniji. Neko je mogao biti godinama lektor, subđakon ili đakon. U istočnim crkvama su i danas đakoni stalni.

V. K. Pitanje: Kako protestantski biskupi rede svoje bogoslove, kad nemaju svećeničkog reda? Odgovor: U anglikanskoj crkvi se obavljaju ređenja kao u katoličkoj, jedino su ta ređenja prema dekretu Leona XIII nevaljana. Protestantski biskupi samo postavljaju svršene bogoslove, koji mogu biti i žene, na crkvenu službu pastora itd., kao što država postavlja dekretom svoje činovnike.

Č. M. Odgovor: Na nepotpisana pitanja ne odgovaramo. Isto tako ostaju bez odgovora pitanja, na koja je bilo već ranije odgovoreno ili na koja može svaki prosečni kršćanin odgovoriti.

G. Lj. Odgovor: Posavetujte se sa svojim domaćim župnikom o svome zvanju. Župnik vas najbolje poznaje. Redovnički poglavar, kao i biskup, obraća se na mesnog župnika za mišljenje i ocenu o svećeničkom ili redovničkom kandidatu iz njegove župe.

D. L. Pitanje: Da li kozmički letovi oko zemlje predstavljaju opasnost za veru? Katkada se dobacuje da kozmonauti nigde nisu sreli Boga. Odgovor: Niko nije ni očekivao da će kozmonauti na svoje oči videti Boga. Bog je duh, pa ga ljudske oči ne mogu videti. Međutim, napredak nauke otkriva nove zakonitosti, nova saznanja, a time nehotice svaki napredak baca novo svetlo na veličinu onoga koji je sav taj svet stvorio. Tako valja pozdraviti svaki naučni i tehnički napredak kao doprinos boljem poznavanju Božjeg veličanstva.

Z. L. Odgovor: Svakako je dozvoljeno imati bračne odnose u vreme periodične sterilnost. Iz opravdanih razloga dozvoljeno je uzdržavati se od istih u plodne dane.

H. K. Pitanje: Šta možemo očekivati od budućeg ekumenskog sabora. Odgovor: Pročitajte članak »Na koncilu će vera sjajnije zasjati«. Koncil će biti svakako krupan istorijski događaj. Na okupu će biti preko 2000 biskupa, koji će u najvećoj crkvi na svetu razmišljati o potrebama Crkve i donositi važne odluke. Tako će se katolička Crkva u svetu pokazati kao najjača moralna snaga, iako ima u njoj pripadnika svih mogućih naroda, rasa kontinenata. Opravdano je da s velikim poverenjem gledamo na koncil te da se još uvek za njegov uspeh pobožno molimo.

T. K. Pitanje: Da li je dosad već koji crkveni sabor počeo oktobra? Odgovor: Dosad su tri opća sabora počela oktobra, i to: 1) četvrti ili kalcedonski koncil počeo je 8. oktobra 451. g.; 2) osmi opći ili 4. carigradski koncil 5. oktobra 869. godine; 3)

15 opći sabor u Vieni u Francuskoj. 16. oktobra 1311. godine.

J. A. Pitanje: Zašto je Krist poslao u krdo svinja zle duhove, koje je isterao iz opsednuta čoveka (Mt 9, 28—34)? Zašto je načinio njihovim vlasnicima toliku štetu, pošto se sve krdo svinja udavilo u moru? Odgovor: Krist je kao Bog vrhovni gospodar svih stvari te suvereno raspolaže s njima. Čovek je drugotni vlasnik, ispod Boga, u granicama koje Bog postavlja. Krist je svojim činom upozorio i vlasnike svinja i druge stanovnike onog grada da je on Božji poslanik, te da se i oni moraju brinuti za spas duša.

A. K. Pitanje: Šta je smisao Kristovih reči: »Svaki će se greh i pogrda oprostiti ljudima, ali se neće oprostiti pogrda protiv Duha Svetoga«? Odgovor: Nikada ne smemo zaboraviti da nema tako velikog greha koji Bog ne bi mogao ili hteo oprostiti. Ako, dakle, Bog neki greh neće oprostiti (ti se obično nazivaju gresi protiv Duha Svetoga), razlog je tome okorelost grešnika. Bez iskrenog natprirodnog pokajanja nema oproštenja. U našem slučaju (Mt 12, 31, 32). Krist ima pred očima farizeje, koji su ga teško klevetali i vređali. On je ozdravio slepa i nema čoveka, koji je bio opsednut; time je Isus jasno ispoljio božansku moć. Farizeji, međutim govore, da je to dokaz da je Krist povezan sa Belzebubom, đavolskim poglavicom. Očitu istinu poricati znači vređati Duha Svetoga, grešiti protiv milosti Božje, koja nas poziva na obraćenje. Ko odbacuje milost, kako se može kajati, a pokajanje je preduslov praštanja greha.

I NE BACISE KAMENJE...

Osuđena stojim pred mahnitom bujicom, koja vrije bijesnom željom, da me uništi.

Ne znam odakle dolaze ovi ljudi, ali njihova su lica mračna kao noć bez zvijezda — u njihovim je pogledima surova krutost, što ne zna milosrđe.

Tko je odredio ove bjesomučnike da mi sude — tko je njima dopustio da me kazne u ime pravde, koju ne poznaju?

Oštro kamenje u njihovim je rukama — njihova su srca puna težnje za osvetom.

Zatvaram oči da ne vidim krvnike i čekam udarac, što će me oboriti.

Sav prošli život prolazi još jednom mojim sjećanjem, ali ne samo život nestali, već i onaj, kakav bi granjivao u novim danima — život bolji i ljepši, koji sam dozivala i u časovima smionih nada i u časovima bijede i pada.

Opraštam se sa svime, što sam voljela; sa svim, što je ponijelo moju misao, sa svim, što je ranjavalo moje težnje i napore.

Podižem pogled, jer je svjetlost svetokruga dirnula moje spuštene vjeđe, i gle, Ti, Učitelju zakona, stojiš pred mojim sucima i preda mnom.

Kakova čudna slova pišeš u pijesku, kakova je tuga u Tvojim pokretima!

»Koji je od vas bez grijeha...« — progovorio si u kobnoj tišini.

I ne baciše na me kamenje, pripravljeno da mi smrt nanese.

Krvnici se raziđoše netragom.

Ja stojim sama.

Sama stojim pred Tobom.

PRVI CRNI KARDINAL

U starosti od 6 godina kraljevski se sin Rugambva odlučio za Krista. Ime Rugambva znači »Slavni«; dakako, bio je kraljevsko dete. Tri godine kasnije dečak je bio kršten; tada je dobio ime Lovro — Laurencije. Roditelji su bili još neznabošci.

Sa 14 godina pošao je Rugambva u »latinske škole«. Odsada je morao svakog dana tri sata daleko u misijsku školu.

Kad mu je bilo 21 godina, odlučio se za bogosloviju. To je bilo 1933. Deset godina kasnije ga je misijski biskup Hutviler zaredio za svećenika. Zbog velike nadarenosti poslaše ga u Rim 1948. na više studije. Tri godine kasnije Tanganjika je dobila prvog domaćeg biskupa. Tom je prilikom misijski biskup Hutviler izjavio:

»Za 20 godina napornog misijskog rada obratio sam 100.000 neznabožaca te ih pridobio za Krista i Crkvu. Ipak je današnji dan najsretniji za mene.

I opet posle nekoliko godina papa Ivan XXIII imenovao je biskupa Rugambva kardinalom svete Katoličke Crkve.

PAPINE NAKANE ZA MESEC OKTOBAR: 1) Da svi po neprevarljivom učiteljstvu II Vatikanskog sabora jasnije spoznaju zablude i opasnosti protiv vere i morala. 2) Za obrazovanje laičkih misionara u Latinskoj Americi.

OBAVESTENJE. Izašli su zidni i džepni kalendari za 1963. godinu. Cena zidnom 15.— a džepnom 40 din. Na porudžbine od 100 komada za zidne i od 50 komada za džepne dajemo 10% popusta. — Pojedinačni pretplatnici, koji još nisu podmirili svoju godišnju pretplatu, primaju u ovom broju čekovnu uplatnicu, kako bi mogli što pre poslati celu godišnju pretplatu od 420 din.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-22-3-831. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

Poštarina plaćena u gotovu

GOD. XXXI BROJ 11 BEOGRAD, NOVEMBAR 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Melozzo da Forli — ANĐEO KOJI SVIRA

Svaki je imao citaru i zlatne čaše, pune tamjana, koje su molitve Svetih. I pevali su novu pesmu. (Otkr 5, 8.9)

»Radujmo se svi u Gospodu slaveći svečani dan na čast Svih Svetih, kojih se svetkovini raduju anđeli i hvale Sina Božjega«, tim rečima poziva nas Majka Crkva da se pridružimo njenoj radosti na blagdan Svih Svetih.

Opravdana je radost Majke Crkve. Koliko truda i napora je Ona uložila kroz gotovo dve hiljade godina da odgoji što više sinova i kćeri za nebo! Kao što ima bezbroj zvezda na nebeskom svodu, tako ima i bezbroj svetaca u nebeskom dvoru. Kroz dve hiljade godina sve do ovog trenutka, koliko je tih svetaca i svetica ostavilo jake tragove u ljudskoj povesti, dok su drugi prolazili neprimećeno kroz život. Neki su dobili čast oltara, mesto u kalendaru, drugi su ostali samo zapisani u Božjoj knjizi života. Među njima ima i naših savremenika. Sa puno nade možemo računati da se nalaze već u nebu onih 20 mučenika koji su bili na Novu Godinu 1962. ubijeni u Kongoli. No, na svim delovima sveta ima kršćana koji žive i umiru radeći za Kristovo kraljevstvo. Opravdano se nadamo da imamo među nebeskim stanovnicima i mnoge predstavnike naše obitelji, našeg roda i naroda. Bilo je i među nama svetlih uzora koji nisu uzmicali kad je trebalo raditi, trpeti i umreti za Krista. Kolike su naše majke i očevi hodali pred licem Gospodnjim.

Opravdana je dakle i naša radost na dan Sviju Svetih da imademo na nebu brojne zagovornike i prijatelje koji stalno misle na nas. Neoboriva je Kristova reč: »A pravednici će otići u vječni život« (Mt 25, 46), ili ona druga: »A ko mene ljubi, njega će ljubiti moj Otac, i ja ću ga ljubiti i objaviti mu sama sebe« (Iv 14, 21). Krist se dakle sigurno objavljuje svima, koji su ga u zemaljskom životu stvarno ljubili, na nebu gde im dade gledati samoga sebe.

Ko od nas ne bi želeo pridružiti se današnjim slavljenicima u nebeskoj sreći. Ko bi mogao ostati indiferentan za toliko blaženstvo koje se ljudskim rečima ne da opisati. Pisano je: »Oko nije videlo, uho nije čulo i srce nije osetilo što je Bog pripravio onima koji ga ljube.«

Ovde na zemlji uzalud se naprežemo da bismo uhvatili sreću i zadržali je. Ovde je sve prevrtljivo, kratkotrajno, svakoj je radosti primešan pelin. Ovde nas prate neuspesi, prezir ili zavist tobožnjih prijatelja i neprijatelja, telesne i duševne snage podgrizaju bolesti i izdržani napori i trpljenje. A tamo na nebu ništa više od toga. Reč Božja nam govori: »On (Bog) će otrti svaku suzu s njihovih očiju. Smrti više neće biti; neće više biti ni tuge, ni jauka, ni boli, jer ovo prijašnje prođe« (Otkr 21. 4). Tamo na nebu će duša postići svoju sreću u gledanju Boga, jer čežnja za Bogom je najjačą potreba. »Duša moja žeđa Boga, Boga živoga; kad smem doći, prikazati se pred Bogom«, uzdisao je kralj David u 42 psalmu.

Zar su naše nade da ćemo ipak doći u nebo, opravdane? Zar je naš dosadašnji život u saglasnosti s postavljenim ciljem? Da li nas ne straše toliki naši gresi kojima smo uprljali naš životni put? Ne smemo klonuti duhom! Izvestan strah je opravdan. I apostol naroda uči da moramo strahom i drhtanjem raditi na spasenju svoje duše.

Kakva god bila naša prošlost, još je vreme da se obratimo s Avgustinom i govorimo za njim: »Kad su mogli ti i te, zašto ne bi mogao ti, Avgustine!« Zar nema na nebu toliko svetih obraćenika, poput desnog razbojnika, Saula i drugih?

Nije put u nebo tako težak kako bi na prvi pogled izgledalo. Biti čestit, dobar kršćanin zapravo je lakše nego biti rđav, propao čovek. Dobar katolik smireno obavlja svoje svakodnevne dužnosti. Zna da mora svladavati svoje neuredne strasti kako ne bi prekršio koju Božju ili crkvenu zapoved. Rđav kršćanin greši, gazi ono što je sveto; a posledice: grižnja savesti, nutarnji nemir, nesreća, bolest. On je bežao od križa, pa se nanj navalio još teži.

Majka Crkva daje ti obilje duhovne pomoći; po milostima, koje jačaju tvoju dušu, možeš dostojno nositi teret svog života, penjati se sve više i više u kršćanskom kreposnom životu, u visine savršenosti i svetosti.

Uz tolika druga sredstva koja stoje nama svima na raspoloženju vrlo je korisno čitati i životopise svetaca. Poslovica glasi: reči bodre, primeri vuku. Ima životopisa sasvim novijih svetaca kao sv. Ivana Boska, sv. Dominika Savija, sv. Marije Goreti, sv. pape Pija X, svetačkih kandidata Damjana Devestra, Šarla Fukoa, Maksimilijana Kolbeja, Ruperta Majera, domaćih kandidata kao biskupa Langa, Antona Martina Slomška, Friderika Baraga itd.

Put prema nebu, koliko god bio kod raznih svetaca različit, svodi se uvek na osnovno: zaboravljaj na samoga sebe, posvećuj svoju ljubav bližnjemu. Razumljivo: po ljubavi prema bližnjemu meri se i naša ljubav prema Bogu.

Pojam pobožnosti

Osobe, koje teže za većim savršenstvom, često žele znati, kako bi mogle biti što pobožnije.

A što je pobožnost?

Pobožnost je čin one uzvišene kreposti, koju zovemo bogoštovlje ili religijoznost.

Već sam r a z u m nam veli, da je Bog naš najviši Gospodar, o kojemu smo ovisni svaki časak svoga života; od kojega primamo najveće darove i koji jedini može dati ljudskomu srcu onaj mir, što ga u svijetu uzalud tražimo.

Ta svijest da smo ovisni o Bogu, potiče nas, da Boga slavimo, služimo mu i da mu zahvaljujemo za sva dobročinstva.

Boga štujemo najčešće molitvom; ali molitva nije jedini način pobožnosti, jer pobožnost možemo vršiti time, što postimo ili činimo druga djela skrušenosti.

Razni oblici pobožnosti

Kod pobožnosti glavno je, da je vršimo u d u h u.

Bog je naime D U H, i »koji mu se klanjaju, moraju mu se klanjati u duhu i istini«. (Iv. 4, 24).

Čovjek je slika i prilika Božja, i to po svojoj duši, koja se odlikuje time, što ima razum i slobodnu volju. Pobožnost mora dakle imati svoj korijen u tim svojstvima duše.., ili da govorimo jednostavnije, pobožnost mora izvirati iz dubina duše.

Ali čovjek nije samo duh (kao što su anđeli), nego ima i tijelo; stoga je prirodno, da čovjek ono što doživljava u dubini svoje duše, ispoljava i vanjskim činima.

Tu se sjećamo riječi Psalmiste: »S r c e moje i t i j e l o moje raduje se u Bogu živomu« (Ps 83, 3).

Vanjski čini, kojima ispoljavamo svoju pobožnost, različiti su.

Takvi oblici postojali su u svako doba. U Starom Zavjetu govori o njima zorno prorok Izaija, kad veli, da Židovi poste i trape se da savijaju glavu svoju kao sita i da steru podase vreću i pepeo... ali sve te trapnje im ne koriste jer traže u svemu s v o j u volju i opuštaju djela milosrđa. (Iz 58).

Nekoje načine pobožnosti je za nas propisala već C r k v a i ti vrijede za sve vjernike. N. pr. da moramo kod blagoslova pokleknuti; da kod pjevanja Evanđelja stojimo; da na Veliki petak poljubimo križ; da u izvjesne dane postimo; da prisustvujemo Sv. Misi; da učestvujemo u procesiji itd. itd.

Navedeni vanjski čini su za sve katoličke vjernike jednaki.

Ali imade oblika pobožnosti, koji su različiti prema zemljama, prema narodima, prema stoljećima te prema nagnućima pojedinih ljudi.

Tako znamo da su pustinjaci te isposnici u s t a r o k r š ć a n s k o d o b a živjeli daleko od svijeta u najprimitivnijim prilikama.

Nekoji su boravili na stupovima, takozvani stilite. Nekoji su ležali samo na zemlji... Držim, da nijedan od čitatelja »Blagovesti« ne kani izabrati danas takav oblik pobožnosti, jer ne odgovara duhu našega vremena.

Opet vidimo: nekoji n a r o d i ispoljavaju svoju pobožnost vrlo živahno i temperamentno, kao n. pr. u Južnoj Italiji, dok su sjeverni narodi više hladni i mirni.

Sve to se opaža i u religioznoj glazbi različitih naroda.

Tu bismo mogli kazati: »svaki po svome«; i dok su ti oblici dolični, nemamo šta prigovarati.

S time moraju računati misijonari, kad prime nove narode u krilo Katoličke Crkve.

Napokon ima i individualnih oblika, to jest, koje si izmišljaju pojedine glave. Ti oblici mogu biti prirodni, a katkada su i smiješni. Ako netko kleči u klupi i mirno moli iz molitvenika, to je prirodno. Ako pak poklekne usred crkve, da moraju svi mimo njega, postane smiješan.

Kad u zajedničkoj molitvi svi lijepo saglasno mole, to djeluje ugodno na druge; ali kad kod ovakvih molitvi netko uvijek zaostaje za par slogova ili trči ispred ostalih, prouzrokuje neraspoloženje kod zajednice te tako smeta sabranost drugih.

Može doduše pojedini čovjek ispoljavati svoju pobožnost »po svome«, ali mora paziti, da ne smeta drugima, a pogotovo, da ne nameće svojih oblika pobožnosti drugim ljudima i da ne izabere oblike koji su smiješni.

Prava pobožnost

Rekli smo, da prava pobožnost mora izvirati iz dubina duše.

Svaki vanjski ljudski čin, dakle i čin pobožnosti, crpi svoju vrijednost iz onih pobuda, koje se nalaze u duši. Sam vanjski čin kao takav nema nikakve moralne vrijednosti. Sva njegova vrijednost ovisi o nutarnjem čovjeku, o »srcu«. Iz srca naime dolaze »zle misli, ubojstva, preljubi« i druga zločinstva. A iz dobra i plemenita srca dolaze dobra djela.

Ako dakle hoćemo, da naša pobožnost rodi dobrim plodom, mora nutrina našeg srca biti čista i sveta pred Bogom. Zato kaže Krist Gospodin: »Blago onima, koji su čista srca.«

Pobožnost nije dakle neki nježni čuvstveni zanos osjećajnog dijela čovjeka, nego izričiti čin uma i volje; osobito volje, koja kaže Bogu iz punine svojega bića: »Oče budi volja Tvoja«. Ovako se pobožni čovjek stvarno ujedini sa Kristom na Maslinskoj Gori.

Vanjska pobožnost

Vanjske čine pobožnosti postavljali su i farizeji. Oni su voljeli upadno moliti po sinagogama i raskršćima, da ih vide ljudi. Ako su dali milostinju, trubili su pred sobom, da ih slave ljudi; ako su postili, bili su mrki, izobličili su svoje lice, da ih zapaze ljudi kako poste. A o njima veli Spasitelj: »već su primili svoju plaću«. (Mt 6, 16).

Iz svega toga vidimo, kako je kod pobožnosti veleva*žna dobra nakana*, to jest želja, da ugodimo Bogu, a ne ljudima.

Mane pobožnih ljudi

Pobožnost spada među najuglednije kreposti; iza bogoslovskih kreposti zauzima prvo mjesto.

Ali sama pobožnost nije dovoljna. Čovjek valja da vrši i druge kreposti. Mora prije svega, da se ugleda u Krista Gospodina, koji je došao »ne da vrši svoju volju, nego volju Onoga, koji ga je poslao« (Iv 6, 38).

Krist Gospodin traži djela, ne riječi.

Nije dovoljno samo moliti. »Neće svaki, koji mi govori: Gospodine, Gospodine, ući u kraljevstvo nebesko, nego onaj, koji vrši volju moga nebeskoga Oca.« (Mt 7, 21). A volja je nebeskoga Oca, da idemo Kristovim stopama. Krist pak nas uči: »Naučite se od mene, jer sam krotka i ponizna srca« (Mt 11, 29).

Ponizno srce je temelj pobožnosti i samo ono smije očekivati, da će biti njegove molbe uslišane. »Molitve onoga koji se ponizuje dopiru gore do oblaka« (Sir 35, 21).

Bog se naime protivi oholima, »a poniznima daje milost« (Jak 4, 6).

Često opažamo kod ljudi, koji se smatraju pobožnim, da su vrlo osjetljivi i da se u praksi ni malo ne sjećaju riječi sv. Pavla, da je Krist Gospodin »ponizio samoga sebe i postao poslušan do smrti, do smrti na križu«. (Fil. 2, 9).

Prava pobožnost nije toliko u tome, da čovjek mnogo moli i posti po svojoj volji kao farizeji, nego da savladava samoga sebe.

Ljudima, koji poste samo po svojoj volji, kaže Bog po Zahariji: »Da li ste možda postili za me?« (Zah. 7, 5).

Pobožnost i ... jezik

Ljudi koji ne idu mnogo u crkvu, žale se, da oni koji idu u crkvu i pobožno mole, često nisu bolji od njih i da su osobenjaci.

U tome ima često nešto istine... Ali ti osobenjaci bili bi još mnogo teži, kad ne bi molili.

Ipak moramo priznati jednu veliku manu kod nekih ljudi, koji dolaze u crkvu i dugo mole..., da čim izađu iz crkve razgovaraju sa nabrušenim jezikom o istinitim i neistinitim manama svoga bližnjega.

Apostol Jakov kaže o jeziku, »da je jezik mali ud, ali kako mala vatra može zapaliti veliku šumu, tako i jezik zapaljuje čitavi naš život. Svakovrsne zvijeri je čovjek ukrotio, ali jezika niko ne može ukrotiti. On je zlo, koje ne poznaje mira. Pun je smrtonosnog otrova. Njim blagosivljamo Gospodina i Oca, i njim proklinjemo ljude, koji su stvoreni na sliku Božju. Iz istih usta izlazi blagoslov i prokletstvo.« (Jak 3, 5—10).

A šta da kažemo o ljudima, koji već pred crkvom »glačaju« svoga bližnjega? Jesu li pobožni, pošto su bili malo prije u crkvi? Na to pitanje odgovara Apostol Jakov: »Ako li tko misli, da je pobožan, a ne zauzdava jezika svojega, taj vara srce svoje, i njegova je pobožnost isprazna.« (Jak 1, 26).

O BLAŽENOM GRACIJI

Na osminu Spomendana mrtvih svake godine naš se pogled radosno podiže k nebu gdje u raskošnom imeniku svetaca Kristove Crkve čitamo i ime našeg domaćeg Blaženika Gracije.

On je naime umro na glasu svetosti 9. novembra 1508. godine, kao brat laik reda augustinaca u samostanu na otoku sv. Kristofora kraj Venecije.

Rodio se 27. novembra 1438. godine u ribarskom naselju zvanom Muo nedaleko Kotora. Na udaljenosti kojih desetak minuta od obale i danas postoji dvosvodna crkvica sv. Kuzme i Damjana posvećena u XII vijeku, kako tvrdi dokumenat čuvan u Arhivu Akademije u Zagrebu. Tu je maleni Pavao, kako mu je, po tradiciji, bilo ime na krštenju, primio prve početke odgoja koji će se razviti u veliko zvanje redovnika i blaženika naše domovine.

Kao i svi mještani i njegova obitelj bila je upućena na more. Najprije je morao od svog djetinjstva probdjeti mnoge duge noći zagorčene uzaludnim ribolovom, koji nikad nije mogao da dovoljno prehrani njegovu obitelj. Odlučio je poći u svijet po primjeru mnogih bokeljskih mladića. Tromi jedrenjaci teško su odolijevali nevremenu, o čemu govori mnoštvo jezivih zavjetnih poklona i slika brodoloma. I sve preostalo kulturno bogatstvo Boke, poslije raznih navala, provala, prevrata, patnja i ratova, crkve, kipovi, slike, nakiti itd. i danas kao da muklo odrazuju zavjetne vapaje preživjelih brodolomaca.

Jednog dana, to je bilo posljednji put, jedan se brod lagano udaljavao. Mornar je mahao na pozdrav svojim roditeljima koji su suznih očiju otpraćivali svog jedinca molitvom i blagoslovom. Prolazili su dani i mjeseci, i glas o njemu je utihnuo. Slušajući propovijed glasovitog Šimuna iz Kamerina, on je osjetio i slijedio poziv Kristov, da kao Petar i Andrija i Ivan i Jakov ostavi mreže i lađe i pođe za Isusom: »Od sad ćeš loviti ljude«. Ali njegov apostolat nije imao biti onako buran kao prvih apostola. Povukao se na brdo Ortone kraj Padove, gdje je kroz jednogodišnju sabranost novicijata postao član reda augustinaca kao prosti brat laik, pomoćnik pod imenom Gracija. Njegova blagost i pobožnost učinila ga je toliko popularnim da ga je isti Šimun rado vodio sobom, kad je izmirivao zavađene.

Nekoliko podataka iz njegova života govore o velikom poštovanju koje su gajili najprije sami ukućani svećenici prema njemu. Bilo da je molitvom za sušnih dana morsku vodu pretvarao u pitku, ili da je u noći nad njegovom ćelijom zračilo čudno svijetlo, ili da je u zanosu, pri poslu u vrtu, kroz ra-

stvoreni zid crkve vidio Isusa u rukama svećenika za vrijeme posvete (podizanja). Taj neuki Dalmatinac iz Mletačke Albanije — kako su Mlečani nazivali onaj dio Jadrana — svijetlio je svima u kući, te su ga i po smrti počastili položivši ga na oltar.

Odmah poslije smrti njegov se kult širio i u rodnom kraju, ali posebno se razmahao po prenosu njegova tijela iz Mletaka.

Kad je naime Napoleon ugrozio Mletačku republiku, redovnici odluče da napuste samostan i otok da bi izbjegli sudbinu ostalih samostana koje je Napoleonova vojska pljačkala. Tijelo ponude pomorcu iz Mula Antonu Vida Janković, koji ga 10. januara 1810. godine prenese u rodno mjesto. Možemo zamisliti oduševljenje cijele Boke osute idiličnim naseljima uz obalu na dolazak povratnika-sveca.

Stara crkva je već bila proširena i postala je središte novoosnovane samostalne župe, nezavisne od kotorske. No budući da se smirivanjem prilika pučanstvo selilo uz samu obalu, ukazala se potreba za novom crkvom koja je i podignuta u obliku križa sa dvije kapele. Jedna, na strani evanđelja, u čast Pomoćnice kršćana, kojoj je i posvećena crkva, druga, na strani poslanice, u čast blaženoga Gracije, gdje se konačno smjestilo njegovo tijelo, prigodom posvete crkve 18. IX 1864. godine. Njegovo ime nosi gotovo svaki mještanin, a i mnogi Bokelji, muško i žensko, makar uz glavno ime. On je obljubljen i veoma štovani svetac ne samo u mjestu, nego i u cijeloj Boki do Dubrovnika, ne samo od katolika, nego i od pravoslavne braće. On je dao poticaja ne samo vjerskom nego i kulturnom podizanju rodnog mjesta. Iako mjesto slavi kao svoja krsna imena (krsne slave) sv. Nikolu i Sve Svete, uz drevne zaštitnike sv. Kuzmu i Damjana, te Pomoćnice kršćana, posebno svečano, ipak svake godine blagdan Bl. Gracije, to je naročita svečanost cijele Boke, gdje se izmjeni mnoštvo vjernika, od kojih dobar broj prisustvuje sv pričesti. To je prava duhovna svečanost bez parade, kao što je bio i njegov život.

Posebno je ganutljiv običaj kad vjernici svake godine na 27. novembra posjećuju sv. misu u jednoj kapelici, koju su mještani podigli u njegovu čast prigodom 50-godišnjice poblaženja na mjestu gdje je, po tradiciji, bila njegova rodna kuća. Čovjek dobija dojam kao da ide na čestitanje njegovim sretnim roditeljima kojima dugujemo tog dragog sveca. Oni nisu ni slutili da će poslije 70 godina života njihov sin jedinac ukrasiti svojim imenom bogati kalendar Općinstva Svetih, ali njihova je velika zasluga. To je pouka našim roditeljima koji se kolebaju ili čak stide i protive svojoj djeci da ih po-

Početak — rodovito sjeme

Petar di Bernardone bio je bogati trgovac suknom u Asizu. Njegova žena, gđa Pika, potjecala je iz Provanse. Ovaj bračni par dobio je 1182. god. sina, kome su na krštenju dali ime Ivan. Nije njihov sin pod tim imenom ušao u povijest. Poznat je i čuven kao FRANJO. To ime pod kojim je postao besmrtan, duguje on ljubavi prema Francuskoj, zemlji u kojoj se u njegovo doba osobito štovala Presv. Euharistija.

Budući ljubitelj siromaštva pripadao je, dakle, bogatoj porodici. Plan njegova oca o vrijednom nasljedniku i odličnom trgovcu nije se slagao s planom nebeskog Oca. Bog je ovog mladića odredio da bude njegov glasnik — glasnik velikog Kralja.

U najljepšoj dobi od 25 godina, bogat i lijep otac trubadura u svom rodnom mjestu, napušta svijet i posvećuje se Bogu. Najprije se povlači sam u jednu pećinu da čini pokoru. Tu je proveo mjesec dana u molitvi, postu i suzama. Ojačan snagom neba mogao je podnijeti težinu kućnog zatvora što mu ga je priredio rasrđeni otac. Iza tog je uslijedila ona ganutljiva scena pred mjesnim biskupom, kad se Franjo odrekao očinske baštine. Svečano su zvučale njegove riječi tom zgodom. Bacivši svoju odjeću pred očeve noge reče: »Čujte me svi i razumijte! Dosada sam Petra Bernardona nazivao svojim ocem, a sada mogu reći: Oče naš, koji si na nebesima.« Tako se oslobodio svega, da bi se sav mogao posvetiti zadatku, koji mu je sam Krist namijenio.

24. veljače 1209. potaknut riječima evanđelja, ostavi cipele i štap, pojas zamijeni konopom, ogrtač kukuljicom od vune, kakvu su nosili seljaci onog vremena. Sad je bio vitez evanđelja. Ono što je prema pozivu Kristovu imao popraviti, nije bila kamena crkva, nego Mistično tijelo Kristovo, koje je bilo razjedinjeno mržnjom, pokvarenošću i nehajem. Siromašan i ponesen apostolskim žarom dao se na zadatak — svjedočiti za Krista pod geslom: Ne samo za sebe živiti, nego i drugima koristiti.

Veličina privlači. Zato nisu izostali ni sljedbenici. Društvo se povećavalo. Još iste godine, na čelu grupe od 11 braće (među njima samo jedan svećenik) ide Franjo u Rim da mu sv. Otac potvrdi Pravilo. Tada je dobio usmenu potvrdu Regule, koja je sadržavala samo oživotvorene evanđeoske savjete i neke odredbe potrebne za jednoličnost samostanskog života. Tako je »Zajednica asiških siromaha« postala redovničkom družbom.

Od Benediktinaca u Asizu dobiju crkvicu Marije Anđeoske, danas poznatu pod imenom Porciunkula. Ona postade središte Reda. Drveni križ usađen usred siromašnog stana bio im je zanimljiva knjiga, čija je nijema rječitost napunjala njihove duše nebeskom slašću. A priroda sa svojim krasotama pobudivala im srca i pamet da slave moć svemožnoga Stvoritelja svijeta. Da zasluže svoj kruh, braća su radila po poljima i kućama građana primajući plaću jedino u naravi. Uz to su njegovali gubavce po bolnicama.

U ovo vrijeme pridružuju se oni, koji čine neku vrst serafske krune oko svog utemeljitelja. To su Leon, pouzdanik i ispovjednik Franjin, pa Rufin i Anđeo. Ova trojica su kasnije napisali životopis Sveca. Tu je onda Juniper, divan u bezazlenosti, kakovih je Franjo želio mnogo imati. Ovog je sv. Klara nazvala božjim žonglerom. Pa brat Maseo, koji je Poverelu bio vjerni pratilac na propovjedničkim putovanjima. Sve ljudi jednostavni, ljudi molitve, puni nebeske radosti i bratske ljubavi prema ljudima i svim stvorenjima, koju je Otac volio nalaziti kod svojih sinova. — Već 1211. broj drugova se toliko povećao da se moglo osnivati više samostana.

Godine 1212. Klara, djevojka iz vrlo ugledne asiške obitelji, ostavlja svijet, da poput Franje služi Bogu. On je upućuje na savršeniji život i posvemašnju službu Gospodinu. Uskoro joj se pridružuje sestra Janja i onda mnoge druge djevojke, tako da se još za života sv. Klare »Red ubogih sestara« raširio po cijeloj Evropi. — To je Drugi red sv. Franje.

Na prvom kapitulu reda 1219. god. bilo je preko 5.000 braće. Prisustvovali su sv. Dominik i kardinal Hugolin, zaštitnik Reda, kasniji papa Grgur IX. — Poslije ovog Franjo se posvetio propovijedanju po Italiji. Svijet je bio toliko oduševljen njegovim riječima i žarom, da su mnogi muškarci htjeli ostaviti obitelji, a žene rastaviti se od muževa i poći u samostan. Franjo to nije dopustio. Uputi ih da ostanu kod kuće i običnog života. Dade im usmena pravila kako će u svijetu provoditi krepostan život. Zatim je 1221. s papinom dozvolom osnovao za ovakove »Red braće i sestara od pokore«. Papa Nikola IV ova usmena pravila popisa i svečano ih potvrdi 1289. — Tako je nastao Treći red sv. Franje.

Kako se broj Franjinih sljedbenika naglo povećavao, trebalo im je dati prikladnije Pravilo i dobiti novu potvrdu od vrhovnog pastira. Zato on s dvojicom drugova, u samoći izradi novo Pravilo i dade ga bratu Iliji, a ovaj uskoro objavi, da je ono izgubljeno. Svetac onda ponovo sastavi Regulu. To je ona današnja, koju je Honorije III potvrdio apostolskim pismom od 29. XI 1223. god.

Franjina želja da bude sasvim sličan Kristu ostvarila se u punoj mjeri 14. rujna 1224. Na brdu Alverni bio je počašćen ranama Kristovim na boku, rukama i nogama. Nosio ih je na svom tijelu do smrti 4. X 1226. — Dan smrti bio mu je poznat. On, vjerna slika Raspetoga, hoće da umre siromašan, u krugu prvih drugova, na goloj zemlji. Ne zaboravlja blagosloviti rodni grad i svoju braću tadašnju i buduću. Pjeva pjesmu bratu suncu i kao posljednju kiticu dodaje: »Hvaljen budi, moj Gospodine, poradi naše sestre tjelesne smrti...« Sastavlja, ili bolje, diktira testamenat. Taj predstavlja jezgru franjevačke misli. Ujedno je to kratka autobiografija i sinteza redovničkih obaveza. Apostol veselja i molitve, Franjo, izdahnuo je pjevajući Gospodinu psalam 141. — Sprovod je bio triumf. Položen je u crkvu sv. Jurja u Asizu. Na grobu su se množila čudesa. — Slijedeće godine umre Honorije III, a kardinal Hugolin postade papa — Grgur IX. On, Franjin prijatelj, komu je Franjo prorekao da će biti papa, proglasi ovog svetim 16. srpnja 1228. Dakle, ni pune dvije godine od njegove blažene smrti!

Sveti utemeljitelj od tada do danas očinski bdije nad svojom sve brojnijom obitelji.

Razvoj — razgranato stablo

Muževi i žene, koji su odlučili slijediti Franju, čine jednu živu zajednicu. Ta ogromna zgrada od više velikih dvorana i mnoštva manjih prostorija, čini danas Franjino potomstvo. Bića su to od krvi i mesa, koja se — osim rijetkih iznimaka — nisu vinula do visine žara i savršenstva, do koje se popeo njihov otac. Ipak se kod njih, u većoj ili manjoj mjeri, osjeća miris genija siromaštva i veselja.

Ideal, koji predlaže Pravilo Male Braće, toliko je uzvišen da je jedva ostvarljiv. Zato je još od vremena sv. Franje bilo članova koji su malaksavali na putu prvotne strogosti i tražili dispenze ili na razne načine ublaživali Pravilo. Ali opet bilo je uvijek onih, koji su inšistirali na strogom opsluživanju Regule. Odatle onako česta pojava jake čežnje za potpunim slaganjem s očinskim naučavanjem. I nijedan red, osim možda onaj sv. Benedikta, nije doživio u svom krilu toliko pokreta za obnovu.

Već za života sv. Franje pojavi se razlika između pristalica potpune strogosti i pobornika ublaženja. Ovim posljednjim stajao je na čelu Ilija iz Kortone, koga je sam Franjo odredio za svog zamjenika — prvog generala reda. Jedna i druga strana otišle su daleko u krajnost. Ali ubrzo se obrazovala treća struja, koja se opredijelila za vjernost sv. Franje i izmirenje. Ova je bivala sve jača. Tražila je samo da se braća podlože konačnom Pravilu, koje je Crkva potvrdila kao jedini zakon. Generali, koji su slijedili iza Ilije, bili su iz ove struje. Oni nastoje očuvati jedinstvo Reda i suzbiti nastranosti jednih i drugih ekstremista. U tom je osobito mnogo učinio sv. Bonaventura, general od 1257. do 1274., nazvan drugim utemeljiteljem franjevačkog reda.

Pod konac 13. stoljeća, kad je red bio preustrojen, pokazao se kao najveličanstvenije religiozno tijelo u kršćanstvu.

Prva polovina 14. stoljeća donosi, naprotiv, ne samo stagnaciju nego i opadanje. Gubi se zanos za vjernost Pravilu. Pored toga Crna kuga 1347/48. pokosila je velik broj pripadnika Reda. U samoj Italiji oko 30.000 članova. Bilo je kuća u kojima nije ostao nijedan redovnik.

U takovim prilikama javlja se četrdesetih godina 14. st. opservancija. Opservantima su se nazivali redovnici, koji su u zajednici potpuno vjerno opsluživali Pravilo. Zahvaljujući sv. Bernardinu Sijenskom i trojici njegovih velikih učenika: sv. Ivanu Kapistranskom, sv. Jakovu Markijskom i bl. Albertu Sarteanskom, pokret opservancije zabilježio je tridesetih i četrdesetih godina 15. st. vanredan

---

klone službi Božjoj. Takvih roditelja je bilo i onda, kao i danas; mnogi su nestali sa svojim potomstvom, ali kuća Gracijina, koja se njime gasila, oživila je, i danas, poslije toliko vjekova, otvara se da okuplja ljude, da ih tješi i obraduje.

A zar nije kult Bl. Gracije savremen, gdje se on kao priprosti i neuki ribar i mornar postavlja kao jaka apologija, obrana vjere i Crkve, koja je i onda kao i danas nalazila ovakve likove sa dna, najniže, koji su rasli tiho kao nevidljivi dragulji, po Isusovoj: »Slavim te, Oče, Gospodine neba i zemlje, što si ovo sakrio od mudrih i umnih, a objavio malenima. Dobro, Oče, jer je tebi tako bilo milo.«

Oko kulta Bl. Gracije odvijale su se mnogobrojne i česte proslave, a osobito je poznat veličanstveni Euharistijski kongres 1938. godine uz proslavu 500-godišnjice njegova rođenja. Njegov kult se sve više širi po domovima što se vidi iz sve brojnije posjete iz svih krajeva domovine, osobito u turističkoj sezoni. A svakog četvrtka njegovi štovatelji posjećuju sv. misu koja se prinosi na njegovu oltaru. U Rimu postoji postulatura, jedan redovnik reda augustinaca koji prati razvoj kulta Blaženika i prikuplja sve podatke za njegovu kanonizaciju (proglašenje svetim). U Americi također postoji sličan skupni poduhvat oko kulta svih domaćih blaženika i Božjih ugodnika, za njihove kanonizacije i beatifikacije.

U župnom uredu Muo (pošta Kotor) mogu se dobiti Trodnevnice, Životopisi i sličice Blaženika uz dobrovoljni prilog.

SVETA ELIZABETA TIRINŠKA

Djetinje doba

Povijest nam govori da su socijalne prilike u Evropi kroz duga stoljeća bile veoma teške. Carevi, kraljevi, knezovi i grofovi bili su potpuni gospodari zemlje i naroda. Narod je često trpio pod ropstvom te gospode nepravde, glad, siromaštvo, a njegov je gospodar u izobilju uživao plodove radnih ruku.

U takvo je doba živjela i grofica Elizabeta.

Njen otac bio je mađarski kralj Andrija II, a njen djed po majčinoj strani gospodar Istre, Hrvatske i Dalmacije, jedan veliki bogataš onog vremena.

Elizabeta se rodila 1207. godine. U Mađarskoj je provela jedva 4 godine, kad su je odveli u zamak Vartburg u Njemačku kao vjerenicu mladog grofa Hermana. Otac je dao svojoj kćeri bogat miraz: zlatnog i srebrnog posuđa, dijademe, zlatne krune, haljine od svile i brokata, baldahine, srebrnu kupaću kadu i 1000 zlatnih maraka.

Kako je mladi Herman naskoro umro, naslijedio ga je njegov brat Ljudevit, koji je postao i zaručnik mlade Elizabete.

Život u zamku Vartburgu bio je dosta razvratan. Danju i noću priređivani su plesovi, spremale se zabave i gozbe, dok su seljaci živjeli u krajnjoj bijedi u svojim siromašnim kolibama.

Elizabeta je već kao dijete bolno osjećala pretjeranu razliku između bogatih i siromašnih. Jako je voljela siromahe, bolesnike i prosjake. Dijelila im je štogod je mogla: novac i hranu. Zbog njene iskrene pobožnosti mrzili su je mnogi u zamku. Razumjele su je samo tri njene služavke i mladi zaručnik Ljudevit. Taj je grof posmatrao svoju nevinu vjerenicu velikim veseljem te nastojao da je bude dostojan. Mnogi prijatelji su mu savjetovali neka ostavi previše pobožnu djevojku te je pošalje natrag u Mađarsku njenim roditeljima. Ali on ju je iskreno volio, te kad mu je bilo 20 godina, a Elizabeti 13, sklopili su brak.

Žena i majka

U braku je Elizabeta živjela vrlo sveto. Oboje su svakog dana prisustvovali svetoj Misi, iskreno su voljeli jedan drugoga te pomagali siromasima.

Elizabeta je gotovo neograničeno ljubila svoga muža. Kad bi Ljudevit morao za nekoliko dana na put, plakala bi za njim, pratila ga do granice, vratila se žalosna kući te obukla crne haljine dok se muž nije vratio. Tada je obukla najljepše haljine te mu sva sretna trčala u susret.

Elizabeta je kao grofica imala još više mogućnosti pomagati siromasima. Dijelila je pomoć koliko je samo mogla. Iz ljubavi prema Bogu uzimala je i ona siromašna jela, kruh i vodu, kadgod joj je to bilo moguće. Odijevala se u jednostavne haljine, ali kad je tražio njen položaj da se pojavi u dragocjenim haljinama, ispod njih bi obukla kostrijet.

S najvećom kršćanskom ljubavi radila je za bolesnike. Posjećivala ih je po njihovim kućama, sama ih čistila te odijevala u čisto rublje. S osobitim interesom radila je za nesretne gubavce, kojih je bilo mnogo u Njemačkoj u ono vrijeme. Bez ikakvog straha pred zarazom prilazila im je, ispirala njihove rane te im govorila kako treba i tu strašnu bolest strpljivo primiti iz Božjih ruku, pa će tako izbjeći paklene muke i stići u vječno blaženstvo.

Kad je grof bio jednom za nekoliko dana opet otsutan, Elizabeta je dovela u svoj dvor gubavog dječaka, koga su svi ostavili, oprala mu rane, namazala uljem te ga metnula u svoj krevet. Neočekivano se vratio grof Ljudevit. Njegova ga je majka odmah odvela u spavaću sobu govoreći: »Gledaj šta radi tvoja Elizabeta!«

Grof je bio u prvi tren oka iznenađen. Kad je pristupio krevetu gdje je ležao bolesnik, potpuno se smirio te rekao svojoj ženi: »Draga sestro! Ne daj se ni od koga smetati u djelima kršćanske ljubavi.«

Baš u doba svete Elizabete živio je u Italiji sveti Franjo Asiški. Njegova braća franjevci došli su i u Njemačku te posjetili dvor grofa Ljudevita. Elizabeta je već čula o svetom asiškom siromahu te se prva upisala u Treći red. Sveti Franjo joj je za uspomenu poslao svoj stari kaput, jer nije ništa drugo imao. Elizabeta ga je čuvala kao skupocjeni dar.

Inak je zanimljivo da Elizabeta nije birala svog ispovjednika među redovnicima. Njen je ispovjednik bio Konrad iz Marburga, vrlo strogi gospodin. Zabranio joj je jesti od namirnica koje su državni komisari nakupili od siromašnog naroda. Ona se toga i bez njegove zabrane držala.

1225. godine nastala je u Tiringu velika glad, koja je imala za posljedicu kugu. Elizabeta je podijelila sve brašno što se našlo u kući te ispraznila svu blagajnu. Svaki je dan nasitila oko 900 gladnih. Za bolesnike je dala sagraditi 3 bolnice. Sada je posjećivala bolesnike i dvorila ih.

Imala je četvoro djece, tri kćeri i jednog sina.

Udovica i sirota

Elizabeta se veoma prestrašila, kad joj je Ljudevit otkrio namjeru da pođe u križarski rat. Mnogo je plakala. Pratila ga je do granice te se s velikom boli rastavila od njega, kao da je znala da ga neće više vidjeti.

Grof je na putu u Svetu Zemlju umro u 27 godini života.

Za Elizabetu i djecu počelo je gorko doba. Ljudevitov brat Henrik priključio je sve imanje pokojnog zajedničkoj vlasti te naredio da Elizabeta i njena djeca primaju hranu iz grofovske kuhinje. Time je Elizabeti onemogućio da još i dalje dijeli milostinju, i prinudio ju je da uživa hranu sumnjivo nakupljenog blaga.

Elizabeta nikako nije htjela živjeti u tako skučenoj slobodi. Odlučila je ostaviti zamak te otići siromašna među siromahe. Načinila je plan za bijeg. Ostavila je sve te se sklonula u svinjac gdje su nekada držali svinje. Oko ponoći otišla je neprimjetno iz skrovišta i pošla u obližnju franjevačku crkvu te zamolila braću franjevce da kod svoje noćne molitve zapjevaju »Tebe Boga hvalimo« u znak njenog veselja i zahvalnosti za sve poteškoće.

Idućeg su joj dana dovezli četvoro njene djece. Tražila je stan, ali svima je bilo zabranjeno da je prime pod krov. Konačno su joj naredili da primi stan u kući svog velikog neprijatelja, gdje su ih strpali u tijesnu prostoriju i sramotili ih. Da djeca ne bi suviše oskudijevala i trpila, napustila je tu kuću, rastavila se od rođene djece te ih razaslala svako na drugo mjesto.

Neko je vrijeme živjela od milostinje svojih rođaka, koji su nastojali da joj omoguće dostojan život. Nagovarali su je da se uda za cara Friderika II Hoenštaufovca, komu je umrla prva žena. Elizabeta je odgovorila: »Obećala sam Bogu i svomu pokojnomu mužu da nikad više neću pripadati još kome mužu. Ako me protiv moje volje udajete, ja ću si odrezati nos da me niko više neće poželjeti.«

Elizabetina smrt

Tada su se vratili vitezi iz Svete Zemlje, te donijeli kosti pokojnog grofa Ljudevita sa sobom. Sva sretna Elizabeta je ljubila kosti te govorila: »Iako sam ga toliko voljela protiv Tvoje volje, Gospodine, ne bih ga željela vidjeti živoga, makar to mogla postići uz cijenu jedne vlasi.«

Vitezovi su bili vrlo uzbuđeni videći nepravdu koju je Henrik učinio Elizabeti. Tražili su da joj se vrate njena prava. Henrik joj je zaista vratio imanje, te se ona naselila opet u Vartburgu.

Ali u raskoši i bogatstvu ona nije više našla sreće. Jednog se dana u kapelici franjevačkog samostana odrekla roditelja, djece, imanja i vlastite volje. Otišla je u Marburg, potražila si stan u nekoj kolibi, koja nije imala ni vrata ni krova ni prozora. Ovdje je živjela u molitvi i u najvećem siromaštvu. Da ne bi bila besposlena, prela je vunu za samostan te si tako služila svakadašnji kruh. Sve je imanje podijelila siromasima, za sebe je ostavila samo najpotrebnije.

Plemići i narod smatrali su je ludom. Elizabeta je sve podnosila iz ljubavi prema Bogu, potpuno smirena i sretna. Odrekla se svega, da bude što sličnija siromašnom Kristu, koji je mogao reći o sebi: »Lisice imaju jame i ptice nebeske gnijezda, a Sin čovječji nema gdje nasloniti glavu« (Lk 9, 58).

Odrekla se čak svoje djece, a postala je majka siromaha. Najviše je voljela siromašnu djecu. Tisuće i tisuće gladnih je nahranila, obukla, očistila.

Elizabeta je umrla u najvećem siromaštvu 19. XI 1231. stara jedva 24 godine.

Odmah iza blažene smrti narod ju je počeo zazivati u pomoć u svojim nevoljama. Dogodilo se više čudesnih ozdravljenja od slijepoće, uzetosti i svakojakih neizlječivih bolesti.

Samo četiri i po godine poslije smrti sveta ju je Crkva proglasila svetom. Na to proglašenje je došao i car Fridrik II, koji je uzalud pokušavao da je dobije za ženu.

Učimo se od nje zaboravljati na sebe i ljubiti bližnjega iz ljubavi prema Bogu.

---

uspjeh. Red se tada stvarno podijelio na dva brojčano jednaka tabora: Konventualce i Opservante. Definitivna podjela učinjena je 1517. god. kad je Leo X Opservantima dao pravo da sami izaberu generalnog ministra i nose ime Mala Braća. Dotad je konventualska stranka birala generalnog ministra, a Opservante su kod njega zastupala dva generalna vikara. — Tako više ne postoje u okviru Franjevačkog reda dva dijela, nego sad imamo dva samostalna reda.

Iz težnje za strožim životom, za životom kakav su provodili sv. Franjo i prvi drugovi, rodi se među Opservantima nova struja. Godine 1525. Matej iz Bašija dobije od pape dozvolu da u tom pravcu provede reformu Slijedbenika je bilo mnogo. Proveli su neke izmjene među ostalim i u odijevanju. Zbog šiljaste kukuljice prozvaše ih Kapucinima. Poradi njihovih separatističkih težnja, Opservanti ih nisu lijepo gledali. Zato oni zamoliše papu da ih izuzme ispod opservantske jurisdikcije. To Klement VII učini 1528., ali ih podloži konventualskom generalu. Slijedeće godine dobili su Konstitucije. A istom 1619. potpunu samostalnost, kad su stekli pravo birati vlastitog generala.

(Nastavit će se)

Papa je na dan svoje 58 godišnjice misništva u Castel Gandolfo kazao da će koncil imati tri zadatka: a) da na njemu zablista sjaj neba; b) da se dade životu novi pravac; c) da donese apostolatu novi smer.

Svečani ulaz u crkvu sv. Petra na početku koncila razviće se ne samo po trgu sv. Petra nego i po ulici Izmirenja, da bi vernici i turisti koji će se u velikom broju tog dana skupiti u Rimu mogli posmatrati taj prvi čin svečanog otvaranja II Vatikanskog sabora.

Papa je imenovao u Kongu već 10 domaćih biskupa. Poslednji je bio Msgr Toma Kuba, dosadašnji generalni vikar u Bunia, koji je postavljen za biskupa u novoosnovanoj biskupiji Mahagi.

Papa o Piju IX. Pre nego je Papa ostavio letnju rezidenciju u Castel Gandolfo, posetio je Msgr Albesto Canestri, starog 80 godina, koji je postulator u procesu za proglašenje Pija IX blaženim , Papa Ivan je jednom izrazio želju da proglasi Pija IX blaženim, pošto je taj papa proglasio dogmu o bezgrešnom začeću BDM, sazvao i vodio prvi Vatikanski koncil i čija se ljubav i briga za Crkvu sve više očituje. Postulator je Papi Ivanu pokazao neke predmete Pija IX. Papa je pobožno poljubio krž koji je jednom nosio njegov prečasnik Pijo IX.

Poslednje misijske godine Papa je za misijska područja imenovao 40 novih biskupa; od toga 13 domaćih afričkih i 6 domaćih azijskih biskupa. U to vreme Koreja je dobila uređenu hijerarhiju. U Africi je bilo osnovanih 11 biskupija i jedna samostalna misija, a u Aziji 5.

Papa je skratio letnji odmor te se vratio 1 septembra u Vatikan. Posle 10 dana povukao se u malu kućicu u vatikanskom vrtu sa ličnim sekretarom i svojim ispovednikom, da provede nedelju dana u potpunom miru i molitvi.

Objavljen je pravilnik sadašnjeg koncila. Njime se određuje ko su koncilski oci, dalje njihova prava i dužnosti, dužnosti i prava teologa, kanonista, eksperta na koncilu kao i ostalog tehničkog osoblja: prevodilaca, stenografa, tumača itd. Javnim sednicama gde se vrši glasanje predsedava papa sam. Generalnim kongregacijama (općenitim zborovima) svih koncilskih otaca, gde se raspravlja, predsedavaju određeni kardinali u papino ime. Manji skupovi su koncilske komisije, koje obrađuju posebna pitanja; njih ima 11, te dva sekretarijata. Svi članovi su obavezni da drže tajnu. Inoverski posmatrači mogu prisustvovati javnim sednicama i generalnim kongregacijama, ukoliko predsedavajući nije drugačije odlučio. Određeno je odelo koncilskih otaca za razne vrste sednica. Dozvoljen je samo latinski jezik, jedino u komisijama se može dopustiti moderni jezik, ali mora sve biti prevedeno i na latinski jezik. Glasaće se elektronskim putem.

Papa je imenovao osam prelata koji služe u središnjim uredima katoličke Crkve naslovnim biskupima. Među ostalim postao je biskup Msgr Enrico Dante, sekretar obredne kongregacije kao i papin ispovednik Msgr Alfredo Cavagna iz Venecije, koji je već 62 godine svećenik. Svi ti biskupi će imati prava glasa na koncilu.

Danas ima u Crkvi već preko 100 svetovnih instituta, najviše ženskih. Njihovi članovi rade u svetu, oblače se kao svetovne osobe, ali su položili redovničke zavete. Od rada se vraćaju u samostan gde obavljaju svoje molitve i druge redovničke vežbe, a ujutro posle Mise odlaze opet na posao.

Anketa među minhenskom katoličkom omladinom je pokazala, da prosečno 84% omladine veruje u Boga i želi religiozni odgoj. Ženska se mladež izjasnila za te ideale sa 90%, zaposlene devojke sa 87%, đaci i studenti sa 77,5%, dok zaposleni mladići samo sa 71%.

Biblijski grad Korozain je danas otkopan. Arheolozi smatraju da je taj grad bio dva puta srušen: u 4 veku jednom od rata, a onda od zemljotresa.

Da li je Peron, bivši argentinski predsednik, izopćen iz Crkve? Sam je u nekom španskom listu izjavio da smatra da nije izopćen, pošto ga nije papa sam lično izopćio. Vatikanski krugovi su međutim izjavili, da je Peron izopćen, pošto postoji crkveni propis da je samo po sebi svako izopćen iz Crkve ko izda nalog za hapšenje odnosno za izgon katoličkog svećenika.

Švajcarska je ove godine u korizmi sakupila 4,168 miliona franaka. Pola te svote će se utrošiti za domaće pastoralne potrebe, a druga polovina za misije.

U afričkim misijama prošle je godine bilo kršteno 423 700 osoba, nešto više nego 1000 osoba dnevno.

Anketa među poljskim učiteljima je pokazala da je 38% učitelja religioznih, 27% verski indiferentnih, a 34% bezvernih.

U Vije Marše u Francuskoj posvećena je crkva Sedmorici efeških mučenika. Te kršćanske svece štuju i muslimani. U novije vreme obavljaju se zajednička hodočašća u to bretonsko svetište u duhu bratskog izmirenja. Ove se godine tom prilikom služila Misa na melkitskom obredu a na arapskom jeziku.

Mali katekizam. Prošlo je već više od 10 godina, kada su se neke žene u Americi zabavljale igrama. Jedna od njih izvadi »Mali Katekizam« da bude za nagradu onoj ženi koja će u igri pobediti. Žena kojoj je knjiga pripala, počela se interesovati za knjižicu, prelistavati je, dok je nije pročitala. Onda je potražila potpuniju obuku u katekizmu, prijavila se na katoličku pouku te pre dve godine prešla u katoličku veru. Kasnije se obratilo još pet njenih drugarica i rođakinja.

Poncije Pilat Španjolac? Maksimilijan Garsija Kordero je profesor istorije na Salamanki. Smatra da se Pilat rodio u španskom gradu Astorga u provinciji Leon, gde je Pilatov otac tada oko 10 godina vodio rat protiv ustanika. Kao dokaz navodi neki natpis gde stoji datum Pilatovog rođenja, koji pada u vrema rata u Španiji.

Razumljiva težnja. Poznato je da verske zajednice teže za sjedinjenjem. Rečnik crkava i kršćanskih sekti od Herdera nabraja 2639 raznih crkava i kršćanskih sekti. Samo u Svetski savet crkava učlanjena je 201 kršćanska zajednica.

Beli oci otvaraju u Gani Institut za agronomiju uz pomoć ganske i kanadske vlade. Kanada je obećala stručnjake i materijal. Izgradnja instituta iznosi 20 000 funti, što je dar nemačkih katolika.

Kardinal Bea je u Londonu dao nekom jevrejskom dopisniku izjavu da Jevreji ne snose kolektivnu krivicu za Isusovo ubijstvo. Manji broj Isusovih suvremenika podupirao je one političke snage koje su iz državnih i osobnih razloga tražile Kristovu smrt. Kardinal je na kraju spomenuo da je Nemac, pa smatra da bi bilo isto tako krivo sav nemački narod kriviti za Hitlerova nedela.

Bečki kardinal König je sredinom avgusta posetio zagrebačkog nadbiskupa Šepera. Ta je poseta bila planirana već za ranije, ali je mogla biti tek ove godine ostvarena.

Na katoličkom univerzitetu u Lublinu u Poljskoj bilo je krajem prošle školske godine upisano samo 1542 studenta; od toga 462 bogoslova, 260 filozofa, 49 kanonista i 771 klasični filolog.

Pariski krugovi misle da se od 20 afroazijskih studenata koji uče u Evropi te su bili na početku studija praktični katolici, do kraja studija izgubi 11. Većinu njih sablazni loš primer katolika među kojima žive. Ovi studenti najbolnije osećaju da ih se ne prima u privatne kuće, da za njih nema privatnog stana, nego da su za njih samo zavodi, hotelske sobe i predavaonice.

Nemci su poklonili katoličkom univerzitetu u Leopoldvilu 8 kamiona i jedan autobus marke Mercedes. Univerzitet se nalazi 18 km daleko od glavnog grada. Teški problem transporta studenata će se sada lakše rešiti.

Kanadski bogoslovi. Anketa obavljena među više stotina kanadskih bogoslova, dijecezanskih kao i redovničkih, pokazala je da dolazi 60% bogoslova iz gradova. Međutim, valja primetiti da u Kanadi živi 70% svega pučanstva u gradovima. Sa sela dolazi dakle još uvek prosečno najviše svećenika. Porodice iz kojih dolaze svećenici imaju prosečno 7 dece. Gotovo trećina bogoslova ima brata svećenika ili sestru redovnicu.

Cejlonski sudac Abeyjundera, budist po veri, javno se zauzeo za katolike i njihove škole, koje su gotovo već sve izgubili. Dozvola učiti veronauku u tim školama važi još jednu godinu.

U Madridu je bilo zaređeno 28 članova svetovnog instituta »Opus Dei«. Među njima se nalaze i univerzitetski profesori.

Kardinal Agađanijan odložio je zbog opterećenosti u rimskoj kuriji čast patrijarha jermenskih katolika. Na njegovo mesto je bio izabran Msgr Luj Batanian, dosadašnji njegov pomoćnik. Novi je patrijarh star 63 godine, rođen u Turskoj. Njegova nova rezidencija je u Beurutu u Libanu.

Uganda je upravo dobila nezavisnost. Katolici predstavljaju u toj afričkoj državi 35% njenog pučanstva; protestanata je 20%. Dve bogoslovije imaju 300 bogoslova. Msgr Kivanuka,

sadašnji biskup u Rubagi, bio je prvi afrički crnački biskup, posvećen 1939.

Francuski cigani već šestu godinu uzastopce hodočaste u Lurd. Ovog puta bilo ih je 3000. Ističu se svojim sviranjem i pevanjem Molili su napose za mir na svetu i uspeh koncila.

Samostan na prelazu sv. Bernarda ostaje još dalje. Otvaranjem novog tunela ispod Monblanka između Francuske i Italije potreba za planinskim prelazom se smanjila, ali regularni kanonici sv. Avgustina koji su stotinama godina pomagali planinarima, ostaju na svojem mestu.

Starokatolici Utreške Unije odredili su profesora dr Mann-a za zvaničnog delegata posmatrača na Vatikanskom saboru.

U Čenstohovi se 26 avgusta skupilo do 500 000 vernika. Kardinal Višinski je u svom govoru pozvao omladinu da ostane verna veri svojih predaka, veri koja je kroz hiljadu godina pomagala poljskom narodu u svim njegovim iskušenjima. I kad nije bilo više kraljeva, biskupi su još bili na svome mestu i radili za narod.

Papina poruka nemačkom zboru u Hanoveru. Vera je najveće dobro, veće od života. Stoga veru valja ispovedati bez svih ograda, koje mogu katkada izgledati korisne javnom i privatnom životu. Bogu se moramo zahvaljivati za mogućnost ispovedanja vere u slobodi. Misa je najbolje sredstvo da se Bogu zahvaljujemo. Papa se zahvalio katoličkim Nemcima za njihovu požrtvovanu pomoć bednima u svetu. Valja ljubiti i prakticirati tu krepost, napose kada postoji opasnost da bi egoizam postao općenito pravilo. Iako država daje subvencije ljudima, još uvek ostaju mnogobrojne mogućnosti gde treba da nastupa kršćanska karitas.

Katolici siromalabarskog obreda, kojih ima u Južnoj Indiji 1,4 miliona, pročistili su svoj obred od latinskih primesa, da je opet čist kaldejski obred. No, jezik kojim se služe u liturgiji nije sirski nego malajalam.

Maronitski patrijarh Pavle Petar Meuši otišao je leti na veliko putovanje u SAD. Prvo se zaustavio u Rimu gde je bio primljen kod Pape, dalje je posetio Francusku, pa onda Ameriku gde ga je primio i predsednik Kenedi. Patrijarh odlično govori engleski, pošto je duže vremena sam živeo u Kaliforniji. On je duhovni predstavnik Maronita, koji se imenuju po sv. monahu Mavru, koji je bio borac pravovernosti na kalcedonskom crkvenom saboru. Najveći deo Maronita živi u Libanu i ostalim zemljama Bliskog Istoka. Mnogo ih ima u Americi, manje kolonije čak u Africi i Australiji. Maroniti su gotovo potomci starih Feničana, odlikuju se po trgovačkoj spretnosti i poslovnoj poduzimljivosti. Na stare godine oni se rado vraćaju u svoju zemlju. Prošle su godine u Vašingtonu otvorili svoje semenište; ali njihovi bogoslovi pohađaju tamošnji katolički univerzitet, kod kuće uče samo arapski i sirijski, svoju liturgiju i istoriju.

Obitelj u misije. Učitelj Kristjan Jesser iz Lakena u Austriji otišao je sa ženom i šestoro dece u Boliviju, u ap. vikarijat Kikvitos da preuzme mesto na novoosnovanoj poljodelskoj školi. Obitelj je već davno počela učiti španjolski što će im biti nužno potrebno.

Nadbiskup Teofil Matulionis iz Kaisiadoris u Litvi umro je u starosti od 89 godina. Rodio se 1873, zaređen za svećenika 1900, godine 1917 bio je župnik župe presv. Srca Isusova u Lenjingradu. Njegov dalnji život je bio težak. U starosti od 83 godine vratio se u domovinu gde je sada posle 6 godina umro. Papa ga je 1960. imenovao asistentom svoga prestola.

Cejlon. Bolesnici bolnice za gubavce u Jafni poslali su prvom ministru Sirimave Bandaranaike pismo u kome je mole da odustane od odluke da moraju časne sestre napustiti bolnice. Bolesnici sumnjaju da bi svetovne osobe mogle dostojno zameniti redovničke osobe. Njima se pridružio i upravnik bolnice dr Pasupati.

Jose Alexio Gomes, 10 godišnji dečak, bolovao je od raka na nozi. Kao neizlečiv bolesnik pušten je iz bolnice kući. Otac ga je uzeo sa sobom u Fatimu. Jose je uprkos bolova dva sata klečao u kapeli viđenja i vapio za pomoć. Onda se digao, popio nešto fatimske vode i zamolio za čvrstu hranu, kakvu već više nedelja nije mogao podneti. Lekar, koji ga je lečio na Rakovom institutu, iznenadio se kad je vidio nastale promene i pozvao ozdravljenog dečaka da ga posle pola godine poseti.

Indija ima 439 miliona stanovnika, od kojih je 85% hinduista, 10% muslimana, a samo 1,4% katolika, odnosno 6,28 miliona. Katolici pripadaju trima obredima: latinskom 4,68 miliona, siromalabarskom 1,4 miliona i 124 433 siromalankarskom, 83% svih katolika živi na jugu Indije.

Kad bi uštedili izdatke za naoružanje na svetu, mogli bismo godišnje pokloniti jednoj milijardi obitelji po 350 000 din. Međutim valja primetiti da ima na svetu tek nekih 650 miliona obitelji.

Bostonski nadbiskup i kardinal Kušing je osnovao družbu ap. Jakova. Njeni članovi odlaze na apostolski rad u Latinsku Ameriku. Kardinal je kazao: Rado bih se zahvalio na biskupskoj službi i bio bih srećan kad bi u svojim poslednjim godinama učestvovao u misijskom radu Crkve, za koju sam toliko godina radio sedeći u uredu.

Prema najnovijim podacima Afrika ima 25 miliona katolika i 3 miliona katehumena. Tamo radi 12 500 svećenika, 4 800 redovnika laika i 22 000 redovnica. Azija bez Filipina ima 10,5 miliona katolika. Tamo radi 6 900 domaćih svećenika i 12 500 misionara, 4 400 redovnika laika i 35 000 redovnica.

Federacija katoličkih učitelja u Engleskoj koja broji 10 000 članova, poduzela je ozbiljnu akciju protiv šunda koji upropaštava englesku mladež.

Irska devojka Una Kent je pre 5 godina iznenadno ozdravila u Lurdu. Ona je ležala u bolnici dugo vremena te imala 7 operacija. Otišla je na hodočašće u Lurd, ali nije bilo nade da se živa vrati kući. Prema njenoj molbi sve je bilo uređeno da je sahrane u Lurdu. Dobila je blagoslov sa Presvetim; nekoliko minuta iza toga sama se podigla na nosilima. Kući se vratila potpuno zdrava; u Dublinu svršila kurs za dadilje, u Londonu položila ispit o tropskim bolestima, a sada otišla u Laos kao laička misionarka.

M. Lorente, 71 godišnji španski žurnalist, primio je svećeničko ređenje u zavodu sv. Josipa u Avili, tamo gde se i venčao. Tri njegova sina su svećenici, a tri kćeri redovnice. Kao udovac odlučio se za svećeničko zvanje.

Petstogodišnjica ljubljanske biskupije. Tim povodom 8. 9. 1962. priredio je ljubljanski nadbiskup dr Anton Vovk u svome dvoru prijem na kome je uzelo učešća 11 jugoslovenskih biskupa te dva ap. administratora. To su bili: zagrebački nadbiskup dr. Franjo Šeper, beogradski nadbiskup dr Josip Ujčić i njegov koadjutor dr Gabrijel Bukatko, krčki biskup dr Josip Srebrnić, rečko-senjski biskup dr Viktor Burić, mariborski biskup dr Maksimilijan Držačnik, đakovački biskup Msgr Stjepan Bäuerlein, pomoćni biskupi dr Josip Lach iz Zagreba, Msgr Josip Pavlišić iz Senja, Msgr Celestin Bezmalinović iz Hvara te administrator dr Mihael Toroš iz Nove Gorice i Msgr Albin Kjuder iz Kopra. Ujedno su bili prisutni predsednik Komisije za verska pitanja Izvršnog Veća Slovenije Boris Kocjančić, predsednik Gradskog veća grada Ljubljane ing. Marjan Tepina i predsednik općine Ljubljana — Centar Majda Bojc. Pod veče katedralni zbor dao je uz pomoć orkestra i solista koncert na kome su izvedene izvanredne skladbe svih najvažnijih slovenačkih crkvenih kompozitora od 16 veka na ovamo. U nedelju 9. IX. u devet sati služena je pontifikalna misa domaćeg nadbiskupa. Najpre je bila kratka prigodna propoved i pozdravne reči mnogih biskupa. Pod Misom je katedralni zbor pevao uz pratnju orgulja i orkestra Betovenovu »Missa Solemnis«. Svetski tenorist Anton Dermota došao je iz Beča da svojim glasom podigne izvanrednu crkvenu svečanost njegove domaće nadbiskupije. Posle podne zaključila se svečanost pučkom pobožnosti u Velesovu. Tamo je senjski pomoćni biskup Msgr Pavlišić održao slovenačku propoved, a onda vodio procesiju u kojoj se nosio starodrevni kip tamošnje Majke Božje. I tom zaključku prisustvovalo je 8 nadbiskupa i biskupa, oko 100 svećenika i blizu 10 000 vernika.

Švedski pastor Rolf Lyshoei, koji se odlikovao pastoralnim radom u velegradu, prešao je na katoličku veru. Pre nekoliko godina on se odupro uvođenju ženskih pastora. Pripadao je pokretu visoke crkve. Priprema se prelaz i drugih pastora njegova kruga.

Liverpulski nadbiskup Hinan izdao je pastirsko pismo u kome tumači pitanje crkvenog jedinstva. Iskreno priznaje da bi prema sadašnjem raspoloženju i stanju stvari trebalo da prođu generacije i stoleća pre no što bi došlo u Britaniji do crkvenog jedinstva. Bez čuda si takav događaj ne možemo objasniti. No, ipak treba verovati, nadati se i raditi na crkvenom jedinstvu. Pismo daje vrlo mudre upute vernicima kako treba da se vladaju prema inovercima.

Na I vatikanskom saboru od 700 koncilskih otaca govorilo je 195; od toga 99 jednom, 47 dva puta, 17 tri puta, 15 4 puta. Najduži govor je održao španski biskup Pya od Guenca.

Ženski katehisti u Basutolendu odlučno rade na suzbijanju praznoverja među neznabožačkim devojkama koje se pripremaju za udaju. Neznabošci veruju da su deca poklon duhova predaka, a ne plod ljubavi roditelja i Božje stvaralačke snage.

Milanski nadbiskup kardinal Montini je posetio oveći broj afričkih država. Na povratku u domovinu kazao je među ostalim: U Africi ne gledaju na Crkvu kao kolonizatorsku silu nego kao na prijatelja koji je ogromno doprineo za razvoj i napredak afričkih naroda. Napose valja istaći katoličko školstvo, u kome su najviše učinili Irci i Englezi.

Američki Institut o uspešnosti uprave još je uvek ocenio upravu katoličke Crkve sa 9010 poena od 10 000 mogućih.

Predsednik Konga Kasavubu dobio je deveto dete. Njegov krsni kum bio je predsednik vlade Adula, koji je osobno kumovao u crkvi sv. Franje Saleškog u Leopoldvilu.

U SAD umro je najstariji svećenik Tomas Mekormik na svoj 102 rođendan.

Filadelfijski biskup Ivan Nojman, rodom Nemac, koji je živeo u prošlom veku, biće verovatno 19 marta 1963. proglašen blaženim. Nemci već organizuju hodočašća za tu svečanost.

Apostolat. Na stotine irskih muškaraca i žena proveli su svoj godišnji odmor kao laički apostoli u Engleskoj. Irci, članovi Marijine Legije, nastoje pridobiti mlačne katolike za verski život i one nekatolike, koji se interesuju za katoličku nauku.

Salcburg. Od 5—9 jula 1963. u Salcburgu će se održati međunarodni naučni kongres u čast svete braće Ćirila i Metoda. Časno predsedništvo će imati minhenski kardinal Döpfner, bečki kardinal König i oko 20 odličnih ličnosti. Ta će se proslava prirediti prigodom 1100 godišnjice dolaska svete braće u Moravsku.

Na čitavom svetu ima 37 katoličkih univerziteta sa 150 000 studenata. Evropa ima 13, Latinska Amerika 13, Severna Amerika 7, Azija 3 i Afrika jedan univerzitet. 18 od njih nisu stari više od 22 godine. Na 27 državnih univerziteta radi teološki fakultet.

Korejsko selo Song Hjun sa 120 obitelji zamolilo je misionara Ivana Olivera iz susednog sela da im pošalje katehista. Misionar je već postavio misijsku stanicu, katehumenat je već počeo.

Južni Vietnam ima godišnje oko 30 000 obraćenika, koji se posle jednogodišnjeg katehumenata primaju krštenjem u krilo Crkve. Tamošnji katolici kojih ima 1,5 miliona, podeljeni su u dve metropole sa 10 biskupija. Dva bogoslovna semeništa imaju oko 500 bogoslova. Uz to postoji još jedno papinsko semenište sa 100 bogoslova. Razni redovi imaju još posebno svoje klerike. Svih katolika ima tamo nešto iznad 10% ukupnog pučanstva.

Papuanci Nove Guineje, koja treba ići će maja da potpadne pod Indoneziju, dobili su prvog domaćeg mladomisnika u osobi Julija Efi.

Akra. U Gani je bilo vrlo zapaženo obraćenje Nane Amba, znamenite vračarice, stare 75 godina. Preko 50 godina ona je bila svećenica fetišizma. Kad je obolela, pozvala je katoličkog svećenika, koji ju je podučio u kršćanskoj veri i krstio.

Iskopine u Lorhu u Austriji potvrdile su da je tamo bila najstarija kršćanska bazilika u Austriji, i jedna od najstarijih kršćanskih crkava uopće.

Engleski mučenici. Za vreme engleske reformacije umrlo je 317 katolika za svetu veru. Samo dva od tih mučenika proglašena su svetim, 197 blaženim, dok su ostali dobili naziv »časni sluge Božje«. 40 mučenika Engleske i Velsa sadašnji su kandidati za kanonizaciju. Oni nisu bili redovnim putem proglašeni blaženim, nego je papa Leon XIII samo potvrdio njihovo štovanje. Sada je uveden ap. proces za njihovu kanonizaciju. Poslednjih 18 meseci prijavljena su bila vicepostulatoru 22 čudesna ozdravljenja. Englezi se nadaju da će u najskorije vreme ovih 40 mučenika biti proglašeni svetima.

Proslava 100 godišnjice Slomškove smrti održala se 23 septembra 1962. u Mariboru. U predveče tog jubileja domaći biskup dr Maksimilijan Držečnik priredio je prijem kome su prisustvovali visoki gosti. Među njima je bio zagrebački nadbiskup Šeper, Ljubljanski nadbiskup Vovk, nadbiskup koadjutor Bukatko, ap. administrator Kjuder sa drugim prelatima. Državnu vlast je zastupao predsednik Komisije za verska pitanja pri Izvršnom veću Slovenije Boris Kocjančić sa sekretarom. Glavna svečanost je počela na nedelju 23. IX u mariborskoj katedrali u 9 sati. Za vreme svečanog ulaza katedralni hor je pevao Slomškovu »Nebesa so moj dom«. Sledila je prigodna propoved domaćeg biskupa i njegova pontifikalna Misa. Zaključio se taj Slomškov jubilej pučkom pobožnošću u Svetoj Trojici u Slovenskim goricama. Tako je Mariborska biskupija proslavila svog velikog prosvetitelja i svetačkog natpastira, za koga se svi katolički Slovenci mole da bude pribrojen blaženima.

F. K. Pitanje: Da li grešim, kad se potužim dobrom prijatelju na teške prilike u svojoj obitelji? Odgovor: Ako se radi o pouzdanoj osobi, koja će Vašu poverenu tajnu čuvati, možete se njoj potužiti, da tako olakšate svoje srce, odnosno nađete dobar savet.

F. K. Odgovor: Nagluvim se osobama preporučuje da se ispovedaju u sakristiji ili nekoj posebnoj ispovedaonici. Ispoved je međutim valjana, ako ste se iskreno ispovedili, makar da niste dobro čuli ispovednikovih reči, pa čak niste sigurni što vam je dao za pokoru.

Z. A. Odgovor: Vi sada živite u grehu. Dok ne uredite svoj brak pred Crkvom, ne možete primati svete sakramente. Vaše se stanje može dosta lako popraviti. Pođite k svome župniku koji će poduzeti potrebne korake. Kad ste oboje slobodnog stanja, a bračna privola još traje, moguće je stvar rešiti pomoću viših crkvenih vlasti.

D. S. Pitanje: Šta znače reči »siromašni duhom«? Odgovor: Kod Mateja ovo blaženstvo više naglašava duhovno raspoloženje, u kojem srce nije vezano na zemaljsko bogatstvo; dok je kod Luke naglasak na stvarnom siromaštvu. Kao što greh potiče iz srca, tako i dobro delo.

T. K. Pitanje: Šta kažete na ove rečenice: »To mu je suđeno«. »Što je suđeno, nije izgubljeno«? Odgovor: Svakako je istina da je Bog sveznajuć, pa prema tome zna za udes svakog čoveka. Međutim, isto je tako istina da je čovek slobodan, pa prema tome svoje sreće kovač. Čovek se ne sme očajnički ili mlohavo prepuštati da ga život baca amo tamo, nego treba da pametno radi i pouzdaje se u Boga, pa će se srećno rešiti sva pitanja koja donosi život. »Znamo da Bog čini, da sve pridonosi dobru onih koji ga ljube« (Rimlj 8, 28). Bog nije dužan da čudom spreči nesreću koju je čovek namerno ili svojom nepažnjom prouzrokovao. Isto tako Bog nije dužan da čudesno zaštiti čoveka od prirodnih katastrofa zemljotresa, poplave itd.

T. K. Odgovor: Duše pokojnih su pametne i svesne samih sebe; znadu za svoj prošli život, pa i Bog im objavljuje što im odgovara.

K. A. Pitanje: Kad je ženidba sveta, zašto Crkva ne proglasi svetima i žene koje su umrle pre muža te nisu bile udovice? Odgovor: Ženidba je stvarno sveta. Međutim je devičanski život savršeniji od bračnoga, stoga se udovica i devica lakše posveti. Apostol Pavao kaže: »Takođe se neudata žena i devica brine za Gospodnje stvari: da bude sveta telom i dušom. A udata se brine za svetske stvari: kako će ugoditi mužu« (1 Kor 7, 34). U načelu nije nemoguće da i žena dok je u braku postigne herojski stepen svetosti. U procesu za blaženog ne postavlja se pitanje, u kakvu ćemo ga kategoriju svetaca svrstati, nego da li ima kandidat potrebne kvalifikacije, tj. herojski stepen svetosti.

M. S. Odgovor: Nemate greha, ako uživate zemlju koja je agrarnom reformom sudski prepisana na vašu rodbinu. Kad je prijašnji vlasnik dobio određenu pravednu otštetu, možete biti potpuno mirni.

S. M. Odgovor: Ako ne znamo čoveka kome treba da vratimo ono što nepravedno posedujemo i nema nade da bismo ga mogli pronaći, onda se ona stvar dade siromasima ili u druge dobre nakane. Ukoliko je nepravedni posednik zatajio svoj teški greh na ispovedi, ta ispoved nije bila valjana pa ni one naredne. Treba otkriti ispovedniku ceo slučaj i postupati po njegovom savetu.

K. J. Pitanje: Muževa prva žena živi. Da li se ja mogu s njime crkveno venčati? Odgovor: Ne možete. Pitanje: Da li mogu barem primati svete sakramente? Odgovor: Dok živite s njime, ne možete.

M. Lj. Pitanje: Šta znače Kristove reči: »Mnogo je zvanih, ali malo izabranih« (Mt 22, 14)? Odgovor: Te se Kristove reči nalaze na kraju priče o kraljevskoj gozbi. Velik broj Izraelaca bio je pozvan u nebesko kraljevstvo, ali se mali broj odazvao, dakle bilo je malo izabranih. To je prvo značenje gornjih reči. Iz tih reči samih ne možemo zaključiti da će biti neznatan broj ljudi spasen, kad znamo da Bog iskreno želi da bi se svi ljudi spasili (1 Tim 2, 4).

SPL. Odgovor: Prema važećim crkvenim propisima, vernici koji umiru u crkvenom jedinstvu sahranjuju se na grobljima u blagoslovenoj zemlji. Rezidencijalni biskupi, samostalni opati i prelati mogu se sahraniti u njihovim crkvama. Isto važi i za kardinale i papu te kraljevske osobe. Ako se katkada ne drže ti propisi, dokaz je da ima na ovoj zemlji mnogo ljudskih nesavršenosti.

SPL. Odgovor: Smeta vas što nema jednoobraznosti u svetoj liturgiji u našoj zemlji. Drugačije svećenik služi Misu u Dalmaciji, drugačije u panonskim krajevima. Općeniti liturgijski propisi obavezni su za sve. U tim granicama mogu se razviti neke provincijalne posebnosti. Lepa i potrebna je jednoobraznost u molitvenim obrascima, upotrebi istog Evanđelistara, propisanog od jugoslovenskog episkopata, ali potpuna jednoobraznost u svim detaljima praktično je nemoguća.

Č. Z. Pitanje: Da li je moralno da se svećenik u ispovedaonici i na propovedaonici meša u bračni život koji je Crkva sama

blagoslovila? Odgovor: Svaki čovek odgovara pred Bogom ne samo za svoja vanjska dela nego i za svoje misli i želje. Dok se zemaljski sudac interesuje samo za vanjski prestup zakona, Bog sudi i pretražuje poslednji kutak srca. Svećenik ne bi vršio svoje dužnosti, kad ne bi govorio ili pitao za kršćanski život u braku. Nije dovoljno da je bio početak bračnog života svet; i Juda Iskarijot je bio dobar kad ga je Isus pozvao u apostolski zbor. Život valja popraviti, ako nešto nije u redu, inače nas čeka Judin svršetak.

Z. Č. Pitanje: Kako ograničavanje poroda koči ekonomski razvoj odnosno životni standard? Odgovor: Zemlja krije gotovo neiscrpne mogućnosti razvoja. Koliko više ima zemlja stanovnika, toliko više ima intelektualne i fizičke radne snage. Intelekt vodi u sve bolje poznavanje prirodnih bogatstava i otkriva sredstva za njihovu upotrebu, a zdravi radni kadrovi moraju u svemu tome sarađivati. Holandija je najnapučenija zemlja na svetu. Tamo živi 340 ljudi na jedan km². Pre nekoliko decenija se mislilo da je prenapučena, danas je u toj zemlji toliko posla da nedostaje radne snage, iako ima Holandija u zapadnoj Evropi najviši natalitet. Ekonomski razvoj može da ide mnogo brže nego prirodni porast stanovništva.

E. E. Odgovor: U crkvu valja poći u pristojnom odelu, pošto idemo u audijenciju samom Bogu; kada idemo na svetu pričest treba još više paziti da budemo uredno odeveni. Ovde valja priznati, da ne postoji u svim zemljama jednaka praksa, pa čak u svim biskupijama iste zemlje. Razumljivo je da je teško povući granicu između još pristojnog i već nepristojnog. Pobožno, čisto srce će pomoći ženskom svetu da se dostojno oblači.

TE. Pitanje: Kako treba tumačiti da je prorok Ilija bio na vatrenim kolima uzet na nebo? Oddovor: Pomenuti tekst glasi »Dok su (Ilija i Elizej) dalje išli razgovarajući se, dođoše ujedanput ognjena kola s ognjenim konjima i rastaviše obojicu, Ilija se odveze u vihoru put neba« (4 Kralj 2, 11). Dobri egzegeti gledaju u ognjenim kolima sjajan oblak u kome je Ilija bio »uznesen«. Nigde ne stoji da prorok Ilija nije umro, ali su nekoji tekst tako tumačili. Svakako postoji neka tajna u vezi nestanka proroka Ilije s ove zemlje. Biblija je nastala na Orijentu, gde je uobičajen slikovit način izražavanja. Stoga moramo više paziti na značenje cele slike nego na pojedine reči. Uostalom, kad bismo sledili divan primer proroka Ilije kako on neustrašivo revnuje za veru u pravog Boga i za održavanje njegovih zakona, to bi bio znak da ispravno čitamo staru biblijsku povest.

ET. Sme li zvanični predstavnik Crkve iskazati poštovanje prema javnim grešnicima? Odgovor: Službeni položaj povlači za sobom i pravo na čast i poštovanje. Sv. Franjo Asiški je javno poljubio ruku svećeniku koji je bio poznat po grešnom životu. Sv. Franjo je gledao u njemu službeno lice Crkve, Božjeg predstavnika. Savanaroli se ubraja u zlo, što nije pokazivao dužno poštovanje i poslušnost prema papi Aleksandru VI, čiji privatni život nije bio na dostojnoj visini. Apostol Pavle poziva svoje vernike da se mole za svetovne poglavare, iako je tada počelo u Rimu već Neronovo progonstvo kršćana. (Prim 1 Tim 2, 2).

M. A. zahvaljuje se Aljmaškoj Majci Božjoj za ozdravljenje svog deteta.

»MOLITE, BRAĆO« biće naziv liturgijskog časopisa koji će početi izlaziti početkom nove liturgijske godine. Cilj je časopisa pružiti vjernicima što dublje poznavanje liturgije i pomoći aktivnije sudjelovanje u bogoslužnju, što treba da postane središte našeg duhovnog života. U prilogu donosiće ovaj časopis najnoviji prijevod liturgijskih tekstova za sve nedjelje i praznike, što će biti od velike koristi za upoznavanje ljepote i bogatstva liturgije. — Već unaprijed toplo preporučamo.

IZAŠAO je tiskom »MALI KATEKIZAM« od dra Ivana Pavića u IV izdanju, 160 stranica, tvrdo uvezan. Za katehete priložene su »Upute za vjeroučitelje« (80 stranica). Naručuje se kod Istarskog književnog društva u Pazinu, Gupčeva 2. Cena 200 din. plus poštarina. Za katehete 350 din. Narudžbe od 10 komada na dalje imaju 10% popusta.

PAPINE NAKANE ZA MESEC NOVEMBAR: 1) Da Vrhovni svećenik, obdaren posebnom pomoći Duha Svetoga, nadasve mudro i čvrsto predsedava Općem saboru. 2) Da bi nauka i socijalni rad Crkve manje razvijene narode sačuvali od pogibelji bezboštva.

TEREZIJA NOJMAN — UMRLA. Ona se rodila 8. IV 1898. na Veliki petak u Konersrojtu kao prva od desetoro dece. 1918 je obolela te bila 6 godina uzeta, a neko vreme i slepa. Po zagovoru sv. Terezije od M. I. je ozdravila. Godine 1926 pojavile su joj se na grudima, rukama i nogama rane, prozvane stigme. Godinama nije uživala hrane. Umrla je od srčane kapi i bila 22. IX 1962. sahranjena.

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-11-70/1-4-1378. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

Poštarina plaćena u gotovu

GOD. XXXI BROJ 12 BEOGRAD, DECEMBAR 1962. CENA 30 DIN.

BLAGOVEST

Blagoslov svim narodima od zajedničkog Oca, da zavlada mir i blagosanje na ovoj napaćenoj zemlji

Opet dolazi advent, početak nove crkvene godine. To nas vreme podseća na daleka starozavetna vremena, kad su proroci izabranom židovskom narodu navešćujući dolazak Božanskog Pomazanika i u pravednicima budili nadu na lepšu budućnost; nas podseća na doba kada su svi ostali narodi sedeli u tami i seni smrtnoj.

Prorok Izaija poziva svoje sunarodnjake: »Ojačajte klonule ruke i učvrstite iznemogla kolena. Recite malodušnima: Budite jaki i nemojte se bojati. Gle, Bog će vaš doneti osvetu i plaću. Bog će sam doći i spasiti vas.« Prosvećeni starozavetni pravednici su se molili: »Rosite nebesa s visine, i oblaci neka dažde pravdu! Neka se otvori zemlja i neka iz nje nikne Spasitelj« (Iz 45, 8).

Kristov Preteča navraća se svakog adventa među nas pozivom: »Pripravite put Gospodnji, poravnite staze njegove.« Glasnije nego reči odjekuje u našim srcima njegova isposnička pojava, njegov primer. Od mladih je nogu vodio neumornu borbu protiv svih zemaljskih naslada zadovoljavajući se najoskudnijim uslovima života.

Zašto buditi uspomenu na prošla zbivanja? Zašto Crkva počinje godinu adventom? Zar nije Isus gotovo pre 2000 godina već izvršio veliko delo otkupljenja ljudskog roda? Da li ima još smisao govoriti o adventu?

Svakako! Istina je da je Krist izvršio delo otkupljenja, ali je isto tako istina da mora svaki ljudski naraštaj u saradnji sa Crkvom ostvariti svoje posvećenje.

Na svetu ima još uvek preko 1900 miliona nekrštenih ljudi kojima se Kristova blaga vest još nije propovedala. Svi ti ljudi žive u verskom neznanju pa i u okovima greha i poroka. Koliko ima dalje kršćana koji su to više manje samo po imenu. Mnogi od njih ni u mladosti nisu uživali topline kršćanskog odgoja, pa ih je onda opaki svet toliko lakše otrgnuo od života sa Crkvom.

Ko od nas, koji bismo se želeli ubrajati među žive vernike, među one kojima je vera ozbiljna, najsvetija stvar, može kazati da je ostvario na sebi lik dobrog kršćanina, da stvarno uvek i svuda ispunjava svetu volju Božju? Zar nismo dužni svako veče probuditi pokajanje zbog svojih greha, propusta i nemarnosti? Na svetu je svakako najteže biti dobar čovek, savršen kršćanin, koji verno nasleduje Krista.

I održavanje II vatikanskog sabora nas u tome potvrđuje. Pažnja 2.500 saborskih otaca usredsređena je da se pronađu bolji putevi pastoracije te ona učini uspešnijom, kako bi se standard verskog života među katolicima podigao, pa da bi onda Crkva svojim sjajem privukla odeljene kršćane u očinsku kuću, a i olakšala pokrštavanje neznabožaca.

Svet ne boluje samo od ekonomskih, političkih, socijalnih kriza, nego pre svega i u prvom redu od versko-moralne krize. Na svetu vlada nepojmljivo versko neznanje i silna moralna beda. Da se ta činjenica potvrdi, ne treba drugo nego da pogledamo na prilike u svojoj okolini.

Sve do smrti mora svaki čovek voditi borbu protiv grešnih strasti. Na to misli apostol Pavao, kad nas poziva na prvu adventnu nedelju: »Svucimo dakle sa sebe dela tame, a obucimo se u oružje svetla! Hodimo pošteno kao po danu ne u razuzdanim gozbama i pijankama, ne u bludnosti i raspuštenosti, ne u svađi i zavisti, nego se obucite u Gospodina Isusa Krista.« (Rimlj 13, 13. 14).

Kršćanski život prema apostolu traži dve stvari: svući staroga grešnoga čoveka i obući novoga, stvorena na sliku Božju, u istinskoj pravednosti i svetosti. Drugim rečima valja se boriti protiv greha i vežbati se u krepostima, kako bismo mogli govoriti: »Ne živim više ja, nego Krist živi u meni« (Gal 2, 20).

Advent nije dakle samo puka uspomena na starozavetno čeznuće za Spasiteljem niti samo bližnja priprava na veliki božićni blagdan, nego i dugoročna priprava na susret s Kristom na Božjem sudu.

Kršćanin ne sme a da ne gleda na sva zbivanja na ovom svetu sa večnosnog vidika. Sve je zemaljsko prolazno, sve se više približava i za nas večnost, trenutak kada ćemo kroz vrata smrti ući u novi život. Zar nije jedino važno: spasiti dušu?!

Opći crkveni sabor želi nam samo pomoći u tom radu na postizanju večnog blaženstva. On će prilagoditi mnoge crkvene običaje i propise novom vremenu, ali ono osnovno ostaje: sam se moraš boriti protiv greha, sam se moraš vežbati u kreposnim delima. A to je prilično teško. Na snazi ostaje Apostolova reč: »A oni koji pripadaju Kristu Isusu, razapeli su telo s njegovim strastima i požudama« (Gal 5, 124).

Kad se mučimo za spasenje svoje duše, ne smemo zaboraviti da imaju i ljudi oko nas besmrtnu dušu, koju isto valja spasiti. Kršćanin se ne može oglušiti o duhovnu bedu i glad svojih bližnjih, jer je za te duše bila prolivena Kristova krv.

Dođi, Gospodine Isuse! Spasi nas!

PAPIN GOVOR NA POČETKU SABORA

(Kratak izvadak glavnih misli)

1) Otvaranje II vatikanskog sabora predstavlja znak životne snage katoličke Crkve i svetao trenutak u njenoj povesti. Tim svečanim skupom potvrđuje se na izuzetan način stalnost učiteljske službe u Crkvi pred današnjim čovečanstvom. Povest Kristova je povest Crkve. Ljudi koji žive sa Crkvom, ulivaju svetlo, dobrotu, red i mir; ljudi koji su se odlučili protiv nje, stvarali su pometnju, razdore i bratoubilačke ratove.

2) Papa je dalje ocrtao potek priprava na II vatikanski sabor od njegovog naveštenja 25. I 1959. Priprave same bile su ozbiljne i iscrpne. Crkva će ožarena svetlošću ovog sabora neustrašeno gledati u budućnost te uspešnije vršiti svoje poslanstvo.

3) Prilike na svetu učinile su sabor potrebnim. Papa se ipak ne slaže s onima koji u savremenom svetu vide pre svega zlo te proriču bliski svršetak sveta. I danas ima svetlih tačaka. Promenjene socijalne prilike s tolikim naučnim i tehničkim napretkom odnele su i mnoge smetnje, koje su kočile rad Crkve. Nekada su se mnogi zemaljski vladari nametnuli za zaštitnike Crkve, ali takva velikodušnost bila je često sebična i štetna Crkvi.

4) Papa se požalio što toliki biskupi nisu mogli doći na opći sabor, ali ga njihova odsutnost još jače potiče na molitvu. Činjenica što je u velikoj bazílici sv. Petra mogao otvoriti veličanstveni opći sabor, teši ga te mu uliva nove nade.

5) Zadatak sabora. Sabor je najpozvaniji činilac da čuva objavljenu Božju nauku te da joj dadne prikladniji oblik. Celi čovek dušom i telom treba da usvaja tu nauku te po njoj uređuje svoj život. U novim promenjenim prilikama valja naći nove puteve do katoličkog apostolata. Sabor neće raspravljati o jednoj ili drugoj osnovnoj verskoj istini, nego će tražiti sredstva kako bi savremeni čovek lakše prihvatio verske istine te bi one prožimale ćitav njegov život.

6) Svakako ima i danas verskih zabluda kako ih je bilo ranije kada su bile strogo osuđivane. Danas Crkva voli više lečiti zastranjivanja milosrđem i blagošću, tako da se u praksi pokaže vrednost njene nauke. Zablude, krive nauke su se same razotkrile sa svojim rđavim plodovima, kao i onaj način života koji prezire Boga i njegove zakone, preterano pouzdanje u tehnički napredak i blagostanje utemeljeno isključivo na uživanju. Ljudi, koji sve to gledaju već su sami skloni da ta zastranjenja osude. Danas se ljudi sami uveravaju u veliku vrednost ljudske osobe i njenog usavršavanja. Iskustvo je naučilo ljude pa znadu da nasilje nad bližnjim, snaga oružja, političko podjarmljivanje ne doprinosi rešavanju problema koji tište sadašnjicu.

U takvim prilikama Crkva diže buktinju Božje objave te želi da se pokaže kao blaga majka svih ljudi. Crkva odpira sveti izvor žive vode — nauku, koja podiže i oživljava. Crkva uvek radi na dobro, odbacuje što stvara svađe i prepirke, svuda gaji skladno i bratsko jedinstvo među svima.

7) Crkva unapređuje jedinstvo među kršćanima i među svim ljudima. Ona se brine da brani i širi istinu, jer »Bog hoće da se svi ljudi spase i dođu do potpune spoznaje istine« (1 Tim 2, 4). Katolička Crkva smatra

svojom dužnošću da se ostvari veliki ideal kršćanskog jedinstva, za koje se molio Krist na posljednjoj večeri. Ima trostruko jedinstvo: jedinstvo među sinovima katoličke Crkve, jedinstvo sa svim kršćanima, koji su još odeljeni od Apostolske Stolice, putem molitve i želje za sjedinjenjem i konačno jedinstvo poštovanja i priznanja s onima, koji još ne pripadaju kršćanstvu. Papi je vrlo žao što još toliko ljudi ne uživa sreće, svetla i milosti koje je Krist zaslužio svim ljudima, a to blago čuva katolička Crkva. Crkva radi i zrači po čitavom svetu u nastojanju, da deli svima od svog duhovnog bogatstva.

8) Ovaj opći sabor skupio je svoje najbolje snage, koje će poraditi, da se na najuspešniji način propoveda Kristova nauka širom sveta i da se pripremi put do jedinstva celog ljudskog roda, jer i život na zemlji treba da bude odraz stanja na nebu.

Prema svršetku Papa se izravno obratio na saborske oce te im poželeo da pod zaštitom tolikih nebeskih ugodnika pristupe radu koje od njih očekuje vreme i potrebe različitih naroda. Za taj rad im je potrebna vedrost duha, bratska jednodušnost, umerenost u nacrtima, dostojanstvo u raspravljanju kao i mudrost u prosuđivanju. Papa je završio govor vrućom molitvom neka Bog po zagovoru svojih nebeskih ugodnika blagoslovi rad ovog sabora.

* * *

U ovom se govoru pokazao papa Ivan XXIII onakav kakav je, pun blagotvorne vedrine, pastir koji uvek misli na spas duša, otac svih naroda koji svuda traži ono šta nas sjedinjuje. Opravdano se dakle obraćaju srca ljudi plemenitih bez obzira na verska ubeđenja prema Petrovoj stolici.

O PRVIM DANIMA II VATIKANSKOG SABORA

Drugi vatikanski sabor, koji je počeo 11. oktobra 1962. biće krupan događaj ne samo u povesti katoličke Crkve nego i kao važna svetska prekretnica.

Opravdano očekuju naši čitaoci da ih naš mesečnik obavesti šta se u toj vezi u Rimu desilo. Na temelju novinskih izveštaja i radijskih vesti, želim na kratko opisati, što se do kraja prve nedelje saborskih zasedanja dogodilo.

Do 11. oktobra, pred samo svečano otvaranje sabora u Rimu se skupilo preko 2500 saborskih otaca, kako se nazivaju oni, koji imaju pravo prisustvovati saborskim sednicama, na njima govoriti i odlučivati. To su kardinali, biskupi i vrhovni poglavari svećeničkih redova i kongregacija.

U predveče i ujutro svečanog dana kiša je sipila, ali se nebo jedan sat pre početka svečanosti razvedrilo. Svečana povorka saborskih otaca razvila se od vatikanskih bronzanih vrata preko trga sv. Petra u najveću crkvu na svetu. Svi su biskupi bili u belim pluvijalima i belim mitrama. Povorka je trajala čitav sat. Završili su je kardinali u misnicama i mitrama, a na kraju su nosili Papu, kao što je to običaj. Na trgu su posmatrali jedinstvenu povorku hiljade naroda, a na Berninijevim kolonadama bilo je mesto za fotoreportere i novinare.

U bazilici sv. Petra svako je zauzeo svoje mesto; saborski oci u priređenoj saborskoj dvorani, 86 državnih delegacija u posebnim tribinama ili ložama, jednako novinari, delegirani posmatrači drugih kršćanskih veroispovesti sa nekim gostima.

Papa je prvo zapevao Dođi Duše Sveti te izmolio odgovarajuću molitvu. Iza toga je kardinal dekan Tiseran služio pontifikalnu Misu. Posle svršene Mise doneto je skupoceno Evanđelje na oltar i otvoreno. Tome je sledio poklon Papi, odnosno izraz poslušnosti. Prvo su Papi pristupili kardinali, a od nadbiskupa i biskupa po dva te od redovničkih generala tri.

Kad se to svršilo, Papa je opet kleknuo i počeo glasno čitati katoličku veroispoved sa tridentskim i antimodernističkim dodatkom, pa se onda na nju i zakleo. Iza njega su isto učinili svi saborski oci, a predvodio ih je sekretar sabora Msgr Feliči. Onda su došle na red razne molitve u čast Duha Svetoga pa i litanije svih svetih. Vrlo svečano su onda odjekivale reči latinskog evanđelja, kako Krist šalje apostole u svet da naučavaju sve narode.

Kad se odpevalo još odlomak evanđelja na grčkom jeziku, Papa je održao svečani govor na latinskom jeziku, kojim je otvorio 21 opći crkveni sabor. Govor je trajao 40 minuti, a njegov kratak sadržaj donosimo posebno.

Posebni čar celoj toj svečanosti dalo je more saborskih otaca, biskupa koji su se skupili sa svih strana sveta u tolikom broju, kako dosad svet još nije vidio. Njihova povorka u crkvi bila je dugačka 2 km. Najstariji među saborskim ocima je svakako Msgr Karinči, bivši sekretar obredne kongregacije, koji će još ove godine napuniti 100 godina, dok je najmlađi biskup od 34 godine Msgr Alcides Mendoza iz Perua. Tamo se nalazi islandski biskup Gunarson, koji ima samo 806 vernika, kao i pariški nadbiskup kardinal Feltin, čija nadbiskupija broji 3,8 miliona vernika. Neki su biskupi kraljevskog ili vladarskog porekla kao crnački kardinal Rugambva ili sudanski biskup Dad; opet ima biskupa koji su još sami bili radnici. Biskup iz prašuma pokraj Amazone u Brazilu sam peče ciglu i obrađuje drvo za kapelice među tamošnjim Indijancima. Biskup Dien iz Kanta u Vietnamu se iselio iz svoje lepe biskupske palate, jer mu se čini suviše otmena u poređenju s bednim stanjem njegova stada. Biskup iz Polinezije upravlja vernicima, koji još pripadaju kulturnom stepenu kamenog doba, a jednako je naslednik apostola kao Fulton Sheen, pomoćni njujorški biskup, koji svake nedelje nastupa na američkoj televiziji te ga sluša i gleda na milione Amerikanaca. Među u Rimu sabranim saborskim ocima ima velikih teoretičara i mislilaca, koji su se proslavili naučnim delima, kao i praktičnih dušebrižnika, koji u svakodnevnom životu rešavaju najkomplikovanije moralne kazuse. Oni su došli iz 116 zemalja, predstavljaju 93 naroda; mogli bismo mirno kazati: svi malo veći narodi sveta, sve kulture, svi važniji jezici, sve rase, svi socijalni slojevi su predstavljeni u njima. Iz crne Afrike ima 50 biskupa, drugih obojenih, pripadnika azijskih rasa 120.

Rim stvarno izgleda sada za vreme sabora kao Jerusalem za vreme duhovskog blagdana, kada su se okupili oko prve kršćanske crkve predstavnici svih naroda pod nebom.

Kao što su u Niceji, na prvom crkvenom saboru, ljudi gledali one biskupe s velikim poštovanjem, pošto su na mnogim gledali još ožiljke rana i mučenja zbog Krista, tako i mnogi današnji biskupi nose na svome telu znakove izdržanih patnja i progonstva za Krista i njegovu Crkvu.

Bez obzira na sve razlike u jeziku i prilikama života i rada, sve te saborske oce ujedinjava ista sveta katolička vera, isto oduševljenje za Krista i njegovo kraljevstvo, ista želja da doprinesu svoj udeo uspehu II vatikanskog sabora. Svet do danas još nije video takvog zbora, toliki broj elite, najboljih, najsposobnijih predstavnika čitavog sveta. Nema sumnje, da već samo ta činjenica govori o veličini i snagi nepobedive Kristove Crkve.

U petak, 12. oktobra Papa je primio u sikstinskoj kapeli u posebnoj audijenciji članove 86 delegacija raznih država i nekih međunarodnih organizacija. Papa se u svom govoru na francuskom jeziku zahvalio prisutnima da su svojim prisustvom uzveličali početak II vatikanskog sabora. Onda im je govorio o važnosti miroljubivog rešavanja svih prepornih pitanja. Državnici moraju biti spremni na ustupke da se postigne međusobna saglasnost da će moći narodi onda u miru uživati plodove tehničkih i naučnih tekovina. Papa je pokazao i na Mikelanđelovu sliku strašnog suda na prednjem zidu kapele i podsetio prisutne, da će svi stajati pred sudom Božjim i davati odgovor, šta su učinili za mir na svetu.

U subotu 13. oktobra u istoj je kapeli održana audijencija za novinare, koji su se u velikom broju (oko 800) skupili u Rimu za početak koncila. I njima je Papa održao govor i pokazao, da su mu i ti službenici štampe dragi. Istaknuo je njihovu tešku dužnost, da moraju služiti samo istini. Svesno iskrivljavanje istine u njihovom je zvanju teški greh. Ne smeju se povoditi za traženjem senzacija i nekritički prikazivati činjenice te tako zavoditi javnost. Onda im je još pričao o svom radu u diplomaciji, dok je bio nuncije u Francuskoj, kako je uvek i svuda nastojao ljudima činiti usluge. Izlazeći iz kapele Papa je izmenjao po koju reč sa novinarima iz prve klupe, među kojima se nalazio i predstavnik sovjetske agencije Tass.

Istog dana uveče Papa je primio još predstavnike drugih kršćanskih veroispovedi, koji su bili poslani kao delegirani posmatrači na sabor, ili su bili lično pozvani kao gosti. Bilo je 17 stranih delegacija, među kojima i dve ruske. Posle pozdrava kardinala Bea, Papa je održao kraći govor. Izrazio je veliko zadovoljstvo, što može videti toliko predstavnika kršćanskih religija pred sobom. Spomenuo je svoje delovanje u Sofiji, Carigradu i Atini kroz 20 godina, na koje ne može nikada zaboraviti. Njegovo srce gori od želje, da radi i trpi na ostvarenju kršćanskog jedinstva, ali zna da treba strpljenja i mudrosti. Pozvao ih je neka samo dobro obavljaju ulogu posmatrača.

U ponedeljak 15. oktobra kardinal Bea je priredio u nekom rimskom hotelu prijem za strane verske predstavnike. U pozdravnom govoru nazvao ih je braćom. Naglasio je, da su veze, koje ih sjedinjuju po krštenju jače od razlika. Izrazio je po jednoj strani zadovoljstvo nad lepim brojem prisutnih (oko 40), ali i žalost što se nisu mogle ukloniti smetnje da bi i druge pravoslavne crkve slale svoje delegate. Zamolio je predstavnike neka u toku rimskog boravka slobodno iznose članovima Sekretarijata za jedinstvo svoje želje i kritike, pa će se koliko je samo moguće postupati prema njihovim željama.

Kardinalu Bea odgovorio je u ime gostiju protestantski predstavnik iz Nemačke. Kazao je svoje utiske s otvoritvene svečanosti, napose o molitvi za pomoć Duha Svetoga, onda o divnom govoru svetog Oca te zamolio kardinala, da se Papi u ime svih delegata iskreno zahvali za audijenciju.

Saborski oci su se prvi puta skupili u subotu 13. X, ali su odložili izbor 160 članova za 10 komisija, kako bi imali vremena da se bolje međusobno upoznaju. Naredni skup

SVETI FRANJO KSAVERSKI

I. Njegova mladost

Nedjelja prije blagdana Krista Kralja Misijska je nedjelja.

Da jače probudimo svoj interes za misije te da pomnožimo svoje molitve i žrtve za misije, pogledajmo u život velikog misionara, apostola Indije svetog Franje Ksaverskog.

Bio je rodom iz Španije, sin bogatog španskog državnika, rodio se 1506 godine na zamku Ksavijer.

Otac ga je poslao na studije u Pariz. Franjo je bio bogato obdaren tjelesnim i duševnim sposobnostima. Brzo je napredovao u studijama, a time je rasla i pohlepa za taštom svjetskom slavom, koja se razvila u pravu strast. Živio je raskošno; nikada mu nije bilo dovoljno novaca za različite zabave. Ali uprkos tomu sačuvao je svoju dušu netaknutu od nečistoće.

Na sveučilištu u Parizu nastupali su i učenici Luterove vjere. Franjo je jako volio slušati njihove nauke. Nalazio se u velikoj opasnosti, ali ga je blagovremeno spasio Ignacije Lojolski, koji je upravo tada stigao u Pariz da nastavi sveučilišne studije. Brzo se upoznao sa Franjom te mu počeo tumačiti, u kako se opasnim krugovima kreće. Znao bi mu prošaptati: »Što koristi čovjeku, ako dobije cijeli svijet a izgubi svoju dušu« (Mt 16, 26).

U početku je Franjo bio gluv za takve riječi, ali one su polagano prodirale u njegovu dušu. Jednom je pitao Ignacija: »Šta želiš da činim?« Ignacije mu je iskreno kazao da je vrlo opasna njegova pretjerana čežnja za slavom, pa treba da se u poniznosti obrati k Bogu.

Prilikom prvog školskog raspusta Franjo je obavio duhovne vježbe te počeo sasvim novim životom. Činio je mnoga pokornička djela, molio se i postio. Potpuno se podredio Ignacijevu vodstvu te postao jedan od prvih članova Družbe Isusove. Kad mu je bila 31 godina, bio je zaređen za svećenika.

II. U Indiji

Najprije je Franjo Ksaverski djelovao u Italiji. Propovijedao je po raznim krajevima, dvorio bolesnike po bolnicama. Njegove propovijedi o smrti, sudu i paklu imale su izvanredne uspjehe. Mnogi veliki grešnici su se obratili i počeli čestitim kršćanskim životom.

Njegova najveća želja je bila da se posveti misijama. Kako se obradovao, kad ga je Ignacije odredio za Indiju!

U martu 1540 godine kreuno je na put sa svojim sabratom Pavlom Kamerinom, ne uzevši sa sobom ništa drugo osim križa, koji je nosio na grudima, brevijara i štapa. Kralj mu je dao pismena ovlaštenja, da može svuda propovijedati, po svim istočnim zemljama i otocima od Rta dobre nade do reke Gangesa.

Tada još nije bilo parobroda ni aviona. Franjo je putovao vojnom ladom 13 mjeseci do Indije. Za vrijeme vožnje nije mirovao, propovijedao je mornarima i putnicima, dvorio bolesnicima, činio pokoru. Ubrzo nestale su kletve na brodovima i svi su nastojali biti bolji i plemenitiji.

Napokon, 6 maja 1542 godine Franjo se iskrcao u Goi, glavnom gradu Portugalske Indije. Prije njega djelovali su tamo misionari, ali loši primjer bijelih kršćana bio je uzrokom da su se domaćini, koji su već primili krštenje, povratili u neznaboštvo. Vladala je velika nestašica svećenika; izvan Goe bila su po cijeloj Indiji jedva četvorica.

Franjo je počeo dušobrižničkim radom najprije među Portugalcima, koji su živjeli u Indiji. Poslije jutarnje Mise prva briga su mu bili bolesnici; ulazio bi u bolnice, nosio bolesnicima darove što ih je nakupio po gradu od dobrih ljudi. Zatim bi posjećivao zatvorenike. Vraćajući se od tih posjeta zvonio bi zvončićem po ulicama pozivajući roditelje da mu u Božje ime pošalju djecu na vjeronauk.

Među djecom imao je divnih uspjeha. Od njihovog lijepog primjera roditelji su se obraćali, tražili svetu ispovijed te promijenili svoj raniji život. Tako je za 5 mjeseci Goa postala pravi kršćanski grad.

Iz Goe Franjo je putovao prema jugu. Na Rtu Komorin posjetio je više od 30 tamošnjih sela. Mnogo se neznabožaca obratilo. Naučio se jezik domaćih stanovnika, izradio prevod katekizma, gradio crkve, sakupljao dobre dječake koje je kasnije slao u Gou na školovanje. Imao je toliko krštenja, da često od umora nije mogao podići ruke. U jednom mjesecu obratio je 10 tisuća neznabožaca.

Ali svuda nije imao tako laki posao. Pogani su ga rado slušali, ali ponegdje nisu bili skloni na obraćenje. Najveća zapreka za uspješno misijsko djelovanje bio je nemoralan život portugalskih kolonijalista. Sveti Franjo je napisao mnogo pisama portugalskom kralju moleći ga da pošalje u Indiju dobrih kršćana, koji bi svojim primjerom i dobrim djelima poduprli rad misionara.

Bog je često pratio neumorni rad vjernog sluge velikim čudesima. U nekom selu stanovnici nisu htjeli preći na kršćansku vjeru. Tada im reče Franjo: »Vi nećete vjerovati mojim riječima, ali eto dokaza da su istinite.« Nato naredi otvoriti grob, u koji su dan ranije zakopali mrtva čovjeka. Izvadili su ga iz groba te ga položili pred misionara. Nakon kratke molitve progovori mrtvac sveti Franjo: »U ime živoga Boga kažem ti: ustani te tako posvjedoči za vjeru, koju propovijedam.« Mrtvac se živ digao sa zemlje.

Franjo je izliječio mnoge teške bolesnike. Katkada je bilo dovoljno da su se samo dotakli njegove haljine ili poljubili njegov križ, pa su bili ozdravljeni. Kad bi ga od dalekih krajeva zvali k bolesnicima, a nije mogao da se odazove, poslao bi svoje saradnike, dao im svoj križ kojim su i oni mogli izliječiti najteže bolesti.

III. U Japanu

Sveti je Franjo proputovao cijelu Indiju i mnoge otoke u Indijskom oceanu te napokon odlučio da posjeti i Japan.

U avgustu 1549 godine iskrcao se u japanskom gradu Kangoksimo. Tamošnji kralj primio ga je vrlo ljubazno te mu dozvolio da propovijeda Isusov nauk u njegovoj zemlji. Veoma su značajne riječi toga kralja: »Dobro čuvajte Sveto pismo i svoje knjige. Jer ako je vaša vjera prava, borit će se protiv vas svi zli duhovi, i možete se bojati od njihove zločesti.«

Japan je bio u ono vrijeme podijeljen na 66 kraljevstava. Japanci su bili neznabošci. Njihovi su se svećenici nazivali bonci. Bilo ih je oko 50 000. Sveti je Franjo u prvom redu nastojao da obrati bonce. No, oni su bili veoma tvrdi orah, jer se nisu htjeli odreći prihoda, što ga je donosila njihova služba. Samo su se dva bonca obratila. Jedan od njih je javno priznao: »Znajte, vjera koju sam ja propovijedao, lažna je. Prava je vjera samo Franjeva.«

Franjo je ostao u Japanu dve godine i četiri mjeseca. Djelovao je na mnogim otocima i obratio mnogo pogana.

Onda su ga važni poslovi zvali u Gou. Otputovao je tamo, posvršavao poslove te se onda odlučio da krene za Kinu. Na žalost, uhvatila ga je groznica na otoku Sancijan. Napušten od sviju, podnosio je teške bolove dok ga nije spasila smrt 2 decembra 1592 godine. Bilo mu je tek 46 godina.

U indijskim misijama i na Dalekom Istoku proveo je svega 10 i po godine. Krstio je oko 700 000 neznabožaca i obratio mnogo kršćana. Ako samo malo pogledamo na zemljopisnu kartu, vidimo kako ogromna područja je taj misionar proputovao, i to sa tadašnjim lošim prevoznim sredstvima, većinom pješice, osim na moru.

Bog mu je dao lijepih uspjeha, jer je tražio samo njegovu slavu. Radio je sve za svetu vjeru, za Ime Isusovo, a svoj misijski rad podupirao neprestanom molitvom, postom i pokorom.

Sveti Franjo Ksaverski bio je jedan od prvih duhovnih sinova sv. Ignacija Lojolskog i najveći misionar Družbe Isusove. Slavimo ga 3 decembra.

---

se održao u utorak, 16. X. kada se pristupilo glasanju. Pošto se glasalo listićima, kojih je bilo oko 400.000, odlučeno je da se ishod glasanja objavi tek u subotu 20. X.

Prvi predmet o kome će saborski oci raspravljati je sveta liturgija.

PUT MOGA OBRAĆENJA

Priča mlade japanske redovnice

Japan — »Zemlja izlazećeg sunca« — pun je zanimljivosti, divnih prirodnih lepota, zemlja stare civilizacije i najmodernije tehnike. Japan je najnaprednija azijska zemlja, u mnogim tehničkim dostignućima takmiči se sa velikim svetskim silama. U verskom pogledu Japan je poganska zemlja, kršćanstvo je još nejaka biljka. Prvi kršćanski misionar u toj tajanstvenoj zemlji bio je sv. Franjo Ksaverski pre 400 godina. Tada se kršćanstvo lepo razvijalo, ali je bilo brzo u krvi ugušeno. Možda nigde progonstvo nije bilo tako okrutno kao u toj zemlji. Do 1862. kršćanski misionar nije smeo stupiti na japansko tlo, onda se Japan polagano otvarao stranom svetu. Drugi svetski rat je srušio mit o božanskom poreklu japanskog cara te omogućio slobodniji razmah misijama, koje sporo ali solidno napreduju.

Katolici u Japanu danas nisu više prezreni kao narodni neprijatelji. Oni imaju svoje univerzitete, svoje štamparije, svoje časopise, svoje predstavnike u političkom i kulturnom životu zemlje. Film o japanskim katoličkim mučenicima gledali su milioni Japanaca i svi redom odavali poštovanje tim velikim junacima kršćanskog idealizma. A slučaj velikog atomskog naučnika obraćenika dr Nagaja svratio je pažnju mnogih Japanaca na katoličku veru.

Različni su putevi, kojima Duh Sveti vodi pojedinačne duše do izvora istine i večne radosti. Jedan takav put nam opisuje mlada Japanka, koja je našla pravu sreću u kršćanstvu i smisao svog života u samostanu salezijanki. Sama je napisala sledeće retke.

Kratka i jednostavna je povest mog obraćenja, ali divan primer veličanstvene dobrote

i milosrđa nebeskog Oca, koji ne odriče potrebne milosti i pomoći onome koji istu traži i želi. Ovaj kratki opis želi biti hvalospev priznanja i zahvalnosti Gospodu Bogu, koji me je izbavio iz zemaljskih močvara i koji mi je podario mir i istinsku sreću.

Rodila sam se u malenoj kući u predgrađu Tokija, japanske prestonice. Detinjstvo sam provela na toplom obiteljskom ognjištu, gde su me mazili i roditelji i rođaci, a naročito jedna tetka, koja me je i posle odlaska u Ameriku obradovala čestim poklonima. Rođaci iz provincije su nam retko dolazili u goste, jedanput ili dvaput godišnje. A za mene to je bio uvek radostan događaj, pogotovo kada je došla baka iz Kiušua, jer sam tada ušla u društvo odraslih, te sam mogla s ostalima u šetnju po gradu. Lepota prirode me je privlačila i oduševljavala.

Kad mi je bilo 6 godina, počela sam pohađati školu. Volela sam učiti, i sa drugaricama sam se dobro slagala. Ni u čemu nisam oskudevala. Samo jedna je senka tada mutila jasno nebo moje detinjske radosti: sve su druge devojčice tako oduševljeno pričale o svojim očevima, kako ih redovno izvode u šetnje, kako se s njima igraju i pričaju, a ja... Moj je otac bio advokat, uvek zauzet svojim poslovima. Retko, vrlo retko je došla prilika da malo porazgovaramo ili da mi je posvetio malo pažnje i nežnosti. I kad sam to potužila mamici, ona mi je odgovorila: »Treba imati strpljenja. Otac je neprekidno u radu.«

Bilo mi je 10 godina kad se tetka vratila iz Amerike. Tada smo se preselili u veliku i lepu kuću, gde sam mogla do mile volje slobodno da igram sa svojom braćom. Ali baš u to vreme počele su me mučiti tmurne misli, a da sama nisam znala zašto. Često sam mislila na smrt. I tada mi se nametalo pitanje: šta je posle smrti? Sama nisam bila kadra rešiti taj problem, pa sam otišla ocu, koji mi je odsečno izjavio, da posle smrti nema ništa. Nije me smirio taj negativni odgovor te sam se obratila majci, koja mi je objašnjavala da te stvari nije moguće razumeti. Nezadovoljna s takvim odgovorima, zatražila sam od kućne pomoćnice objašnjenje. Ona mi je u poverenju pričala da će se dobri ljudi posle smrti opet roditi kao ljudi, dok će se opaki pojaviti kao životinje.

Tri tako različna gledanja na najvažnije pitanje na svetu zbunjivala su me. Kome da verujem? U duši su mi uskrsavala nova pitanja. Zašto se čovek rađa? Zašto umire? I zašto se roditi, da bismo se posle smrti opet rodili? Kako će dugo trajati to preporađanje? Zemlja je puna jada. Ako čovek mora sve to ponovo i ponovo proživljavati, kakav smisao ima sve to? Je li čovek na zemlji samo za to da strada? Ovo me je pitanje mučilo kadgod sam se setila verovanja naše služavke. I dalje: ako su psi i patke nekada bili ljudi, treba imati obzira prema njima. Ali kad sam mislila na sebe, nisam se sećala nikakvog ranijeg života. Čovek, dakle, u ponovnom rađanju zaboravlja sav svoj raniji život, dobro i zlo, radost i trpljenje, i to me je nekako smirilo. Ipak mi se ovo pitanje pojavljivalo u igri i u snu.

Kad mi je bilo 11 godina, majka me je povela sa sobom u protestantsku crkvu, kamo je bila pozvana. I neko sam vreme prilično redovno tamo zalazila te slušala tumačenje Svetog pisma i naučila nekoliko pesama. Ali ništa nisam shvatila, pa se nisam ni puno interesovala za tu veru. Kad sam pošla u gimnaziju, nastupila je u meni potpuna nezainteresovanost za verska pitanja, pa i za pitanje zagrobnog života. Bila sam suviše zauzeta raznim drugim problemima i idejama kojima me je punila škola i okolina.

U to vreme vratili su se iz Amerike stričevi te sam zbog njih i ja ušla u krug odraslih. Tu sam upoznala mnoge nepoznate stranice života. Videla sam koliko mi majka trpi, i spoznala sam da je potreban jak duh, da se mogu prebroditi sve prepreke. Spoznala sam da je na svetu pokraj dobra i mnogo zla te se treba dobro čuvati da te bližnji ne prevare.

Bacila sam se na čitanje svakovrsne literature i zalazila u razna društva. Svuda sam nailazila na misao da je nemoguće u ovom prljavom svetu živeti pošteno i čestito. Zato sam želela da što pre postanem »gospođa«, kako bi našla svoj srećni kutak. Do tada nisam imala pojma o molitvi, ali kada sam se našla u opasnosti, osetila sam veliku potrebu po molitvi. Ali kome se moliti, to mi je bila zagonetka. Uveče pre spavanja osećala sam potrebu da svoje jade poverim nekome, koji je uzvišeniji i jači od čoveka, u koga bi imala potpuno pouzdanje. Prvi zračak milosti! Molila sam se za snagu da očuvam svoje poštenje u moru pakosti i pokvarenosti.

Počeo je drugi svetski rat. Moj je otac izgubio službu te je morao prodati veliku kuću te se preseliti u manju. Tada su me pozvale prijateljice na izlet u neko dečje sirotište. Iz radoznalosti sam prihvatila poziv. Kakvo sam iznenađenje doživela u tom katoličkom zavodu. Uz tako urednu decu naročitu pažnju privukle su časne sestre redovnice. U svom velikom poslu bile su tako smirene, ljubazne, a iz lica i očiju sjala im je lepa duša i mirna savest. Kao munja blesnulo je u mojoj duši: »Dakle, i sredi pokvarenog sveta moguće je čestito živjeti.« Radost je napunila moje srce. Prviput sam prisustvovala svetoj Misi. Osetila sam da sam na izvoru saznanja i sreće. Tri sam dana ostala u toj sredini i odlučila da ću upoznati tu veru, koja tako usrećuje i da ću postati katolikinjom. Na blagdan Velike Gospe sam napustila samostan...

Posle nekoliko dana moja je tetka primila sveto krštenje u katoličkoj Crkvi. Preko 40 godina je pripadala nekoj protestantskoj sekti, a sad je u bolnici od blizu upoznala život i rad katoličkih redovnica, pa je velikim oduševljenjem prigrlila katoličku veru. I mene je moja poseta sirotištu katoličkih redovnica u Jamanaki oduševila i pokazala mi put.

Kad se u decembru tetka vratila iz bolnice zamolila je katoličkog svećenika da je kod kuće i dalje poučava u veri. Tim časovima veronauka sam redovno i ja prisustvovala. S verom je dolazila u moju dušu i sreća i radost. Sve ranije poteškoće su iščezle. Spoznala sam da je za čoveka najveća radost upoznati svoga Boga te mu celim srcem služiti. Pomoću milosti Božje i pod zaštitom Majke Božje stigla sam do cilja — do prave vere i u samostan Kćeri Pomoćnice kršćana.

SV. FRANJO I NJEGOVO POTOMSTVO

(Svršetak)

Tako pod imenom Prvog reda sv. Franje postoje stvarno tri redovnička reda: Mala Braća (OFM), obično zvani franjevci, Mala Braća Konventualci (OFM Conv.) i Mala Braća Kapucini (OFM Cap.). Praktično život njihov malo se u čemu razlikuje.

Sve tri obitelji dijele se na dvije vrste redovnika: svećenici i laici. Makar da svima pripada zajednički naziv braća, ipak se svećenici najčešće zovu oci, a laici braća.

Red u cjelini tokom vremena doživljavao je veliki napredak, ali ponekad i znatno slabljenje, kao ono polovinom 14. st. — Od dvanaestorice u godini 1209. broj franjevaca popeo se 1219. na preko 5.000 članova; 1.300 na 40.000; a 1500. godine na 60.000 Na kapitulu u Valenciji 1768.. god. sub dependentia Ministri Generalis red je imao gotovo 77.000 redovnika u 167 provincija. Koncem 18. st. sva tri ogranka imaju oko 100.000 članova.

Onda je nadošla Francuska revolucija sa svojim posljedicama i devetnaesto stoljeće s mnogim novostima u društvenom životu. Zato koncem tog stoljeća imamo na pr. i najmanji broj Manje Braće (OFM) — svega oko 14.000. Ipak je Red brzo oživio. 1907. ima on više od 17.000, a sada preko 26.000 redovnika. — Danas Franjino potomstvo, samo ono Prvog reda, sa oko 45.000 redovnika, najbrojnije je u Katoličkoj crkvi. Konventualci, naime, imaju oko 5.000 članova. Kapucini broje oko 15.000 redovnika u 1160 samostana podijeljenih na 61 provinciju. Od tog oko 1100 misionara djeluje u 45 misijskih područja. A Franjevci (OFM) po statistici od 4. listopada 1960. imaju 85 provincija i 8 kustodija, u 2554 kuće živi 26.871 redovnik. Od toga 15.858 svećenika. I ovi imaju oko 2.000 misionara, koji se brinu za 104 misijska područja.

Red je prije deobe na Konventualce i Opservante dao dvojicu papa (Nikola IV i Siksto IV). Od postanka Reda do početka 20. st. Franjevci su dali 90 kardinala i više od 2500 biskupa (uračunavši tu patrijarhe, nadbiskupe i apostolske vikare). Sada je Red zastupljen s jednim kardinalom, 1 patrijarhom (Franjevci, čuvari svetih mjesta, još uvijek daju tradicionalnog jeruzalemskog latinskog patrijarha), 13 nadbiskupa, 74 biskupa, 14 vikara apostolskih i 13 prefekata apostolskih.

Među svecima i blaženim Franjino potomstvo je također u lijepom broju zastupljeno. Prvi red ima 49 svetaca i 111 blaženih. Drugi red 4 sveta i 21 blaženog. Treći red 44 sveta i blaženih 79. Ukupno svetih 97 i blaženih 211.

I u Drugom redu, među klarisama, ima više vrsta. Dvije su glavne. URBANKE, koje žive po ublaženom Pravilu Urbana IV iz 1263. KOLETINKE, što slijede ustanove sv. Kolete, koja je početkom 15. st. u mnogim samostanima uspostavila prvotni žar i strogost. Ovim su slične Klarise Kapucinke, nastale u 16 st. Pripadnicima Drugog reda sv. Franje mogu se smatrati i redovnice Koncepcionistinke, koje je u 15 st. utemeljila bl. Beatrica de Silva, i dr. Smatra se, da u oko 600 samostana Klarisa živi preko 15.000 redovnica.

Treći red sv. Franje prvotno je bio samo za svjetovnjake. No postepeno je zaveden i oblik redovničkog života. Prvu zajednicu redovnica Trećeg reda osnovala je Anđelina de Marsciano († 1435). Te su redovnice poznate pod općim imenom franjevke. Po svijetu broje preko 200 kongregacija svih oblika, a broj članica dostiže 100.000. — Samostanski Treći red među muškima nije tako napredovao. Današnji Samostanski treći red sv. Franje (Tertius Ordo Regularis — TOR), razvio se također iz svjetovnog Trećeg reda. Danas je jedinstven i nastao je stapanjem više kongregacija. U svijetu ima sedam provincija i oko 1450 članova.

III

Smatra se da su u hrvatske krajeve, napose u Dalmaciju, Franjevci došli još u vrijeme sv. Franje. Ima vijesti koje tvrde da je Dalmacijom i Hrvatskom prošao sam Svetac. Prva franjevačka naseobina u našim kra-

jevima zvala se »Vikarija Slavonije«. Glavno pozorište povijesti Franjevaca u našim krajevima kroz više stoljeća bila je Bosna. Redovničku pokrajinu-vikariju u Bosni osnovao je službeno sam general Reda fra Gerald Odonis, kad je, na poziv bana Stjepana Kotromanića, osobno došao u Bosnu 1339. god. Ova vikarija matica je svih kasnijih hrvatskih franjevačkih provincija. Njeno područje obuhvatalo je ne samo Bosnu, nego i Dalmaciju, Slavoniju, Ugarsku, Srbiju, Bugarsku i Erdelj. Jedno vrijeme imala je svojih samostana čak u južnoj Italiji. Pojedine pokrajine tokom vremena otcijepile su se od matice Bosne. Tako već polovinom 15. st. odijeli se Ugarska i osnuje zasebnu vikariju.

Kad je 1463. Bosna pala pod Turke, ostali su u zemlji Franjevci da kao jedini dušobrižnici vode katolički puk. Njihovu vikaru fra Anđelu Zvjezdoviću, Mehmed Osvajač dade carsko pismo, zvano AHDNAMA, koja je kroz sve vrijeme osmanlijske uprave u našim zemljama bila temelj i pravna podloga kakve-takve slobode katoličke vjere i djelovanja Franjevaca u tim krajevima.

Godine 1469. od Bosne su se otcjepili samostani na području Dubrovačke republike i mletačke Dalmacije. A 1514. i oni u Hrvatskoj i Slavoniji. — 1517. bosanska vikarija podignuta je na čast provincije i time stekla samostalniji položaj u Redu. — A kako se postepeno osmanlijska vlast proširila na čitavu Bosnu, pa Dalmaciju, dio Hrvatske, Slavoniju i veći dio Ugarske, tako su se širile i granice bosanske franjevačke provincije. I ne samo to. Bosanskim biskupima-franjevcima sv. Stolica povjerava upravu svih biskupija na turskom Balkanu. — Kad se, međutim, Turska počela povlačiti iz osvojenih zemalja, opet je nastupilo pitanje diobe velike bosanske provincije. To je i provedeno god. 1735. Osnovane su tada jedna Bosansko-Slavonska, Ugarska (koja je pod turskom okupacijom bila pripojena Bosni), pa Dalmatinska provincija Presv. Otkupitelja. Ova Ugarska se uskoro opet spojila s Bosnom. Iste godine je Bosna dobila svog biskupa kao apostolskog vikara iz reda Franjevaca. Tako je ostalo do konačnog oslobođenja od Turaka.

Teško je u malo riječi opisati zasluge Franjevaca za narod, vjeru i crkvu u periodu četiri-stoljetne turske vladavine. Narod Bosne sažeo je to u jednu riječ »UJAK«. Riječ, kojom je on nazivao svog misnika-fratra, da ga sakrije pred turskim progoniteljima. Ta riječ je i danas, ne samo u Bosni, nego dokle god Bosanac katolik dođe, sinonim za misnik-svećenik. Pored tog narodnog svjedočanstva evo još samo jedno. Godine 1708. obišao je veliku bosansku provinciju fra Ivan de Vietri kao izaslanik vrhovnog starješine Reda. On u izvještaju na Generala i Propagandu o odnosu između vjernika i svećenika među ostalim kaže: »Kamo sreće kad bi talijanski katolici toliko častili najznamenitije moći svetaca, koliko ovdašnji katolici štuju svećeničku odjeću; te kad bi u Italiji toliko cijenili biskupa, koliko ovdje cijene vodu kojom su svećenici ruke oprali. »Zatim on uspoređuje život bosanskih katolika sa životom prvih kršćana. A sve to pripisuje zasluzi Franjevaca.

I danas Franjini sinovi djeluju među katoličkim pukom naše zemlje. Organizirani su u devet provincija. Jednu imaju Konventualci, jednu Kapucini i jednu Samostanski Trećoreci, a u ostalih šest djeluju Franjevci-Opservanti. Od ovih šest provincija jedna je slovenska, a pet hrvatskih. Prema podacima u Annuarium OFM III 1962. tih šest provincija imaju 104 samostana, 279 župa, 757 svećenika, 1317 svih redovnika, kandidata u sjemeništima 227, a vode oko 60.000 članova svjetovnog Trećeg reda.

Kroz više od sedam i pol stoljeća duh asiškog Siromaha djeluje u krilu Katoličke crkve. Ali je on izišao iz okvira Crkve i zahvatio svojim valovima ne samo Evropu, nego sve kontinente. To je bilo moguće, jer je to duh Kristov. To blago djelovanje našlo je plodno tlo i u našim zemljama, pa su i tu Franjini sinovi i kćeri, narodu iz kog su nikli, duboko ulili u dušu ljubav i odanost prema Spasitelju, presv. Euharistiji, prečistoj Djevici i svetoj Crkvi.

Hodočašće u Loreto i Asizi. Papa Ivan XXIII odvezao se 4 oktobra posebnim vozom, koji je stavila italijanska vlada na raspoloženje, u pratnji crkvenih velikodostojnika i predstavnika italijanske vlade prvo u Loreto, najznamenitije italijansko marijansko prošteništе. U Loretu je Papu pozdravio predsednik Italije Antonio Segni. U crkvi se Papa pomolio Majci Božjoj da bude Vodilja II vatikanskog sabora kao što je bila za Duhove među apostolima. U Loretu je onda Papa okrunio Gospinu sliku prema prastarom ceremonijalu. To je bilo u istoriji već 15 krunjenje Loretske Gospe. Na povratku Papa se zaustavio u Asiziju. Sa železničke stanice odvezao se u grad u crkvu gde je grob sv. Franje Asiškog da se pomoli i tom velikom svecu za pomoć. Još je Papa svratio u porcijunkulsku crkvu Anđeoske Majke Božje gde je umro sv. Franjo. Kasno uveče Papa se vratio u Vatikan. To hodočašće je bio izvanredan događaj, koji je podigao na noge mnoštvo talijanskih stanovnika u gradovima kroz koje je prolazio. Poslednji papa koji je hodočastio u Loreto bio je Pijo IX 1857. godine.

Na II vatikanski sabor bilo je pozvano 2.778 saborskih otaca, od kojih 2.648 latinskog i 130 istočnog obreda. Po kontinentima oni su ovako podeljeni: 40,1% iz Evrope, 19,6% iz Latinske, 14,2% iz Severne Amerike, 13,2% iz Azije, 10% iz Afrike i 2,6% iz Australije i Oceanije. Po narodnosti saborski su oci: 523 Italijana, 280 Amerikanaca (SAD) 266 Francuza, 145 Brazilijanaca, 143 Španjolaca, 112 Nemaca, 104 Kanađana, itd.

Dolazak saborskih otaca. Kroz 10 dana pred otvaranje sabora 11 oktobra počeli su pristizati u sve većem broju kardinali, biskupi i generali svećeničkih redova u Rim. Na predveče otvaranja javljeno je bilo da ih se prijavilo do 14 sati popodne Sekretarijatu sabora već 2000. U ogromnom broju su došli biskupi sa svih strana sveta od svih pet kontinenata, koliko im je zdravlje dozvoljavalo. Iz Jugoslavije su došli svi (24) osim tri najstarija i bolešljiva. Iz Poljske došla je grupa od 14 biskupa sa kardinalom Višinskim na čelu. Iz Mađarske tri, iz Čehoslovačke tri, iz Demokratske Nemačke republike četiri, iz Bugarske dva.

Pokornička procesija. Kroz tri dana obavljale su se u bazilici Marije Velike u Rimu posebne pobožnosti za uspeh sabora. Te su se završile u nedelju 7 oktobra velikom pokorničkom procesijom u kojoj se nosio znameniti križ sv. Marcela. U njoj je uzelo učešća preko 150 biskupa, a oko 30 000 vernika. Završila se u Lateranskoj bazilici gde je svečanost zaključio Papa sam. Uveče se onda razvila povorka sa buktinjama od Koloseja do trga sv. Petra.

Ured za štampu II vatikanskog sabora nalazi se u blizini trga sv. Petra. Prostorije imaju sva telekomunikaciona sredstva za brzo odašiljanje vesti. Ured je podeljen na 7 odeljenja za talijanski, engleski, francuski, španjolski, portugalski, nemački i poljski jezik. Svaki odeljak ima posebnog direktora. Ta odeljenja imaju dužnost pružiti novinarima odgovarajućih jezika svu potrebnu dokumentaciju o radu sabora za objavljivanja preko radija i u dnevnoj štampi.

Prva tri učesnika sabora umrla. Prvi je umro u Napulju indijski biskup Žon Foster Hogan iz Bellary. On je bio rodom iz Engleske, franjevac, star 67 godina. U Napulju ga je zadesila srčana kap. Drugi je umro američki biskup Msgr Josip Bak iz Bafale. Ujutro 15. X još je bio na sednici, onda mu je pozlilo te umro u bolnici San Salvadore pogođen od srčane kapi. Prevezli su ga avionom u domovinu. Treći je umro talijanski biskup Eduard Fakini iz Alatrija, star 76 godina, isto od srčane kapi.

U Rimu bio je osnovan posebni komitet, sastavljen iz državnih, samoupravnih i gradskih predstavnika, da usklađuje i organizuje pomoć u vezi održavanja vatikanskog sabora. Učestvuju predstavnici predsedništva vlade, iz ministarstva vanjskih poslova, prosvete, saobraćaja propagande, turizma i pozorišta kao i članovi rimske općine.

Crkva sv. Petra je bila dve nedelje pre početka sabora zatvorena, da bi se lakše dovršili potrebni radovi na spremanju saborne dvorane kao i zbog učestalih pokušaja podmetanja eksplozivnog materijala.

»Crkva danas«. Prigodom II vatikanskog sabora otvorena je na Fiera di Roma velika crkvena izložba pod geslom »Crkva danas«. Organizovala ju je Komisija za promicanje duhovnih zvanja. Izložbeni prostor meri 80 000 m². Podeljena je na tri sekcije: 1) radosti i trpljenje Crkve te njezina spoljašnja struktura. 2) vanjska radinost Crkve u školstvu, socijalnim i karitativnim ustanovama. 3) Sredstva za probuđivanje duhovnih zvanja.

Misije i budućnost. Katoličke se misije kroz dugi niz godina srazmerno najbolje razvijaju u Africi, iako su izvesne azijske zemlje (Koreja, Tajvan, Južni Vietnam) plodne. Dok je bilo 1910. godine u Africi samo dva miliona katolika, godine 1940. bilo ih je 10 miliona, 1960. godine ojačali su na 25 miliona. Nezavisnost afričkih država neće bitno omesti razvoj misija; u nekim će se zemljama čak ubrzati. Bolna tačka katoličke Crkve je Latinska Amerika. Tamo živi jedna trećina svih katolika sveta, a imaju samo 9% svih svećenika. Poduzimaju se ozbiljni koraci da se nađe leka toj opasnoj nestašici. — U Aziji katolička se vera srazmerno polagano širi uprkos ogromnim naporima. Njihove stare nacionalno bojadisane veroispovesti čvrsto se odupiru širenju Kristovog evanđelja. Najveći narodi Azije Kinezi i Indijci još su gotovo potpuno poganski. — Godišnji prirast stanovništva na zemlji iznosi

oko 45 miliona. Od toga odpada na sve kršćanske religije jedva 12 miliona, na samu katoličku Crkvu nekih 8 miliona. U katoličku Crkvu stupa godišnje nekih 800 000 odraslih osoba koje se krštavaju. Kad bi se krštavanja u tom tempu nastavljala, za 100 godina pokrstilo bi se 80 miliona pogana, a u to vreme broj pogana bi porastao od 1900 miliona na 4000 miliona.

Prilikom jedne generalne audijencije u crkvi sv. Petra nalazila se i grupa Francuza, koja boluje od dečje paralize. Papa se zadržao s njima u razgovoru. Obećao im je da će im posvetiti poseban spomen u Misi. Kazao im je: »Vi ste najznačajnija grupica, pošto nosite križ, a u križu je naša pobeda.«

Škotska kao deo Velike Britanje je mala zemlja od 78 750 km² sa 5,4 miliona stanovnika, od kojih 800 000 katolika. Katolici su najjači u Glazgovu, gde je gotovo trećina stanovništva katolička, a u njihovim školama već je polovina dece katoličke vere. Škotski katolici su poreklom velikim delom Irci; oni do 95% obavljaju svoje verske dužnosti.

Filipini još nikad ranije nisu bili zastupljeni na crkvenom saboru. Sada imaju oni 40 biskupa, na saboru od ukupno 48.

U blizini rimske crkvice »Quo vadis« otkrili su starokršćansku baziliku iz 4 veka.

U Augsburgu bio je zaređen za svećenika 70 godišnji dr ing Kaspar Kamerer, koji je ranije predavao kao privatni docent na tehničkoj školi u Berlinu.

Regensburški biskup dr Graber posetio je grob umrle Terezije Nojman te poduže razgovarao s njenim duhovnim savetnikom i umirovljenim župnikom Josipom Naber, kome su 93 godine.

Anglikanski posmatrač na saboru kan. Pauley izdao je već posebnu knjigu u kojoj obrađuje pitanje crkvenog jedinstva. Otvoreno iznosi velike razlike u verovanju jedne i druge crkve, pozdravlja sabor kao priliku da se pročiste pojmovi o katoličkoj Crkvi kod nekatolika. Naročito ga interesuje sloboda mišljenja na saboru.

Engleska obraćenica Sazi Janger, bivša oksfordska učenica otišla je u Koreju kao laička misionarka. Već pre dve godine osnovala je zajedno sa svojom kolegicom dom za dečake, čistače cipela. Sada na isti način otvara dom za napuštene devojke u Taegu. U Koreji naime udovica, koja se ponovo udaje, ostavlja decu prvog muža, koju onda odgaja ulica.

Džekson, predsednik najveće crnačke organizacije u SAD, izjavio je: Kad bi se delile nagrade crkvama koje su najviše učinile za rasnu jednakost u prošloj godini, to bi prva nagrada pripala katoličkoj Crkvi. Predsednik je posebno spomenuo nadbiskupa Rumela u Nju Oriinsu, koji je izopčio iz Crkve tri osobe, pošto su se protivile rasnoj jednakosti u katoličkim školama.

Indijski biskupi, kojih ima na saboru oko 70, navodno će tražiti od sabora da mogu uvoditi katehiste đakone, koji će biti ženjeni. Oni obrazlažu svoju molbu prostranošću svojih biskupija, a ne veruju da bi svećenička zvanja zbog toga trpela.

Majka Terezija iz Kalkute je u toku 10 godišnjeg rada skupila već 13 810 umirućih (starih i mladih) u Domu smrti. Papa joj je poslao posebnu poruku prigodom 10 godišnjice osnivanja njene nove redovničke obitelji.

Holandija. U Edenrode u severnom Brabantu žive katolici zajedno sa reformatorima. Obe verske općine rade zajednički na izgradnji njihovih crkava. 11 oktobra položili su kamen temeljac za reformatorsku, a 31 oktobra za katoličku crkvu.

San Francisko. Požar je uništio katedralu tog kalifornijskog grada. Šteta iznosi 2,5 miliona dolara. Izgleda da će se morati rušiti i ostatak zgrade, kako bi se mogla tamo graditi nova katedrala.

U Južnom Vietnamu je izašao zakon za zaštitu morala. Evo nekih propisa: Mladoletnima ispod 18 godina zabranjuje se pušenje. Igranke, bilo javne bilo privatne, svaki erotični ples, natecanje u lepoti: sve se to protivi dobrim običajima i zabranjuje. Svaki napad na javni moral kažnjava se novčanom kaznom ili zatvorom. Osuđuje se svaki čin šarlatanstva i vračanja, kojim se izrabljuje sujevernost i lakovernost naroda. Prostitucija je zabranjena; kažnjavaju se prostitutke kao i oni koji traže njihove usluge i koji se bave zavođenjem. Osuđuje se objavljivanje, produkcija, prodaja i kupovina kontracepcijskih sredstava. Zabranjen je pobačaj pod bilo kakvim vidom. — Valja priznati da je u zemljama Dalekog Istoka javni moral viši nego u mnogim evropskim zemljama.

Katolička Crkva u Čileu ponovno je delila pučanstvu crkvene njive. Biskupi su osim toga poverili poljoprivrednim stručnjacima da ispitaju mogućnost obrađivanja još neobrađenih crkvenih posjeda. Episkopat je započeo tom akcijom još u decembru prošle godine naglasivši u zajedničkoj pastirskoj okružnici, da Crkva time čini zapravo veliku finansijsku žrtvu, jako otuđena zemljišta relativno nisu tako velika. Ukupna vrednost zemljišta u posedu katoličke Crkve u Čileu iznosi oko 7 000 radnih dana.

Nadbiskup Čento, ap. nuncije na Kubi, imenovan je za vicekamerlenga Svete Stolice. Njegova je dužnost da pomaže kamerlengu u vreme upražnjenog papinskog prestola upravljati imanjem Svete Stolice.

Belgijski premonstratenz p. Benjamin Vambak postavljen je za sekretara papinske biblijske komisije, na ono mesto koje je ranije zauzimao kardinal Bea.

Kardinal Gustavo Testa je iza Kusove smrti imenovan sekretarom kongregacije za istočnu crkvu. Imenovani kardinal potiče iz Bergama kao i papa.

Gvineja. Dolaskom novog nadbiskupa Msgr Čidimba odnosi s državnim vlastima su se popravili. Vlasti su pustile na slobodu 4 evropska misionara. Predsednik vlade je izjavio da ima potpuno poverenje u novog nadbiskupa kao velikog rodoljuba.

Na Madagaskaru uskrisavaju stari poganski običaji. To samo dokazuje da neki intelektualci obraćaju leđa kršćanstvu. Istina je da se i mnogim Evropljanima ne sviđa strogi kršćanski bračni moral.

Idući 38 evharistijski svetski kongres održaće se od 28 novembra do 6 decembra 1964. godine u Bombaju u Indiji. To obaveštenje dao je sekretar komiteta za organiziranje kongresa u Rimu Msgr Misalija.

Centralnoafrička federacija, koja se sastoji iz Njase, Severne i Južne Rodezije, ima ukupno 7 miliona stanovnika, od toga 1,5 miliona katolika. Te pokrajine su crkveno podeljene na tri nadbiskupije sa 14 biskupija i s jednom ap. prefekturom. Za poslednjih 5 godina broj se katolika povisio za 55%.

Predsednik Tanganjike Rašidi Kavava posetio je koloniju gubavaca u Mvena gde se leči 500 gubavaca. Predsednik, iako musliman po veri, odao je u lepom govoru priznanje misionarima i redovnicama za sve što čine za dobro i podizanje negove zemlje.

39 godišnji engleski atomski naučnik Erik Jenkins ostavio je svoje istraživanje u Harvelu te odlučio da postane anglikanski pastor.

Volta u zapadnoj Africi ima 3,3 miliona stanovnika, od toga 100 000 katolika. U jednoj jedinoj bogosloviji u zemlji prošlog septembra bilo je zaređeno 15 mladomisnika.

Na Tajvanu bila je jedna sednica parlamenta posvećena sadašnjem II vatikanskom saboru. Narodni poslanici su želeli dobiti obaveštenja o tom skupu katoličke Crkve. Pozvano je bilo šest katoličkih svećenika, od kojih dva biskupa, da objasne tu stvar.

Od 201 stručnjaka (teologa, kanonista, istoričara), koje je Papa imenovao za II vatikanski sabor, 70 njih je Italijana, 20 Španjolaca, 19 Francuza, 15 Nemaca, 11 iz SAD, 10 Belgijanaca, 8 Holanđana itd. Od Jugoslovena imenovani su o. Karlo Balić i o. Vitomir Jeličić. Od tih 201 stručnjaka 96 je redovnika. Među svim redovima prvi su isusovci sa 24, onda franjevci sa 15 stručnjaka.

Prvo biskupsko ređenje iza reformacije u Švedskoj izvršilo se 21 septembra u gradskoj većnici u Stokholmu, pošto katolici nemaju nijedne veće crkve u švedskoj prestonici. Novi biskup je rodom Amerikanac, star 48 godina, Msgr Žon Tejlor. U Švedskoj živi jedva 28 000 katolika, većinom stranaca, koji su raštrkani širom velike zemlje. Pastoracija je stoga vrlo teška i naporna.

U Carigradu umro je 99 godišnji lazarist slovenačkog porekla brat laik Anton Drofnik, koji je duži niz godina radio u Turskoj.

Iz misijskih zemalja dolaze žalbe protv predstavnika Uneska. Na sednicama Uneska mogu se čuti mnoge pohvalne reči o radu misijskih škola, ali predstavnici Uneska na terenu postupaju protivno tome, odbijajući svaku materijalnu pomoć misijskim školama.

Papa je imenovao novog ap. delegata za Australiju nadbiskupa Dominika Enriči, dosadašnjeg internuncija u Japanu. — Mesto pokojnog Msgr Djakomo Testa imenovan je Msgr Gino Paro za rektora Papinske Crkvene Akademije, škole crkvenih diplomata.

U Lurdu se u početku oktobra održavao kongres svećeničkog udruženja, »Unio Apostolica.« To udruženje ima 35 000 članova u 30 država učlanjenih u 650 biskupijskih središta.

Skupilo se 350 delegata, najviše iz Italije, Francuske i Španije. Glavni govornici na skupu bili su biskupi koji su se zaustavli u Lurdu na putu za Rim. Skup je pozdravio i Papa preko državnog sekretara lepim pismom. Naglašene su bile misli o unutrašnjem životu svećenika, o njegovom odnosu prema subraći, o odanosti i ljubavi prema svome biskupu itd.

Anglikanski biskup u Oklendu na Novoj Zelandiji posetio je neki katolički skup u Oklendu te govorio skupljenim katolicima o potrebi molitve za jedinstvo kršćanskih crkava. Ta molitva neka bude česta i pobožna, ne za neko prividno jedinstvo nego za pravo jedinstvo utemeljeno na istini i svetosti.

Akra. Gana ima trenutno 655 00 katolika odnosno 10% ukupnog ganskog stanovništva. Katoličkih svećenika ima 315, od toga 67 domaćih, onda 271 časnu sestru, od toga opet 78 domaćih.

Žena ministra predsednika Suvana Fuma u Laosu je katolikinja. Njihova su deca katolički odgojena. Jedna kćerka udata je u Parizu, dok je druga stupila u samostan. Katolici u Laosu se sada, kada je postignut mir osnivanjem neutralističke vlade, nadaju da će moći u miru i slobodi raditi. U glavnim laoskim gradovima katolici imaju svoje škole koje uživaju dobar glas.

Čarls Dezmond, vrhovni sudija apelacije u Nju Jorku, porekao je da američki ustav zabranjuje religiju u javnim školama i javnu pomoć crkvenim školama.

Bivši bokserski šampion peresne kategorije iz Paname Albert Lorens, star 28 godina, crnačkog porekla, postao je svećenik u kongregaciji Reči Božje. Kad je već započeo boksersku karijeru, primetio je da u tom sportu nešto nije u redu. Nepošteni rukovodioci i na neobjašnjiv način izabrani sudije uvek su sebi iznuđivali put do tog sporta. Njemu se odupiralo da svog protivnika dotuče. Osećao je gađenje prema tom sportu. U ruke mu je došao primerak časopisa »Dobri pastir« za mladiće, interesovane za svećeničko zvanje. To je promenilo njegov životni put. Njegove su reči: »Još imam svoje ideale, ali to nisu više bokseri nego šampijoni kao Franjo Ksaverski, Damjan Devester.«

Devetoro dece iz Španije, koja su pobedila u natecanju u katekizmu, dobila su nagradu da putuju u Rim. Prvo su se zaustavili u Lurdu, a onda krenuli za Rim kuda su stigli upravo na početak koncila.

Australija. 86 delegata iz tri jugozapadne države skupilo se da osnuju organizaciju s namerom da vode pokret za pomoć države privatnim verskim školama.

U Sudanu je izašao propis da se omladina ispod 19 godina starosti može krstiti jedino zvaničnim podpisom roditelja. Cilj te odluke je jasan: što više otežati širenje kršćanstva među crncima u južnoj polovini države, gde već živi 400 000 katolika.

Na knjižnom trgu u Frankfurtu u Nemačkoj katolička verska literatura zastupana je sa 100 000 knjiga iz 2000 izdavačkih kuća na prostoru od 22 000 m². Samo u Nemačkoj izašlo je prošle godine 1128 verskih knjiga.

PRIPRAVIMO PUT GOSPODNJI, PORAVNIMO STAZE NJEGOVE

Sa Izaijom prorokom i s Ivanom Krstiteljem govorimo u pustinji: pripravite put Gospodnji, poravnite staze Njegove! Sve doline neka se ispune i bregovi neka se slegnu, i što je krivo, neka bude pravo, i hrapavi putovi neka budu glatki. I svako će tijelo vidjeti spasenje Božje.

Spasitelju, Ti dolaziš među nas, grešnike, a mi smo pozvani, da Ti pripravimo put u naša srca. Ti silaziš u naš svijet, a naša je dužnost da Te dočekamo smjerni i zahvalni. Donosiš nam spasenje, ako upoznamo Tvoju istinu — veliku nam sreću otkrivaš, ako Te primimo. Sine Božji, objasjaj našu pustoš svojom milošću. Putovi, kojima ćeš proći, tvrdi su i zasjenjeni, ali naša bijeda zaziva Tvoju dobrotu. Mnogi ne znaju za Tebe, pogledaj milosrdno i njihovu čamu. Mnogi Te odbijaju, ali Ti dolaziš svima, da budeš s nama u svim danima. Tražimo odgovor na sudbinska pitanja, a samo Ti odgovaraš na sva pitanja.

Bože naš, pomozi nam, da pripravimo put Tebi, Blagoslovljenome, koji dolaziš. Pomozi nam, da ugledamo svjetlost Istine, koja približuje naš pogled besmrtnim visovima. Pomozi nam, da u brazde svoje zemlje usadimo Tvoj nauk, da domove svoje gradimo na Tvojoj snazi.

Bože naš, Ti nas prati u danima radosti i u danima suza — na raskrsnicama, u velikim satima našega života. Učini, da Te dočekuju djeca i starci, muževi i žene, združeni ljubavlju prema Tebi. Tvoj dolazak donosi praštanje zabludjelima, izvjesnost kolebljivima, radost ožalošćenima.

Poravnimo Tvoje staze u naša srca, Gospodine!

K. V. Pitanje: Od kada postoji Papino državno tajništvo i kakvu funkciju ima? Odgovor: Kao svaka crkvena ustanova razvijala i menjala se i rimska kurija. Početak državnog tajništva u današnjem obliku možemo videti u odluci pape Leona X (1513 — 1521), kojom je postavio posebni ured sa Petrom Ardighelom na čelu da vodi korespondenciju s papinim izaslanicima kod raznih država. Neko su vreme vodili državno tajništvo kardinali-nepoti. Papa Pijo X je podelio državno tajništvo na tri odeljenja: a) za izvanredne poslove, b) za redovne poslove i c) za apostolske breveje.

K. M. Pitanje: Zašto pere svećenik na prikazanju ruke? Odgovor: To je ostatak od onih vremena kada je misnik na prikazanju primao darove vernika, pa je trebalo da pre nastavljanja žrtve očisti svoje ruke. Danas ima taj obred isključivo simboličko značenje: naše srce neka bude potpuno čisto kad obavlja tako uzvišeni čin.

F. L. Pitanje: Sve češće dolazim u društvo s inovercima. Kako treba da se vladam prema njima da ne bi sagrešio ni protiv njih ni protiv svoje vere? Odgovor: Za ispravno ophođenje u takvim prilikama, mogli bismo postaviti neka načela. 1) Gledaj u njima svoju braću, ne svoje protivnike. 2) Nemoj da prosuđuješ njihovu savest. 3) Poštuj njihovo versko ubeđenje. 4) Ne upuštaj se s njima u versku debatu; najbolji dokaz za ispravnost tvoje katoličke vere neka bude tvoj neporočan život. 5) Zbog njih ne smeš odustati od svoje verske prakse i od svoga ubeđenja. 6) Nemoj ih optuživati zbog prošlosti. 7) U karitativnim akcijama i odbrani zajedničkih načela sarađuj s njima. 8) Moli se za njih i s njima. 9) Širi misao na jedinstvo među svim kršćanima.

G. K. Pitanje: Da li se može kazati da ima u Svetom pismu starog zaveta raznih legendi? Odgovor: Sveto pismo starog zaveta pisali su mnogi sveti pisci po Božjem nadahnuću. Sastoji se iz povesnih, proročkih i poučnih knjiga. Sveti su pisci pisali u stilu i jeziku svog doba i svog naroda da su ih tadašnji priprosti ljudi mogli razumeti. Ako želimo danas ispravno shvatiti neku knjigu starog zaveta, valja proučiti u kakvom je literarnom obliku ona napisana. Ne može se na isti način tumačiti neki zakonski propis kao neki istorijski opis, jedna priča kao neko proročanstvo, neki slavospev kao propoved. Možemo kazati da ima priča i parabola u Starom zavetu kao što ih ima u Novom, ali ne možemo kazati da ima legendi u njemu koje su nastale izvan Svetog pisma, pa ih je neki redaktor jednostavno ubrojio u Sveto pismo.

G. J. Pitanje: Da li spadaju pitanja o svetoj čistoći, devičanstvu i bračnom životu u naš verski list? Odgovor: Svakako! Da budeš dobar katolik, nije dovoljno da samo veruješ u sve istine koje Crkva uči kao Božju nauku, nego treba da živiš po Božjim i crkvenim zapovedima te svojim staleškim dužnostima, primaš svete sakramente itd. Pogrešio bi svećenik koji ne bi iz neopravdane stidljivosti govorio o šestoj Božjoj zapovedi bilo na veronauci bilo u crkvi, te tako ostavio svoje vernike, da se u tim stvarima upravljaju prema onome što čuju u svakodnevnom međusobnom razgovoru, u filmovima, šund literaturi, što je velikim delom oprečno kršćanskom moralu. Kad su Krist i apostoli govorili o tim stvarima, neće biti nepristojno, ako i naš mesečnik naglašava kršćanska načela u seksualnom životu.

V. K. Pitanje: Živim među ljudima koji su prešli među novoverce. Oni vrše pritisak name da im sledim te pređem na njihovu veru. Šta da činim? Odgovor: Nemojte imati posla s takvim ljudima. Pošto oni računaju na vašu slabost, pokažite se čvrstom, pa će prestati svojim navaljivanjem. Znajte: katolička je vera svetinja za koju se umire. Ni po cenu života ne smete popustiti. Veru je jedino dozvoljeno promeniti, ako čovek dođe do uverenja da je dosadašnja vera bila pogrešna, a da je ispravna ona na koju prelazi. Tada to čak mora da učini po svaku cenu. No, katolik, dobro odgojen u svojoj veri, ne može doći do takvog uverenja.

C. V. Pitanje: Da li se može čovek dva puta krstiti? Odgovor: Već nikejskocarigradska veroispoved iz 4 veka ispoveda istinu o jednom krštenju. Svako drugačije učenje je dakle protivno kršćanskoj nauci.

K. B. Pitanje: Da li je prema liturgijskim propisima dozvoljeno propovedati za vreme prikazanja i prefacije? Odgovor: To se protivi općim poznatim liturgijskim propisima. Stoga se i redovito održava propoved iza evanđelja, a Misa se nastavlja posle propovedi. Ukoliko gornju praksu više crkvene vlasti iz važnih razloga negde tolerišu, mi nemamo prava da prigovaramo.

N. S. Pitanje: Poznato je da jaka hrana sa puno mesa čini čoveka seksualno uzbudljivijim. Da li se smatraju onda takve fiziološke pojave napastima? Odgovor: Sve što u čoveku pobuđuje želju za spolnim uživanjem, naziva se napašću. Čovek se mora po pameti hraniti. Ko obavlja teške fizičke poslove, mora dobiti i odgovarajuću hranu, a drugi lakšu.

D. J. Odgovor: Dragi nam Bog nije objavljivao raznih pojedinosti o zagrobnom životu. Ono što je važno, ima u katekizmu;

svakoj opravdanoj radoznalosti biće udovoljeno u nebu. Pošto postoji duhovna zajednica među svetima na nebu, dušama u čistilištu i vernicima na zemlji, vojujuća crkva može pomoći trpećoj, a pobednička jednoj i drugoj. Iako smrću prestane bračna veza, ne prestane ljubav, za koju apostol Pavao kaže da neće nikada prestati.

M. S. Pitanje: Da li je istina da su crkveni ljudi u Evropi za vreme inkvizicije prolili mnogo više krvi, nego ju je bilo prolivenо u svim ratovima sa Turcima? *Odgovor:* Objektivna povest se uopće ne obazire na takva tvrđenja, poduprta izjavama crkvenih neprijatelja a ne istorijskim činjenicama. Bilo je i na strani crkvenih predstavnika grešaka, što potvrđuje da i crkveni ljudi žive na ovoj grešnoj zemlji. Međutim mnogo su više grešili kršćanski vladari i njihovi saradnici, koji su se katkada udarali na svoje grudi kao najbolji katolici (Filip II, Katarina Mediči, kardinal Rišlje itd.), no oni su radili na svoju ruku ne brineći se za mišljenje crkvenih vlasti. I u prošlom svetskom ratu neki su katolici počinili teška zlodela; ali iz toga ne sledi da za njih odgovara Crkva. Katolička se Crkva ne plaši objektivne istorije. U poređenju sa drugim veroispovestima, u poređenju sa svetovnim vlastima i državama njena će objektivna slika biti daleko ugodnija od ma koje druge.

B. K. Pitanje: Kojim je delovima Mise katolik dužan prisustvovati da udovolji u nedelju i zapovedni blagdan crkvenoj zapovedi? *Odgovor:* Svaki je vernik dužan prisustvovati celoj Misi, tj. liturgijskoj funkciji od pristupnih molitava do konačnog blagoslova. Izostaviti jedan deo Mise je greh, laki ili težak, prema tome da li je izostavljen deo mali ili znatan. Ko iz opravdanog razloga ne može prisustvovati celoj Misi, dužan je biti na pretvorbi i pričesti; ako ni to ne može, drugim manje važnim delovima nije dužan prisustvovati.

G. K. Odgovor: Dobro ste uočili da su mešoviti brakovi često štetni po verski život katoličke strane i dece. Stoga je katolička Crkva načelno protiv takvih brakova. Nerado i sa zebnjom daje pod izvesnim uslovima katoličkoj strani oprost od zabrane mešovite ženidbe. Crkveni su zakoni plod dugog životnog iskustva i mudrosti. Za srećan bračni život potrebni su mnogi uslovi, jedan od njih je i duševna skladnost, jednako gledanje na verska pitanja.

M. S. Pitanje: Šta znači Kristova reč: »Istina će vas osloboditi« (Iv. 8, 32)? *Odgovor:* Ako pročitamo čitav onaj Kristov razgovor s farizejima, videćemo da tamo Krist govori o svojoj nauci koju po Očevom nalogu objavljuje svetu. Slušatelji su je dužni prihvatiti, pošto je njena istinitost dovoljno dokazana. Ako će to učiniti, ta će ih istina osloboditi. Krist ne misli na političku slobodu ili državnu nezavisnost nego na slobodu od greha, od robovanja đavlu. I to je tačno. Kristova nauka donosi svakome slobodu deteta Božjeg.

J. D. Pitanje: Da li će biti pravednicima neugodno na sudnji dan, kad će se pred čitavim svetom otkriti njihovi gresi, koji su doduše bili oprošteni? *Odgovor:* Sveci su katkada već na zemlji javno priznavali svoje učinjene grehe u duhu iskrene poniznosti. Zašto bi onda bilo pravednicima na sudnji dan krivo da se vide njihovi gresi kad će se videti i njihova iskrena pokora te će se tako još više objaviti neizmerno milosrđe Božje?

R. I. Pitanje: Da li je dozvoljena sterilizacija da se spreči začeće deteta koje bi moglo lako prouzročiti majčinu smrt? *Odgovor:* Nedozvoljena je sterilizacija na ženama da bi se sprečilo začeće, iako opasno. Time se izvrće prirodna namera organa. Opasnost porođaja može i treba da se nadvlada drugim sredstvima. (Noldin. De praeceptis No 328).

SAMOSTAN SS. »Naše Gospe«, Zagreb, Primorska 20, izdao je knjigu od F. Sheena: Božanska Avantura. Knjižica od 120 stranica je umnožena na ciklostilu. Cena 250 din. Narudžbine mogu se slati i na Ćirilo-metodsku knjižaru, Zagreb, Kaptol 29.

FRANJEVAČKI SAMOSTAN, Zagreb, Vrbanićeva 35, izdao je knjigu crkvenih govora »U Marijinom perivoju« od Msgr Pavla Butorca, dubrovačkog biskupa. Cena knjizi od 208 ciklostiranih stranica 500 din. — Izdao je i knjigu svibanjskih propovedi »Za Majku i dijete — za svijet« od O. Stanka Radića OFM. Narudžbine slati isto tamo.

PAPINSKE NAKANE ZA MESEC DECEMBAR: 1) Da II. Vatikanski koncil pruži divno svedočanstvo istine jedinstva i ljubavi Crkve. 2) Da bi se Kristovo Evanđelje i među muslimanskim narodima uspešnije širilo.

OBAVEST. Ovim brojem završavamo 31 godište našeg verskog mesečnika. Prvi broj za 1963. g. izaćiće pred Božić na 32 stranice. U tom opsegu štampaće se i drugi brojevi u Novoj godini kadgod to bude moguće. Zato će godišnja pretplata iznositi 480 din. a cena pojedinog broja biće 40 din.

Širite i preporučujte »Blagovest«!

BLAGOVEST izdaje Nadbiskupski Ordinarijat u Beogradu. — Odgovorni urednik: Dr Janez Jenko, konzultor. Uredništvo i uprava: Beograd, Svetozara Markovića 20. Tek. račun 101-11-70/1-4-1378. »Srboštampa« Beograd, Zmaj Jovina br. 39 — Telefon br. 20-268.

»Acceptum tibi sit, Domine Deus, sacrificium laudis quod divinae maiestati tuae offero pro felici exitu Concilii Oecumenici Vaticani secundi, et praesta, ut quod simul cum Pontifice nostro Joanne supliciter a te petimus, per misericordiam tuam efficaciter consequamur. Amen«.

Formula Joannis XXIII.